

සුත්‍රාන්ත පිටකයෙහි

17 වන ග්‍රන්ථය

අභිගුත්තරනිකාය

මූල භාෂාව

දසක - එකාදසක නිපාත

ලංකා බෞද්ධ මණ්ඩලයේ ආරාධනයෙන්

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක සභාවේ

අභිගුත්තරනිකාය ශෝධක මණ්ඩලය

විසින් කරන ලද

සිංහල පරිවර්තනය

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලයේ සංස්කරණයෙන් යුක්ත යි.

බු: ව: 2550

ක්‍රි: ව: 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 23

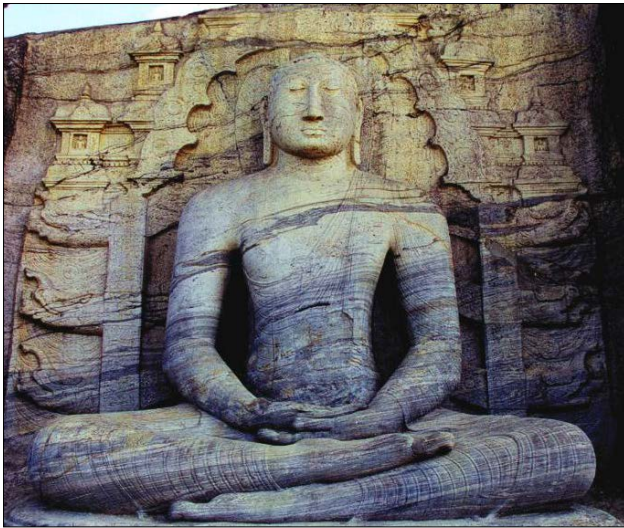
The Seventeenth Book in the
Suttanta-Pitaka

17

ANGUTTARANIKĀYA (VI)

With the Sinhala translation by

**The Anguttaranikāya Editorial Board
of
The Tripitaka Translation Committee**

නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!!

මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව,
 නිවනේ සැනසීම සොයන සෑම ලොවසියෙකුටම
 පරිහරණය කළහැකි ලෙස සැකසීමට නන් අයුරින් ආයතනවල දැක්වූ
 සෑම උතුමන්ටම පළමුව ස්තූතිය පුදකරන අතරම
 යමෙක් මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව පරිහරණයෙන්,
 යම් සත් කටයුත්තක් කරන්නේනම් එහි ද,
 නිවනේ සැනසීම ලබනම් එහි ද
 සියලු ආනිසංසයෝ මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව
 මේ අයුරින් සැකසීමට ආයතනවල දැක්වූ
 ඔවුන් සෑම දෙනාටම අනුමෝදන් වෙත්වා!!!
 නිවන් දකින තුරු අභිවුර්ධියක්ම වෙත්වා!!!
 පතනා බෝධියකින් වහා වහා නිවනේ සැනසීම ම අත්වේවා!!!

ඔබ සැමට යහපතක්ම වෙත්වා!!!

සැලකිය යුතුය :

මෙම පොතේහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත. එහි පටුන මත ඇති මාතෘකා මත click කිරීම මගින් ඊට අදාළ පිටුව වෙතට යොමුවේ.

නැවත පටුන වෙතට යොමුවීමට Table of Contents හෝ පිටු අංකය (18) සටහන් කර යොමු වන්න.

සුභානන්දපිටකේ

අභිගුණතර්කිකායෝ

ජට්ඨෝ භාෂා

සුත්‍රානන්දපිටකයෙහි

අභිගුණතර්කිකාය

මජ්ඣ භාෂා

පටුන

CONTENTS

සංස්කාරක නිවේදනය	...	...	...	ix
ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය	...	...	...	xi
සංඥාපනය	...	...	...	xiii
පාළි භෝධිය	...	...	...	xix
සංකේත නිරූපණය	...	...	...	xxi
විසයසූචි	...	...	...	xxiii
ශුද්ධාශුද්ධ දූෂිතය	...	...	...	xxxiii
සිංහල පරිවර්තනය	...	...	...	2-683
දසකතිපාතය	...	...	...	2-583
එකාදසකතිපාතය	...	...	...	584-683
ගාථාදීපාද සූචි	...	...	...	685
සංඥානාම සූචි	...	...	...	686-688
විෂයසපද්‍රක්‍ෂකමණිකා	...	...	...	689-697

සංස්කාරක නිවේදනය

සුත්‍රාන්තපිටකයට අයත් චතුරාගමයන් අතුරෙහි අභිගුණනරනිකායෙහි ‘දසක එකාදසක’ නිපාතයන්ගෙන් සමන්විත වූ මේ සවන භාගය බුද්ධිජයනී ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථාලායෙහි තෙවිසිවන (23) ග්‍රන්ථය වෙයි. මෙයින් අබ්බොතතර සභියද සමාජන වේ.

ලඬකාබොධමණ්ඩලයේ ආරාධනය පරිදි මෙහි සිංහල පරිවර්තනය භාර ගෙන සිටි පණ්ඩිත සථවිරයන් වහන්සේ යථාකාලයෙහි එම පරිවර්තනය ත්‍රිපිටකමණ්ඩලය වෙත පත් නො කළ හෙයින් ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරකමණ්ඩලයේ සමූහය පරිදි, වර්තමාන බුද්ධාග්‍රාමකම්පිට්ඨාධිපති කොදුගොඩ සිරි සෑණාලොකාභිධාන දක්ෂිණලඬකායේ ප්‍රධාන සභිකයා සභවිරයන් වහන්සේ යැ, දෙමටගොඩ පධානසරවිභාරාධිපති පරවාහැර සිරි පඤ්ඤානඤ්ඤ කොළඹ නවකෝරළයේ ප්‍රධාන නායක-සථවිරයන් වහන්සේ යැ, කොළඹ ඩුප්පියාවත්තේ ජයගෙබරාරාමාධිපති තලල්ලේ සිරි ධම්මානඤ්ඤ නායකසථවිරයන් වහන්සේ යැ යන අභිගුණනර-නිකාය සංගොධක මණ්ඩලය විසින් මෙහි සිංහල පරිවර්තනය ද කරන ලද්දේ ය. මුද්‍රණ අවස්ථාවට පැමිණ වර්තමාන ත්‍රිපිටක සම්පාදකමණ්ඩලයේ ශාස්ත්‍රාගමධර මහතෙරවරුන්ගේ භෙත් පරිශ්‍රමයෙන් ශොධ්‍යස්ථාන හා බොහෝ තැන්හි පරිවර්තන ද සංස්කරණය කරනලද වෙයි. එහෙත් ප්‍රමාණය ඉක්මවාගිය මුද්‍රණවේගය නිසා නො වළඟාලියැ හෙන යම් උනන්දුවෙන් වියයුතු නම් එයින්ද අපරිමික්ත බව කියැ යුතුව ඇත. ශොධ්‍යපත්‍රයෙන් එයට පිළියම් යෙදේ.

පුස්තකාල පොත්වල මතු නොවැ මුද්‍රිත අභිගුණනරනිකායග්‍රන්ථයන්හි පවා පද-වාක්‍ය සංකලනයෙන් ව්‍යාකූල වැ පැවැති පාළිප්‍රදේශයන් අක්ෂාවන්ධයට පහසුවන සේ පද බෙදීම හා වාක්‍යවිවේචනය ද කොට අස්ථාන පතිත පෙය්‍යාලයන් ද මේ සංස්කරණයෙහි ලා නිසිසේ තබන ලද්දේ ය. කිසිතැනක පෙය්‍යාලය සඳහා “-” මෙබඳු රේඛා ද යොදා ඇත. තවද ඒ ඒ සූත්‍රයන්හි වදළ දසකාදී අඛ්‍යයනුද වෙන් කොට ගතහැකි වන සේ අවශ්‍යයෙන් දක්වාලියැ යුතු තැන්හි ඡෙදයක් පාසා අඬක යොදා ඇත. ජකකනිපාතාදියෙහිද එසේ අංක යොදා ඇති සැටි සලකනු මැනවි.

තවද ඉතා අල්පකාලයක් තුළ ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ බොහෝ ගණනක් පළකරවාලීමට අවස්ථාව ලැබීමෙන් මේ වන විට ‘දීඝනිකාය, මංඤ්ඤානිකාය, හා අභිගුණනරනිකාය’ ද අවසාන කරන්නට ලැබීම ත්‍රිපිටක

සමපාදකමණ්ඩලයේ අමැනුනුයට හෙතු වෙයි. ධර්මයේ සජ්ජනයන්ගේ ද ප්‍රමොදයට හෙතු වනු නියත යැ. මෙසේ බුද්ධජයනී ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව අප්‍රමාදව පළ කරවාලීම සඳහා ආවශ්‍යක විධිවිධාන සලසාලූ ගරු අග්‍රාමාත්‍ය තන්පත් සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක උත්තමාවට ද, මෙහි ලා ක්‍රියාකාරී ප්‍රයත්නයක යෙදෙන ගරු සංස්කෘතික අමාත්‍යවර ටී. බී. තෙන්නකෝන් මැතිතුමාණන්ට ද, සංස්කෘතික ලේකම් එච්.ඇම්.සුමතිපාල මහතාණන්ට හා පී. ඒ. අභයවික්‍රම අධ්‍යක්ෂතුමාට ද විශේෂයෙන් සාකච්ඡා විවේකය ද නොහකා මේ අධිකාරයෙහි නතු ව ක්‍රියාකරන සහකාර අධ්‍යක්ෂ සෝමපාල ජයවර්ධන මහතාණන්ට ද බෞද්ධලෝකයාගේ ආශීර්වාදය හිමිවිය යුතුය.

දෙතිවල නිසර මුද්‍රණාලයාධිකාරී තුමා ඇතුළු තත් සේවක මණ්ඩලය ද මහානායක වාරිකාරාමයේ භාරකාර ඒ. ඇම්. පී. සමරසිංහ මහතා ද ආශීර්වාදමුඛයෙන් සඳහන් කරමිහ. ශාසනායු වර්ධනයට කාරණ වූ මේ සත්ත්‍රියාචලයෙන් හැමදෙනම සුබභාගී වෙත්වයි ආශංසනය කරමිහ.

මේ වගට

ලබ්‍රහ්ම ලිංකානඤ්ඤ සථිවර
ත්‍රිපිටක මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන සමපාදක

10. 7. 1977 ත්‍රිපිටක කායභාලය,
115, විජේරාම මාවත,
කොළඹ 7.

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

උපදෙශක:

මහරගම වටයවත්තපාර-ශ්‍රී චන්ද්‍රශෙඛරාරාමාධිපති අග්‍රාමහාපණ්ඩිත බළන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය මහානායක මහාසථවිරපාදයන් වහන්සේ.

සභාපති:

අනුරාධපුර බුද්ධිශ්‍රාවක ධර්මපියයෙහි (හික්කු වික්‍රමවිද්‍යාලයෙහි) අධිපති ත්‍රිපිටකවාග්ගිකරාමායනී, රාජකීය පණ්ඩිත කෝදගොඩ ශ්‍රී භද්‍රාලෝක දක්ෂිණ ලක්‍ෂ්‍යයෙහි ප්‍රධාන සංඝනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක:

මොල්ලිගොඩ, ප්‍රච්චනොදය පිරිවෙන්හි උපප්‍රධානාමායනී, ත්‍රිපිටක වාග්ගිකර, විමලකීර්ති ශ්‍රී රාජකීය පණ්ඩිත, ලබ්‍රගම ලක්‍ෂ්‍යනානු ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රීධරී මහාසංඝසභායෙහි අනුනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

සම්පාදක:

කිරුළපන පුච්චාරාම, නාරාහේන්පිට අභයාරාම යන විහාරආයාධිපති ශාස්ත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, රද්දුල්ලේ සිරි පඤ්ඤාලෝක ශ්‍රී කල්‍යාණීසාමග්‍රීධරී මහාසංඝසභායෙහි අනුනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

හෙරලියාවල, සුද්ධිනාරාමාධිපති ශාස්ත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, වේඳරුවෙ සිරි අනෝමදස්සී බටහිර දිශායෙහි ප්‍රධාන සංඝනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

හිඟුලේ - මාකඩවර විහාරාධිපති රාජකීය පණ්ඩිත, කරහමපිටිගොඩ සිරි සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ.

කොළඹ නිකීර්ගස්සායේ අශෝකාරාමාධිපති රාජකීය පණ්ඩිත කරදන සිරි පඤ්ඤාලක්‍ෂාර නායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ලෙඛකාධිකාරී:

කොළඹ, බෞද්ධාලෝක මාවතෙහි බෞද්ධාලෝක විහාරාධිපති, පණ්ඩිත, දෙරගමුවෙ සිරි ධම්මපාල - කොළඹ පළාතේ ප්‍රධානසංඝනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

සංඥාපනය

අප බුදුරජුන් 'සුමධ' නම් මහනවුස් වැදවතුරු බුදුන් පා මුලා දිවි පුද හෙව නියතවිවරණසිරි ලත් තැන් පටන් වෙසතුරු අත්බව දක්වා සියලු බුදුතුරු දහම් සපුරා තුසිපුර ඉපදූ එහි ආපමණින් සිට අවසන් පිළිසඳ විසින් මිනිස් ලොවැ ඉපදූ මහබිහික්මන් කොටින් සාවුරුද්දක් දවස් මහා-ප්‍රධන්වියම් කොට බෝමුලා විදුරසුන් අරු වැඩිතිද සවාසන සකල ක්ලෙශයන් බිඳූ බුදුවැ සෘෂිත්ට පනනකොහු වූ බරණැස මුවලැවිති දහම්සක් පැවැත් වූ තැන් පටන් කොට සුභද්‍ර පිරිවැජියා විනයනය කළ තැන් හිමි කොට පන්සාලිස් හවුරුද්දක් දවස් මුළුල්ලෙහි කෘතයුග මහා මෙඝයක් සෙසින් දහම් අමාවැසි වස්වා පිරිනිවන් පැවදුළ කල්හි ආදා-නොත්සව පූජායෙහි මුළුත් සත්ලක්ෂයක් හික්ෂුන්ට සබ්බ සථවිර වූ බුදු රජුන් පාසුකල මහාවිවරයෙහි සාධාරණ පරිභොගයෙන් අනුග්‍රහ කළ අනුබුදු මහසුප් මහරහතුන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ පන්සියක් මහරහතුන් විසින් පිටක නිකායාදී විසින් සංගීත වැදෙවැනි තෙවැනි සංගීතීන්හි දී අනුසංගීත වැ පවත්නා ධර්මික සංඛ්‍යාත නවාංග ශාසනාශාසනය සදෙව සමුභූත ලොකයට නිවන්මහවන් හෙළිකරමින් මෙ දවස පවා නිර්මල වැ පවත්නේයැ.

බුදුන් පිරිනිවි මුල් සියවස කේලි යන් ම නිකායානතරවාසිහු පෙළ දහම් ගෙන උඩ්ඩ දුර්මත උපදවාලූහ. ඒ හැම දුර්වාද බණ්ඩනය කරමින් මොගගලී පුතක කිසස මහරහතුන් වහන්සේ කථාවකු දෙශනා කළ පවත ශාසනයෙහි පළට වැ ඇත. පෙළ පොත් හා අටුවා හා සංගීති කථාදිය ද ගෙන මෙ දවස දක්වා පරවාදීන් හා විතණ්ඩවාදීන් විසින් පවසාලන නිසරු වාදයනට නිසි පිළිතුරු සපයමින් ත්‍රිපිටක මණ්ඩලයෙහි ප්‍රධාන සම්පාදක ධුරය ධැරූ තෙවළා දහම්හි කළ පරිවය ඇති දඹන විසාරද පරවාහැර සිරි වජිරඤාණ නාහිමිපාණන් වහන්සේ බුද්ධචර්යාහි ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථාලයෙහි මහාවග්ග පාළියට ලියූ සංඥාපනය බලන්නේ මැනැවි.

අඬගුණ්ණර මහා නිකාය පිළිබඳ කොට එහි ධර්මසාව සඳහා දතයුතු දය අනුරාධපුර බුද්ධශ්‍රාවක ධර්මපියාධිපති කෝදගොඩ සිරි ඤාණාලොක දක්ෂිණ ලක්ෂ්‍යයෙහි ප්‍රධාන සබ්බන්‍යායක සථවිරයන් වහන්සේ අඬගුණ්ණර නිකාය ප්‍රථම භාගයට ලියූ සංඥාපනයෙහි පළව ඇත.

භාණකසම්ප්‍රදය

යළි ධර්මකර්ම ප්‍රධානියානට විචිත්‍ර ප්‍රතිභාන දනවන ආගමග්‍රන්ථය සේ බුද්ධසංඝාචාරීන් විසින් පසස්තා ලද අඩංගුකර සහිය පරිශීලනය කරනු- වත් විසින් විමසුවමනා කතිපයසානයක් ගෙන මෙහි ලා පවසමහ: අඩංගුකර නිකාය සංගීතියට නඟාලූ අවසායෙහි “මෙය ඔබගේ ආශ්‍රිත- යනට උගන්වාලුව මැනවැ”යි දිවැස් ලදුවත් කෙරෙහි අගතැන් පැමිණි අනුරුද්ධ තෙරණුවනට දක්වා දුන්හ. එයින් ඔබ ඇසිරි කළෝ ‘අඩංගුකර භාණක’ නම් වූහ. යමෙක් අඩංගුකර භාණක වී නම් ඔහුට අඩංගුකර හිකාය පෙළ විසින් අටුවා විසින් සපුරා ග්‍රහණ ධාරණයෙන් එහි ප්‍රතිෂ්ඨිත නොවන තාක් දිසාගමාදී අන්‍යත් ග්‍රන්ථයක් පුහුණු කිරීමට අවසර නැතිවිය. ශක්ති ඇතියනට අනුක්‍රමයෙන් තෙවළාධර වීමට ද බාධායෙක් නො තිබිණ. ග්‍රන්ථලෙඛන සංගීතිය තෙක් නිර්මල වැ පැවැති මේ භාණක සම්ප්‍රදය එයින් පසුව ද කාලාන්තරයක් පැවැති සේ සිතියැ හෙයි.

ඒ ඒ භාණකයන්ගේ වාචනාමාභියෙහි කිසි තැනෙක පද වණියන්ගේ නානාත්වය ද දක්නට ලැබේ. මේ විමසන්න: අඩංගුකරහිකාය - කික හිපාක සාරිපුත්ත සූත්‍රයෙහි අර්භත් ඵල සමාධිය වදරණ තැන බුදුරදුන් විසින් “ඉදං ව පන මෙතං සාරිපුත්ත, සන්ධාය භාසිතං පාරායනෙ උදය පඤ්ඤා”යි පාරායන උදය සූත්‍රයෙහි එන පළමුවන විස්සජ්ජන ගාථා දෙක වදරණ ලද්දේය. එය අලුතිමාර - ග්‍රන්ථලෙඛන සඛායනාවේ දී අඩංගුකර භාණකයෝ-

“පහානං කාම සඤ්ඤානං - දෙමනස්සාන වු භයං
ථිතස්ස ව පනුදනං - කුකකුච්චානං නිවාරණං”

(අඩංගුකර - ප්‍රථම භාග 246 පිට)

යනාදි විසින් ලෙඛන ගත කළහ. එහෙත් සුත්තනිපාත (340 පිට) හා නිද්දෙස (334 පිට) පරිභරණය කළ ආවායඝ්වරයෝ “පහානං කාමච්ඡද්දනං” යනාදි විසින් ඒ ගය හදළහ. අටුවා ඇදුරෝ “උදය පඤ්ඤා ව පන එතං පදං පහානං කාමච්ඡද්දනානි ආගතං, ඉධ පන අඩංගුකර භාණකෙහි කාමසඤ්ඤාන”න්දී ආරොපිතං තත්ථ ව්‍යඤ්ඤානමෙව නානං, අපො පන එකො යෙ ව”යි ‘කාමච්ඡද්ද, කාම සඤ්ඤා’ යන පදයන්ගේ ව්‍යඤ්ඤායෙහි විනා අතීයෙහි නානාත්වයක් නැති සේ දක්වා ලූහ. අද පවා භාණක සම්ප්‍රදය ඵලෙසින් ම දක්නා ලැබෙන කරුණෙන් පෙරිය වංසයෙහි ඇදුරුවරයෝ ජිනවචන පාළිය කෙතරම් සුරක්ෂිත ව ගෙන ආවාහු දැයි හිශ්වය කළ හැකිය.

තවද, බුදුරදුන් විසින් තිකඩගුහකර ආනන්ද සූත්‍රයෙහි වෙනොව්මුනති පඤ්ඤවිමුක්ති වදළ තැන “ඉදං ව පන මෙනං ආනන්ද සන්ධාය භාසිතං පාරායනෙ පුණ්ණකපඤ්ඤා” යි (අං. නි: 346 පිට) සුක්කනිපාත-පුණ්ණක සූත්‍රයෙහි වදළ “සන්ධාය ලොකඤ්ඤං පරොවරානි” (සු. නි. 320 පිට) යනාදී ගාථාව මැ වදුරණ ලද්දේය. දශක නිපාත - කාළී සූත්‍රයෙහි (අ: ජට්ඨභාග 86 පිට) කුරරසරවාසි කාළී උවැසිය මහකසයින් තෙරුන් කරා එළැඹ “චුක්ඛමිදං භනෙන භගවතා කුමාරී පඤ්ඤාසු: ‘අත්ථස්ස සත්තිං භදයස්ස සත්තිං - පෙ - කථං වික්ඛාරෙන අනෙධා දට්ඨබ්බො’” යි විචාරන ලදුව සංයුත්සහියා මාරසංයුක්තයෙහි එන මාරසිතු සූත්‍රයෙහි යට කී ගාථාව මහකසයින් තෙරණුවෝ කාළී සූත්‍රයෙහි විස්තර කොට වදළහ. එය අඩිගුහකරභාණකයන් කුමාරීපඤ්ඤා යයි හදුරන ලද්දේය. මෙපරිදි සහිපොත්වල එන භාණකයන්ගේ වාචනාමාගීය විමසන්නේ මැනවි.

අඩිගුහකර සූත්‍ර සංඛ්‍යා

අඩිගුහකරාගමයෙහි සූත්‍ර නව දහස් පන්සිය සත්පණසක් (9557) ඇතැයි සබ්බිති කථායෙහි ලා පවසන ලද්දේය. සථිපරිශ්‍රමයෙන් බලන් මැ අපට හමුවූ සූත්‍ර සංඛ්‍යා මෙසේය:

1.	එකක	නිපාතයෙහි සූත්‍ර	1000
2.	දුක	,, ,,	753
3.	තික	,, ,,	359
4.	චතුක්ක	,, ,,	752
5.	පඤ්චක	,, ,,	1167
6.	ඡක්ක	,, ,,	662
7.	සත්තක	,, ,,	1124
8.	අට්ඨක	,, ,,	627
9.	නවක	,, ,,	432
10.	දසක	,, ,,	756
11.	එකාදසක	,, ,,	1151
			8777

මෙහි සූත්‍ර 780, උනන්දයක් ඇතිබව පෙනේ. මෙසේ සූත්‍ර බොහෝ ගණනක් ම ගිලිහී යෑමට හේතු කිමැ යි විමසන් හොත්: දුක තිකාදී නිපාතාවසානයෙහි පෙය්‍යාල මුඛයෙන් සිය ගණන් සූත්‍ර සංග්‍රහ කොට ඇත. යම් හෙයකින් කිසියම් නිපාතයෙක පෙය්‍යාල කීපයක් ලෙබ්බයන් අතින් ගිලිහී ගියානම් මේ උනන්දය සිදුවිය හැක්කේ මැය. මෙ ද විමසනු මැනවි:

වතුකක නිපාතයේ තුන්වැනි පණ්ණාසකයේ පළමුවැනි වලාහක වග්ගයේ සවැනි සූත්‍රය කිසිදු පිටපතෙක මේතාක් හමු නොවීය. අට්ඨ කථායෙහි “ඡන්දං උත්තානස්මෙව” යි සවැනි සූත්‍රය නොගැලුරු අරුත් ඇතැයි පවසමින් එක පදයකුදු උච්චාරණය කොට නැත. එහෙයින් මේ සූත්‍රයෙහි කෙබඳු දහමක් තිබිණි දැයි සිතනු පවා නො හැකිය. වර්ග- සානයෙහි උද්දන ගාථාවකුදු නො වූයෙන් ගිලිහී ගිය සූත්‍රය කිනම් වී දැයි සිතනු ද නො හැකිය. මෙසේ ලෙබකයන්ගේ ප්‍රමාදයෙන් යට දැක්වූ සූත්‍ර සංඛ්‍යාව නො පෙනී ගිය බව සිතිය යුතු ය.

සමාන සූත්‍ර :

අඛග්ගකර නිකායෙහි බුදුරදුන්ගේ දෙශනා කොශලය නිසා අත්තජ්ඣාසය වශයෙන් ද ශ්‍රෝතෘජනයන්ගේ අධ්‍යාශයානුරූප කොට පරජ්ඣාසය වසයෙන් ද වදරනලද එක දෙශයකින් සමානකම් ඇති බොහෝ සූත්‍ර දැක්ක හැකි ය. නිපාතාවසානයෙහි සංගෘහිත වූ රාගපෙය්‍යා- ලාදියෙහි එන සිය ගණන් සූත්‍රයන් තබා අට්ඨකනිපාතයෙහි ද එකාදසක- නිපාතයෙහි ද වදළ මෙතො සූත්‍ර වැනි සූත්‍රයන් විමසුව මැනැවි. විශේෂයෙන් ඡක්කනිපාතයෙහි ද (6. 1. 5. 2) දසකනිපාතයෙහි ද (10. 2. 3. 5) ‘මිගසාලා’ නමින් සූත්‍ර දෙකක් ඇත. ඒ සූත්‍රදෙක ම මිගසාලා උචුසිය විසින් බුදුරදුන්ගේ ඉන්ද්‍රියපරාවරතාඥනයෙහි ගටා අනදතෙරණුවන්ගෙන් විවාළ ප්‍රශ්නයක් සඳහා එක් ම අවසථාවක වදළ දෙශනාවක් බව සිතිය යුතුය. එයින් ඡක්කනිපාතයෙහි භානගාමී පුභුලන් තිදෙනකු හා විසෙසගාමී පුභුලන් තිදෙනකු ද, දසකනිපාතයෙහි භානගාමී පුභුලන් පස්දෙනකු හා විසෙසගාමී පුභුලන් පස්දෙනකු ද වදළහ. මෙබඳු සූත්‍ර ද මැනැවින් අවබෝධ කළ යුතු ය.

ධම්මකපිකයෝ :

ප්‍රශස්ත වූ ධම්මකපිකයනට විචිත්‍ර වූ ප්‍රතිභාන ජනයා කරන ආගම් වරය ලෙස පසස්නාලද අඛග්ගකරනිකාය ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයෙහි ම වූ වනට උභය ලොකාන්තීසිද්ධියට ඉවහල් වූ විමුක්ති පරිපාවතිය මර්ගප- දේශක වූ ලොකික ලොකොත්තරාන්තීප්‍රකාශක අනෙකසන සූත්‍රයෙන් ප්‍රතිමාණිත වූයේ ය. එහෙයින් ධම්මදේශකයනට විචිත්‍ර ප්‍රතිභාන දැනුවත සේ අඛග්ගකර සහිත පසස්නා ලද වෙයි. දහම් දෙසනුවන් ඇත ද පරහට දහම් දෙසනු පහසු කරුණෙක් නොවේ යයි බුදුරදුන් විසින් ම වදරන ලද්දේය : “න බො ආනන්ද සුතං පරෙසං ධම්මං දෙසෙතුං පරෙසං ආනන්ද ධම්මං දෙසෙන්නො පඤ්ඤා ධම්මෙ අජ්ඣාතං උපට්ඨපෙත්වා පරෙසං ධම්මො දෙසෙතබ්බො” (පඤ්ඤාකඛග්ගකර - 5. 4. 1. 9) දෙශකයා විසින් අනුසූචි කථාව - මාතෘකා කළ සූත්‍ර පදයට හෝ ගාථාවට අනුරූප කථාව කියයුතු වෙයි. ඒ ඒ අන්තීය පැහැදිලි කිරීමට කරුණු දැක්විය යුතුය. අනුකම්පා

පෙරදැරි ව ආමිෂාපෙක්ෂා නැතිව ආත්මෝක්ෂණ පරවණන නො කොට දහම් දෙසිය යුතු වේ. සුත්‍රාන්තාදියෙහි නිදන වසතු පුද්ගලාදිය නොවීමසා අතී විපරිත කොට දහම් දෙසීම ලොවට අවැඩ සිදුකරනුයේ මැ ශාසන විලෝපයට ද හේතු වන්නේ මැ නු.

කිකතිපාතයෙහි (3. 2. 2. 5) කාලාම සූත්‍රය ගෙන ‘අනුශ්‍රවයෙන් හෝ පරම්පරා කථායෙන් හෝ ඉතිහාසයෙන් තර්කයෙන් හෝ භය හේතුවෙන් හෝ තමන්ගේ දහමට ගැළැපෙන නිසා හෝ ගුරුවරයා කී නිසා හෝ කිසිවක් නො පිළිගෙන, මැනවැයි කියා තමහට වැටහේ නම් එය පිළිගත යුතු’ යයි බුදුරදුන් විසින් වදරන ලද්දේ කියති. කවුරුන් විසින් හෝ නොපැහැදිලි කොට මුලදී ප්‍රකාශ කළ මේ සුත්‍රාතීය දැන් බුදුන් වදළ දෙය පවා තමා විසින් නො විමසා නො පිළිගතයුතු’ යයි කියන තත්‍වයට අනිධාවනය කොට ඇත. දහම් පාසැල් ශිෂ්‍යයාට ද එසේ උගන්වති. මේ සූත්‍රයෙහි වස්තුව හෝ නිගමනය නො පවසා ලෙගමාත්‍රයක් දක්වීමෙන් සිදුවන අනතීය ගැන දෙශකයා මදකුණු නො සිතූ බව පෙනේ.

කාලාමයන්ගේ කෙසෙසුන නිගමය පිහිටියේ බොහෝ දෙන යන එන මාර්ගයක් සමීපයෙහි ය. එහි පැමිණෙන ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් සාධකීය ලබ්ධිය (ශාඛිත හෝ උච්ඡේද) ප්‍රකාශ කොට එය ම සැබව ය, අන්‍යයන්ගේ ලබ්ධිය මුසා යැ හළ යුතු යයි උගන්වා යෙති. අනතුරුව පැමිණෙන මහණ බමුණු කෙනෙක් පළමු කී ලබ්ධිය මුසා යැ හළ යුතු යැ අපගේ ලබ්ධිය සැබැවයි විරුද්ධවාදයක් උගන්වා යෙති. මෙසේ ඇති අවසායක කාලාමයෝ බුදුන් කරා එළඹ මෙ කරුණ දන්වා මේ දෙපක්ෂයෙන් කවුරුන්ගේ වාදය සැබැද කවුරුන්ගේ වාදය බොරු දැයි විචාළහ. බුදුහු ඒ වාද දෙකින් එකකුත් සැබැයයි හෝ බොරු යැයි හෝ නොවදරා, ‘අනුශ්‍රවාදී විසින් ඒ වාද එකකුණු නොගෙන යමක් අකුසල් නම් සාවද්‍ය නම් අවැඩ පිණිස පවතී නම් එය දුරුකොට, කුසල් වූ නිදෙස් වූ භිත පිණිස පවත්නා දය විමසා පිළිපදනා ලෙස වදළහ. මෙසේ හෙයින් සුත්‍රාතී නො පිරිහෙළා අනුදයනා පෙරදැරි කොටගෙන දහම් දෙසීම ප්‍රතිභාසම්පන්න ධර්මකර්මයාගේ ලක්ෂණය වේ. මේ අතීය සඳහා අධිගුණකරනිකායෙන් ලැබෙන පිටුවහල අවුවා ඇදුරන් විසින් පවසන ලද්දේ යි.

මේ වගට:

ලබුගම ලබිකානඤ්ඤ
අනුනායක සථවිර

1977 ජූලි 10 දින
ප්‍රච්චනොදය පිරිවෙන,
මොල්ලිගොඩ,
වාද්දුව.

පාළි භෝවිස
THE PALI ALPHABET
IN SINHALA CHARACTERS

VOWELS

අa ආā ඉi ඊī උu ඌū එe ඔo

CONSONANTS

කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ඞṅa
චca	ඡcha	ජja	ඣjha	ඤṇa
ටṭa	ඨṭha	ඩḍa	ඬḍha	ණṇa
තta	ථtha	දda	ධdha	නna
පpa	ඵpha	බba	භbha	මma
යya	රra	ලla	වva	සsa
හha	ළḷa	ංṃ		
කka	කā	කිki	කීkī	කුku
කkha	කākhā	කිkhi	කීkīhī	කුkhu
ගga	ගāgā	ගිgi	ගීgī	ගුgu

CONJUNCT - CONSONANTS

කකkka	ඤඤṇṇa	ත්tra	මම්mpha
කඛkkha	ණණṇha	ද්දdda	මඞm̐ba
කයkya	ඤඤṇca	ඳ්දddha	මඞm̐mbha
ක්rikri	ඤජ, ṇcha	ද්දdra	මම්mma
කචkva	ඤජ, ṇja	ඳ්ද, ටdva	මඞm̐mbha
කඡkha	ඤඣṇjha	ධ්ධdhva	යය, යයyya
කඨkha	ට්ṭṭa	නනnta	යයyha
කගgga	ට්, ඨṭṭha	ඤ්ඤntha	ල්ලlla
කඝggha	ඩ්ධdda	ඤ්ඤnda	ල්ලlya
කඞṅka	ඩ්ධddha	ඤ්ඤndha	ල්ලlha
ග්grā	ණණṇṇa	නනnna	චචwha
කඞṇkha	ණට්ṭa	නනnha	සසssa
කඨṭga	ණඨṭṭha	ප්පppa	සසsma
කඤṇgha	ණඬḍa	ප්පppha	සසsva
චචcca	තතtta	බ්බbba	භභhma
චඡccha	තතttha	භභbbha	භභhva
ජ්ජja	තතtva	බ්බbra	භභḷha
ජ්ජjjha		මම්mpa	
ඞā	ඞī	ඞī	ඞū
ඞē	ඞē	ඞē	ඞō

සංකේත නිරූපණය

සී.-සීහළකර-තාලපණ්ණ පොතක

සීලු.-සීහළකර - මුද්දිත - පොතක

මජ්ඣ.-මරමම ඡත්ථසංගීති - සොධිත පොතක

සා-සාම - තායාකර - මුද්දිත පොතක

කතථි-ගතනකරානි

අට්ඨකථා-මනොරථපුරණි

PTS - Pali Text Society, Anguttara Nikaya

අභිගුණනර්තකාය - ඡේදිකාය

විසයසූචි
දසකතිපාඨො

2 - 581

1 - 1. ආනිසංසවගෙහා 2 - 27

විසයානි				පිටුවකා
1. කිමකිය	සුත්තං	...	...	2— 5
2. චෙතනාකරණිය	,,	...	...	6— 7
3. පඨම උපනිස	,,	...	...	8— 9
4. දුතිය උපනිස	,,	...	...	10— 11
5. තතිය උපනිස	,,	...	...	10— 13
6. සමාධි	,,	...	...	14— 17
7. සාරිපුත්ත	,,	...	...	16— 19
8. සද්ධ	,,	...	...	20— 23
9. සත්තවිමොක්ඛ	,,	...	...	22— 25
10. විජ්ජා	,,	...	...	24— 27

1 - 2. නාථවගෙහා 28 - 61

1. සෙනාසන	සුත්තං	...	...	28— 31
2. පඤ්ඤා	,,	...	...	30— 33
3. සංයොජන	,,	...	...	32— 33
4. චෙතොධීල	,,	...	...	34— 41
5. අසාමාද	,,	...	...	40— 43
6. ආහුනෙය්‍ය	,,	...	...	42— 43
7. පඨම නාථ	,,	...	...	44— 49
8. දුතිය නාථකරණ	,,	...	...	48— 55
9. පඨම අරියවාස	,,	...	...	54— 55
10. දුතිය අරියවාස	,,	...	...	56— 61

1 - 3. මහාවගෙහා 62 - 123

1. සිහනාද	සුත්තං	...	...	62— 69
2. අධිවුත්තිපද	,,	...	...	68— 73
3. කාය	,,	...	...	72— 77
4. මහාවුත්තු	,,	...	...	78— 85

අඩකුනරනිකායෙ ජට්ඨානාග විසයසූචි

විසයානි	සූත්තං	පිට්ඨකං
5. කසිණ	„ ...	84— 85
6. කාලි	„ ...	86— 89
7. පටම මහාපඤ්ඤා	„ ...	88— 99
8. දුතිය මහාපඤ්ඤා	„ ...	100—107
9. පටම කොසල	„ ...	106—115
10. දුතිය කොසල	„ ...	116—123

1 - 4. උපාලිවග්ගො 124 - 137

1. උපාලි	සූත්තං		124—125
2. පානිමොක්ඛිට්ඨපන	„		124—125
3. උබ්බාහිකා	„		126—127
4. උපසම්පද	„		126—129
5. නිසසය	„		128—129
6. සාමණේර	„		130—131
7. සඛකහෙද	„		130—131
8. සඛකසාමග්භි	„		132—133
9. පටමානඤ්ඤා	„		134—135
10. දුතියානඤ්ඤා	„		136—137

1 - 5. අකෙකාසවග්ගො 138 -165

1. විවාද	සූත්තං		138—139
2. පටම විවාදමූල	„		140—141
3. දුතිය විවාදමූල	„		140—141
4. කුසිනාරා	„		142—145
5. රාජකෙත්තපුරපසවෙසන	„		146—149
6. සකක	„		148—155
7. මහාලි	„		154—157
8. දසධම්ම	„		156—159
9. සරීරට්ඨධම්ම	„		158—159
10. භණ්ඩන	„		160—165

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

දුතියපණණාසකෙ

2 - 1. සවිතතවගො 166 - 203

වියයාහි				පිටියකො
1. සවිතත	සුතනං	...	...	166—169
2. සාරිපුතත	,,	...	...	168—171
3. සීති	,,	...	...	172—177
4. සමථ	,,	...	...	176—183
5. පරිභාන	,,	...	...	184—189
6. පයමසඤ්ඤා	,,	...	...	188—189
7. දුතියසඤ්ඤා	,,	...	...	190—191
8. මූලක	,,	...	...	190—193
9. පබ්බජ්ජා	,,	...	...	192—195
10. ගිරිමානඤ්ඤා	,,	...	...	194—203

2 - 2. යමකවගො 204 - 235

1. අවිජ්ජා	සුතනං	...	...	204—209
2. තණ්හා	,,	...	...	210—215
3. නිට්ඨානත	,,	...	...	216—217
4. අවෙච්චපසාදන	,,	...	...	216—217
5. පයම සුඛ	,,	...	...	218—219
6. දුතිය සුඛ	,,	...	...	218—221
7. පයම නළකපාන	,,	...	...	220—227
8. දුතිය නළකපාන	,,	...	...	226—231
9. පයම කථාවත්ථු	,,	...	...	230—233
10. දුතිය කථාවත්ථු	,,	...	...	232—235

2 - 3. ආකඛවගො 236 - 267

1. ආකඛබ්බයා	සුතනං	...	...	236—239
2. කණටක	,,	...	...	240—243
3. ඉට්ඨධම්ම	,,	...	...	242—245
4. වඩ්ඪි	,,	...	...	244—247
5. මිගසාලා	,,	...	...	246—257
6. තයොධම්ම	,,	...	...	256—265
7. කාක	,,	...	...	264—265
8. නිගණ්ඨ	,,	...	...	266—267
9. ආසාතවත්ථු	,,	...	...	266—267
10. ආසාතපටිච්ඡාය	,,	...	...	266—267

අභිසංහාරනිකායෙ ජලසංභාග විසයසූචි

2 - 4. ථෙරවග්ගො 268—315

විසයානි				පිටපතකො
1. බාහුන	සුතං	...	...	268—269
2. ආනඤ්ඤා	”	...	...	268—275
3. පුණ්ණිය	”	...	...	274—277
4. බ්‍යාකරණ	”	...	...	276—281
5. කත්ථි	”	...	...	280—289
6. අධිමාන	”	...	...	288—295
7. අධිකරණික	”	...	...	294—303
8. අකංඝාසක	”	...	...	302—305
9. කොකාලික	”	...	...	304—313
10. බිණාසවබල	”	...	...	312—315

2-5. උපාලිවග්ගො 316—377

1. කාමභොගි	සුතං	...	...	316—327
2. භය	”	...	...	326—333
3. කිඤ්චික	”	...	...	332—339
4. වජ්ජයමාහින	”	...	...	340—347
5. උත්තිය	”	...	...	346—351
6. කොකනාද	”	...	...	350—357
7. ආහුනෙය්‍ය	”	...	...	356—361
8. ථෙර	”	...	...	360—363
9. උපාලි	”	...	...	362—377
10. හබ්බාහබ්බ	”	...	...	376—377

තතිය පණණාසකෙ

3 - 1. සමණසංකද්දාවග්ගො 378—451

1. සමණසංකද්දා	සුතං	...	...	378—379
2. බොජ්ඣකිය	”	...	...	378—381
3. මිච්ඡන්ත	”	...	...	380—381
4. බිජ්	”	...	...	382—385
5. විජ්ජා	”	...	...	384—387
6. නිජ්ජර	”	...	...	386—389
7. ධොවන	”	...	...	388—393
8. තිකි වජ්ක	”	...	...	392—395
9. වමන	”	...	...	394—397

අභ්‍යන්තර නීතියෙහි ජාත්‍යන්තර විෂය ප්‍රවේශය

විෂයානි	පිටුව අංකය
10. නිදාමය	396—399
11. අපේක්ෂා	398—399
12. අපේක්ෂා	400—401

3-2. ප්‍රවේශයන්හි විෂය 402—423

1. ප්‍රවේශය	402—403
2. ද්‍රව්‍යය	402—407
3. තත්ත්වය	406—415
4. අර්ථය	416—421
5. සාධකය	420—423
6. ඔරොත්තු	422—425
7. ප්‍රවේශය ප්‍රවේශයන්හි	424—429
8. ද්‍රව්‍යය ප්‍රවේශයන්හි	430—431
9. ප්‍රවේශය	430—431
10. ආපවේශය	432—433

3-3. පරිපූරක විෂය 434—439

1. ප්‍රවේශය	434—435
2. ද්‍රව්‍යය	„ „
3. තත්ත්වය	„ „
4. වතුය	„ „
5. ප්‍රවේශය	436—437
6. ජාත්‍යන්තර	„ „
7. සාධකය	„ „
8. අර්ථය	„ „
9. නවය	438—439
10. ද්‍රව්‍යය	„ „
11. ආපවේශය	„ „

3 - 4. සාධකයන්හි විෂය 440—445

1. සාධකය	440—441
2. අර්ථය	„ „
3. කුසලය	„ „
4. අර්ථය	442—443
5. ධර්මය	„ „
6. සාධකය	„ „
7. සාධකය	„ „

අඩුකරනිර්කායේ ජවයාග ව්‍යයසුචි

ව්‍යයානි				පිට්ටිකා
8. තපනිය	සුතං	...	...	444—445
9. ආවයගාමී	„	...	...	„ „
10. දුක්ඛද්‍රය	„	...	...	„ „
11. දුක්ඛවිපාක	„	...	...	„ „

3 - 5. අරියවග්ගො 446 - 451

1. අරියමග්ග	සුතං	...	...	446—447
2. සුක්කමග්ග	„	...	...	„ „
3. සද්ධමම	„	...	...	„ „
4. සප්පරිසධමම	„	...	...	448—449
5. උප්පාදෙතබ්බ	„	...	...	„ „
6. ආසෙවිතබ්බ	„	...	...	„ „
7. භාවෙතබ්බ	„	...	...	„ „
8. ඛණ්ඩිකතතබ්බ	„	...	...	450—451
9. අනුසාරිතබ්බ	„	...	...	„ „
10. සජ්ජිකාතබ්බ	„	...	...	„ „

වතුකපණ්ණාසකො

4 - 1. පුග්ගලවග්ගො 452—455

1. සෙවිතබ්බ	සුතං	...	...	452—453
2 12 භජිතබ්බාදිප්පකාදස සුතනානි		...	...	452—455

4 - 2. ජාණ්ට්‍යසාණිවග්ගො 456—499

1. බ්‍රාහ්මණපච්චෙවාරොහණී සුතං	...	...	456—459
2. අරියපච්චෙවාරොහණී	„	...	460—461
3. සඛාරව	„	...	460—463
4. ඔරිමනීර	„	...	462—465
5. පටිම අධමම	„	...	464—465
6. දුතිය අධමම	„	...	466—477
7. තතිය අධමම	„	...	476—477
8. කමමනිදන	„	...	478—479
9. සපරික්කමන	„	...	478—481
10. වුඤ්ඤ	„	...	480—491
11. ජාණ්ට්‍යසාණි	„	...	490—499

අභිතුනරන්කායෙ ඡන්ද්‍රිහාග විසයසූචි

4 - 3. සාධුවගෙහ 500 - 507

විසයානි	පිට්ඨකා
1. සාධු	500—501
2. අරියධමම	„ „
3. කුසල	502—503
4. අත්ථ	„ „
5. ධමම	„ „
6. සාසවධමම	504—505
7. සාවජජ	„ „
8. තජනිය	„ „
9. ආවයගාමී	506—507
10. දුක්ඛද්‍රය	„ „
11. දුක්ඛවිපාක	„ „

4-4. අරියමගගවගෙහ 508 - 515

1. අරියමගග	508—509
2. කණ්ණමගග	„ „
3. සද්ධමම	„ „
4. සප්පුරිසධමම	510—511
5. උප්පාදෙනබ්බධමම	„ „
6. ආසෙවීතබ්බධමම	„ „
7. භාවෙනබ්බධමම	512—513
8. බ්‍රුජිකාතබ්බධමම	„ „
9. අනුසාරිතබ්බධමම	„ „
10. සච්ඡිකාතබ්බධමම	514—515

4-5 (අපර) පුග්ගලවගෙහ 516-519

1-12 සෙවිතබ්බාදිද්වාදසසුත්තානි	516—519
--------------------------------	---------

පණණසාතිරෙකසුත්තානි

1. කරජකායවගෙහ 520-563

1. පට්ඨ නිරය	520—527
2. දුතිය නිරය	526—529
3. මාතුගාම	528—531

අභිතුකතරනිකායෙ ඡර්ධනාග විසයසූචි

විසයානි	සූත්තං	පිට්ඨකං
4. උපාසිකා	„ ...	530—531
5. විසාරද	„ ...	532—533
6. සංඝප්පතියපරිඥාය	„ ...	532—539
7. පටිම සංඝභික්ෂුනික	„ ...	538—551
8. දුතිය සංඝභික්ෂුනික	„ ...	550—555
9. කර්මකාය	„ ...	554—559
10. අධම්මවරියා	„ ...	558—563

2. සාමඤ්ඤවග්ගො 564—577

1. පටිම	සූත්තං	... 564—565
2. දුතිය	„	... 564—567
3. තතිය	„	... 568—571
4. චතුස්	„	... 570—575
5-16 පඤ්ඤාදිසූත්තානි	...	... 574—577

රාගාදිදෙය්‍යාලං 578—581

1-510. රාගාදි-පමාදනනසූත්තානි	...	... 578—583
------------------------------	-----	-------------

ඵකාදසකනිපාතො 584—683

1. නිසංඝයවග්ගො 584—617

1. කිම්බුසිය	සූත්තං	... 584—587
2. නවෙනනාකර්ණිය	„	... 586—591
3. පටිම උපනිස	„	... 590—593
4. දුතිය උපනිස	„	... 592—595
5. තතිය උපනිස	„	... 594—597
6. ව්‍යසන	„	... 596—599
7. පටිමසඤ්ඤා	„	... 598—605
8. මනසිකාර	„	... 604—607
9. සන්ධි	„	... 608—613
10. මොරනිවෘප	„	... 614—617

අධ්‍යයන මාර්ග සටහන විස්තරය

2. අනුසන්ධාන 618-675

විස්තරය	පිටුව
1. පටිම මහානාම සුතං ...	618—625
2. දුතිය මහානාම ,, ...	626—629
3. තන්දිය ,, ...	630—635
4. සුභුති ,, ...	634—645
5. මෙත්තනිසංස ,, ...	644—645
6. අට්ඨකතාගර ,, ...	646—656
7. ගොපාලක ,, ...	652—665
8. පටිම සමාධි ,, ...	664—667
9. දුතිය සමාධි ,, ...	668—671
10. තන්දිය සමාධි ,, ...	670—673
11. චතුස්ස සමාධි ,, ...	672—675

3. සාමසූත්‍ර 676-678

1-960 අනිවර්ණ සංකීර්ණානි	676— 678
--------------------------	----------

4. රාගාදිපෙය්‍යාලො 682-683

1-170 රාගාදි සුතානි	682— 683
---------------------	----------

රාගාදිපෙය්‍යාලො නිවර්ණො.

අධ්‍යයන මාර්ග සටහන.

සුතතනාපිටකෙ අඩගුතතරනිකායෙ

දසකනිපානො

අධ්‍යාපන තර්කිකායෙ

දසකතිපාතො

නමො තසසු හගවතො අරහතො සමමාසමබුද්ධස්ස

1. ආනිසංසවගෙහා

10. 1. 1. 1

කිමකියසුතං.

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හග්වා සාවකියං විහරති ජේතවනෙ අනාථජිකිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයථො ආනඤ්ඤෙ යෙන හග්වා තෙනුපසංඛාමි. උපසංඛාමිතො හගවතං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයථො ආනඤ්ඤෙ හගවතං එතදවොච:

කිමකියාති හනෙත කුසලාති සීලාති, කිමානිසංසානිති?

අවිසංසාරකාති ඛො ආනඤ්ඤෙ කුසලාති සීලාති, අවිසංසාරානිසංසානිති.

අවිසංසාරො පන හනෙත කිමකියො, කිමානිසංසොති?

අවිසංසාරො ඛො ආනඤ්ඤෙ පාමොජ්ජෙකා, පාමොජ්ජානිසංසො¹ති.

පාමොජ්ජං පන හනෙත කිමකියං, කිමානිසංසනිති?

පාමොජ්ජං ඛො ආනඤ්ඤෙ පිතකං, පිතානිසංසනිති.

පිති පන හනෙත කිමකියා, කිමානිසංසානිති?

පිති ඛො ආනඤ්ඤෙ පසංඛාකා, පසංඛානිසංසානිති.

1. පාමුජ්ජකො-පාමුජ්ජානිසංසොති-සිමු. සතා. PTS.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති

දැක්වීම

ඒ භාග්‍යවත් අර්ථයක් සම්මා සම්බුද්ධ ජාතීන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා!

1. ආරම්භය

10. 1. 1. 1

කිසිදු දේ

මා විසින් මෙසේ අසනු ලැබේ: එක් සමයෙකි භාග්‍යවත් වහන්සේ
සැවැත්නුවර සමීපයෙහි පෙනවන නම් අනේදි සිටිනු ලබන අරමිනි
වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවත්
වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවත් වහන්සේ සකසා වැද
එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ
භාග්‍යවත් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

වහන්ස, කුලල ගීලයෝ කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට
ඇත්තාහු ද?

ආනන්දය, කුලලගීලයෝ අවිප්‍රතිසාරය (නො විප්‍රියරභව) අතී
කොට අවිප්‍රතිසාරය අනුසස් කොට ඇත්තාහු යි.

වහන්ස, අවිප්‍රතිසාරය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට
ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, අවිප්‍රතිසාරය ප්‍රාමොද්‍යය අතී කොට ප්‍රාමොද්‍යය
අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, ප්‍රාමොද්‍යය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, ප්‍රාමොද්‍යය ප්‍රීතිය අතී කොට ප්‍රීතිය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, ප්‍රීතිය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, ප්‍රීතිය ප්‍රශ්නධර්මය අතී කොට ප්‍රශ්නධර්මය අනුසස් කොට
ඇත.

පසුඛි පන හතෙක කිමකියා, කිමානිසංයාති?

පසුඛි ඛො ආනඤ්ඤා සුඛකා, සුඛානිසංයාති.

සුඛං පන හතෙක කිමකියං, කිමානිසංයනති?

සුඛං ඛො ආනඤ්ඤා සමාධිකා, සමාධානිසංයනති.

සමාධි පන හතෙක කිමකියො, කිමානිසංයොති?

සමාධි ඛො ආනඤ්ඤා යථාභුතඤ්ඤාදසකතකො, යථාභුතඤ්ඤාදසකතානිසංයොති.

යථාභුතඤ්ඤාදසකතං පන හතෙක කිමකියං, කිමානිසංයනති?

යථාභුතඤ්ඤාදසකතං ඛො ආනඤ්ඤා නිබ්බද්ධිචරාගකො, නිබ්බද්ධිචරාගානිසංයනති.

නිබ්බද්ධිචරාගො පන හතෙක කිමකියො, කිමානිසංයොති?

නිබ්බද්ධිචරාගො ඛො ආනඤ්ඤා විමුක්තිඤ්ඤාදසකතකො, විමුක්තිඤ්ඤාදසකතානිසංයොති.

ඉති ඛො ආනඤ්ඤා කුසලානි සීලානි අවිසංසාරකානි අවිසංසාරානිසංයාති. අවිසංසාරො පාමොජ්ජකො, පාමොජ්ජානිසංයො. පාමොජ්ජං ජිතකං ජිතානිසංයං. ජිති පසුඛිකා, පසුඛානිසංයං. පසුඛි සුඛකා සුඛානිසංයං. සුඛං සමාධිකං සමාධානිසංයං. සමාධි යථාභුතඤ්ඤාදසකතකො යථාභුතඤ්ඤාදසකතානිසංයො. යථාභුතඤ්ඤාදසකතං නිබ්බද්ධිචරාගකො නිබ්බද්ධිචරාගානිසංයං. නිබ්බද්ධිචරාගො විමුක්තිඤ්ඤාදසකතකො විමුක්තිඤ්ඤාදසකතානිසංයො. ඉති ඛො ආනඤ්ඤා කුසලානි සීලානි අනුපුබ්බත අග්ගාය පරෙතනි¹ති.

1. අරහත්තාය පුරෙතනි ති-සායා

වහන්ස, ප්‍රග්‍රබ්ධිය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, ප්‍රග්‍රබ්ධිය සුඛය අතී කොට සුඛය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, සුඛය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, සුඛය සමාධිය අතී කොට සමාධිය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, සමාධිය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, සමාධිය යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය අතී කොට යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය නිබ්බිද්ධිවිරාගය අතී කොට නිබ්බිද්ධිවිරාගය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, නිබ්බිද්ධිවිරාගය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇද්ද?

ආනන්දයෙනි, නිබ්බිද්ධිවිරාගය විමුක්තිඤ්ඤාදර්ශනය අතී කොට විමුක්තිඤ්ඤාදර්ශනය අනුසස් කොට ඇතැ යි.

ආනන්දයෙනි, මෙසේ කුශලශීලයෝ අභිප්‍රතිසාරය අතී කොට අභිප්‍රතිසාරය අනුසස් කොට ඇතිහ. අභිප්‍රතිසාරය ප්‍රාමොද්‍යය අතී කොට ප්‍රාමොද්‍යය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රාමොද්‍යය ප්‍රීතිය අතී කොට ප්‍රීතිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රීතිය ප්‍රග්‍රබ්ධිය අතී කොට ප්‍රග්‍රබ්ධිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රග්‍රබ්ධිය සුඛය අතී කොට සුඛය අනුසස් කොට ඇත. සුඛය සමාධිය අතී කොට සමාධිය අනුසස් කොට ඇත. සමාධිය යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය අතී කොට යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය නිබ්බිද්ධිවිරාගය අතී කොට නිබ්බිද්ධිවිරාගය අනුසස් කොට ඇත. නිබ්බිද්ධිවිරාගය විමුක්තිඤ්ඤාදර්ශනය අතී කොට විමුක්තිඤ්ඤාදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. ආනන්දයෙනි, මෙසේ කුශලශීලයෝ අනුපිළිවෙළින් අර්හත්ත සංඛ්‍යාත අග්‍රයට පැමිණෙන්නාහයි.

10. 1. 1. 2

වෙනනාකරණය සුඛතං

[සාවස්තීතිදනං]

සීලවතො භික්ඛවෙ සීලසමපන්නස්ස න වෙනනාය කරණියං “අවිප්පට්ඨාරො මෙ උපපජ්ඣති”ති. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං සීලවතො සීලසමපන්නස්ස අවිප්පට්ඨාරො උපපජ්ඣති. අවිප්පට්ඨාරියස්ස¹ භික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණියං “පාමොජ්ජං මෙ උපපජ්ඣති”ති. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං අවිප්පට්ඨාරියස්ස පාමොජ්ජං උපපජ්ඣති. පමුදිතස්ස භික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණියං “පිති මෙ උපපජ්ඣති”ති. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං පමුදිතස්ස පිති උපපජ්ඣති. පිතිමත්තස්ස භික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණියං ‘කායො මෙ පසංඝිතතු’ති. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං පිතිමත්තස්ස කායො පසංඝිතති. පසංඝාකායස්ස භික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණියං ‘සුඛං වෙදියාමි’ති. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං පසංඝාකායො සුඛං වෙදියති. සුඛිතො භික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණියං ‘විතං මෙ සමාධියති’ති. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං සුඛිතො විතං සමාධියති. සමාහිතස්ස භික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණියං ‘යථාභූතං ජානාමි පසසාමි’ති. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං සමාහිතො යථාභූතං ජානාමි පසසාමි. යථාභූතං භික්ඛවෙ ජානාමො පසසාමො න වෙනනාය කරණියං, ‘නිබ්බිද්දුමි වීරජාමි’ති. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං යථාභූතං ජානං පසසං නිබ්බිද්දති වීරජති. නිබ්බිද්දස්ස භික්ඛවෙ වීරජනත්තස්ස න වෙනනාය කරණියං. ‘විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනං සච්ඡිකරොමි’ති. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං නිබ්බිද්දෙණ්ණො² වීරතො විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනං සච්ඡිකරොති.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ නිබ්බිද්ධරාගො විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනං සච්ඡිකරොති. ඤ්ඤාණදස්සනානිසංයො. යථාභූතඤ්ඤාණදස්සනං නිබ්බිද්ධ වීරාගතං නිබ්බිද්ධ වීරාගානිසංයං. සමාධි යථාභූතඤ්ඤාණදස්සනං සච්ඡිකරොති. සුඛං සමාධිතං සමාධානිසංයං. පසංඝාකායානිසංයො. පිති පසංඝාකායානිසංයො. පාමොජ්ජං පිතානිසංයං. අවිප්පට්ඨාරො පාමොජ්ජතො පාමොජ්ජානිසංයො. කුසලානි සීලානි අවිප්පට්ඨාරකානි අවිප්පට්ඨාරානිසංයානි.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ ධම්මාච්චධම්මෙ අභිසංදන්ති, ධම්මාච්චධම්මෙ පරිසුරන්ති අපාරාපාරං ගමනායාති.

1. අවිප්පට්ඨාරණ-මජ්ඣ.

2. නිබ්බිද්ද-සීල.

10. 1. 1. 2

වෙනනාකරණීය සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, සිල්සපත් සිල්වත් හට 'මට අවිප්‍රතිසාරය උපදිව'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, යම්හෙයෙකින් සිල්සපත් සිල්වත් හට අවිප්‍රතිසාරය උපදනේය යන තෙල ධර්මය යි. මහණෙනි, 'මට ප්‍රාමොද්‍යය උපදිව'යි අවිප්‍රතිසාරිහට වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, අවිප්‍රතිසාරිහට ප්‍රාමොද්‍යය උපදනේය යන තෙල ධර්මය යි. මහණෙනි, ප්‍රමුදිත වුවහට 'මට ප්‍රීතිය උපදිව'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය උපදනේය යන තෙල ධර්මය යි. මහණෙනි, ප්‍රීතිමත්ස්කයාට 'මාගේ කය සන්තිදේව'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, ප්‍රීතිමත්ස්කයාගේ කය සන්තිදේය යන තෙල ධර්මය යි. මහණෙනි, සන්තුන් කය ඇතියහට 'සුව විදිනෙමි'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, සන්තුන් කය ඇතියේ සුව විදුනේ ය යන තෙල ධර්මය යි. මහණෙනි, 'මාගේ සිත සමාහිත වේවා'යි සුව ඇතියහට වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, සුව ඇතියහුගේ සිත සමාහිත වන්නේය යන තෙල ධර්මය යි. මහණෙනි, සමාහිතයාහට 'යථාභූතය දන්නෙමි'යි දක්නෙමි'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, සමාහිත වූයේ යථාභූතය දන්නේය, දක්නේය යන තෙල ධර්මය යි. මහණෙනි, යථාභූතය දන්නහට දක්නහට 'නිවේද කරමි'යි විරාග කරමි'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, යථාභූතය දන්නේ දක්නේ නිවේදය කෙරේය, නො ඇල්ලේ යන තෙල ධර්මය යි. මහණෙනි, නිවේදකරනුවහට විරාග කරනුවහට 'විමුක්තිඥානදර්ශනය පසක් කරනෙමි'යි වෙනනායෙන් කරණී නැත. මහණෙනි, නිර්විග්න වූයේ විරක්ත වූයේ විමුක්තිඥානදර්ශනය පසක් කරණේය යන තෙල ධර්මය යි.

මහණෙනි, මෙසෙයින් නිබ්බදිවිරාගය විමුක්තිඥානදර්ශනය අස් කොට විමුක්තිඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත්තේ ය. යථාභූතඥානදර්ශනය නිබ්බදිවිරාගය අස් කොට නිබ්බදිවිරාගය අනුසස් කොට ඇත. සමාධිය යථාභූතඥානදර්ශනය අස් කොට යථාභූතඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. සුඛය සමාධිය අස් කොට සමාධිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රභුබ්ධිය සුඛය අස් කොට ප්‍රභුබ්ධිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රීතිය ප්‍රභුබ්ධිය අස් කොට ප්‍රභුබ්ධිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රාමොද්‍යය ප්‍රීතිය අස් කොට ප්‍රීතිය අනුසස් කොට ඇත. අවිප්‍රතිසාරය ප්‍රාමොද්‍යය අස් කොට ප්‍රාමොද්‍යය අනුසස් කොට ඇත. කුශලශීලයෝ අවිප්‍රතිසාරය අස් කොට අවිප්‍රතිසාරය අනුසස් කොට ඇතියහ.

මහණෙනි, මෙසෙයින් (ත්‍රෛභුමකච්ඡි සංඛ්‍යාත) ඔරිමතිරයෙන් නිබ්බානපාර සංඛ්‍යාත පාටිමතිරයට යාම සඳහා ධර්මයෝ ම ධර්මයන් පවත්වන්නාහ, ධර්මයෝ ම ධර්මයන් පුරන්නාහයි.

10. 1. 1. 3

පද්ම උපනිස සූතකං

[සාවකීයං]

දුස්සීලස්ස භික්ඛවෙ සීලවිපක්කස්ස හතුපනියො හොති අවිසුචියාරො. අවිසුචියාරෙ අසති අවිසුචියාරවිපක්කස්ස හතුපනියං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජ අසති පාමොජ්ජවිපක්කස්ස හතුපනියා හොති පිති. පිතියා අසති පිතිවිපක්කස්ස හතුපනියා හොති පසසද්ධි. පසසද්ධියා අසති පසසද්ධි-විපක්කස්ස හතුපනියං හොති සුඛං. සුඛෙ අසති සුඛවිපක්කස්ස හතුපනියො හොති සමමාසමාධි. සමමාසමාධිමහි අසති සමමාසමාධිවිපක්කස්ස හතුපනියං හොති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනං. යථාභුතඤ්ඤාදස්සනෙ අසති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනවිපක්කස්ස හතුපනියො හොති තිබ්බද්විරාගො. තිබ්බද්විරාගෙ අසති තිබ්බද්විරාගවිපක්කස්ස හතුපනියං හොති විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ රුකෙඛා සාධාපලාසවිපක්කො. තස්ස පපටිකාපි න පාරිසුරිං ගව්හති, තථොපි ථෙග්ගපි සාරොපි න පාරිසුරිං ගව්හති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ දුස්සීලස්ස සීලවිපක්කස්ස හතුපනියො හොති අවිසුචියාරො, අවිසුචියාරෙ අසති හතුපනියං හොති -පෙ - විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනං.

සීලවතො භික්ඛවෙ සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති අවිසුචියාරො. අවිසුචියාරෙ සති අවිසුචියාරසම්පන්නස්ස උපනිස-සම්පන්නං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජ සති පාමොජ්ජසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පිති. පිතියා සති පිතිසම්පන්නස්ස උපනිස-සම්පන්නො හොති පසසද්ධි. පසසද්ධියා සති පසසද්ධිසම්පන්නස්ස උපනිස-සම්පන්නං හොති සුඛං. සුඛෙ සති සුඛසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති සමමාසමාධි. සමමාසමාධිමහි සති සමමාසමාධිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනං. යථාභුතඤ්ඤාදස්සනෙ සති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති තිබ්බද්විරාගො. තිබ්බද්විරාගෙ සති තිබ්බද්විරාගසම්පන්නස්ස උපනිස-සම්පන්නං හොති විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ රුකෙඛා සාධාපලාසසම්පන්නො තස්ස පපටිකා පි පාරිසුරිං ගව්හති තථොපි ථෙග්ගපි සාරොපි පාරිසුරිං ගව්හති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සීලවතො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති අවිසුචියාරො, අවිසුචියාරෙ සති අවිසුචියාරසම්පන්නස්ස උපනිස-සම්පන්නං හොති -පෙ - විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනන්ති.

10. 1. 1. 3

ප්‍රථම උපනිස සූත්‍රය

[සැවැත්තුවර]

මහණෙනි, ශීලවිපක්‍ෂා වූ දුශ්ශීලීන්ට අවිප්‍රතිසාරය නටහෙතු ඇතියේ වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාර විපක්‍ෂානට ප්‍රාමොද්‍යය නටහෙතු ඇතියේ වෙයි. ප්‍රාමොද්‍යය නැතිවත් ම ප්‍රාමොද්‍යවිපක්‍ෂානට ප්‍රීතිය නටහෙතු ඇති වෙයි. ප්‍රීතිය නැතිවත් ම ප්‍රීතිවිපක්‍ෂානට ප්‍රශ්‍රබ්ධිය නටඋපනිඃශ්‍රය ඇත්තේ වෙයි. ප්‍රශ්‍රබ්ධිය නැතිවත් ම ප්‍රශ්‍රබ්ධිවිපක්‍ෂානට සුඛය නටඋපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. සුඛය නැතිවත් ම සුඛවිපක්‍ෂානට සමාසමාධිය නටඋපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. සමාසමාධිය නැතිවත් ම සමාසමාධිවිපක්‍ෂානට යථාභූතඥානදර්ශනය නටඋපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය නැතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශනවිපක්‍ෂානට නිබ්බිද්ද-විරාගය නටඋපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. නිබ්බිද්දවිරාගය නැතිවත් ම නිබ්බිද්ද-විරාගවිපක්‍ෂානට විමුක්තිඥානදර්ශනය නටඋපනිඃශ්‍රය ඇත්තේ වේ.

මහණෙනි, යම් සේ රුකෙක් අතුකොළින් ගිලිහුනේ නම් එහි පිට පොතුදු පිරිපුන්බවට නොයෙයි. ඇතුළුපොතුදු, ඵලදු හරදු පිරිපුන්බවට නොයේ, මහණෙනි, එසෙයින් ම ශීලවිපක්‍ෂා දුශ්ශීලීන්ට අවිප්‍රතිසාරය නටඋපනිඃශ්‍රය ඇත්තේය. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම...විමුක්තිඥානදර්ශනය නටඋපනිඃශ්‍රය ඇත්තේ යි.

මහණෙනි, සිල්සපත් සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපනිඃශ්‍රයසමපක්‍ෂා වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපක්‍ෂානට ප්‍රාමොද්‍යය උපනිඃශ්‍රයසමපක්‍ෂා වෙයි. ප්‍රාමොද්‍ය ඇතිවත් ම ප්‍රාමොද්‍යසමපක්‍ෂානට ප්‍රීතිය උපනිඃශ්‍රයසමපක්‍ෂා වෙයි. ප්‍රීතිය ඇතිවත් ම ප්‍රීතිසමපක්‍ෂානට ප්‍රශ්‍රබ්ධිය උපනිඃශ්‍රයසමපක්‍ෂා වෙයි. ප්‍රශ්‍රබ්ධිය ඇතිවත් ම ප්‍රශ්‍රබ්ධිසමපක්‍ෂානට සුඛය උපනිඃශ්‍රයසමපක්‍ෂා වෙයි. සුඛය ඇතිවත් ම සුඛසමපක්‍ෂානට සමාසමාධිය උපනිඃශ්‍රයසමපක්‍ෂා වෙයි. සමාසමාධිය ඇතිවත් ම සමාසමාධිසමපක්‍ෂානට යථාභූතඥානදර්ශනය උපනිඃශ්‍රයසමපක්‍ෂා වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය ඇතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශනසමපක්‍ෂානට නිබ්බිද්දවිරාගය උපනිඃශ්‍රයසමපක්‍ෂා වෙයි. නිබ්බිද්දවිරාගය ඇතිවත් ම නිබ්බිද්දවිරාගසමපක්‍ෂානට විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනිඃශ්‍රයසමපක්‍ෂා වේ.

මහණෙනි, යම්සේ ශාඛාපලාස සමාදාය වෘක්ෂයෙක් වේ ද, එහි පිට පොතුදු පිරිපුන්බවට යෙයි. ඇතුළුපොතුදු බොරුදු හරදු පිරිපුන් බවට යෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම සිල්සපත් සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපනිඃශ්‍රයසමපක්‍ෂා වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපක්‍ෂා හට ... විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනිඃශ්‍රයසමපක්‍ෂා වෙයි.

10. 1. 1. 4

දුතිය උපනිස සුතතං

[සාවකීයං]

තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුතො භික්ඛු ආමනෙසි: දුස්සීලස්ස ආවුසො සීලවිපක්කස්ස හතුපතියො හොති අවිසංවිසාරො. අවිසංවිසාරෙ අසති අවිසංවිසාරවිපක්කස්ස හතුපතියං හොති -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙඛා සාධාපලාස විපක්කො, තස්ස පපටිකාපි න පාරිසුරිං ගච්ඡති, තචොපි ඵෙගගුපි සාරොපි න පාරිසුරිං ගච්ඡති. එවමෙව ඛො ආවුසො දුස්සීලස්ස සීලවිපක්කස්ස හතුපතියො හොති අවිසංවිසාරො. අවිසංවිසාරෙ අසති අවිසංවිසාරවිපක්කස්ස හතුපතියං හොති -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනං.

සීලවතො ආවුසො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසස්සම්පන්නො හොති අවිසංවිසාරො. අවිසංවිසාරෙ සති අවිසංවිසාරස්සම්පන්නස්ස උපනිසස්සම්පන්නං හොති -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙඛා සාධා පලාසස්සම්පන්නො, තස්ස පපටිකාපි පාරිසුරිං ගච්ඡති, තචොපි ඵෙගගුපි සාරොපි පාරිසුරිං ගච්ඡති. එවමෙව ඛො ආවුසො සීලවතො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසස්සම්පන්නො හොති අවිසංවිසාරො. අවිසංවිසාරෙ සති අවිසංවිසාරස්සම්පන්නස්ස උපනිසස්සම්පන්නං හොති -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනන්ති.

10. 1. 1. 5

තතිය උපනිස සුතතං

[සාවකීය]

තත්‍ර ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භික්ඛු ආමනෙසි: දුස්සීලස්ස ආවුසො සීලවිපක්කස්ස හතුපතියො හොති අවිසංවිසාරො. අවිසංවිසාරෙ අසති අවිසංවිසාරවිපක්කස්ස හතුපතියං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජෙ අසති පාමොජ්ජවිපක්කස්ස හතුපතියා හොති පිති. පිතියා අසති පිතිවිපක්කස්ස හතුපතියා හොති පසංඝි. පසංඝියා අසති පසංඝිවිපක්කස්ස හතුපතියං හොති සුඛං. සුඛෙ අසති සුඛවිපක්කස්ස හතුපතියො හොති සම්මාසමාධි.

10. 1. 1. 4

දුතිය උපනිස සූත්‍රය

[සැවැත්නුවර]

එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ මහණුන් ඇමතුන: ඇවැත්නි, ශීලවීපතනයට පැමිණි දුසිල්හට අවිප්‍රතිසාරය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි, අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරවීපතනහට ... විමුක්තිඥානදර්ශනය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වේ.

ඇවැත්නි, යම්සේ රුකෙක් නට අතුකොළ ඇත්තේ වේ ද, එහි පිට පොතුදු පිරිපුන් බවට නොයෙයි. ඇතුළු පොතුදු, බොරුදු, හරදු පිරිපුන් බවට නො යේ, ඇවැත්නි, එපරිදි ම ශීලවීපතනයට පැමිණි දුසිල්හට අවිප්‍රතිසාරය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇත්තේ වෙයි, අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම... විමුක්තිඥානදර්ශනය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇත්තේ වේ.

ඇවැත්නි, සිල්සපත් සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රය සමපතන වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපතනහට ... විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රය සමපතන වේ.

ඇවැත්නි, යම්සේ රුකෙක් ශාඛාපලාශසමපතන වේ ද, එහි පිට පොතුදු පිරිපුන් බවට යෙයි. ඇතුළු පොතුදු බොරුදු හරදු පිරිපුන් බවට යේ, ඇවැත්නි, එසෙයින් ම 'සිල්සපත්' සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රය සමපතන වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇති වත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපතන හට ... විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රය සමපතන වේ යි.

10. 1. 1. 5

තතිය උපනිස සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනඤ්ඤ තෙරණුවෝ මහණුන් ඇමතුන: 'ඇවැත්නි, ශීලවීපතනයට පැමිණි දුසිල්හට අවිප්‍රතිසාරය නටඋපනි:ශ්‍රය සමපතන වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරවීපතනහට ප්‍රාමොදාය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රාමොදාය නැතිවත් ම ප්‍රාමොදාවීපතනහට ප්‍රීතිය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රීතිය නැතිවත් ම ප්‍රීතීවීපතනහට ප්‍රග්බධිය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රග්බධිය නැතිවත් ම ප්‍රග්බධීවීපතනහට සුඛය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. සුඛය නැතිවත් ම සුඛවීපතනහට සම්මාසමාධිය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි.

සමාසමාධිමති අසති සමාසමාධිවිපනනස්ස හතුපතිසං හොති යථාභුත-
ඤ්ඤාදස්සනං. යථාභුතඤ්ඤාදස්සනෙ අසති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනවිපනනස්ස
හතුපතියො හොති. නිබ්බදිවිරාගො. නිබ්බදිවිරාගෙ අසති නිබ්බදි
විරාග විපනනස්ස හතුපතිසං හොති විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙක්ඛාසාබාපලාසවිපනෙනා තස්ස පපටිකාපි
න පාරිජුරිං ගච්ඡති, තචොපි ථෙගගුපි සාරොපි න පාරිජුරිං ගච්ඡති.
ඵවමෙව ඛො ආවුසො දුස්සීලස්ස සීලවිපනනස්ස හතුපතියො හොති.
අවිප්පට්ඨාරො, අවිප්පට්ඨාරෙ අසති අවිප්පට්ඨාර විපනනස්ස හතුපතිසං
හොති -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනං.

සීලවතො ආවුසො සීලසමපනනස්ස උපතිසසමපනෙනා හොති
අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරෙ සති අවිප්පට්ඨාරසමපනනස්ස උපතිස-
සමපනනං හොති පාමොජ්ජං. පාමුජ්ජ සති පාමුජ්ජසමපනනස්ස උපතිසා
සමපනනා හොති පිති. පිතියා සති පිතිසමපනනස්ස උපතිසසමපනනං
හොති පසංඤ්ඤා. පසංඤ්ඤායා සති පසංඤ්ඤාසමපනනස්ස උපතිසසමපනනං
හොති සුඛං. සුඛෙ සති සුඛසමපනනස්ස උපතිසසමපනෙනා හොති සමමා
සමාධි. සමමා සමාධිමති සති සමමාසමාධිසමපනනස්ස උපතිසසමපනනං
හොති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනං. යථාභුතඤ්ඤාදස්සනෙ සති යථාභුතඤ්ඤා-
දස්සනසමපනනස්ස උපතිසසමපනෙනා හොති නිබ්බදිවිරාගො. නිබ්බදි
විරාගෙ සති නිබ්බදිවිරාග සමපනනස්ස උපතිසසමපනනං හොති විමුක්ති-
ඤ්ඤාදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙක්ඛා සාබාපලාසසමපනෙනා තස්ස පපටිකාපි
පාරිජුරිං ගච්ඡති, තචොපි ථෙගගුපි සාරොපි පාරිජුරිං ගච්ඡති.
ඵවමෙව ඛො ආවුසො සීලවතො සීලසමපනනස්ස උපතිසසමපනෙනා
හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරෙ සති අවිප්පට්ඨාරසමපනනස්ස
උපතිසසමපනනං හොති -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනනති.

සමමාසමාධිය නැතිවත් ම සමමාසමාධිවිපක්‍ෂකතාංග යථාභූතඥානදර්ශනය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය නැතිවත් ම යථාභූත-ඥානදර්ශනවිපක්‍ෂකතාංග නිබ්බද්ධවීරාගය නටඋපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. නිබ්බද්ධවීරාගය නැතිවත් ම නිබ්බද්ධවීරාගවිපක්‍ෂකතාංග විමුක්තිඥානදර්ශනය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වේ.

ඇවැත්නි, යම්සේ ශාඛාපලාශවිපක්‍ෂක වෘක්ෂයෙක් වේද, එහි පිට පොතුදු පිරිපුන්බවට නොයෙයි, ඇතුළුපොතුදු බොරුදු හරදු පිරිපුන්බවට නොයේ, ඇවැත්නි, එසෙයින් ම ශීලවිපක්‍ෂකයට පැමිණි දුසිල්හට අවිප්‍රතිසාරය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම ... විමුක්තිඥානදර්ශනය නටඋපනි:ශ්‍රය ඇතියේ වේ.

ඇවැත්නි, සිල්සපත් සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපන්නතාංග ප්‍රාමොද්‍යය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. ප්‍රාමොද්‍යය ඇතිවත් ම, ප්‍රාමොද්‍යසමපන්නතාංග ප්‍රීතිය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. ප්‍රීතිය ඇතිවත් ම ප්‍රීතියමපන්නතාංග ප්‍රශ්‍රබ්ධිය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. ප්‍රශ්‍රබ්ධිය ඇතිවත් ම ප්‍රශ්‍රබ්ධියමපන්නතාංග සුඛය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. සුඛය ඇතිවත් ම සුඛයමපන්නතාංග සමමාසමාධිය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. සමමාසමාධිය ඇතිවත් ම සමමාසමාධියමපන්නතාංග යථාභූතඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය ඇතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශනසමපන්නතාංග නිබ්බද්ධවීරාගය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. නිබ්බද්ධවීරාගය ඇතිවත් ම නිබ්බද්ධවීරාගසමපන්නතාංග විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වේ.

ඇවැත්නි, යම්සේ ශාඛාපලාශයෙන් යුක්ත වෘක්ෂයෙක් වේ නම්, එහි පිටපොතුදු පිරිපුන්බවට යෙයි. ඇතුළුපොතුදු බොරුදු හරදු පිරිපුන්බවට යෙයි. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම සිල්සපත්සිල්වත්හට අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපන්නතාංග ... විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසමපන්න වේ යි.

10. 1. 1. 6

සමාධි සුතතං.

[සාවකීයං]

අප්ථං ඛො ආයස්මා ආනන්දො යෙන භගවා තෙනුපසඬාමී. උපසඬාමීත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනන්දො භගවතං එතදවොච:

සීයා නු ඛො භන්න භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ඨාගො යථා නෙව පඨවියං පඨවියඤ්ඤි අසස, න ආපඝමී. ආපොසඤ්ඤි අසස, න තෙජඝමී. තෙජොසඤ්ඤි අසස, න වායඝමී. වායොසඤ්ඤි අසස, න ආකාසානඤ්ඤායතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න ඉධ ලොකෙ ඉධලොකසඤ්ඤි අසස. න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤි අසස, සඤ්ඤි ච පන අසසාති?

සීයා ආනන්ද භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ඨාගො යථා නෙව පඨවියං පඨවියඤ්ඤි අසස, න ආපඝමී. ආපොසඤ්ඤි අසස, න තෙජඝමී. තෙජොසඤ්ඤි අසස, න වායඝමී. වායොසඤ්ඤි අසස, න ආකාසානඤ්ඤායතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න ඉධ ලොකෙ ඉධ ලොකසඤ්ඤි අසස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤි අසස. සඤ්ඤි ච පන අසසාති.

යථා කථමුපන භන්න සීයා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධි පට්ඨාගො යථා නෙව පඨවියං පඨවියඤ්ඤි අසස, න ආපඝමී. ආපොසඤ්ඤි අසස, න තෙජඝමී. තෙජොසඤ්ඤි අසස, න වායඝමී. වායොසඤ්ඤි අසස, න ආකාසානඤ්ඤායතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න ඉධලොකෙ ඉධලොකසඤ්ඤි අසස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤි අසස. සඤ්ඤි ච පන අසසාති?

10. 1. 1. 6

සමාධි සූත්‍රය

[සැවැත්නුවර]

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත පැමිණියහ, පැමිණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හුන්හ, එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

වහන්ස, යම්සේ පඨවිකසිණයෙහි පාර්විසංඥා ඇති නො ම වේ නම්, මහණනට ඵබ්බු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ ද? ආපොකසිණයෙහි අප්පසංඥා ඇති නො වේ නම්, තෙජොකසිණයෙහි තෙජ්‍යසංඥා ඇති නො වේ නම්, වායොකසිණයෙහි වායුසංඥා ඇති නො වේ නම්, ආකාශානන්දායතනයෙහි ආකාශානන්දායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, විඤ්ඤාණන්දායතනයෙහි විඤ්ඤාණන්දායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, ආකිඤ්චකුඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්චකුඤ්ඤායතන සංඥා ඇති නො වේ නම්, නෙවසකුඤ්ඤාන සකුඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසකුඤ්ඤානසකුඤ්ඤායතන සංඥා ඇති නො වේ නම් මෙලොව්හි මෙලෝ යන සංඥා ඇති නො වේ නම්, පරලොව්හි පරලෝ යන සංඥා ඇති නො වේ නම්, ඵබ්බු සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් මහණනට වන්නේ ද? යළි සංඥා ඇතියේත් වන්නේද යි?

ආනන්දයෙනි, යම්සේ පඨවිකසිණයෙහි පාර්විසංඥා නොවේ නම් මහණනට ඵබ්බු සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ යැ ආපො කසිණයෙහි ආපොසංඥා ඇති නො වේ නම්, තෙජො කසිණයෙහි තෙජ්‍යසංඥා ඇති නො වේ නම්, වායොකසිණ සමාපත්තියෙහි වායුසංඥා ඇති නො වේ නම්, ආකාශානන්දායතනයෙහි ආකාශානන්දායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් විඤ්ඤාණන්දායතනයෙහි විඤ්ඤාණන්දායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, ආකිඤ්චකුඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්චකුඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, නෙවසකුඤ්ඤානසකුඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසකුඤ්ඤානසකුඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, මෙලොව්හි මෙලෝ යන සංඥා ඇති නො වේ නම්, පරලොව්හි පරලෝ යන සංඥා ඇති නො වේ නම්, මහණනට ඵබ්බු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ යැ. යළි සංඥා ඇතියේත් වන්නේ යි.

වහන්ස, කිසෙයින් පඨවිකසිණයෙහි පාර්විසංඥා නො ම ඇති වේ නම් ආපොකසිණයෙහි අප්පසංඥා ඇති නො වේ නම්, තෙජොකසිණයෙහි තෙජ්‍යසංඥා ඇති නො වේ නම් වායොකසිණයෙහි වායුසංඥා ඇති නො වේ නම් ආකාශානන්දායතනයෙහි ආකාශානන්දායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් විඤ්ඤානන්දායතනයෙහි විඤ්ඤාණන්දායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් ආකිඤ්චකුඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්චකුඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් නෙවසකුඤ්ඤානසකුඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසකුඤ්ඤානසකුඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් මෙලොව්හි මෙලෝ යන සංඥා ඇති නො වේ නම් පරලොව්හි පරලෝ යන සංඥා ඇති නො වේ නම් මහණනට ඵබ්බු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ ද? යළි සංඥා ඇතියේත් වන්නේ ද? යි.

ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු ඵලං සඤ්ඤා භොති; ඵතං සන්තං, ඵතං උච්ඡිතං යදිදං සබ්බසම්බාරසමථො ඤ්ඤාපටිපට්ඨිනිසංගො තණ්හකඛ්ඤා විරාගො නිරෝධො නිබ්බානන්ති. ඵලං ඛො ආනඤ්ඤා සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ඨාගො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤා අස්ස, න ආපසම් ආපොසඤ්ඤා අස්ස, න තෙජසම් තෙජොසඤ්ඤා අස්ස, න වායසම් වායොසඤ්ඤා අස්ස, න ආකාශානඤ්ඤායතනෙ ආකාශානඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න ඉධිලොකෙ ඉධිලොකසඤ්ඤා අස්ස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤා අස්ස, සඤ්ඤා ව පන අස්සාති.

10. 1. 1. 7

සාරිපුත්ත සුත්තං

[සාවකියං]

අථ ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤා යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසංකම්. උපසංකම්ඤ්ඤා ආයස්මා සාරිපුත්තො සද්ධිං සමෙවාදි. සමෙවාදනියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙඤ්ඤා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං භිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං ඵතදවොච:

සියානු ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධි-පට්ඨාගො, යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤා අස්ස, න ආපසම් ආපොසඤ්ඤා අස්ස, න තෙජසම් තෙජොසඤ්ඤා අස්ස, න වායසම් වායොසඤ්ඤා අස්ස, න ආකාශානඤ්ඤායතනෙ ආකාශානඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න ඉධිලොකෙ ඉධිලොකසඤ්ඤා අස්ස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤා අස්ස. සඤ්ඤා ව පන අස්සාති?

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්තෙනි භෙණ මෙ ඛද්‍ය සංඤ ඇතියේ වෙයි; “යම් සම්මානාර්යන්ගේ සමථයෙන් සමාපදිතයන්ගේ දුරලිමක් තෘෂ්ණාක්ෂයයෙන් විරාගයෙන් නිරෝධයෙන් නිව්‍යාණයෙන් වේ නම් තෙල ශාන්ත යැ, තෙල ප්‍රණීත යැ” යි. ආනන්දයෙනි, මෙසෙයින් යම් ඡේ පට්ඨකසිණයෙහි පාරිච්ඡික ඇතියේ නො ම වේ නම් ආපොකසිණයෙහි අප්පංඤ නැතියේ වේ නම් තෙජොකසිණයෙහි තෙජස් සංඤ නැතියේ වේ නම් වායොකසිණයෙහි වායුසංඤ නැතියේ වේ නම් ආකාශානන්දවායනතයෙහි ආකාශානන්දවායනසංඤ නැතියේ වේ නම් විඤ්ඤාණන්දවායනතයෙහි විඤ්ඤාණන්දවායනසංඤ නැතියේ වේ නම් ආකිඤ්චඤ්ඤායනතයෙහි ආකිඤ්චඤ්ඤායනසංඤ නැතියේ වේ නම් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනතයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනසංඤ නැතියේ වේ නම් මෙ ලොවිති මෙ ලෝ යන සංඤ නැතියේ වේ නම් පරලොවිති පරලෝ යන සංඤ නැතියේ වේ නම් එතෙකුදු වත් සංඤීන් වේ නම් මෙසේ මහණහට එඛද්‍ය සමාධිප්‍රතිලාභයක් වන්නේ යි.

10. 1. 1. 7

සාරිප්පන සූත්‍රය

[සැවැත්තුවර]

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් කරා පැමිණියහ. පැමිණ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් හා සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට තෙල කීහ;

ඇවැත් සාරිප්පනයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡික ඇතියේ වේ නම් ආපයෙහි අප්පංඤ නැතියේ වේ නම් තෙජස්සි තෙජස් සංඤ නැතියේ වේ නම් වායුයෙහි වායුසංඤ නැතියේ වේ නම් ආකාශානන්දවායනතයෙහි ආකාශානන්දවායනසංඤ නැතියේ වේ නම් විඤ්ඤාණන්දවායනතයෙහි විඤ්ඤාණන්දවායනසංඤ නැතියේ වේ නම් ආකිඤ්චඤ්ඤායනතයෙහි ආකිඤ්චඤ්ඤායන සංඤා නැතියේ වේ නම් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනතයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා නැතියේ වේ නම් මෙලෝහි මෙලෝ සංඤ නැතියේ වේ නම් පරලොවිති පරලෝ සංඤ නැතියේ වේ නම් එතෙකුදු වත් සංඤීන් වේ නම් මෙසේ මහණහට එඛද්‍ය සමාධි ප්‍රතිලාභයක් වේ ද යි.

සියා ආවුසො ආනතු භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධි පටිලාභො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අසං -පෙ- න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤී අසං, සඤ්ඤී ච පන අසානි.

යථා කථං පනාවුසො සාරිච්ඡත්ත සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධි- පටිලාභො, යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අසං, -පෙ- න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤී අසං. සඤ්ඤී ච පන අසානි?

එකමිදහං ආවුසො ආනතු සමයං ඉධෙව සාවකීයං විහරාමි අකචනස්මිං තත්ථාහං තථාරූපං සමාධිං සමාපජ්ජිං යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අහොසිං, න ආපස්මිං ආපොසඤ්ඤී අහොසිං, න තෙජස්මිං තෙජොසඤ්ඤී අහොසිං, න වායුස්මිං වායොසඤ්ඤී අහොසිං. න ආකාශානඤ්ඤී යතනෙ ආකාශානඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අහොසිං, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අහොසිං, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අහොසිං, න නෙවසඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අහොසිං, න නෙවසඤ්ඤායතනසඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අහොසිං, න ඉධලොකෙ ඉධලොකසඤ්ඤී අහොසිං, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤී අහොසිනි.

කිං සඤ්ඤී පනාසස්මා සාරිච්ඡත්තො තස්මිං සමයෙ අහොසිනි?

භවතිරොධො නිබ්බානං, භවතිරොධො නිබ්බානානඤ්ඤි ඛො මෙ ආවුසො අඤ්ඤාච සඤ්ඤා උප්පජ්ජති, අඤ්ඤාච සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති, සෙය්‍යථාපි ආවුසො සනලිකණ්ඩා කායමානස්ස අඤ්ඤාච අවචි උප්පජ්ජති, අඤ්ඤාච අවචි නිරුජ්ඣති, එවමෙව ඛො මෙ ආවුසො භවතිරොධො නිබ්බානං භවතිරොධො නිබ්බානානඤ්ඤි අඤ්ඤාච සඤ්ඤා උප්පජ්ජති, අඤ්ඤාච සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. භවතිරොධො නිබ්බානානඤ්ඤි සඤ්ඤී ච පනාහං ආවුසො තස්මිං සමයෙ අහොසිනි.

ඇවැත් ආනන්දයෙනි, යම් පරිදි පාරිවියෙහි පාරිවිසංඥ ඇතියේ නො වේ නම් ... පරලෝකයෙහි පරලෝසංඥ නැතියේ වේ නම් සංඥීත් වේ නම් මහණනට එබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයක් වේ යයි.

ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි පාරිවියෙහි පාරිවිසංඥ ඇතියේ නො ම වේ නම් ... පරලෝකයෙහි පරලෝකසංඥා ඇතියේ නො වේ නම් සංඥීත් වේ නම් මහණනට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයක් කිසෙයින් වේ ද?

ඇවැත් ආනන්දයෙනි, එක්කලෙක මම් මෙ සැවැත්හි ම අන්ධවනයෙහි වාසය කරමි. එහි දී මම් යම් පරිදි පාරිවියෙහි පාරිවිසංඥ නො වීම් නම් අප්ප්භි අප්ප්සංඥ නො වීම් නම් තෙජස්ස්වි තෙජස්සංඥ නො වීම් නම් වායුච්ච්චි වායුසංඥ නො වීම් නම් ආකාසානන්දවායතනයෙහි ආකාසානන්දවායතනයංඥ නො වීම් නම් වික්ඛාණන්දවායතනයෙහි වික්ඛාණන්දවායතනයංඥ නො වීම් නම් ආකික්ඛාණන්දවායතනයෙහි ආකික්ඛාණන්දවායතනයංඥ නො වීම් නම් නෙවසක්ඛාණාසක්ඛාණන්දවායතනයෙහි නෙවසක්ඛාණාසක්ඛාණන්දවායතනයංඥ නො වීම් නම්, ඉධලෝකයෙහි ඉධලෝකසංඥ නො වීම් නම් පරලෝකයෙහි පරලෝකසංඥ නො වීම් නම් එබඳු සමාධියකට සමවන්නි.

ඇවැත්නි, එකල ශාරිපුත්‍ර තෙමේ කවර සංඥ ඇතියෙක් වූයේ දැ යි.

ඇවැත්නි, භවනිරෝධය නිව්ඤාණය, භවනිරෝධය නිව්ඤාණය යි අන් ම සංඥාවෙක් උපදනේ ය. අන් ම සංඥායෙක් නිරුද්ධ වන්නේ ය. එ කෙසේ යැ: ඇවැත්නි, ගිහිගත් රුක්පොතු ගින්නක්හුගේ අන් ම ගිනිසිළෙක් උපදනේ ය, අන් ම ගිනිසිළෙක් නිරුද්ධ වන්නේ ය. ඇවැත්නි, උපරිදි ම භවනිරෝධය නිව්ඤාණය, භවනිරෝධය නිව්ඤාණය යි අන් ම සංඥායෙක් උපදනේ ය, අන් ම සංඥායෙක් නිරුද්ධ වන්නේ ය. ඇවැත්නි, එසමයෙහි මම භවනිරෝධය නිව්ඤාණය යි යන සංඥා ඇතියෙම ම වීම් යි.

10. 1. 1. 8

සද්ධ සුතතං

[සාවකීයං]

සද්ධො ව භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති නො ව සීලවා. එවං සො තෙනධෙග්ග අපරිපූරො හොති. තෙන තං අඛං පරිපූරනඛං, “කිත්තාහං සද්ධො ව අස්සං සීලවා වා”ති. යතො ව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්ධො ව හොති සීලවා ව, එවං සො තෙනධෙග්ග පරිපූරො හොති.

සද්ධො ව භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති, සීලවා ව, නො ව බ්‍රහ්මස්සනො -පෙ- බ්‍රහ්මස්සනො ව නො ව ධම්මකථිකො- ධම්මකථිකො ව නො ව පරිසාවචරො- පරිසාවචරො ව නො ව විසාරදෙ පරිසාය ධම්මං දෙසෙති- විසාරදෙ ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙති නො ව චිත්තයධරො- චිත්තයධරො ව නො ව ආරක්ඛකො පත්තසෙත්තාසනො-ආරක්ඛකො ව පත්තසෙත්තාසනො නො ව චතුත්තං ක්කානානං ආභිචේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී- චතුත්තං ක්කානානං ආභිචේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී- නො ව ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙති.

එවං සො තෙනධෙග්ග අපරිපූරො හොති, තෙන තං අඛං පරිපූරනඛං. ‘කිත්තාහං සද්ධො ව අස්සං සීලවා ව බ්‍රහ්මස්සනො ව ධම්මකථිකො ව පරිසාවචරො ව විසාරදෙ ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙය්‍යං, චිත්තයධරො ව ආරක්ඛකො ව පත්තසෙත්තාසනො ව චතුත්තං ක්කානානං ආභිචේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී අස්සං අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යා’නති.

10. 1. 1. 8

සඳා සූත්‍රය

මහණෙනි, භික්ෂු සැදුහැනියෙන් වෙයි සිල්වත් නො ද වෙයි, මෙසේ හේ ඵ අංගයෙන් අපරිපූණ් වෙයි. උහු විසින් ඵ අංගය පිරිය යුතු. “කිසෙයින් මම් සැදුහැනියෙමි ද, සිල් ඇතියෙමි ද වන්නෙමි ද”යි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ සැදුහැනියෙන් සිල් ඇතියෙන් වෙ ද මෙසේ හේ ඵ අංගයෙන් අපරිපූණ් වෙයි.

මහණෙනි, භික්ෂු සැදුහැනියෙන් සිල් ඇතියෙන් වෙයි. නො ද බහුග්‍රාහ වෙයි ... බහුග්‍රාහ ද වෙයි. ධර්මකර්ම නො ද වෙයි... ධර්මකර්ම වෙයි. පරිසාවචර නො ද වෙයි... පරිසාවචර වූයෙන් විසාරද ව පිරිස්හි නො ද දහම් දෙසයි... විසාරද වූයෙන් පිරිස්හි දහම් දෙසයි... නො ද විනයධර වෙයි... විනයධර ද වෙයි ප්‍රාන්තසෙනසුන් ඇති ආරණ්‍යක නො වෙයි... ප්‍රාන්තසෙනසුන්හි යෙදුණු ආරණ්‍යක වූයෙන් ආභිචේතසික වූ දිට්ඨධම්මසුඛවිහාර වූ සිවුදූහැන් නිකාමලාභියෙක් අකිච්ඡලාභියෙක් අකසිරලාභියෙක් නො ද වෙයි... ආභිචේතසික, දිට්ඨධම්මසුඛවිහාර වූ සිවුදූහැන් නිකාමලාභියෙක් අකිච්ඡලාභියෙක් අකසිරලාභියෙක් ද වෙයි ආසුචක්ෂයයෙන් අනාසුච චික්ඛවිමුක්තිය හා ප්‍රඥාවිමුක්තිය දිට්ඨමයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත පසක් කොට එයට එළඹ නො වෙසෙයි.

මෙසේ හේ ඵ අංගයෙන් අපරිපූණ් වෙයි. ඔහු විසින් ඵ අංගය පිරිය යුතු වෙයි. “කිසෙයින් මම් සැදුහැනියෙමි ද සිල් ඇතියෙමි ද බහුග්‍රාහයෙමි ද ධර්මකර්මයෙමි ද වන්නෙමි ද, පරිසාවචරයෙමි ද විසාරද ව පිරිස්හි දහම් දෙසන්නෙමි ද විනයධර වූයෙමි ප්‍රාන්තසෙනසුන් ඇතියෙමි ආරණ්‍යක ද වූයෙමි ආභිචේතසික වන දිට්ඨධම්මසුඛවිහාර වන සිවුදූහැන් නිකාමලාභියෙමි අකිච්ඡලාභියෙමි අකසිරලාභියෙමි වන්නෙමි ද ආසුචයන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනාසුච චික්ඛවිමුක්ති ප්‍රඥාවිමුක්ති දිට්ඨමයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත පසක් කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නෙමි ද යි.

යතො ච ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්ධො ච හොති සීලවා ච බහුසසුතො වා
 ධම්මකථිකො ච පරිසාවචරො ච විසාරදො ච පරිසාය ධම්මං දෙසෙති,
 විනයධරො ච ආරක්ඛකො ච පනතසෙනාසනො, චතුත්තකං කුමාරානං
 ආභිවෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං කිකාමලංභී හොති අකිච්ඡලාභී
 අකසිරුලාභී, ආසවානකංඛා ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං
 දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤාකායා උපසම්පජ්ජ විහරති. එවං සො
 තෙනබ්බොත පරිපුරො හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු
 සමන්තපාසාදිකො ච හොති සබ්බාකාර පරිපුරොවාති.

10. 1. 1. 9

සනාතවිමොක්ඛ සුතතං

[සාවකීයං]

සද්ධො ච භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති, නො ච සීලවා-පෙ- සීලවා ච
 නො ච බහුසසුතො- බහුසසුතො ච නො ච ධම්මකථිකො- ධම්මකථිකො ච
 නො ච පරිසාවචරො- පරිසාවචරො ච නො ච විසාරදො- පරිසාය ධම්මං
 දෙසෙති- විසාරදො ච පරිසාය ධම්මං දෙසෙති නො ච විනයධරො-
 විනයධරො ච නො ච ආරක්ඛකො පනතසෙනාසනො- ආරක්ඛකො ච
 පනතසෙනාසනො නො ච යෙ තෙ සත්ථා විමොක්ඛා අතික්කම්ම රූපෙ
 ආරුප්පා තෙ කායෙන එසසිකා විහරති- යෙ තෙ සත්ථා විමොක්ඛා
 අතික්කම්ම රූපෙ ආරුප්පා තෙ ච කායෙන එසසිකා විහරති නො ච
 ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨව ධම්මෙ
 සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤාකායා උපසම්පජ්ජ විහරති. එවං සො තෙනබ්බොත
 අපරිපුරො හොති.

තෙන තං අබ්බං පරිපුරෙත්ඛං. “කිත්තාහං සද්ධො ච අසසං සීලවා ච
 බහුසසුතො ච ධම්මකථිකො ච පරිසාවචරො ච විසාරදො ච පරිසාය
 ධම්මං දෙසෙය්‍යං, විනයධරො ච ආරක්ඛකො ච පනතසෙනාසනො යෙ
 තෙ සත්ථා විමොක්ඛා අතික්කම්ම රූපෙ ආරුප්පා තෙ ච කායෙන එසසිකා
 විහරෙය්‍යං ආසවානකංඛා ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං
 දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤාකායා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යානති.

මහණෙනි, යම් කලෙක පටන් මහණ සැදුහැකියේක් සිල් ඇතියේත් බහුශ්‍රැත වූයේත් ධර්මකර්ම වූයේත් පරිසාවවර වූයේත් විසාරද වූයේත් පිරිස්හි දහම් දෙසාද විනයධර වූයේත් ආරණ්‍යක වූයේ ප්‍රාන්තසෙනාසන ඇතියේත් ආභිචේතසික දිට්ඨධම්මසුඛවිහාර සතර ධ්‍යානයන්ගේ නිකාමලාභියෙක් අභිව්ජලාභියෙක් අකසිරලාභියෙක් වේ ද, ආසුවයන්ගේ ක්ෂයයෙනුදු අනාශ්‍රව වූ චිත්තවිමුක්තිය ප්‍රඥාවිමුක්තිය දිට්‍රදුම්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත පසක් කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරේද, මෙසේ හේ එහිත් පරිපූර්ණ වේය යි.

මහණෙනි, මේ දසදහමින් සමන්වාගත මහණ සමන්තපාසාදික ද වෙයි. සර්වාකාර පරිපූර්ණ ද වෙයි.

10. 1. 1. 9

සත්තවිමෝක්ඛ සූත්‍රය

[සැවැත්නුවර]

මහණෙනි, හික්ෂු සැදුහැකියේත් වෙයි, නො ද සිල් ඇතියේ වෙයි... සිල් ඇතියේත් නො ද බහුශ්‍රැත වෙයි... බහුශ්‍රැත වූයේත් නො ද ධර්මකර්ම වෙයි... ධර්මකර්ම වූයේත් නො ද පරිසාවවර වෙයි... පරිසාවවර වූයේත් නො ද විසාරද වූයේ පිරිස්හි දහම් දෙසයි... විසාරද වූයේත් පිරිස්හි දහම් දෙසයි... නො ද විනයධර වෙයි... විනයධර වූයේත් ප්‍රාන්තසෙනාසන ඇති ආරණ්‍යක නො ද වෙයි... ප්‍රාන්තසෙනාසන ඇති ආරණ්‍යක වූයේත් රූපයන් ඉක්ම ආරූප්‍ය වූ යම් ඒ ශාන්ත විමෝක්ෂ කෙනෙක් වෙත් නම් උන් කයින් පැහැය නො ද වෙසෙයි... රූපයන් ඉක්ම සිටුනා ආරූප්‍ය වූ යම් ඒ ශාන්ත විමෝක්ෂ කෙනෙක් වෙත් නම් උතුදු නාමකයින් පැහැය වෙසෙයි. ආසුවක්ෂයෙන් අනාශ්‍රව වූ චේතනාවිමුක්ති ප්‍රඥාවිමුක්ති දිට්‍රදුම්මයෙහි තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට එයට එළඹ වාසය නො කෙරෙයි. මෙසේ හේ එහිත් අපරිපූර්ණ වෙයි.

ඔහු විසින් එ අංගය පිරිය යුතු, කියෙයින් මම් සැදුහැකියෙම් සිල් ඇතියෙම් බහුශ්‍රැත වූයෙම් ධර්මකර්ම ද වූයෙම් පරිසාවවර ද වූයෙම් විසාරද ව පිරිස්හි දහම් දෙසනුයෙම් විනයධර ද වූයෙම් ප්‍රාන්තසෙනාසන ඇති ආරණ්‍යක ද වූයෙම් රූපාවර ධ්‍යානයන් ඉක්ම සිටුනා ආරූප්‍ය වූ යම් ඒ ශාන්ත විමෝක්ෂ කෙනෙක් වෙත් නම් උතුදු කයින් පැහැය වසනුයෙම් ආසුවයන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනාශ්‍රව වූ චිත්තවිමුක්තිය ප්‍රඥාවිමුක්තිය තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත පසක් කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නෙමි දැයි.

යතො ව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්දො ව හොති සීලවා ව ඛුසස්සුතො ව ධම්මකථීකො ව පරිසාවචරො ව විසාරදො ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙති, විනයධරො ව ආරක්ඛකො ව පනතසෙනාසනො යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්කම්ම රූපෙ ආරූපා තෙ ව කායෙන එස්සකා විහරති ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං දිට්ඨධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, එවං සො තෙනධෙයන පරිපුරො හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු සමන්තපාසාදිකො ව හොති, සංඛාකාර පරිපුරො වාති.

සත්තවිමොක්ඛස්සුතං නවමං.

10. 1. 1. 10

විජජා සුත්තං

[සාවස්ථියං]

සද්දො ව භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති නො ව සීලවා එවං සො තෙනධෙයන අපරිපුරො හොති, තෙන තං අඛං පරිපුරෙතඛං: “කිත්තාහං සද්දො ව අස්සං සීලවා වා”ති.

යතො ව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්දො ව හොති සීලවා ව එවං සො තෙනධෙයන පරිපුරො හොති.

සද්දො ව භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති සීලවා ව නො ව ඛුසස්සුතො-පෙ-ඛුසස්සුතො ව නො ව ධම්මකථීකො-ධම්මකථීකො ව නො ව පරිසාවචරො-පරිසාවචරො ව නො ව විසාරදො පරිසාය ධම්මං දෙසෙති-විසාරදො ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙති නො ව විනයධරො-විනයධරො ව නො ව අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යථිදං: එකමු පාතිං දොපි පාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති -පෙ- අනෙකවිහිතඤ්ච පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති සෙය්‍යථිදං: එකමු පාතිං දොපි පාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති, නො ව දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන-පෙ-යථාකම්මුපගෙ සත්තෙ පජානාති-දිබ්බෙන ච චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන -පෙ- යථාකම්මුපගෙ සත්තෙ පජානාති, නො ව ආසවානං ඛයා -පෙ- සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, එවං සො තෙනධෙයන අපරිපුරො හොති.

මහණෙනි, මහණ යම් කලෙක සැදහැනියෙන්, සිල් ඇතියෙන් වේ ද, බහුශ්‍රැත වූයෙන්, ධර්මකට්ඨකත් වේද, පරිසාවවර වූයෙන්, විසාරද වූයෙන් පිරිස්හි දහම් දෙසා ද, විනයධර වූයෙන්, ප්‍රාන්තසෙනසුන් ඇති ආරණ්‍යක වූයෙන්, රූපධ්‍යානයන් ඉක්ම සිටුවනා අරූපධ්‍යාන වූ යම් ඒ ශාන්ත විමෝක්ෂ කෙනෙක් වෙන් නම් ඔවුන්හු නාමකයින් පැහැය වාසය කෙරේ ද, ආභූවයන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනාසුටු වික්ඛම්බිමුක්ති ප්‍රඥාවිමුක්ති ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරේ ද, මෙසේ හේ එ අභිත් පරිපූර්ණ වෙයි. මහණෙනි, මේ දශධර්මයෙන් සමන්වාගත මහණ සමන්තපාසාදික ද වේ යයි.

10. 1. 1. 10

විජ්ජා සූත්‍රය

[සැවැත්නුවර]

මහණෙනි, මහණ සැදහැනියෙන් වෙයි. නො ද සිල්වත් වෙයි. මෙසේ හේ එ අංගයෙන් අපරිපූර්ණ වෙයි. ඔහු විසින් එ අංගය පිරියයුතු කිසෙයින් මම් සැදහැනියෙම් ද සිල් ඇතියෙම් ද වන්නෙමි දැයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ සැදහැනියෙන් සිල් ඇතියෙන් වේ ද මෙසේ හේ එ අභිත් පරිපූර්ණ වෙයි.

මහණෙනි, මහණ සැදහැනියෙන් සිල් ඇතියෙන් වෙයි. නො ද බහුශ්‍රැත වෙයි... බහුශ්‍රැත වූයෙන් නො ද ධර්මකට්ඨක වෙයි... ධර්මකට්ඨක ද වෙයි පරිසාවවර නො වෙයි... පරිසාවවර ද වෙයි, විසාරද වූයේ පිරිස්හි දහම් නො ද දෙසයි... විසාරද වූයේ පිරිස්හි දහම් ද දෙසයි, නො ද විනයධර වෙයි... විනයධර වූයෙන් අනෙකවිහිත පුච්ඡිතිවාසයන් නො ද සිහිකෙරෙයි. එනම් එක් දෑයකු දෙදෑයකු ... මෙසේ ආකාර සහිත උද්ඥෙස සහිත අනෙකවිහිත පුර්වච්ඡිතිවාසයන් සිහි කරයි ... අනෙකවිහිත පුච්ඡිතිවාසයන් ද සිහි කරයි. එනම්: එක් දෑයකු දෙදෑයකු ... මෙසේ ආකාර සහිත උද්ඥෙස සහිත අනෙකවිහිත පුච්ඡිතිවාසයන් සිහිකරයි. විසුඬු වූ මිනිසැය ඉක්ම ගිය දිවැසින්... කම් වූ පරිදි යන සත්ත්වයන් නො ද දක්නේ යි... විසුඬු වූ මිනිසැය ඉක්ම ගිය දිවැසින් ... කම් වූ පරිදි යන සත්ත්වයන් දක්නේ ය. ආසුටුක්ෂයයෙන් ... සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ නො ද වාසය කරයි. මෙසේ එ අභිත් අපරිපූර්ණ වෙයි.

තෙන තං අඛං පරිපූරෙතඛං: “කිත්තාහං සදෙධා ව අසං සීලවා ව බහුසසුතො ව ධම්මකථිකො ව පරිසාවචරො ව වීසාරදෙ ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙය්‍යං, විනයධරො ව අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරෙය්‍යං, සෙය්‍යථීදං: එකමි ජාතිං දොපි ජාතීයො-පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරෙය්‍යං, දිබ්බෙන ව චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන -පෙ- යථාකමමුපගෙ සකෙන පජානෙය්‍යං, ආසවානඤ්ඤා ඛයා -පෙ- සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්ති.

යතො ව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු සදෙධා ව හොති සීලවා ව බහුසසුතො ව ධම්මකථිකො ව පරිසාවචරො ව වීසාරදෙ ව පරිසාය ධම්මං දෙසෙති, විනයධරො ව අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, සෙය්‍යථීදං: එකමි ජාතිං දොපි ජාතීයො-පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. දිබ්බෙන ව චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන -පෙ-යථාකමමුපගෙ සකෙන පජානාති. ආසවානඤ්ඤා ඛයා අනාසවං වෙතො-විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං දිට්ඨෙවධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, එවං සො තෙනධෙග්ග පරිපූරො හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු හොති සමන්තපාසාදිකො ව හොති සබ්බාකාරපරිපූරොවාති.

ආනිසංසවගෙගා පඨමො.

තසසුද්දනං

කිම්ඤ්ඤං වෙතනා සීලං උපනිසා ආනන්ද පඤ්චමං,
සමාධි සාරිපුත්තො ව සදෙධා සනෙතන විජ්ජයාති,¹

1. කිම්ඤ්ඤං වෙතනා ව තයො උපනිසා පිච
සමාධිසාරිපුත්තො ව කුතං සනෙතන විජ්ජයාති-මජ්ඣ.

ඔහු විසින් එ අභ පිරියයුතු: කියෙයිත් මම් සැදුහැනියෙම් ද බහුශ්‍රැත වූයෙම් ද ධර්මකපිකයෙම් ද පරිසාවචරයෙම් ද විසාරදව පිරිස්හි දම් දෙසන්නෙම් විනයධර වූයෙම් අනෙකවිහිත සුචිතිවාසයන් අනුස්මරණ කරන්නෙම් එනම්: එක් දෑයකුදු දෙදෑයකුදු ... මෙසේ සාකාර වූ සඋද්දෙස වූ අනෙකවිහිත වූ සුචිතිවාසය අනුස්මරණ කරන්නෙම් විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම ගිය දිවැසින්... කම් වූ පරිදි පරලොව ගිය සතුන් දක්නෙම් ද. ආසුචයන්ගේ ක්ෂයයෙන් ... සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරෙම් දැයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ සැදුහැනියෙත් සිල් ඇතියෙත් බහුශ්‍රැත වූයෙත් ධර්මකපික වූයෙත් පරිසාවචර වූයෙත් වේ ද විසාරද වූයෙත් පිරිස්හි දම් දෙසා ද විනයධර වූයෙත් අනෙකවිහිත සුචිතිවාසය අනුස්මරණ කෙරෙයි. එනම්: එක් දෑයකුදු දෙදෑයකුදු ... මෙසේ ආකාර සහිත උද්දෙස සහිත අනෙකවිහිත සුචිතිවාසය අනුස්මරණ කෙරේ ද, විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම ගිය දිවැසින් ... කම් වූ පරිදි පරලොව ගිය සත්ත්වයන් දක්නේ ද ආසුචයන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනාසුච වූ වික්ඛවිමුක්ති ප්‍රඥාවිමුක්ති දිට්‍ඨමියෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දන සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරේ ද මෙසේ හේ එ අභින් පරිපූර්ණ වෙයි.

මහණෙනි, මේ දසදහමින් සමන්වාගත මහණ සමන්තපාසාදික ද වෙයි. සචාකාර පරිපූර්ණ ද වේ යයි.

ප්‍රථම ආනිසංසවර්ග යි.

එහි උද්දතය:

කිම්ඤ්ච සූත්‍රය, චෛතනා සූත්‍රය, සීල සූත්‍රය, උපජ්ඣ සූත්‍රය, ආනන්ද සූත්‍රය, සමාධි සූත්‍රය, සාරිපුත්ත සූත්‍රය, සඬ සූත්‍රය, සන්ත සූත්‍රය, විජ්ජා සූත්‍රය දැයි දසයෙක.

2. තාථවගෙහා

10. 1. 2. 1

සෙනාසන සුතතං

[සාවකීයං]

පඤ්ඤාධර්මනනාගතො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධර්මනනාගතං සෙනාසනං සෙවමානො හජමානො න විරසෙසව ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොට්ඨුතති. පඤ්ඤාට්ඨුතති. දිට්ඨොවධමෙම සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤාකතා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යා,

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධර්මනනාගතො හොති:

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්දො හොති, සද්දහති තථාගතස්ස බොධිං: “ඉති පි සො හගවා අරහං සමාසම්මුද්දො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුක්කරො පුරිද්ධසාරථී සජා දෙවමත්‍රස්සානං බුද්ධො හගවාති.

2. අප්පාඛාධො හොති අප්පාතඛෙකා සමවෙපාකිනියා ගහණියා සමනනාගතො නාතිඤ්ඤාය නාච්ඤ්ඤාය මජ්ඣිමාය පටිඤ්ඤාය.

3. අසද්ධො හොති අමාසාවී, යථාභූතං අත්තානං ආවිකත්තා සජරි වා විඤ්ඤාසු වා සමුභවාරිසු.

4. ආරඬ්ඨවිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දුග්ගාමකකමො අනික්ඛිත්තධුරා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

5. පඤ්ඤා වා හොති උදයක්ඛාමිනියා පඤ්ඤාය සමනනාගතො අරියාය භිබ්බෙධිකාය සමාදායකකියගාමිනියා.

එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධර්මනනාගතො හොති.

6. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ සෙනාසනං පඤ්ඤාධර්මනනාගතං හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ සෙනාසනං නාමිද්දරං හොති නාච්ඤාසන්නං ගමනාගමන-සම්පන්නං.

7. දිවා අප්පති ඡායං රතති. අප්පසඤ්ඤං අප්පතිගෙසාසං.

8. අප්පධංසමකසවාතාතපසිරිංසපසම්පසං.

2. නාථවර්ගය

10. 1. 2. 1

සෙනාසන සූත්‍රය

[සැවැත්නුවර]

මහණෙනි, අඛණ්ඩ පසෙකින් සමන්වාගත මහණ පසහෙකින් සමන්වාගත සෙනසුන් සෙවුනේ බජනුයේ නොබෝ කලෙකින් ම ආසුවක්ෂයෙන් ඉහත්මයෙහි ම විහ්විමුක්තිය හා ප්‍රඥාවිමුක්තිය තෙමේ පසක් කොට එයට පැමිණ වාස කරන්නේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ පසහෙකින් සමන්වාගත වේ ද;

1. මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ සැදහැනියේ වෙයි. තථාගතයන් වහන්සේගේ සකොධිය හඳුනන්නේ ය: “මෙසේ ද ඒ හඟවත්හු අර්හත්හ. සමාක්සම්බුද්ධයහ. විද්‍යාවරණසම්පන්නයහ. සුගතයහ. ලොකවිද්හ. අනුත්තරයහ. පුරුෂදමාසාරථිහ. දෙවිමිනිස්නට ශාක්‍යා හ. බුද්ධයහ. හඟවත්හ”යි.

2. අල්පාබාධ වූයේ අල්පාතඬා වූයේ අතිශීත නො වූ අතපූෂණ නො වූ ප්‍රධන්වියරියට ක්ෂම වූ මධ්‍යම වූ සමුව පැයවන කම්පතෙජොධාතු යෙන් සමන්වාගත වෙයි.

3. සය නොවූයේ මායා නැතියේ ඇති සැටිය තමා ශාක්‍යාන් කෙරෙහි වෙවයි තුවණැති සමුමසරුන් කෙරෙහි වෙවයි පාළු කරනුයේ වෙයි.

4. අකුලලධම්මයන්ගේ ප්‍රහණය සඳහා කුලලධම්මයන්ගේ උපසම්පත් සඳහා ස්ථාම ඇතියේ දළපැරකුම් ඇතියේ කුසල්දහම්හි නො බහා තැබූ වියරිධුර ඇතියේ ඇරඹූ වැර ඇතියේ වාසය කෙරෙයි.

5. ආයරී වූ ලොහස්කකාදිය බිඳීමට සමත් මොනොවට දුූබ්බයට පමුණුවන උද්‍යානාංගමිනිප්‍රඥායෙන් සමන්වාගත වූයේ ප්‍රඥාවත් වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ මහණ පඤ්චාධායමන්වාගත වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ සෙනසුන පඤ්චාධායමන්වාගත වේ ද;

6. මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි සෙනස්ත අතිදුර නො වූයේ අත්‍යාසන්න නො වූයේ ගමනාගමනින් සපන් වූයේ වෙයි.

7. දහවල් (මිනිසුන්) නො ගැවසුණේ රාත්‍රී අල්පශබ්ද වූයේ අල්ප-තිර්ඝොෂ වූයේ වෙයි.

8. මැසිමදුරු වා අවු දිගුදෑ පහස් නැතියේ වෙයි.

9. තඤ්ඤාං ඛො පන සෙනාසනෙ විහරන්තස්ස අප්පකසිරෙනෙව උප්පජ්ජන්ති විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිරානපච්චයහෙසජ්ජපරික්කාරා.

10. තඤ්ඤාං ඛො පන සෙනාසනෙ ථෙරා භික්ඛු විහරන්ති බහුස්සුතා ආගතාගමා ධම්මධරා විනයධරා මානිකාධරා, තෙ කාලෙන කාලං උපසඬකම්භා පරිපුල්ලති පරිපඤ්ඤාති; “ඉදමහතෙන කථං ඉමස්ස කො අප්පො”ති. තස්ස තෙ ආයස්මිනො අවිච්චකෙඤ්ච විවරන්ති, අනුත්තානිකතඤ්ඤා උත්තානිකරොන්ති. අනෙකච්චිතෙසු ච කඬ්ඛායානියෙසු ධම්මෙසු කඬ්ඛං පටිච්චනොදෙන්නි.

එවං ඛො භික්ඛවෙ සෙනාසනං පඤ්ඤාධ්මයමන්තාගතං හොති. පඤ්ඤාධ්මයමන්තාගතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධ්මයමන්තාගතං සෙනාසනං සෙවමානො හජමානො න චිරසෙසව ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙත්තාවිමුක්ඛිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨෙවධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤාසච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති.

10. 1. 2. 2

පඤ්චඩග සුත්තං.

[සාවකීයං]

පඤ්ඤාධ්මවිප්පභීතො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධ්ම සමන්තාගතො ඉමස්මි. ධම්මවිනයෙ කෙවලී දුස්සිත්වා උත්තමඤ්ඤායොති චුචන්ති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධ්මවිප්පභීතො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුතො කාමච්ඡන්දො පභීතො හොති, ව්‍යාපාදො පභීතො හොති, ථීනාමිඤ්ඤං පභීතං හොති, උද්ධච්චකකුට්ඨං පභීතං හොති, විවිකිල්ලා පභීතා හොති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධ්මවිප්පභීතො හොති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධ්මයමන්තාගතො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අසෙධෙන සීලකඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති, අසෙධෙන සමාධිකඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති, අසෙධෙන පඤ්ඤානඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති, අසෙධෙන විමුක්ඛිකඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති, අසෙධෙන විමුක්ඛිඤ්ඤානඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාධ්මයමන්තාගතො හොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

9. එ සෙනස්නෙහි වසන්තනුට නිදුකින් ම සිවුරු පිඩුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර උපදනේ ය:

10. එ සෙනස්නෙහි බොහෝ ඇසු පිරු තැන් ඇති හසළ ආගම ඇති සුත්‍රපිටකධර විනයධර (ප්‍රාතිමොක්ෂදාය සංඛ්‍යාත) මාතෘකාධර තෙර මහණු වෙසෙත්. කලින් කල උන් කරා එළඹ පුළුවන්ද ය, පිරිසිදුනේ ය: “වහන්ස, මේ කියේ ය, මෙහි කවර අරුත් ද”යි. ඔහුට එ ඇවත්තු අවිවාත වූත් අත්තිය විවර කෙරෙත්. නො පාළ වුවා පාළ කෙරෙත්. නන් වැදූරුම සැකයට කරුණු වූ දහමිහි සැක දුරලත්.

මහණෙනි, මෙසේ සෙනස්න පසහින් සමන්වාගත වෙයි; මහණෙනි පඤ්චායනයන් සමන්වාගත මහණ පඤ්චායනසමන්වාගත සෙනස්න සෙවුනේ බෙහෙත්තයේ නො බෝ කලෙකින් ම ආසුරවත්තයෙන් දිට්‍ඨමයෙහි ම ආසුරු රහිත වූ වික්ෂම්බ්‍රිකත්වය ප්‍රඥාපිට්‍රිකත්වය විශිෂ්ට-ඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වාසය කරනේ ය.

10. 1. 2. 2

පඤ්චායන සූත්‍රය

[සැවැත්තුවර]

මහණෙනි, පඤ්චායනවිප්‍රතීණ වූ පඤ්චායනසමන්වාගත මහණ මේ ධර්මවිනයෙහි සකලගුණසමන්වාගත වුසුබ්බසර ඇති උත්තමපුරුෂ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ පඤ්චායනවිප්‍රතීණ වේ ද යත්;

මහණෙනි, මේ සස්නෙහි මහණහුගේ කාමච්ඡද්දය ප්‍රතීණ වෙයි. ව්‍යාපාදය ප්‍රතීණ වෙයි. චීනවිදිය ප්‍රතීණ වෙයි. උද්ධවැතුකතුවය ප්‍රතීණ වෙයි. විවිකිච්ඡා ප්‍රතීණ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පඤ්චායනවිප්‍රතීණ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ පඤ්චායනසමන්වාගත වේ ද යත්:

මහණෙනි, මේ සස්නෙහි මහණ අභ්‍යන්තර ශීලස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අභ්‍යන්තර සමාධිස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අභ්‍යන්තර ප්‍රඥාස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අභ්‍යන්තර විමුක්තිස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අභ්‍යන්තර විමුක්තිඥානදර්ශනස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මහණෙනි, මහණ මෙසේ පඤ්චායනසමන්වාගත වෙයි.

පඤ්චාස්ථිතො භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චාස්ථිතො ඉමස්මි.
ධම්මවිනයෙ කෙවලී වුසිතවා උක්ඛමුදුරියාති වුච්ඡති.

1. කාමච්ඡද්දො ව ච්ඡාපාදෙ ථිතමිදධස්ථ භික්ඛුතො,
උඤ්චං. විචිකිච්ඡා ව සබ්බසොච න විජ්ජති.
2. අසෙධෙන ව සිලෙන අසෙධෙන සමාධිතා
විමුක්ඛියා ව සමපනො ක්ඤ්ඤෙන ව තථාවිධො.
3. ස වෙ පඤ්චාස්ථිතො පඤ්චාස්ථිතවිච්ඡයං¹
ඉමස්මි. ධම්මවිනයෙ කෙවලීති පවුච්ඡති.

10. 1. 2. 3

සංයොජන සුත්තං.

[සාවස්ථයං.]

දසඉමාති භික්ඛවෙ සංයොජනාති, කතමාති දස: පඤ්ඤාරමභාගියාති
සංයොජනාති, පඤ්ඤාභිමභාගියාති සංයොජනාති.

කතමාති පඤ්ඤාරමභාගියාති සංයොජනාති: සක්කායද්ධි, විචිකිච්ඡා
සිලබ්බතපරාම.සො, කාමච්ඡද්දො, ච්ඡාපාදෙති. ඉමාති පඤ්ඤාරමභාගිය
සංයොජනාති.

කතමාති පඤ්ඤාභිමභාගියාති සංයොජනාති: රූපරාගො, අරූපරාගො,
මානො, උඤ්චං, අවිජ්ජා. ඉමාති ධො පඤ්ඤාභිමභාගියාති, සංයොජනාති.
ඉමාති ධො භික්ඛවෙ දසසංයොජනාති.

1. පඤ්ඤාරමභාගියාති විච්ඡයං - මජ්ඣං.

මහණෙනි, පඤ්චාඛගච්ඡිතීණ පඤ්චාඛගසමන්වාගත මහණ තෙව මෙ සස්තෙනි සකලගුණ සමන්වාගත වුසු බඹසර ඇති උත්තමපුරුෂ යයි කියනු ලැබේ.

1. කාමච්ඡන්දය, ව්‍යාපාදය, ජීනමිඳය, උද්ධච්චකුක්කුච්චය, විචිකිච්ඡාය යන මේ මහණහට සඵලකාරයෙන් අවිද්‍යාමාන වේ ද

2. අශෛක්ෂ්‍යශීලයෙනුදු අශෛක්ෂ්‍යසමාධියෙනුදු විමුක්තියෙනුදු අශෛක්ෂ්‍ය විමුක්තිඥානදර්ශනයෙනුදු සමන්වාගත එබදු වූ -

3. පඤ්චාඛගසමපන්න වූ හේ පඤ්චාඛගාන් හරතේ මේ ධර්ම චිතයෙහි කෙවලී යි කියනු ලැබේ.

10. 1. 2. 3

සංයෝජන සූත්‍රය

[සැවැත්තුවර]

මහණෙනි, මේ දශ සංයෝජනයෙකි. කවර දශයෙක යත්; ඔරමහාගීය සංයෝජන පසෙක, උද්ධමහාගීය සංයෝජන පසෙකැයි.

පඤ්චොරමහාගීය සංයෝජන කවර; සකකායදිට්ඨිය, විචිකිච්ඡාය, සිලබ්ධපරාමාසය, කාමච්ඡන්දය, ව්‍යාපාද යි. මොහු පඤ්චොරමහාගීය සංයෝජන යි.

උද්ධමහාගීය සංයෝජන පස කවර; රූපරාග ය, අරූපරාග ය, මාන ය, උක්ඛාචය, අවිජ්ජා යි. මොහු පඤ්චුද්ධමහාගීය සංයෝජන යි. මහණෙනි, මොහු දශසංයෝජන වෙති යි.

10. 1. 2. 4

වෙනොබ්ල සුතතං

[සාවකීයං]

යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා පඤ්ඤා වෙනොබ්ලා අප්පභීතා පඤ්ඤා වෙනසො විහිබ්ඤ්ඤා අසමුච්ඡින්නා, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගමන්ති භානියෙව පාටිකඛිං කුසලෙස්ස ධම්මෙස්ස නො වුඤ්ඤි.

කතමස්ස පඤ්ඤාවෙනොබ්ලා අප්පභීතා භොගනි:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ඤා කඛිති විවිකිවන්ති නාධිමුචන්ති න සමපසිද්ධති, යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ඤා කඛිති විවිකිවන්ති නාධිමුචන්ති න සමපසිද්ධති තස්ස විතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. යස්ස විතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය එවමස්සායං පයමො වෙනොබ්ලො අප්පභීතො භොගි.

පුතථපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ කඛිති -පෙ- සංඝෙ කඛිති -පෙ- සික්ඛාය කඛිති -පෙ- සමුභමවාරිස්ස කුපිනො භොගි අනත්තමනො ආහතවිකෙතා බ්ලජාතො. තස්ස විතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. යස්ස විතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. එවමස්සායං පඤ්ඤමො වෙනොබ්ලො අප්පභීතො භොගි. ඉමස්ස පඤ්ඤා වෙනොබ්ලා අප්පභීතා භොගනි.

කතමස්ස පඤ්ඤාවෙනසො විහිබ්ඤ්ඤා අසමුච්ඡින්නා භොගනි:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙස්ස අවිතරාගො භොගි අවිගතජන්තො අවිගත-පෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිළාහො අවිගතතණ්හො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙස්ස අවිතරාගො භොගි, අවිගතචන්තො අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිළාහො අවිගතතණ්හො, තස්ස විතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය. යස්ස විතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පධානාය, එවමස්සායං පයමො වෙනසො විහිබ්ඤ්ඤා අසමුච්ඡින්නො භොගි.

10. 1. 2. 4

වෙනොබිල සූත්‍රය

[සැවැත්නුවර]

මහණෙනි, යම් කිසි මහණක්හුගේ වේවයි මෙහෙණකගේ වේවයි පඤ්ච වෙනොබිලයෝ අප්‍රභිණ වෙන් ද පඤ්ච වෙනොවිනිබන්ධයෝ නුසුන්හු ද, ඔහුට යම් රැයක් වේවයි දිනක් වේවයි පැමිණේ නම් කුසල ධර්මයාහි භාතියෙන් ම කැමැති විය යුතු, වැඩියෙන් නො වේ.

ඔහුගේ කවර පඤ්ච වෙනොබිලයෝ අප්‍රභිණ වෙන් ද යත්:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි සැක කරන්නේය, විචිකිල්පා කරන්නේය, නිශ්චයට නො යෙයි. නො පහදන්නේ ය. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි සැක කෙරේ ද, විචිකිල්පා කෙරේ ද නිශ්චයට නො යේ ද නො පහදී ද, ඔහු සිත ආනප්‍රායට අනුයෝගයට සාත්තත්‍වයට ප්‍රධන්වියථියට නො නැමෙයි. යමක්හුගේ සිත ආනප්‍රායට අනුයෝගයට සාත්තත්‍වයට ප්‍රධන්වියථියට නො නැමේ නම් මෙසේ ඔහුගේ මේ ප්‍රථම වෙනොබිලය අප්‍රභිණ වෙයි.

තවද මහණෙනි, මහණ ධර්මය කෙරෙහි සැක කෙරෙයි, ... සඬ්ඛයා කෙරෙහි සැක කෙරෙයි, ... ශික්ෂායෙහි සැක කෙරෙයි. ... සමුම්පාරුන් කෙරෙහි කිපියේ නො සතුටු සිතැතියේ සැටුණු සිතැත්තේ හටගත් හුල් ඇතියේ වෙයි. ඔහු සිත ආනාපයට අනුයෝගයට සාත්තත්‍වයට ප්‍රධන්වියථියට නො නැමෙයි. යමක්හුගේ සිත ආනාපයට අනුයෝගයට සාත්තත්‍වයට ප්‍රධන්වියථියට නො නැමේ නම් මෙසේ ඔහුගේ මේ පඤ්චම වෙනොබිලය අප්‍රභිණ වෙයි. මේ පඤ්ච වෙනොබිලයෝ අප්‍රභිණ වෙන්.

ඔහුගේ කවර කවර පඤ්ච වෙනොවිනිබන්ධ කෙනෙක් නුසුන් වෙන් ද යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ කාමයන්හි පහ නොවූ රාග ඇතියේ පහ නොවූ ඡන්ද ඇතියේ පහ නොවූ ප්‍රේම ඇතියේ පහ නොවූ පිපාසා ඇතියේ පහ නොවූ පරිදහ ඇතියේ පහ නොවූ තෘෂ්ණා ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කාමයන්හි අවිගරාග වේ ද, අවිගතඡන්ද වේ ද අවිගත පෙම වේ ද අවිගත පිපාසා වේ ද අවිගත පරිදහ වේ ද අවිගත තෘෂ්ණා වේ ද, ඔහු සිත ආනප්‍රායට අනුයෝගයට සාත්තත්‍වයට ප්‍රධන්වියථියට නො නැමෙයි. යමක්හුගේ සිත ආනාපයට අනුයෝගයට, සාත්තත්‍වයට ප්‍රධානයට නො නැමේ නම්, මෙසේ මේ ඔහුගේ ප්‍රථම වෙනො විනිබන්ධය නුසුන් වෙයි.

පුතවරු භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ අවිතරාගො හොති -පෙ- රූපෙ අවිතරාගො හොති -පෙ- උදරාවදෙහකං භුඤ්ඤා සෙය්‍යසුඛං ඵසුසුඛං මිඤ්ඤා අනුයුක්තො වීගරති. අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං පණ්ඩාය භුක්ඛවරියං වරති “ඉමිනාහං සිලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා භුක්ඛවරියෙන වා දෙවො වා භවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං පණ්ඩාය භුක්ඛවරියං වරති ඉමිනාහං සිලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා භුක්ඛවරියෙන වා දෙවො වා භවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති. තස්ස චිත්තං න නමති ආත්මාය අනුයොගාය සාත්ව්වාය පධානාය. යස්ස චිත්තං න නමති ආත්මාය අනුයොගාය සාත්ව්වාය පධානාය, ඵවමස්සායං පඤ්ඤාමො වෙතසො විනිබ්බො අසමුච්ඡින්නො හොති. ඉමස්ස පඤ්ඤාවෙතසො විනිබ්බො අසමුච්ඡින්නො හොති.

යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා ඉමෙ පඤ්ඤාවෙතොබ්ලා අප්පඤ්ඤා ඉමෙ පඤ්ඤා වෙතසො විනිබ්බො අසමුච්ඡින්නා, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති හානියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු නො වුද්ධි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කාලපකෙඛි වතුස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති. හායතෙව වණ්ණණ්ණ, හායති මණ්ණිලෙන, හායති ආහාය, හායති ආරොහපරිනාහෙන, ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යස්ස කස්සචි භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා ඉමෙ පඤ්ඤාවෙතොබ්ලා අප්පඤ්ඤා, ඉමෙ පඤ්ඤා වෙතසො විනිබ්බො අසමුච්ඡින්නා, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති හානියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු නො වුද්ධි.

යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා පඤ්ඤාවෙතොබ්ලා පඤ්ඤා පඤ්ඤා වෙතසො විනිබ්බො අසමුච්ඡින්නා, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු නො පරිහානි.

කතමස්ස පඤ්ඤාවෙතොබ්ලා පඤ්ඤා හොති,

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ඤා න කඛිති න විචිතිච්ඡති, අධිවුච්ඡති සමපසිද්ධි. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ඤා න කඛිති න විචිතිච්ඡති අධිවුච්ඡති සමපසිද්ධි, තස්ස චිත්තං නමති ආත්මාය අනුයොගාය සාත්ව්වාය පධානාය. යස්ස චිත්තං නමති ආත්මාය අනුයොගාය සාත්ව්වාය පධානාය. ඵවමස්සායං පඤ්ඤාමො වෙතොබ්ලො පඤ්ඤා හොති.

තවද මහණෙනි, මහණ කයෙහි අවිතරාග වෙයි. ... රූපයෙහි අවිතරාග වෙයි. ... කුසපුරා වළඳා ශය්‍යා සුබයෙහි ස්පඨි සුබයෙහි මිත්‍ර සුබයෙහි යෙදුනේ වාසය කරයි. එක්තරා දෙවනිකායක් පතා බඹසර සෙරෙයි: “මම මේ සිලින් හෝ වනින් හෝ තෙවෙන් හෝ බඹසෙරෙන් හෝ දෙවියෙක් හෝ අන්‍යතර දෙවියෙක් හෝ වෙමිව” යි. මහණෙනි, යම් මහණෙක් එක්තරා දෙවනිකායක් පතා බඹසර සෙරේ නම්: “මම මේ සිලින් හෝ වනින් හෝ තෙවෙන් හෝ බඹසරින් හෝ දෙවියෙක් හෝ අන්‍යතර දෙවියෙක් හෝ වෙමිව” යි. ඔහු සිත ආතාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියායට නො නැමේ. යමකුගේ සිත ආතාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියායට නො නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ පඤ්ච වෙනොච්චිකයෝ නුසුන් වෙයි, ඔහුගේ මේ පඤ්ච වෙනොච්චිකයෝ නුසුන් වෙත්.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණකුගේ වෙවයි, මෙහෙණකගේ වෙවයි මේ පඤ්ච වෙනොච්චයෝ අප්‍රභිණ වෙත් ද, මේ පඤ්ච වෙනො චිති-බ්‍රහ්මයෝ නුසුන් වෙත් ද ඔහුගේ යම් රැයක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම් කුසල් දහමිහි භානියෙක් ම කැමැති විය යුතු, වෘද්ධියෙක් නො වේ.

මහණෙනි, යම් පරිදි පසඬමස්හි වන්ද්‍යාගේ යම් බදු රැයෙක් වෙවයි දිනයෙක් වෙවයි ඒ නම්, එය වණ්ණයනුදු පිරිහේ මැයි. මණ්ඩල-යෙහි පිරිහෙයි, ආභායෙහි පිරිහෙයි, ආරොහ පරිණාමයෙහි පිරිහේ. මහණෙනි, යම් කිසි මහණක්හුගේ හෝ මෙහෙණකගේ මේ පඤ්ච වෙනොච්චයෝ අප්‍රභිණ වෙත් නම්, මේ පඤ්ච වෙනොච්චිකයෝ නුසුන් වෙත් නම් ඔහුට යම් රැයෙක් වෙවයි දවසෙක් වෙවයි ඒ නම් කුසල් ධර්මයන්හි භානියෙක් ම කැමැති විය යුතු. වෘද්ධියෙක් නො වේ.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණක්හුගේ වෙවයි මෙහෙණක්හුගේ වෙවයි පඤ්ච වෙනොච්චයෝ ප්‍රභිණ වෙත් නම්, පඤ්ච වෙනොච්චිකයෝ සමුප්පින්න වෙත් නම්, ඔහුට යම් රැයෙක් හෝ දවසෙක් හෝ ඒ නම් කුසල් ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු. පරිභානියෙක් නො වේ.

ඔහුගේ කවර පඤ්ච වෙනොච්චයෝ ප්‍රභිණ වෙත් ද යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි සැක නො කරයි. විචිකිච්ඡා නො කරයි. නිශ්චයට යයි. පහදයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි සැක නො කෙරේ ද, විචිකිච්ඡා නො කෙරේ ද විනිශ්චයට යේ ද, පහදී ද ඔහු සිත ආතාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියායට නැමෙයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ ප්‍රථම වෙනොච්චය ප්‍රභිණ වෙයි.

පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ න කඛිති -පෙ- සංඝෙ න කඛිති -පෙ- සික්ඛාය න කඛිති -පෙ- සමුභවාරිසු න කුපිතො හොති අත්තමනො න ආහන්විතො න බ්ලජාතො, යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුභවාරිසු න කුපිතො හොති අත්තමනො න ආහන්විතො න බ්ලජාතො තස්ස විතං නමති ආත්පාය අනුයොගාය සාත්ව්‍යාය පධානාය. එවමස්සායං පඤ්චමො චෙතොබ්ලො පභීතො හොති, එවමස්ස පඤ්ච චෙතොබ්ලො පභීතො හොති.

කතමස්ස පඤ්ච චෙතසො විනිබ්බො සුසමුච්ඡින්නා හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙසු චිත්තරාගො හොති විගතච්ඡද්‍යෙ විගත-පෙමො විගතපිපාසො විගතපරිළාහො විගතතණ්හා, යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙසු චිත්තරාගො හොති විගතච්ඡද්‍යෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිළාහො විගතතණ්හා, තස්ස විතං නමති ආත්පාය අනුයොගාය සාත්ව්‍යාය පධානාය. එවමස්සායං පඤ්චමො චෙතසො විනිබ්බො සුසමුච්ඡින්නා හොති.

පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙසු චිත්තරාගො හොති -පෙ- රූපෙ චිත්තරාගො හොති -පෙ- න යාවද්ධං, උදරාවදෙහකං භුක්ඛ්ඛං සෙයාසුඛං පසාසුඛං මිඤ්ඤං අනුයුතො විහරති. න අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං පඤ්ඤාය මුභවරියං වරති: “ඉමිනාහං සීලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා මුභවරියෙන වා දෙවො වා භවිස්සාමි, දෙවඤ්ඤතරො වා”ති.

යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු න අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං පඤ්ඤාය මුභවරියං වරති ‘ඉමිනාහං සීලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා මුභවරියෙන වා දෙවො වා භවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වා’ති. තස්ස විතං නමති ආත්පාය අනුයොගාය සාත්ව්‍යාය පධානාය. යස්ස විතං නමති ආත්පාය අනුයොගාය සාත්ව්‍යාය පධානාය එවමස්සායං පඤ්චමො චෙතසො විනිබ්බො සුසමුච්ඡින්නා හොති. ඉමස්ස පඤ්ච චෙතසො විනිබ්බො සුසමුච්ඡින්නා හොති.

තවද මහණෙනි, මහණ ධර්මයෙහි සැක නො කරයි .. සංකප්පා කෙරෙහි සැක නො කරයි. ශික්ෂායෙහි සැක නො කරයි සමුම්සරුන් කෙරෙහි නො කිපියේ සතුටු සිතැත්තේ නො සැටුණු සිතැත්තේ හටගත් හුල් නැතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් සමුම්සරුන් කෙරෙහි නො කිපියේ සතුටු සිතැතියේ නො සැටුණු සිතැතියේ හටගත් හුල් නැතියේ වේද, ඔහුගේ සිත ආනාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියඨයට නැමෙයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ පස්වන වෙනොබිලය ප්‍රතිණ වෙයි. මෙසේ ඔහුගේ පඤ්ච වෙනොබිලයෝ ප්‍රතිණ වෙත්:

ඔහුගේ කවර පඤ්චවෙනොවිතිබ්බා කෙනෙක් සුසමුච්ඡින්න වෙන් ද යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයන්හි චිත්තරාග වූයේ විගතච්ඡද වූයේ විගතපෙම වූයේ විගතපිපාස වූයේ විගතපරිලාභ වූයේ විගතතණ්හ වූයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කාමයන්හි චිත්තරාග වූයේ විගතච්ඡද වූයේ විගතපෙම වූයේ විගතපිපාස වූයේ විගතපරිලාභ වූයේ විගතතණ්හ වූයේ වේ නම් ඔහුගේ සිත ආනාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියඨයට නැමෙයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ ප්‍රථම වෙනොවිතිබ්බා සුසමුච්ඡින්න වෙයි.

තවද මහණෙනි, මහණ කයෙහි චිත්තරාග වෙයි. ... රූපයෙහි චිත්තරාග ... වෙයි, කුමනි තාක් කුසපුරා වළඳා සෙයාසුඛයෙහි එසසසුඛයෙහි මිඳිසුඛයෙහි යෙදුනේ වාසය නො කරයි. එක්තරා දෙවනිකායක් පතා බබ්බර නො සරයි. “මම් මේ සිලින් හෝ වනින් හෝ තෙවෙන් හෝ බබ්බරින් හෝ දෙවියෙක් හෝ එක්තරා දෙවියෙක් හෝ වෙම්මම්ම” යි.

මහණෙනි, යම් මහණෙක් එක්තරා දෙවනිකායක් පතා බබ්බර නො සරා නම්, “මම් මේ සිලින් හෝ වනින් හෝ තෙවෙන් හෝ බ්‍රම්මරින් හෝ දෙවියෙක් හෝ එක්තරා දෙවියෙක් වෙම්මම්ම” යි. ඔහුගේ සිත ආනාපයට අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියඨයට නැමෙයි. යමකුගේ සිත ආනාපයට, අනුයෝගයට සාත්තායට ප්‍රධන්වියඨයට නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ පස්වන වෙනොවිතිබ්බා සුසමුච්ඡින්න වෙයි. මෙසේ ඔහුගේ පඤ්ච වෙනොවිතිබ්බා සුසමුච්ඡින්න වෙත්.

යසස කසසච්චි භික්ඛවෙ භික්ඛුසු වා භික්ඛුනියා වා ඉමෙ පඤ්ඤවෙතො-
බ්බා පභිතා ඉමෙ පඤ්ඤවෙතසො විනිබ්බා සුසමුච්ඡිනතා තසස යා
රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති වුද්ධියෙව පාටිකඛො කුසලෙසු ධම්මෙසු
නො පරිභානී.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ජුණ්හපකෙඛ වතුසස යා රතති වා දිවසො වා
ආගච්ඡති, වඩ්ඪතෙව වණ්ණණන වඩ්ඪති මණ්ඩලෙන වඩ්ඪති ආභාය
වඩ්ඪති ආරොහපටිත්තාහෙන. එවමෙව බො භික්ඛවෙ යසස කසසච්චි
භික්ඛුසු වා භික්ඛුනියා වා ඉමෙ පඤ්ඤවෙතොබ්බා පභිතා ඉමෙ පඤ්ඤ-
වෙතසො විනිබ්බා සුසමුච්ඡිනතා, තසස යා රතති වා දිවසො වා
ආගච්ඡති වුද්ධියෙව පාටිකඛො කුසලෙසු ධම්මෙසු නො පරිභානීති.

10. 1. 2. 5

අප්පමාද සුත්තං

1. යාවතා භික්ඛවෙ සත්ථා අපද වා දිපද වා වතුසද වා බහුසද වා
රුපිනො වා අරුපිනො වා සඤ්ඤිනො වා අසඤ්ඤිනො වා නෙවසඤ්ඤිනා-
සඤ්ඤිනොවා, තථාගතො තෙසං අග්ගමකඛායති අර්හං සමමාසමුද්ධො.
එවමෙව බො භික්ඛවෙ යෙ කෙච්ඡි කුසලා ධම්මා, සබ්බෙ තෙ අප්පමාදමූලකා
අප්පමාදසමොසරණා, අප්පමාදෙ තෙසං ධම්මානං¹ අග්ගමකඛායති.

2. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යානි කානිච්ච ජබ්බමානං² පාණානං පද්ධානානි,
සබ්බානි තානි හත්ථිපදෙ සමොධානං ගච්ඡන්ති, හත්ථිපදං තෙසං
අග්ගමකඛායති, යදිදං මහත්තතෙත්තන, එවමෙව බො භික්ඛවෙ යෙ කෙච්ඡි
කුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ අප්පමාදමූලකා අප්පමාදසමොසරණා අප්පමාදෙ
තෙසං ධම්මානං අග්ගමකඛායති.

3. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුටාගාරසස යා කාචි ගොපානසියො සබ්බා
තා කුටබ්බමා කුටනිනතා කුටසමොසරණා, කුටො තාසං අග්ගමකඛායති.
එවමෙව බො භික්ඛවෙ යෙ කෙච්ඡි කුසලා ධම්මා, සබ්බෙ තෙ අප්පමාදමූලකා
අප්පමාදසමොසරණා, අප්පමාදෙ තෙසං ධම්මානං අග්ගමකඛායති.

1. තෙසං - මජ්ඣං.

2. ජබ්බමානං - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණකුගේ වෙවයි මෙහෙණකගේ වෙවයි මේ පඤ්ච වෙනොබ්බ්‍රයෝ ප්‍රභිණ ද, මේ පඤ්ච වෙනොවිතිබ්බ්‍රයෝ සුසමුච්ඡින්න ද ඔහුට යම් රයක් වෙවයි දවසක් වෙවයි පැමිණේ නම් කුසල ධර්මයන්හි වාද්ධියක් ම කැමැති විය යුතු. පරිහානියක් නොවේ.

මහණෙනි, යම් පරිදි පෙරධම්ම සප්තගේ යම් රයක් වෙවයි, දවසක් වෙවයි. පැමිණේ නම්, එය වණ්ණයෙනු වඩනේ ම ය, මඩුලු-යෙනු වඩනේ ම ය, ආභායෙනු වඩනේ ය. ආරොහපරිණාහයෙනු වඩනේ ය. මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි මහණකුගේ හෝ මෙහෙණ-කගේ මේ පඤ්ච වෙනොබ්බ්‍රයෝ ප්‍රභිණ ද, මේ පඤ්ච වෙනොවිති-බ්බ්‍රයෝ සුසමුච්ඡින්න ද, ඔහුට යම් රයක් හෝ දවසක් හෝ පැමිණේ නම් කුසලධර්මයන්හි වාද්ධියක් ම කැමැති විය යුතු. පරිහානියක් නොවේ.

10. 1. 2. 5

අප්‍රමාද සූත්‍රය

1. මහණෙනි, අපාද වෙන්වයි දභ්‍යාද වෙන්වයි චතුෂ්පාද වෙන්වයි බහුපාද වෙන් වයි රූපී වෙන් වයි අරූපී වෙන් වයි සංඤ්ච වෙන් වයි අසංඤ්ච වෙන් වයි නොවසංඤ්චාසංඤ්ච වෙන් වයි යම් තාක් සත්ත්වයෝ චන් නම්, තථාගත අර්හත් සමාන් සංඛ්‍යාදායෝ උනට අග්‍රහයි කියනු ලබන්නේ. මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි කුසල ධර්ම කෙතෙක් වෙන් නම් උහු හැම අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතියාහු අප්‍රමාදයෙහි වැද ගන්නාහු වෙත්. ඒ දහමුනට අප්‍රමාදය අග්‍රයි කියනු ලැබේ.

2. මහණෙනි, ජඩ්‍යම ප්‍රාණයන්ගේ යම්බඳු පද ජාතයක් ඇත් ද එ හැම ඇත් පියෙහි සම්චධානයට යෙත්. ඇත් පිය උනට අග්‍රයි කියනු ලැබේ. මහත් බැව්න. මහණෙනි, එ පරිදි ම යම් කිසි කුසල් දම්හු වෙන් නම්, එ හැම අප්‍රමාද මූලක වූවාහු අප්‍රමාදයෙහි බැසගන්නාහු වෙත්. ඒ ධර්මයනට අප්‍රමාදය අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ.

3. මහණෙනි, යම් පරිදි කුළාරගෙහි යම් බඳු ගොනැස්සු වෙන් නම් එ හැම කුට්ඨම වූවාහු කුට්ඨම වූවාහු කුට්ඨයෙහි බැසගන්නාහු වෙත්. ඔවුනට කුට්‍ය අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එ පරිදි ම යම් කිසි කුසල ධර්මයෝ වෙන් නම් ඔහු හැම අප්‍රමාද මූලක වූවාහු අප්‍රමාදයෙහි බැසගන්නාහු වෙත්. අප්‍රමාදය ඔවුනට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ.

4. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ යෙ කෙවි මුලගන්ධා, කාලානුසාරියං තෙසං අග්ගමකුණායති, එවමෙව ඛො හික්ඛවෙ -පෙ-

5. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ යෙ කෙවි සාරගන්ධා ලොහිතවන්දනං තෙසං අග්ගමකුණායති, එවමෙව ඛො හික්ඛවෙ -පෙ-

6. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ යෙ කෙවි පුප්ඵගන්ධා, වසසිකං තෙසං අග්ගමකුණායති, එවමෙව ඛො හික්ඛවෙ -පෙ-

7. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ යෙ කෙවි කුඩිරාජානො,¹සබ්බෙ තෙ රඤ්ඤ චක්ඛවත්තිස්ස අනුයත්තා භවන්ති, රාජා තෙසං චක්ඛවත්ති අග්ගමකුණායති, එවමෙව ඛො හික්ඛවෙ -පෙ-

8. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ යා කාචි තාරකරුපානං පහා, සබ්බා තා චන්ද්‍රපහාය කලං නාගස්සති සොළසිං. චන්ද්‍රපහා නාසං අග්ගමකුණායති, එවමෙව ඛො හික්ඛවෙ -පෙ-

9. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ සරදසමයෙ විදො විගත්වලාභකෙ දෙවෙ ආදිත්ථා නහං අබ්‍රහ්මසුක්ඛමානො සබ්බං ආකාසගතං තමගතං අභිචිහව්ච භාසනෙ ච තපනෙ ච විරොචති ච. එවමෙව ඛො හික්ඛවෙ -පෙ-

10. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ යා කාචි මහානදියො, සෙය්‍යථිදි: ගඛයා, යමුනා අවිරවති, සරහු, මහී, සබ්බා තා සමුද්දංගමා සමුද්දානිනා සමුද්දපොනා සමුද්දපඤ්ඤා, මහාසමුද්දෙ තෙසං අග්ගමකුණායති. එවමෙව ඛො හික්ඛවෙ යෙ කෙවි කුසලා ධර්මා සබ්බෙ තෙ අප්පමාදමුලකා අප්පමාදසමොසරණා, අප්පමාදෙ තෙසං ධර්මානං අග්ගමකුණායති.

10. 1. 2. 6

ආහුනෙය්‍ය සුත්තං

දස ඉමෙ හික්ඛවෙ පුග්ගලා ආහුනෙය්‍යා පාහුනෙය්‍යා දක්ඛණෙය්‍යා අඤ්ඤාලිකරණියා අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්ස. කතමෙ දස:

තථාගතො අරහං සමමාසමබ්බුදො, පච්චිකබ්බුදො, උභතොභාග විමුක්තො, පඤ්ඤවිමුක්තො, කායසක්ඛි, දිට්ඨිප්පකො, සද්ධාවිමුක්තො, ධර්මානුසාරි, සද්ධානුසාරි, ගොත්‍රහු.

ඉමෙ ඛො හික්ඛවෙ දස පුග්ගලා ආහුනෙය්‍යා පාහුනෙය්‍යා, දක්ඛණෙය්‍යා, අඤ්ඤාලිකරණියා අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්සාති.

1. බුද්ධරාජානො, මජ්ඣ.

4. මහණෙනි, යම් පරිදි කිසි මූලගත කෙනෙක් වෙත් නම්, කළු අඟිල් උනට අග්‍රය කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එපරිදි ම ...

5. මහණෙනි, යම් පරිදි යම් කිසි සාර (හර) ගත කෙනෙක් වෙත් ද, රත්සඳුන් ඔවුනට අග්‍රය කියනු ලැබේ. එසෙයින් මැ මහණෙනි ...

6. මහණෙනි, යම් පරිදි යම් කිසි පුෂ්පගත කෙනෙක් වෙත් නම්, දැසමත් ඔවුනට අග්‍රය කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එපරිදි ම ...

7. මහණෙනි, යම් පරිදි කිසි කුඩා රජකෙනෙක් වෙත් නම්, ඔහු හැම සක්විති මාරජු අනුයන්තාහු වෙත්. සක්විති රජ ඔවුනට අග්‍රය කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එපරිදි ම ...

8. මහණෙනි, තාරක රූපයන්ගේ යම් බදු ප්‍රභායෙක් වේ නම් එ හැම වන්දු ප්‍රභාවගේ සොළොස් වන කලාවට නො අග්‍රී. වන්දු ප්‍රභාව ඔවුනට අග්‍රය කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එපරිදි ම ...

9. මහණෙනි, යම් පරිදි සරාකල්හි පහවූ වලාකුළු ඇති පහන් අහස්හි අහසට නගනා භිරු ආකාශගත හැම අඳුරු නසා බබළා ද තවා ද රස් විහිදුවා ද මහණෙනි, එපරිදි ම ..

10. මහණෙනි, යම් පරිදි ගඩු ය, යම්පුනා ය, අවිරවිති ය, සරහු ය, මහී ය යන යම් කිසි මහානහුදී වෙත් නම්, ඔහු හැම මුහුදට යන්තාහු සමුද්‍රානිමිත වූවාහු සමුද්‍ර ප්‍රවාහ වූවාහු සමුද්‍ර ප්‍රාග්භාර වූවාහු වෙත්. මහ සමුද්‍ර ඔවුනට අග්‍රය කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි කුශලධර්ම කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු හැම අප්‍රමාද මූලක වූහු අප්‍රමාදයෙහි බැසගන්නාහු වෙත්. අප්‍රමාදය ඒ ධර්මයට අග්‍රය කියනු ලැබේ යි.

10. 1. 2. 6

ආහුණෙයා සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ දස දෙන ආහුනාර්හ ද ප්‍රාසුණාර්හ ද දක්ෂිණාර්හ ද අඤ්ජලිකරණාර්හ ද ලොකයට අනුභව පුණ්‍යක්ෂෙත්‍ර ද වෙත්. කවර දස දෙනෙක යත්:

තථාගත අර්හත් සමායක් සම්බුද්ධියහ, ප්‍රත්‍යෙක බුද්ධියහ, උභතො භාග විමුක්ත ය, ප්‍රඥ විමුක්ත ය, කායසාක්ෂී ය, දෘෂ්ටිප්‍රාප්ත ය, ශ්‍රද්ධා විමුක්ත ය, ධර්මානුසාරී ය, ශ්‍රද්ධානුසාරී ය, ගොත්‍රහු යි.

මහණෙනි, මේ දස පුහුල්හු ආහුනාර්හහ. ප්‍රාසුණාර්හහ. දක්ෂිණාර්හහ, අඤ්ජලිකරණියහ, ලොකයට අනුභව පුණ්‍යක්ෂෙත්‍ර යි.

10. 1. 2. 7

පශ්චාත් නාමකරණ සුතතං

සනාථා භික්ඛවෙ විහරං, මා අනාථා. දුක්ඛං භික්ඛවෙ අනාථො විහරති. දස ඉමෙ භික්ඛවෙ නාමකරණා ධම්මා. කතමෙ දස:

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො, අණුමනෙසු වජ්ජෙසු භයදක්ඛාවී සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, අයමි ධම්මො නාමකරණො.

2. පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුසුත්තො හොති සුතධරො සුතසනති-වයො, යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මරේඛකල්‍යාණා පරියොසාන කල්‍යාණා සාක්ඛා, සබ්බස්සානා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුඤ්ඤා ඉහමවරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාස්ස ධම්මා බහුසුත්තා හොන්ති ධ්මා වච්ඡා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඤ්ඤා, යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුසුත්තො හොති -පෙ- දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඤ්ඤා, අයමි ධම්මො නාමකරණො.

3. පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවඬෙකා, යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති, කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවඬෙකා, අයමි ධම්මො නාමකරණො.

4. පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුවචො හොති සොචචස්සකරණෙහි ධම්මෙහි සමනනාගතො බමො පදකම්මණාහී අනුසාසනී. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු සුවචො හොති සොචචස්සකරණෙහි ධම්මෙහි සමනනාගතො බමො පදකම්මණාහී අනුසාසනී, අයමි ධම්මො නාමකරණො.

10. 1. 2. 7

ප්‍රථම නාටකරණ සූත්‍රය

මහණෙනි, සනාථ වූවාහු වසවු, නහමක් අනාථ වුවු, මහණෙනි අනාථ වූයේ දුකයේ වසනේය. මහණෙනි, මේ නාටකරණධර්ම දශයෙක; කවර දසයෙක යත්:

1. මහණෙනි, මෙයස්තෙහි භික්ෂු සිල්වත් වෙයි. ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් සංවෘත වූයේ ආචාර ගොවර සම්පන්න වූයේ වාසය කරයි. අණුමාත්‍ර වරදෙහිදු බිය දක්නා සුල්ලේ සමාදන් කොට ගෙන සික පෙදෙහි භික්ෂමෙයි. මහණෙනි, යම් භෙයෙකින් මහණ සිල්වත් වේ ද ... සමාදන් කොටගෙන ශික්ෂාපදයන්හි භික්ෂමේ නම්, මෙ ද නාටකරණ ධර්මයෙකි.

2. තවද මහණෙනි, මහණ ශ්‍රැතධර වූයේ මුළු කොටගත් ශ්‍රැත ඇතියේ බහුශ්‍රැත වෙයි. ආදියෙහි කලණ වූ මධ්‍යයෙහි කලණ වූ පර්යාවසාන-යෙහි කලණ වූ සාතී වූ සවාඤ්ඤාන වූ යම් ඒ දහම් කෙනෙක් කෙවල පරිපූර්ණ පරිසුද්ධ බ්‍රහ්මවයාසී කියත් නම්, ඔහු විසින් ඵලද්‍ර ධර්මයෝ බහුශ්‍රැත වෙත්, වචනයෙන් ධෘත වෙත්, පරිචිත වෙත්, මනසින් අනුප්‍රේක්ෂිත වෙත්, ප්‍රඥ දෘෂ්ටියෙන් සුප්‍රතිවිඳි වෙත්. මහණෙනි, යම් භෙයෙකින් මහණ, බහුශ්‍රැත වේ නම් ... දෘෂ්ටියෙන් සුප්‍රතිවිඳි වෙත් නම්, මෙ දහම ද නාටකරණ වෙයි.

3. තවද මහණෙනි, මහණ කලණ මිතුරන් ඇතියේ කලණ යහළුවන් ඇතියේ කලාණ සම්ප්‍රවඬක වෙයි. මහණෙනි, යම් භෙයෙකින් මහණ කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලාණ සම්ප්‍ර-වඬකයෙක් වේ නම් මෙ ද නාටකරණ ධර්මයෙකි.

4. තවද මහණෙනි, මහණ සුවච බව කරන ධර්මයන්ගෙන් සමනාගත වූයේ සැඟිය හැකියේ පැදකුණෙන් අනුශාසනය පිළිගන්නා සුල්ලේ සුවච වේ. මහණෙනි, යම් භෙයෙකින් මහණ සොච්චක කරණ ධර්-යෙන් සමනාගත වූයේ සැඟිය හැකියේ අනුසස්න පැදකුණින් ගන්නා සුල්ලේ සුවච වේ නම්, මෙ ද නාටකරණ ධර්මයෙකි.

5. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යාති තාති සමුභවාරිතං උච්චාවචාති කිංකරණියාති, තත් දකෙඛං හොති අනලසො තත්ප්‍රපායාය වීමංසාය සමනනාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු යාති-තාති සමුභවාරිතං උච්චාවචාති කිංකරණියාති, තත් දකෙඛං හොති අනලසො තත්ප්‍රපායාය වීමංසාය සමනනාගතො අලං කාතුං අලං සං-විධාතුං. අයමි ධම්මො නාථකරණො.

6. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්‍රහාරො අභිධම්මෙ අභිවිනයෙ උළාරපාමොඥො, යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්‍රහාරො අභිධම්මෙ අභිවිනයෙ උළාරපා-මොඥො, අයමි ධම්මො නාථකරණො.

7. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරද්ධවිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දලු-පරක්කමො අතික්ඛින්නධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු, යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරද්ධවිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දලුපරක්කමො අතික්ඛින්නධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු, අයමි ධම්මො නාථකරණො.

8. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සනතුට්ඨා හොති ඉතරිතරවිචර පිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපථවයහෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන, යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු සනතුට්ඨා හොති ඉතරිතරවිචරපිණ්ඩපාතසෙනාසන ගිලානපථවයහෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන, අයමි ධම්මො නාථකරණො.

9. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිමා හොති පරමෙන සතිනෙපකෙකන සමනනාගතො විරක්කමි විරහාසිතමි සරිතා අනුසාරිතා, යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිමා හොති පරමෙන සතිනෙපකෙකන සමනනාගතො විරක්-කමි විරහාසිතමි සරිතා අනුසාරිතා, අයමි ධම්මො නාථකරණො.

5. තවද මහණෙනි, මහණ සබ්බසංඝස්ථානෙහි යම් කුසලානං කම්මකරණං වෙත් නම් එහි අනුසංග්‍රහයෙන් තත්ත්වයෙන් සමත්වන වූයේ කරනට සමත් වූයේ සංවිධානයට සුදුසු වූයේ දක්ෂ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සබ්බසංඝස්ථානෙහි කුසලානං යම් කම්මකරණං වෙත් නම්, එහි අනුසංග්‍රහයෙන් තත්ත්වයෙන් සමත්වන වූයේ කිරීමට සමත් වූයේ සංවිධානයට සුදුසු වූයේ දක්ෂවේ නම්, මෙ ද නාට්‍ය කරණ ධර්මයකි.

6. තවද මහණෙනි, මහණ තෙවලා දහම් කැමැතියේ පරහට දහම් දෙසනු කැමැතියේ අභිධර්මයෙහි අභිවිතයෙහි මහත් ප්‍රාමෝදය ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ දහම් කැමැතියේ පරහට ප්‍රිය දෙශනා ඇතියේ අභිධර්මයෙහි අභිවිතයෙහි මහත් ප්‍රාමෝදය ඇතියේ වේ නම්, මෙ ද නාට්‍ය කරණ ධර්මයකි.

7. තවද මහණෙනි, මහණ අකුසල් දහමින්ගේ ප්‍රභාණය සඳහා කුසල් දහමින්ගේ උපසම්පත් සඳහා ඇරඹූ වැර ඇතියේ ස්වාමිවන් වූයේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුසලධර්මයන්හි නො බොහෝ තැබූ විශිෂ්ට ඇතියේ වාසය කරයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ අකුසල් දහමින්ගේ ප්‍රභාණය සඳහා කුසල් දහමින්ගේ උපසම්පත් සඳහා ඇරඹූ වැර ඇතියේ ස්වාමිවන් වූයේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුසල් දර්ම හි නො බොහෝ තැබූ වැර ඇතියේ වාසය කෙරේ නම් මෙ ද නාට්‍ය කරණ ධර්මයකි.

8. තවද මහණෙනි, මහණ ඉතරෙතර විවර පිණ්ඩපාත සෙනාසන ග්‍රන්ථාසනය ගෞරවය පරික්ෂාකරයෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ඉතරෙතර විවර පිණ්ඩපාත ගෞරවය ග්‍රන්ථාසනය ගෞරවය පරික්ෂාකරයෙන් සතුටු වූයේ වේ නම් මෙ ද නාට්‍ය කරණ ධර්මයකි.

9. තවද මහණෙනි, මහණ සිහි ඇතියේ පරම සමාති සම්ප්‍රජනායෙන් සමත්වන වූයේ විරක්ෂායෙන් විරහාමයෙන් සමරනුයේ අනුස්මරණ කරනුයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සිහි ඇතියේ පරම සමාති සම්ප්‍රජනායෙන් සමත්වන වූයේ විරක්ෂායෙන් විරහාමයෙන් සමරනුයේ අනුස්මරණ කරනුයේ වේ නම්, මෙ ද නාට්‍ය කරණ ධර්මයකි.

10. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤා වා හොති උදයත්ථගාමිනියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතො අරියාය නිබ්බේධිකාය සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමිනියා. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤා වා හොති උදයත්ථගාමිනියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතො අරියාය නිබ්බේධිකාය සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමිනියා. අයමි ධම්මො නාථකරණො.

සනාථා භික්ඛවෙ විහරට්ඨ, මා අනාථා. දුක්ඛං භික්ඛවෙ අනාථො විහරති, ඉමෙ ධො භික්ඛවෙ දස නාථකරණා ධම්මාති.

10. 1. 2. 8

දුතියනාථකරණ සුත්තං

[සාවකීනිදානං]

සනාථා භික්ඛවෙ විහරට්ඨ, මා අනාථා, දුක්ඛං භික්ඛවෙ අනාථො විහරති. දස ඉමෙ භික්ඛවෙ නාථකරණා ධම්මා. කතමෙ දස:

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදය සික්ඛති සික්ඛා පදෙසු. 'සීලවා වතායං භික්ඛු හොති පාතිමොක්ඛ සංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසමපනෙනා අණුමනෙතසු වජේසු භයදසසාථි සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු'ති. ථෙරාපි නං භික්ඛු වත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. මජ්ඣිමාපි භික්ඛු -පෙ- නවාපි භික්ඛු වත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. තස්ස ථෙරානුකම්පිතස්ස ... මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස ... නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානි. අයමි ධම්මො නාථකරණො.

2. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුසසුතො හොති -පෙ- දිට්ඨියා සුපාටි විද්ධා. 'බහුසසුතො වතායං භික්ඛු සුතධරො සුතසන්තිවයො, යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා -පෙ- සාත්ථා සබ්බාද්දා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති. තථාරූපාස්ස ධම්මො බහුසසුතා හොන්ති ධතා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුපාටි විද්ධා'ති. ථෙරාපි නං භික්ඛු වත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. මජ්ඣිමාපි භික්ඛු -පෙ- නවාපි භික්ඛු වත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. තස්ස ථෙරානුකම්පිතස්ස ... මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස ... නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානි. අයමි ධම්මො නාථ කරණො.

10. තවද මහණෙනි, මහණ ප්‍රඥවත් වූයේ ආයථී වූ ක්ලේශ නිර්-
වේදයට හිත වූ මොනොවට දුෂ්කර්මයට යන උද්‍යානගාමීනී ප්‍රඥයෙන්
සමන්වාගත වූයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ප්‍රඥවත්
වූයේ ආයථී වූ නිර්වේදයට හිත වූ මැනවින් දුක් නැසුමට යන උද්‍යාන-
ගාමීනී ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත වේ නම්, මේ ද නාට්‍යකරණ ධර්මයෙකි.

මහණෙනි, සනාථ වූවෝ වසවු, නහමක් අනාථ වවු, මහණෙනි,
අනාථ වූයේ දුකසේ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ දස නාට්‍යකරණ
ධර්මයෝ යි.

10. 1. 2. 8

දුතිය නාට්‍යකරණ සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, සනාථ වූවෝ වාසය කරවු, නහමක් අනාථ වවු.
මහණෙනි, අනාථ වූයේ දුකසේ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ නාට්‍ය
කරණ ධර්ම දශයෙක, කවර දශයෙක යත්:

1. මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ... සමාදන්
කොට ගෙන සික පෙදෙහි හික්මෙයි. “මෙ මහණ එකැතින් සිල්වත්
වෙයි. ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් සංවෘත වූයේ ආචාරගොචර සමපන්න
වූයේ වාසය කරයි. අණුමාත්‍රාද්‍රව්‍යයෙහිද හය දක්නා සුල්ලේ සමාදන්
කොට ගෙන සික පෙදෙහි හික්මේ ය”යි තෙර භික්ෂූහු ද ඔහු කිවයුතු
කොට අනුසැසිය යුතු කොට හඟිත්. මැදි මහණ හුද ... සගභික්ෂූ-
හුද ඔහු කිවයුතු කොට අනුසැසිය යුතු කොට හඟිත්. තෙරුන් විසින්
අනුකම්පිත - මැදි මහණුන් විසින් අනුකම්පිත - සග භික්ෂූන් විසින්
අනුකම්පිත භික්ෂූන් කුශල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙන් ම කැමැති විය යුතු. පරි-
හානියෙන් නොවේ. මේ ද නාට්‍යකරණ ධර්මයෙකි.

2. තවද මහණෙනි, මහණ බහුශ්‍රැත වෙයි. ... දාම්වියෙන් සුප්‍රති-
විධි වෙත්. “එකැතින් මේ මහණ බහුශ්‍රැත ය, ශ්‍රැතධර ය, ශ්‍රැතසන්නිව-
යෙක, ආදිකල්‍යාණ ... සාරී, සවාසඤ්ඤා වූ යම් ධර්ම කෙනෙක්
කොට පරිපුණ්ණ, පරිශුද්ධ, බ්‍රහ්මචරිය පවසත් නම් එබඳු ධර්මයෝ
මොහු විසින් බහුශ්‍රැතයහ, ධාතයහ, වචනයෙන් පරිචිතයහ, සිතින්
අනුප්‍රේක්ෂිතයහ. දිවුහයෙන් මොනොවට පිළිවිදුනහ”යි ස්ථිර හික්ෂුහුද
ඔහු කියයුතු කොට අනුසැසිය යුතු කොට හඟිත්. මධ්‍යම හික්ෂුහුද
... නවක හික්ෂුහුද ද ඔහු වක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසනිතව්‍ය කොට
හඟිත්. ස්ථිරානුකම්පිත - මධ්‍යමානුකම්පිත - නවානුකම්පිත භික්ෂූන්
කුශල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙන් ම කැමැති විය යුතු. පරිහානියෙන් නොවේ. මේ ද
නාට්‍යකරණ ධර්මයෙකි.

3. පුනවපරං භික්ඛව භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති කල්‍යාණ සභායො කල්‍යාණසම්පව්ඨෙතා. 'කල්‍යාණමිත්තො වතායං භික්ඛු කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පව්ඨෙතා'ති ථෙරාපි නං වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. මජ්ඣිමාපි භික්ඛු -පෙ- නවාපි භික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. තස්ස ථෙරානුකම්පිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඝිඛා කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො පරිහානි, අයමපි ධර්මො නාථකරණො.

4. පුනවපරං භික්ඛව භික්ඛු සුවවො හොති සෙවවස්සකරණෙහි ධර්මෙහි සමන්තාගතො ඛමො පදකම්ණ්ණාහි අනුසාසති. සුවවො වතායං භික්ඛු සෙවවස්සකරණෙහි ධර්මෙහි සමන්තාගතො ඛමො පදකම්ණ්ණාහි අනුසාසතින්ති ථෙරාපි නං වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති මජ්ඣිමාපි -පෙ- නවාපි භික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. තස්ස ථෙරානුකම්පිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඝිඛා කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො පරිහානි. අයමපි ධර්මො නාථකරණො.

5. පුනවපරං භික්ඛව භික්ඛු යාති තාති සම්මුභවාරීනං උච්චාවචාති කිඛ්ඤ්ඤායාති, තත් දකෙඛා හොති අනලසො, තත්‍රූපායාය විමංසාය සමන්තාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං, යාති තාති සම්මුභවාරීනං උච්චාවචාති කිංකරණීයාති, තත් දකෙඛා වතායං භික්ඛු අනලසො තත්‍රූපායාය විමංසාය සමන්තාගතො අලංකාතුං අලංසංවිධාදන්ති. ථෙරාපි නං වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. මජ්ඣිමාපි භික්ඛු -පෙ- නවාපි භික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. තස්ස ථෙරානුකම්පිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඝිඛා කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො පරිහානි. අයමපි ධර්මො නාථකරණො.

3. තවද මහණෙනි, භෙණ කලණ මිතුරන් ඇතියේ කලණ යහළුවන් ඇතියේ කලාණ සම්ප්‍රවක්කයෙක් වෙයි. “මේ භෙණ එකැතින් කලණ මිතුරන් ඇතියෙක, කලණ යහළුවන් ඇතියෙක, කලාණ සම්ප්‍රවක්කයෙකැ”යි සථවිර භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසායකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද ... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු අනුශාසායකු කොට හඟිත්. සථවිරානුකම්පිත - මධ්‍යමානුකම්පිත - නවකානුකම්පිත ඔහු කුශල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම වෙයි. පරිභානියෙක් නොවේ. මෙ ද නාට්‍යකරණ ධර්මයෙකි.

4. තවද මහණෙනි, මහණ සොච්චසාකාර ධර්මයෙන් සමන්වාගත වූයේ සැහිය හැකියේ අනුශාසනාව පැදකුණින් ගන්නා සුල්ලේ සුවච වෙයි. ‘එකැතින් මේ මහණ සුවචය, සොච්චසාකාර ධර්මයෙන් සමන්වාගතයෙක. සැහිය හැකියෙක, පැදකුණින් අනුසස්ත ගන්නා සුල්ලෙකැ’යි සථවිර භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු අනුශාසායකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද ... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු අනුශාසායකු කොට හඟිත්. සථවිරානුකම්පිත - මධ්‍යමානුකම්පිත - නවකානුකම්පිත ඔහු කුශල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු, පරිභානියෙක් නො වේ. මෙ ද නාට්‍යකරණ ධර්මයෙක.

5. තවද මහණෙනි, භෙණ සබ්බසරුන්ගේ යම් කුදු මහත් කුමකරණි වෙන් නම් එහි දක්ෂ වූයේ අනලස් වෙයි. තත්‍රොපාය විමංසායෙන් සමන්වාගත වූයේ කිරීමට සුදුසු වෙයි. සංවිධානයට සුදුසු වෙයි, “එකැතින් මේ මහණ සබ්බසරුන්ගේ යම් ඒ කුදු මහත් කුමකරණිහු වෙන් නම් එහි දක්ෂ වූයේ අනලස් වෙයි. තත්‍රොපාය විමංසායෙන් සමන්වාගත වූයේ කිරීමට සමත් වෙයි. සංවිධාන කිරීමට සමත් වේ යයි සථවිර භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසායකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු චක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසායකු කොට හඟිත්. සථවිරානුකම්පිත වූ - මධ්‍යමානුකම්පිත වූ - නවකානුකම්පිත වූ ඔහු කුශල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු. පරිභානියෙක් නො වේ. මෙ ද නාට්‍යකරණ ධර්මයෙකි.

6. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්දහාරො, අභිධම්මෙ අභිවිතයෙ උළාරපාමොජ්ජා. 'ධම්මකාමො වතායං භික්ඛු පියසමුද්දහාරො අභිධම්මෙ අභිවිතයෙ උළාරපාමොජ්ජා'ති පෙරාපි නං භික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. මජ්ඣිමාපි -පෙ- නවාපි භික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. තස්ස පෙරානුකම්පිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඝ්ඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානි. අයමපි ධම්මො නාථකරණො.

7. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරඬ්චිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය, කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළහ-පරකකමො අනිකඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු 'ආරඬ්චිරියො වතායං භික්ඛු විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළහපරකකමො අනිකඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු'ති පෙරාපි නං භික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. මජ්ඣිමාපි භික්ඛු -පෙ- නවාපි භික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. තස්ස පෙරානුකම්පිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඝ්ඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානි. අයමපි ධම්මො නාථ කරණො.

8. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති ඉතරීතරච්චර පිණ්ඩපාතසෙනාසනං ගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන 'සන්තුට්ඨො වතායං භික්ඛු ඉතරීතරච්චර පිණ්ඩපාතසෙනාසනං ගිලානපච්චය භෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන'ති පෙරාපි නං භික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති, මජ්ඣිමාපි භික්ඛු -පෙ- නවාපි භික්ඛු වත්තඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤන්ති. තස්ස පෙරානුකම්පිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාටිකඝ්ඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානි. අයමපි ධම්මො නාථකරණො.

6. තවද මහණෙනි, මහණ තෙවළා දම් කැමැතියේ ප්‍රිය කථා ඇතියේ අභිධම්මයෙහි අභිවිනයෙහි මහත් ප්‍රාමොද්‍ය ඇතියේ වෙයි. “එකැතින් මෙ මහණ ධම්කාම වූයේ ප්‍රිය කථා ඇතියේ අභිධම්මයෙහි අභිවිනයෙහි මහත් ප්‍රාමොද්‍ය ඇත්තෙකැ”යි සාථීර භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද ... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු - අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. සාථීරානුකම්පිත වූ - මධ්‍යමානුකම්පිත වූ - නවකානුකම්පිත වූ ඔහට කුසලධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු. පරිහානියෙක් නො වෙයි. මෙ ද නාට්‍යකරණ ධර්මයෙක.

7. තවද මහණෙනි, මහණ අකුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුශල ධර්මයන්ගේ උපසම්පත් පිණිස ඇරඹූ වැර ඇතියේ සාමචන් වූයේ දළපැරකුම් ඇතියේ කුශල් දහම් හි බහා නො තැබූ වැර ඇතියේ වෙසෙයි, “එකැතින් මෙ මහණ අකුශලධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුශලධර්මයන්ගේ උපසම්පත් පිණිස, ඇරඹූ වැර ඇතියේ සාමචක් වූයේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුශලධර්මයන්හි නො බහා තැබූ වියඳිවූර ඇතියෙකැ”යි. සාථීර භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසයකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද ... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. සාථීරානුකම්පිත - මධ්‍යමානුකම්පිත - නවකානුකම්පිත ඔහට කුශල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු. පරිහානියෙක් නො වෙයි. මෙ ද නාට්‍යකරණ ධර්මයෙක.

8. තවද මහණෙනි, මහණ ඉතරෙතර වීචර පිණ්ඩපාතශයනාසන ග්ලාන ප්‍රත්‍යය භෛෂජ්‍ය පරිෂ්කාරයෙන් සතුටු වෙයි. “එකැතින් මෙ මහණ ඉතරෙතර වීචර පිණ්ඩපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෛෂජ්‍ය පරිෂ්කාරයෙන් සතුටු වේ”යි. සාථීර භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද ... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු කොට අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. සාථීරානුකම්පිත මධ්‍යමානුකම්පිත - නවකානුකම්පිත ඔහට කුශල ධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම වෙයි. පරිහානියෙක් නො වෙයි. මෙ ද නාට්‍යකරණ ධර්මයකි.

9. පුනවපරං හික්කවෙ හික්කු සතිමා හොති පරමෙන සතීනෙ පකෙකන සමනනාගතො වීරකතමයි වීරභාසිතමයි සරිතා අනුසාරිතා. 'සතිමා වතායං හික්කු පරමෙන සතීනෙපකෙකන සමනනාගතො වීරකතමයි වීරභාසිතමයි සරිතා අනුසාරිතා'ති පෙරාපි නං හික්කු වතතඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤනති, මජ්ඣිමා පි -පෙ- නවා පි හික්කු වතතඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤනති. තස්ස පෙරානුකම්පිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාවිකඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානි. අයමයි ධම්මො නාථකරණො.

10. පුනවපරං හික්කවෙ හික්කු පඤ්ඤවා හොති උදයස්ථාමිතියා පඤ්ඤාය සමනනාගතො අරියාය නිබ්බේධිකාය සමමාදුක්ඛකයගාමිතියා පඤ්ඤවා වතායං හික්කු උදයස්ථාමිතියා 'පඤ්ඤාය සමනනාගතො අරියාය නිබ්බේධිකාය සමමාදුක්ඛකයගාමිතියා'ති පෙරාපි නං හික්කු වතතඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤනති, මජ්ඣිමා පි හික්කු -පෙ- නවා පි හික්කු වතතඛං අනුසාසිතඛං මඤ්ඤනති. තස්ස පෙරානුකම්පිතස්ස මජ්ඣිමානුකම්පිතස්ස-නවානුකම්පිතස්ස වුද්ධියෙව පාවිකඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානි. අයමයි ධම්මො නාථකරණො.

සනාථා හික්කවෙ විහරථ, මා අනාථා, දුක්ඛං හික්කවෙ අනාථො විහරති. ඉමෙ ඛො හික්කවෙ දසනාථකරණො ධම්මාති.

10. 1. 2. 9

පඨමාරියවාස සුතතං

[සාවස්ථිනිදනං]

දස ඉමෙ හික්කවෙ අරියවාසා යදරියා ආවසිංසු වා ආවසන්ති වා ආවසිස්සන්ති වා. කතමෙ දස:

ඉධ හික්කවෙ හික්කු පඤ්ඤාධර්මාහිතො හොති ජළඛයසමනනාගතො ඵකාරකෙඛා චතුරාර්ථසෙයනො පනුණ්ණපච්චෙකසච්චො සමවයසච්චෙයනො අනාවිලසඬකපො පසාදධිකායසඬාරො සුවිමුක්ඛවීතො සුවිමුක්ඛපඤ්ඤා. ඉමෙ ඛො හික්කවෙ දස අරියවාසා යදරියා ආවසිංසු වා ආවසන්ති වා ආවසිස්සන්ති වා ති.

9. තවද මහණෙනි, මහණ සමානිමත් වූයේ පරමසමානිසම්ප්‍රජන්‍යයෙන් යුක්ත වූයේ චිරකාන්තය ද චිරභාෂිතය ද සමරනුයේ අනුස්මරණය කරනුයේ වෙයි: “එකැතින් මේ මහණ සමානිමත් වූයේ පරම සමානිසම්ප්‍රජන්‍යයෙන් සමන්වාගත වූයේ චිරකාන්තය ද චිරභාෂිතය ද සමරනුයේ අනුස්මරණය කරනුයේ වෙයි, සථවිර භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍ය අනුශාසිතව්‍ය කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. සථවිරානුකමුඛ - මධ්‍යමානුකමුඛ - නවකානුකමුඛ ඔහට කුශල ධර්මයන්හි වාදියෙක් ම වෙයි. පරිහානියෙක් නො වෙයි. මෙ ද නාටකරණ ධර්මයෙකි.

10. තවද මහණෙනි, මහණ ප්‍රඥවත් වූයේ ආයතී වූ ක්ලෙශනිවේධය පිණිස පවත්නා මැනවින් දුක් කෙළවරට යන උද්‍යානගාමිනී ප්‍රඥවෙන් සමන්වාගත වූයේ වෙයි: “එකැතින් මේ මහණ ප්‍රඥවත් වූයේ ආයතී වූ නිවේධයට භිත වූ මැනවින් දුක් කෙළවරට පමුණුවන උද්‍යානගාමිනී ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත යයි සථවිර භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. මධ්‍යම භික්ෂුහු ද... නවක භික්ෂුහු ද ඔහු වක්තව්‍යයකු අනුශාසිතව්‍යයකු කොට හඟිත්. සථවිරානුකමුඛ - මධ්‍යමානුකමුඛ නවානුකමුඛ ඔහට කුශල ධර්මයන්හි වාදියෙක් ම වෙයි. පරිහානියෙක් නො වෙයි. මෙ ද නාටකරණ ධර්මයෙකි.

මහණෙනි, සනාථ වූවෝ වසවු, නහමක් අනාථ වවු, මහණෙනි, අනාථ වූයේ දුකයේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මොහු දහ නාටකරණ ධර්ම යි.

10. 1. 2. 9

පට්ඨාංගයවාස සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, යම් ආයතීවාසයෙකු ආයතීයෝ වුසුහු හෝ වසත් හෝ වසන්නාහු හෝ නම් මේ දස ආයතීවාස කෙනෙක කවර දශයෙක යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ පක්ඛාධික විප්‍රතිණ වූයේ ඡන්ධාසමන්වාගත වූයේ එකාරක්ෂා ඇතියේ සතර අපරිඤ්ඤානාම ඇතියේ බැහැර කළ ප්‍රත්‍යක්‍ෂ සත්‍ය ඇතියේ වුහුටු හැම එසනා ඇතියේ නො කැලඹුණු සංකල්පනා ඇතියේ සන්නත් කායසංස්කාර ඇතියේ මොනොවට මිදුණු සිත් ඇතියේ මොනොවට මුත් පැන ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ආයතීවාසයන් ආයතීයෝ වුසුහු නම් වසත් නම් වසන්නාහු නම් මේ ඒ දශ ආයතීවාස යි.

10. 1. 2. 10

දුතිය අරියවාස සුත්තං

එකං සමයං භගවා කුරුසු විහරති කම්මාසාදම්මං නාම කුරුනං
 හිගමො, තත්‍ර ඛො භගවා හික්ඛු ආමනෙකසි -පෙ- භගවා එතදවොච:
 දස ඉමෙ හික්ඛවෙ අරියවාසා යදරියා ආවසිංසු වා ආවසන්ති වා
 ආවසිස්සන්ති වා, කතමෙ දස:

ඉධ හික්ඛවෙ හික්ඛු පඤ්ඤාඛරිතභිනො හොති ජළඛග සමන්තාගතො
 එකාරකෙඛා චතුරාපසෙසනො, පනු ඡර්ඡපචේකසවෙවා සමවයසට්ඨ-
 සනො අනාවිලසඛකපෙසා පසාදාකායසඛාරො සුවිමුක්ඛචිත්තො
 සුවිමුක්ඛපඤ්ඤා.

1. කප්ඤ්ඤා හික්ඛවෙ හික්ඛු පඤ්ඤාඛරිතභිනො හොති: ඉධ හික්ඛවෙ
 හික්ඛුනො කාමච්ඡද්දෙ පභිනො හොති, ඛ්‍යාපාදෙ පභිනො හොති,
 ථිතමිඤ්ඤං පභිනං හොති, උද්ධච්චකුක්ඛච්චං පභිනං හොති, විචිකිච්ඡා
 පභිනා හොති. එවං ඛො හික්ඛවෙ හික්ඛු පඤ්ඤාඛරිතභිනො හොති.

2. කප්ඤ්ඤා හික්ඛවෙ හික්ඛු ජළඛගසමන්තාගතො හොති: ඉධ
 හික්ඛවෙ හික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා නෙව සුමනො හොති, න
 දුමුත්තො. උපෙඛකො විහරති සතො සමපජානො. සොත්තෙ සද්දං
 සුඤ්ඤා -පෙ- සාත්තෙ ගන්ධං සාධිඤ්ඤා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිඤ්ඤා
 -පෙ- කායෙත ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය
 නෙව සුමනො හොති න දුමුත්තො උපෙඛකො විහරති සතො සමපජානො.
 එවං ඛො හික්ඛවෙ හික්ඛු ජළඛගසමන්තාගතො හොති.

3. කප්ඤ්ඤා හික්ඛවෙ හික්ඛු එකාරකෙඛා හොති: ඉධ හික්ඛවෙ
 හික්ඛු සකාරකෙඛන වෙනසා සමන්තාගතො හොති. එවං ඛො හික්ඛවෙ
 හික්ඛු එකාරකෙඛා හොති.

1. යෙ අරියා - මජ්ඣං.

10. 1. 2. 10

දෙවෙනි අරියවාස සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුරුප්තපදයෙහි කමමාසාදම ම නම් කුරුන්ගේ නියමිතමිති වාසය කෙරෙත්. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතුහ. ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක. මහණෙනි, ආයඨයෝ යම් වාසයෙකැ වුසුහු ද වෙසෙත් ද වසන්නාහු ද මේ ඒ ආයඨවාසයෝ දශයෙක. කවර දශයෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ පඤ්චඛට්ඨානීන වෙයි. ඡළඛට්ඨාසමනනාගත වෙයි. එකාරකඛ වෙයි; චතුරාපසොන වෙයි. පනුණණපට්ඨකසට්ඨ වෙයි. සමවයසට්ඨසන වෙයි. අනාවල සඛාප වෙයි. පසසඤ්ඤායසඛාර වෙයි. සුවිමුක්තචිත්ත වෙයි, සුවිමුක්තපඤ්ඤ වෙයි.

1. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ පඤ්චඛට්ඨානීන වෙ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණහුගේ කාමච්ඡදය ප්‍රතිණ වෙයි, ව්‍යාපාදය ප්‍රතිණ වෙයි. ථිතමිඤ්ඤය ප්‍රතිණ වෙයි. උඤ්චචකුකුච්චය ප්‍රතිණය වෙයි. විවිකිච්ඡා ප්‍රතිණ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පඤ්චඛට්ඨානීන වෙයි.

2. මහණෙනි, කියෙයිත් මහණ ඡළඛට්ඨාසමනනාගත වෙ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ චක්ඡුස්ප්‍රසාදයෙන් රූපාලම්භනයක් දක නො ම සුමන වෙයි. නො ම දුමන වෙයි. උපෙක්ෂායෙන් යුක්ත වූයේ ඔබ්බේ ඇතියේ සමාක්ප්‍රඥ ඇතියේ වාසය කරයි. ශ්‍රොත්‍රප්‍රසාදයෙන් ශබ්දලම්භනය අසා-ස්‍රාණප්‍රසාදයෙන් ගන්ධාලම්භනය ආස්‍රාණ කොට ජිහ්වාප්‍රසාදයෙන් රසාලම්භනය විඳ - කායප්‍රසාදයෙන් ස්ප්‍රභව්‍යාලම්භනය පැහැස - මනසින් ධර්මාලම්භනය දන නො ම සුමන වෙයි. නො ම දුමන වෙයි. උපෙක්ෂා ඇතියේ සිහි ඇතියේ සමාක්ප්‍රඥ ඇතියේ වසයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ඡළඛට්ඨාසමනනාගත වෙයි.

3. මහණෙනි, කියෙයිත් මහණ එකාරකඛ වෙ ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ ඔබ්බේ ආරක්ෂා කොට ඇති සිතින් සමන්වාගත වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ එකාරකඛ වෙයි.

4. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු චතුරාපසෙසනො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සංඛායෙකං පටිසෙවති. සංඛායෙකං අධිවාසෙති, සංඛායෙකං පරිට්ඡෙන්නි. සංඛායෙකං විනොදෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු චතුරාපසෙසනො හොති.

5. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු පනුණ්ණපච්චෙකසච්චො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො යාති තාති පුට්ඨසමණාමාහණො. පුට්ඨපච්චෙකසච්චාති සෙය්‍යථිදං: සසුනො ලොකොති වා අසසුනො ලොකොති වා අනන්ධා ලොකොති වා අනන්ධා ලොකොති වා නං ජීවං තං සරිරන්ති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරන්ති වා හොති තථාගතො පරමමරණාති වා න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණාති වා නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා, සංඛාති තාති නුණ්ණාති හොන්ති පනුණ්ණාති, චන්නාති චන්නාති මුක්ඛාති පභිනාති පටිතිස්සංධාති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පනුණ්ණ පච්චෙකසච්චො හොති.

6. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සමවයසච්චෙසනො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො කාමෙසනා පභිනා හොති, භවෙසනා පභිනා හොති, බ්‍රහ්මචරියෙසනා පටිසංසඤ්ඤා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමවයසච්චෙසනො හොති.

7. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අනාවලසංකප්පො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො කාමසංකප්පො පභිනො හොති, බ්‍යාපාදසංකප්පො පභිනො හොති, විචිංසාසංකප්පො පභිනො හොති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනාවලසංකප්පො හොති.

8. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු පසංඤාකායසංඛාරො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්ස දෙමනස්සානං අත්ඛංගො අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සංකප්පො උපසම්පජ්ජති හරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පසංඤාකායසංඛාරො හොති.

4. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ චතුරාපසෙසන වෙයි ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ නුවණින් සලකා එකක් සෙවුනේ ය. නුවණින් සලකා එකක් ඉවසන්නේ ය. නුවණින් සලකා එකක් හරණේ ය. නුවණින් සලකා එකක් දුරලන්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ චතුරාපසෙසන වෙයි.

5. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ පනුණුණු පච්චෙකසච්ච වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණහට බොහෝ මහණ බමුණන්ගේ යම් ඒ බොහෝ ප්‍රත්‍යක්ෂසත්‍යයෝ වෙත් ද, ඒ කිසේ ය: ලොකය ශාශ්වතය කියා වේවයි, ලොකය අශාශ්වතය කියා වේවයි, ලොකය අත්තවත්තය කියා වේවයි, ලොකය අත්තවත්තය කියා වේවයි, එය ම ජීවය එය ම ශරීරය වෙයි කියා වේවයි, ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙක කියා වේවයි, සත්ත්ව තෙමේ මරණින් මතු (පුනර්භව වීසින්) වේය කියා වේවයි, සත්ත්ව තෙමේ මරණින් මතු නො වේ ය කියා වේවයි සත්ත්ව තෙමේ මරණින් මතු වේ ය නො වේ ය කියා වේවයි, සත්ත්ව තෙමේ මරණින් මතු නොව වෙයි නොවන්නේ නොම වෙයි කියා වේවයි, එ හැම බැහැර ද්‍රව්‍යානු මොනොවට බැහැර ද්‍රව්‍යානු ත්‍යක්ත ද්‍රව්‍යානු වාන්ත ද්‍රව්‍යානු මුක්ත ද්‍රව්‍යානු ප්‍රභීණ ද්‍රව්‍යානු ප්‍රතිනිසංසාද ද්‍රව්‍යානු වෙති. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පනුණුණු පච්චෙකසච්ච වෙයි.

6. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ සමච්චයසට්ඨසන වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණහට කාමසනා ප්‍රභීණ වෙයි. භවෙසනා ප්‍රභීණ වෙයි, බ්‍රහ්මචර්යාසනා ප්‍රතිප්‍රග්‍රහිත ය, මහණෙනි, මෙසේ මහණ සමච්චයසට්ඨසන වෙයි.

7. මහණෙනි, මහණ කිසෙයින් අනාවිල සඤ්ඤා වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණහුගේ කාමසඤ්ඤා ප්‍රභීණ වෙයි, ව්‍යාපාදසඤ්ඤා ප්‍රභීණ වෙයි, විහිංසා සංකල්පය ප්‍රභීණ වෙයි, මහණෙනි, මෙසේ මහණ අනාවිල සඤ්ඤා වෙයි.

8. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ පසංඤාකාය සංඛාර වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් පළමු වැ සොමනස් දෙමනස්සන්ගේ අසාමනස්සන් අදුඃඛ වූ අසුඛ වූ උපෙක්ෂා පාරිශුද්ධි ඇති චතුර්ධානායට පැමිණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පසංඤාකායසංඛාර වෙයි.

9. කථංකථා භික්ඛවෙ භික්ඛු සුචිත්තවිත්තො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො රාගා විතං විමුක්තං හොති, දෙසා විතං විමුක්තං හොති, මොහා විතං විමුක්තං හොති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සුචිත්තවිත්තො හොති.

10. කථංකථා භික්ඛවෙ භික්ඛු සුචිත්තපඤ්ඤා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු රාගො මෙ පභීනො, උච්ඡින්නමුලො තාලාවඤ්ඤානො අනභාවකතො. ආයතිං අනුප්පාදධම්මොති පජානාති. දෙසො මෙ -පෙ- මොහො මෙ පභීනො උච්ඡින්නමුලො තාලාවඤ්ඤානො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදධම්මොති පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සුචිත්තපඤ්ඤා හොති.

යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ අතිතමධ්‍යානං අරියා අරියවාසෙ ආවසිංසු, සබ්බෙ තෙ ඉමෙව දස අරියවාසෙ ආවසිංසු. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ අනාගතමධ්‍යානං අරියා අරියවාසෙ ආවසිංසුනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙව දසඅරියවාසෙ ආවසිංසුනති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ එතරහි අරියා අරියවාසෙ ආවසනති සබ්බෙ තෙ ඉමෙව දසඅරියවාසෙ ආවසනති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසඅරියවාසා යෙ අරියා ආවසිංසු වා ආවසනති වා ආවසිංසුනති වාති.

නාථවග්ගො දුතියො.

තසසුද්දනං:

සෙනාසනංකථා අඛයාති සංයොජන

බිලෙන ව අප්පමාදෙ ආහුනෙය්‍යො දෙව නාථා දෙව අරියවාසා වා'ති.

1. සෙනාසනංකථා පඤ්ඤානං සංයොජනා බිලෙන ව
අප්පමාදෙ ආහුනෙය්‍යො දෙව නාථා දෙව අරියවාසාති. - මජ්ඣං.

9. මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ සුවිමුක්තවික්ත වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණහුගේ සිත රුගයෙන් විමුක්ත වෙයි, දෙෂයෙන් සිත විමුක්ත වෙයි, මොහයෙන් සිත විමුක්ත වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සුවිමුක්තවික්ත වෙයි.

10. මහණෙනි, කෙසේ මහණ සුවිමුක්තපක්කද වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ මාගේ රාගය ප්‍රතීණය, උසුන්මුල් ඇතියේ ය, තාලාවස්තුකෘතය, අනභාවකෘත ය, මතුයෙහි නුපදනා සැහැවි ඇතියේ යි දන්තේ ය. මාගේ දෙෂය ... මාගේ මොහය ප්‍රතීණය, උච්ඡින්නමුල ය, තාලාවස්තුකෘත ය, අනභාවකෘත ය, මතුයෙහි නුපදනා සැහැවි ඇතියේ යි දන්තේ ය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සුවිමුක්තවික්ත වෙයි.

මහණෙනි, අතීතකාලයෙහි යම් කිසි ආයතියෝ ආයතීවාසයෙකු වූසූහු නම් ඒ හැම මේ දශ ආයතීවාසයෙහි ම වූසූහ. මහණෙනි අනාගතයෙහි යම් කිසි ආයතියෝ ආයතීවාසයෙකු වසන්තෘහු නම් ඒ හැම මේ දශ ආයතීවාසයෙහි ම වසන්තෘහ. මහණෙනි, මෙ කල්හි යම් ආයතියෝ ආයතීවාසයෙකු වසන් නම් ඒ හැම මේ දශ ආයතීවාසයෙහි ම වසන්. මහණෙනි, යම් ආයතීවාසයෙකු ආයතියෝ වූසූහු නම්, වසන් නම්, වසන්තෘහු නම් මොහු ඒ දශායතීවාස යෝ යි.

දෙවන නාට්‍ය වර්ගය.

එහි උද්‍යනය :

සෙනාසන සූත්‍රය ද අඛණ්ඩ සූත්‍ර ද සංයෝජන සූත්‍රය ද ඛිල සූත්‍රය ද අපරමාද සූත්‍රය ද ආභුතෙය්‍යා සූත්‍රය ද නාට්‍ය සූත්‍ර දෙක ද අරියවාස සූත්‍ර දෙක දැයි දශයෙකි.

3. ව්‍යාවගෙයා

10. 1. 3. 1

සිහනාද සුතං.

[සාවකීනිදනං]

සීහො භික්ඛවෙ මීගරාජා සායනහසමයං ආසයා නික්ඛමති. ආසයා නික්ඛමිතා විජමහති; විජමහිතා සමනතා චතුදදිසං¹ අනුච්චොකෙති. සමනතා චතුදදිසං අනුච්චොකෙතො නික්ඛත්තුං සිහනාදං නදති. නික්ඛත්තුං සිහනාදං නදිතා ගොවරාය පක්කමති. තං කිය්‍ය හෙතු; “මාහං බුද්දකෙ-පාණේ විසමගතෙ සඤ්ඤාතං ආපාදෙසිනති”.

සීහොති ඛො භික්ඛවෙ තථාගතපෙසනං අධිවචනං අරහතො සමමා සමබුද්ධස්ස; යං ඛො භික්ඛවෙ තථාගතො පරිසාය ධම්මං දෙසෙති, ඉද්ධස්ස හොති සිහනාදෙසිං.

දස ඉමානි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලානි යෙහි බලෙහි සමනතා-ගතො තථාගතො අභිසහං යානං පටිජානාති, පරිසාය සිහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පටිනෙහති. කතමානි දස:

1. ඉධ භික්ඛවෙ තථාගතො යානඤ්ඤා යානතො අට්ඨානඤ්ඤා අට්ඨා-නතො යථාභූතං පජානාති. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො යානඤ්ඤා යානතො අට්ඨානඤ්ඤා අට්ඨානතො යථාභූතං පජානාති, ඉදමි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති. යං බලං ආගමම තථාගතො ආසහං යානං පටිජානාති, පරිසාය සිහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පටිනෙහති.

2. පුත්ථපරං භික්ඛවෙ තථාගතො අතීතානාගතපච්චුප්පනනානං කම්මසමාදනානං යානසො හෙතුසො විපාකං යථාභූතං පජානාති. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො අතීතානාගතපච්චුප්පනනානං කම්මසමාදනානං යානසො හෙතුසො විපාකං යථාභූතං පජානාති, ඉදමි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසහං යානං පටිජානාති, පරිසාය සිහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පටිනෙහති.

3. පුත්ථපරං භික්ඛවෙ තථාගතො සබ්බසංගාමීනිපටිපදං යථාභූතං පජානාති. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො සබ්බසංගාමීනිපටිපදං යථාභූතං පජානාති, ඉදමි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති, යං බලං ආගමම තථාගතො ආසහං යානං පටිජානාති, පරිසාය සිහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පටිනෙහති.

1. චතුදදිසා - සතා කං.

3. මහාවර්ගය

10. 1. 3. 1

සිංහනාද සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

මහණෙනි, මෘගරාජන් වන සිංහ සවස් වේලෙහි ලැග්මෙන් නික්මෙයි. ලැග්මෙන් නික්ම වජ්‍රභන්දය. වජ්‍රභා වටා සිවු දිගුන් නහමයි. වටා සිවුදිගුන් නහමා තෙවරක් සිංහ නාද කරයි. තෙවරක් සිංහ නාද කොට ගොදුරට නික්ම යයි. එ කවර හෙයින් යත්: “විෂම ස්ථානගත ක්ෂුද්‍ර ප්‍රාණින් නහමක් වධයට පමුණුව මැ”යි.

මහණෙනි සිහ යන තෙල අර්භන් සමාස් සම්බුද්ධ තථාගතයනට නමෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් තථාගතයෝ (සිවුවණක්) පර්ෂද්භි දහම් දෙසත් ද මේ උන්වහන්සේගේ සිංහනාද යයි.

මහණෙනි, යම්බඳු බලයෙකින් සමන්වාගත තථාගතයෝ ශ්‍රේෂ්ඨ-ස්ථානය පිළින කෙරෙත් ද අට පිරිස්හි සිංහනාද කෙරෙත් ද විශිෂ්ට ධර්මවක්‍රය පවත්වත් ද තථාගතයන්ගේ එබඳු වූ මේ බලයෝ දශ දෙනෙක. කවර, දශ කෙනෙක යත්:

1. මහණෙනි, මෙලොවහි තථාගතයෝ කාරණය කාරණ වශයෙන් ද අස්ථානය අස්ථානය විසින් ද යථාභූත ව දන්නාහ: මහණෙනි, යම් කරුණෙකින් තථාගතයෝ ස්ථානය ස්ථාන වශයෙන් ද අස්ථානය අස්ථාන වශයෙන් ද යථාභූතයෙන් දන්නාහු ද මහණෙනි, යම්බඳු බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය ප්‍රතිඥ කෙරෙත් ද අට පිරිස්හි සිංහ නාද කරත් ද බ්‍රහ්ම වක්‍රය පවත්වත් ද තථාගතයන්ගේ මේ ද තථාගතබලයි.

2. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ අතීත, අනාගත, ප්‍රත්‍යුත්පන්න කම් සමාදන්යන්ගේ විපාකය යථාභූත ප්‍රත්‍යය විසින් හෙතු විසින් දන්නාහ. මහණෙනි, යම් කරුණෙකින් තථාගතයෝ අතීතානාගත ප්‍රත්‍යුත්පන්න කම්සමාදන්යන්ගේ විපාකය යථාභූත ව ප්‍රත්‍යය විසින් හෙතු විසින් දන්නාහු ද මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය පිළින කරත් ද පිරිස්හි සිංහනාද කරත් ද බ්‍රහ්මවක්‍රය පවත්වත් ද තථාගතයන්ගේ මේ ද තථාගතබල යි.

3. තවද මහණෙනි, යථාභූත වූ සච්ත්‍රගාමිනීප්‍රතිපද් දන්නාහ. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් තථාගතයෝ යථාභූතයෙන් සච්ත්‍රගාමිනීප්‍රතිපද් දන්නාහු ද මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ ශ්‍රේෂ්ඨස්ථාන පිළින කරත් ද පර්ෂද්භි සිංහනාද කරත් ද බ්‍රහ්මවක්‍රය පවත්වත් ද තථාගතයන්ගේ මේ ද තථාගතබල යි.

4. පුනවපරං භික්ඛවෙ තථාගතො අනෙකධාතු¹නානාධාතු¹ලොකං යථාභූතං පජානාති. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො අනෙකධාතු නානාධාතු ලොකං යථාභූතං පජානාති, ඉදමි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති. යං බලං ආගමම තථාගතො ආසභං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං උච්චෙතති.

5. පුනවපරං භික්ඛවෙ තථාගතො සත්තානං නානාධිමුත්ඤ්ඤකං යථාභූතං පජානාති, යමි භික්ඛවෙ තථාගතො සත්තානං නානාධිමුත්ඤ්ඤකං යථාභූතං පජානාති, ඉදමි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති, යං බලං ආගමම තථාගතො ආසභං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං උච්චෙතති.

6. පුනවපරං භික්ඛවෙ තථාගතො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං ඉන්ද්‍රිය පරොපරියක්ඛං යථාභූතං පජානාති. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං ඉන්ද්‍රියපරොපරියක්ඛං යථාභූතං පජානාති, ඉදමි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති, යං බලං ආගමම තථාගතො ආසභං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං උච්චෙතති.

7. පුනවපරං භික්ඛවෙ තථාගතො ක්කානවිමොක්ඛසමාධිසමාපත්තීනං සංකිලෙසං චොදනං වුට්ඨානං යථාභූතං පජානාති, යමි භික්ඛවෙ තථාගතො ක්කානවිමොක්ඛසමාධිසමාපත්තීනං සංකිලෙසං චොදනං වුට්ඨානං යථාභූතං පජානාති, ඉදමි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති, යං බලං ආගමම තථාගතො ආසභං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති බ්‍රහ්මචක්කං උච්චෙතති.

8. පුනවපරං භික්ඛවෙ තථාගතො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, සෙය්‍යාථිදං: එකමි ජාතියො, දෙමි ජාතියො, තිසෙය්‍යාපි ජාතියො, චතසෙය්‍යාපි ජාතියො, පඤ්චමි ජාතියො - පෙ - දසමි ජාතියො - විසම්ප්ප ජාතියො, නිසමි ජාතියො, චත්තාරිසමි ජාතියො, පඤ්ඤසමි ජාතියො, ජාතිසතමි, ජාතිසහසුමි, ජාතිසතසහසුමි, අනෙකෙපි සංවට්ඨකපෙය, අනෙකෙපි විවට්ඨකපෙය, අනෙකෙපි සංවට්ඨිවට්ඨකපෙය, අමුත්‍රාසිං එවත්තාමො, එවංගොතො, එවංගොතො එවංගොතො එවං සුබ්බකා පටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො වුතො අමුත්‍ර උපපාදි,

1. අනෙකධාතු: නානාධාතුං - මජ්ඣ.

4. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ යථාභූත වූ (කාමධාතු ඇ) බහුධාතුක (චිලක්ෂණ වීසින්) නානාධාතුක ස්කන්ධලොකය දන්තාහ. මහණෙනි, යම් භෙයෙකින් තථාගතයෝ අනෙකධාතු නානාධාතු ලොකය ඇති සැටියෙන් දන්තාහු ද, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානය පිළිනකරත් ද, පථිද්භි සිංහනාද කරත් ද, බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වත් ද, මෙ ද තථාගතයන්ගේ තථාගත බල යි.

5. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ සත්ත්වයන්ගේ (භීතාදි) නානාධි-
මුක්තික භාවය වූ යථාභූතය දන්තාහ. මහණෙනි, යම් භෙයෙකින් තථාගතයෝ සත්ත්වයන්ගේ යථාභූත කොට නානාධිමුක්තිකභාවය දැනත් ද, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානය පිළින කරත් ද පථිද්භි සිංහනාද කරත් ද බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වත් ද, තථාගතයන්ගේ මෙ ද තථාගත බල යි.

6. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ ප්‍රධාන සත්ත්වයන්ගේ හා භීතසත්ත්ව යන්ගේ ඉන්ද්‍රියපරාවර්භාවය යථාභූත කොට දන්තාහ, මහණෙනි, යම් කරුණෙකින් තථාගතයෝ ප්‍රධානප්‍රධාන සත්ත්වයන්ගේ ඉන්ද්‍රිය පරාවරතාව යථාභූත කොට දැනත් ද, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ සෘෂ්ඨස්ථානය පිළින කරත් ද, පිරිස්හි සිංහනාද කරත් ද බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වත් ද, තථාගතයන්ගේ මෙ ද තථාගත බල යි.

7. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ ධ්‍යාන, විමොක්ෂ, සමාධි සමාපත්තින්ගේ (භානභාගිය ධර්මසංඛ්‍යාත) සංක්ලේශයන් (විශේෂ භාගිය ධර්ම සංඛ්‍යාත) ව්‍යවදනයත් ප්‍රගුණධ්‍යාන හා භවාඛ්‍ය ඵලසමාපත්ති සංඛ්‍යාත) ව්‍යුත්පානයත් යථාභූතයෙන් දන්තාහ. මහණෙනි, යම් භෙයෙකින් තථාගතයෝ ධ්‍යානවිමොක්ෂ සමාධිසමාපත්තින්ගේ සංක්ලේශව්‍යවදන ව්‍යුත්පාන යථාභූතයෙන් දන්තාහු ද, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ සෘෂ්ඨස්ථානය ප්‍රතිඥකරත් ද, පථිද්භි සිංහනාද කරත් ද, ධර්මචක්‍රය පවත්වත් ද, තථාගතයන්ගේ මෙ ද තථාගත බල යි.

8. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ අනෙකවිධ පුච්ඡිවාසානු සමෘතිය, එනම් එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු ජාති තුනකුදු ජාති සතරකුදු ජාති පසකුදු ජාති දශයකුදු ජාති විස්සකුදු ජාති තිසකුදු ජාති සතලිසකුදු ජාති පනස්කුදු ජාති සියයකුදු ජාති දහසකුදු ජාති සියදහසකුදු නොයෙක් සංවර්ත කල්පයකුදු නොයෙක් විවර්ත කල්පයකුදු නොයෙක් සංවර්ත විවර්ත කල්පයකුදු සිහි කරත්: “මෙසේ නම් ඇතියෙමි, මෙසේ ගොත්‍ර ඇතියෙමි, මෙසේ වණ් ඇතියෙමි, මෙසේ ආහාර ඇතියෙමි, මෙසේ සුවදුක් විදුනා සුල්ලෙමි, මෙසේ ආයුපරිඤ්ඤා ඇතියෙමි අසෝතන්හි වීමි. හෙ මම එයින් සැට අයෝ තැන්හි උපන් මි.

තත්‍රාපාසි. එවං නාමො එවංගොක්කො එවංවිශේෂො එවමාහරො
 එවංසුබ්දසංකප්පිසංවේදී එවමාසුපරියන්තො සො තතො වුතො
 දුට්ඨපනෙතාති. ඉති සාකාරං සලඥෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං
 අනුසාරති. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං
 අනුසාරති, සෙය්‍යාපීදං එකමි ජාතිං දෙවපි ජාතියො - පෙ - දුති සාකාරං
 සලඥෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, ඉදමි භික්ඛවෙ
 තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති, යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසහං යානං
 පටිජානාති, පරිසාසු සිහනාදං නදති, බ්‍රහ්ම චක්කං පටිකෙතති.

9. පුනචපරං භික්ඛවෙ තථාගතො දිබ්බෙන චක්ඛුනා වීජුඥාන අතික්කන්ත
 මානුසකෙන සතෙත පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීනෙ පඤ්ඤෙ
 සුවිශේෂො දුබ්බෙෂො සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මපගෙ සතෙත පජානාති:
 “ඉමෙ චිත භොතො සත්තා කාය දුට්ඨිකෙන සමන්තාගතා - වචී - පෙ -
 මනො දුට්ඨිකෙන සමන්තාගතා ආරියානං උපවාදකා, මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡා-
 දිට්ඨිකමෙ සමාදනා, තෙ කායස්ස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං වීනිපාතං
 තිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොතො සත්තා කායසුට්ඨිකෙන
 සමන්තාගතා වචී - පෙ - මනො සුට්ඨිකෙන සමන්තාගතා. අරියානං අනුප-
 වාදකා සමාදිට්ඨිකා සමාදිට්ඨිකමෙසමාදනා. තෙ කායස්ස හෙද
 පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා
 වීජුඥාන අතික්කන්ත මානුසකෙන. සතෙත පසාති වචමානෙ
 උපපජ්ජමානෙ භීනෙ පඤ්ඤෙ සුවිශේෂො දුබ්බෙෂො සුගතෙ දුගතෙ
 යථාකම්මපගෙ සතෙත පජානාති. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො දිබ්බෙන
 චක්ඛුනා වීජුඥාන අතික්කන්ත මානුසකෙන සතෙත පසාති වචමානෙ
 උපපජ්ජමානෙ භීනෙ පඤ්ඤෙ සුවිශේෂො දුබ්බෙෂො සුගතෙ දුගතෙ
 යථාකම්මපගෙ සතෙත පජානාති. යමි. භික්ඛවෙ තථාගතො දිබ්බෙන
 චක්ඛුනා වීජුඥාන අතික්කන්ත මානුසකෙන - පෙ - යථාකම්මපගෙ
 සතෙත පජානාති. ඉදමි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති.
 යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසහං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සිහනාදං
 නදති, බ්‍රහ්ම චක්කං පටිකෙතති.

එහිදු මෙසේ නමැතියෙමි මෙසේ ගොත්‍ර ඇතියෙමි මෙසේ වණ් ඇතියෙමි මෙසේ ආහාර ඇතියෙමි මෙසේ සුවදුක් විදුනෙමි මෙසේ ආපිරියන් ඇතියෙමි වීම්. හෙ මම ඉන් ව්‍යුත්පන්නෙමි මෙහි උපන්මි''යි. මෙසේ ආකාර සහිත, උදෙසා සහිත අනෙකවිධ පුර්ණිවාසානු සමායාස සිහිකරන්. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් අනෙකවිධ පුර්ණිවාසාස එ නම් එක්ජාතියකුදු, ජාති දෙකකුදු, ... සිහිකරන්, ... මෙසේ ආකාර සහිත උදෙසා සහිත අනෙකවිහිත පුර්ණිවාසාස සිහිකරන් ද, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තරාගතයෝ සාමන්තයානා ප්‍රතිඥ කරන් ද, පමිද්හි සිංහනාද කරන් ද, බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වන්නාහු ද, තරාගතයන්ගේ මෙ ද තරාගත බල යි.

9. තවද මහණෙනි, තරාගතයෝ විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්මගිය දිවා- වක්ඛසින් ව්‍යුත්පන්නා වූ ද උපදනා වූ ද භීත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවණ් වූ ද දුර්ණ් වූ ද සුගත වූ ද දුර්ගත වූ ද සත්ත්වයන් දක්නාහ. කම් වූ පරිදි යන සත්ත්වයන් දක්නාහ: එකතින් මේ හවත් සත්ත්වයෝ කායදුෂ්චරිතයෙන් සමන්වාගතහ. වාක්දුෂ්චරිතයෙන් සමන්වාගතහ, මනෝ දුෂ්චරිතයෙන් සමන්වාගතහ. ආයථයනට උපවාද කරන්නාහ. මිසදිටු ඇතියහ, මිථ්‍යාදෘෂ්ටික කම්සමාදන ඇතියහ. උහු කාබුත් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුර්ගත වූ චිතිපාත නම් වූ තිරයට (ප්‍රතිසන්ධි විසින්) පැමිණියාහු වෙති. මේ හවත්සත්ත්වයෝ ද කායසුචරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු වාක් සුචරිතයෙන් සමන්වාගතවූවා මනස්සුචරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු වෙති. ආයථයනට උපවාද නොකරන්නාහ, සමිදිටු ඇතියහ, සමාක් දෘෂ්ටිකකම්සමාදන ඇතියහ. උහු කාබුත් මරණින් සුභති නම් වූ ස්වර් ලොකයට (ප්‍රතිසන්ධි විසින්) පැමිණියහ. මෙසේ විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්මැ පවත්නා දිවැසින් ව්‍යුත්පන්නා වූත් උපදනාවූත් භීතවූත් ප්‍රණීත වූත් සුවණ් වූත් දුර්ණ් වූත් සුගත වූත් දුර්ගත වූත් සත්ත්වයන් දක්නාහ. යථා කමොපග සත්ත්වයන් දක්නාහ. මහණෙනි, යම්හෙයෙකින් තරාගතයෝ විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්මගිය දිවැසින් ව්‍යුත්පන්න උපදනා, භීත ප්‍රණීත, සුවණ් දුර්ණ් සත්ත්වයන් දක්නාහු ද, යථාකමොපග සත්ත්වයන් දක්නාහු ද, මහණෙනි, යම්හෙයෙකින් තරාගතයෝ විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්මගියා වූ දිවැසින් ... යථාකමොපග සත්ත්වයන් දක්නාහු නම්, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තරාගතයෝ සාමන්තයානා ප්‍රතිඥ කරන් ද පමිද්හි සිංහනාද කරන් ද, බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වන් ද, මෙ ද තරාගතයන්ගේ තරාගත බල යි.

10. පුනවපරං භික්ඛවෙ තථාගතො ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකක්ඛා උප සම්පජ්ජ විහරති යමිති භික්ඛවෙ තථාගතො ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං දිට්ඨවධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකක්ඛා උප සම්පජ්ජ විහරති, ඉදමිති භික්ඛවෙ තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති, යං බලං ආගමම තථාගතො ආසවං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සිහනාදං නදති, බ්‍රහ්ම චක්කං පවඤ්ඤාති.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දස තථාගතස්ස තථාගතබලානි, යෙහි බලෙහි සමනතාගතො තථාගතො ආසවං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සිහනාදං නදති. බ්‍රහ්මචක්කං පවඤ්ඤාති.

සිහනාද සුත්තං පඨමං.

10. 1. 3. 2

අධිවුත්තිපද සුත්තං

[සාවස්ථිතිදානං]

අපි ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසංකමී. උපසංකමීත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසිත්තං ඛො ආයස්මිනං ආනන්දං භගවා එතදවොච:

යෙ තෙ ආනන්ද, ධම්මා තෙසං තෙසං අධිවුත්තිපදානං¹ අභිඤ්ඤා සච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති. විසාරදෙ අහං ආනන්ද තත්‍ර පටිජානාමී තෙසං තෙසං තථා තථා ධම්මං දෙසෙතුං, යථා යථා පටිපන්නො සන්තං වා අස්ථිති ඤායසති, අසන්තං වා නස්ථිති ඤායසති, භීතං වා භීතන්ති ඤායසති, පණීතං වා පණීතන්ති ඤායසති. ස උත්තරං වා ස උත්තරන්ති ඤායසති, අනුත්තරං වා අනුත්තරන්ති ඤායසති, යථා යථා වා පන තං ඤාතෙය්‍යං වා දට්ඨෙය්‍යං වා සච්ඡිකාතය්‍යං වා තථා තථා ඤායසති වා දක්ඛති වා සච්ඡිකරිස්සන්ති වා යානමෙතං උප්පජ්ජති. එතදනුත්තරියං² ආනන්ද ඤාණානං යදිදං තස්මි තස්මි යථා-භූතඤ්ඤං, එතස්මා වාහං ආනන්ද ඤාණං අඤ්ඤං ඤාණං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා නස්ථිති වදාමි.

1. අධිවුත්තිපදානං - අධිවුත්තිපදානං - කසථි.

2. එතදනුත්තරියං - මජ්ඣ.

10. තවද මහණෙනි, තථාගතයෝ ආසූචක්ෂයයෙන් අනාසූච වික්ඛ විමුක්තිය ප්‍රඥ විමුක්තිය ඉහත්මයෙහි ම තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට පැමිණ වෙසෙත්. මහණෙනි, යම් භෙයෙකින් තථාගතයෝ ආසූචක්ෂයයෙන් අනාසූච වික්ඛ විමුක්තිය ප්‍රඥ විමුක්තිය ඉහත්මයෙහි ම තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට එයට එළඹ වෙසෙත් ද, මහණෙනි, යම් බලයකට පැමිණ තථාගතයෝ සෘෂ්ඨ ස්ථානය ප්‍රතිඥ කරත් ද, පඨිද්ධි ශ්‍රේෂ්ඨ නාදකරත් ද බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වත් ද මෙ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබල යි.

මහණෙනි, යම් බද්ධ බලයන්ගෙන් සමන්විත වූවාහු තථාගතයෝ ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය ප්‍රතිඥා කරත් ද පඨිද්ධි සිංහනාද කරත් ද (ධම්) බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වත් ද මෙ ඒ දශ බල යි.

10. 1. 3. 2

අධිවුත්තිපද සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

එකල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකක් පස්ව හුන්හ. එකක් පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

ආනන්දයෙනි, ඒ ඒ (ස්කන්ධාකාශයතන ධම් හා දෘෂ්ටිව්‍යවහාර සංඛ්‍යාත) අධිවචනපදයන් දැන පසක් කිරීම සඳහා යම් ඒ (දශබලඥාන සඵඤ්ඤාභ්‍යාසඛ්‍යාත) ධම්මයෝ වෙත් නම්, ආනන්දයෙනි, එහිලා ඒ ඒ දෘෂ්ටිගතයනට ඒ ඒ පරිදි ධම්ය දෙසනුවට මම විශාරද වූයෙමි (ඥානසෞමනසාප්‍රාප්ත වූයෙමි) පිළින කරමි. යම් යම් පරිදි පිළිපත්තේ විද්‍යාමාන වූ ධම්ය ‘ඇතැ’යි දන්නේ හෝ වේද, අවිද්‍යාමාන ධම්ය ‘නැතැ’යි දන්නේ හෝ වේ ද, භීත ධම්ය භීත ධම් යයි දන්නේ හෝ වේ ද, ප්‍රණීත වූ ධම්ය ප්‍රණීත ධම් යයි දන්නේ හෝ වේ ද, සොක්කර ධම්ය සොක්කර ධම් යයි දන්නේ හෝ වේ ද, අනුක්කර ධම්ය අනුක්කර ධම් යයි දන්නේ හෝ වේද, ඥාතව්‍යය වේවයි. දුෂ්ටව්‍යය වේවයි. සාක්ෂාත් කතීව්‍යය වේවයි යම් යම් පරිදි වේ නම්, එය ඒ ඒ පරිදි දැනගන්නේ වේවයි දන්නේ වේවයි සාක්ෂාත් කරන්නේ වේවයි යන තෙල කාරණය ඇත. ආනන්දයෙනි, ඥානයන් අතුරෙහි ඒ ඒ ධම්යන් විෂයයෙහි යම්බඳු යථාභූත (යථාසම්භාව) ඥානයක් වේ නම් තෙල අනුක්කරිය වෙයි ආනන්දයෙනි, තෙල (යථාභූත) ඥානයන් උක්ඛරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතකර අත්‍යඤ්ඤායක් නැතැයි මම කියමි.

දස ඉමානි ආනන්ද, තථාගතස්ස තථාගතබලානි යෙතී, බලෙති සමන්තා-
ගතො තථාගතො ආසභං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්ම
වක්කං පවිකෙත්ති, කතමානි දස:

1. ඉධානන්ද, තථාගතො යානස්ස යානතො අට්ඨානස්ස අට්ඨානතො
යථාභූතං පජානාති, යමපනානන්ද තථාගතො යානස්ස යානතො අට්ඨා-
නස්ස අට්ඨානතො යථාභූතං පජානාති ඉදං පනානන්ද තථාගතස්ස තථාගත
බලං භොති, යං බලං ආගම්ම තථාගතො ආසභං යානං පටිජානාති,
පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මවක්කං පවිකෙත්ති.

2. පුනවපරං ආනන්ද, තථාගතො අතීතානාගතපච්චුත්තන්නං කම්ම
සමාදනානං යානසො හෙතුසො වීජාකං යථාභූතං පජානාති. යමපනානන්ද
- පෙ - ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

3. පුනවපරං ආනන්ද, තථාගතො සබ්බස්මිනිං පටිපදං යථාභූතං
පජානාති - පෙ - යමපනානන්ද - පෙ - ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

4. පුනවපරං ආනන්ද, තථාගතො අනෙකධාතුනානාධාතුලොකං
යථාභූතං පජානාති. යමපනානන්ද - පෙ - ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

5. පුනවපරං ආනන්ද, තථාගතො සත්තානං නානාධිවුත්ඤ්ඤානං
යථාභූතං පජානාති. යමපනානන්ද - පෙ - ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

6. පුනවපරං ආනන්ද, තථාගතො පරිසත්තානං පරපුග්ගලානං ඉන්ද්‍රිය
පරොපට්ඨයන්තං යථාභූතං පජානාති. යමපනානන්ද - පෙ - ඉදම්පනානන්ද
- පෙ -

7. පුනවපරං ආනන්ද, තථාගතො ඤානවිමොක්ඛාමාසිසමාපත්තිනං
සංකිලෙසං වොදනං චුට්ඨානං යථාභූතං පජානාති. යමපනානන්ද - පෙ -
ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

8. පුනවපරං ආනන්ද, තථාගතො අනෙකවිහිතං පුබ්බන්තිවාසං
අනුසාරති, සෙය්‍යථිදා උක්ඛිජාතිං දෙවිදිජාතිං යො - පෙ - ඉති සාකාරං
සලද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බන්තිවාසං අනුසාරති. යමපනානන්ද
- පෙ - ඉදම්පනානන්ද - පෙ -

ආනන්දයෙනි, යම් බල කෙනෙකුන්ගෙන් සමන්විත තථාගත තෙම ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානය ප්‍රතිඥ කරනුයේ ද, පථිද්වි සිංහනාද කෙරෙයි ද බ්‍රහ්මවක්‍රය පවත්වා ද, තථාගතයන්ගේ මෙ එබඳු බල දශයෙකැ කවර දශයෙක යත්:

1. ආනන්දය, මෙලොවහි තථාගත ස්ථානය ස්ථාන විසිනුත් අස්ථානය අස්ථාන විසිනුත් දන්නේය. ආනන්දයෙනි, යම් හෙයකින් තථාගත ස්ථානය ස්ථාන විසින්ද අස්ථානය අස්ථාන විසින් ද යථාභූතකොට ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, ආනන්දයෙනි, තථාගත යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානය පිළින කෙරේ ද, පිරිස්හි සිංහනාද කෙරෙයි ද බ්‍රහ්මවක්‍රය පවත්වා ද තථාගත යන්ගේ මෙ ඒ තථාගත බලයයි.

2. තවද ආනන්දයෙනි, තථාගත අතීතානාගත ප්‍රත්‍යුත්පන්න කම්පමාදන යන්ගේ විපාකය යථාභූත කොට ප්‍රත්‍යය විසින් හෙතු විසින් පිළින කරයි ආනන්දයෙනි, යම් හෙයකින් ... ආනන්දයෙනි, මේ වනාහි ...

3. තවද ආනන්දයෙනි, තථාගත සචිත්‍රගාමිනි ප්‍රතිපද් සඛ්‍යාත යථාභූතව, දන්නේය. ... ආනන්දයෙනි, යම් හෙයකින් ... ආනන්දයෙනි, මේ වනාහි ...

4. තවද ආනන්දයෙනි, තථාගත අනෙකධාතු නානාධාතු ලොක-සඛ්‍යාත යථාභූතය දන්නේය, ආනන්දයෙනි, යම් හෙයකින් ... ආනන්දයෙනි මේ වනාහි ...

5. තවද ආනන්දයෙනි, තථාගත සත්ත්වයන්ගේ නානාධිවෘත්තිකතා සඛ්‍යාත යථාභූතය දන්නේය. ආනන්දයෙනි, යම් හෙයකින් ... ආනන්දයෙනි, මේ වනාහි ...

6. තවද ආනන්දයෙනි, තථාගත පරසත්ත්වයන්ගේ පරපුද්ගලයන්ගේ ඉන්ද්‍රියපරාවරතා සඛ්‍යාත යථාභූතය දන්නේය. ආනන්දයෙනි, යම් හෙයකින් ... ආනන්දයෙනි, මේ වනාහි ...

7. තවද ආනන්දයෙනි, තථාගත ධ්‍යානවිමොක්ෂ සමාධි සමාපත්තින්ගේ සංකිලෙස, වොදන, වූට්ඨාන සඛ්‍යාත යථාභූතය දන්නේය. ආනන්දයෙනි, යම් හෙයකින් ... ආනන්දයෙනි, මේ වනාහි...

8. තවද ආනන්දයෙනි, තථාගත අනෙකවිධ පූර්විවාසය එනම් එක් ජාතියකුදු ජාතීදෙකකුදු ... සිහිකරන්නේය, ... මෙසේ සාකාර යොග්‍යෙහි වූ අනෙකවිධ පූර්විවාසය සිහිකරන්නේය. ආනන්දයෙනි, යම් හෙයකින් ... ආනන්දයෙනි, මේ වනාහි ...

9. පුනවපරං ආනන්ද තථාගතො දිබ්බින වක්ඛුනා විසුද්ධන අභිකක්ඛන මානුසකෙන - පෙ - යථාකමමුපගෙ සකෙන පජානාති - පෙ - යමපනානන්ද තථාගතො - පෙ - ඉදමපනානන්ද - පෙ -

10. පුනවපරං ආනන්ද තථාගතො ආසවානං බයා අනාසවං චෙතොවිමුක්ඛිං පඤ්ඤාවිමුක්ඛිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකක්ඛා උපසම්පජ්ජ විහරති. යමපනානන්ද තථාගතො ආසවානං බයා - පෙ - සච්ඡිකක්ඛා උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදමපනානන්ද තථාගතස්ස තථාගත බලං හොති. යමබලං ආගමම තථාගතො ආසවං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්ම වක්ඛං පවනෙතති.

ඉමානි බො ආනන්ද දස තථාගතස්ස තථාගතබලාති, යෙහි බලෙහි සමනතාගතො ආසවං යානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්ම වක්ඛං පවනෙතති.

10. 1. 3. 3

කාය සුත්තං

[සාවස්ථිනිදනං]

අපී භික්ඛවෙ ධම්මා කායෙන පහාතබ්බා නො වාචාය. අපී භික්ඛවෙ ධම්මා වාචාය පහාතබ්බා නො කායෙන. අපී භික්ඛවෙ ධම්මා නෙව කායෙන පහාතබ්බා නො වාචාය, පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පහාතබ්බා.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මා කායෙන පහාතබ්බා නො වාචාය:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අකුසලං ආපනෙතා හොති කඤ්චිදෙව දෙසං¹ කායෙන. තමෙතං අනුච්චව විඤ්ඤා සමුහමචාරී එවමාහංසු: ‘‘ආයස්මා බො අකුසලං ආපනෙතා කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, සාධු වතායස්මා කාය-දුට්ඨරිතං පහාය කායසුචරිතං භාවෙතු’’ති. යො අනුච්චව විඤ්ඤාහි සමුහමචාරීහි වුච්චමානො කාය දුට්ඨරිතං පහාය කාය සුචරිතං භාවෙති. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ධම්මා කායෙන පහාතබ්බා නො වාචාය.

1. කිංචි දෙසං - මජ්ඣං

9. තවද ආනන්දයෙනි, තථාගත විශුද්ධ වූ මිනිසුන් ඉක්ම පවත්නා දිවැසින් ... යථා කමොපග යත්තයන් දන්තේය. ආනන්දයෙනි, යම්හෙයෙකින් ... ආනන්දයෙනි, මේ වනාහි ...

10. තවද ආනන්දයෙනි, තථාගත ආසුචක්ෂයයෙන් අනාසුච වූ වික්ඛම්බිකත්වය හා ප්‍රඥවිමුක්තිය තෙමේ දූත පසක් කොට එයට එළඹ වාස කරයි. ආනන්දයෙනි, යම්හෙයෙකින් තථාගත ආසුචක්ෂයයෙන් අනාසුච වික්ඛම්බිකත්වය, ප්‍රඥ විමුක්තිය ... පසක් කොට එළඹ වෙසේද, ආනන්දයෙනි, යම්බලයකට පැමිණ තථාගත ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය ප්‍රතිඥ කෙරේද පඨිද්ඪි සිංහනාද කෙරේ ද බබ්බසක් පවත්වා ද, මේ තථාගතයන්ගේ තථාගත බල යි.

ආනන්දයෙනි, යම්බල කෙනකුන්ගෙන් සමන්වාගත තථාගත ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානය පිළින කෙරේද, පඨිද්ඪි සිංහනාද කරයි ද බ්‍රහ්මචක්‍රය පවත්වාද, තථාගතයන්ගේ මේ තථාගත බල යි.

10. 1. 3. 3

කාය සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

මහණෙනි, වාග්ආරය තබා කායආරයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ධර්මයෝ ඇත. මහණෙනි, කායආරය තබා වාග්ආරයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ධර්මයෝ ඇත. මහණෙනි, කායආරය ද තබා වාග්ආරය ද තබා ප්‍රඥායෙන් දෑක දෑක ප්‍රභාතව්‍ය ධර්මයෝ ඇති.

මහණෙනි, වාග්ආරය තබා කායආරයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම කවර යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කයින් කිසි ලෙශමාත්‍ර වූ අකුශලාපකතියක් අවන්තේ වෙයි. විඤ්ඤාසරුහු එයට බැස ගෙන ඔහට මෙසේ කියත්: “ඇවැත් කයින් කිසි ලෙශමාත්‍ර වූ අකුශලයක් අවන්තේ වෙයි, ඇවැත් කායදුශ්චරිතය හැරපියා කායසුචරිතය වඩා නම් මැනැවැ”යි. හේ විඤ්ඤාසරුහු විසින් බැස ගෙන දූත කියනු ලබන්නේ කායදුශ්චරිතය හැරපියා කායසුචරිතය වඩන්නේය. මහණෙනි, මොහු වාග්ආරය තබා කායආරයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ධර්මයෙහි කියනු ලැබෙත්.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මා වාචාය පභාතබ්බා නො කායෙන:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අකුසලං ආපනෙනා හොති කඤ්ඤිදෙව දෙසං වාචාය. තමෙනං අනුච්චව විඤ්ඤ සබ්බභවාරි උච්චාහංසු: ආයස්මා බො අකුසලං ආපනෙනා කඤ්ඤිදෙව දෙසං වාචාය, සාධුවතායස්මා වච්ඡි වච්චිතං පභාය වච්ඡිවරිතං භාවෙතු''ති. යො අනුච්චව විඤ්ඤති සබ්බභවාරිති වුච්චමානො වච්ඡිවරිතං පභාය වච්ඡිවරිතං භාවෙති. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ධම්මා වාචාය පභාතබ්බා, නො කායෙන.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මා නෙව කායෙන පභාතබ්බා නො වාචාය, පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පභාතබ්බා:

ලොහො භික්ඛවෙ නෙව කායෙන පභාතබ්බා, නො වාචාය. පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පභාතබ්බා. දෙසො භික්ඛවෙ - පෙ - මොහො භික්ඛවෙ - පෙ - කොධො භික්ඛවෙ - පෙ - උපනාහො භික්ඛවෙ - පෙ - මකෙබ්බා භික්ඛවෙ - පෙ - පළාසො භික්ඛවෙ - පෙ - මච්ඡරියං භික්ඛවෙ නෙව කායෙන පභාතබ්බං නො වාචාය, පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පභාතබ්බං. පාපිකා භික්ඛවෙ ඉස්සා නෙව කායෙන පභාතබ්බා නො වාචාය, පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පභාතබ්බා.

කතමා ව භික්ඛවෙ පාපිකා ඉස්සා:

ඉධ භික්ඛවෙ ඉජ්ඣති ගහපතීස්ස වා ගහපතීපුත්තස්ස වා ධනෙන වා ධනෙඤ්ඤා වා රජතෙන වා ජාතරූපෙන වා. තත්ඤ්ඤාතරස්ස දසස්ස වා ඔපවාසස්ස වා ඵලං හොති: “අහො වතීමස්ස ගහපතීස්ස වා ගහපතීපුත්තස්ස වා න ඉජ්ඣෙය්‍යා ධනෙන වා ධනෙඤ්ඤා වා රජතෙන වා ජාතරූපෙන වා”ති. සමණො වා පන බ්‍රාහ්මණො වා ලාභී හොති චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසන ගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානං තත්ඤ්ඤාතරස්ස සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා ඵලං හොති: “අහො වත අයමායස්මා න ලාභී අස්ස චීවරපිණ්ඩපාත සෙනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානන්ති”. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පාපිකා ඉස්සා, පාපිකා භික්ඛවෙ ඉස්සා නෙව කායෙන පභාතබ්බා නො වාචාය, පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා පභාතබ්බා.

මහණෙනි, කායආරය තබා වාග්ආරයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම කවරහ යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ කිසි දෙශමාත්‍ර අකුශලාපකර්මයක් වාග්ආරයෙන් අවන්තේ වෙයි. විඤ්ඤාසමයරහි ඵයං බැස ගෙන දූත ඔහං මෙයේ කියත්: ආයුෂ්මත් වනාහි වාග්ආරයෙන් කිසි දෙශමාත්‍ර අකුශලයක් අවන්තේය, ඇවැත් වාග්දුශ්චරිතය හැරපියා වාග්සුචරිතය වඩා නම් මැනැවැ''යි හේ විඤ්ඤාසම සරුත් විසින් බැස ගෙන දූත කියනු ලබනුයේ වාග්දුශ්චරිතය හැරපියා වාග්සුචරිතය වඩනේය. මහණෙනි, මොහු කායආරය තබා වාග්ආරයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම යි කියනු ලබත්.

මහණෙනි, කායආරය හා වාග්ආරය තබා ප්‍රඥායෙන් දෑක දෑක ප්‍රභාතව්‍ය ධර්ම කවර යත්:

මහණෙනි, ලොභය නොද කායආරයෙන් නො ද වාග්ආරයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය වෙයි. ප්‍රඥායෙන් දෑක දෑක ප්‍රභාතව්‍ය වෙයි. මහණෙනි, දෛශය ... මහණෙනි, මොහය ... මහණෙනි, ක්‍රොධය ... මහණෙනි, උපනාහය ... මහණෙනි, මකඛය ... මහණෙනි, පලාසය ... මහණෙනි, මච්ඡරියය නො ද කයින් නොද වචසින් ප්‍රභාතව්‍ය වෙයි. ප්‍රඥායෙන් දෑක දෑක ප්‍රභාතව්‍ය වෙයි. මහණෙනි, ලමු රිඡ්ඡාව නො ම කයින් නො ම වචසින් ප්‍රභාතව්‍ය යි ප්‍රඥායෙන් දෑක දෑක ප්‍රභාතව්‍ය යි.

මහණෙනි, ලාමක රිඡ්ඡා කවර යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොවහි ගැහැවියකුහට වේවයි, ගැහැවිපුත්තකුහට වේවයි ධනයෙන් හෝ ධාන්‍යයෙන් හෝ රිදියෙන් හෝ රතීන් හෝ සමාදායියෙන් වෙයි. එහිලා අන්‍යතර දසයකුහට වේවයි වෙන වානුවකුහට වේවයි මෙ බදු සිතෙක් වෙයි: “එකැතින් මේ ගැහැවි හට හෝ ගැහැවි පුත්තකු හෝ ධනයෙන් වේවයි, ධාන්‍යයෙන් වේවයි, රිදියෙන් වේවයි, රතීන් වේවයි සමාදායියෙන් නොවේ උම් යෙහෙකැ''යි, මහණෙක් වේවයි බමුණෙක් වේවයි සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර ලබන සුලු වෙයි. එහිලා අන්‍යතර මහණෙක්හට හෝ බමුණකු හට හෝ මෙ බදු සිතෙක් වෙයි: “එකැතින් මේ ඇවැත් සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර නොලබන සුලු නම්, අහෝ යෙහෙකැ''යි. මහණෙනි, මෙ ලාමක රිඡ්ඡා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ලාමක රිඡ්ඡාව නො ද කයින් නො ද වචසින් ප්‍රභාතව්‍ය වෙයි, (චිද්දිනා මාර්) ප්‍රඥායෙන් දෑක දෑක ප්‍රභාතව්‍ය වෙයි.

පාපිකා හික්කවෙ ඉව්ජා නෙව කායෙන පහාතඛො නො වාචාය,
පඤ්ඤා දිස්වා දිස්වා පහාතඛො.

කතමා ච හික්කවෙ පාපිකා ඉව්ජා:

ඉධ හික්කවෙ එකවෙචා අසසදො සමානො 'සදො'ති මං ජානෙය්‍යන්ති ඉව්ජති, දුස්සිලො සමානො 'සිලවා'ති මං ජානෙය්‍යන්ති ඉව්ජති, අපසස්සනො සමානො 'බ්‍රහ්මණො' ති මං ජානෙය්‍යන්ති ඉව්ජති, සබ්බභිකාරාමො සමානො පටිච්ඡෙකාති මං ජානෙය්‍යන්ති ඉව්ජති, කුසිනො සමානො ආරඤ්චිරියොති මං ජානෙය්‍යන්ති ඉව්ජති, මුඛස්සති-සමානො උපට්ඨිතස්සති මං ජානෙය්‍යන්ති ඉව්ජති අසමාහිතො සමානො සමාහිතොති මං ජානෙය්‍යන්ති ඉව්ජති, දුපපඤ්ඤා සමානො පඤ්ඤවාති මං ජානෙය්‍යන්ති ඉව්ජති, අබ්බිකාසවොසමානො බ්බිකාසවොති මං ජානෙය්‍යන්ති ඉව්ජති, අයං වුච්චති හික්කවෙ පාපිකා ඉව්ජා, පාපිකා හික්කවෙ ඉව්ජා නෙව කායෙන පහාතඛො නො වාචාය, පඤ්ඤා දිස්වා දිස්වා පහාතඛො.

තං වෙ හික්කවෙ හික්කුං ලොභො අභිභුයා ඉරියති. දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං. පාපිකා ඉස්සා - පෙ - පාපිකා ඉව්ජා අභිභුයා ඉරියති, සො එවමස්ස වෙදිකසේඛා: න අයමායස්මා තථා පජානාති, යථා පජානතො ලොභො න හොති, තථා හිමං ආයස්මිනං ලොභො අභිභුයා ඉරියති, න අයමායස්මා තථා පජානාති, යථා පජානතො දෙසො න හොති - පෙ - මොහො - කොධො - උපනාහො - මකෙඛා - පළාසො - මච්ඡරියං - පාපිකා ඉස්සා - පාපිකා ඉව්ජා න හොති තථා හිමං ආයස්මිනං පාපිකා ඉව්ජා අභිභුයා ඉරියති. තකෙඤ්ච හික්කවෙ හික්කුං ලොභො නාභිභුයා ඉරියති. දෙසො - මොහො - කොධො - උපනාහො - මකෙඛා - පළාසො මච්ඡරියං - පාපිකා ඉස්සා - පාපිකා ඉව්ජා නාභිභුයා ඉරියති. සො එවමස්ස වෙදිකසේඛා: - පෙ - තථා අයමායස්මා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න හොති, තථා හිමං ආයස්මිනං ලොභො නාභිභුයා ඉරියති, තථා යමායස්මා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න හොති. මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉස්සා - පෙ - පාපිකා ඉව්ජා න හොති. තථා හි මං ආයස්මිනං පාපිකා ඉව්ජා නාභිභුයා ඉරියති.

මහණෙනි, ලාමක ඉව්ඡාව නොද කයින් නොද වටසින් ප්‍රභාතව්‍යයයි. ප්‍රඥායෙන් දැක දැක ප්‍රභාතව්‍ය යි.

මහණෙනි, පාපිකා ඉව්ඡා කවර යත්:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි කිසිවෙක් ශ්‍රධා නැතියේ ම මා සැදහැතියේයි දනිත්වයි කැමැති වෙයි. දුස්සිල වූයේ ම මා “සිල්වතැයි දනිත්ව” යි කැමැති වෙයි. අල්පග්‍රාහ වූයේ ම “මා බහුග්‍රාහයි දනිත්ව” යි කැමැති වෙයි. ගණාහි ඇලුනේ ම “මා ප්‍රවිච්ඡන්තයි දනිත්ව” යි කැමැති වෙයි. කුශීද වූයේ ම “මා ප්‍රාරබ්ධවීර්‍යයි දනිත්ව” යි කැමැති වෙයි. නටසිහි ඇතියේ ම “මා එළඹ සිටි සිහි ඇතියේ දනිත්ව” යි කැමැති වෙයි. අසමාහිත වූයේ ම “මා සමාහිතැයි දනිත්ව” යි කැමැති වෙයි. දුෂ්ප්‍රාඥ වූයේ ම “මා ප්‍රාඥයයි දනිත්ව” යි කැමැති වෙයි. ක්ෂිණාශ්‍රව නො වූයේ ම “මා ක්ෂිණාශ්‍රවයි දනිත්ව” යි කැමැති වෙයි. මහණෙනි, මේ පාපිකා ඉව්ඡා කියනු ලැබේ. මහණෙනි පාපිකා ඉව්ඡාව නො ද කයින් නො ද වටසින් ප්‍රභාතව්‍යයි. ප්‍රඥායෙන් දැක දැක ප්‍රභාතව්‍ය යි.

මහණෙනි ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩ ගෙන වැටේ නම් ... දොෂය ... මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මකඛය ... පළාසය ... මාත්සයාර්‍ය ... ලාමක ඉව්ඡාව ලැබගෙන වැටේ නම්, හෙ මෙසේ දතයුතු වෙයි: “යම් පරිදි දන්තනුට ලොභය නො වේද, මේ ඇවැත් එපරිදි නොදන්නේය. එහෙයින් ම ලොභය මේ ඇවැත් මැඩගෙන සිටුනේය. යම් පරිදි දන්තනුගේ දොෂය නො වේද, මේ ආයුෂ්මත් එපරිදි නොදන්නේය. ... මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මකඛය ... පළාසය ... මාත්සයාර්‍ය ... ලාමක ඉව්ඡාව ... ලාමක ඉව්ඡාව නොවේද .. එහෙයින් ම පාපිකා ඉව්ඡාව මේ ආයුෂ්මත් මැඩගෙන සිටුනේය” යි. මහණෙනි, ඉදින් ලොභය එ මහණ මැඩගෙන නො වැටේ නම්, දොෂය ... මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මකඛය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... ලමු ඉස්සාව ... ලමු ඉව්ඡාව එ මහණ මැඩගෙන නො වැටේ නම්, හෙ මෙසේ දතයුතු වෙයි: ... යම් පරිදි දන්තනුගේ ලොභය නොවේ නම්, මේ ආයුෂ්මත් එපරිදි දන්නේය. එහෙයින් ම ලොභය මේ ආයුෂ්මත් මැඩ ගෙන නො වැටෙයි. යම් පරිදි දන්තනුගේ දොෂය නොවේ නම්, එපරිදි මේ ආයුෂ්මත් දන්නේය. මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මකඛය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... ලාමක ඉස්සාව .. ලාමක ඉව්ඡාව නො වේ නම්, එහෙයින් ම ලාමක ඉව්ඡාව මේ ආයුෂ්මත් මැඩගෙන නො වැටෙයි.

10. 1. 3. 4

මහාචාර්ය සුනතං

එකං සමයං ආයස්මා මහාචාර්ය වෙනිසු විහරති සහජාතියං. තත්‍ර ඛො ආයස්මා මහාචාර්ය භික්ඛු ආමනෙසි ආචාර්යො භික්ඛවොති. 'ආචාර්යො'ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො මහාචාර්යස්ස පච්චසෙසාසු. ආයස්මා මහාචාර්ය ඵතදවොච:

ඤ්ඤාචාර්යං ආචාර්යො භික්ඛු වදමානො ජානාමිමං ධම්මං පසාමිමං ධම්මං''ති. තඤ්ඤා ආචාර්යො භික්ඛු ලොභො අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉස්සා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. සො ඵවමස්ස වෙදිතඛො: න අයමායස්මා තථා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න භොති. තථා භිමං ආයස්මන්තං ලොභො අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. න අයමායස්මා තථා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න භොති. මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉස්සා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න භොති. තථා භිමං ආයස්මන්තං පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුය්‍ය තිට්ඨති.

භාවනාචාර්යං ආචාර්යො භික්ඛු වදමානො භාවිතකායොමහි භාවිතසීලො භාවිතවිකේතො භාවිතපඤ්ඤාති. තඤ්ඤා ආචාර්යො භික්ඛු ලොභො අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉස්සා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. සො ඵවමස්ස වෙදිතඛො: න අයමායස්මා තථා පජානාති, යථා පජානතො ලොභො න භොති. තථා භිමං ආයස්මන්තං ලොභො අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. න අයමායස්මා තථා පජානාති, යථා පජානතො දෙසො න භොති. මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉස්සා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න භොති. තථා භිමං ආයස්මන්තං පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුය්‍ය තිට්ඨති.

10. 1. 3. 4

මහාවුදු සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි ආයුෂ්මත් මහාවුදු තෙරණුවෝ වෙතී ජනපදයෙහි වූ සහජාති යෙහි වාස කරන්නාහ. එකල්හි ආයුෂ්මත් මහාවුදු තෙරණුවෝ ‘ඇවැත් මහණෙනි’ යි හිඤ්ඤාත් ඇමතුහ. ‘ඇවැත්නි’ යි ඒ හික්මුණු ආයුෂ්මත් මහාවුදු තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් මහාවුදු තෙරණුවෝ තෙල කීහ.

ඇවැත්නි, මහණ “මේ දහම් දන්මි, මේ දහම් දක්මි යි ඥානවාදය කියන්නේ වේ ද, ඇවැත්නි, ඉදින් ලොභය එ මහණ මැඩ ගෙන සිටුනේ නම්, දොෂය ... මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මකඛය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... පාපෙෂ්ඨාය ... පාපෙච්ඡාය මැඩ ගෙන සිටුනේ නම්, ඒ මහණ මෙසේ දතයුතු දෙයි: මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිද්දෙකින් දන්නාහට ලොභයෙක් නොවේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය. එසේ මැයි ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේ ය. මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාහට දොෂය නො වේ ද එපරිදි නො දන්නේ ය. මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මකඛය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... පාපෙෂ්ඨාය ... පාපෙච්ඡාය නො වේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය. එසේමය, පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේ ය.

ඇවැත්නි, මහණ “භාවිතකාය ඇතියෙමි, භාවිතශීල ඇතියෙමි, භාවිත වික්‍රා ඇතියෙමි, භාවිත ප්‍රඥා ඇතියෙමි” යි භාවනා වාදය කියන්නේ වේ ද, ඇවැත්නි, ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩ ගෙන සිටුනේ නම්, දොෂය ... මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මකඛය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... පාපෙෂ්ඨාය ... පාපෙච්ඡාය මැඩ ගෙන සිටුනේ නම්, ඒ මහණ මෙසේ දතයුතු වෙයි: “මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාහට ලොභය නො වේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය. එසේ මැයි, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේ ය. මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාහට දොෂය නො වේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය. මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මකඛය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... පාපෙෂ්ඨාය, ... පාපෙච්ඡාය නො වේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය. එසේ ම ය. පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේ ය.

සෛන්ධ්‍යාදිකා ආවුසො භික්ඛු වදමානො භාවනාවාදකා ජානාමිමං ධම්මං පසාමිමං ධම්මං, භාවිතකායොමහි භාවිතසීලො භාවිතවිනේනා භාවිතපඤ්ඤාති. තඤ්ඤා ආවුසො භික්ඛුං ලොභො අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකේඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. සො ඵවමස්ස වෙදිතඛො: “න අයමායසාමා තථා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න භොති. තථා භිමං ආයසානං ලොභො අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. න අයමායසාමා තථා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න භොති - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකේඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න භොති. තථා භිමං ආයසානං පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුය්‍ය තිට්ඨති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො දළිඤ්ඤා සමානො අධිඤ්ඤා වදෙය්‍ය, අධිනොව සමානො ධනවාදං වදෙය්‍ය, අභොගවාච සමානො භොගවාදං වදෙය්‍ය. සො කිසිඤ්ඤාදෙව ධන කර්ණියෙ සමුප්පන්නො න සකතුණෙය්‍ය උපනිහතතුං¹ ධනං වා ධංඤං වා රජතං වා ජාතරූපං වා. තමෙන ඵවං ජාතෙය්‍ය: දළිඤ්ඤා අයමායසාමා සමානො අධිඤ්ඤා වදෙති, අධිනොව අයමායසාමා සමානො ධනවාදං වදෙති, අභොගවාච අයමායසාමා සමානො භොගවාදං වදෙති. තං කිසි භෙතු: තථා හි අයමායසාමා කිසිඤ්ඤාදෙව ධනකර්ණියෙ සමුප්පන්නො න සකකාති උපනිහතතුං ධනං වා ධංඤං වා රජතං වා ජාතරූපං වාති.

ඵවමෙව ඛො ආවුසො සෛන්ධ්‍යාදිකා භික්ඛු වදමානො භාවනාවාදකා ජානාමිමං ධම්මං පසාමිමං ධම්මං, භාවිතකායොමහි භාවිතසීලො භාවිත විනේනා භාවිතපඤ්ඤාති. තඤ්ඤා ආවුසො භික්ඛුං ලොභො අභිභුය්‍ය තිට්ඨති, දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකේඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. සො ඵවමස්ස වෙදිතඛො: “න අයමායසාමා තථා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න භොති. තථා භිමං ආයසානං ලොභො අභිභුය්‍ය තිට්ඨති. න අයමායසාමා තථා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න භොති - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකේඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න භොති. තථා භිමං ආයසානං පාපිකා ඉච්ඡා අභිභුය්‍ය තිට්ඨති.

1. උපනිහතතුං - සිමු. උපනිහාතුං - මජ්ඣ.

ඇවැත්නි, මහණ “මේ දහම් දන්මි, මේ දහම් දක්මි, භාවිතකාය ඇතියෙමි භාවිතශීල ඇතියෙමි භාවිතවික්ක ඇතියෙමි භාවිතප්‍රඥා ඇතියෙමි”යි ඥානවාදය හා භාවනා වාදය හා කියන්නේ වේ ද, ඇවැත්නි, ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩ ගෙන සිටුනේ නම් දෙව්ගය ... මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය ... මක්ඛය ... පළාසය ... මච්ඡරිය ... පාපෙෂ්ඨාය ... පාපෙච්ඡාය මැඩ ගෙන සිටුනේ නම්, ඒ මහණ මෙසේ දත යුතු වෙයි: මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාහට ලොභය නො වේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය. එසේමය, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේය, මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාහට දෙව්ගය නො වේ ද එ පරිදි නො දන්නේ ය. මොහය ... ක්‍රොධය ... උපනාහය... මක්ඛය... පළාසය... මච්ඡරිය ... පාපෙෂ්ඨාය ... පාපෙච්ඡාය නො වේ ද, එ පරිදි නො දන්නේ ය, එසේමය පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේ ය.

ඇවැත්නි, යම්සේ පුරුෂයෙක් දිළිඳු වූයේ ම ආඨායවාදය කියන්නේ වේ ද, නිර්ධන වූයේ ම ධනවාදය කියන්නේ වේ ද, භොග රහිත වූයේ ම භොගවාදය කියන්නේ වේ ද, හේ යම් ධනකරණී ඇතිවත් ම ධනය වේවයි, ධාන්‍යය වේවයි, රජත වේවයි, කනක වේවයි, එළවන්නට නො හැකි වන්නේ ය. “මේ ආයුෂ්මත් දිළිඳු වූයේ ම ආඨායවාදය කියයි, මේ ආයුෂ්මත් නිර්ධන වූයේ ම ධනවාදය කියයි, මේ ආයුෂ්මත් භොග නැතිකියේ ම භොගවාදය කියා ය”යි තුලුන් මෙසේ හඳුනාගන්නේ ය. එ කවර හෙයින් යත්: මේ ආයුෂ්මත් යම් ම ධනකරණී ඇතිවත් ධන වේවයි ධාන්‍ය වේවයි රජත වේවයි කනක වේවයි එළවන්නට නො හැකි වන්නේ ය. ද එහෙයිනි.

ඇවැත්නි, එසෙයින් ම “මේ දහම් දන්මි, මේ දහම් දක්මි, භාවිතකාය යෙමි, භාවිතශීලයෙමි, භාවිතවික්කයෙමි, භාවිතප්‍රඥයෙමි”යි මහණ ඥානවාදය හා භාවනා වාදය හා කියන්නේ වේ ද, ඇවැත්නි, ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩගෙන සිටුනේ නම්, දෙව්ගය-මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය - පාපෙෂ්ඨාය - පාපෙච්ඡාය මැඩ ගෙන සිටුනේ නම්, ඒ මහණ මෙසේ දත යුතු වෙයි. “මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාහට ලොභය නො වේ ද, එපරිදි නො දන්නේ ය”යි. එසේ ම ය, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේ ය, මේ ආයුෂ්මත් යම්පරිදි දන්නාහට දෙව්ගය නො වේ ද, එපරිදි නො දන්නේ ය. මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය - පාපෙෂ්ඨාය - පාපෙච්ඡාය නො වේ ද එපරිදි නො දන්නේය. එසේම පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන සිටුනේ ය.

ඤ්ඤාචාර්යං ආවුසො භික්ඛු වදමානො ජානාමිමි. ධම්මං පසායමිමි. ධම්මන්ති. තඤ්ඤා ආවුසො භික්ඛුං ලොභො නාභිභුයා නිට්ඨති - දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙක්ඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුයා නිට්ඨති. සො ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: තථා අයමායස්මා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න භොති. තථා භිමං ආයස්මන්තං ලොභො නාභිභුයා නිට්ඨති. තථා අයමායස්මා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න භොති. මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙක්ඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න භොති. තථා භිමං ආයස්මන්තං පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුයා නිට්ඨති.

භාවනාචාර්යං ආවුසො භික්ඛු වදමානො භාවිතකායොමභි භාවිත සීලො භාවිතවිතො භාවිතපඤ්ඤාති, තඤ්ඤා ආවුසො භික්ඛුං ලොභො නාභිභුයා නිට්ඨති. දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙක්ඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුයා නිට්ඨති. සො ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: තථා අයමායස්මා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න භොති. තථා භිමං ආයස්මන්තං ලොභො නාභිභුයා නිට්ඨති. තථා අයමායස්මා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න භොති - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙක්ඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න භොති. තථා භිමං ආයස්මන්තං පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුයා නිට්ඨති.

ඤ්ඤාචාර්යං ආවුසො භික්ඛු වදමානො භාවනාචාර්යං ජානාමිමි. ධම්මං පසායමිමි. ධම්මං, භාවිතකායොමභි භාවිතසීලො භාවිතවිතො භාවිතපඤ්ඤාති. තඤ්ඤා ආවුසො භික්ඛුං ලොභො නාභිභුයා නිට්ඨති. දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - මකෙක්ඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුයා නිට්ඨති. සො ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: තථා අයමායස්මා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න භොති. තථා භිමං ආයස්මන්තං ලොභො නාභිභුයා නිට්ඨති. තථා අයමායස්මා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න භොති. මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙක්ඛා - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න භොති. තථා භිමං ආයස්මන්තං පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුයා නිට්ඨති.

ඇවැත්නි, මහණ “මේ දහම් දන්මි, මේ දහම් දක්මි”යි ඥානවාදය කියන්නේ වේද, ඇවැත්නි, ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩ ගෙන නො සිටුනේ නම්, -පෙ- දෙවෘය-මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය-පාපෙච්ඡාය මැඩ ගෙන නො සිටුනේ නම්, ඒ මහණ මෙසේ දකුණු වෙයි: මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්හට ලොභය නොවේ නම්, එපරිදි දන්නේ ය, එසේ ම ය, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන නො සිටුනේ ය, මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්හට එපරිදි දන්නේ ය. මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය-පාපෙච්ඡාය නො වේ නම් එපරිදි දන්නේ ය, එසේ ම ය, පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන නො සිටුනේ ය.

ඇවැත්නි, මහණ භාවිතකායයෙහි, භාවිතශීලයෙහි, භාවිතප්‍රඥයෙහි යි භාවනාවාදය කියන්නේ වේද, ඇවැත්නි, ඉදින් ලොභය එ මහණ මැඩ ගෙන නො සිටුනේ නම්, දෙවෘය-මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය-පාපෙච්ඡාය මැඩගෙන නො සිටුනේ නම්, ඒ මහණ මෙසේ දකුණු වෙයි. “මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්හට ලොභය නොවේ නම් එපරිදි දන්නේ ය. එසේ ම ය ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩගෙන නො සිටුනේ ය, මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්හට දෙවෘය නො වේ නම් එපරිදි දන්නේ ය, මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය-පාපෙච්ඡාය නො වේ නම් එපරිදි දන්නේ ය. එසේ ම ය, පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩගෙන නො සිටුනේ ය.

ඇවැත්නි, මහණ “මේ දහම් දන්මි, මේ දහම් දක්මි භාවිතකායයෙහි, භාවිතශීලයෙහි, භාවිතවිතකයෙහි, භාවිතප්‍රඥායෙහි යි ඥානවාදය හා භාවනාවාදය හා කියන්නේ වේද, ඇවැත්නි, ඉදින් ලොභය එ මහණ මැඩ ගෙන නො සිටුනේ නම්, දෙවෘය-මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය-පාපෙච්ඡාය මැඩ ගෙන නො සිටුනේ නම් ඒ මහණ මෙසේ දකුණු වෙයි: “මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්හට ලොභය නො වේ නම් එපරිදි දන්නේ ය. එසේ ම ය, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන නො සිටුනේ ය. මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්හට දෙවෘය නො වේ නම් එපරිදි දන්නේ ය. මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය-පාපෙච්ඡාය නො වේ නම්, එපරිදි දන්නේ ය. එසේ ම ය, පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන නො සිටුනේ ය.

සෙය්‍යරාපි ආවුසො පුරිසො අබ්බිච්ච සමානො අබ්බිච්චාදං වදෙය්‍ය, ධනවාච සමානො ධනවාදං වදෙය්‍ය, භොගවාච සමානො භොගවාදං වදෙය්‍ය, සො කිසිඤ්චිදෙව ධනකරණීයෙ සමුප්පන්නෙ සකකුණෙය්‍ය උපතිහන්තුං ධනං වා ධක්ඛං වා රජතං වා ජාතරූපං වා. තමෙනං එවං ජානෙය්‍යුං: “අබ්බිච්ච අයමායසමා සමානො අබ්බිච්චාදං වදෙති, ධනවාච අයමායසමා සමානො ධනවාදං වදෙති, භොගවාච අයමායසමා සමානො භොගවාදං වදෙති. තං කිසං හෙතු: තථාහි අයමායසමා කිසම්ඤ්චිදෙව ධනකරණීයෙ සමුප්පන්නෙ සකෙකාති උපතිහන්තුං ධනං වා ධක්ඛං වා රජතං වා ජාතරූපං වා”ති.

එවමෙව ඛො ආවුසො ඤ්ණවාදඤ්ච භික්ඛු වදමානො භාවිනාවාදඤ්ච ජානාමිමං ධම්මං පස්සාමිමං ධම්මං, භාවිතකායොමහි භාවිතසිලො භාවිතවිකෙතො භාවිතපඤ්ඤාති. තඤ්ඤො ආවුසො භික්ඛු ලොභො නාභිභුය්‍ය තිට්ඨති - දෙසො - පෙ - මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛො - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසංසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුය්‍ය තිට්ඨති, සො එවමස්ස වෙදිතබ්බො: තථා අයමායසමා පජානාති යථා පජානතො ලොභො න හොති, තථාහි මං ආයසමිත්තං ලොභො නාභිභුය්‍ය තිට්ඨති. තථා යමායසමා පජානාති යථා පජානතො දෙසො න හොති. මොහො - පෙ - කොධො - පෙ - උපනාහො - පෙ - මකෙඛො - පෙ - පළාසො - පෙ - මච්ඡරියං - පෙ - පාපිකා ඉසංසා - පෙ - පාපිකා ඉච්ඡා න හොති. තථා හිමං ආයසමිත්තං පාපිකා ඉච්ඡා නාභිභුය්‍ය තිට්ඨති.

10. 1. 3. 5

කසිණ සුත්තං

දස ඉමාහි භික්ඛවෙ කසිණායතනාහි, කතමාහි දස: පඨවිකසිණමෙකො සඤ්ජානාති උද්ධං අධො තිරියං අඳ්වයං අප්පමාණං. ආපොකසිණමෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - තෙජොකසිණ මෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - වායොකසිණ මෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - නිලකසිණ මෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - පිතකසිණමෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - ලොහිතකසිණ මෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - ඔද්ධකසිණමෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - ආකාසකසිණ මෙකො සඤ්ජානාති - පෙ - විඤ්ඤාණ කසිණ මෙකො සඤ්ජානාති උද්ධං අධො තිරියං අඳ්වයං අප්පමාණං. ඉමාහි ඛො භික්ඛවෙ දස කසිණායතනාහි.

ඇවැත්නි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් ආඨාස වූයේ ම ආඨාසවාදය කියන්නේ වේ ද, ධනවත් වූයේ ම ධනවාදය කියන්නේ වේ ද, භොගවත් වූයේ ම භොගවාදය කියන්නේ වේ ද, හේ යම් ම ධනකරණී ඇතිවත් ධන වේවයි, ධාන්‍ය වේවයි, රජන වේවයි, කනක වේවයි එළවන්නට හැකි වන්නේ වේ ද, “මේ ආයුෂ්මත් ආඨාස වූයේ ම ආඨාසවාද කියන්නේ ය, මේ ආයුෂ්මත් ධනවත් වූයේ ම ධනවාද කියන්නේ ය, මේ ආයුෂ්මත් භොගවත් වූයේ ම භොගවාද කියන්නේ යයි මෙසේ තුලුන් හඳුනා ගන්නේ ය. එ කවර හෙයින් යත්: එසේ ම ය, මේ ආයුෂ්මත් යම් ම ධන කරණී ඇතිවත්ම ධන වේවයි ධාන්‍ය වේවයි රජන වේවයි, කනක වේවයි එළවන්නට හැකිවන්නේ ය.

ඇවැත්නි, එසෙයින් ම මහණ ‘මේ දහම් දන්මි. මේ දහම් දක්මි, භාවිතකායයෙමි, භාවිතශීලයෙමි, භාවිතවිතයෙමි, භාවිත-ප්‍රාඥයෙමි’යි ඥානවාද හා භාවනාවාද හා කියන්නේ වේ ද, ඇවැත්නි, ඉදින් ලොභය ඒ මහණ මැඩගෙන නො සිටුනේ නම්, දොෂය-මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය-පාපෙෂ්ඨාය - පාපෙච්ඡාය මැඩගෙන නො සිටුනේ නම් හේ මෙසේ දතයුතු වෙයි: මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්හට ලොභය නො වේ ද එසේ දන්නේ ය, එසේ ම ය, ලොභය මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩගෙන නො සිටුනේ ය. මේ ආයුෂ්මත් යම් පරිදි දන්නාක්හට දොෂය නො වේ ද එසේ දන්නේ ය මොහය-ක්‍රොධය-උපනාහය-මක්ඛය-පළාසය-මච්ඡරිය - පාපෙෂ්ඨාය - පාපෙච්ඡාය නො වේ නම්, එසේ දන්නේ ය. එසේ ම ය, පාපෙච්ඡාව මේ ආයුෂ්මත්හු මැඩ ගෙන නො සිටුනේ යයි.

10. 1. 3. 5

කසිණ සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ කසිණායතනයෝ දස දෙනෙකි, කවර දස දෙනෙක යත්: කිසිවෙක් ගගනතලාහිමුඛ වූ, භූමිතලාහිමුඛ වූ තියඹ්ඟන වූ අනන්‍ය වූ ප්‍රමාණ රහිත වූ පඨවිකසිණායතනය දන්නේ ය. කිසිවෙක් ආපොකසිණායතනය දන්නේ ය; ... කිසිවෙක් තෙජොකසිණායතනය දන්නේ ය ... කිසිවෙක් වායොකසිණායතනය දන්නේ ය ... කිසිවෙක් නිලකසිණායතනය දන්නේ ය ... කිසිවෙක් පිතකසිණායතනය දන්නේ ය ... කිසිවෙක් ලොහිත කසිණායතනය දන්නේ ය ... කිසිවෙක් ඔදන කසිණායතනය දන්නේ ය ... කිසිවෙක් ගගනතලගත වූ භූමි තලගත වූ තියඹ්ඟන වූ අනන්‍ය වූ ප්‍රමාණ රහිත වූ විඤ්ඤාණ කසිණායතනය දන්නේ යි. මහණෙනි, මේ දසකසිණායතනය යි.

10. 1. 3. 6

කාලී සුඛතං

එකං සමයං ආයස්මා මහාකව්චානො අවනතිසු විහරති කුරරසරෙ පවතෙන පබ්බතෙ. අථ ඛො කාලී උපාසිකා කුරරසරිකා යෙනායස්මා මහාකව්චානො තෙනුපසංකමී. උපසංකමිත්වා ආයස්මන්තං මහාකව්චානං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං හිසිදි. එකමන්තං හිසින්නා ඛො කාලී උපාසිකා කුරරසරිකා ආයස්මන්තං මහාකව්චානං එතදවොච:

වුතමිදං භනෙන භගවතා කුමාරි පඤ්ඤසු:

1. “අත්ථස්ස පතති. හදයස්ස සන්තිං.
ඡේත්වාන සෙනං පියසාත්ථරූපං.
එකොභං ක්කායං සුඛමනුබොධිං.
තස්මා ජනෙන කරොමි සකඛිං.²
සකඛිං න සමපජ්ජති කෙනවි මෙ”ති.

ඉමස්ස නු ඛො භනෙන භගවතා සංඛිඛිතෙන භාසිතස්ස කථං වීජ්ඣාමො අත්ථො දට්ඨතෙබ්බාති?

පඨවිකසිණසමාපත්තිපරමා ඛො භගිනි එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අත්ථාභිනිබ්බතෙහසු.⁴ යාවතා ඛො භගිනි පඨවි කසිණසමාපත්ති පරමතා, තදභිඤ්ඤාසි භගවා. තදභිඤ්ඤාසි භගවා ආදිමද්දස,⁵ ආදීනවමද්දස, නිසසරණ මද්දස, මඤ්ඤාමඤ්ඤාඤ්ඤාදස්සනමද්දස, තස්ස ආදි දස්සනහෙතු⁶ ආදීනව දස්සනහෙතු නිසසරණදස්සනහෙතු මඤ්ඤාමඤ්ඤාඤ්ඤාදස්සනහෙතු අත්ථස්ස පතති, හදයස්ස සන්තිං විදිතා හොති.

ආපොකසිණසමාපත්ති පරමා ඛො භගිනි - පෙ - තෙජොකසිණ සමාපත්ති පරමා ඛො භගිනි - පෙ - වායොකසිණසමාපත්ති පරමා ඛො භගිනි - පෙ - නිලකසිණසමාපත්ති පරමා ඛො භගිනි - පෙ - ඡිතකසිණ සමාපත්ති පරමා ඛො භගිනි - පෙ -

1. තස්මා ජනෙන - මජ්ඣං.
2. සඛිං මජ්ඣං.
3. සඛි මජ්ඣං.

4. අත්ථාභි අභි නිබ්බතෙහසු. මජ්ඣං.
5. අසසාදමද්දස - මජ්ඣං.
6. අසසාද දස්සනහෙතු - මජ්ඣං.

10. 1. 3. 6

කාලී සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි ආයුෂ්මත් මහාකච්චාන තෙරණුවෝ අවන්ති ජනපදයෙහි කුරරසර සමීපයෙහි වූ පව්න පව්වෙහි වාසය කරත්. එකල්හි කුරරසර වැසි කාලී උපාසිකා ආයුෂ්මත් මහාකච්චාන තෙරුන් වෙත එළඹියා. එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකච්චාන තෙරුන් වැඳ එකත්පස් ව හුනු. එකත්පස් ව හුන් කුරරසර වැසි කාලී උපාසිකා ආයුෂ්මත් මහාකච්චාන තෙරුන්ට තෙල සැලකළා:

වහන්ස, (මාරදුභිතා) කුමාරි ප්‍රශ්නයන්හිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙය වදාරණ ලදී:

1. “ප්‍රිය සචභාව ඇත්තාවූද සාත සචරූප ඇත්තාවූ දකෙලෙස් මරසෙන් දිනා මම එකාකි වූයෙමි ධ්‍යාන කරමින් (අර්හත් නැමැති) අඤ්ඤා ප්‍රාප්තිය ඇති භාද්‍යාගේ ශාන්තිය වූ සුඛය සාක්ෂාත් කෙළෙමි. එහෙයින් ජනයා සමග ධර්මසාක්ෂිභාවයක් නො කරමි, කිසිවකු හා මාගේ සාක්ෂි ධර්මයක් නො සැපයේ”යි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසන ලද කෙල භාෂිතයාගේ අර්ථය කියෙයින් විතර විසින් දක්ක යුතුද? යි.

බුහුන, ඇතැම් මහණබමුණෝ “අඤ්ඤා ප්‍රාප්තියෙන් පරම කොට ඇතියහ” යි (එදහන) නිපදවූහ. බුහුන, පස්වි කසිණසමාපත්තියගේ යම් පමණ වූ උත්තමතායෙක් වේ නම් භාග්‍යවත්හු එය අභිඤ්ඤා ප්‍රඥයෙන් දත්හ, එය අභිඤ්ඤා ප්‍රඥයෙන් දූත භාග්‍යවත්හු එහි ආදිය (සමුදය සත්‍යය) දුටහ, එහි ආදීනව (දුඃඛසත්‍යය) දුටහ, එහි නිඃසරණය (නිරෝධ සත්‍යය) දුටහ. මාර්ගමාර්ගඤානදර්ශනය (මාර්ගසත්‍යය) දුටහ. ඔහුගේ ආදිදර්ශනභේදයෙන් ආදීනවදර්ශන භේදයෙන් නිඃසරණ දර්ශන භේදයෙන් මාර්ගමාර්ගඤානදර්ශන භේදයෙන් (අර්හත් සංඛ්‍යාත) අඤ්ඤා ප්‍රාප්තිය, භාද්‍ය ශාන්තිය දත්තාලද වෙයි.

බුහුන, ඇතැම් මහණබමුණෝ අඤ්ඤා ප්‍රාප්තියෙන් පරම කොට ඇතියහයි ... බුහුණ, තෙජෝකසිණසමාපත්තිය පරම කොට ඇතියහ යි ... බුහුන, වායොකසිණසමාපත්තිය පරම කොට ඇතියහයි ... බුහුන, නිලකසිණසමාපත්තිය පරම කොට ඇතියහයි ... බුහුන, පිතකසිණ සමාපත්තිය පරම කොට ඇතියහයි ...

ලොභිතකසිණසමාපත්තිපරමා ඛො භගිනී - පෙ - ඔදනකසිණ සමාපත්ති පරමා ඛො භගිනී - පෙ - ආකාසකසිණසමාපත්තිපරමා ඛො භගිනී - පෙ - විඤ්ඤාණකසිණසමාපත්තිපරමා ඛො භගිනී, එකෙ සමණධ්‍රාහමණා අක්ඛාතිනිබ්බතෙත්සු. යාවතා ඛො භගිනී, විඤ්ඤාණ කසිණසමාපත්තිපරමනා, තදභිඤ්ඤාසි භගවා. තදභිඤ්ඤාය භගවා ආදිමද්දස, ආදිනවමද්දස, නිසසරණමද්දස, මග්ගාමග්ගඤ්ඤාණදස්ස නමද්දස, තස්ස ආදිදස්සනහෙතු ආදිනවදස්සනහෙතු ගිසසරණදස්සන හෙතු මග්ගාමග්ගඤ්ඤාණදස්සනහෙතු අක්ඛස්ස පත්ති හදයස්ස සන්තී විදිතා හොති.

ඉති ඛො භගිනී යත්තං වුත්තං භගවතා කුමාරි පඤ්ඤාසු:

2. අක්ඛස්ස පත්තිං හදයස්ස සන්තීං
 ජෙත්තාන සෙනං පිය සාතරූපං
 එකොහං ක්කියං සුඛමනුබොධිං
 තස්මා ජනෙ න කරොමී සකඛිං
 සකඛි න සමපජ්ජති කෙනවී මෙති.

ඉමස්ස ඛො භගිනී, භගවතා සඬබ්බතෙන භාසිතස්ස එවං විජ්ඣාමොරෙන අත්ථො දට්ඨබ්බොති.

10. 1. 3. 7

පට්ඨම මහාපඤ්ඤා සුත්තං.

එකංසමයංභගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො සම්බුද්ධා භික්ඛු පුබ්බත්ත සමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවර-මාදය සාවත්ථියං පිණ්ඩාය පවිසිංසු. අථ ඛො තෙසං භික්ඛුනං එතදහොසි:

“අතිපහගො ඛො තාව සාවත්ථියං පිණ්ඩාය වරිත්තුං, යනහුන මයං යෙන අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංඛක-මෙය්‍යාමා”ති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛු යෙන අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංඛමිංසු. උපසංඛමිත්වා තෙහි අඤ්ඤාතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සඤ්ඤා සමොදාදිංසු, සමොදාදන්තියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙත්වා එකමත්තං ගිසිදිංසු. එකමත්තං නිසින්නො ඛො තෙ භික්ඛු තෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එතදවොචුං.

බුහුන, ලොභිකකසිණ සමාපත්තිය පරම කොට ඇතියහයි ... බුහුන, ඔදනකසිණසමාපත්තිය පරම කොට ඇතියහයි ... බුහුන, ආකාසකසිණ සමාපත්තිය පරම කොට ඇතියහයි ... බුහුන, විඤ්ඤාණකසිණසමාපත්තිය පරම කොට ඇතියහයි එය නිපද වූහ. බුහුන, විඤ්ඤාණකසිණ සමාපත්තියගේ යම් පමණ වූ පරමතායෙක් වේ නම් හඟවත්හු එය විශිෂ්ට ඥානයෙන් දත්හ, හඟවත්හු එය විශිෂ්ටඥානයෙන් දෑන ආදිය දුටහ, ආදී නවය දුටහ, නිසාරණය දුටහ, මඤ්ඤාමඤ්ඤාණදස්සනය දුටුහ. ඔබ විසින් ආදිද්ධිය හෙතෙයෙන් ආදිනවද්ධින හෙතෙයෙන් නිසාරණද්ධින හෙතෙයෙන් මාභාමාභිඥාද්ධින හෙතෙයෙන් භාදයයාගේ ශාන්තිය වූ අර්හත්ථිප්‍රාප්තිය විදින වෙයි.

බුහුන, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුමාරි ප්‍රශ්නයෙහි:

2. “ප්‍රිය සචභාව හා සාතඤ්ඤාප ඇති ක්ලෙශයෙතාව දිනා එකලා වූයෙම් ධ්‍යාන කරනෙම් මම භාදයාගේ ශාන්තිය වූ අර්හත් සංඛ්‍යාත අභිප්‍රාප්තිය නම් වූ සුඛය ලදිමි, එහෙයින් ජනයා කෙරෙහි සාක්ෂි නො කරමි. කිසිවකු හා මාගේ සාක්ෂියෙක් නො යෙදේ ය”යි. මෙසේ යමක් දෙසන ලද නම්:

බුහුන, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසන ලද මේ භාෂිතයාගේ අභිය විස්තර විසින් මෙසේ දතයුතුයි.

10. 1. 3. 7

ප්‍රථම මහාපඤ්ඤා සූත්‍රය

එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ජෙනවන නම් වූ අනාථපිණ්ඩික සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි සම්මුත භික්ෂුහු පෙරවරුයෙහි හැද පෙරව පා සිවුරු ගෙන සැවැත්හි පිඬුපිණ්ඩ පිවිසගත්හ. එකල්හි මහණුන්ට තෙල සිත විය:

“සැවැත්හි පිඬු පිණ්ඩ සරනට දෑන් ඉතා අලුයම ය. අපි අන්තොටු පිරිවැජියන්ගේ අසපුව කරා එළඹෙමෝ නම් යෙහෙකැ”යි.

ඉක්බිති ඒ මහණහු අන්තොටු පිරිවැජියන්ගේ අසපුවට එළඹියහ. එළඹ ඒ අන්තොටු පිරිවැජියන් හා සතුටු වූහ. සමොදනාවට හිත වූ සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකක්පස් ව හුන්හ. එකක්පස් ව හුන් ඒ භික්ෂුන්ට ඒ අන්තොටු පිරිවැජියෝ තෙල කිහ:

“සමණො ආවුසො ගොතමො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙති: “එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ සබ්බං ධම්මං අභිජානාථ; සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය අභිඤ්ඤාය විහරථා”ති. මයමපි බො ආවුසො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙම: “එථ තුමෙහ ආවුසො සබ්බං ධම්මං අභිජානාථ; සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය අභිඤ්ඤාය විහරථා”ති.

ඉධ නො ආවුසො කො විසෙසො, කො අධිප්පායො, කිං නානා කරණං සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමනාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං, අනුසාසනියා වා අනුසාසනීනි”?

අථ බො තෙ භික්ඛු තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං නෙව අභිනාදිසු න පටිකෙකාසිංසු, අනභිනාදිත්ථා අප්පටිකෙකාසිත්ථා උච්චායාසනා පකකම්සු හගවනො සන්නිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජාහිසාමාති.

අථ බො තෙ භික්ඛු සාවත්ථියං පිණ්ඩාය වරිත්ථා පච්ඡා හත්තං පිණ්ඩපාත පටිකකන්නා යෙන හගවා තෙනුපසංකම්සු. උපසංකම්ත්ථා හගවත්තං අභිවාදෙත්ථා එකමත්තං නිසීදිංසු. එකමත්තං නිසින්නා බො තෙ භික්ඛු හගවත්තං එතදවොචු:.

ඉධ මයං හතෙහ, පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්ථා පත්ත වීවරමාදය සාවත්ථියං පිණ්ඩාය පටිසිමහ. තෙසං නො හතෙහ, අමනාකං එතදහොසි: “අතිප්පගො බො තාව සාවත්ථියං පිණ්ඩාය වරිත්ථා, යනාදුන මයං යෙන අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංකමෙය්‍යාමා”ති. අථ බො මයං හතෙහ යෙන අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො, තෙනුපසංකම්මහ. උපසංකම්ත්ථා තෙහි අඤ්ඤාතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමෙවාදිමහ. සමෙවාදනියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙත්ථා එකමත්තං නිසීදිමහ. එකමත්තං නිසින්නෙ බො හතෙහ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා අමෙහ එතදවොචු: “සමණො ආවුසො ගොතමො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙති: ‘එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ සබ්බං ධම්මං අභිජානාථ, සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය අභිඤ්ඤාය විහරථා’ති. මයමපි බො ආවුසො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙම: “එථ තුමෙහ ආවුසො සබ්බං ධම්මං අභිජානාථ, සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය අභිඤ්ඤාය විහරථා’ති. ඉධ නො ආවුසො කො විසෙසො, කො අධිප්පායො කිං නානා කරණං, සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමනාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං අනුසාසනියා වා අනුසාසනීනි”.

ඇවැත්ති, මහණ ගොයුම්හු සච්චනට මෙසේ දම් දෙසත්: එව, මහණෙනි, හැම දහම් දැන පසක්කොට වාසය කරව, හැම දහම් පසක්කොට කොට වසව''යි, ඇවැත්ති, අපිදු සච්චනට මෙසේ දම් දෙසමු: “ඇවැත්ති, එව, තෙපි මෙ දහම් හැම දැන පසක් කරව, හැම දහම් දැන පසක්කොට වාසය කරව''යි.

ඇවැත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් ගේ මේ ධර්ම දෙශනාව හෝ අනුශාසනාව සමග අපගේ ධර්ම දෙශනාව හෝ අනුශාසනාව අරභයා අපගේ කවර වෙසෙසෙක? කවර අධිප්‍රායයෙක? කවර වෙනසෙකැ?''යි.

එකල්හි එ මහ ඝහු ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනගේ වචනය නො ම පිළිගත්ත, පරිත්‍යාග නො ද කළහ, නො ද පිළිගෙන පරිත්‍යාග නො ද කොට හුතස්නෙන් නැගී “හගවත්හු වෙතින් තෙල භාෂිතයාගේ අක්ඛිය දැනගනුම්හ''යි ගියහ.

ඉක්බිති එ මහණෝ සැවැත්ති පිඬු පිණිස සැර පිඬුවායෙන් වැළකියාහු පසුබිත්ති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වැඳ එකත්පස් ව හුන්න, එකත්පස් ව හුන්නා වූ ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

වහන්ස, මෙ සැවැත්ති අපි පෙරවරයෙහි හැඳපෙරෙව පා සිවුරු ගෙන පිඬු පිණිස බැස ගනුම්හ. වහන්ස, එ අපහට තෙල සිත විය: “සැවැත්ති පිඬු පිණිස සරනට තව බොහෝ කල් ඇත් මැයි. අපි අන්තොටු පිරිවැජියන්ගේ අරමට එළඹමෝ නම් මැනවැ''යි. වහන්ස, ඉක්බිති අපි අන්තොටු පිරිවැජියන්ගේ අරමට එළඹියෙමු. එළඹ ඒ අන්තොටු පිරිවැජියන් භා සතුටු වීමහ, සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කළා කොට ගිම්වා එකත්පස් ව හුනුමහ. වහන්ස, එකත්පස් ව හුන් අපට අන්තොටු පිරිවැජියෝ තෙල කීහ:

“ඇවැත්ති, මහණ ගොයුම්හු සච්චනට මෙසේ දම් දෙසන්නාහ: “මහණෙනි, එව, තෙපි හැම දහම් මොනොවට දැනුව, හැම දහම් මොනොවට දැන පසක් කොට වාසය කරව''යි. ඇවැත්ති, අපිදු සච්චනට මෙසේ දහම් දෙසමු: ‘ඇවැත්ති, එව, තෙපි සියලු දහම් මොනොවට දනිවු. සියලු දහම් මොනොවට දැන දැන වාසය කරවු''යි. ඇවැත්ති, මෙ කරුණෙහි ලා අප අතර කවර වෙසෙසෙක? කවර අධිප්‍රායයෙක? මහණ ගොයුම් හුගේ ධර්ම දෙශනාව හෝ අනුශාසනාව සමග අපගේ ධර්ම දෙශනාව ඇරඹ කවර නානා කරණයෙක්ද?

අප් බො මයං භනෙත තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං නෙව අභිනාදිමහ, න පටිකෙකාසිමහ. අනභිනාදිකා අපටිකෙකාසිකා උට්ඨායාසනා පක්කම්මහ. “භගවතො සන්තීකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අකං ආජානිසසාමා”ති.

එවං වාදිතො භික්ඛවෙ අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමසු චචනියා: “එකො ආවුසො පඤ්ඤා, එකො උද්දෙසො, එකං වෙය්‍යාකරණං, දෙව පඤ්ඤා, දෙව උද්දෙසා, දෙව වෙය්‍යාකරණානි, තයො පඤ්ඤා, තයො උද්දෙසා තිණි වෙය්‍යාකරණානි, චත්තාරො පඤ්ඤා, චත්තාරො උද්දෙසා, චත්තාරි වෙය්‍යාකරණානි, පඤ්ඤා පඤ්ඤා, පඤ්චුද්දෙසා, පඤ්ඤා වෙය්‍යාකරණානි, ඡ පඤ්ඤා, ඡ උද්දෙසා, ඡ වෙය්‍යාකරණානි, සත්ත පඤ්ඤා, සත්ත උද්දෙසා සත්ත වෙය්‍යාකරණානි, අට්ඨ පඤ්ඤා, අට්ඨ උද්දෙසා, අට්ඨ වෙය්‍යාකරණානි, නව පඤ්ඤා, නව උද්දෙසා, නව වෙය්‍යාකරණානි, දස පඤ්ඤා දසුද්දෙසා, දස වෙය්‍යාකරණානිති. එවං පුට්ඨා භික්ඛවෙ අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකා න චෙව සමපායිසසන්ති, උත්තරිඤ්ඤා විසාතං ආපජජිසසන්ති. තං කිසං හෙතු: යථා තං භික්ඛවෙ අවිසයසමිං. නාහන්තං භික්ඛවෙ පසසාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහමකෙ සසසමණ ඛාහමණියා පජාය සදෙව මනුසසාය, යො ඉමෙසං පඤ්ඤානං වෙය්‍යාකරණෙන විත්තං ආරාධෙය්‍ය, අඤ්ඤානු තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා, ඉතො වා පන සුතා.

1. එකො පඤ්ඤා, එකො උද්දෙසො, එකං වෙය්‍යාකරණන්ති ඉති බො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්ඤවතං පටිච්ච වුත්තං: එකධමෙම භික්ඛවෙ භික්ඛු සමො නිබ්බිද්දමානො සමො විරජ්ජමානො සමො විමුච්චමානො සමො පරියන්තදසසාවි සමමජාභිසමෙච්ච¹ දිට්ඨෙව ධමෙම දුක්ඛසන්තකරො හොති, කතමසමිං එක ධමෙම: සබ්බෙ සත්තා ආහාරධිතිකා. ඉමසමිං බො භික්ඛවෙ එකධමෙම භික්ඛු සමො නිබ්බිද්දමානො සමො විරජ්ජමානො සමො විමුච්චමානො සමො පරියන්තදසසාවි සමමජාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙව ධමෙම දුක්ඛසන්තකරො හොති. එකො පඤ්ඤා, එකො උද්දෙසො, එකං වෙය්‍යාකරණන්ති ඉති යත්තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

1. සමමජාභිසමෙච්ච - සෙසං.

වහන්ස, එකල්හි අපි ඒ අත්තොටු පිරිවැජියනගේ භාසිතය නො ද පිළිගතුවීම, නො ද බැහැරලූමිහ, නො පිළිගෙන බැහැර නොලා හුනස්-
නෙන් නැති ගියමිහ, තෙල භාසිතයාගේ අජීය භාගාවතුන් වහන්සේ
හමුයෙහි දනුවමහ''යි.

මහණෙනි, මෙසේ කියන සුලු අත්තොටු පිරිවැජියෝ මෙසේ
කියසුතුවහ. ඇවැත්නි, එක් ප්‍රශ්නයෙක, එක් උදෙසයෙක, එක්
ව්‍යාකරණයෙක, ප්‍රශ්න දෙකෙක, උදෙස දෙකෙක, ව්‍යාකරණ දෙකෙක,
ප්‍රශ්න තුනෙක උදෙස තුනෙක, ව්‍යාකරණ තුනෙක, පැන සතරෙක,
උදෙස් සතරෙක, විසඳුම් සතරෙකැයි, පැන පසෙක, උදෙසුම් පසෙක,
විසඳුම් පසෙකැයි, පැනසයෙක, උදෙසුම් සයෙක, විසඳුම් සයෙකැයි,
පැන සතෙක, උදෙසුම් සතෙක, විසඳුම් සතෙකැයි, පැන අටෙක,
උදෙසුම් අටෙක, විසඳුම් අටෙකැයි, පැන නවයෙක, උදෙසුම් නවයෙක,
විසඳුම් නවයෙකැයි, පැන දසයෙක, උදෙසුම් දසයෙක, විසඳුම් දසයෙකැයි,
මහණෙනි, මෙසේ පුළුවස්නා ලද අත්තොටු පිරිවැජියෝ සපයා කියනට ද
නො හැකි වෙත්, මතුයෙහිදු විසානයට යෙන්: ඒ කවර හෙයින් යත්:
මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් අවිෂයෙහි පැන පුළුවස්නා ලදහු ද එහෙයින්,
මහණෙනි, යමෙක් තථාගතයන් හැර හෝ තථාගත ශ්‍රාවකයකු හැර හෝ
මෙ සස්තෙන් අසා දතුවකු හෝ හැර මෙ ප්‍රශ්නයන් විසඳීමෙන් සිත්
ගත්තෝ ද, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලොවිහි මහණ
බමුණන් සහිත දෙවමිනිසුන් සහිත සත්ත්වාව්‍ය ප්‍රජාවෙහි එබන්දකු මම
නො දක්මි.

1. එක් පැනයෙක, එක් උදෙසුමෙක, එක් විමසුමෙකැයි, මෙසේ
තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලදය යත්:
මහණෙනි, එකම ධර්මයෙකි මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ
මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිඳෙනුයේ මොනොවට
පිරිසිදු දක්නා සුලු වූයේ සම සභාගතය තුවණින් අවබෝධ කොට
ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර එක් ධර්මයෙක යත්:
හැම සත්ත්ව ආහාර සථිතිකය හ. මහණෙනි, මේ එක්ම දහමිහි මහණ
මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට
මිඳෙනුයේ මොනොවට පිරිසිදු දක්නා සුලු වූයේ සම සභාගතය තුවණින්
දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. එක් පැනයක, එක්
උදෙසුමක, එක් විසඳුමෙකැයි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් මෙය තෙල
සදහා කියන ලද.

2. දෙව පඤ්ඤා, දෙව උද්දෙසා, දෙව වෙය්‍යාකරණානිති ඉති බො පනෙතං වුතං කිංකෙතං පටිච්ච වුතං: ද්විසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිඤ්ඤාමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමජ්ඣාභිසමෙවච¹ දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති, කතමෙසු ද්විසු: නාමෙ ව රුපෙ ව. ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ ද්විසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිඤ්ඤාමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමජ්ඣාභිසමෙවච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. දෙව පඤ්ඤා, දෙව උද්දෙසා. දෙව වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං වුතං ඉදමෙතං පටිච්ච වුතං.

3. තයො පඤ්ඤා, තයො උද්දෙසා, තයො වෙය්‍යාකරණානිති, ඉති බො පනෙතං වුතං කිංකෙතං පටිච්ච වුතං: තිසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිඤ්ඤාමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමජ්ඣාභිසමෙවච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති කතමෙසු තිසු: තිසු වෙදනාසු. ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ තිසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිඤ්ඤාමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමජ්ඣාභිසමෙවච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. තයො පඤ්ඤා තයො උද්දෙසා තිණ් වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං වුතං ඉදමෙතං පටිච්ච වුතං.

4. චක්ඛාරො පඤ්ඤා, චක්ඛාරො උද්දෙසා චක්ඛාරි වෙය්‍යාකරණානිති, ඉති බො පනෙතං වුතං, කිංකෙතං පටිච්ච වුතං: චතුසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිඤ්ඤාමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමජ්ඣාභිසමෙවච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. කතමෙසු චතුසු. චතුසු ආහාරෙසු. ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ චතුසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිඤ්ඤාමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමජ්ඣාභිසමෙවච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති, චක්ඛාරො පඤ්ඤා චක්ඛාරො උද්දෙසා චක්ඛාරි වෙය්‍යාකරණානිති, ඉති යං තං වුතං ඉදමෙතං පටිච්ච වුතං.

1. සමදජා අභිසමෙව ඔපයා:

2. පැන දෙකෙක, උදෙසුම් දෙකෙක, විමසුම් දෙකෙකැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, ධර්ම දෙකෙක මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පිරිසිදු දක්නා සුලුයේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර දෙකෙක යත්: නාමයෙහි ද රූපයෙහි දැයි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය මොනොවට දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. පැන දෙකෙක, උදෙසුම් දෙකෙක, විමසුම් දෙකෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

3. පැන තුනෙක, උදෙසුම් තුනෙක, විමසුම් තුනෙකැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, ධර්ම තුනෙක, මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පිරිසිදු දක්නා සුලුයේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර තුනෙක යත්: තුන් වේදනායෙහිය. මහණෙනි, මේ තුන් දහම්හි මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පිරිසිදු දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. තුන් පැනයෙක, තුන් උදෙසුමෙක, තුන් විමසුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

4. සතර පැනයෙක, සතර උදෙසුමෙක, සතර විමසුමෙකැයි. මෙසේ තෙල බසක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, සතර දහමෙක. මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුලු වූයේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර සතරෙක ය යත්: සතර ආහාරයෙහි ය. මහණෙනි, මේ සිවුදහම්හි මහණ මොනොවට උකටලී වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිදෙනුයේ මොනොවට පයඝින්නය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන දිවුදුමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. සතර පැනෙක, සතර උදෙසුමෙක, සතර විමසුමෙකැයි. මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

5. පඤ්ච පඤ්ඤා, පඤ්චද්දෙසා, පඤ්ච වෙය්‍යාකරණානිති. ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං කිංකෙතං පටිච්ච වුත්තං: පඤ්ඤ සු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදසාථී සමමසාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛසාන්තකරො හොති. කතමෙසු පඤ්ඤා: පඤ්ඤා උපාදනකිංකෙසු. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤා ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදසාථී සමමසාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛසාන්තකරො හොති පඤ්ච පඤ්ඤා, පඤ්චද්දෙසා, පඤ්චවෙය්‍යාකරණානිති. ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

6. ඡ පඤ්ඤා ඡ උද්දෙසා ඡ වෙය්‍යාකරණානිති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. කිංකෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඡසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදසාථී සමමසාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛසාන්තකරො හොති. කතමෙසු ඡසු: ඡසු අජ්ඣත්තකෙසු ආයතනෙසු. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ ඡසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදසාථී සමමසාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛසාන්තකරො හොති. ඡ පඤ්ඤා, ඡ උද්දෙසා, ඡ වෙය්‍යාකරණානිති. ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

7. සත්ත පඤ්ඤා සත්ත උද්දෙසා සත්ත වෙය්‍යාකරණානිති. ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිංකෙතං පටිච්ච වුත්තං. සත්තසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදසාථී සමමසාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛසාන්තකරො හොති. කතමෙසු සත්තසු: සත්තසු විඤ්ඤාණධර්මීනිසු. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ සත්තසු ධම්මෙසු සමමා නිබ්බිදුමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදසාථී සමමසාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛසාන්තකරො හොති. සත්තපඤ්ඤා, සත්ත උද්දෙසා, සත්ත වෙය්‍යාකරණානිති. ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

5. පස් පැනෙක, පස් උදෙසුමෙක පස් විසඳුමෙකැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද යත්: මහණෙනි, දහම් පසෙක මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිඳෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන දිට්‍රදූමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර පසෙක ය යත්: පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයෙහි ය. මහණෙනි, මේ දහම් පසෙහි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිඳෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන දිට්‍රදූමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. පස් පැනෙක. පස් උදෙසුමෙක, පස් විසඳුමෙකැයි. මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මෙ පිණිස කියන ලද.

6. ස පැනෙක, ස උදෙසුමෙක, ස විසඳුමෙකැයි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම්, තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, දහම් සයෙක, මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිඳෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුලු වූයේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. කවර සයෙක යත්: ඡට් ආධ්‍යාත්මික ආයතනයන්හි ය. මහණෙනි, ස දහම්හි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිඳෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන, දිට්‍රදූමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. ස පැනෙක. ස උදෙසුමෙක ස විසඳුමෙකැයි. මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මෙ පිණිස කියන ලද.

7. සත් පැනෙක, සත් උදෙසුමෙක, සත් විසඳුමෙකැයි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද යත්: මහණෙනි, දහම් සතෙක මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිඳෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුලු වූයේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. කවර සතෙක යත්: සප්ත විඤ්ඤාසට්ඨියෙහි ය. මහණෙනි, මේ දහම් සතෙහි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිඳෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුලු වූයේ සම සභාගතිය දැන දිට්‍රදූමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. සත් පැනෙක. සත් උදෙසුමෙක. සත් විසඳුමෙකැයි. මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මෙ පිණිස කියන ලද.

8. අට්ඨ පඤ්ඤා, අට්ඨද්දෙසා, අට්ඨ වෙය්‍යාකරණානිති. ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං කිංකෙඤ්ඤං පටිච්ච වුත්තං: අට්ඨසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමජ්ඣාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙච්ච ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති කතමෙසු අට්ඨසු: අට්ඨසු ලොකධම්මෙසු. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමජ්ඣාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙච්ච ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. අට්ඨ පඤ්ඤා, අට්ඨද්දෙසා අට්ඨ වෙය්‍යාකරණානිති. ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

9. නව පඤ්ඤා, නව උද්දෙසා, නව වෙය්‍යාකරණානිති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං කිංකෙඤ්ඤං පටිච්ච වුත්තං. නවසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමජ්ඣාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙච්ච ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. කතමෙසු නවසු: නවසු සන්තාවාසෙසු. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ නවසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමජ්ඣාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙච්ච ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. නව පඤ්ඤා නව උද්දෙසා නව වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

10. දස පඤ්ඤා, දසද්දෙසා, දස වෙය්‍යාකරණානිති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං කිංකෙඤ්ඤං පටිච්ච වුත්තං. දසසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමජ්ඣාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙච්ච ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. කතමෙසු දසසු: දසසු අකුසලෙසු ධම්මෙසු,¹ ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ දසසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමජ්ඣාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙච්ච ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. දස පඤ්ඤා දසද්දෙසා දස වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තන්ති.

1. අකුසලෙසු කම්මපපෙසු, මජ්ඣං.

8. අට පැනෙක, අට උදෙසුමෙක, අට විමසුමෙකැයි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, දහම් අටෙක මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිඳෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර අටෙක යත්: අටලෝදහම්හි ය. මහණෙනි, මේ අට දහම්හි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිඳෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුලු වූයේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. අට පැනෙක. අට උදෙසුමෙක, අට විසඳුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

9. නව පැනෙක, නව උදෙසුමෙක, නව විසඳුමෙකැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, නව දහමෙක මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිඳෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුලු වූයේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. කවර නවයෙක යත්: නව සත්තවාසයන්හි ය. මහණෙනි, මේ නව දහම්හි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිඳෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. නව පැනෙක, නව උදෙසුමෙක, නව විසඳුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

10. දස පැනෙක, දස උදෙසුමෙක, දස විසඳුමෙකැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, දස දහමෙක මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිඳෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. කවර දසයක යත්: දස අකුසල්දහම්හි ය. මහණෙනි, මේ දස දහම්හි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිඳෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතිය දැන දිවුදහැමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. දස පැනෙක, දස උදෙසුමෙක, දස විසඳුමෙකැයි. මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද යි.

දුතිය මහාපඤ්ච සූත්තං

එකං සමයං භගවා කප්ඛග්‍රායං වීහරති වෙළුවනෙ. අථ ඛො සමඤ්චුලා කප්ඛග්‍රා¹ උපාසකා යෙන කප්ඛග්‍රා² භික්ඛුනි තෙනුපසංකමිංසු. උපසංකමිත්වා කප්ඛග්‍රං භික්ඛුනිං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු එකමන්තං නිසිත්තං ඛො කප්ඛග්‍රා උපාසකා කප්ඛග්‍රං භික්ඛුනිං එතදවොචු:

චුත්තමිදං අයොග්‍ය භගවතා මහාපඤ්ඤාසු: එකොපඤ්ඤා, එකො උද්දෙසො, එකං වෙය්‍යාකරණං. දෙව පඤ්ඤා, දෙව උද්දෙසා දෙව වෙය්‍යාකරණානි, තයො පඤ්ඤා තයො උද්දෙසා තිණි වෙය්‍යාකරණානි, වත්තාරො පඤ්ඤා. වත්තාරො උද්දෙසා වත්තාරි වෙය්‍යාකරණානි. පඤ්ඤා පඤ්චුද්දෙසා පඤ්ච වෙය්‍යාකරණානි. ඡ පඤ්ඤා ඡ උද්දෙසා ඡ වෙය්‍යාකරණානි. සත්ත පඤ්ඤා සත්ත උද්දෙසා, සත්ත වෙය්‍යාකරණානි. අට්ඨ පඤ්ඤා අට්ඨ උද්දෙසා අට්ඨ වෙය්‍යාකරණානි. නව පඤ්ඤා නව උද්දෙසා නව වෙය්‍යාකරණානි, දස පඤ්ඤා දස උද්දෙසා දස වෙය්‍යාකරණානිති. ඉමස්ස නු ඛො අයොග්‍ය භගවතා සංඛින්නෙන භාසිත්තස්ස කථං විත්ථාරෙන අත්ථො දට්ඨබ්බොති?

න ඛො පනෙතං ආචුසො භගවතො සමමුඛා සූතං, සමමුඛා පටිග්ගහිතං. නපි මනොභාවතීයානං භික්ඛුනං සමමුඛා සූතං, සමමුඛා පටිග්ගහිතං, අපිච යථා මෙත්ථ බායති, තං සුණාථ, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිස්සාමිති. එවං අයොග්‍යති ඛො කප්ඛග්‍රා උපාසකා කප්ඛග්‍රාය භික්ඛුනීයා පට්ටසෙසිංසු. කප්ඛග්‍රා භික්ඛුනි එතදවොච:

එකො පඤ්ඤා, එකො උද්දෙසො, එකං වෙය්‍යාකරණන්ති ඉති ඛො පනෙතං චුත්තං භගවතා, කිංඤ්ඤං පටිච්ච චුත්තං. එකධම්මෙ ආචුසො භික්ඛු සමමා නිබ්බිත්ථමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමත්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨොව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. කතමස්මිං එකධම්මෙ: සංඛිද්ධ සත්තා ආහාරඋප්පිතිකා, ඉමස්මිං ඛො ආචුසො එකධම්මෙ භික්ඛු සමමා නිබ්බිත්ථමානො සමමා වීරජ්ජමානො, සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමත්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨොව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එකො පඤ්ඤා, එකො උද්දෙසො, එකං වෙය්‍යාකරණන්ති ඉති යං තං චුත්තං භගවතා ඉදමෙතං පටිච්ච චුත්තං.

1. කප්ඛග්‍රකා- මජ්ඣ.

2. කප්ඛග්‍රකා- මජ්ඣ.

දෙවන මහාපඤ්ච සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කප්ඛඤා නගරයෙහි වෙළඳවනයෙහි වැඩවෙසෙන සේක. එකල්හි බොහෝ කප්ඛඤා වැසි උවසුවෝ කප්ඛඤා මෙහෙණ වෙත එළඹියහ. එළඹ කප්ඛඤා මෙහෙණ වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් කප්ඛඤා වැසි උවසුවෝ කප්ඛඤා මෙහෙණට තෙල කීහ:

ආයඨාවෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මහා ප්‍රශ්නයන්හි ලා මෙය වදාරන ලද: “එක් පැනයෙක, එක් උදෙසුමෙක, එක් විසඳුමෙක. දෙ පැනයක, දෙ උදෙසුමෙක, දෙ විසඳුමෙක. තුන් පැනයක, තුන් උදෙසුමෙක, තුන් විසඳුමෙක. සිවු පැනයක, සිවු උදෙසුමෙක, සිවු විසඳුමෙක. පස් පැනයක, පස් උදෙසුමෙක, පස් විසඳුමෙක. ස පැනයක, ස උදෙසුමෙක, ස විසඳුමෙක. සත් පැනයක, සත් උදෙසුමෙක, සත් විසඳුමෙකැයි: අට පැනයක, අට උදෙසුමෙක, අට විසඳුමෙක. නව පැනයක, නව උදෙසුමෙක, නව විසඳුමෙක. දස පැනයක, දස උදෙසුමෙක, දස විසඳුමෙකැ”යි. ආයඨාවෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදළ මේ භාෂිතයාගේ විහාර විසින් කෙසේ අතී දතයුතු දැයි.

ඇවැත්නි, තෙල හඟවතුන් හමුයෙන් නො ම අසන ලද. හමුයෙන් නො ම පිළිගන්නා ලද. මනොභාවතිය භික්ෂූන් හමුයෙන් නො ද අසන ලද. නො ද පිළිගන්නා ලද. වැලිත් මෙහි ලා මට යම් සේ වැටහේ නම් ඒ අසවු. මොනොවට මෙනෙහි කරවු. කියමි යි. ආයඨාවෙනි, එසේ ය යි කප්ඛඤා උපාසකයෝ කප්ඛඤා භික්ෂූණියට පිළිවදන් අස් වූ හ. කප්ඛඤා භික්ෂූණී තෙල කිවු ය.

එක් පැනයක, එක් උදෙසුමෙක, එක් විමසුමෙකැයි මෙසේ තෙල යමක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද නම් තෙල කුමක් සඳහා කියන ලදය. ඇවැත්නි, එක් ම දහමෙක මොනොවට මහණ උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිඳෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතය දැන දිවු දැමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. කවර එක් දහමෙක යත්: සථිසත්වයෝ ආහාරසමීකියහ. ඇවැත්නි, මේ එක් ධර්මයෙහි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මිඳෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතවයට පැමිණ දිවුදැමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. එක් පැනයක, එක් උදෙසුමෙක, එක් විසඳුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් කියන ලද නම් තෙල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ පිණිස කියන ලද:

දෙව පඤ්ඤා දෙව උදෙසා, දෙව වෙය්‍යාකරණානිති ඉති ඛෙ පනෙනං වුත්තං භගවතා, කිංකේතං පටිච්ච වුත්තං: ද්විසු ආවුසො ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිඤ්ඤාමානො සමමා වීරජ්ජමානො, සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමත්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භොති. කතමෙසු ද්විසු: නාමෙ ව රූපෙ ව. -පෙ- කතමෙසු තීසු: තීසු චේදනාසු. ඉමෙසු ඛො ආවුසො තීසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා නිබ්බිඤ්ඤාමානො, සමමා වීරජ්ජමානො, සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමත්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භොති, තයො පඤ්ඤා තයො උදෙසා, තීණි වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං වුත්තං භගවතා ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

වන්තාරො පඤ්ඤා, වන්තාරො උදෙසා වන්තාරී වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං වුත්තං භගවතා, කිංකේතං පටිච්ච වුත්තං: චතුසු ආවුසො ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා සුභාවිතවිනො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමත්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භොති. කතමෙසු චතුසු: චතුසු සතිපට්ඨානෙසු. ඉමෙසු ඛො ආවුසො චතුසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා සුභාවිතවිනො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමත්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භොති. වන්තාරො පඤ්ඤා, වන්තාරො උදෙසා, වන්තාරී වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං වුත්තං භගවතා ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

පඤ්ඤා පඤ්ඤා, පඤ්ඤා උදෙසා, පඤ්ඤා වෙය්‍යාකරණානිති ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං භගවතා, කිංකේතං පටිච්ච වුත්තං: පඤ්ඤා ආවුසො ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා සුභාවිතවිනො සමමා පරියන්තදස්සාවී සමමත්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භොති. කතමෙසු පඤ්ඤාසු: පඤ්ඤා ඉඤ්ජියෙසු. -පෙ- කතමෙසු ඡසු: ඡසු නිසසාරණියාසු ධාතුසු. -පෙ- කතමෙසු සත්තසු: සත්තසු ඛොඤ්ඤාධෙසු. -පෙ- කතමෙසු අට්ඨසු: අට්ඨෙ අට්ඨඛිකිකෙ මග්ගෙ¹ ඉමෙසු ඛො ආවුසො අට්ඨසු ධම්මෙසු භික්ඛු සමමා සුභාවිතවිනො සමමා පරියන්තදස්සාවී, සමමත්ථාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භොති. අට්ඨ පඤ්ඤා, අට්ඨ උදෙසා, අට්ඨ වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං වුත්තං භගවතා ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

1. අට්ඨසු අට්ඨ අට්ඨඛිකිකෙමග්ගෙ- මජ්ඣ.

දෙ පැනෙක, දෙ උදෙසුමෙක, දෙ විසදුමෙකැයි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තෙල යමක් කියන ලද නම්, තෙල කුමක් සඳහා දෙසන ලද ය යත්: ඇවැත්නි, දහම් දෙකෙකැ මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මීදෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතියට පැමිණ දිවුදුමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර දෙකෙක යත්: නාමයෙහි හා රූපයෙහි හා යි. ... කවර තුනෙක යත්: තුන් වෙදනායෙහි ය -පෙ- ඇවැත්නි, මේ තුන් දහම්හි මහණ මොනොවට උකටලි වනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මීදෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතියට පැමිණ ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. තුන් පැනෙක, තුන් උදෙසුමෙක, තුන් විසදුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කියන ලද නම්, තෙල මෙ පිණිස කියන ලද.

සතර පැනෙක, සතර උදෙසුමෙක, සතර විසදුමෙකැයි මෙසේ යමක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස දෙසන ලද ය යත්: ඇවැත්නි, සතර දහමෙක මහණ මොනොවට වැඩු සිතැතියේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුලුයේ සම සභාගතියට පැමිණ ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර සතරෙක යත්: සතර සිව්වත්හි ය. ඇවැත්නි, මේ සතර දහම්හි මහණ මොනොවට සුභාවිත චිත්තය ඇතියේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නේ සම සභාගතියට පැමිණ ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. සතර පැනෙක, සතර උදෙසුමෙක, සතර විමසුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද නම් තෙල කරුණ මෙ පිණිස දෙසන ලද.

පස් පැනෙක, පස් උදෙසුමෙක, පස් විසදුමෙකැයි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: ඇවැත්නි, පස් දහමෙක මහණ මොනොවට වැඩු සිතැතියේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුල්ලේ සම සභාගතියට පැමිණ දිවුදුමියෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර පසෙක යත්: පඤ්ඤා-ඤ්ඤායන්හි ය. ... කවර සයෙකයත්: ඡට් තිඃසාරණිය ධාතුයෙහි ය ... කවර සතෙක යත්: සප්ත බොධ්‍යඛණ්ඩයන්හි ය. ... කවර අටෙක යත්: ආයඝිඤ්ඤාචාරික මාරියෙහි ය. ඇවැත්නි, මේ අට දහම්හි මහණ මොනොවට වැඩු සිතැතියේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නේ මොනොවට සංභාවාත්මය දැන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. අට පැනෙක, අට උදෙසුමෙක, අට විසදුමෙකැයි මෙසේ යම් ම බසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද නම් තෙල මෙ පිණිස දෙසන ලද.

නව පඤ්ඤා, නවුද්දෙසා නව වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං චුක්ඛං භගවතා, කිංකේතං පටිච්ච චුක්ඛං: නවස්ස ආචුසො ධම්මෙස්ස භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාථී සමමද්ද්‍යාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භොති. කතමෙස්ස නවස්ස: නවස්ස සන්තාවාසෙස්ස. ඉමෙස්ස ඛො ආචුසො නවස්ස ධම්මෙස්ස භික්ඛු සමමා නිබ්බිද්දමානො සමමා වීරජ්ජමානො සමමා විමුච්චමානො සමමා පරියන්තදස්සාථී සමමද්ද්‍යාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භොති. නව පඤ්ඤා, නවුද්දෙසා නව වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං චුක්ඛං භගවතා, ඉදමෙතං පටිච්ච චුක්ඛං.

දස පඤ්ඤා දස උද්දෙසා, දස වෙය්‍යාකරණානිති ඉති ඛො පනෙතං චුක්ඛං භගවතා, කිංකේතං පටිච්ච චුක්ඛං: දසස්ස ආචුසො ධම්මෙස්ස භික්ඛු සමමා සුභාවිතවිනේනා සමමාපරියන්තදස්සාථී සමමද්ද්‍යාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භොති. කතමෙස්ස දසස්ස: දසස්ස කුසලෙස්ස කම්මපටේස්ස: ඉමෙස්ස ඛො ආචුසො දසස්ස ධම්මෙස්ස සමමා සුභාවිතවිනේනා සමමාපරියන්තදස්සාථී සමමද්ද්‍යාභිසමෙච්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භොති. දස පඤ්ඤා, දස උද්දෙසා, දස වෙය්‍යාකරණානිති ඉති යං තං චුක්ඛං භගවතා, ඉදමෙතං පටිච්ච චුක්ඛං.

ඉති ඛො ආචුසො යං තං චුක්ඛං භගවතා මහාපඤ්ඤාසු¹ එකො පඤ්ඤා, එකො උද්දෙසො, එකං වෙය්‍යාකරණං -පෙ- දසවෙය්‍යාකරණානිති ඉමස්ස ඛො අභං ආචුසො භගවතා සංඛිතේන භාසිතස්ස එවං විජාරෙන අස්සං ආජානාමි. ආකංඛිමානා ච පන තුමේන ආචුසො භගවතං යෙව උපසංකම්ඤ්ඤා එතමස්සං පුට්ඨෙය්‍යාප්², භගවා නො භවා ව්‍යාකරොති³, තපං නං ධාරෙය්‍යාපාති.

එවං අයොති ඛො කප්ඛලා උපාසකා කප්ඛලාය භික්ඛුනියා භාසිතං අභිනාදිඤ්ඤා අනුමොදිඤ්ඤා උට්ඨායාසනා කප්ඛලං භික්ඛුනිං අභිවාදෙඤ්ඤා පදකම්මං කඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසංකම්ඤ්ඤා උපසංකම්ඤ්ඤා භගවතං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදිස්සු. එකමන්තං නිසීන්තා ඛො කප්ඛලා උපාසකා යාවතකො අභොසි කප්ඛලාය භික්ඛුනියා සද්ධිං-කපාසලපො, තං සංඛං භගවතො ආරොචෙස්සං.

1. සංඛිතේන භාසිතස්ස මහාපඤ්ඤාසු- මජ්ඣං.

2. පටිපුට්ඨෙය්‍යාප්- මජ්ඣං.

3. යපා නො තං- මජ්ඣං.

නව පැනෙක, නව උදෙසුමෙක, නව විසඳුමෙකැ යි මෙසේ යම් ම බසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කියන ලද නම්, තෙල කුමක් පිණිස දෙසන ලද ය යත්: ඇවැත්නි, දහම් නවයෙක මහණ මොනොවට උකට්ඨි වනුයේ නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මීදෙනුයේ මොනොවට ස්වභාවා-
 ඤීය දූන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර නවයෙක යත්: නව සත්ත්වයෙකින් ය. ඇවැත්නි, මේ නව දහම්හි මහණ මොනොවට උකට්ඨිවනුයේ මොනොවට නො ඇලෙනුයේ මොනොවට මීදෙනුයේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුලුයේ මොනොවට ස්වභාවාඤීය දූන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. නව පැනෙක, නව උදෙසුමෙක, නව විසඳුමෙකැ යි මෙසේ යම් ම බසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කියන ලද නම් තෙල මෙ සඳහා කියන ලද:

දස පැනෙක, දස උදෙසුමෙක දස විසඳුමෙකැ යි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තෙල යමක් දෙසන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: ඇවැත්නි, දස දහමෙක මොනොවට වැඩු සිතැතියේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නාසුලු වූයේ මොනොවට ස්වභාවාඤීය දූන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. කවර දසයෙක යත්: දශ කුසල කම්පථයෙහි ය: ඇවැත්නි, මේ දස දහම්හි මොනොවට වැඩු සිතැතියේ මොනොවට පයඝීන්තය දක්නා සුලුයේ මොනොවට ස්වභාවාඤීය දූන ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වෙයි. දස පැනෙක, දස උදෙසුමෙක, දස විසඳුමෙකැ යි මෙසේ යම් ම බසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද නම් තෙල මෙ පිණිස කියන ලද.

ඇවැත්නි, මෙසේ මහාප්‍රශ්නයන්හි එක් පැනෙක, එක් උදෙසු-
 මෙක, එක් විමසුමෙකැ යි ... දස විසඳුමෙකැ යි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් ම බසක් කියන ලද නම්, ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසන ලද මේ භාෂිතයා ගේ අඤ්ඤා මෙසේ විසාර විසින් මම දන්මි, ඇවැත්නි, තෙසි කැමැත්තහු නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ම එළඹ තෙල අඤ්ඤා පුළුවනි. යම් පරිද්දෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තොපට ව්‍යාකරණ කරන සේක් නම් එය එපරිද්දෙන් දරවු යි.

ආයඤ්ඤාවෙති, එසේ යයි කප්ඛණ්ඩා වැසි උපාසකයෝ කප්ඛණ්ඩා මෙහෙණගේ භාෂිතය පිළිගෙන අනුමෝදන් කොටගෙන හුනස්නෙන් නැගී කප්ඛණ්ඩා භික්ෂුණිය වැඳ පැදකුණු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹී සිටියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත් පස් ව හුන්හ, එකත්පස් ව හුන් කප්ඛණ්ඩා වැසි උවසුවෝ කප්ඛණ්ඩා භික්ෂුණිය සමග යම්තාක් කපා සලලාපයෙක් වී නම් එ හැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැලකළහ.

සාධු, සාධු ගහපතයො, පණ්ඩිතා ගහපතයො කප්ඛකො භික්ඛුනී මහාපඤ්ඤා ගහපතයො කප්ඛකො භික්ඛුනී. සට්ඨේ¹ තුමො ගහපතයො මං උපසංකමිත්වා එතමිත්ථං පුට්ඨය්‍යාථ, අහමි පිටිතං. එවමෙව ඛ්‍යාකරෙය්‍යා යථා නං කප්ඛකො භික්ඛුනීයා ඛ්‍යාකතං. එසො ටෙව තස්සඤ්ඤා, එවඤ්ඤා නං ධාරෙය්‍යාථාති.

10. 1. 3. 9

පට්ඨකොසල සූතං

[සාවකී]

1. යාවතා භික්ඛවෙ කාසිකොසලා, යාවතා රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස විජිතේ², රාජා තත්ථ පසෙනදී කොසලො රාජා අග්ගමකඛායති. රඤ්ඤාපි ඛො භික්ඛවෙ පසෙනදිස්ස කොසලස්ස අඤ්ඤාප්ඨනං, අත්ථි විපරිණාමො. එවං පස්සං භික්ඛවෙ සූතවා අරියසාවකො තස්මිමිති නිබ්බිද්දති. තස්මිති නිබ්බිද්දන්තො අග්ගෙ විරජ්ජති, පගෙව භීතස්මි.

2. යාවතා භික්ඛවෙ චන්දිමසූරියා පරිහරන්ති, දිසා හන්ති විරොචනා, තාව සහස්සධා ලොකො. තස්මි සහස්සධා ලොකෙ සහස්සං චද්දන්තං, සහස්සං සූරියානං³, සහස්සං සිනෙරුපබ්බතරාජානං, සහස්සං ජලේඛදීපානං, සහස්සං අපරගොයානානං සහස්සං උත්තරකුරුනං, සහස්සං පුබ්බවිදෙහානං, චිත්තාරි මහාසමුද්දසහස්සාති, චිත්තාරි මහාරාජසහස්සාති, සහස්සංවාතුමමහාරාජිකානං, සහස්සං කාවතියානං, සහස්සං යාමානං, සහස්සං තුසිතානං, සහස්සං නිම්මාණරතීනං, සහස්සං පරනිමිත්තවසවකතීනං, සහස්සං බ්‍රහ්මලොකානං, යාවතා භික්ඛවෙ සහස්සිලොකධාතු, මහාබ්‍රහ්මා තත්ථ අග්ගමකඛායති. මහාබ්‍රහ්මනොපි ඛො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාප්ඨනං, අත්ථි විපරිණාමො. එවං පස්සං භික්ඛවෙ සූතවා අරියසාවකො තස්මිමිති නිබ්බිද්දති. තස්මිති නිබ්බිද්දන්තො අග්ගෙ විරජ්ජති, පගෙව භීතස්මි.

1. මඤ්ඤා- මජ්ඣ.

2. විජිතං- මජ්ඣ.

3. සූරියානං- මජ්ඣ.

ගැහැවියෙකි, මැනැව, මැනැව, ගැහැවියෙකි, කජ්ඣකලා මෙහෙණ පණ්ඩිතය, ගැහැවියෙකි, කජ්ඣකලා මෙහෙණ මහපැනැතියක. ගැහැවියෙකි, ඉදිත් තෙපි මා කරා එළඹ මෙ අක්ඛිය පුළුවස්සු නම්, යම් පරිද්දෙකින් එය කජ්ඣකලා භික්ෂුණිය විසින් විසඳන ලද නම් එපරිද්දෙන් ම විසඳන්නෙමි. තෙල භාෂිතයාගේ අක්ඛිය තෙල මැයි. එසෙයින් ම එය දරවුයි.

10. 1. 3. 9

ප්‍රථම කොසල සූත්‍රය

[සැවැත්]

1. මහණෙනි, යම්තාක් කසි කොසොල් ජනපද වැසියෝ වෙත් නම්, පසෙනදී කොසල රජුගේ විජිතයෙහි යම්තාක් රජහු වෙත් නම්, ඔවුන් අතුරෙහි පසෙනදී කොසල රජ අග්‍රය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, පසෙනදී කොසොල් රජහුගේ ද අන්‍යථාත්‍වයක් ඇත. විචරිණාමයක් (මරණය) ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් අරිසවු එ සැපත්හි දු උකටලී වෙයි. එහි උකටලී වනුයේ අග්‍ර කොසල රාජ්‍යයෙහි නො ඇලෙන්නේ ය. භීත (පඤ්ඤාකාම ගුණ) යෙහි කැලමැයි.

2. මහණෙනි, යම්තාක් සඳහිරුහු වට ඇවිදිද් ද, බබළන්නාහු දිගුන් හොබවත් ද, එතෙක් සහසී ලොකධාතූ වෙයි. එ සහසී ලොකධාතූයෙහි සඳ දහසෙක, හිරු දහසෙක, මහමෙර දහසෙක, දඹදිවු දහසෙක, අපර ගොයාන දහසෙක, උතුරුකුරු දහසෙක, සුච්චිදෙන දහසෙක, මහ මුහුදු සාරදහසෙක. වරම්රජහු සාරදහසෙක, වාතුම්භාරාජික දහසෙක, ත්‍රයත්ත්‍රිංශත් දහසෙක, යාම දහසෙක, තුසිත දහසෙක, නිමමාණරති දහසෙක, පරනිර්මිතවිඳවර්ති දහසෙක, බ්‍රහ්මලොක දහසෙක, මහණෙනි, යම්තාක් සහසී ලොකධාතූ වේ ද, එහි මහබඹු අග්‍රය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මහබඹුහු දු ගේ අන්‍යථාත්‍වයක් ඇත. ව්‍යුතියක් ඇත, මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයථ ශ්‍රාවක ඒ බඹසැපත්හි දු උකටලී වෙයි. එහි උකටලී වනුයේ අග්‍රබ්‍රහ්මසමපත්ති නො ඇලෙයි යටත් සැපත්හි කැල මැයි.

3. හොති ඛො සො භික්ඛවෙ සමයො, යං අයං ලොකො සංවට්ඨති, සංවට්ඨමානෙ භික්ඛවෙ ලොකෙ යෙහුයොන සත්තා ආභසාර සංවත්තනිකා¹ භවන්ති, තෙ තස්ස හොන්ති මනොමයා, පීතිභක්ඛා සයං පභා අත්තලිකෙචරා සුභවංසිනො වීරං දීඝමඤ්ඤානං තිට්ඨන්ති. සංවට්ඨමානෙ භික්ඛවෙ ලොකෙ ආභසාරා දෙවා අග්ගමක්ඛායන්ති. ආභසාරානමපි ඛො භික්ඛවෙ දෙවානං අකෙච අඤ්ඤාප්තං. අත්ථි විපරිණාමො, එවං පසං භික්ඛවෙ සුත්ථා අරියසාවකො තස්මිමපි ගිබ්බිජුති, තස්මි ගිබ්බිජුතො අග්ගෙ වීරස්සති, පගෙව භීතස්මි.

4. දසගුමානි භික්ඛවෙ කසිණායතනානි. කතමානි දස: පඨවිකසිණ-මෙකො සඤ්ජානාති උද්ධං අධො තිරියං අද්ධං අප්පමාණං. ආපොකසිණ-මෙකො සඤ්ජානාති උද්ධං අධො, තිරියං අද්ධං අප්පමාණං. තෙජොකසිණ-මෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- වායොකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- නිලකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- පිතකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- ලොභිතකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- ඔදනකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- ආකාසකසිණමෙකො සඤ්ජානාති -පෙ- විඤ්ඤාණකසිණමෙකො සඤ්ජානාති උද්ධං අධො තිරියං අද්ධං අප්පමාණං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දස කසිණානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දසනං කසිණායතනානං යදිදං විඤ්ඤාණකසිණමෙකො සඤ්ජානාති උද්ධං අධො තිරියං අද්ධං අප්පමාණං, එවං සඤ්ඤානොපි ඛො භික්ඛවෙ සන්ති සත්තා. එවං සඤ්ඤානමපි භික්ඛවෙ සත්තානං අකෙච අඤ්ඤාප්තං, අත්ථි විපරිණාමො. එවං පසං භික්ඛවෙ සුත්ථා අරියසාවකො තස්මිමපි ගිබ්බිජුති, තස්මි ගිබ්බිජුතො අග්ගෙ වීරස්සති, පගෙව භීතස්මි.

5. අට්ඨිමානි භික්ඛවෙ අභිභායතනානි, කතමානි. අට්ඨ: අජ්ඣත්තං රූපසඤ්ඤාදි එකො බහිද්ධා රූපානි පසසති පරිත්තානි සුචණ්ණ දුබ්බණ්ණානි. “තානි අභිභුය්ස ජානාමි පසසාමි”ති එවං සඤ්ඤාදි හොති ඉදං පඨමං අභිභායතනං.

අජ්ඣත්තං රූපසඤ්ඤාදි එකො බහිද්ධා රූපානි පසසති අප්පමාණානි සුචණ්ණ දුබ්බණ්ණානි, තානි අභිභුය්ස ජානාමි, පසසාමි”ති එවං සඤ්ඤාදි හොති. ඉදං දුතියං අභිභායතනං.

අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤාදි එකො බහිද්ධා රූපානි පසසති පරිත්තානි සුචණ්ණ දුබ්බණ්ණානි, “තානි අභිභුය්ස ජානාමි, පසසාමි”ති එවං සඤ්ඤාදි හොති. ඉදං තතියං අභිභායතනං.

3. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මේ ලොව නස්තේ වේ ද, එබඳු කාලයෙක් වේ මැ ය, මහණෙනි, ලොව නස්තා කල්හි බෙහෙවින් සත්ත්තු ආභාසවර දෙව්ලොව උපදනාහු වෙන් ඕහු ඒ බලිලොව ධ්‍යානමනසින් මනෝමය වූවාහු ප්‍රීතිහත්භ්‍ය වූවාහු ස්වයම්ප්‍රභා ඇත්තාහු අනාරික්ඛවර වූවාහු ශුභස්වාසී වූවාහු දීර්ඝ කාලයක් සිටින්නාහු වෙත්. මහණෙනි, ලොකය, නස්තා කල්හි ආභාසවර දෙවියෝ අග්‍රයහ සි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, ආභාසවර දෙවියනුදු ගේ අත්‍යාපාකයෙක් ඇත, ව්‍යුතියෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයඤ්චක එ බලිසැපත්හි දු උකටලි වෙයි. එහි උකටලි වනුයේ එ අග්‍ර සැපත්හි නො ඇලෙයි. යටත් සැපත්හි කැල ම ය.

4. මහණෙනි, මේ කසිණායතනයෝ දස දෙනෙකි. කවර දස දෙනෙක යත්: එකෙක් උඩ යට සරස ද්වය රහිත ප්‍රමාණ රහිත පඨවිකසිණය දන්නේය. එකෙක් ... ආපොකසිණය දන්නේය ... එකෙක් තෙජො කසිණය දන්නේය ... එකෙක් වායොකසිණය දන්නේය ... එකෙක් නිලකසිණය දන්නේය ... එකෙක් පිතකසිණය දන්නේය ... එකෙක් ලොහිතකසිණය දන්නේය ... එකෙක් ඔදනකසිණය දන්නේය ... එකෙක් ආකාසකසිණය දන්නේය ... එකෙක් උඩ යට සරස ද්වය රහිත ප්‍රමාණ රහිත වික්ඛාණකසිණය දන්නේය. මහණෙනි, මොහු දස කසිණායතනයෝ ය. මහණෙනි, එකෙක් උඩ යට සරස ද්වය රහිත ප්‍රමාණ රහිත වික්ඛාණකසිණය දන්නේය යන යම් මේ කරුණෙක් ඇද්ද, මේ දස කසිණයන් අතුරෙහි තෙල අග්‍ර වෙයි. මහණෙනි, මේ බදු සංඥ ඇති සත්ත්වයෝ වෙන් ද මහණෙනි, මෙබඳු සංඥ ඇති සත්ත්වයන් අතුරෙහි ද අත්‍යාපාකයෙක් ඇත, ව්‍යුතියෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ආයඤ්චක එ සැපත්හි දු උකටලි වෙයි. එහි උකටලි වනුයේ ඒ අග්‍ර සැපත්හි නො ඇලෙයි. යටත් සැපතෙහි කැල ම ය.

5. මහණෙනි, මේ අභිභායතනයෝ අට දෙනෙක, කවර අට දෙනෙක යත්: එකෙක් තමා තුළ රූප සංඥ ඇතියේ අල්ප වූ සුවණ් දුච්ඡි වූ බැහැර රූ දක්නේය. එ රූ අභිභවා දන්මි, දක්මි යි යන මෙබඳු සංඥ ඇතියේ වෙයි. මේ ප්‍රථමාභිභායතන යි.

එකෙක් තමා තුළ රූප සංඥ ඇතියේ ප්‍රමාණ රහිත සුවණ් දුච්ඡි වූ බැහැර රූ දක්නේය. එ රූ අභිභවා දන්මි, දක්මි යි මෙබඳු සංඥ ඇතියේ වෙයි. මේ ද්විතීයාභිභායතන යි.

එකෙක් තමා තුළ අරූප සංඥ ඇතියේ අල්ප වූ සුවණ් දුච්ඡි වූ බැහැර රූ දක්නේය. එ රූ අභිභවා දන්මි, දක්මි යි මෙසේ සංඥ ඇතියේ වෙයි. මේ තෘතීයාභිභායතන යි.

අර්ඝ්‍යානං අරූපසඤ්ඤා ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති අප්‍රමාණානි පුච්ඡන්තො භූතානි, 'තානි අභිභූයා ජානාමි පසසාමි'ති ඵවං සඤ්ඤා භොති ඉදං වතුඤ්ඤං අභිභායතනං.

අර්ඝ්‍යානං අරූපසඤ්ඤා ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති නිලානි නිල-
වණණානි නිල නිදසසනානි නිල නිභාසානි සෙය්‍යාපාපි නාම උච්චං පුප්ථං¹
නිලං නිලවණණං නිලනිදසසනං නිලනිභාසං, සෙය්‍යාපාපි වා පන තං වඤ්ඤං
බාරාණසෙය්‍යාකං උභතොභාග වීමඤ්ඤං නිලං නිලවණණං නිලනිදසසනං
නිල නිභාසං. ඵවමෙව අර්ඝ්‍යානං අරූපසඤ්ඤා ඵකො බහිද්ධා රූපානි
පසසති නිලානි නිලවණණානි නිලනිදසසනානි. 'තානි අභිභූයා ජානාමි,
පසසාමි'ති ඵවං සඤ්ඤා භොති, ඉමං පඤ්ඤමං අභිභායතනං.

අර්ඝ්‍යානං අරූපසඤ්ඤා ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති පිතානි පිත-
වණණානි පිතනිදසසනානි, පිතනිභාසානි. සෙය්‍යාපාපි නාම කණ්ණිකාර-
පුප්ථං පිතං පිතවණණං පිතනිදසසනං පිතනිභාසං, සෙය්‍යාපාපි වා පන තං
වඤ්ඤං බාරාණසෙය්‍යාකං උභතොභාගවීමඤ්ඤං පිතං පිතවණණං පිත-
නිදසසනං පිතනිභාසං. ඵවමෙව අර්ඝ්‍යානං අරූපසඤ්ඤා ඵකො බහිද්ධා
රූපානි පසසති පිතානි පිතවණණානි පිතනිදසසනානි පිතනිභාසානි. 'තානි
අභිභූයා ජානාමි, පසසාමි'ති ඵවං සඤ්ඤා භොති ඉදං ඡඤ්ඤං අභිභායතනං.

අර්ඝ්‍යානං අරූපසඤ්ඤා ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති ලොහිතකානි
ලොහිතකවණණානි ලොහිතකනිදසසනානි ලොහිතකනිභාසානි සෙය්‍යා-
පාපි නාම ඛණ්ඩුජීවකපුප්ථං ලොහිතකං ලොහිතකවණණං ලොහිතක
නිදසසනං ලොහිතකනිභාසං, සෙය්‍යාපාපි වා පන තං වඤ්ඤං බාරාණසෙය්‍යාකං
උභතොභාගවීමඤ්ඤං ලොහිතකං ලොහිතකවණණං ලොහිතකනිදසසනං
ලොහිතක නිභාසං. ඵවමෙව අර්ඝ්‍යානං අරූපසඤ්ඤා ඵකො බහිද්ධා
රූපානි පසසති ලොහිතකානි ලොහිතකවණණානි ලොහිතක නිදසසනානි
ලොහිතක නිභාසානි තානි අභිභූයා ජානාමි, පසසාමි'ති ඵවං සඤ්ඤා භොති
ඉදං සත්තමං අභිභායතනං.

අර්ඝ්‍යානං අරූපසඤ්ඤා ඵකො බහිද්ධා රූපානි පසසති ඔදනානි ඔදන-
වණණානි ඔදනනිදසසනානි ඔදන නිභාසානි.

1. උමං පුප්ථං, මයය.

එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඤ ඇතිගේ අප්‍රමාණ වූ සුවණ් දුවණ් වූ බැහැර රූ දක්නේය. එ රූ අභිභවා දන්මි. දක්මි යි මෙසේ සංඤ ඇතිගේ වෙයි. මේ චතුක්ඛානිභායතන යි.

එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඤ ඇතිගේ නිල වූ නිලවණ් වූ නිල නිදඹන වූ නිලනිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේය. නිල වූ නිල වණ් වූ නිල කිදඹන වූ දිය මෙරලිය මල යම් සේ වේ ද, බරණැස වියු දෙපස මොළොක් වූ නිල වූ නිලවණ් වූ නිලනිදඹන වූ නිලනිභාස වූ ඒ පිළි යම්සේ වේ ද එපරිදි ම එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඤ ඇතිගේ නිල වූ නිල වණ් වූ නිලනිදඹන වූ නිලනිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේ ය. ඒ රූ අභිභවා දන්මි. දක්මි'යි මෙසේ සංඤ ඇතිගේ වෙයි. මේ පඤ්චානිභායතනය යි.

එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඤ ඇතිගේ පිත වූ පිත වණ් වූ පිතනිදඹන වූ පිතනිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේ ය. පිත වූ පිතවණ් වූ පිතනිදඹන වූ පිතනිභාස වූ කිණිහිරි පුප් යම්සේ වේ ද, බරණැස වියු දෙපස මොළොක් වූ පිත වූ පිතවණ් වූ පිතනිදඹන වූ පිතනිභාස වූ ඒ පිළි යම්සේ වේ ද, එපරිදි ම එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඤ ඇතිගේ පිත වූ පිතවණ් වූ පිතනිදඹන වූ පිතනිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේ ය. ඒ රූ අභිභවා දන්මි, දක්මි යි මෙසේ සංඤ ඇතිගේ වෙයි. මේ ඡෂ්ඨානිභායතනය යි.

එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඤ ඇතිගේ ලොහිත වූ ලොහිතවණ් වූ ලොහිතකනිදඹන වූ ලොහිතකනිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේ ය, ලොහිත වූ ලොහිතක වණ් වූ ලොහිතක කිදඹන වූ ලොහිතක නිභාස වූ බඳුවද පුප් යම්සේ වේ ද බරණැස වියු දෙපස මොළොක් වූ ලොහිතක වූ ලොහිතක වණ් වූ ලොහිතක නිදඹන වූ ලොහිතක නිභාස වූ ඒ පිළි යම් සේ වේ ද, එපරිදිම එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඤ ඇතිගේ ලොහිතක වූ ලොහිතක වණ් වූ ලොහිතක නිදඹන වූ ලොහිතක නිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේ ය. ඒ රූ අභිභවා දන්මි දක්මි යි මෙසේ සංඤ ඇතිගේ වෙයි. මේ සප්තමානිභායතනය යි,

එකෙක් තමා තුළ අරූපසංඤා ඇතිගේ ඔදන වූ ඔදන වණ් වූ ඔදන කිදඹන වූ ඔදන නිභාස වූ බැහැර රූ දක්නේ ය.

සෙය්‍යථාපි නාම ඔසධිතාරකා ඔදනා ඔදනවණණා ඔදනනිදසසනා ඔදනනිභාසා. සෙය්‍යථාපි චා පන තං වත්ථං. බාරාණසෙය්‍යාකං උභතො භාගවිමථං. ඔදනං ඔදනවණණං ඔදනනිදසසනං ඔදනනිභාසං ඵලමෙවං අජ්ඣන්තං අරුපසඤ්ඤී ඵකො බහිද්ධා රුපානි පසසති ඔදනානි ඔදනවණණානි ඔදනනිදසසනානි ඔදනනිභාසානි. ‘තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි, පසසාමි’ති ඵවංසඤ්ඤී භොති ඉදං අට්ඨමං අභිභායනනං.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ අට්ඨ අභිභායනනානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං අට්ඨන්තං අභිභායනනානං යදිදං අජ්ඣන්තං අරුපසඤ්ඤී ඵකො බහිද්ධා රුපානි පසසති ඔදනානි ඔදනවණණානි ඔදනනිදසසනානි ඔදනනිභාසානි. තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසසාමිති ඵවං සඤ්ඤී භොති. ඵවංසඤ්ඤීනොපි ඛො භික්ඛවෙ සන්තී සත්තා. ඵවං සඤ්ඤීනමි ඛො භික්ඛවෙ සත්තානං අපෙච අඤ්ඤාථන්තං, අත්ථි විපරිණාමො, ඵවං පසසං භික්ඛවෙ සුත්ථා අරියසාවකො තස්මිමි නිබ්බිජුති. තස්මි නිබ්බිජුනෙතා අග්ගෙ වීරජ්ජති, පගෙව භීතස්මි.

6. වතසෙය්‍යා ඉමා භික්ඛවෙ පටිපද. කතමා වතසෙය්‍යා: දුක්ඛා පටිපද දුක්ඛාභිඤ්ඤා, දුක්ඛා පටිපද ඛිප්පාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපද දුක්ඛාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපද ඛිප්පාභිඤ්ඤා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ වතසෙය්‍යා පටිපද. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං වතුන්තං පටිපදනං යදිදං සුඛා පටිපද ඛිප්පාභිඤ්ඤා. ඵවං පටිපන්නාපි ඛො භික්ඛවෙ සන්තී සත්තා. ඵවං පටිපන්නානමි ඛො භික්ඛවෙ සත්තානං අපෙච අඤ්ඤාථන්තං, අත්ථි විපරිණාමො. ඵවං පසසං භික්ඛවෙ සුත්ථා අරිය සාවකො තස්මිමි නිබ්බිජුති. තස්මි නිබ්බිජුනෙතා අග්ගෙ වීරජ්ජති, පගෙව භීතස්මි.

7. වතසෙය්‍යා ඉමා භික්ඛවෙ සඤ්ඤා, කතමා වතසෙය්‍යා: පරිත්තමෙකො සඤ්ඤානානි, මහග්ගතමෙකො සඤ්ඤානානි, අපාමාණමෙකො සඤ්ඤානානි නත්ථි කිඤ්චිති ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනමෙකො සඤ්ඤානානි, ඉමා ඛො භික්ඛවෙ වතසෙය්‍යා සඤ්ඤා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං වතුන්තං සඤ්ඤානං යදිදං “නත්ථි කිඤ්චි”ති ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනමෙකො සඤ්ඤානානි. ඵවං සඤ්ඤීනොපි ඛො භික්ඛවෙ සන්තී සත්තා. ඵවං සඤ්ඤීනමි ඛො භික්ඛවෙ සත්තානං අපෙච අඤ්ඤාථන්තං, අත්ථි විපරිණාමො ඵවං පසසං භික්ඛවෙ සුත්ථා, අරියසාවකො තස්මිමි නිබ්බිජුති. තස්මි නිබ්බිජුනෙතා අග්ගෙ වීරජ්ජති, පගෙව භීතස්මි.

අවදන වූ අවදන වණ්ණ වූ අවදන නිදඹන වූ අවදන නිභාස වූ අවහන් තරු යම් සේ වේ ද අවදන වූ අවදන වණ්ණ වූ අවදන නිදඹන වූ අවදන නිභාස වූ බරණැස වියු ඒ වය්‍යායක් යම් සේ වේ ද එසේ එකෙක් තමා තුළ අරුප සංඥ ඇතිසේ අවදන වූ අවදන වණ්ණ වූ අවදන නිදඹන වූ අවදන නිභාස වූ බැහැර රු දක්නේය. එ රු දන්මි, දක්මි යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ අෂ්ටම අභිභායනන යි.

මහණෙනි, මේ අෂ්ට අභිභායනනයෝ යි. මහණෙනි, “එකෙක් තමා තුළ අරුප සංඥ ඇතිසේ අවදන වූ අවදන වණ්ණ වූ අවදන නිදඹන වූ අවදන නිභාස වූ බැහැර රු දක්නේය. ඒ රු අභිභවා දන්මි දක්මි යි මෙසේ සංඥ ඇතිසේ වෙයි” යන යම් මේ අභිභායනනයෙක් වේ ද, මේ අෂ්ට-අභිභායනනයන් අතුරෙන් තෙල අග්‍ර වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ සංඥ ඇති වූත් සත්ත්වයෝ ඇත. මහණෙනි, මෙසේ සංඥ ඇති වූත් සත්ත්වයන්ගේ අන්‍යාථාකයෙක් ඇත් ම ය. ව්‍යුතියෙක් ඇත් ම ය. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයාච්ඡාවක ඒ සැපත්හීදු උකටලී වෙයි. එහි උකටලී වනුයේ ඒ අග්‍ර සැපත්හි නො ඇලෙයි. යටත් සැපතෙහි කැල ම ය.

6. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපදවෝ සතර දෙනෙක, කවර සතර දෙනෙක යත්: දක්ඛාභිඤ්ඤ සුඛාපට්ඨපද ය, ක්ෂිප්‍රාභිඤ්ඤ සුඛාපට්ඨපද ය, දක්ඛාභිඤ්ඤ සුඛාපට්ඨපද ය, ක්ෂිප්‍රාභිඤ්ඤ සුඛාපට්ඨපද ය. මහණෙනි, මොහු සතර ප්‍රතිපදවෝ යි. මහණෙනි, ක්ෂිප්‍රාභිඤ්ඤ සුඛාපට්ඨපද යැ යන යම් මේ ප්‍රතිපද-යෙක් වේ ද, මේ සතර ප්‍රතිපදවන් අතුරෙන් තෙල අග්‍ර ය. මහණෙනි, මෙසේ පිළිපත් සත්ත්වයෝ ද ඇත. මහණෙනි, මෙසේ පිළිපත් සත්ත්ව-යනුයුත් අන්‍යාථාකයෙක් ඇත. ව්‍යුතියෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයාච්ඡාවක එහි උකටලී වෙයි. එහි උකටලී වනුයේ එ අග්‍රප්‍රතිපත්ති නො ඇලෙයි. යටත් ප්‍රතිපත්ති කැල ම ය.

7. මහණෙනි, මේ සංඥවෝ සතර දෙනෙක. කවර සතර දෙනෙක යත්; එකෙක් සුක්ෂම ය දන්නේ ය. එකෙක් මහද්ගතය දන්නේ ය. එකෙක් අප්‍රමාණය දන්නේ ය. එකෙක් කිසිදු නැති ආකිඤ්ඤාය දන්නේ ය. මහණෙනි, මේ සතර සංඥවෝ ය. මහණෙනි එකෙක් කිසිදු නැති ආකිඤ්ඤාය දන්නේ ය යන යම් මේ සංඥයෙක් වේ ද, මේ සතර සංඥවන් අතුරෙන් තෙල අග්‍ර ය. මහණෙනි, මෙසේ සංඥ ඇති සත්ත්වයෝ ද ඇත. මහණෙනි, මෙසේ සංඥ ඇති සත්ත්වයනුයුත් අන්‍යා-ථාකයෙක් ඇත. ව්‍යුතියෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයාච්ඡාවක එහිදු උකටලී වෙයි. එහි උකටලී වනුයේ අග්‍රසංඥවෙහි නො ඇලෙයි. යටත් සංඥයෙහි කැල ම ය.

8. එතදග්ගං භික්ඛවෙ බාහිරිකානං දිට්ඨිගතානං යදිදං නො වසසා, නො ව මෙ සියා, න හවිසසාමි, න මෙ හවිසසනතිති. එවංදිට්ඨිනො භික්ඛවෙ එතං පාටිකඝිං: යා වායං හවෙ අප්පටිකුලානා, සා වසස න හවිසසති, යා වායං හවතිරොධෙ පාටිකුලානා, සා වසස න හවිසසතිති. එවං දිට්ඨිනොපි බො භික්ඛවෙ සන්තී සත්තා. එවං දිට්ඨිනමපි බො භික්ඛවෙ සත්තානං අත්ථව අඤ්ඤාප්පතං, අත්ථී විපරිණාමො. එවං පසසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො තස්මිමපි නිබ්බිජුති. තස්මිං නිබ්බිජුතො අග්ගෙ විරජ්ජති, පගෙව භීතස්මිං.

9. සන්තී භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යාභමණා පරමස්ථිපුඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙතති. එතදග්ගං භික්ඛවෙ පරමස්ථිපුඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙතනානං යදිදං සබ්බසො ආකිකඤ්ඤායතනං සමතික්කමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. තෙ තදභිඤ්ඤාය තස්ස සච්ඡිකිරියාය ධම්මං දෙසෙතති. එවං වාදිනොපි බො භික්ඛවෙ සන්තී සත්තා. එවං වාදිනමපි බො භික්ඛවෙ සත්තානං අත්ථව අඤ්ඤාප්පතං, අත්ථී විපරිණාමො. එවං පසසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො තස්මිමපි නිබ්බිජුති, තස්මිං නිබ්බිජුතො අග්ගෙ විරජ්ජති. පගෙව භීතස්මිං.

10. සන්තී භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යාභමණා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානවාද. තෙ පරමදිට්ඨධම්මං නිබ්බානං පඤ්ඤාපෙතති. එතදග්ගං භික්ඛවෙ පරමදිට්ඨධම්ම නිබ්බානං පඤ්ඤාපෙතනානං යදිදං ඡන්තං එසසායතනානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං විදිත්වා අනුපාද විමොඤ්ඤා. එවං වාදිං බො මං භික්ඛවෙ එච්චිකාසිං. එකෙ සමණ්‍යාභමණා අසතා තුච්ඡා මුසා අභූතෙන අභ්‍යාචිකානති: න සමණො ගොතමො කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. න රූපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති, න වේදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. කාමානං බො අහං භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි, රූපානඤ්ඤා පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි, වේදනානඤ්ඤා පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි දිට්ඨො ධම්මෙ නිව්ඡානො නිබ්බූතො සිත්භූතො අනුපාද පරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙමිති.

8. මහණෙනි, “අතීතයෙහි නො වීම් නම් වතීමානයෙහි මාගේ ආත්මභාවයෙක් නැත. මතුයෙහි නොවෙම් නම් මාගේ කිසි පළිබෝධයෙක් නැත” යන යම් මේ දෘෂ්ටිගතයෙක් වේද ශාසනසමයෙන් බැහැර සිටුනා දෘෂ්ටිගතයන් අතුරෙන් තෙල අග්‍රය. මහණෙනි, මෙසේ දෘෂ්ටි ඇතියා හට තෙල කැමැති විය යුතු ය: “හවයෙහි ලා යම් මේ අප්පට්ඤායනායෙක් වේ ද එද ඔහුට නො වේ. හවනිරෝධයෙහි ලා යම් මේ පටිඤායනායෙක් වේ ද එද නො වේ ය”යි: මහණෙනි, මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති සත්හු ද ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති සතුන්හු ගේ අන්‍යාථාත්වයෙක් ඇත. ව්‍යුතියෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයතීශ්‍රාවක එහිදු උකටලි වෙයි. එහි උකටලි වනුයේ අග්‍රදෘෂ්ටිගතයෙහි නො ඇලෙයි. යටත් දෘෂ්ටිගතයෙහි කැල ම ය.

9. මහණෙනි, නෙවසංඝාතාසංඝායතන සමාපත්තිය පනවන ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, “සථිත්‍රකාරයෙන් ආකිංඤාසංඝායතනය ඉක්ම නෙවසංඝාතාසංඝායතනය උපයා වෙසෙයි” යන යම් මේ පරමාත්ම විසුඤ්ඤියෙක් වේද පරමාත්ම විසුඤ්ඤි පනවනුවන් අතුරෙන් තෙල අග්‍රය. ඔහු එ දැනු එය සාක්ෂාත් කරනු පිණිස දහම් දෙසත්. මහණෙනි, මෙසේ වාද ඇති සත්හුදු ඇත. මහණෙනි, මෙසේ වාද ඇති සතුන්හු ගේ අන්‍යාථාත්වයෙක් ඇත. ව්‍යුතියෙක් ඇත, මහණෙනි මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයතීශ්‍රාවක ඒ පරමාත්ම විසුඤ්ඤියෙහිදු උකටලි වෙයි. එහි උකටලි වනුයේ නෙවසංඝාතාසංඝායතනයෙහි නො ඇලෙයි. යටතෙහි කැල ම ය.

10. මහණෙනි, පරමදෘෂ්ටධර්ම නිව්ඤ්ඤාද ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු පරමදෘෂ්ටධර්මනිව්ඤ්ඤා පනවත්. මහණෙනි, “මට්ඨ්ථ්‍යායතනයන්ගේ සමුදය හා අසාධාරණය හා ආසාදය හා දෙශය හා නිසසරණය හා තත් වූ පටිදි දැන අනුපාද විමොක්ෂයෙක් වේ” යන යම් මේ අර්හත්වයෙක් වේ ද, පරමදෘෂ්ටධර්මනිව්ඤ්ඤා පනවන්න වූන් අතුරෙන් තෙල අග්‍රය. මහණෙනි, මෙසේ බණන සුලු මෙසේ කියන සුලු මා ඇතැම් මහණ බමුණෝ අසත් වූ ඒ ලසුමාෂා වූ අතුතයෙන් අභ්‍යාධ්‍යාන කෙරෙත්: “ශ්‍රවණ ගෞතම කාමයන් ගේ සමතික්‍රමණය නො පනවයි. රූපසමතික්‍රමණය නො පනවයි. වේදනා සමතික්‍රමණය නො පනවයි” කියා යි. මහණෙනි, මම කාමසමතික්‍රමණය පනවමි, රූපසමතික්‍රමණය ද පනවමි. වේදනාසමතික්‍රමණය ද පනවමි. ඉහත්මයෙහි නිෂ්තාෂ්ණ වූයෙම නිව්ඤ්ඤා වූයෙම ශීතීභූත වූයෙම අනුපාදපට්ඨනිව්ඤ්ඤා පනවමි.

දුතිය කොසල සුතනං

එකං සමයං භගවා සාවතීයං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩිකසං ආරාමේ. තෙන ඛො පන සමයෙන රාජා පසෙනදී කොසලො උයොධි-කාය¹ නිවනො හොති විජිතසක්කාමො උද්ධාධිප්පායො අථ ඛො රාජා පසෙනදී කොසලො යෙන ආරාමො තෙන පායාසි. යාථජිකා යානසාහුමි, යානෙන ගණ්ඨා යානා පච්චාරොහිතා පනතිකොච ආරාමං පාවිසි. තෙන ඛො පන සමයෙන සබ්බෙසුලා භික්ඛු අබ්බොකාසෙ ච ඛිංසමන්ති. අථ ඛො රාජා පසෙනදී කොසලො යෙන තෙ භික්ඛු තෙත්තාසංකමි. උපසංකමිතා තෙ භික්ඛු එතදවොච:

කහහත්ථ ඛො භනෙන භගවා එතරහි විහරති අරහං සමිඤ්ඤා සමුද්ධො? දසානකාමා හි මයං භනෙන තං භගවතං අරහන්තං සමිඤ්ඤාඛින්නති.

එසො මහාරාජ විහාරො සංවුත්ථාරො, තෙන අප්පසද්දො උපසංකමිතා අතරමානො ආලිංගං පවිසිතා උක්කාසිතා අඤ්ඤං ආකොටෙහි, විචරිස්සති තෙ භගවා ආරක්ඛති.

අථ ඛො රාජා පසෙනදී කොසලො යෙන සො විහාරො සංවුත්ථාරො, තෙන අප්පසද්දො උපසංකමිතා අතරමානො ආලිංගං පවිසිතා උක්කාසිතා අඤ්ඤං ආකොටෙසි. විචරි භගවා ආරං. අථ ඛො රාජා පසෙනදී කොසලො විහාරං පවිසිතා භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපාතිතා භගවතො පාදානි මුඛෙන ච පරිවුඤ්ඤි, පාණිහි ච පරිසංකාහති, නාමං ච සාවෙති: 'රාජාහං භනෙන පසෙනදී කොසලො, රාජාහං භනෙන පසෙනදී කොසලො'ති.

කමපන තං මහාරාජ අත්ථවසං සමපස්සමානො ඉමස්මිං සරිරෙ එවරූපං පරමනිපච්චාකාරං කරොසි මෙනතුපහාරං උපදංසෙසීති?

කතඤ්ඤතං ඛො අහං භනෙන කතවෙදිතං සමපස්සමානො භගවති එවරූපං පරමනිපච්චාකාරං කරොමි, මෙනතුපහාරං උපදංසෙමි.

1. භගවා හි භනෙන බහුජනහිතාය පටිපනෙකා බහුජනසුඛාය, බහුතො ජනස්ස අරියෙ ඤායෙ පතිට්ඨාපිකා යදිදං කල්‍යාණධම්මතාය කුසලධම්මතාය, යමි භනෙන භගවා බහුජනහිතාය පටිපනෙකා බහුජන සුඛාය බහුතො ජනස්ස අරියෙ ඤායෙ පතිට්ඨාපිකා යදිදං කල්‍යාණධම්මතාය කුසලධම්මතාය, ඉදමි ඛො අහං භනෙන අත්ථවසං සමපස්සමානො භගවති එවරූපං පරමනිපච්චාකාරං කරොමි, මෙනතුපහාරං උපදංසෙමි.

1. උයොධිකා- මජ්ඣ.

ද්විතීය කොසල සූත්‍රය

එක් සමයෙකිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ ජෙතවන නම් වූ අනේවිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වාසය කරන සේක. එසමයෙහි පස්නදී කොසල රජ යුධයෙන් නැවතියේ දිනු සඩ්ග්‍රාම ඇතියේ ලැබූ අධිප්‍රාය ඇතියේ වෙයි. එසඳු ප්‍රසෙනජිත් කොසොල් රජ අරම් කරා ගියේ ය. යානභූමිය වැටෙන තාක් යානයෙන් ගොස් යානයෙන් බැස පාගමන් ඇතියේම අරමට පිවිසියේ ය. එසමයෙහි බොහෝ හික්සුහු අභ්‍යවකාශයෙහි සක්මන් කෙරෙත්. එසඳු ප්‍රසෙනජිත් කොසොල් රජ ඒ හික්සුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ හික්සුන් අතින් තෙල විචාළේ ය:

වහන්ස, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොහි වෙසෙද්ද? වහන්ස, අපි අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට කැමැත්තමිහ යි.

මහරජ, තෙල ගඳොළ ය: පියු දෙර ඇත. එයින් නිශ්ශබ්ද ව නො වෙළෙචි ව එළඹ දෙර කොවුටට වැද කැසූ අගුළු පහරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තොපට දෙර විවර කරන්නාහ යි.

එසඳු ප්‍රසෙනජිත් කොසොල් රජ පියු දෙර ඇති ඒ ගඳොළ වෙත එළඹ එහි අල්පශබ්ද ව නො වෙළෙචි ව එළඹ ප්‍රමුඛයට වැද කැසී හඬ නගා අගුළු පහළේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙර විවර කළ සේක. එසඳු ප්‍රසෙනජිත් කොසොල් රජ වෙහෙරට වැද බුදුන් පාමුල්හි හිසින් වැටී බුදුන් සිරිපා මුවිනුදු සුඹුනේ ය. දෙයනිනුදු පරිමදනේ ය. “වහන්ස, මම ප්‍රසෙනජිත් කොසොල් රජිමි. වහන්ස, මම ප්‍රසෙනජිත් කොසොල් රජිමි” යි නම ද අස්වනුයේ වෙයි.

මහරජ, තෙපි කවර කරුණක් දක්නේ මේ ශරීරයෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාරයක් මෙත්‍රියම්ප්‍රසුක්ත උපහාරයක් දක්වනු ද?

වහන්ස, මම කෘතඥතා කෘතවේදිතා දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාරයක් කෙරෙමි. මෙත්‍රියම්ප්‍රසුක්ත උපහාරයක් දක්වමි.

1. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කල්‍යාණධර්මායෙහි කුසල-ධර්මායෙන් දැයි යම් ඒ මහෙකින් බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුඛ පිණිස පිළිපත් සේක් බොහෝ දෙනා විදශීතා සහිත මාර්ගයෙහි පිහිටුවන සේක. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කල්‍යාණධර්මායෙහි කුසලධර්මායෙන් දැයි යම් ඒ මහෙකින් බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුඛ පිණිස පිළිපත් සේක් බොහෝ දෙනා ආයථී න්‍යායයෙහි පිහිටුවන සේක් ද වහන්ස, මම මේ කරුණ ද දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාරයක් කෙරෙමි, මෙත්‍රියම්ප්‍රසුක්ත උපහාර දක්වමි.

2. පුනවපරං හනෙහ හගවාසීලවා වුඤ්ඤිලො අරියසීලො කුසලසීලො කුසලසීලෙන සමන්තාගතො. යමි හනෙහ හගවා සීලවා වුඤ්ඤිලො අරියසීලො කුසලසීලො කුසලසීලෙන සමන්තාගතො, ඉමමි බො අහං හනෙහ අත්ථවසං සම්පසාමානො හගවති එවරුපං පරමනිපව්වාකාරං කරොමි, මෙතතුපහාරං උපදංසෙමි.

3. පුනවපරං හනෙහ හගවා දීඝරත්තං ආරක්ඛෙකො අරක්ඛෙකො වනපඤ්ඤානි පනානි සෙනාසනානි පටිසෙවති. යමි හනෙහ හගවා දීඝරත්තං ආරක්ඛෙකො අරක්ඛෙකො වනපඤ්ඤානි පනානි සෙනාසනානි පටිසෙවති, ඉමමි බො අහං හනෙහ අත්ථවසං සම්පසාමානො හගවති එවරුපං පරමනිපව්වාකාරං කරොමි, මෙතතුපහාරං උපදංසෙමි.

4. පුනවපරං හනෙහ හගවා සන්තුට්ඨො ඉතරීතරවීචර පිණ්ඩපාත සයනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන, යමි හනෙහ හගවා සන්තුට්ඨො ඉතරීතරවීචර පිණ්ඩපාත සෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන, ඉමමි බො අහං හනෙහ අත්ථවසං සම්පසාමානො හගවති එවරුපං පරමනිපව්වාකාරං කරොමි මෙතතුපහාරං උපදංසෙමි.

5. පුනවපරං හනෙහ හගවා ආහුනෙය්‍යා පාහුනෙය්‍යා දකඛිණෙය්‍යා අඤ්ඤාලිකරණීයො අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්‍ය. යමි හනෙහ හගවා ආහුනෙය්‍යා පාහුනෙය්‍යා දකඛිණෙය්‍යා අඤ්ඤාලිකරණීයො අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්‍ය, ඉමමි බො අහං හනෙහ අත්ථවසං සම්පසාමානො හගවති එවරුපං පරමනිපව්වාකාරං කරොමි, මෙතතුපහාරං උපදංසෙමි.

2. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිල්වත්හ. වැඩුණු සිල් ඇතියහ, ආයාසීල ඇතියහ. අනවද්‍ය ශීල ඇතියහ, කුශලශීලයෙන් සමන්වාගතයහ. වහන්ස, ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිල්වත්හ, වැඩුණු සිල් ඇතියහ. ආයාසීල ඇතියහ. අනවද්‍ය ශීල ඇතියහ. කුසලශීලයෙන් සමන්වාගතයහ’ යන යමෙක් ඇද්ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාර කෙරෙමි. මෙෙත්‍රී සම්ප්‍රයුක්ත උපහාර දක්වමි.

3. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දීඝිරාත්‍රයෙහි ආරණ්‍යකයහ. අරණ සෙනසුන් ද වනපෙත් සෙනසුන් ද ඉතා දුරු වනසෙනසුන් ද සෙවුනාහ. වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දීඝිරාත්‍රයෙහි ආරණ්‍යකයහ අරණ සෙනසුන් ද වනපෙත් සෙනසුන් ද ඉතා දුර වනපෙත් සෙනසුන් ද සෙවුනාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද, දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාර කෙරෙමි, මෙෙත්‍රී සම්ප්‍රයුක්ත උපහාර දක්වමි,

4. තවද වහන්ස, ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතරෙතර විවර පිණ්ඩපාතශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යයග්‍යෙසජ්‍යපරිඡිකාරයෙන් සන්තුෂ්ටයහ, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතරෙතරවිවර පිණ්ඩපාත ශයනාසනග්ලාන ප්‍රත්‍යය ග්‍යෙසජ්‍යපරිඡිකාරයෙන් සන්තුෂ්ටයහ’ යන යමෙක් ඇද්ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාරයක් කෙරෙමි. මෙෙත්‍රී සම්ප්‍රයුක්ත උපහාර දක්වමි.

5. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආහුනෙය්‍යයහ, පාහුනෙය්‍යයහ. දක්ඛණෙය්‍යයහ, අඤ්ඤාපිකරණියයහ. ලොකයට අනුතර පුණ්‍යක්ෂේත්‍රයහ, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආහුනෙය්‍යයහ, පාහුනෙය්‍යයහ, දක්ඛණෙය්‍යයහ, අඤ්ඤාපිකරණියයහ, ලොකයට අනුතර පුණ්‍යක්ෂේත්‍රයහ යන යමක් ඇත්ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද දක්මින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාරයක් කෙරෙමි, මෙෙත්‍රී සම්ප්‍රයුක්ත උපහාර කෙරෙමි.

6. පුනවපරං හනෙත හගවා යායං කථා අභිසලෙලවිකා වෙතො-
විවරණසප්තායා, සෙය්‍යථිදං: අප්පිච්ඡකථා, සතතුධිකථා, පච්චෙතකථා,
අසංසන්නකථා, විරියාරම්භකථා, සීලකථා, සමාධිකථා, පඤ්ඤාකථා,
විමුක්තිකථා, විමුක්තිඤ්ඤාදසසනකථා ඵවරුපියා කථාය නිකාමලාභී
අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී. යමි හනෙත හගවා යායං කථා අභිසලෙලවිකා
වෙතො විවරණසප්තායා සෙය්‍යථිදං: අප්පිච්ඡකථා -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤා-
දසසනකථා. ඵවරුපියා කථාය නිකාමලාභී, අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී. ඉමමි
බො අහං හනෙත අත්ථසං සම්පසාමානො හගවති ඵවරුපං පරම නිපට්ඨා-
කාරං කරොමි, මෙත්තුපහාරං උපදංසෙමි.

7. පුනවපරං හනෙත හගවා චතුන්නං ඤානානං ආභිවේතසිකානං
දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී. යමි හනෙත
හගවා චතුන්නං ඤානානං ආභිවේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං
නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, ඉමමි බො අහං හනෙත අත්ථසං
සම්පසාමානො හගවති ඵවරුපං පරම නිපට්ඨාකාරං කරොමි, මෙත්තුපහාරං
උපදංසෙමි.

8. පුනවපරං හනෙත හගවා අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති,
සෙය්‍යථිදං: ඵකමිජාතිං, දෙවපි ජාතියො, තිසෙසාපි ජාතියො, චතසෙසාපි
ජාතියො, පඤ්ඤාපි ජාතියො දසපි ජාතියො, වීසමි ජාතියො තිංසමි ජාතියො
චත්තාරිසමි ජාතියො පඤ්ඤාසමි ජාතියො ජාතිසතමි, ජාතිසහසමි, ජාති-
සතසහසමි අනෙකෙපි සංවට්ඨකපෙය අනෙකෙපි විචට්ඨකපෙය අනෙකෙපි
සංවට්ඨවිචට්ඨකපෙය, අමුත්‍රාසිං ඵචනනාමො ඵචංගොතො ඵචං-
වණ්ණො ඵචමාහාරො ඵචං සුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී ඵචමායුපරියතො. සො
තතො චුතො ඉඤ්ජපනෙනාති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකච්ඡිතං
පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. යමි හනෙත හගවා අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං
අනුසාරති, සෙය්‍යථිදං: ඵකමිජාතිං දෙවපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං
සඋද්දෙසං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. ඉමමි බො අහං
හනෙත අත්ථසං සම්පසාමානො හගවති ඵවරුපං පරම නිපට්ඨාකාරං
කරොමි, මෙත්තුපහාරං උපදංසෙමි.

6. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මොනොවට කෙලෙස් ලියන සුදු වූ සමථවිදභිනාවික්ඛවිවරණයට සන්ප්‍රාය වූ යම් මේ කථායෙක් වේ නම්, එ කවර යන්: අප්පිච්ඡකථා ය, සන්තුට්ඨිකථා ය, පච්චෙකකථා ය, අසංසන්නකථා ය, විරියාරම්භකථා ය, සීලකථා ය, සමාධිකථා ය, පඤ්ඤා කථා ය, විමුත්තිකථා ය, විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනකථා යි. මෙබඳු කථා කැමතිසේ ලබන සුල්ලහු නිදුකින් ලබන සුල්ලහු විපුල කොට ලබන සුල්ලහු වෙත්. වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙලෙස් ලියන සුදු වෙතො විවරණයට සන්ප්‍රාය වන යම් ඒ කථායෙක් වේ නම් ඒ කවර යන්: අප්පිච්ඡකථා ය ... විමුත්තිඤ්ඤාදස්සනකථා යි. එබඳු කථා කැමතිසේ ලබන සුල්ලහ, නිදුකින් ලබන සුල්ලහ, විපුල කොට ලබන සුල්ලහ” යන යමෙක් වේ ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද මොනොවට දක්නෙම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාරයක් කෙරෙමි, මෙමත්‍රියම්ප්‍රසුක්ඛ උපහාර දක්වමි.

7. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අධිවික්ඛයෙහි භටගත් ඉහාත්-මයෙහි සුඛවිහරණ වූ සතර ධ්‍යානයන් කැමැතිසේ ලබන සුල්ලහ, නිදුකින් ලබන සුල්ලහ, විපුල සේ ලබන සුල්ලහ. වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අධිවික්ඛයෙහි භටගන්නා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාර වන සතර ධ්‍යානයන් කැමැති සේ ලබන සුල්ලහ, නිදුකින් ලබන සුල්ලහ, විපුල සේ ලබන සුල්ලහ” යන යමෙක් වේ නම්, වහන්ස, මම මෙ කරුණ මොනොවට දක්නෙම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාරයක් කරමි. මෙමත්‍රියම්ප්‍රසුක්ඛ උපහාර දක්වමි.

8. තවද, වහන්ස ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනෙකවිධ පුච්චිතිවාසය සිහි කෙරෙත්. ඒ කියෙ ය යන්: එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පසක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිසක් ද, ජාති සතලිසක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සියදහසක් ද, නොයෙක් සංවතීකල්පයන් ද, නොයෙක් විචතීකල්පයන් ද, නොයෙක් සංවතීවිචතීකල්පයන් දැයි, මෙබඳු නම් ඇතියෙමි; මෙබඳු ගොත්‍ර ඇතියෙමි, මෙබඳු සිරුරු පැහැ ඇතියෙමි, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි, මෙබඳු සුව දුක් විඳුනෙමි, මෙබඳු ආයු කෙළවර කොටැතියෙමි අසෝතන්හි වීමි, ඒ මම එතැනින් ව්‍යුත්ත ව මෙහි උපන්නම්’යි. මෙසේ ආකාර සහිත උද්දෙශ සහිත අනෙකවිධ වූ පුච්චිතිවාසය සිහි කෙරෙත්. වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනෙකවිධ පුච්චිතිවාසය සිහි කෙරෙත් නම්, ඒ කෙසේ ය යන්: එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ... මෙසේ ආකාර සහිත උද්දෙශ සහිත අනෙකවිධ පුච්චිතිවාසය සිහි කෙරෙත් ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද දක්වමි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරම නිපත්‍යාකාරයක් කරමි, මෙමත්‍රියම්ප්‍රසුක්ඛ උපහාර දක්වමි.

9. පුනව්‍යපරං හනෙන හගවා දිබ්බන්ත වක්ඛුතා විසුද්ධන් අතික්කන්ත-
මානුසකෙන සකෙහ පසාති වච්චානෙ උපපජ්ජමානෙ භීනෙ පඤ්ඤා
සුච්චෙණ්ණෙ දුබ්බෙණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථා කම්මප්පගෙ සකෙහ පජානාති.
“ඉමෙ වග්ගොනෙහා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වචී -පෙ-
මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා -පෙ- අරියානං උපවාදකා මීච්ඡා-
දිට්ඨිකා මීච්ඡාදිට්ඨිකම්මෙසමාදානා, තෙ කායසා භෙද පරමෙරණා අපායං
දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙවා පන භොනෙහා සත්තා කාය
සුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වචී -පෙ- මනො -පෙ- අරියානං අනුපවාදකා
සමාදිට්ඨිකා සමාදිට්ඨිකම්මෙසමාදානා, තෙ කායසා භෙද පරමෙරණා
සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති. ඉති දිබ්බන්ත වක්ඛුතා විසුද්ධන්
අතික්කන්තමානුසකෙන සකෙහ පසාති වච්චානෙ උපපජ්ජමානෙ භීනෙ
පඤ්ඤා සුච්චෙණ්ණෙ දුබ්බෙණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථා කම්මප්පගෙ සකෙහ
පජානාති. ඥාති හනෙන හගවා දිබ්බන්ත වක්ඛුතා විසුද්ධන් අතික්කන්ත-
මානුසකෙන යථා කම්මප්පගෙ සකෙහ පජානාති. ඉමෙයි ඛො අහං හනෙන
අත්ථවසං සම්පසාමානො හගවති එව රූපං පරමනිපව්වාකාරං කරොමි.
මෙත්තුපහාරං උපදංසෙමි,

10. පුනව්‍යපරං හනෙන හගවා ආසවානං ඛයා ආනාසවං වෙනො-
විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං දිට්ඨෙව්ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ
විහරති. ඥාති හනෙන හගවා ආසවානං ඛයා -පෙ- සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ
විහරති ඉමෙයි ඛො අහං හනෙන අත්ථවසං සම්පසාමානො හගවති එව රූපං
පරමනිපව්වාකාරං කරොමි, මෙත්තුපහාරං උපදංසෙමි.

හඤ්ඤාති මයං හනෙන ගවජාම බහුකිට්ඨා මයං බහුකරණියාති.

යසාදාති තවං මහාරාජ කාලං මඤ්ඤාසීති.

අථ ඛො රාජා පසෙනදී කොසලො උට්ඨායාසනා හගවන්තං අභිවා-
දෙත්වා පදකඛිණං කත්වා පක්කාමීති.

මහාවග්ගො තතිසො.

තත්තුද්දන්:-

සිහාධිවුත්තිකායෙන වුද්දෙන කසිණෙන ව
කාලී දො මහාපඤ්ඤා කොසලෙහි පරෙ දුච්ච.

9. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිනිසුන් ඉක්ම පවත්නා විශුද්ධ වූ දිවැසින් ව්‍යුත්ත වන්නා වූත් උපදනා වූත් භීත වූත් ප්‍රණීත වූත් සුවණ් වූත් දුර්ණ වූත් සත්ත්වයන් දක්නාහ. කම් වූ පරිදි මියන සත්ත්වයන් දක්නාහ. “මේ භවත් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගතයහ. වාක් ... මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගතයහ ... අරිතට උපවාද කරන්නාහු ගත් මිසදිටු ඇත්තාහු මිථ්‍යාදාෂ්ටික කම්මාදන කොට ඇත්තාහු වෙති. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුර්ගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ ගිරයට පැමිණියාහු වෙති. මේ භවත් සත්ත්වයෝත් කාය සුවරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු වාක් ... මනෝ ... අරිතට උපවාද නොකරන්නාහු සමාස්දාෂ්ටික වූවාහු සමාස්දාෂ්ටික කම්මාදන ඇත්තාහු වෙති. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු සුගති නම් වූ ස්වර්ගලෝකයෙහි උපන්නාහු වෙතියි මෙසේ මිනිසුන් ඉක්ම පවත්නා විශුද්ධ වූ දිවැසින් ව්‍යුත්ත වන්නා වූත් උපදනා වූත් භීත වූත් ප්‍රණීත වූත් සුවණ් වූත් දුර්ණ වූත් සුගත වූත් දුර්ගති ඇත්තා වූත් සත්ත්වයන් දක්නාහ. යථාකමෝපග සත්ත්වයන් දන්නාහ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිනිසුන් ඉක්ම පවත්නා විශුද්ධ වූ දිවැසින් ... යථා කමෝපග සත්ත්වයන් දන්නාහ” යන යමෙක් ඇත් ද, වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද මොනොවට දක්නෙමි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාරයක් කරමි, මෙමුත් සම්ප්‍රසුක්ත උපහාරය දක්වමි.

10. තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආසුච්ඡයන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනාසුච වූ විතතිමුක්තිය හා ප්‍රඤ්චිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තුමු විශිෂ්ට-ඥානයෙන් දූත පසක් කොට එළඹ වාසය කරත්. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආසුච්ඡයෙන් ... පසක් කොට එළඹ වෙසෙත් යන යමක් ඇත් නම් වහන්ස, මම මෙ කරුණ ද මොනොවට දක්නෙමි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු පරමනිපත්‍යාකාරයක් කරමි. මෙමුත් සම්ප්‍රසුක්ත උපහාරය දක්වමි.

වහන්ස, දූත් අපි යමු, අපි බොහෝ කිය ඇත්තමහ, බොහෝ කරණි ඇත්තමහ යි.

මහරජ, යමක් සඳහා දූත් කල් නම් එය දැනුව යි. ඉක්බිති පසෙනදී කොසල රජ හුනස්නෙන් නැඟී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට ගියේ යි.

තුන් වැනි මහාවර්ග යි.

එහි උද්දනය:

සීහනාද සූත්‍රය, අධිවුත්තිපද සූත්‍රය, කාය සූත්‍රය, මහාවුත්ත සූත්‍රය, කසිණ සූත්‍රය, කාලී සූත්‍රය, මහාපඤ්ඤා සූත්‍ර දෙක ය, කොසල සූත්‍ර දෙක යැයි සූත්‍ර දශයෙකි.

4. උපාලිවග්ගො

10. 1. 4. 1

උපාලි සුතකං

[සාවකී]

අර්ථො ආයස්මා උපාලි යෙන භගවා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං හිසිදි. එකමන්තං හිසිනෙතා ඛො ආයස්මා උපාලි භගවන්තං එතදවොච:

කති නුඛො භතෙන අඤ්චසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤන්තං ? පාතිමොක්ඛං උද්දිට්ඨන්ති?

දස ඛො උපාලි අඤ්චසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤන්තං. පාතිමොක්ඛං උද්දිට්ඨං කතමෙ දස: සඛ්ඤ්ඤා, සඛ්ඤ්ඤාසුඤ්ඤා, දුල්ලඛානං සුග්ගලානං නිග්ගහාය, පෙසලානං භික්ඛානං එසු විහාරාය, දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය, සම්පරාධිකානං ආසවානං පටිසානාය, අප්පසන්නානං පසාදය, පසන්නානං භියොගාභාවාය, සඤ්ඤාසුඤ්ඤාය, විනයානුග්ගහාය,

ඉමෙ ඛො උපාලි දස අඤ්චසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤන්තං, පාතිමොක්ඛං උද්දිට්ඨන්ති.

10. 1. 4. 2

පාතිමොක්ඛධම්පන සුතකං

[සාවකී]

කති නු ඛො භතෙන පාතිමොක්ඛධම්පනානීති?

දස ඛො උපාලි පාතිමොක්ඛධම්පනා කතමෙ දස: පාරාජිකො තස්ස පරිසායං හිසිනෙතා හොති, පාරාජිකකථා විජ්ජකතා හොති, අනුප්පසම්පන්නකථා විජ්ජකතා හොති, සික්ඛං පච්චක්ඛාතකො තස්ස පරිසායං හිසිනෙතා හොති, සික්ඛං පච්චක්ඛාතකථා විජ්ජකතා හොති, පණ්ඩකො තස්ස පරිසායං හිසිනෙතා හොති, පණ්ඩකකථා විජ්ජකතා හොති, භික්ඛුනිද්දසකො තස්ස පරිසායං හිසිනෙතා හොති, භික්ඛුනිද්දසකකථා විජ්ජකතා හොති. ඉමෙ ඛො උපාලි දස පාතිමොක්ඛධම්පනානි.

4. උපාලිවර්ගය

10. 1. 4. 1

උපාලි සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් උපාලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් උපාලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

වහන්ස, කෙනෙක් කරුණු පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශ්‍රාවකයනට ශික්ෂාපද පනවන ලද්ද? පාමොක් උදෙසන ලද්ද යි?

උපාලි, කරුණු දසයක් පිණිස තථාගතයන් විසින් ශ්‍රාවකයනට ශික්ෂාපද පනවන ලද, පාමොක් උදෙසන ලදී. කවර දසයෙක යත්: සඛ්ඤාගේ සොඤ්චය පිණිස ය, සඛ්ඤාගේ පහසුබව පිණිස ය, දුස්ල් පුද්ගලයනට නිග්‍රහ පිණිස ය, ප්‍රියශීල හික්ෂුන්ගේ පහසුවිහරණය පිණිස ය, දෘෂ්ටධාර්මික ආසුච්ඡයන්ගේ සංචාරය පිණිස ය, සාමපරාධික ආසුච්ඡයන් නැසීම පිණිස ය, අප්‍රසන්නයන්ගේ ප්‍රසාදය පිණිස ය, ප්‍රසන්නයන්ගේ භූයෝභාවය පිණිස ය, සඳ්ධිමයාගේ ස්ථිති පිණිස ය, විනයානුග්‍රහය පිණිස යි.

උපාලි, මේ කරුණු දසය පිණිස තථාගතයන් විසින් ශ්‍රාවකයනට ශික්ෂාපද පනවන ලද, පාමොක් උදෙසන ලද්ද යි.

10. 1. 4. 2

පාතිමොකබ්බට්ඨපන සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, පාමොක් තැබීමහු කෙතෙකැයි?

උපාලි, පාමොක් තැබීමහු දසයෙක. කවර දසයෙක යත්: පරිච්ඡි අවන්තොක් එ පිරිස්හි හුන්නේ වෙයි, පාරාජික කථාව කොට අධිහළ වෙයි, අනුපසපනෙක් එ පිරිස්හි හුන්නේ වෙයි. අනුපසපනකථාව කොට අධිහළ වෙයි, ශික්ෂාප්‍රත්‍යාධ්‍යාන කෙළේ එ පිරිස්හි හුන්නේ වෙයි, ශික්ෂාප්‍රත්‍යාධ්‍යාන කළහු පිළිබඳ කථාව කොට අධිහළ වෙයි, පණ්ඩකයෙක් එ පිරිස්හි හුන්නේ වෙයි, පණ්ඩකකථාව කොට අධිහළ වෙයි, හික්ෂුණ්ද්‍රෂකයෙක් එ පිරිස්හි හුන්නේ වෙයි, හික්ෂුණ්ද්‍රෂක කථාව කොට අධිහළ වෙයි. උපාලි, මේ දස පාමොක් තැබීමහු වෙති යි.

10. 1. 4. 3

උබ්බාහිකා සූතං

[සාවකී]

කතී හි නු බො භතෙන ධම්මෙහි සමන්තාගතො හික්ඛු උබ්බාහිකාය සමමනනිතබ්බො භොති?

දසහි බො උපාලි ධම්මෙහි සමන්තාගතො හික්ඛු උබ්බාහිකාය සමමනනිතබ්බො කතමෙහි දසහි: ඉධුපාලි හික්ඛු සීලවා භොති පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති, ආචාරගොචරසම්පන්නො අනුමනෙත්ථු වජ්ජසු භයදසාඨි සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, බහුසුත්තො භොති සුතධරො සුතසනතිවයො යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මරේඛකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාඨා සබ්බඤ්ඤා, කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මවරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාස්ස ධම්මා බහුසුත්තා භොන්ති ධතා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිල්ඛියා සුප්පට්ඨිද්ධා, උභයානි බො පනස්ස පාතිමොක්ඛානි විඤ්ඤානෙ ස්වාගතානි භොන්ති සුචිහිතානි සුප්පට්ඨකති සුචිතිච්ඡිතානි සුත්තසො අනුවාසඤ්ඤාසො, චිතයෙ බො පන ධීතො භොති අසංහීරො, පටිබලො භොති උභො අත්තපච්ඡිකීනෙ සඤ්ඤාපෙතුං පඤ්ඤාපෙතුං නිර්ඤාපෙතුං පෙක්ඛෙතුං පසාදෙතුං, අධිකරණසම්ප්පාදං චූපභූමිකුසලො භොති, අධිකරණං ජානාති අධිකරණසම්ප්‍රදයං ජානාති අධිකරණනිරොධං ජානාති, අධිකරණනිරොධගාමීතිපට්ඨං ජානාති. ඉමෙහි බො උපාලි දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො හික්ඛු උබ්බාහිකාය සමමනනිතබ්බොති.

10. 1. 4. 4

උපසම්පද සූතං

[සාවකී]

කතීහි නු බො භතෙන ධම්මෙහි සමන්තාගතෙන හික්ඛුනා උපසම්පාදෙද තබ්බන්ති?

දසහි බො උපාලි ධම්මෙහි සමන්තාගතෙන හික්ඛුනා උපසම්පාදෙතබ්බං. කතමෙහි දසහි: ඉධුපාලි හික්ඛු සීලවා භොති පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අනුමනෙත්ථු වජ්ජසු භයදසාඨි සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, බහුසුත්තො භොති සුතධරො සුතසනතිවයො, යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මරේඛකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාඨා සබ්බඤ්ඤා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මවරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාස්ස ධම්මා බහුසුත්තා භොන්ති ධතා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිල්ඛියා සුප්පට්ඨිද්ධා.

10. 1. 4. 3

උබ්බාභිකා සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, කෙනෙක් ධර්මයෙන් සමන්වාගත මහණෙක් උබ්බාභිකායෙන් සමමත කළයුතු වේද?

උපාලි, දඟ ධර්මයෙන් සමන්වාගත මහණ උබ්බාභිකායෙන් සමමත කටයුත්තේ ය: කවර දඟයෙකින් යත්: උපාලි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් සංවෘත වූයේ වාස කරයි. ආචාරගොචර සමුදායන වූයේ අනුමාත්‍ර වරදෙහිදී බියදක්නා සුදුසුයේ ශික්ෂාපදවිෂයෙහි සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි. ශ්‍රැතධර වූයේ ශ්‍රැත සන්තිවය ඇතියේ බහුශ්‍රැත වෙයි. ආදි කල්‍යාණ වූ මධ්‍යයෙහි කල්‍යාණ වූ පරිවර්තනයෙහි කල්‍යාණ වූ සාක්ෂි සවාඤ්ඤා වූ යම් ඒ ධර්ම කෙනෙක් කෙටුපු පරිපූර්ණ, පරිශුද්ධ, බ්‍රහ්මචරියාව කියන්නේ නම්, ඔහු විසින් එබඳු ධර්මයේ බහුශ්‍රැත වෙති, ධාතුවෙති, වචනයෙන් පරිචිත වෙති, මනසින් අනුප්‍රේක්ෂිත වෙත්, පුද්ගල දෘෂ්ටියෙන් සුප්‍රතිවිඳි වෙති, ඔහුට උභය ප්‍රාතිමොක්ෂයේ විහාර විසින් ස්වාගත වෙති, සූත්‍ර විසින් ද අනුච්ඡාදන විසින් ද සුවිභක්ත වූවාහු මොනොවට පවත්නාහු සුවිනිශ්චිත වෙති. අසංයතවචනමාත්‍රයෙන් සාමාන්‍යය නොහරහේ චිත්තයෙහි සිටියේ වෙයි. උභය අත්ථාපෙක්ෂකයන් හඟවනට දන්වනුවට දක්වනුවට බලවනුවට පහදවනුවට ප්‍රතිබල වෙයි. චතුර්විධාධිකරණ සමුත්පාදය සන්තිද්‍රව්‍යමෙහි කුලල වේ. අධිකරණය දන්නේ ය, අධිකරණ සම්ප්‍රදාය දන්නේ ය, අධිකරණ නිරෝධය දන්නේ ය, අධිකරණනිරෝධගාමිනීපටිපදා දන්නේ යි. උපාලියෙනි, මේ දසදහමින් සමන්වාගත වූ මහණ උබ්බාභිකායෙන් සමමත කළයුත්තේ යි.

10. 1. 4. 4

උපසම්පදා සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, කෙනෙක් ධර්මයෙන් සමන්වාගත මහණහු විසින් උපසම්පදා කළයුතු දැයි?

උපාලි, දඟ ධර්මයකින් සමන්වාගත වූ මහණහු විසින් උපසම්පදාව කළ යුතු ය. කවර දඟයෙකින් යත්: උපාලි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. පාමොක් සංවරයෙන් සංවෘත වූයේ ආචාර ගොචර සමුදායන වූයේ වාස කෙරෙයි. අනුමාත්‍ර වූද වරදෙහි බියදක්නා සුදුසුයේ සමාදන් කොට ගෙන සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. ශ්‍රැතධර වූයේ ශ්‍රැතසන්තිවය ඇතියේ බහුශ්‍රැත වෙයි. ආදියෙහි කල්‍යාණ වන, මධ්‍යයෙහි කල්‍යාණ වන පරිවර්තනයෙහි කල්‍යාණ වන සාක්ෂි සවාඤ්ඤා වූ යම් ඒ ධර්මයේ කෙටුපු පරිපූර්ණ පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මචරියාව පවසන්නේ නම්, ඔහු විසින් එබඳු ධර්මයේ ධාතුවෙති, බහුශ්‍රැත වෙති. වචනයෙන් පරිචිත වූහු මනසින් අනුප්‍රේක්ෂිත වූහු දිවුහයෙන් මොනොවට පිළිවිදියාහු වෙත්.

පාතිමොක්ඛං බො පනස්ස විඤ්ඤාපට්ඨානං ස්වාගතං හොති සුචිහත්තං සුසංවත්තං සුචිතිරිත්තං සුත්තං අනුබ්බාදනස්ස, පටිබලො හොති ගිලානං උපට්ඨානං වා උපට්ඨාපෙතං වා, පටිබලො හොති අනභිරතීං වූපකාසෙතං වා වූපකාසාපෙතං වා, පටිබලො හොති උප්පත්තං කුක්කුචං ධම්මතො විනොදෙතං, පටිබලො හොති උප්පත්තං දිට්ඨිගතං ධම්මතො විවෙචෙතං, පටිබලො හොති අධිසීලෙ සමාදපෙතං, පටිබලො හොති අධි-
විනෙක සමාදපෙතං, පටිබලො හොති අධිපඤ්ඤා සමාදපෙතං. ඉමෙහි බො උපාලි දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතෙන භික්ඛූනා උපසම්පාදෙතං නති.

10. 1. 4. 5

නිසසය සුත්තං

[සාවකී]

කතං හි නු බො හතෙන ධම්මෙහි සමන්තාගතෙන භික්ඛූනා නිසසයො දතබ්බොති?

දසති බො උපාලි ධම්මෙහි සමන්තාගතෙන භික්ඛූනා නිසසයො දතබ්බො. කතමෙහි දසති: ඉට්ඨපාලි භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදය සිකඛති සිකඛාපදෙසු, බහුසසුතො හොති -පෙ- දිට්ඨියා සුසංවිට්ඨා, පාති මොක්ඛං බො පනස්ස විඤ්ඤාපට්ඨානං ස්වාගතං හොති සුචිහත්තං සුසංවත්තං සුචිතිරිත්තං සුත්තං අනුබ්බාදනස්ස, පටිබලො හොති ගිලානං උපට්ඨානං වා උපට්ඨාපෙතං වා, පටිබලො හොති අනභිරතීං වූපකාසෙතං වා වූපකාසාපෙතං වා, පටිබලො හොති උප්පත්තං කුක්කුචං ධම්මතො විනොදෙතං, පටිබලො හොති උප්පත්තං දිට්ඨිගතං ධම්මතො විවෙචෙතං, පටිබලො හොති අධිසීලෙ -පෙ- අධිවිනෙක -පෙ- අධිපඤ්ඤා සමාදපෙතං. ඉමෙහි බො උපාලි දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතෙන භික්ඛූනා නිසසයො දතබ්බොති.

ඔහුට ප්‍රාතිමොක්ෂය විකාර විසින් ස්වාගත වෙයි. සූත්‍ර විසින් අනුවාඤ්ඤා විසින් සුවිහක්ක වූයේ මොනොවට පැවැත්තේ සුවිනිශ්චිත වෙයි. ගිලනු උවටනුවට හෝ උවටන් කරවනුවට ප්‍රතිබල වෙයි. උකටලිබව දුරුලිමට වෙවයි දුරු කරවීමට වෙවයි ප්‍රතිබල වෙයි. උපන් කුකුස් ධර්මයෙන් සන්තිදුටීමට ප්‍රතිබල වෙයි. උපන් දෘෂ්ටිගතය ධර්මයෙන් විචෙවන කිරීමට ප්‍රතිබල වෙයි. අධිශීලයෙහි සමාදන් කරවීමට ප්‍රතිබල වෙයි. අධිවික්කයෙහි සමාදන් කරවනුවට ප්‍රතිබල වෙයි. අධිප්‍රඥයෙහි සමාදන් කරවනුවට ප්‍රතිබල වෙයි. උපාලි, මේ දසදහමින් සමන්වාගත මහණු විසින් උපසම්පද කළයුතු වේ.

10. 1. 4. 5

නිස්සය සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, කෙනෙක් කරුණින් සමන්වාගත මහණු විසින් කි:ශ්‍රය දිය යුතු දැයි?

උපාලි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත මහණු විසින් කි:ශ්‍රය දිය යුත්තේය. කවර දසයෙකින් යත්: උපාලි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි ... සමාදන් කොට ගෙන සිකපෙදෙහි තික්මෙයි ... බහුශ්‍රැත වෙයි. ... දෘෂ්ටියෙන් මොනොවට පිළිවිදින ලදහ. ඔහුට ප්‍රාතිමොක්ෂය විකාර විසින් ස්වාගත වෙයි. සූත්‍ර විසින් අනුවාඤ්ඤා විසින් සුවිහක්ක වූයේ මොනොවට පවත්වන ලද්දේ සුවිනිශ්චිත වෙයි. ගිලන් උවටනුවට වෙවයි උවටවනුවට වෙවයි සමරී වෙයි. උකටලි බව සන්තිදු-වනට හෝ සන්තිදුටීම කරවනුවට සමරී වෙයි. උපන් කුකුස් දහමින් දුරලනුවට සමරී වෙයි. උපන් දෘෂ්ටිගතය ධර්මයෙන් දුරුලිමට ප්‍රතිබල වෙයි. අධිශීලයෙහි ... අධිවික්කයෙහි ... අධිප්‍රඥයෙහි සමාදන් කරනුවට සමරී වෙයි. උපාලි, මේ දසදහමින් සමන්වාගත වූ භික්ෂු විසින් කි:ශ්‍රය දිය යුතු වේ.

10. 1. 4. 6

සාමණේර සුත්තං

[සාවකී]

කතීහි නු ඛො භතෙන ධම්මෙහි සමන්තාගතෙන භික්ඛුනා සාමණේරො උපට්ඨාපෙනබ්බොති?

දසහි ඛො උපාලි ධම්මෙහි සමන්තාගතෙන භික්ඛුනා සාමණේරො උපට්ඨාපෙනබ්බො. කතමෙහි දසහි: ඉද්ධපාලි භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ-සමාදය සිකඛති සිකඛාපදෙසු, බහුසුත්තො හොති -පෙ-දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිදා, පාතිමොක්ඛං ඛො පනසා විත්ථාරෙන ස්වාගතං හොති සුචිහත්තං සුප්පවත්තං සුචිතිච්ඡිතං සුත්තසො අනුබ්බාඤ්ඤාසො, පටිබලො හොති ගීලානං උපට්ඨාතුං වා උපට්ඨාපෙනතුං වා, පටිබලො හොති අනභිරුතිං වූපකාසෙනතුං වා වූපකාසාපෙනතුං වා, පටිබලො හොති උප්පන්නං කුක්කුච්චං ධම්මතො විනොදෙනතුං, පටිබලො හොති උප්පන්නං දිට්ඨිගතං ධම්මතො විවෙචෙනතුං, පටිබලො හොති අධිසීලෙ සමාදපෙනතුං. පටිබලො හොති අධිවිකේත සමාදෙනතුං. පටිබලො හොති අධිපඤ්ඤය සමාදපෙනතුං. ඉමෙහි ඛො උපාලි දසහිධම්මෙහි සමන්තාගතෙන භික්ඛුනා සාමණේරො උපට්ඨාපෙනබ්බොති.

10. 1. 4. 7

සඬ්ඝහෙද සුත්තං

[සාවකී]

සඬ්ඝහෙදෙ සඬ්ඝහෙදෙති භතෙන වුච්චති. කිත්තාවතා නුඛො භතෙන සඬ්ඝා භිත්තො හොතිති?

ඉද්ධපාලි භික්ඛු අධම්මං “ධම්මො” ති දීපෙනති, ධම්මං ‘අධම්මො’ ති දීපෙනති, අවිනයං ‘විනයො’ ති දීපෙනති, චිනයං ‘අචිනයො’ ති දීපෙනති, අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන ‘භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනා’ ති දීපෙනති, භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන ‘අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනා’ ති දීපෙනති, අනාවිණ්ණං තථාගතෙන ‘ආවිණ්ණං තථාගතෙනා’ ති දීපෙනති, ආවිණ්ණං තථාගතෙන ‘අනාවිණ්ණං තථාගතෙනා’ ති දීපෙනති, අප්පඤ්ඤාතං තථාගතෙන ‘පඤ්ඤාතං තථාගතෙනා’ ති දීපෙනති, පඤ්ඤාතං තථාගතෙන ‘අප්පඤ්ඤාතං තථාගතෙනා’ ති දීපෙනති. තෙ ඉමෙහි දසහි වස්සුහි අවකස්සනති, ච්චකස්සනති, ආවේනි කම්මොති කරොන්ති, ආවේනි පාතිමොක්ඛං උද්දීපන්ති. එත්තාවතා ඛො උපාලි සඬ්ඝා භිත්තො හොති ති.

10. 1. 4. 6

සාමකෙර සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, කෙනෙක් අඛයයෙන් සමන්වාගත මහණහු විසින් හෙරණ ඵලභවාගත යුත්තේ දැයි?

උපාලියෙනි, දඟ්ගයෙකින් සමන්වාගත මහණහු විසින් හෙරණ ඵලවාගත යුත්තේය: කවර දඟ්ගයකින් යත්: උපාලියෙනි, මේ සස්තෙනි මහණ සිල්වත් වෙයි .. සමාදන් කොට ගෙන සිකපෙදෙහි තික්මෙයි. ... බහුශ්‍රැත වෙයි ... ප්‍රඥාප්තියෙන් මොනොවට පිළිවිද්‍යා ලදහ. ඔහට ප්‍රාතිමොක්ෂය විහාර විසින් ස්වාගත වෙයි. සූත්‍ර විසිතුණු අනුචාරකයන් විසිතුණු සුවිහක්ක වූයේ මොනොවට පවත්වන ලද්දේ සුවිනිශ්චිත වූයේ වෙයි. ගිලන්හු උවටනුවට හෝ උවටන්කරවන්නට ප්‍රතිබල වෙයි. උපන් අනභිරතිය සංහිදුනට හෝ සංහිදුවන්නට ප්‍රතිබල වෙයි. උපන් කුකුස ධම්මයෙන් දුරුලීමට ප්‍රතිබල වෙයි. උපන් දෘෂ්ටිගතය ධම්මයෙන් දුරුලීමට සමථ වෙයි. අධිශීලයෙහි සමාදන් කරවනට සමථ වෙයි. අධිවික්කයෙහි සමාදන් කරවනට සමථ වෙයි. අධිප්‍රඥයෙහි සමාදන් කරවනට සමථ වෙයි. උපාලියෙනි, මේ දඟ්ගයෙන් සමන්වාගත මහණහු විසින් සාමකෙරයෙක් ඵලවිය යුත්තේයි.

10. 1. 4. 7

සඬ්ඝහෙද සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, සඬ්ඝහෙදය, සඬ්ඝහෙදයයි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙක් කරුණින් සඬ්ඝහෙද වේ දැයි

උපාලියෙනි, මේ සස්තෙනි මහණහු අධම්මය ධම්මයයි දක්වත්, ධම්මය 'අධම්ම'යයි දක්වත්, අවිනය විනයයි දක්වත්, විනය අවිනයයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අභාසිත අලපිතය තථාගත විසින් භාසිතය ලපිතයයි දක්වත්, තථාගත විසින් භාසිතය ලපිතය තථාගත විසින් අභාසිතය අලපිතයයි දක්වත්. තථාගත විසින් අනාවිණිය තථාගත විසින් ආවිණියයි දක්වත්. තථාගත විසින් ආවිණිය තථාගත විසින් අනාවිණිය යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් නො පනවන ලද්ද තථාගතයන් විසින් පනවන ලද්ද යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් පනවන ලද්ද තථාගතයන් විසින් නො පනවන ලද්ද යයි දක්වත්, ඔහු මේ දඟ වක්ඛයෙන් (පිරිස) ඇද ගනිත්, අත්‍යක්කයෙන් ඇද ගනිත්, වෙන් ව කම් කෙරෙත්, වෙන් ව පාමොක් උදෙසත්, උපාලියෙනි, මෙනෙකින් සඬ්ඝ හෙද වෙයි.

10. 1. 4. 8

සඩසයාමගි සුතතං

[සාවතී]

සඩසයාමගි සඩසයාමගිති හතෙන වුවති. කිත්තාවතා නු ඛො
හතෙන සඛෙතා සමග්ගො හොති ති:

ඉද්ධපාලි භික්ඛු අධට්ඨං අධට්ඨොති දීපෙනි, ධට්ඨං ධට්ඨොති
දීපෙනි, අවිනයං අවිනයොති දීපෙනි. විනයං විනයොති දීපෙනි,
අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනි,
භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනි;
අනාවිණ්ණං තථාගතෙන අනාවිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනි,
ආවිණ්ණං තථාගතෙන ආවිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනි,
අපඤ්ඤාතං තථාගතෙන අපඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දීපෙනි,
පඤ්ඤාතං තථාගතෙන පඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දීපෙනි. තෙ ඉමෙහි
දසහි වස්සුහි න අවකස්සන්ති, න වචකස්සන්ති, න ආවේනිකම්මොති
කරොන්ති, න ආවේනිපාතිමොක්ඛං උද්දියන්ති. එත්තාවතා ඛො උපාලි
සඛෙතා සමග්ගො හොති ති.

10. 1. 4. 8 සඛ්‍ය සාමග්ගි සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, සඛ්‍ය සාමග්ගිය, සඛ්‍ය සාමග්ගිය යයි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙක් කරුණින් සඛ්‍ය සාමග්ගිය වේ දැයි?

උපාලියෙනි, මෙ සස්තෙනහි මහණහු අධම්ම අධම්ම යයි දක්වත්. ධම්ම ධම්මයි දක්වත්, දච්ඡා අච්ඡායි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අභාමිත අලපිත තථාගතයන් විසින් අභාමිත අලපිතයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් භාමිත ලපිත තථාගතයන් විසින් භාමිත ලපිතයි දක්වත් තථාගතයන් විසින් අනාච්ඡිය තථාගතයන් විසින් අනාච්ඡියයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් ආච්ඡිය තථාගතයන් විසින් ආච්ඡියයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් නො පනවන ලද්ද තථාගතයන් විසින් නො පනවන ලද්දයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් පනවන ලද්ද තථාගතයන් විසින් පනවන ලද්දයි දක්වත්, ඔහු මේ දශ වස්තූයෙන් පිරිස නො ඇද ගනිත්, අත්‍යක්කයෙන් නො ඇද ගනිත්, වෙන්ව කම් නො කෙරෙත්, වෙන්ව ප්‍රාතිමොක්ෂය නො උදෙසත්, උපාලියෙනි, මෙතෙක් කරුණින් සඛ්‍ය සාමග්ගිය වේ.

10. 1. 4. 9

පඨම-ආනන්ද සුත්තං

[සාවකී]

අපි බො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීදෙත්තා බො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච:

සංඝ භෙදෙ සංඝභෙදෙති භතෙන වුට්ඨති, කිත්තාවතා නු බො භතෙන සංඝො භිත්තො භොති ති.

ඉධානන්ද භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙනී, ධම්මං අධම්මොති දීපෙනී, අදිනං විනයොති දීපෙනී, විනයං අවිනයොති දීපෙනී, අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනී, භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනී, අනාවිණ්ණං තථාගතෙන ආවිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනී ආවිණ්ණං, තථාගතෙන අනාවිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනී. අප්පඤ්ඤානං තථාගතෙන පඤ්ඤානං තථාගතෙනාති දීපෙනී, පඤ්ඤානං තථාගතෙන අප්පඤ්ඤානං තථාගතෙනාති දීපෙනී. තෙ ඉමෙහි දසහි වන්ථුහි අවකස්සනී, වචකස්සනී, ආවේනිකම්මානි කරොනති, ආවේනි පාතිමොක්ඛං උද්දියන්ති. එත්තාවතා බො ආනන්ද සංඝො භිත්තො භොති ති.

සමග්ගං පන භතෙන සංඝං භික්ඛුනා¹ කිං යො පසවති ති?

කප්පට්ඨියං² ආනන්ද කිංඛසං පසවතිති.

කිං පන භතෙන කප්පට්ඨියං කිංඛසනී?

කප්පං ආනන්ද නිරයමි පට්ඨතිති.

1. ආරාධිතො තෙරධිකො කප්පට්ඨියා සංඝභෙදකො වග්ගරතො අධම්මට්ඨියා - යොගකෙට්ඨො³පට්ඨියාති සංඝං සමග්ගං භෙත්තාන - කප්පං නිරයමි පට්ඨතිති.

1. තෙතො-සිමු

2. කප්පට්ඨියං-මජ්ඣං

3. යොගකෙට්ඨො-සිමු

ප්‍රථම-ආනන්ද සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මොනොවට වැද එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැල කළහ:

වහන්ස, සඬ්‍ය හෙදය සඬ්‍ය හෙදය යි කියනු ලැබෙයි. වහන්ස, කෙතෙක් කරුණින් සඬ්‍ය හෙදය වේදැයි?

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණුහු අධම්මය ධම්මය යි දක්වත්, ධම්මය අධම්මය යි දක්වත්, අවිනය විනය යි දක්වත්, විනය අවිනය යි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අභාෂිත අලපිතය තථාගතයන් විසින් භාෂිතය ලපිත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් භාෂිත ලපිතය තථාගතයන් විසින් අභාෂිතය අලපිතයයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අනාවිණිය තථාගතයන් විසින් ආවිණියයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් ආවිණිය තථාගතයන් විසින් අනාවිච්ඡා යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්තයයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තයයි දක්වත්, ඔහු මේ දඟවසතුයෙන් පිරිස ඇද ගනිත්, අත්‍යක්‍රියෙන් ඇද ගනිත්, ආවෙති කම් කෙරෙත්, ආවෙති ප්‍රාතිමොක්ෂය උදෙසාත්, ආනන්දයෙනි, මෙතෙක් කරුණින් සඬ්‍ය හෙදය වේ.

වහන්ස, සමග සඬ්‍යයා බිඳුවා හේ කුමක් ප්‍රසව කෙරේ දැයි?

ආනන්දයෙනි, සමග සඬ්‍යයා බිඳුවා හේ කල්පසථායී පාපවිපාකය ප්‍රසව කෙරෙයි.

වහන්ස කල්පසථායී කිල්විෂය නම් කවර?

ආනන්දයෙනි, ආයුෂ්කල්පයක් නිශ්චිත පැයේ යයි.

1. ' අධම්මයෙහි සිදුනා හෙදයෙහි ඇලුණු අපායට යන සුදු නිරයෙහි උපදනා කල්පසථායී සඬ්‍ය හෙදකයා යොගක්ෂෙම සංඛ්‍යාත අර්භකියෙන් පිරිහෙයි. සමග සඬ්‍යන් බිඳ කපක් නිශ්චිත පැයේ යයි.

දුකිය-ආනන්ද සුතතං

[සාවකී]

සඤ්ඤාසාමග්ගි සඤ්ඤාසාමග්ගිති හතෙන වුවවති. කිත්තාවතා නු ධො හතෙන සඤ්ඤා සමග්ගො හොතිති?

ඉධානන්ද භික්ඛු අධිමමං අධිමමොති දීපෙනති. ධමමං ධමමොති දීපෙනති. අවිනයං අවිනයොති දීපෙනති, විනයං විනයොති දීපෙනති. අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනති. භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනති. අනාවි ඡණ්ණං තථාගතෙන අනාවි ඡණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනති. ආවි ඡණ්ණං තථාගතෙන ආවි ඡණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනති. අපඤ්ඤාතං තථාගතෙන අපඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දීපෙනති. පඤ්ඤාතං තථාගතෙන පඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දීපෙනති. තෙ ඉමෙහි දසහි වත්තිති න අවකසස්සතී, න වචකස්සතී න ආවේනිකකමොති කරොන්තී. න ආවේනිපාතිමොක්ඛං උද්දියන්ති. උත්තාවතා ධො ආනන්ද සඤ්ඤා සමග්ගො හොතිති.

භික්තං පන හතෙන සඤ්ඤං සමග්ගං කත්වා කිං සො පසවති ති?

බ්‍රහ්මං ආනන්ද පුඤ්ඤං පසවතිති.
කිං පන හතෙන බ්‍රහ්මං පුඤ්ඤන්ති?
කප්පං ආනන්ද සග්ගමිති මොදතිති.

- 1 සුඛා සඤ්ඤාසාමග්ගි සමග්ගානඤ්ඤා අනුග්ගහො සමග්ගාරතො ධම්මධෙර්වා යොගසෙබ්බො න ධංසති සඤ්ඤා සමග්ගං කත්වාන කප්පං සග්ගමිති මොදතිති.

උපාලිවග්ගො වතුකො.

තත්තුද්දන්තං:

උපාලිවස්සන උබ්බාගො - උපසම්පද නිස්සයෙන ව සාමණෙරො ව දෙව් හෙද ආනන්දෙහි පරෙ දුවෙති.

10. 1. 4. 10 ද්විතීය-ආනන්ද සූත්‍රය

[සැවැත්]

වහන්ස, සඛ්‍ය සාමණිය, සඛ්‍ය සාමණිය යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙක් කරුණින් සඛ්‍යයා සමග වේ දැයි?

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණහු අධම්ම අධම්මයි දක්වති, ධම්ම ධම්මයි දක්වති, අවිනය අවිනයයි දක්වති, විනය විනයයි දක්වති, තථාගතයන් විසින් අභාමිත අලපිතය තථාගතයන් විසින් අභාමිතය අලපිතය යි දක්වති, තථාගතයන් විසින් භාමිත ලපිතය තථාගතයන් විසින් භාමිත ලපිතය යි දක්වති. තථාගතයන් විසින් අනාවර්ණය තථාගතයන් විසින් අනාවර්ණය යි දක්වති, තථාගතයන් විසින් ආවර්ණය තථාගතයන් විසින් ආවර්ණය යි දක්වති. තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය යි දක්වති, තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්තය යි දක්වති. ඔහු මේ දශ වක්‍රයෙන් පිරිස නො ඇද ගනිති, අත්‍යක්‍රියෙන් නො ඇද ගනිති, ආවේනි කම් නො කෙරෙති, ආවේනි ප්‍රාතිමොක්ෂය නො උදෙසන් යි. ආනන්දයෙනි, මෙනෙක් කරුණින් සඛ්‍යයා සමග වේ යයි.

වහන්ස, බුත් සහහු සමග කොට හේ කුමක් ප්‍රසව කෙරේ දැයි?

ආනන්දයෙනි, බ්‍රහ්ම පුණ්‍යය ප්‍රසව කෙරේ යයි.

වහන්ස, බ්‍රහ්ම පුණ්‍යය කවර?

ආනන්දයෙනි, ආයුෂ්කල්පයක් සංඛ්‍යයෙහි සතුටු වේ යයි.

1. සභුන්ගේ සමගිය සුවැතියේ වෙයි. සමග සභුන්ගේ අනුග්‍රහය ද සුවැතියේ ය. සමගියෙහි ඇලුනේ ධම්මය වූයේ යොග ක්ෂේමයෙන් නො පිරිහෙයි. සභුන් සමග කොට කපක් සගෙහි ප්‍රමොදිතවේ යයි.

සතර වැනි උපාලි වර්ග යි.

එහි උද්දනය:

උපාලි සූත්‍රය, පාතිමොක්ඛවය්පන සූත්‍රය, උබ්බාහිකා සූත්‍රය, උපසම්පද සූත්‍රය, නිස්සය සූත්‍රය, සාමණෙර සූත්‍රය, සඛ්‍ය හෙද සූත්‍රය, සඛ්‍ය සාමණි සූත්‍රය, ආනන්ද සූත්‍ර දෙක දැයි මේ වර්ගයෙහි සූත්‍ර දශයෙකි.

5. අකෙකාසවගෙගා

10. 1. 5. 1

විවාද සූතතං.

[සාවකී]

අපං බො ආයස්මා උපාලි යෙන භගවා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්ඤා භගවතං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිනෙකා බො ආයස්මා උපාලි භගවතං එතදවොච:

“කො භු බො භතෙන හෙතු, කො පච්චයො යෙන සංඛෙස භණ්ඩන-කලහවිග්ගහවිවාද උපපජ්ජති භික්ඛු ච න ඵාසු විහරන්ති” ති?

ඉධුපාලි භික්ඛු අධිමං ධර්මොති දීපෙනි, ධර්මං අධර්මොති දීපෙනි, අවිනයං චිත්තයොති දීපෙනි, විනයං අවිත්තයොති දීපෙනි, අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනි; භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙනි, අනාවිණ්ණං තථාගතෙන ආවිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනි, ආවිණ්ණං තථාගතෙන අනාවිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙනි, අපඤ්ඤාතං තථාගතෙන පඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දීපෙනි, පඤ්ඤාතං තථාගතෙන අපඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දීපෙනි. අයං බො උපාලි හෙතු අයං පච්චයො යෙන සංඛෙස භණ්ඩන කලහ විග්ගහ විවාද උපපජ්ජති, භික්ඛු ච න ඵාසු විහරන්ති ති.

5. අකෙකාසවර්ගය

10. 1. 5. 1

විවාද සූත්‍රය

[සැවැත්නිදන යි]

උකල්හි ආයුෂ්මත් උපාලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකඝා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් උපාලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

වහන්ස, යම් හෙයකින් සඬ්ඤාගේ හණ්ඩන කලහ විග්‍රහ විවාදයෝ උපදනාහු නම් භික්ෂූහු ද පහසු සේ නො වෙසෙත් නම් ඒ හේතු කවර, ඒ ප්‍රත්‍යය කවර? යි.

උපාලියෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණහු අධම්මය ධම්මයයි දක්වත්, ධම්මය අධම්මයයි දක්වත්, දව්‍යය විනයයි දක්වත්, විනය අවිනයයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අභාමිතය අලපිතය තථාගතයන් විසින් භාමිත ය ලපිත යයි දක්වත්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් භාමිතය ලපිතය තථාගතයන් විසින් අභාමිත ය අලපිත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අනාවර්ණය තථාගතයන් විසින් ආවර්ණය යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අනාවර්ණය තථාගතයන් විසින් අනාවර්ණයයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්ත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්ත යයි දක්වත්, උපාලියෙනි, යම් හෙයකින් සඬ්ඤා කෙරෙහි හණ්ඩන කලහ විග්‍රහ විවාදයෝ උපදනාහු නම්, භික්ෂූහු ද පහසු සේ නො වෙසෙත් නම් මේ ඒ හේතු ය, මේ ඒ ප්‍රත්‍යය යි.

10. 1. 5. 2

පයම විවාදමූල සුතකං

[සාවස්ථිතිදානං]

කති නු ඛො භනෙත විවාදමූලානිති?

දස ඛො උපාලි විවාදමූලානි. කතමානි දස: ඉධුපාලි භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙතති. ධම්මං අධම්මොති දීපෙතති. අවිනයං විනයොති දීපෙතති. විනයං අවිනයොති දීපෙතති. අභාසිකං අලපිතං තථාගතෙන භාසිකං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙතති, භාසිකං ලපිතං තථාගතෙන අභාසිකං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙතති. අනාවිණ්ණං තථාගතෙන ආවිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙතති, ආවිණ්ණං තථාගතෙන අනාවිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙතති. අපඤ්ඤාතං තථාගතෙන පඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දීපෙතති. පඤ්ඤාතං තථාගතෙන අපඤ්ඤාතං තථාගතෙනාති දීපෙතති. ඉමානි ඛො උපාලි දස විවාදමූලානිති.

10. 1. 5. 3

දුතිය විවාදමූල සුතකං

[සාවස්ථිතිදානං]

කති නු ඛො භනෙත විවාදමූලානිති?

දස ඛො උපාලි විවාද මූලානි. කතමානි දස? ඉධුපාලි භික්ඛු අනාපතනං ආපතනිති දීපෙතති. ආපතනං අනාපතනිති දීපෙතති. ලහුකං ආපතනං ගරුකං ආපතනිති දීපෙතති. ගරුකං ආපතනං ලහුකං අපතනිති දීපෙතති. දුඛුප්පං අපතනං අදුඛුප්පං අපතනිති දීපෙතති. අදුඛුප්පං ආපතනං දුඛුප්පාපතනිති දීපෙතති. සාවසෙසං ආපතනං අනවසෙසං ආපතනිති දීපෙතති. අනවසෙසං අපතනං සාවසෙසාපතනිති දීපෙතති. සප්පට්ඨමමං ආපතනං අප්පට්ඨමමා ආපතනිති දීපෙතති. අප්පට්ඨමමං ආපතනං සප්පට්ඨමමා ආපතනිති දීපෙතති. ඉමානි ඛො උපාලි දස විවාදමූලානිති:

10. 1. 5. 2 ප්‍රථම විවාදමූල සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

වහන්ස, විවාදමූලයෝ කෙතෙක් දැයි ?

උපාලියෙනි, විවාදමූලයෝ දසයෙක. කවර දසයෙක යත්: උපාලි මෙ සස්තෙනි මහණහු අධම්ම ධම්ම යයි දක්වත්, ධම්ම අධම්ම යයි දක්වත්, අවිනය විනය යි දක්වත්, විනය අවිනය යි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අභාෂිතය අලපිතය තථාගතයන් විසින් භාෂිතය ලපිත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් භාෂිතය ලපිතය අභාෂිත ය අලපිත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අනාවර්ණය තථාගතයන් විසින් ආවර්ණ යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් ආවර්ණය තථාගතයන් විසින් අනාවර්ණ යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්ත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්ත යයි දක්වත්, තථාගතයන් විසින් ප්‍රඥප්තය තථාගතයන් විසින් අප්‍රඥප්ත යයි දක්වත්, උපාලියෙනි, මේ දස විවාදමූලයෝ යි.

10. 1. 5. 3 ද්විතීය විවාදමූල සූත්‍රය

[සැවැත්තිදන යි]

වහන්ස, විවාදමූල කෙතෙක් දැයි ?

උපාලියෙනි, විවාදමූල දසයෙකි. කවර දසයෙක යත්: උපාලියෙනි, මොස්තෙනි භික්ෂුහු අනාපකිය ආපකි යයි දක්වත්, ආපකිය අනාපකි යයි දක්වත්, ලභ්‍යකාපකිය ගරුකාපකි යයි දක්වත්, ගරුකාපකිය ලභ්‍යකාපකි යයි දක්වත්, දුඛප්‍රාපකිය අදුඛප්‍රාපකි යයි දක්වත්, අදුඛප්‍රාපකිය දුඛප්‍රාපකි යයි දක්වත්, සාවසෙසාපකිය අනවසෙසාපකි යයි දක්වත්, අනවසෙසාපකිය සාවසෙසාපකි යයි දක්වත්, සප්පට්ඨකමාපකිය අසප්පට්ඨකමාපකි යයි දක්වත්, අසප්පට්ඨකමාපකිය සප්පට්ඨකමාපකි යයි දක්වත්, උපාලියෙනි, මේ දසවිවාදමූල යි.

10. 1. 5. 4

කුසිනාරා සුතතං

එකං සමයං හගවා කුසිනාරායං විහරති බලිහරණෙ වනයගේඛං. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි භික්ඛවොති. හදනෙති ඛො තෙ භික්ඛු හගවන්තො පච්චසෙසාසුං. හගවා එතදවොච:

වොදකෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා පරං වොදෙතුකාමෙන පඤ්ඤා ධම්මෙ අජක්ඛන්තං පච්චවෙකඛිතො පඤ්ඤා ධම්මෙ අජක්ඛන්තං උපධංපෙතො පරො වොදෙනබ්බො කතමෙ පඤ්ඤා ධම්මා අජක්ඛන්තං පච්චවෙකඛිතබ්බො:

වොදකෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා පරං වොදෙතුකාමෙන එවං පච්ච-
වෙකඛිතබ්බං: පරිසුද්ධිකායසමාචාරො නු ඛොමති, පරිසුද්ධිනමහි කාය-
සමාචාරෙන සමන්තාගතො අච්ඡේදෙත අප්පට්ඨංසෙන. සංවිජ්ජති නු ඛො
මෙ එසො ධම්මො, උද්භු නො ති. නො වෙ භික්ඛු පරිසුද්ධිකායසමා-
චාරො හොති පරිසුද්ධිත කායසමාචාරෙන සමන්තාගතො අච්ඡේදෙත
අප්පට්ඨංසෙන, තස්ස හවන්ති වත්තාරො “ඉඛ්ඤ තාව ආයස්මා කාසිකං
සික්ඛසසු”ති ඉතිස්ස හවන්ති වත්තාරො.

පුනච්චපරං භික්ඛවෙ වොදකෙන භික්ඛුනා පරං වොදෙතුකාමෙන එවං
පච්චවෙකඛිතබ්බං: “පරිසුද්ධිවච්ඡසමාචාරො නු ඛොමති” පරිසුද්ධිනමහි
වච්ඡසමාචාරෙන සමන්තාගතො අච්ඡේදෙත අප්පට්ඨංසෙන සංවිජ්ජති නු
ඛො මෙ එසො ධම්මො, උද්භු නොති නො වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පරිසුද්ධි
වච්ඡසමාචාරො හොති, පරිසුද්ධිත වච්ඡසමාචාරෙන සමන්තාගතො අච්ඡේදෙත
අප්පට්ඨංසෙන, තස්ස හවන්ති වත්තාරො, “ඉඛ්ඤ තාව ආයස්මා වාචසිකං
සික්ඛසසු”ති. ඉතිස්ස හවන්ති වත්තාරො.

පුනච්චපරං භික්ඛවෙ වොදකෙන භික්ඛුනා පරං වොදෙතුකාමෙන එවං
පච්චවෙකඛිතබ්බං: “මෙත්තං නු ඛො මෙ විත්තං පච්චුපට්ඨිතං සමුභ්ම-
චාරිසු අනාසාතං, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො, උද්භු නො”ති.
නො වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො මෙත්තං විත්තං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුභ්ම
චාරිසු අනාසාතං, තස්ස හවන්ති වත්තාරො, “ඉඛ්ඤ තාව ආයස්මා සමුභ්ම-
චාරිසු මෙත්තං විත්තං පච්චුපට්ඨපභි”ති. ඉතිස්ස හවන්ති වත්තාරො.

10. 1. 5. 4

කුසිනාරා සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසිනාරායෙහි බලිහරණ නම් වන ලැහැබිහි වාසය කරන්නේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි'යි හික්මුන් ඇමතු සේක. වහන්සැයි ඒ හික්මුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ.

මහණෙනි, මෙරමාහට වොදනා කරනු කැමැති වොදක මහණහු විසින් කරුණු පසක් තමා කෙරෙහි ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කොට තමා කෙරෙහි කරුණු පසක් එළවා මෙරමා වොදනා කළයුතු. කවර කරුණු පසෙක් තමා කෙරෙහි ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කළයුතු වේ යැ යත්:

මහණෙනි, පරහට වොදනා කරනු කැමැති වොදක හික්මුණු විසින් මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු: අව්ජ්ඣ වූ ප්‍රත්‍යාමඪී නො කට හැකි වූ පරිශුද්ධ කායසමාවාරයෙන් සමන්වාගත වූයෙමි පරිශුද්ධ කායසමාවාර ඇතියෙමි දැයි, තෙල දහම මට විද්‍යාමාන වේද නො හොත් අවිද්‍යාමානවේදැයි. ඉදින් මහණ අව්ජ්ඣ වූ ප්‍රත්‍යාමඪී නො කට හැකි පරිශුද්ධ කායසමාවාරයෙන් සමන්වාගත වූයේ පරිශුද්ධ කායසමාවාරය ඇතියේ නො වේද ඔහට “එසේ නම් ආයුෂ්මත් පළමු ම කායිකසමාවාරයෙහි හික්මෙව”යි කියන්නාහු වෙත්. මෙසේ ඔහට කියන්නාහු වෙත් මැයි.

තවද මහණෙනි, පරහට වොදනා කරනු කැමැති වොදක මහණහු විසින් මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු: “අව්ජ්ඣ වූ ප්‍රත්‍යාමඪී නො කට හැකි පරිශුද්ධ වාක්සමාවාරයෙන් සමන්වාගතයෙමි පරිශුද්ධ වාක්සමාවාර ඇතියෙමි ද, මට තෙල දහම විද්‍යාමාන වේද නැතහොත් අවිද්‍යාමාන වේද”යි. ඉදින් මහණ අව්ජ්ඣ වූ ප්‍රත්‍යාමඪී නො කට හැකි පරිශුද්ධ වාක්සමාවාරයෙන් සමන්වාගත වූයේ පරිශුද්ධ වාක්සමාවාර ඇතියේ නො වේ නම් ඔහට “එසේ නම් ආයුෂ්මත් පළමුව වාක්සමාවාරයෙහි හික්මෙව”යි කියන්නාහු වෙති. ඔහට මෙසේ කියන්නාහු ම වෙති.

තවද මහණෙනි, පරහට වොදනා කරනු කැමැති වොදක මහණහු විසින් මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු: “සබ්බසරුන් කෙරෙහි ආසාන රහිත මාගේ මෙන් සිත එළඹ සිටියේද මට තෙල දහම විද්‍යාමාන වේද නො හොත් අවිද්‍යාමාන වේද”යි. ඉදින් මහණහුගේ ආසාන විරහිත මෙන් සිත සබ්බසරුන් කෙරෙහි එළඹනො සිටියේ නම් ඔහට “ආයුෂ්මත් එසේ නම් පළමුව සබ්බසරුන් කෙරෙහි මෙන්සිත පිහිටුව”යි කියන්නාහු වෙති. ඔහට මෙසේ කියන්නාහු වෙත්ම ය.

පුනවපරං භික්ඛවෙ වොදකෙන භික්ඛුනා පරං වොදෙතුකාමෙන ඵව. පච්චවෙකඛිතඛං: “බහුස්සුතො නු බොමහි සුතධරො සුතසන්නිවයො යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා, මජ්ඣෙක කල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාඤ්ඤා සබ්බාසාදා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති. තථාරූපා මෙ ධම්මා බහුස්සුතා භොනති ධ්‍යා වචසා පරිචිතා මනසානු පෙකඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිදා, සංවිජ්ජති නු බො මෙ ඵයො ධම්මො, උද්භුතො”ති. නො වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුස්සුතො භොති සුතධරො සුතසන්නිවයො, යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣෙක කල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාඤ්ඤා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාසා ධම්මා බහුස්සුතා භොනති ධ්‍යා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙකඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිදා. තස්ස භවන්ති වක්ඛාරො: “ඉධික තාච ආයස්මා ආගමං පරියාපුණස්සු”ති. ඉතිස්ස භවන්ති වක්ඛාරො,

පුනවපරං භික්ඛවෙ වොදකෙන භික්ඛුනා පරං වොදෙතුකාමෙන ඵව. පච්චවෙකඛිතඛං. “උභයානි නු බො මෙ පාතිමොක්ඛානි විඤ්ඤාපෙත ස්වාගතානි භොනති, සුචිහිතානි සුප්පට්ඨිදානි සුචිතීර්ණානි සුත්තසො අනුබ්බාසාදාසො. සංවිජ්ජති නු බො මෙ ඵයො ධම්මො, උද්භුතො”ති. නො වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො උභයානි පාතිමොක්ඛානි විඤ්ඤාපෙත ස්වාගතානි භොනති සුචිහිතානි සුප්පට්ඨිදානි සුචිතීර්ණානි සුත්තසො අනුබ්බාසාදාසො. ඉදං පතායස්මා “කඤ්ඤා භගවතා”ති ඉති පුට්ඨො න සමපායති, තස්ස භවන්ති වක්ඛාරො: “ඉධික තාච ආයස්මා විනයං සික්ඛස්සු”ති ඉතිස්ස භවන්ති වක්ඛාරො. ඉමෙ පඤ්ඤා ධම්මා අර්ඤ්ඤා පච්චවෙකඛිතඛං.

කතමෙ පඤ්ඤාධම්මා අර්ඤ්ඤා උපට්ඨපෙතඛං: කාලෙන වක්ඛාමි. නො අකාලෙන, භූතෙන වක්ඛාමි නො අභූතෙන, සංකේතෙන වක්ඛාමි නො ඵරුසෙන, අසංකේතෙන වක්ඛාමි නො අනසංකේතෙන. මෙතනවිතො වක්ඛාමි නො දෙසන්තරොති. ඉමෙ පඤ්ඤා ධම්මා අර්ඤ්ඤා උපට්ඨපෙතඛං.

වොදකෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉමෙ පඤ්ඤා ධම්මෙ අර්ඤ්ඤා පච්චවෙකඛිතා, ඉමෙ පඤ්ඤා ධම්මෙ අර්ඤ්ඤා උපට්ඨපෙතා පරො වොදෙතඛං.

තව ද මහණෙනි, අන්තට වොදනා කරනු කැමැති වොදක මහණහු විසින් මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කටයුතු: “ග්‍රැතධර වූයෙමි ග්‍රැතසංකර්මය ඇතියෙමි බහුග්‍රැතයෙමි ද සාඤ්ඤා සම්මාන සම්මාන වූ ආදි කල්‍යාණ වූ මධ්‍ය කල්‍යාණ වූ පයථිච්ඡාන කල්‍යාණ වූ යමි ඒ ධර්ම කෙනෙක් කෙවල පරිපූර්ණ පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මචරියා ප්‍රකාශ කරත් නම් මා විසින් එබඳු දහම්හු ධාත වූවාහු බහුග්‍රැත වෙත් ද, වචනයෙන් පරිචිත වෙත් ද, මනසින් අනුප්‍රේක්ෂිත වෙත් ද ප්‍රඥාප්තියෙන් සුප්‍රතිවිඳි වෙත් ද මට තෙල දහම් විද්‍යාමාන ද නැත හොත් අවිද්‍යාමාන ද”යි. ඉදින් මහණ ග්‍රැතධර වූයේ, ග්‍රැතසංකර්මය ඇතියේ බහුග්‍රැත නො වේ නම් සාඤ්ඤා සම්මාන සම්මාන වූ ආදි කල්‍යාණ වූ මධ්‍ය කල්‍යාණ වූ පයථිච්ඡාන කල්‍යාණ වූ යමි ඒ ධර්ම කෙනෙක් කෙවල පරිපූර්ණ පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මචරියා පවසත් නම් ඔහු විසින් එබඳු ධර්මයෝ ධාත-බහුග්‍රැත නො වෙත් නම් වචනයෙන් පරිචිත නො වෙත් නම් මනසින් අනුප්‍රේක්ෂිත නො වෙත් නම් ආප්තියෙන් සුප්‍රතිවිඳි නො වෙත් නම් ඔහුට “එසේ නම් ආයුෂ්මත් පළමුව ආගමය උරිවහට”යි කියන්නාහු වෙති. ඔහුට මෙසේ කියන්නාහු ම වෙත්.

තව ද මහණෙනි, අනිකකුට වොදනා කරනු කැමැති වොදක මහණ විසින් මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කටයුතු: “මට උභය ප්‍රාතිමොක්ෂයෝ සුවිහක්ත වූවාහු මොනොවට පචත්තාහු සූත්‍ර විසින් අනුච්ඡාදන විසින් සුවිනිශ්චිත වූවාහු විහාර විසින් ස්වාගත වෙත් ද මට තෙල දහම් විද්‍යා-මාන ද නැත හොත් අවිද්‍යාමාන ද”යි. ඉදින් මහණහුට උභය ප්‍රාතිමොක්ෂයෝ සුවිහක්ත වූවාහු මොනොවට පචත්තාහු සූත්‍ර විසින් අනුච්ඡාදන විසින් සුවිනිශ්චිත වූවාහු විහාර විසින් ස්වාගත නො වෙත් නම් ‘ආයුෂ්මත්, මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කොහි දෙසන ලද ද’යි. මෙසේ පුළුල්වන ලද්දේ නො සපයා නම් ඔහුට “ආයුෂ්මත් එසේ නම් පළමුව විනයෙහි හික්මව”යි කියන්නාහු වෙති. ඔහුට මෙසේ කියන්නාහු ම වෙති. මේ පඤ්ඤා ධර්මයෝ අධ්‍යාත්මයෙහි ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කටයුතුවහ.

කවර පඤ්ඤා ධර්ම කෙනෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි ඵලවිය යුතුවහ යත්: නො කල්හි නොව කල්හි ම කියනෙමි අභුතයෙන් නොව භුතයෙන් කියනෙමි පරුෂයෙන් නොව මොළොකින් කියනෙමි අනාඤ්ඤානික ව නොව අඤ්ඤානික ව කියනෙමි දුෂ්ට චිත්තයෙන් නොව මත්සින් ඇතියෙමි කියනෙමි මේ පඤ්ඤා ධර්මයෝ අධ්‍යාත්මයෙහි ඵලවිය යුතු වෙත්.

මහණෙනි, වොදක මහණහු විසින් මෙ පස් දහම් තමා තුළ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කොට මේ පස් දහම් තමා තුළ ඵලවා පරා වොදනා කටයුත්තේ යි.

10. 1. 5. 5

රාජනෙතපුරප්පවෙසන සුතනං

[සාවකී]

දසගුමෙ භික්ඛවෙ ආදීනවා රාජනෙතපුරප්පවෙසනෙ. කතමෙ දස:

1. ඉධ භික්ඛවෙ රාජා මහෙසියා සද්ධිං නිසිනෙතා හොති, තත්ත භික්ඛු පටිසති, මහෙසී වා භික්ඛු දිස්වා සිතං පාතු කරොති, භික්ඛු වා මහෙසී දිස්වා සිතං පාතු කරොති, තත්ත රඤ්ඤ ඵලං හොති: “අද්ධා ඉමෙසං කතං වා කරිස්සන්ති වා”ති. අයං භික්ඛවෙ පඤ්ඤා ආදීනවො රාජනෙතපුරප්පවෙසනෙ.

2. පුනචපරං භික්ඛවෙ රාජා බහුකිට්ඨා බහුකරණියො අඤ්ඤතරං ඉත්ථිං ගන්වා න සරති, සා තෙන ගබ්භං ගණ්ඨාති, තත්ත රඤ්ඤ ඵලං හොති: “න ඛො ඉධ අඤ්ඤා කොච්ඡි පටිසති. අඤ්ඤා පබ්බජිතෙන, සියා නු ඛො පබ්බජිතස්ස කල්ලන්ති. අයං භික්ඛවෙ දුතියො ආදීනවො රාජනෙත පුරප්පවෙසනෙ.

3. පුනචපරං භික්ඛවෙ රඤ්ඤා අනෙතපුරෙ අඤ්ඤතරං රතනං නස්සති තත්ත රඤ්ඤා ඵලං හොති: “න ඛො ඉධ අඤ්ඤා කොච්ඡි පටිසති අඤ්ඤා පබ්බජිතෙන, සියා නු ඛො පබ්බජිතස්ස කල්ලන්ති”. අයං භික්ඛවෙ තතියො ආදීනවො රාජනෙතපුරප්පවෙසනෙ.

4. පුනචපරං භික්ඛවෙ රඤ්ඤා අනෙතපුරෙ අබ්භතතරා ගුරුමනතා බතිද්ධා සමෙහදං ගවස්න්ති. තත්ත රඤ්ඤා ඵලං හොති: “න ඛො ඉධ අඤ්ඤා කොච්ඡි පටිසති අඤ්ඤා පබ්බජිතෙන, සියා නු ඛො පබ්බජිතස්ස කල්ලන්ති. අයං භික්ඛවෙ චතුසො ආදීනවො රාජනෙතපුරප්පවෙසනෙ.

5. පුනචපරං භික්ඛවෙ රඤ්ඤා අනෙතපුරෙ පිතා වා පුත්තං පඤ්ඤති, පුත්තො, වා, පිතරං, පඤ්ඤති, තෙසං ඵලං හොති: “න ඛො ඉධ අඤ්ඤා කොච්ඡි පටිසති අඤ්ඤා පබ්බජිතෙන, සියා නු ඛො පබ්බජිතස්ස කල්ලන්ති, අයං භික්ඛවෙ පඤ්ඤා ආදීනවො රාජනෙතපුරප්පවෙසනෙ.

6. පුනචපරං භික්ඛවෙ රාජා නිවට්ඨානියං උච්චි යානෙ ඨපෙති. යෙසං තං අමනාසං තෙසං ඵලං හොති: “රාජා ඛො පබ්බජිතෙන සංසවෙය්වා, සියා නු ඛො පබ්බජිතස්ස කල්ලන්ති.” අයං භික්ඛවෙ ඡතියො ආදීනවො රාජනෙතපුරප්පවෙසනෙ.

10. 1. 5. 5

රාජනේත්‍රප්‍රපච්ඡෙදයන සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, රාජාන්ත:පුරප්‍රවේෂයෙහි මේ ආදීනවයෝ දස දෙනෙකි. කථර දස දෙනෙක යත්:

1. මහණෙනි, රජ තෙම මෙහෙසිය හා සමග හුන්නේ වෙයි, මහණ එහි පිවිසෙයි. මෙහෙස්න හෝ මහණහු දෑක සිනහ පහළ කෙරෙයි. මහණ හෝ මෙහෙස්න දෑක සිනහ පාළ කෙරෙයි. එහි ලා රජහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “එකැතින් මොවුන් විසින් අසද්ධම් කෙළේ දෝ හෝ කරන් දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි පළමුවන ආදීනව යි.

2. තව ද මහණෙනි, රජ බහුකෘත්‍ය ව බහුකරණීය ව සිට අන්‍යාතර ස්ත්‍රියක කරා ගොස් සඳහන් නො කෙරෙයි. ඔ එයින් ගබ් ගනියි. එහි ලා රජුට මෙසේ සිත් වෙයි: “මේ ඇතොරට පැවිද්දකු උනා අන් කිසිවෙක් නො වදනේ ය. පැවිද්දහුගේ කමෙක දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි මේ දෙවෙනි ආදීනව යි.

3. තව ද මහණෙනි, රජුගේ ඇතොරෙහි අන්‍යාතර රත්නයෙක් නස්නේ ය. එහි ලා රජුට මෙසේ සිත් වෙයි: “මෙහි පැවිද්දහු මිස අන් කිසිවෙක් නො වදනේ ය. පැවිද්දහුගේ කමෙක දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි තෙවන ආදීනව යි.

4. තව ද මහණෙනි, රජුගේ ඇතොරෙහි වූ අභ්‍යන්තර ගුණාමන්ත්‍රණයෝ බැහැර පළට බවට යෙත්. එහි ලා රජුට මෙසේ සිත් වෙයි: “මෙහි පැවිද්දකු මිස අන් කිසිවෙක් නො වදනේ ය, පැවිද්දහුගේ කමෙක දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි සතරවන ආදීනව යි.

5. තව ද මහණෙනි, රජුගේ ඇතොරෙහි පියා හෝ පුත්‍ර නස්නා පතයි. පුතා හෝ පියා නස්නා පතයි. ඔවුනට මෙසේ සිත් වෙයි: “මෙහි පැවිද්දහු මිස අන් කිසිවෙක් නො වදනේ ය. පැවිද්දහුගේ කමෙක් දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි පස්වන ආදීනව යි.

6. තව ද මහණෙනි, රජ යටතට නිසියකු උස්තැන තබයි. යම් කෙනකුට ඒ අමනාප වෙ ද, ඔවුනට මෙසේ සිත් වෙයි: “රජ පැවිද්දහු හා සමග සසභ වෙයි, පැවිද්දහුගේ කමෙක් දෝ හෝ”යි, මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි සවන ආදීනව යි.

7. පුනව්‍යපරං භික්ඛවෙ රාජා උච්චට්ඨානීයං නිවෙ යානෙ යපෙති යෙසං තං අමනාපං තෙසං එවං හොති: “රාජා ඛො පබ්බජිතෙන සංසට්ඨා, සියා නු ඛො පබ්බජිතස්ස කම්මන්ති.” අයං ඛො භික්ඛවෙ සත්තමො ආදීනවො රාජනෙත්‍රපුරප්පවෙසනෙ.

8. පුනව්‍යපරං භික්ඛවෙ රාජා අනාලෙ සෙනං උය්‍යාපේති, යෙසං තං අමනාපං, තෙසං එවං හොති: “රාජා ඛො පබ්බජිතෙන සංසට්ඨා, සියා නු ඛො පබ්බජිතස්ස කම්මන්ති.” අයං භික්ඛවෙ අට්ඨමො ආදීනවො රාජනෙත්‍රපුරප්පවෙසනෙ.

9. පුනව්‍යපරං භික්ඛවෙ රාජා කාලෙ සෙනං උය්‍යාපේති අනතරා-මග්ගතො නිවික්ඛාපෙති, යෙසං තං අමනාපං තෙසං එවං හොති. “රාජා ඛො පබ්බජිතෙන සංසට්ඨා, සියා නු ඛො පබ්බජිතස්ස කම්මන්ති.” අයං භික්ඛවෙ නවමො ආදීනවො. රාජනෙත්‍රපුරප්පවෙසනෙ.

10. පුනව්‍යපරං භික්ඛවෙ රක්ඛෙත්‍ර අනෙත්‍රපුරං හත්ථිසම්මද්දං අසසම්මද්දං රථසම්මද්දං¹ රජනීයාති රූප සද්ද ගන්ධරසථොට්ඨබ්බාති යාති න පබ්බජිත සාරූප්පාති. අයං භික්ඛවෙ දසමො ආදීනවො රාජනෙත්‍රපුරප්පවෙසනෙ.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස ආදීනවා රාජනෙත්‍රපුරප්පවෙසනෙති.

10. 1. 5. 6

සකාය සුත්තං

එකං සමයං හගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථිසමිං නිග්‍රොධාරාමෙ අථ ඛො සම්මහුලා සකකායා² උපාසකා තද්වුපොසප්ථෙ යෙන හගවා තෙනුප-සම්මාමිංසු, උපසංකම්පිතා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීනෙක ඛො සකෙය උපාසකෙ හගවා එතදවොච: “අපි නු ඛො තුමෙහ සකායා අට්ඨබ්බසමන්තාගතං උපොසථං උපවිසථා”ති?

“අපොකද මයං හතෙන අට්ඨබ්බසමන්තාගතං උපොසථං උපවිසාමි, අපොකද න උපවිසාමා”ති. තෙසං වො සකායා අලාභා තෙසං දුප්පඤ්ඤං යෙ තුමෙහ එවං සොකසහයෙ ජීවිතෙ මරණසහයෙ ජීවිතෙ අපොකද අට්ඨබ්බසමන්තාගතං උපොසථං උපවිසථ, අපොකද න උපවිසථ, තං කිං මඤ්ඤථ සකායා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනවි කම්මට්ඨානෙන අනාපජජා අකුසලං දිව්සං අභිඤ්ඤාපණෙ නිබ්බිසෙය්‍ය, දකෙඛා පුරිසො උට්ඨාන-සමපනෙතාති අලං වට්ඨනායාති? එවං හතෙන,

1. හත්ථිසම්මද්දං, අසසම්මද්දං, රථසම්මද්දං, - සිමු

2. සකකායා, මජ්ඣං

3. අනාපජජා, - සිමු.

7. තවද මහණෙනි, රජ උස්තැනට නිසිඥානු යටත් තැන තබන්නේ ය. යම් කෙනකුත් එය අමනාප වේ ද, ඔවුනට මෙසේ සිත් වෙයි: “රජ පැවිද්දහු හා සමග සසට වෙයි. පැවිද්දහුගේ කමෙක් වේ දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, ඇතොරට වැදීමෙහි මේ සත්වන ආදිනව යි.

8. තවද මහණෙනි, රජ අකාලයෙහි සෙන් මෙහෙයයි. යම් කෙනකුට ඒ අමනාප වේ ද, ඔවුනට මෙසේ සිත් වෙයි: “රජ පැවිද්දහු හා සමග සසට වෙයි. පැවිද්දහුගේ කමෙක් දෝ හෝ”යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි අටවන ආදිනව යි.

9. තවද මහණෙනි, රජ නිසිකල හේන් මෙහෙයා අතරවිභින්නවත්වාලයි. යම් කෙනකුට ඒ අමනාප වේද ඔවුනට මෙසේ සිත් වෙයි: ‘රජ පැවිද්දහු හා සමග සසට වෙයි. පැවිද්දහුගේ කමෙක් දෝ හෝ’යි. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි නවවන ආදිනව යි.

10. තවද මහණෙනි, රජුගේ ඇතොර හසානිසමමර්දය අභවසමමර්දය රට සමමර්දය වෙයි. පැවිද්දනට නොසරුප් යම් රූපාදිහු ඇද්ද රජනිඥානු ඒ රූප ශබ්ද ගන්ධ රස ස්ප්‍ර්ෂ්ටව්‍යයෝ ඇත. මහණෙනි, මේ ඇතොරට වැදීමෙහි දසවන ආදිනව යි.

මහණෙනි, ඇතොරට වැදීමෙහි මේ දස ආදිනවයෝ යි.

10. 1. 5. 6

සකකාස සූත්‍රය

ඒකේ සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය ජනපදයෙහි කපිල වාසකුයෙහි නිග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසාගස්සේක. ඒකල දොහෝ සැහැ උඩසුටෝ පොහෝ ලත් ඒදින භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ඒළඹියහ. ඒළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇදුරු කොට වැද එකත්පස් ව හුන්න. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එකත්පස් ව හුන් සැහැ උඩසුටනට තෙල වදළ සේක: “ශාක්‍යයෙනි, තෙපි අටහින් යුතු පෙහෙවස් දසවුද්‍ර”යි.

වහන්ස, අපි කිසි දිනෙක අටහින් යුත් පෙහෙවස් වසම්හ. කිසි දිනෙක නො වසම්හ යි. ශාක්‍යයෙනි, යම් බදු තෙපි මෙසේ ශොකයෙන් බිය ඇති දිව් වැටෙන් ම මරණයෙන් බිය ඇති දිව්වැටෙන් ම කිසි දිනක අෂ්ටාංක සමන්වාගත පෙහෙවස් වසව් නම් කිසි දිනක නො වසව් නම් ඒ තොපට අලාභයෙක. ඒ තොපට නපුරු දකාට ලැබීමෙක. ශාක්‍යයෙනි, ඒ තෙසේ හඟිව් ද? මෙලොව පුරුෂයෙක් යළි ම කම්මාන්තයෙකින් අකුලයට නොවදනේ වසට අඩකහවණුවක් උපදවන්නේ ය. දක්ෂ පුරුෂයෙක. උක්කුන වියාසමනනෙකැයි කියනට නිසි වේද? වහන්ස ඒසේය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තං කිං මඤ්ඤාථ සකකා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනවි කම්මට්ඨානෙන
අනාපජ්ජ අකුසලං දිට්ඨං කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍ය, දකෙක්ඛා පුරිසො
උට්ඨානසම්පන්නොති අලං වචනායාති? එවං භනෙන,

තං කිං මඤ්ඤාථ සකකා, ඉධ පුරිසො යෙන කෙනවි කම්මට්ඨානෙන
අනාපජ්ජ අකුසලං දිට්ඨං දෙව කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍ය -පෙ- තයො කභා-
පණං තිබ්බිසෙය්‍ය -පෙ- චක්ඛාරො කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍ය -පෙ- පඤ්ච
කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍ය -පෙ- ඡ කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍ය -පෙ- සත්ත-
කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍ය -පෙ- අධි කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍ය. -පෙ- නව
කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍ය -පෙ- දස කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍ය -පෙ- වීසති
කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍ය -පෙ- තිංස කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍ය -පෙ- චත්තාරි-
යං කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍ය, පඤ්ඤාසං කභාපණං තිබ්බිසෙය්‍ය, “දකෙක්ඛා
පුරිසො උට්ඨානසම්පන්නො”ති අලං වචනායාති? එවං භනෙන,

තං කිම්මඤ්ඤාථ සකකා, අපි නු සො පුරිසො දිට්ඨෙ දිට්ඨෙ කභාපණසතං
කභාපණසහස්සං තිබ්බිසමානො උඤ්ඨං උඤ්ඨං තිකම්පන්නො වස්සසතා-
යුක්කො වස්සසතජීවි මහත්තං භොගක්ඛන්ධං අධිගච්ඡෙය්‍යාති? එවං භනෙන,

තං කිං මඤ්ඤාථ සකකා, අපි නු සො පුරිසො භොගහෙතු භොගතිදනං
භොගාධිකරණං එකං වා රත්තිං එකං වා දිට්ඨං උපඩ්ඨිං වා රත්තිං උපඩ්ඨිං
වා දිට්ඨං එකත්තසුඛපට්ඨං වෙදී විහරෙය්‍යාති? නො භෙනං භනෙන,

තං කියස්ස හෙතු?

කාමා හි භනෙන අනිච්චා තුච්ඡා මුසා මොස ධම්මාති.

ඉධ බොපනවො සකකා මම් සාවකො දස වස්සාති අසමන්නො ආනාපි
පහිත්තො විහරන්තො යථා මයානුඤ්චං තථා පටිපජ්ජමානො සතමි
වස්සාති සතමි වස්සසතාති සතමි වස්සසහස්සාති සතමි වස්සසතසහස්සාති
එකත්තසුඛපට්ඨං වෙදී විහරෙය්‍ය, සො ව ඛෙවස්ස සකදගාමී වා අනාගාමී
වා අපණ්ණිකං වා සොකාපන්නො, තිට්ඨනතු සකකා දස වස්සාති.

ශාක්‍යයෙනි, එ කෙසේ හඟිවුද? මෙහි මෙලොව පුරුෂයෙක් යම් ම කම්භාන්තයෙකින් අකුශලයට නොවදනේ දවසට කහවණුවක් උපයනේ ය. දක්ෂ පුරුෂයෙක, උඤ්ඤානවිශ්වසම්පන්නයෙකැයි කියනට නිසි වේද? වහන්ස, එසේ ය.

ශාක්‍යයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවුද? මෙ ලොව පුරුෂයෙක් යම් ම කම්භාන්තයෙකින් අකුසලට නොවදනේ දවසට දෙකහවණුවක් උපයනේ ය... තුන් කහවණුවක් උපයනේ ය... සතර කහවණුවක් උපයනේ ය... පස් කහවණුවක් උපයනේ ය... ස කහවණුවක් උපයනේ ය... සත් කහවණුවක් උපයනේ ය... අට කහවණුවක් උපයනේ ය... නව කහවණුවක් උපයනේ ය... දස කහවණුවක් උපයනේ ය... විසි කහවණුවක් උපයනේ ය... තිස් කහවණුවක් උපයනේ ය... සතළිස් කහවණුවක් උපයනේ ය... පනස් කහවණුවක් උපයනේ ය. “දක්ෂ පුරුෂයෙක, උඤ්ඤාන විශ්වසම්පන්නයෙකැයි කියන්නට නිසි වේද? වහන්ස, එසේ ය.

ශාක්‍යයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවුද? ඒ පුරිස් දවස දවස කහවණු සියක් කහවණු දහසක් උපයනේ ලද ලද කහවණු නික්ෂේප කරනුයේ ශතවම්භා යුෂ්ත වූයේ සියක් වස් දිවි වටනුයේ මහත් භොගශ්ඤ්ඤායක් ලබන්නේ දැයි? වහන්ස, එසේ ය.

ශාක්‍යයෙනි, එ කුමැයි හඟිවිද? එ පුරිස් භොගහෙතුවෙන් භොගනිදනයෙන් භොගාධිකරණයෙන් එක් රැයක් වේව යි එක් දවසක් වේවයි අඩ රැයක් වේවයි. අඩ දවසක් වේවයි එකාන්තසුඛ විදින සුලුයේ වාසය කෙරේ දැයි? වහන්ස, තෙල නො වේ ම ය.

එ කවර හෙයින් යත්: වහන්ස, කාමයෝ වනාහි අනිත්‍යයහ, තුව්‍යයහ, මාෂාය. නස්තා සුල්ලහයි.

ශාක්‍යයෙනි, මෙ සස්තෙහි මාගේ සවිචෙක් දස වසක් අප්‍රමත වූයේ කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ ප්‍රතිතාත්ම වූයේ වාසය කරනුයේ මා විසින් යම්යේ අනුසස්නා ලද නම් එසේ පිළිපදනේ සියවසකුදු සියවස් සියයකුදු සියවස් දහසකුදු සියවස් සියදහසකුදු එකාන්තසුඛ විදිනුයේ වාසය කෙරෙයි. හෙද වනාහි සකෘදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ අවිරුද්ධ කොට සෝවන් හෝ වෙයි. ශාක්‍යයෙනි, දසවසක් තිබේවා,

ඉධ මම සාවකො නව වසානි අට්ඨ වසානි-පෙ- සත්ත වසානි-
 ඡ වසානි - පඤ්ච වසානි - චත්තාරි වසානි - තිණි වසානි -
 දෙව වසානි - එකං වසං අප්පමකො ආතාපි පහිතකො විහ-
 රකො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතමි වසානි- සතමි
 වසා සතානි සතමි වසාසතානි- සතමි වසාසතසාසානි එකත්ත සුඛ
 පටිසංවෙදී විහරෙය්‍යා සො ච ඛට්ඨස්ස සකදගාමී වා අනාගාමී වා
 අප ඡූෂකං වා සොනාපනො.

තිට්ඨතු සකාසා එකං වසං. ඉධ පන සාවකො දස මාසෙ අප්පමකො
 ආතාපි පහිතකො විහරකො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො
 සතමි වසානි-සතමි වසාසතානි-සතමි වසාසතසාසානි- සතමි වසාසත-
 සතසානි එකත්තසුඛපටිසංවෙදී විහරෙය්‍යා සො ච ඛට්ඨස්ස සකදගාමී වා
 අනාගාමී වා අප ඡූෂකං වා සොනාපනො.

තිට්ඨතු සකාසා දස මාසා ඉධ මම සාවකො නව මාසෙ - අඛ
 මාසෙ - සත්ත මාසෙ - ඡ මාසෙ - පඤ්ච මාසෙ - චත්තාරො මාසෙ - තයො
 මාසෙ - දෙව මාසෙ - එකං මාසං - අභ්භමාසං - අප්පමකො ආතාපි
 පහිතකො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො සතමි වසානි -
 සතමි වසාසතානි - සතමි වසා සතසානි- සතමි. වසාසතසාසානි
 එකත්තසුඛපටිසංවෙදී විහරෙය්‍යා, සො ච ඛට්ඨස්ස සකදගාමී වා අනාගාමී වා
 අප ඡූෂකං වා සොනාපනො

තිට්ඨතු සකාසා අභ්භමාසො ඉධ මම සාවකො දස රත්තින්ද්‍රිවෙ අප්පමකො
 ආතාපි පහිතකො විහරකො යථා මයානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො
 සතමි වසානි - සතමි වසාසතානි - සතමි වසාසතසාසානි - සතමි
 වසාසතසතසාසානි එකත්ත සුඛපටිසංවෙදී විහරෙය්‍යා, සො ච ඛට්ඨස්ස
 සකදගාමී වා අනාගාමී වා අප ඡූෂකං වා සොනාපනො.

තිට්ඨතු සකකාසා දස රත්තින්ද්‍රිවො. ඉධ මම සාවකො නව රත්තින්ද්‍රිවෙ-අඛ
 රත්තින්ද්‍රිවෙ - සත්ත රත්තින්ද්‍රිවෙ - ඡ රත්තින්ද්‍රිවෙ - පඤ්ච රත්තින්ද්‍රිවෙ -
 චත්තාරො රත්තින්ද්‍රිවෙ - තයො රත්තින්ද්‍රිවෙ - දෙව රත්තින්ද්‍රිවෙ - එකං
 රත්තින්ද්‍රිවං අප්පමකො ආතාපි පහිතකො විහරකො යථා මයානුසිට්ඨං
 තථා පටිපජ්ජමානො සතමි වසානි - සතමි වසාසතානි - සතමි වසා
 සතසානි - සතමි වසාසතසතසානි එකත්තසුඛපටිසංවෙදී විහරෙය්‍යා,

මෙසස්නෙහි මගේ සවු නව වසක්... අට වසක්... සත් වසක්... සවසක්.. පස් වසක්... සිවු වසක්... තුන් වසක්... දෙවසක්... එක් වසක් අප්‍රමත වූයේ ආතාප ඇතියේ ප්‍රතිතාත්ම වූයේ වසනුයේ ම විසින් යම් අනුසස්නා ලද නම් එසේ පිළිපදනේ සියවසකුදු සියවස් සියයකුදු සහස්වස් සියයකුදු සුවහස්වස් සියයකුදු එකානසසුඛ විදිනුයේ වාසය කෙරෙයි. හෙද චනාහි සෙදගුම් හෝ අනගුම් හෝ අවිරාධ කොට සෝචන් හෝ වෙයි.

ශාක්‍යයෙනි, එක් වසෙක් තිබේවා, මෙ සස්නෙහි මාගේ සවු දසමසක් අප්‍රමත වූයේ ආතාප ඇතියේ ප්‍රතිතාත්ම වූයේ වසනුයේ ම විසින් යම් පරිදි අනුසස්නා ලද නම් එ පරිදි පිළිපදනේ සියක් වසකුදු සියවස් සියයකුදු සහස්වස් සියයකුදු සුවහස්වස් සියයකුදු එකානසසුඛ විදිනුයේ වෙසෙයි. හෙද සෙදගුම් හෝ අනගුම් හෝ අවිරාධ කොට සෝචන් හෝ වෙයි.

ශාක්‍යයෙනි, දසමසෙක් තිබේවා, මෙ සස්නෙහි මාගේ සවු නව මසක්.....අට මසක්.....සත් මසක්.....සමසක්..... පස්මසක්..... සිවුමසක්...තෙමසක්...දෙමසක්...එක්මසක්..... අඩමසක් අප්‍රමත වූයේ ආතාප ඇතියේ ප්‍රතිතාත්ම ව වසනුයේ ම විසින් යම් පරිදි අනුසස්නා ලද නම් එ පරිදි පිළිපදනේ සියවසකුදු සියවස් සියයකුදු සහස්වස් සියයකුදු සුවහස්වස් සියයකුදු එකානසසුඛ විදිනුයේ වාසය කෙරෙයි. හෙද චනාහි සෙදගුම් හෝ අනගුම් හෝ අවිරාධ කොට සෝචන් හෝ වෙයි.

ශාක්‍යයෙනි, අඩමසෙක් තිබේවා, මෙ සස්නෙහි ම සවු දස රූවලක් අප්‍රමත වූයේ ආතාප ඇතියේ ප්‍රතිතාත්ම ව වසනුයේ ම විසින් යම් පරිදි අනුසස්නා ලද නම් එ පරිදි පිළිපදනේ සියවසකුදු සියවස් සියයකුදු සහස්වස් සියයකුදු සුවහස් වස් සියයකුදු එකානසසුඛ විදිනුයේ වාසය කෙරෙයි. හෙද චනාහි සෙදගුම් හෝ අනගුම් හෝ අවිරාධ කොට සෝචන් හෝ වෙයි.

ශාක්‍යයෙනි, දස රූවලෙක් තිබේවා, මෙ සස්නෙහි ම සවු නව රූවලක්අට රූවලක්.....සත් රූවලක්..... ස රූවලක්.....පස් රූවලක්..... සිවු රූ වලක්.....තුන් රූ වලක්.....දෙ රූවලක්.....එක් රූවලක් අප්‍රමත වූයේ ආතාප ඇතියේ ප්‍රතිතාත්ම ව වසනුයේ ම විසින් යම් පරිදි අනුසස්නා ලද නම් එ පරිදි පිළිපදනේ සියවසකුදු සියවස් සියයකුදු දහස්වස් සියයකුදු සුවහස් වස් සියයකුදු එකානසසුඛ විදිනුයේ වෙසෙයි.

සො ව ඛවසාසකදගාමී වා අනාගාමී වා අපරිණිකං වා සොත්තා-
පනෙතා.

තෙසං ථො සක්ඛා අලාභා, තෙසං දුරුද්ධා, යෙ තුලෙභි එවං
සොකසහගය ජීවිතෙ මරණසහගය ජීවිතෙ අපෙසකද අට්ඨබ්බසමනනාගතං
උපොසථං උපවසථ, අපෙසකද න උපවසථාති.

එතෙ මයං භනෙත අර්ථනගෙහ අට්ඨබ්බසමනනාගතං උපොසථං
උපවසිසාමාති.

10. 1. 5. 7

මහාලි සුතකං

එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාරසාලායං.
අථ ඛො මහාලි ලිච්ඡවී යෙන භගවා තෙනුපසඛාමී. උපසඛාමීත්තා
භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං ගිසිදි. එකමන්තං ගිසිනෙතා ඛො
මහාලි ලිච්ඡවී භගවන්තං එතදවොච:

“කො නු ඛො භනෙත හෙතු, කො පච්චයො, පාපස්ස කම්මස්ස
කිරියාය, පාපස්ස කම්මස්ස පට්ඨන්තියාති?”

ලොභො ඛො මහාලි හෙතු, ලොභො පච්චයො පාපස්ස කම්මස්ස
කිරියාය, පාපස්ස කම්මස්ස පට්ඨන්තියා. දොසො ඛො මහාලි හෙතු, දොසො
පච්චයො, පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය, පාපස්ස කම්මස්ස පට්ඨන්තියා,
මොහො ඛො මහාලි හෙතු, මොහො පච්චයො පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය,
පාපස්ස කම්මස්ස පට්ඨන්තියා. අයොනියො මනසිකාරො ඛො මහාලි
හෙතු, අයොනියො මනසිකාරො පච්චයො පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය,
පාපස්ස කම්මස්ස පට්ඨන්තියා, මිථ්‍යා පණ්ණිතං ඛො මහාලි වින්තං
හෙතු, මිථ්‍යා පණ්ණිතං වින්තං පච්චයො පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස
කම්මස්ස පට්ඨන්තියා, අයං ඛො මහාලි හෙතු, අයං පච්චයො පාපස්ස
කම්මස්ස කිරියාය, පාපස්ස කම්මස්ස පට්ඨන්තියා ති.

හෙ ද වනාහි සෙදුගුම් හෝ අනගුම් හෝ අවිරාධ කොට සෝවන් හෝ වෙයි.

ශාකායෙති, ඒ තෙපි මෙසේ ශාකයෙන් සහය වූ ජීවිතයෙහි මෙසේ මරණින් සහය වූ ජීවිතයෙහි කිසි දිනෙක අටහින් යුත් පෙහෙවස් වසවු නම්, කිසි දිනක නො වසවු නම් ඒ තොපට අලාභයෙක, ඒ තොපට නපුරු කොට ලැබීමෙක.

වහන්ස, තෙල අපි අද පටන් කොට අටහින් යුත් පෙහෙවස් වසමහ යි.

10. 1. 5. 7

මහාලි සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විශාලා නුවර සමීපයෙහි වූ මහා වන කුලාරහල්හි වැඩ වෙසෙති. එසඳ මහාලි ලිච්ඡවී රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අයුරු කොට වැද එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් මහාලි ලිච්ඡවී රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ ය.

වහන්ස, පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

මහාලිය පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි ලාභය හෙතු වන්නේ ය. ලාභය ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි ශ්‍රේෂ්‍යය හේතු වන්නේ ය. ශ්‍රේෂ්‍යය ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි මොහය හෙතු වන්නේ ය, මොහය ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය, පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි අයොනිසොමනසිකාරය හෙතු වන්නේ ය. අයොනිසොමනසිකාරය ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය, පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි නො සෙ පිහිටුවා දූ ඩිත හෙතු වන්නේ ය. නො සෙ පිහිටුවා දූ ඩිත ප්‍රත්‍යය වන්නේ ය. මහාලිය, පාපක්‍රියා කරන්නට වේවයි පාපක්‍රියා පවත්නට වේවයි මේ හෙතු වන්නේ ය. මේ ප්‍රත්‍යය වන්නේ යයි.

කො පන හනෙන හෙනු, කො පව්වයො කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස කිරියාය, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස පවත්නියාති?

අලොභො ඛො මහාලි හෙනු, අද්‍රොභො පව්වයො කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස කිරියාය, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස පවත්නියා. අද්දෙසො ඛො මහාලි-ප-අමො-හො ඛො භොලි හෙනු, අමොහො පව්වයො කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස කිරියාය, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස පවත්නියා. යොනිසො මනසිකාරො ඛො මහාලි හෙනු, යොනිසො මනසිකාරො පව්වයො කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස කිරියාය, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස පවත්නියා. සමමාපණිහිතං ඛො මහාලි විතතං හෙනු, සමමාපණිහිතං විතතං පව්වයො, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස කිරියාය, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස පවත්නියා. අයං ඛො මහාලි හෙනු අයං පව්වයො, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස කිරියාය, කල්‍යාණස්ස කම්මස්ස පවත්නියා.

ඉමෙ ච ඛො මහාලි දස ධම්මා ලොකෙ න සංවිජ්ජය්‍යං, නඤ්ඤං පඤ්ඤායථ අධම්මචරියා විසම්මචරියාති වා, ධම්මචරියා සම්මචරියාති වා, යස්මා ච ඛො මහාලි ඉමෙ දස ධම්මා ලොකෙ සංවිජ්ජන්තී, තස්මා පඤ්ඤායති අධම්මචරියා විසම්මචරියාති වා ධම්මචරියා සම්මචරියාති වාති.

10. 1. 5. 8

දසධම්ම සූතනං

[සාමකීතිදන්]

දසඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා පබ්බජිතෙන අභිඤ්ඤං පට්ඨවෙකඛිතබ්බං. කතමෙ දස:

1. “වෙවණණියමහි අපඤ්ඤාපගතො”ති පබ්බජිතෙන අභිඤ්ඤං පට්ඨවෙකඛිතබ්බං,

2. “පරපට්ඨබ්බා මෙ ජීවිකා”ති පබ්බජිතෙන අභිඤ්ඤං පට්ඨවෙකඛිතබ්බං.

3. “අඤ්ඤා මෙ ආකප්පො කරණියො”ති පබ්බජිතෙන අභිඤ්ඤං පට්ඨවෙකඛිතබ්බං.

වහන්ස, කල්‍යාණකම් කිරීමට වේවයි කල්‍යාණ කම් පවත්නට වේවයි හෙතු කවරෙය? ප්‍රත්‍යය කවරෙය?

මහාලිය, කල්‍යාණකම් කිරීමට වේවයි, කල්‍යාණ කම් පවත්නට වේවයි අලෝභය හෙතු වන්නේය. අලෝභය ප්‍රත්‍යය වන්නේය: මහාලිය, කල්‍යාණකම් කිරීමට වේවයි, කල්‍යාණකම් පවත්නට වේවයි, අද්දේශය.....අමෝහය හෙතු වන්නේය, අමෝහය ප්‍රත්‍යය වන්නේය. මහාලිය, කල්‍යාණකම් කිරීමට වේවයි කල්‍යාණකම් පවත්නට වේවයි යෝනියොමනසිකාරය හෙතු වන්නේය, යෝනියොමනසිකාරය ප්‍රත්‍යය වන්නේය, මහාලිය, කල්‍යාණකම් කිරීමට වේවයි කල්‍යාණකම් පවත්නට වේවයි මනාසේ පිහිටුවා ලූ සිත හෙතු වන්නේය, මනාසේ පිහිටුවා ලූ සිත ප්‍රත්‍යය වන්නේය. මහාලිය, කල්‍යාණකම් කිරීමට වේවයි, කල්‍යාණකම් පවත්නට වේවයි මේ හෙතු වන්නේය, මේ ප්‍රත්‍යය වන්නේය.

මහාලිය, ලොවිහි මේ දශධම්මයෝ නො වැටෙන්නාහු නම් (අකුශල-කම්පට්ඨාය) අධම්මයා සඛ්ඛාත විෂමවයායි හෝ (දශකුශලකම්පට්ඨාය) ධම්මයා සඛ්ඛාත සමවයායි හෝ යන මෙය නො පැනෙන්නේය. මහාලිය, යම් හෙයෙකින් ලොවිහි මේ දසදහම්හු වැටෙත් ද එහෙයින් අධම්මයා සඛ්ඛාත විෂමවයායි හෝ ධම්මයා සඛ්ඛාත සමවයායි හෝ පැනෙන්නේයි.

10. 1. 5. 8

දසධමම සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මේ දහම් දස දෙනෙක් පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතුවහ. කවර දස දෙනෙක යත්:

1. 'විවණ්භාවයට පැමිණියෙම් වෙමි'යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු.

2. 'මාගේ දිවි වැටුම් පරා අයත්ය'යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු යි.

3. 'මා විසින් අන්‍ය වූ ආකල්පයෙක් කටයුතුය'යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු.

4. “කවචිත්‍ර ඛො මෙ අත්තා සීලතො න උපවදති”ති පබ්බජිතෙන අභිණං පව්වචෙකඛිතබ්බං.

5. “කවචිත්‍ර ඛො මං අනුච්චව චිඤ්ඤා සමුඤ්චාරි සීලතො න උපවදනති”ති පබ්බජිතෙන අභිණං පව්වචෙකඛිතබ්බං,

6. “සබ්බෙති මෙ පියෙහි මනාපෙහි නානා භාවො විනාභාවොති” පබ්බජිතෙන අභිණං පව්වචෙකඛිතබ්බං.

7. “කමමසසකොමහි කමමදයාදෙ කමමයොති කමමඤ්ඤා කමම-පටිසරණො යං කමමං කරිසසාමි කල්‍යාණං වා පාපකං වා කසස දයාදෙ භවිසසාමිති” පබ්බජිතෙන අභිණං පව්වචෙකඛිතබ්බං.

8. “කථං භූතසස මෙ රතතිඤ්චා චිතිපතනති”ති පබ්බජිතෙන අභිණං පව්වචෙකඛිතබ්බං.

9. “කවචිත්‍රඛොහං සුඤ්ඤාගාරෙ අභිරමාමි”ති පබ්බජිතෙන අභිණං පව්වචෙකඛිතබ්බං.

10. “අත්තිත්‍ර ඛො මෙ උත්තරිමත්‍රසාධමො අලමරියඤ්ඤාදසසන-විසෙසො අධිගතො සොහං පඤ්ඤමෙ කාලෙ සමුඤ්චාරිති පුට්ඨො න මඤ්ඤාභවිසාමි”ති පබ්බජිතෙන අභිණං පව්වචෙකඛිතබ්බං.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස ධම්මා පබ්බජිතෙන අභිණං පව්වචෙකඛිතබ්බා ති.

10. 1. 5. 9

සරිරට්ඨධම්ම සූතකං.

[සාවකී]

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සරිරට්ඨා, කතමෙ දස: සීතං, උණං, ජිසංචා, පිපාසා, උච්චාරො, පසාචො, කායසංචරො, වචිසංචරො, ආචීචසංචරො, පොනොභවිකො¹ භවසංඛාරො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස ධම්මා සරිරට්ඨා ති.

1. පොනොභවිකො, මජ්ඣ.

4. ‘කිමෙක මාගේ සිත සිලහෙතෙයෙන් උපවාද නො කෙරේද’යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු.

5. “කිමෙක විභූ සමුච්ඡාරහු කරුණු දැන සිලහෙතෙවෙන් මට උපවාද නො කෙරෙත් දැ”යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු.

6. ‘ප්‍රිය වූ මනාප වූ හැමයෙක් මාගේ නානාභාවය, විනාභාවය වේ’යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු.

7. “කම්ය සාධකය කොට ඇතියෙමි කම්ය දයාද කොට ඇතියෙමි කම්ය යොනි කොට ඇතියෙමි කම්ය බන්ධු කොට ඇතියෙමි වෙමි. කල්‍යාණ වූ හෝ පාපක වූ හෝ යම් ම කම්යක් කෙරෙමි නම් උයට දයාද වෙමි”යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු.

8. “කෙබඳු වූ මට රූ දවල් හු ඉක්ම යෙත් දැ”යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු.

9. “කිමෙක මම ශුන්‍යාගාරයෙහි සිත් අලවා වෙසෙමි දැ”යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු.

10. “උතුරුමිහිස්සේත් වැඩි ආයාභාව කරණයට සමත් ඥානදාන විශෙෂයක් ම විසින් අධිගත වූයේ ඇද්දැයි ඒ මම පැසුළු කල්හි සමුච්ඡාරුන් විසින් පුළුවස්නා ලද්දෙමි නිතෙද නො වෙමැ”යි පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු.

මහණෙනි, පැවිද්දහු විසින් නිතර ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කටයුතු මේ ධර්ම දසදෙනා යි.

10. 1. 5. 9

ශරීරයාමෙම සුත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මේ ශරීරසාධම්ම දසදෙනෙකි. කවර දසදෙනෙක යත්; ශීත හා උෂ්ණ හා ක්ෂුද්‍රා හා පිපාසා හා උච්චාර හා ප්‍රස්‍රාව හා කායසංවර හා වාක්සංවර හා ආජීවසංවර හා පුනර්භව කරන භවසංස්කාර හා යි. මහණෙනි, මේ දස දහම්හු ශරීරසාධ යි.

හණ්ඩන සූතතං

එකං සමයං හගවා සාවකියං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩි-
කසා ආරාමෙ, නෙන ඛො පන සමයෙන සබ්බලා භික්ඛු පච්ඡාහතං
පිණ්ඩපාතපටිකකතා උපට්ඨානසාලායං සනිසින්නා සනිපතිතා
හණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපතනා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසන්තිහි විතුදන්තා
විහරන්ති.

අථ ඛො හගවා සායනහසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙනු-
පට්ඨානසාලා තෙනුපසඬුකම්. උපසඬුකම්චා පඤ්ඤතෙ ආසනෙ නිසීදි.
නිසජ්ඡ ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙත්ති. “කායනුස් භික්ඛුවෙ එතරහි
කථාය සනිසින්නා, කා ව පන වො අන්තරා කථා විපකතා”ති?

“ඉධ මයං හතෙත පච්ඡාහතං පිණ්ඩපාතපටිකකතා උපට්ඨාන
සාලායං සනිසින්නා සනිපතිතා හණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපතනා
අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසන්තිහි විතුදන්තා විහරාමා”ති.

“න ඛො පන ඉදං භික්ඛුවෙ තුම්හාකං පතිරූපං, කුලපුත්තානං
සඬා අගාරස්ස අනගාරියං පබ්බජිතානං යං තුලෙහ හණ්ඩනජාතා
කලහජාතා විවාදපතනා, අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසන්තිහි විතුදන්තා
විහරෙය්‍යාථ”

දස ඉමෙ භික්ඛුවෙ ධම්මා සාරාණියා¹ පියකරණා ගරුකරණා සඬා-
හාය අවිවාදය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවත්තන්ති. කතමෙ දස:

1. ඉධ භික්ඛුවෙ භික්ඛු සීලවා හොති පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො
විහරති, ආචාරගොචරසම්පන්නො අනුමනෙත්තු වජේත්තු හයදසසාථි සමාදය
සිකති සිකාපදෙත්තු. යච්ඡ භික්ඛුවෙ භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදය
සිකති සිකාපදෙත්තු. අයච්ඡ ධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො
සඬාහාය අවිවාදය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවත්තති.

1. සාරණියා (මජ්ඣං)

හණ්ඩන සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවන අසල අනේපිඩු සිටුවුණේ ජෙනවන නම් වූ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි බොහෝ මහණහු පසුබත පිඩුවායෙන් වැළකියාහු උවටත් හල්හි රැස්ව හුන්නාහු සනි-පතිත දිවාහු හටගත් පුච්ඡාග කලහ ඇත්තාහු හටගත් කලහ ඇත්තාහු විරුඳ්වාදයට පැමිණියාහු උතුන් මුවසැතින් පෙළන්නාහු වෙසෙත්.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කල පිළිසලනින් නැගි සේක් උවටත්හල් කරා වැඩී සේක. වැඩ ප්‍රඥප්තාසනයෙහි හුන් සේක. හිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණුන් ඇමතු සේක. “මහණෙනි, දන් කවර කථායෙකින් හුන්නාව? තොප විසින් කවර අතුරු කථායෙක් අඩාල කරන ලද දෑ යි?”

“වහන්ස, අපි මෙ සැවන පසුබත පිඩුවායෙන් පෙරලා පැමිණියමෝ උවටත් හල්හි හුන්නමෝ රැස්වුවමෝ හටගත් පුච්ඡාග කලහ ඇතියමෝ හටගත් කලහ ඇතියමෝ විරුඳ්වාදයට පැමිණියමෝ උතුන් මුවසැතින් පෙළමින් වසමහ” යි.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් තෙපි හටගත් පුච්ඡාග කලහ ඇතියහු, හටගත් කලහ ඇතියහු විවාදපත්ත වුවහ උතුන් මුවසැතින් පෙළමින් වසනු නම් මෙය සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම අනගායඨ ශාසනයෙහි පැවිදි වූ කුලපුත් කොපට නුසුදුසු මැ යි.

මහණෙනි, මේ දස ධර්ම කෙනෙක් සාරාණිය වුවහ ප්‍රියභාවය කරන්නාහු ගුරුභාවය කරන්නාහු සඬග්‍රහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමගිය පිණිස එක් බව පිණිස වටනාහ. කවර දස දෙනෙක යත්:

1. මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ආචාරගොවර සමපත්ත වූයේ පාමොක් සංවරසිලින් සංවෘත ව වෙසෙයි. අනුමාත්‍ර වරදෙහිදු බිය දක්නාසුලු වැ සිකපෙදෙහි සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මහණ සිල්වත් වේ ද.....සමාදන් කොට ගෙන සිකපෙදෙහි හික්මේ ද. මෙ දහමද සාරාණිය යි. ප්‍රිය කරණ යි. ගරුකරණ යි. සඬග්‍රහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමගි පිණිස එක් බව පිණිස වැටෙයි.

2. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුස්සුතො හොති සුතධරො සුත සන්නිවයො, යෙ තෙ ධර්මො ආදිකල්‍යාණා මර්ජනි කල්‍යාණා පරියොසාන කල්‍යාණා සාත්ථා සබ්බඤ්ඤා කෙවල පරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤා ඉහමචරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාස්ස ධර්මො බහුස්සුතො හොන්ති ධතා වවසා පරිචිතා, මනසානුපෙක්ඛිතා, දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඤ්ඤා. අයමි ධර්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සඛග්ගාය අවිවාදය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවත්තති.

3. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති කල්‍යාණ සහායො කල්‍යාණසම්පවච්ඤ්ඤා. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති කල්‍යාණසහායො කල්‍යාණසම්පවච්ඤ්ඤා. අයමි ධර්මො සාරාණියො පියකරණො -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

4. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුවචො හොති සොච්චස්සකරණෙහි ධර්මෙහි සමන්තාගතො, බමො පදකම්මානාහි අනුසාසනිං. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු සුවචො හොති සොච්චස්සකරණෙහි ධර්මෙහි සමන්තාගතො, බමො පදකම්මානාහි අනුසාසනිං, අයමි ධර්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සඛග්ගාය අවිවාදය සාමග්ගියා එකිභාවාය සංවත්තති.

5. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යාති තාති සමුහලොචිතං උච්චාවචාති කිංකරණියාති තස් දඤ්ඤා හොති අනලසො තනුපායාය වීමංසාය සමන්තාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු යාති තාති සමුහලොචිතං උච්චාවචාති කිංකරණියාති, තස් දඤ්ඤා හොති අනලසො තනුපායාය වීමංසාය සමන්තාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු යාති තාති සමුහලොචිතං උච්චාවචාති කිංකරණියාති තස් දඤ්ඤා හොති අනලසො තනුපායාය වීමංසාය සමන්තාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං අයමි ධර්මො සාරාණියො පියකරණො -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

6. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්දහාරො අභිධර්මෙ අභිචිතයෙ උළාරපාමොජ්ජා, යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්දහාරො අභිධර්මෙ අභිචිතයෙ උළාරපාමොජ්ජා. අයමි ධර්මො සාරාණියො, පියකරණො -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

2. තවද මහණෙනි, මහණ ශ්‍රාතධර වූයේ රැස්කොට ගත් ශ්‍රාත ඇතියේ බහුශ්‍රාත වෙයි' යම් මේ දහම් කෙනෙක් ආදිකල්‍යාණ ද මධ්‍යකල්‍යාණ ද පයඨවසාන කල්‍යාණ ද සාත්ථව්‍යඤ්ඤාන වුවාහු කෙවල පරිපූර්ණ වූ පරිශුද්ධ වූ බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යී පවසත් නම් එබඳු ධර්මයෝ ඔහු විසින් ධාත වුවාහු බහුශ්‍රාත වෙත් වචනයෙන් පරිචිත වෙත්. මනසින් අනුප්‍රකෂිත වෙත්. ප්‍රඥයෙන් සුප්‍රතිඵල වෙත්. මේ දහමුදු සාරාණිය යි. ප්‍රියකරණ යි. ගරු කරණ යි. සඬග්‍රහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමගි පිණිස එක්බව පිණිස වැටෙයි.

3. තවද, මහණෙනි, මහණ කලණ යහළුවන් ඇතියේ කලණයනට නැඹුරු වූයේ කල්‍යාණ මිත්‍ර වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ කලණ යහළුවන් ඇතියේ කලණයනට නැඹුරු වූයේ කල්‍යාණමිත්‍ර වේද මේ දහමුදු සාරාණිය යි. ප්‍රියකරණ යි.....එක් බව පිණිස වැටෙයි.

4. තවද මහණ සුවච්ඡාදය කරන ධර්මයන් සමන්වාගත වූයේ අවවාදක්ෂම වූයේ අනුශාසනය ප්‍රදක්ෂිණායෙන් ගන්නා සුලු සුවච්ඡාද වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සුවච්ඡාදය කරන දහමින් සමන්වාගත වූයේ අවවාදක්ෂම වූයේ අනුශාසනය ප්‍රදක්ෂිණායෙන් ගන්නා සුලු සුවච්ඡාද වේ නම් මේ දහම ද සාරාණිය යි. ප්‍රියකරණ යි. ගරුකරණ යි. සඬග්‍රහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමගි පිණිස එක්බව පිණිස වැටෙයි.

5. තවද මහණෙනි, මහණ සබ්බසරුන් පිළිබඳ කුම් කෙරෙමි දැයි පිළිවිස කටයුතු කුදුමහත් යම් ඒ කටයුතු වේ නම් එහි දක්ෂ වෙයි. අනලස් වූයේ තත්ත්වපායවිමසායෙන් සමන්වාගත වූයේ කරනට හා සංවිධානයට සමත් වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සබ්බසරුන් පිළිබඳ යම් ඒ කුදු මහත් කිංකර්තව්‍ය වේ නම් එහිත් දක්ෂ වූයේ වේද අනලස් වූයේ තත්ත්වපායවිමසායෙන් සමන්වාගත වූයේ කරනට හා සංවිධානයට සමත් වේද මේ දහම ද සාරාණිය යි. ප්‍රියකරණ යි.....එක් බව පිණිස වටනේ ය.

6. තවද මහණෙනි, මහණ ප්‍රිය සමුද්ගාර ඇත්තේ අභිධර්මයෙහි අභිවිතයෙහි මහත් ප්‍රාමොද්‍ය ඇත්තේ ධර්මකාම වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ පිය සමුද්ගාර ඇතියේ අභිධර්මයෙහි අභිවිතයෙහි මහත් ප්‍රාමොද්‍ය ඇතියේ ධර්මකාම වේද මේ දහම ද සාරාණිය යි ප්‍රියකරණයි.....එකී භාවයට වැටෙයි.

7. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරඤ්චිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පභානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළහපරකකමො අනිකඛික්ඛධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරඤ්චිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පභානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළහපරකකමො අනිකඛික්ඛධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. අයමි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සඛගාය අවිවාදය සාමග්ගියා එකීභාවාය සංවත්තති.

8. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සනතුට්ඨා හොති ඉතරීතරවිචර පිණ්ඩපාත සෙනාසන ගිලානපච්චය හෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු සනතුට්ඨා හොති ඉතරීතර විචරපිණ්ඩපාතසෙනාසන ගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන. අයමි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො -පෙ- එකීභාවාය සංවත්තති.

9. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සතීමා හොති පරමෙන සතීනෙපකෙකන සමනනාගතො විරකතමි විරහාසිතමි සරිතා අනුසාරිතා. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු සතීමා හොති පරමෙන සතීනෙපකෙකන සමනනාගතො විරකතමි විරහාසිතමි සරිතා අනුසාරිතා. අයමි ධම්මො සාරාණියො -පෙ- එකීභාවාය සංවත්තති.

10. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤවා හොති උදයත්ථගාමිනියා පඤ්ඤාය සමනනාගතො අරියාය නිබ්බේධිකාය සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමිනියා. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤවා හොති උදයත්ථගාමිනියා පඤ්ඤාය සමනනාගතො අරියාය නිබ්බේධිකාය සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමිනියා. අයමි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සඛගාය අවිවාදය සාමග්ගියා එකීභාවාය සංවත්තති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සඛගාය අවිවාදය එකීභාවාය සංවත්තතී ති.

අකෙකාසවගෙගා පඤ්ඤවමො.

තත්ත්වද්දනා:

විවාද දො ව මූලානි කුසිනාරා පවෙසනෙ,
සකකා මාලි ධම්මා ව සරිරට්ඨා ව භණ්ඩනානි.

පඨමො පණ්ණාසකො සමනෙතා.

7. තවද මහණෙනි, මහණ අකුසල දහමින්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුසල් දහමින්ගේ උපසම්පත් පිණිස ස්ථාවරත් වූයේ දළපැරකුම් ඇතියේ කුසලධර්මයන්හි නො බහා තැබූ වියඹ්බුර ඇතියේ රුකුළු වැර ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මහණ අකුසල් දහමින්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුසල් දහමින්ගේ උපසම්පත් පිණිස ස්ථාවරත් වූයේ දළපැරකුම් ඇතියේ කුසල් දහමින් නො බහා තැබූ වියඹ්බුර ඇතියේ රුකුළු වැර ඇතියේ වෙසේ ද, මේ දහම ද සාරාණිය යි. පිය කරණ යි. ගරුකරණ යි. සඬග්‍රහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමගි පිණිස එකී භාව පිණිස වැටෙයි.

8. තවද මහණෙනි, මහණ ඉතරෙතරවීවර පිණ්ඩපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෛෂ්‍ය පරිෂ්කාරයෙන් සතුටු වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මහණ ඉතරෙතරවීවර පිණ්ඩපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෛෂ්‍යපරිෂ්කාරයෙන් සතුටු වේ ද, මේ දහම ද සාරාණිය යි. පිය කරණයි.....එකී භාව පිණිස වැටෙයි.

9. තවද මහණෙනි, මහණ පරම සමාතිනිපකභාවයෙන් සමන්වාගත වූයේ චිරකෘතයත් චිරභාෂිතයත් සමරත්‍රයේ පුන-පුනා සමරත්‍රයේ සමාතිමත් වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මහණ පරම සමාතිනිපකභාවයෙන් සමන්වාගත වූයේ චිරකෘතයත් චිරභාෂිතයත් සමරත්‍රයේ පුන-පුනා සමරත්‍රයේ සමාතිමත් වේ ද, මේ දහම ද සාරාණිය යි.....එකී භාවයට වැටෙයි.

10. තවද මහණෙනි, මහණ උද-විය අනුව යන ආයඹ් වූ නිවේදය ඇසුරු කළ මොනොවට දූඛත්වයට යන ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත වූයේ ප්‍රඥවත් වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මහණ උද-විය අනුව යන ආයඹ් වූ නිවේදය ඇසුරු කළ මොනොවට දූඛත්වයට යන සුලු ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත වූයේ ප්‍රඥවත් වේ ද මේ දහම ද සාරාණිය යි. ප්‍රිය කරණ යි. ගරුකරණ යි සඬග්‍රහය පිණිස අවිවාද පිණිස සමගි පිණිස එකී භාව පිණිස වැටෙයි.

මහණෙනි, මේ දස දහම්හු සාරාණියහ. පිය කරණහ. ගරුකරණහ. සඬග්‍රහයට ප්‍රිය භාවයට අවිවාදයට එකී භාවයට වැටෙත් ය යි.

පස්වැනි අකෙකාසවර්ග යි.

එහි උද්දන්තය:

විවාද සූත්‍රය, විවාදමූලසූත්‍ර දෙකය, කුසිනාරා සූත්‍රය, අනෙකපුරුස-වෙසනසූත්‍රය, සකකාසසූත්‍රය, මහාඋ සූත්‍රය, දසධම්ම සූත්‍රය, සරීරධ්‍ය සූත්‍රය, හණ්ඩන සූත්‍රය දැයි දසයෙක.

පට්ඨපණ්ණාසකය සමාපත යි.

2. දුතියො පණ්ණාසකො

1. සවිත්තවග්ගො

10. 2. 1. 1.

සවිත්ත සුත්තං

එකං සමයං භගවා සාවතීයං වීහරති ජෙතවනෙ අනාඨපින්දිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙහස් භික්ඛුවාති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ටසෙසාසු. භගවා එතදවොච.

නො වෙ¹ ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පරික්ඛපරියාය කුසලො හොති, අප් 'සවිත්තපරියාය කුසලො භවිස්සා²මි'ති එව. ති වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.

කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු සවිත්තපරියාය කුසලො හොති: සෙයාථාපි භික්ඛවෙ ඉත්ථි වා පුරිසො වා දහරො යුවා මණ්ඩනකජාතිකො ආදයෙ වා පරිපුඤ්ඤා පරියොදනෙ අවෙජ වා උදපතෙක සකං මුඛතිමිත්තං පට්ටවෙකඛමානො සවෙ තස් පස්සති රජං වා අඛණං වා, තසෙසව රජස්ස වා අඛණස්ස වා, පහානාය වායමති. නො වෙ තස් පස්සති රජං වා අඛණං වා තෙනෙවත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො "ලාභා වත මෙ පරිපුණ්ණං වත මෙ"ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පට්ටවෙකඤ්ඤා බහුකාරා හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු. අභිජ්ඣාදානු ඛො බහුලං විහරාමි, අනභිජ්ඣාදානු ඛො බහුලං විහරාමි, ව්‍යාපක්ඛවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමි, අව්‍යාපක්ඛවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමි, ථිතමිඤ්ඤාපරිපුර්විත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමි, විගතථිතමිඤ්ඤා නු ඛො බහුලං විහරාමි, උද්ධතො නු ඛො බහුලං විහරාමි, අනුද්ධතො නු ඛො බහුලං විහරාමි, විචිකිචෙජා නු ඛො බහුලං විහරාමි, තිණ්ණවිචිකිචෙජා නු ඛො බහුලං විහරාමි, කොධතො නු ඛො බහුලං විහරාමි. අතෙකාධතො නු ඛො බහුලං විහරාමි, සංකප්පිට්ඨවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමි, අසංකප්පිට්ඨවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමි, සාරද්ධකායො නු ඛො බහුලං විහරාමි, අසාරද්ධකායො නු ඛො බහුලං විහරාමි, කුසිතො නු ඛො බහුලං විහරාමි, ආරද්ධවිරියො නු ඛො බහුලං විහරාමි, අසමාහිතො නු ඛො බහුලං විහරාමි, සමාහිතො නු ඛො බහුලං විහරාමි තී.

1. නො ව, - පිඤ්ඤා

2. භවිස්සාමාති - ස්‍යා

2. දෙවැනි පනස

1. සවිතතවර්ගය

10. 2. 1. 1

සවිතක සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි අනේ-
පිඬු සිටුහුගේ ජෙනවන නම් වූ අරමිහි වාසය කරන සේක. එකල්හි
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි සිත් සුන් ඇමතු සේක. වහන්සැයි ඒ
භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
තෙල වදළහ.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ පරිත්‍යා පරියාය කුසල නො වේ නම් එකල
සවිතතපරියායකුසල වෙමැයි මහණෙනි, මෙසේ ම තොප ජීවිත් භික්ෂිය
සූතු ය.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ සවිතතපරියායකුසලවේ ය යත්: මහණෙනි,
දහර වූ තරුණ වූ සැරසිම් සැහැවි කොට ඇති ස්ත්‍රියක් වෙවයි පුරුෂයෙක්
වෙවයි පරිශුද්ධ වූ පයච්ඡිදන වූ කැටපතෙක වෙවයි පහන් දියබදුනෙක
වෙවයි තම මුවනිමිති පිරික්සා බලනුයේ ඉදින් එහි රජසක් හෝ තල
කැලලක් හෝ දක්නේ ද ඒ රජස හෝ තලකැලල දුරලීමට ව්‍යායාම
කෙරෙයි. ඉදින් එහි රජසක් වෙවයි තලකැලලක් වෙවයි නොදක්නේ
නම් “එකැතින් මට ලාභයෙක, එකැතින් මාගේ මුව පරිපූර්ණ ය”යි
එයින් තුටු සිත් ඇත්තේ පිරිසුන් සඬකල්ප ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි
එපරිදි ම මහණහට කුසල්දහමිහි ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණව බහුපකාර වෙයි:
අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ අභිධ්‍යා බහුල
කොට නැතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ යි; ව්‍යාපාදයෙන් යුත් සිතැති
යෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ ව්‍යාපාදයෙන් වියුත් සිතැතියෙම් බෙහෙ-
වින් වෙසෙම් දෝ යි; ථිතමිද්ධයෙන් වැඩුනෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ
පහවූ ථිතමිද්ධ ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ යි, උද්ධතයෙම්
බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ අනුද්ධතයෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ යි
විවිකිට්ඨා ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ තරණය කළ විවිකිට්ඨා
ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ යි කිපෙන සුල්ලෙම් බෙහෙවින්
වෙසෙම් දෝ නො කිපෙන සුල්ලෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ යි; සකිලිටි
සිතැත්තෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ යි; නො කිලිටි සිතැත්තෙම් බෙහෙ-
වින් වෙසෙම් දෝ යි; ගිලන් කය ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ නො
ගිලන් කය ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ යි; කුසිතයෙම් බෙහෙවින්
වෙසෙම් දෝ ඇරඹිවැර ඇතියෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ යි; අසමානි-
තයෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම් දෝ සමානිතයෙම් බෙහෙවින් වෙසෙම්-
දෝ”යි.

සථෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “අභිජ්ඣාලු බහුලං විහරාමි, බ්‍යාපන්නවිතො බහුලං විහරාමි, ථිතමිද්ධපරිසුට්ඨිතො බහුලං විහරාමි, උද්ධතො බහුලං විහරාමි, විවිකිච්ඡො බහුලං විහරාමි, කොධනො බහුලං විහරාමි, සංකිලිඨවිතො බහුලං විහරාමි, සාරද්ධකායො බහුලං විහරාමි, කුසිතො බහුලං විහරාමි, අසමාහිතො බහුලං විහරාමි”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය අධිමතො ඡන්දො ව වායාමො ව උසසාහො ව උසොළභි ව අප්පට්ඨාති ව සති ව සමපජ්ඣාදාදි කරණියං. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආදිත්තවෙලො වා ආදිත්තසීසො වා තසෙය්‍යව වෙලසා වා සීසසා වා නිබ්බාපනාය අධිමතං ඡන්දාදි වායාමාදි උසසාහාදි උසොළභිදාදි අප්පට්ඨාතිදාදි සතිදාදි සමපජ්ඣාදාදි කරෙය්‍ය, එවමෙව, ඛො තෙන භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය අධිමතො ඡන්දො ව වායාමො ව උසසාහො ව උසොළභි ව අප්පට්ඨාති ව සති ව සමපජ්ඣාදාදි කරණියං.

සථෙ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති; “අභිජ්ඣාලු බහුලං විහරාමි, අබ්‍යාපන්නවිතො බහුලං විහරාමි, විගතථිතමිද්ධො බහුලං විහරාමි, අනුද්ධතො බහුලං විහරාමි, තිණ්ණවිවිකිච්ඡො බහුලං විහරාමි, අකෙකාධනො බහුලං විහරාමි, අසංකිලිඨවිතො බහුලං විහරාමි, අසාරද්ධකායො බහුලං විහරාමි, අරද්ධවිරියො බහුලං විහරාමි. සමාහිතො බහුලං විහරාමි ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසුයෙව කුසලෙසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය උත්තරිං ආසවානං බයාය යොගො කරණියො ති.

10. 2. 1. 2

සාරිපුත්ත සුත්තං.

[සාවතථි]

තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛු ආමනෙකසි “ආවුසො භික්ඛවො”ති. “ආවුසො”ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තසා පච්චසෙය්‍යාමු. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

නො වෙ ආවුසො භික්ඛු පරවිත්තපරියාය කුසලො භොති, අප “සවිත්තපරියාය කුසලො හවික්ඛාමි”ති. එවං හි වො ආවුසො සිකති-තබ්බං.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ නම්: “අභිධ්‍යා බහුලයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, ව්‍යාපාද යුත් සිතැතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, ථිනමිඳියෙන් වැඩුණෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි, උඤ්ඤයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, සකිලිටි සිතැතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, ගිලන්කය ඇතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, කුසීනයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, අසමාහිත-යෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි”යි මහණෙනි, එ මහණහු විසින් ඒ ලමු අකුසල් දහමුත්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා උසෙසාලහියක් හා නො පසු බැස්මෙක් හා සෞඛි-යෙක් හා සම්ප්‍රජන්‍යයෙක් හා කටයුතු. මහණෙනි යම් සේ ඇඳිළගත් පිළි ඇත්තේ වෙව් යි ඇවිළගත් හිස් ඇත්තේ වෙව් යි එ ම පිළිය හෝ හිස හෝ නිවීමට අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් ද ව්‍යායාමයක් ද උත්සාහයක් ද උසෙසාලහියක් ද නො පසු බැස්මෙක් ද සෞඛියක් ද සම්ප්‍රජන්‍යයක් ද කෙරේ නම් එසෙයින් ම එ මහණහු විසින් එ ලමු අකුසල් දහමුත්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා උසෙසාලහි-යක් හා නොපසුබැස්මෙක් හා සෞඛියෙක් හා සම්ප්‍රජන්‍යයෙක් හා කටයුතු.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ නම්: “අභිධ්‍යා බහුල කොට නැතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, ව්‍යාපාද වියුත් සිතැතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, පහවූ ථිනමිඳි ඇතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, අනුඤ්ඤයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, තරණය කළ විවිකිට්ඨා ඇතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, නො කිලිටි සිතැතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, නො ගිලන් කය ඇතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, නො කුසීනයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි, සමාහිතයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි”යි. මහණෙනි, එහෙයින් මහණහු විසින් ඒ කුසල් දහමහි ම පිහිටා මතු ආසුචක්ෂය පිණිස යොග කටයුතු”යි.

10. 2. 1. 2

සාරිපුක්ක සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ‘ඇවැත් මහණෙනි’යි හික්ෂුන් ඇමතුන. ‘ඇවැත්හි’යි ඒ හික්ෂුහු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරැන්ට පිළි වදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහ:

“ඇවැත්හි, ඉදින් මහණ පරවික්කපරියාය කුසල නො වේ නම් එකල සවික්කපරියාය (කම සිතට අවවාද කිරීමෙහි) කුසල වෙමි”යි ඇවැත්හි මෙසෙයින් තොප විසින් හික්මිය යුතු.

කථාකූචි ආවුසො භික්ඛු සවිත්තපරියාය කුසලො හොති, සෙය්‍යථාපි ආවුසො ඉක්ඛී වා ඥරියො වා දහරො යුවා මණ්ඩනක ජාතිකො ආදයෙ වා පරිසුද්ධි පරියොදනෙ අවෙජ වා උදපන්නෙ සකං මුඛනිමිත්තං පච්ච-වෙක්ඛමානො, සචෙ තත් පසාති රජං වා අඛණ්ණං වා, තසෙව රජසා වා අඛණ්ණසා වා පහානාය වායමති. නො වෙ තත් පසාති රජං වා අඛණ්ණං වා, තෙනෙවත්තමනො හොති, පරිපුණ්ණො සංකප්පො, “ලාභා වත මෙ පරිසුද්ධං වත මෙ”ති. එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛුනො පච්චවෙක්ඛනා බහුකාරා හොති කුසලෙසු ධර්මෙසු: “අභිරුක්ඛාලු නු ඛො බහුලං විහරාමී, අනභිරුක්ඛාලු නු ඛො බහුලං විහරාමී, බ්‍යාපන්නවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමී, අබ්‍යාපන්නවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමී, ථීන මිඤ්ඤපරිපුර්වකො නු ඛො බහුලං විහරාමී, විගතථීනමිඤ්ඤා නු ඛො බහුලං විහරාමී, උද්ධමො නු ඛො බහුලං විහරාමී, අනුද්ධමො නු ඛො බහුලං විහරාමී, චිච්ඡිකංචො නු ඛො බහුලං විහරාමී, තිණ්ණචිච්ඡිකංචො නු ඛො බහුලං විහරාමී. කොධනො නු ඛො බහුලං විහරාමී, අකෙකාධනො නු ඛො බහුලං විහරාමී, සංකිලිට්ඨවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමී, අසංකිලිට්ඨ විත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමී, සාරඤ්ඤායො නු ඛො බහුලං විහරාමී, අසාරඤ්ඤායො නු ඛො බහුලං විහරාමී, කුසිනො නු ඛො බහුලං විහරාමී, ආරඤ්චිරියො නු ඛො බහුලං විහරාමී, සමාහිතො නු ඛො බහුලං විහරාමී. අසමාහිතො නු ඛො බහුලං විහරාමී”ති.

සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: අභිරුක්ඛාලු බහුලං විහරාමී-පෙ-අසමාහිතො බහුලං විහරාමී”ති. තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධර්මානං පහානාය අධි-මත්තො ඡන්දො ව වායාමො ව උසාහො ව උසෙසාලභි ව අප්පට්ඨානී ව සති ව සමපජ්ඣානාකාමි කරණියං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො ආදිත්තවෙලො වා ආදිත්තසීයො වා තසෙව වෙලසා වා සීසසා වා නිබ්බාපනාය අධිමත්තො ඡන්දාකාමි වායාමකාමි උසාහකාමි උසෙසාලභිකාමි අප්පට්ඨානිකාමි සතිකාමි සමපජ්ඣානාකාමි කරොයා, එව මෙව ඛො ආවුසො තෙන භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධර්මානං පහානාය අධිමත්තො ඡන්දො ව වායාමො ව උසාහො ව උසෙසාලභි ව අප්පට්ඨානී ව සති ව සමපජ්ඣානාකාමි කරණියං.

සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “අනභිරුක්ඛාලු බහුලං විහරාමී-පෙ-සමාහිතො බහුලං විහරාමී”ති. තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසංයෙව කුසලෙසු ධර්මෙසු පතිට්ඨාය උත්තරිං ආසවානං ඛොයො භොගො කරණියො”ති.

ඇවැත්නි, මහණ කෙසේ සවිකතපරියාය කුසල වේ ය යත්: ඇවැත්නි, යම් පරිදි අහර වූ තරුණ වූ සැරසුම් සැහැවි ඇති ස්ත්‍රියක් වේවයි, පුරුෂයෙක් වේවයි පරිශුද්ධ පයඝ්වදන කැටපතෙක හෝ පහන් දිය-බදුනෙක හෝ සිය මුවනිමිති පිරික්සා බලනුයේ ඉදින් එහි රජයක් වේවයි අඛණ්ඩයක් වේවයි දන්තේ නම් එම රජය හෝ අඛණ්ඩය හෝ දුර්ලභ ව්‍යායාම කෙරෙයි. ඉදින් එහි රජයක් හෝ අඛණ්ඩයක් හෝ නො දක්නේ නම් එකැතින් මට ලාභයෙක. එකැතින් මාගේ මුව පිරිසිදු යයි පිරිපුන් සංකල්ප ඇතියේ එයින් ම තුටු සිතැත්තේ වෙයි. ඇවැත්නි, එ පරිදි ම මහණහට කුසල් දහමිහි ප්‍රත්‍යවේක්ෂණාව බහුප-කාර වෙයි: “අභිජ්ඣා බහුල කොට ඇතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි ද, අභිජ්ඣා බහුල කොට නැතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ අව්‍යා-පාදයෙන් යුත් සිතැත්තෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි ද ව්‍යාපාදයෙන් වියුත් සිතැත්තෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, ථීනමිද්ධයෙන් මැඩුණු සිතැතියෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, පහවූ ථීනමිද්ධ ඇතියෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, උද්ධතයෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, අනුද්ධතයෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, විචිකිච්ඡා ඇතියෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, තරණය කළ විචිකිච්ඡා ඇතියෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද. කිපෙන සුල්ලෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, නො කිපෙන සුල්ලෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, සකිලිවී සිතැතියෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, නො කිලිවී සිතැතියෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, ගිලන් කය ඇතියෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, නො ගිලන් කය ඇතියෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, කුසිතයෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, ඇරඹිවැර ඇතියෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, සමාහිතයෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද, අසමාහිතයෙම් බහුල කොට වෙසෙමි ද”යි.

ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්තේ නම්: “අභිජ්ඣා බහුල කොට ඇත්තෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ..... අසමාහිතයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ”යි. ඇවැත්නි, එ මහණහු විසින් එ ම ලමු අකුසල් දහමින්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්ද-යෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා මහාවිසරියෙක් හා නොපසු-බැස්මෙක් හා සමානියෙක් හා සම්ප්‍රජන්‍යයෙක් හා කටයුතු. ඇවැත්නි, යම් පරිදි ඇවිළි පිළි ඇතියේ වේවයි ඇවිළි හිස ඇතියේ වේවයි එ පිළිය හෝ හිස නිවීම පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා මහ වැරක් හා නො පසුබැස්මෙක් හා සතියක් හා සම්ප-ජන්‍යයක් හා කෙරේ නම් ඇවැත්නි, එ පරිදි ම එ මහණහු එ ම ලමු අකුසල් දහමින්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා මහවැරෙක් හා නො පසු බැස්මෙක් හා සමානියෙක් හා සම්ප්‍රජන්‍යයක් හා කටයුතු:

ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්තේ වේ නම් අනභිජ්ඣා බහුල කොට ඇතියෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි..... සමාහිතයෙම් බොහෝ කොට වෙසෙමි”යි. ඇවැත්නි, එ මහණ විසින් එ ම කුසල් දහමිහි පිහිටා මතුයෙහි ආප්‍රවක්ෂය පිණිස යොග කටයුතු යි,

10. 2. 1. 3

ධීති සුතතං

[සාවස්ථී]

ධීතිමාහං¹ භික්ඛවෙ න වණණයාමී කුසලෙසු ධර්මෙසු පගෙව පරිභානී, වුද්ධිං ච බො අහං භික්ඛවෙ වණණයාමී කුසලෙසු ධර්මෙසු නො ධීතිං නො භානීං.

කථංකථා භික්ඛවෙ භානී භොති කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො ධීති නො වුද්ධි. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යත්තකො භොති සද්ධාය සීලෙන සුතෙන වාගෙන පඤ්ඤාය පටිභානෙන, තස්ස තෙ ධර්මා නෙව තිට්ඨන්ති, නො වඩස්න්ති. භානිද්මතං භික්ඛවෙ වදමී, කුසලෙසු ධර්මෙසු. නො ධීති, නො වුද්ධි.

කථංකථා භික්ඛවෙ ධීති භොති කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො භානී නො වුද්ධි. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යත්තකො භොති සද්ධාය සීලෙන සුතෙන වාගෙන පඤ්ඤාය පටිභානෙන, තස්ස තෙ ධර්මා නෙව භායන්ති, නො වඩස්න්ති. ධීතිමෙතං භික්ඛවෙ වදමී කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො භානීං නො වුද්ධිං. එවං බො භික්ඛවෙ ධීති භොති කුසලෙසු ධර්මෙසු නො වුද්ධි නො භානී.

කථංකථා භික්ඛවෙ වුද්ධි භොති කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො ධීති, නො භානී, ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යත්තකො භොති සද්ධාය සීලෙන සුතෙන වාගෙන පඤ්ඤාය පටිභානෙන, තස්ස තෙ ධර්මා නෙව තිට්ඨන්ති නො භායන්ති. වුද්ධිමෙතං භික්ඛවෙ වදමී කුසලෙසු ධර්මෙසු නො ධීතිං නො භානීං, එවං බො භික්ඛවෙ වුද්ධි භොති කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො ධීති, නො භානී.

නො වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පරවික්ඛපරියායකුසලො භොති, අප් “සවික්ඛපරියායකුසලො හවිසාමී”ති, එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.

1. ධීතිමෙතං, සිඉ.

10. 2. 1. 3

ධීති සූත්‍රය

මහණෙනි, මම කුසල් දහමිහි සථිතිය ද නොවනමි. පරිහානිය කැලැමැයි. මහණෙනි, මම කුසල් දහමිහි වෘද්ධිය ද වනමි. සථිතිය නොවනමි පරිහානිය නොවනමි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් කුසල් දහමිහි හානි වේ ද, සථිති නො වේ ද, වෘද්ධි නො වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ ශ්‍රද්ධායෙන් ශීලයෙන් ශ්‍රැතයෙන් ත්‍යාගයෙන් ප්‍රඥයෙන් ප්‍රතිභානායෙන් යම් පමණ වේ ද, ඔහුට එ දහමිහු නොම සිටුනාහ. නො වඩනාහ. මහණෙනි, තෙල කුසල් දහමිහි හානි යයි කියමි. සථිතිය නො වෙයි. වෘද්ධි නො වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් කුසල් දහමිහි සථිතිය වේ ද, හානි නො වේ ද, වෘද්ධි නො වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ ශ්‍රද්ධායෙන්, ශීලයෙන්, ශ්‍රැතයෙන්, ත්‍යාගයෙන්, ප්‍රඥයෙන්, ප්‍රතිභානායෙන් යම් පමණ වේ නම් ඔහුට එ දහමිහු නො ම පිරිහෙත්. නො වැඩෙත්. මහණෙනි, තෙල කුසල් දහමිහි සථිතිය යි කියමි. හානිය යි නො කියමි. වෘද්ධිය යි නො කියමි. මහණෙනි මෙසේ කුසල් දහමිහි සථිතිය වෙයි. වෘද්ධි නො වේ. හානි නො වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් කුසල් දහමි වෘද්ධිය වේ ද, සථිති නො වේ ද, හානි නොවේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ ශ්‍රද්ධායෙන් ශීලයෙන් ශ්‍රැතයෙන් ත්‍යාගයෙන් ප්‍රඥයෙන් ප්‍රතිභානායෙන් යම් පමණ වේ ද ඔහුට එ දහමිහු නො ම සිටුනාහ. නො ම පිරිහෙන්නාහ.

මහණෙනි, තෙල කුසල් දහමිහි වෘද්ධිය යි කියමි. සථිති යයි නො කියමි. හානිය යි නො කියමි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි කුසල් දහමිහි වෘද්ධි වේ. සථිති නොවේ. හානි නො වේ.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ පරික්ඛන්දරියාය කුසල නො වේ නම් එකල සර්වත්තපරියාය කුසල වෙමිසි මහණෙනි මෙසේ ම තොප විසින් හික්මිය යුතු.

කර්ණේ භික්ඛවෙ භික්ඛු සචිත්තපරියායකුසලො හොති, සෙය්‍යාඨාපි භික්ඛවෙ ඉත්ථි වා පුරිසො වා දහරො යුවා මණ්ඩනානිකො ආදයෙ වා පරිසුද්ධි පරියොදනෙ අවෙජ්ඣ වා උදපන්නෙ සකං මුඛනිමිත්තං පච්ච-
වෙක්ඛමානො සචෙ තත්ථ පසස්ති රජං වා අඛණං වා, තස්සෙව රජස්ස වා අඛණස්ස වා පභානාය වායමති, නො චෙ තත්ථ පසස්ති රජං වා අඛණං වා තෙනෙවත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො “ලාභා වත මෙ පරිසුද්ධං වත මෙ”ති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පච්චවෙක්ඛනා ඛුක්ඛාරා හොති කුසලෙසු ධර්මෙසු “අභිජ්ඣාලු නු ඛො ඛුලං විහරාමි අනභිජ්ඣාලු නු ඛො ඛුලං විහරාමි” ඛ්‍යාපනනවිනේනා නු ඛො ඛුලං විහරාමි, අඛ්‍යා-
පනනවිනේනා නු ඛො ඛුලං විහරාමි, ථිනමිද්ධපරිසුද්ධිනො නු ඛො ඛුලං විහරාමි, විහත ථිනමිද්ධො නු ඛො ඛුලං විහරාමි, උද්ධතො නු ඛො ඛුලං විහරාමි, අනුද්ධතො නු ඛො ඛුලං විහරාමි, විචිකිලෙජා නු ඛො ඛුලං විහරාමි, තිණ්ණවිචිකිලෙජා නු ඛො ඛුලං විහරාමි, කොධතො නු ඛො ඛුලං විහරාමි, අකෙකාධතො නු ඛො ඛුලං විහරාමි, සංකිලිට්ඨවිනේනා නු ඛො ඛුලං විහරාමි, අසංකිලිට්ඨවිනේනා නු ඛො ඛුලං විහරාමි, සාරඬකායො නු ඛො ඛුලං විහරාමි, අසාරද්ධ කායො නු ඛො ඛුලං විහරාමි, කුසිතො නු ඛො ඛුලං විහරාමි, ආරද්ධ වීරියො නු ඛො ඛුලං විහරාමි, සමාහිතො නු ඛො ඛුලං විහරාමි, අසමාහිතො නු ඛො ඛුලං විහරාමි”ති.

සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති: අභිජ්ඣාලු ඛුලං විහරාමි, ඛ්‍යාපනනවිනේනා ඛුලං විහරාමි, ථිනමිද්ධපරිසුද්ධිනො ඛුලං විහරාමි, උද්ධතො ඛුලං විහරාමි, විචිකිලෙජා ඛුලං විහරාමි, කොධතො ඛුලං විහරාමි, සංකිලිට්ඨවිනේනා ඛුලං විහරාමි, සාරඬකායො ඛුලං විහරාමි, කුසිතො ඛුලං විහරාමි, අසමාහිතො ඛුලං විහරාමි”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය අධිමත්තො ඡන්දො ව වායාමො ව උසස්සාහො ව උසස්සාලහි ව අසාවිවානි ව සති ව සමපර්ණස්ස කර්ණියං.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ සවිකවර්ගය කුසල වේ ය යත්: මහණෙනි, යම් පරිදි දහර වූ තරුණවූ සරහන සැහැවි ඇති, ස්ත්‍රියක් වෙවයි පුරුෂයෙක් වෙවයි පිරිසිදු පයඝ්වදන ආදර්ශයෙක හෝ පහන් දිය බ්‍රහ්මාණ්ඩයක් හෝ තම මුඛයෙන් පිරිසිදු බලනුයේ ඉදින් එහි රජයක් හෝ (තල කැලැල් ආදී) අඛණ්ඩයක් හෝ දක්නේ හෝ එම රජයක් හෝ අඛණ්ඩය දුරලීමට ව්‍යායාම කෙරෙයි. ඉදින් එහි රජයක් හෝ අඛණ්ඩයක් නො දක්නේ නම් එ කැනින් මට ලාභය, එ කැනින් මා මුඛ පිරිසිදු යයි පිරිසුන් මනදෙළ ඇතියේ එයින් ම තුටු සිතැතියේ වෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම භික්ෂුහට කුසල් දහමහි ප්‍රත්‍යවේක්ෂණාව බහුපකාර වේ. අභිධ්‍යානුයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ අභිධ්‍යානුයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. ව්‍යාපනනවිකනයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ අව්‍යාපනනවිකනයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. ථිතමිද්ධයෙන් මැඩුණෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ පහවූ ථිතමිද්ධ ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. උද්ධතයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ අනුද්ධතයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. විචිකිල්පා ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ තරණය කළ විචිකිල්පා ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. කිපෙන සුල්ලෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ නො කිපෙන සුල්ලෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි, සකිලිපි සිතැතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි, ගිලන් කය ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ නො ගිලන් කය ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. කුසිතයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ, ඇරඹූ වැර ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි. අසමාහිතයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ සමාහිතයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි දෝ යි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ නම්: “අභිධ්‍යානුයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. බ්‍යාපනනවිකනයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. ථිතමිද්ධපරිසුට්ඨිතයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. උද්ධතයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. විචිකිල්පා ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. කිපෙන සුල්ලෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. සකිලිපි සිතැතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. ගිලන් කය ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. කුසිතයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. අසමාහිතයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි” යි. මහණෙනි, එ මහණහු විසින් එම ලමු අකුසල දහමුත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා මහවැරෙක් හා නො පසුබැස්මෙක් හා සතියක් හා සමපජ්ඣායෙක් හා කටයුතු යි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආදිත්තවෙලො වා ආදිත්තසීයො වා තසෙව
 වෙලස්ස වා සීසස්ස වා නිබ්බාපනාය අධිමත්තං ඡන්දඤ්ච වායාමඤ්ච උසස්ස-
 හඤ්ච, උසෙස්සාලභිඤ්ච අප්පට්ඨානිඤ්ච සතිඤ්ච සමපඡක්ඤ්ච කරෙය්‍ය
 එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තෙන භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං
 ධම්මානං පහානාය අධිමත්තො ඡන්දො ව වායාමො ව උසස්සාහො ව
 උසෙස්සාලභි ව අප්පට්ඨානි ව සති ව සමපඡක්ඤ්ච කරණීයං.

සචෙ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති:
 ‘අනභිජක්ඛාලු බහුලං විහරාමි, අබ්‍යාපනනවිත්තො බහුලං විහරාමි, වීගත
 ථීනමිඤ්ඤා බහුලං විහරාමි, කිණ්ණවිචිකිචෙජා බහුලං විහරාමි, අකෙකා-
 ධනො බහුලං විහරාමි, අසංකිලිට්ඨවිත්තො බහුලං විහරාමි, අසාරඤ්ඤා-
 කායො බහුලං විහරාමි, ආරඤ්චරියො බහුලං විහරාමි, සමාහිතො බහුලං
 විහරාමි’ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසුයෙව කුසලෙසු ධම්මෙසු
 පතිට්ඨාය උත්තරිං ආසවානං බයාය යොගො කරණීයො ති.

10. 2. 1. 4

සමථ සුත්තං

[සාවකී]

නො වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පරවිත්තපරියායකුසලො හොති, අථ
 “සවිත්තපරියායකුසලො භවිස්සාමි”ති එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු සවිත්තපරියාය කුසලො හොති, සෙය්‍යථාපි
 භික්ඛවෙ ඉතී වා පුරිසො වා දහරො යුවා මණ්ඩනකජාතිකො ආදයෙ
 වා පරිසුද්ධ පරියොදනෙ අවෙජ වා උදපන්න සකං මුඛනිමිත්තං පච්ච-
 වෙක්ඛමානො සචෙ තස්ස පස්සති රජං වා අඛණං වා, තසෙව රජස්ස
 වා අඛණස්ස වා පහාණාය වායමති, නො වෙ තස්ස පස්සති රජං වා
 අඛණං වා, තෙනවත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො “ලාභා
 වත මෙ පරිපුද්ධං වත මෙ”ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පච්ච-
 වෙක්ඛා බහුකාරා හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු. “ලාභී නු ඛොමහි
 අඤ්ඤානං වෙතොසමථස්ස, න නු ඛොමහි ලාභී අජ්ඣන්තං වෙතොසම-
 ථස්ස, ලාභී නු ඛොමහි අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය. න නු ඛොමහි ලාභී
 අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනායා”ති.

මහණෙනි, යම් පරිදි ඇවිළි පිළි ඇතියේ හෝ ඇවිළි නිස ඇතියේ හෝ එම පිළිය හෝ නිස නිවීම පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා උපෙක්ෂාලනියක් හා නො පසුබැස්මක් හා සතියක් හා සමපජ්ඣයක් හා කෙරේ ද, මහණෙනි, එ පරිදි ම එ මහණහු විසින් එ ලමු දකුසල් දහමින්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා උපෙක්ෂාලනියක් හා නො පසු බැස්මක් හා සතියක් හා සමපජ්ඣයක් කටයුතු යි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්තේ නම්, “අනභිධ්‍යානුයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. අබ්‍යාපනනවිතත යෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. විගතථීනථිඤ්ඤායෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. තිණණවිචිකිච්ඡයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. නො කිපෙන සුල්ලෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. නො කිලිටි සිතැතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. ඇරඹූ වැර ඇතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි. සමානිත-යෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි”යි. මහණෙනි, එ මහණහු විසින් එ කුසල් දහමිහි ම පිහිටා මත්තෙහි ආසුවක්ෂය පිණිස යොග කටයුතු යි.

10. 2. 1. 4

සමථ සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, ඉදින් මහණ පරවිතතපරියායකුසල නො වේ නම් එකල සවිතතපරියායකුසල වෙමි යි මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම නික්මිය යුතු යි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් සවිතතපරියායකුසල වේ ය යත්: “මහණෙනි, යම් සේ දහර වූ තරුණ වූ සදන සැහැවි ඇති ස්ත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි පරිශුද්ධ පයථිවදන ආදර්ශක වේව යි පහන් දියබදුනක වේවයි සිය මුව නිමිති පිරික්සා දක්නේ ඉදින් එහි රජසක් වේව යි තලකැලලක් වේවයි දක්නේ නම් එම රජස හෝ තල කැලල දුරලීමට ව්‍යායාම කෙරෙයි. ඉදින් එහි රජසක් වේවයි තල කැලලක් වේවයි නොදක්නේ නම් පිරිපුන් මතදෙළ ඇතියේ එකැනින් මට ලාභ-යෙක, එකැනින් මා මුව පිරිසිදු යයි එයින් ම තුටු සිත් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, එ පරිදි ම මහණහට කුසල් දහමිහි ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණාව බහුපකාර වෙයි. “අධ්‍යාත්මයෙහි විතසමථය ලබන සුදු වෙමි දෝ යි අධ්‍යාත්ම යෙහි විතසමථය නො ලබන සුදුයෙමිදෝයි අධිප්‍රඥ ධර්මවිදර්ශනාව ලබන සුල්ලෙමිදෝයි අධිප්‍රඥධර්ම විදර්ශනාව නො ලබන සුල්ලෙමි දෝ”යි.

සථෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො ඵවං ජානාති: “ලාභී මහි අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්ස, න ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනායා”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා අජ්ඣන්තං වෙතොසමථෙ පතිට්ඨාය අධිපඤ්ඤා ධම්මවිපස්සනාය යොගො කරණියො සො අපරෙන සමයෙන ලාභීවෙව හොති අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්ස ලාභී ච අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය.

සථෙ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො ඵවං ජානාති: “ලාභී මහි අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය න ලාභී අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්සා”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය පතිට්ඨාය අජ්ඣන්තං වෙතොසමථෙ යොගො කරණියො. සො අපරෙන සමයෙන ලාභී වෙව හොති අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය ලාභී ච අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්ස.

සථෙ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො ඵවං ජානාති: “න ලාභී අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්ස න ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනායා”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසංයෙව කුසලානං ධම්මානං පටිලාභාය අධිමනෙතා ඡන්දො ච වායාමො ච උසසාහො ච උසොළහි ච අපාරිවානි ච සති ච සම්පජ්ඣාඤ්ඤා කරණියං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආදිත්තවෙලො වා ආදිත්තසීසො වා තසෙස ච වෙලස්ස වා සීසස්ස වා තිබ්බාපනාය අධිමනං ඡන්දාඤ්ඤා වායාමඤ්ඤා උසසාහඤ්ඤා උසොළහිඤ්ඤා අපාරිවානිඤ්ඤා සතිඤ්ඤා සම්පජ්ඣාඤ්ඤා කරෙය්‍ය, ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තෙන භික්ඛුනා තෙසංයෙව කුසලානං ධම්මානං, පටිලාභාය අධිමනෙතා ඡන්දො ච වායාමො ච උසසාහො ච උසොළහි ච අපාරිවානි ච සති ච සම්පජ්ඣාඤ්ඤා කරණියං. සො අපරෙන සමයෙන ලාභීවෙව හොති අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්ස ලාභී ච අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය.

සථෙ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො ඵවං ජානාති: “ලාභී මහි අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්ස, ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනායා”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසුයෙව කුසලෙසු, ධම්මෙසු පතිට්ඨාය උත්තරිං ආසවානං ඛයාය යොගො කරණියො.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ නම් “අධ්‍යාත්මයෙහි වික්කසමථය ලබන සුල්ලෙම්, අධිප්‍රඥා ධර්මවිදර්ශනාව නො ලබන සුල්ලෙම්”යි. මහණෙනි, එ මහණහු විසින් අධ්‍යාත්මයෙහි වික්කසමථයෙහි පිහිටා අධිප්‍රඥාධර්මවිදර්ශනාව පිණිස යොග කටයුතු යි.

හේ පසු කල්හි අධ්‍යාත්මයෙහි වික්කසමථය ලබනසුල්ලේත් අධිප්‍රඥා-ධර්මවිදර්ශනාව ලබන සුල්ලේත් වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ නම් අධිප්‍රඥාධර්මවිදර්ශනාව ලබන සුල්ලෙම් වෙමි. අධ්‍යාත්මයෙහි විත්ත-සමථය නො ලබන සුල්ලෙම් වෙමි”යි. මහණෙනි, එ මහණහු විසින් අධිප්‍රඥාධර්මවිදර්ශනාවෙහි පිහිටා අධ්‍යාත්මයෙහි වික්කසමථය පිණිස යොග කටයුතු යි. හේ පසු කල්හි අධිප්‍රඥාධර්මවිදර්ශනා ලබන සුල්ලේත් අධ්‍යාත්මයෙහි වික්ක සමථය ලබන සුල්ලේත් වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ නම් අධ්‍යාත්මයෙහි විත්තසමථය නො ලබන සුල්ලෙම්, අධිප්‍රඥාධර්ම-විදර්ශනාව නොලබන සුල්ලෙම්”යි, මහණෙනි, එ මහණහු විසින් එ කුසල් දහම් ලබනු පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා මහාවිියයෙක් හා නො පසුබැස්මෙක් හා සතියෙක් හා සම්ප්‍රජන්‍යයෙක් හා කටයුතු.

මහණෙනි, යම් පරිදි ඇවිළගත් පිළි ඇතියේ වේවයි ඇවිළගත් තිස් ඇතියේ වේවයි එම දිළිය හෝ තිස් නිවීමට අධිමාත්‍ර ඡන්දය හා ව්‍යායාමය හා උත්සාහය හා උපෙසාලතිය හා අප්‍රාට්ඨානිය හා සතිය හා සමපජ්ඣන්දය හා කෙරෙයි. මහණෙනි, එපරිදි ම එ මහණහු විසින් එම කුසල් දහම් ලබනු වස් අධිමාත්‍ර ඡන්දය හා ව්‍යායාමය හා උත්සාහය හා උපෙසාලතිය හා හා අප්‍රාට්ඨානිය හා සතිය හා සමපජ්ඣන්දය හා කටයුතු. හේ පසුකල්හි අධ්‍යාත්මයෙහි වික්කසමථය ලබන සුල්ලේත් අධිප්‍රඥාධර්මවිදර්ශනාව ලබන සුල්ලේත් වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නේ මෙසේ දන්නේ නම්: “අධ්‍යාත්මයෙහි වික්කසමථය ලබන සුල්ලෙම් වෙමි: ,අධිප්‍රඥාධර්ම විදර්ශනාව ලබන සුල්ලෙම් වෙමි”යි. මහණෙනි, එ මහණහු විසින් එම කුසල් දහම්හි පිහිටා මත්තෙහි ආසුචක්ෂයට යොග කටයුතු යි.

විවරමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨොන වදුමි, සෙව්තඛඛමි අසෙව්තඛඛමි.
 පිණ්ඩපාතමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨොන වදුමි, සෙව්තඛඛමි අසෙව්තඛඛමි.
 සෙනාසනමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨොන වදුමි, සෙව්තඛඛමි අසෙව්තඛඛමි.
 ගාමනිගමමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨොන වදුමි, සෙව්තඛඛමි අසෙව්තඛඛමි.
 ජනපදපදසමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨොන වදුමි, සෙව්තඛඛමි අසෙව්තඛඛමි.
 පුක්කලමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨොන වදුමි, සෙව්තඛඛමි අසෙව්තඛඛමි.

“විවරමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨොන වදුමි සෙව්තඛඛමි අසෙව්තඛඛමි”ති
 ඉති ඛො පනෙතං වුක්ඛං කිංකේතං පටිච්ච වුක්ඛං. තස්ස යං ජඤ්ඤ
 විවරං. “ඉදං ඛො මෙ විවරං සෙව්තො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති.
 කුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති”ති. එවරුපං විවරං න සෙව්තඛඛං, තස්ස යං
 ජඤ්ඤ විවරං. ඉදං ඛො මෙ විවරං සෙව්තො අකුසලා, ධම්මා පරිභාසන්ති.
 කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති”ති. එව රුපං විවරං සෙව්තඛඛං, විවරමපහං
 භික්ඛවෙ දුට්ඨොන වදුමි, සෙව්තඛඛමි අසෙව්තඛඛමිති ඉති යං තං වුක්ඛං
 ඉදමෙතං පටිච්ච වුක්ඛං.

“පිණ්ඩපාතමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨොන වදුමි, සෙව්තඛඛමි අසෙව්-
 තඛඛමි”ති ඉති ඛො පනෙතං වුක්ඛං, කිංකේතං පටිච්ච වුක්ඛං. තස්ස යං
 ජඤ්ඤ පිණ්ඩපාතං. ඉමං ඛො මෙ පිණ්ඩපාතං සෙව්තො අකුසලා ධම්මා
 අභිවඩ්ඪන්ති කුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති, එවරුපො පිණ්ඩපාතො න
 සෙව්තඛඛං. තස්ස යං ජඤ්ඤ පිණ්ඩපාතං. ඉමං ඛො මෙ පිණ්ඩපාතං
 සෙව්තො අකුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති ති.
 එවරුපො පිණ්ඩපාතො සෙව්තඛඛං. පිණ්ඩපාතමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨොන
 වදුමි, සෙව්තඛඛමි අසෙව්තඛඛමිති. ඉති යං තං වුක්ඛං ඉදමෙතං
 පටිච්ච වුක්ඛං.

සෙනාසනමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨොන වදුමි, සෙව්තඛඛමි අසෙව්-
 තඛඛමිති. ඉති ඛො පනෙතං වුක්ඛං, කිංකේතං පටිච්ච වුක්ඛං. තස්ස යං
 ජඤ්ඤ සෙනාසනං. ඉදං ඛො මෙ සෙනාසනං සෙව්තො අකුසලා ධම්මා
 අභිවඩ්ඪන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති” ති. එවරුපං සෙනාසනං න
 සෙව්තඛඛං. තස්ස යං ජඤ්ඤ සෙනාසනං. ඉදං ඛො මෙ සෙනාසනං
 සෙව්තො අකුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති ති.
 එවරුපං සෙනාසනං සෙව්තඛඛං. සෙනාසනමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨොන
 වදුමි, සෙව්තඛඛමි අසෙව්තඛඛමි ති. ඉති යං වුක්ඛං ඉදමෙතං පටිච්ච
 වුක්ඛං.

මහණෙනි, මම සිවුරු ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මහණෙනි, මම පිඬුවා ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මහණෙනි, මම සෙනසුන් ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මහණෙනි, මම ගම්-නියම්ගම් ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මහණෙනි, මම දනව පියෙස් ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මහණෙනි, මම පුභුල් ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි.

මහණෙනි, මම සිවුරු ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද යත්: “එහි මේ සිවුර සෙවුනා මට අකුසල් දහම් වැඩෙත්, කුසල් දහම් පිරිහෙත්” යි යම් ම සිවුරක් දන්තේ නම් එබඳු සිවුර නො සෙවිය යුතු. එහි මේ සිවුර සෙවුනා මට අකුසල් දහම් පිරිහෙත් කුසල් දහම් වැඩෙති යි යම් ම සිවුරක් දන්තේ නම් එබඳු සිවුර සෙවිය යුතු. “මහණෙනි, මම සිවුරු ද දෙපරිදි විසින් කියමි. සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

මහණෙනි, පිඬුවා ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: එහි මේ පිඬුවා සෙවුනා මට අකුසල් දහම් වැඩෙත්. කුසල් දහම් පිරිහෙති යි යම් ම පිඬුවාවක් දන්තේ නම් එබඳු පිඬුවා නො සෙවිය යුතු. එහි මේ පිඬුවා සෙවුනා මට අකුසල් දහම් පිරිහෙත්, කුසල් දහම් වැඩෙති යම් පිඬුවාවක් දන්තේ නම් එබඳු පිඬුවා සෙවිය යුතු. මහණෙනි, මම පිඬුවා ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

මහණෙනි, මම සෙනසුන් ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: එහි මේ සෙනසුන් සෙවුනා මට අකුසල් දහම් වැඩෙත්, කුසල් දහම් පිරිහෙති යි යම් සෙනසුනක් දන්තේ නම් එබඳු සෙනසුන නො සෙවිය යුතු. එහි මේ සෙනසුන් සෙවුනා මට අකුසල් දහම් පිරිහෙත්, කුසල් දහම් වැඩෙති යි යම් ම සෙනසුනක් දන්තේ නම් මෙ බඳු සෙනසුනක් සෙවිය යුතු; මහණෙනි, මම සෙනසුන් දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතව්‍ය ද අසෙවිතව්‍ය දැයි. මෙසේ එ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

“ගාමනිගමමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතබ්බං අසෙවි-
තබ්බමිති” ඉති බො පනෙතං වුත්තං කිංකේතං පටිච්ච වුත්තං: “තස්ස
යං ජඤ්ඤා ගාමනිගමං ඉදං බො මෙ ගාමනිගමං සෙවතො අකුසලා
ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති කුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති, එවරුපො ගාමනිගමො න
සෙවිතබ්බො, තස්ස යං ජඤ්ඤා ගාමනිගමං ඉමං බො මෙ ගාමනිගමං
සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති.
එවරුපො ගාමනිගමො සෙවිතබ්බො. ගාමනිගමමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත
වදුමි, සෙවිතබ්බමි අසෙවිතබ්බමිති, ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං
පටිච්ච වුත්තං.

“ජනපදපදෙසමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතබ්බමි අසෙවි-
තබ්බමිති” ඉති බො පනෙතං වුත්තං කිංකේතං පටිච්ච වුත්තං: තස්ස යං
ජඤ්ඤා ජනපද පදෙසං ඉමං බො මෙ ජනපදපදෙසං සෙවතො අකුසලා ධම්මා
අභිවඩ්ඪන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති. එවරුපො ජනපද පදෙසො න
සෙවිතබ්බො. තස්ස යං ජඤ්ඤා ජනපදපදෙසං ඉමං බො මෙ ජනපදපදෙසං
සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති.
එවරුපො ජනපදපදෙසො සෙවිතබ්බො. ජනපදපදෙසමපහං භික්ඛවෙ
දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතබ්බමි අසෙවිතබ්බමිති, ඉති යං තං වුත්තං
ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

“පුග්ගලමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතබ්බමි අසෙවිතබ්බමිති”
ඉති බො පනෙතං වුත්තං කිංකේතං පටිච්ච වුත්තං: තස්ස යං ජඤ්ඤා
පුග්ගලං ඉමං බො මෙ පුග්ගලං සෙවතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති
කුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති. එවරුපො පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො.
තස්ස යං ජඤ්ඤා පුග්ගලං ඉමං බො මෙ පුග්ගලං සෙවතො අකුසලා
ධම්මා පරිභාසන්ති කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති. එවරුපො පුග්ගලො
සෙවිතබ්බො. පුග්ගලමපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨෙත වදුමි, සෙවිතබ්බමි
අසෙවිතබ්බමිති ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

“මහණෙනි, මම ගම් නියමිතම් ද දෙපරිදි විසින් කියමි: සෙවිතවා ද අසෙවිතවාදැයි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: එහි ගම් නියමිතම් සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙති යි යම් ම ගම් නියමිතමක් දන්නේ නම් එ බඳු ගම් නියමිතම් නො සෙවිය යුතු. එහි මේ ගම් නියමිතම් සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත්, කුසල් දහම්හු වැඩෙති යි යම් ම ගම් නියමිතම් දන්නේ නම් එ බඳු ගම්-නියමිතම් සෙවිය යුතු. මහණෙනි, ගම් නියමිතම් ද මම දෙපරිදි විසින් කියමි, සෙවිතවා ද අසෙවිතවා දැයි. මෙසේ ඒ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

“මහණෙනි, මම දනව පියසුදු දෙපරිදි විසින් කියමි, සෙවිතවා ද අසෙවිතවා දැයි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: එහි මේ දනව පියස සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙති යි යම් දනව පියසෙක් දන්නේ නම් එ බඳු දනව පියසේ නො සෙවිය යුතු. එහි මේ දනව පියස සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත් කුසල් දහම්හු වැඩෙති යි යම් ම දනව පියසෙක් දන්නේ නම් මෙ බඳු දනව පියස සෙවිය යුතු. මහණෙනි, දනව පියසුදු මම දෙපරිදි විසින් කියමි. සෙවිතවා ද අසෙවිතවා දැයි. මෙසේ ඒ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද.

“මහණෙනි, මම පුභුල් ද දෙපරිදි විසින් කියමි. සෙවිතවා ද අසෙවිතවා දැයි මෙසේ තෙල යමක් කියන ලද නම් තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ය යත්: එහි මේ පුභුල් සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙති යි යම් ම පුභුලකු දන්නේ නම් මෙ බඳු පුද්ගල නො සෙවිය යුත්තේ ය. එහි මේ පුභුල් සෙවුනා මට අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත්, කුසල් දහම්හු වැඩෙති යි යම් පුභුලකු දන්නේ නම් මෙ බඳු පුද්ගල සෙවිය යුත්තේ යි. මහණෙනි, මම පුභුල් ද දෙපරිදි විසින් කියමි. සෙවිතවා ද අසෙවිතවා දැයි. මෙසේ ඒ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද යි.

10. 2. 1. 5

පරිහාන සුකතං

[සාවතී]

තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුකො භික්ඛු ආමනෙකසි ආවුසො භික්ඛ-
වොති, ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුකස්ස පච්චසෙසාසු.
ආයස්මා සාරිපුකො එතදවොච:

පරිහානධම්මො පුග්ගලො පරිහානධම්මො පුග්ගලොති ආවුසො
වුට්ඨති කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො පරිහානධම්මො පුග්ගලො වුකො
භගවතා, කිත්තාවතා ච පන අපරිහානධම්මො පුග්ගලො වුකො
භගවතාති?

දුරතොපි ඛො මයං ආවුසො ආගච්ඡයාම ආයස්මතො සාරිපුකස්ස
සත්තීමෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථමඤ්ඤතුං, සාධුචතායස්මිත්තං යෙව
සාරිපුකා පරිහාතු, එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථො, ආයස්මතො සාරිපුකස්ස
සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සනති.

තෙනහාවුසො සුඤ්ඤා, සාධුතං මනසිකරොථ භාසිස්සාමීති. ඵලිමා-
වුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුකස්ස පච්චසෙසාසු. ආයස්මා
සාරිපුකො එතදවොච:

කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො පරිහානධම්මො පුග්ගලො වුකො භගවතා:
ඉධාවුසො භික්ඛු අසුත්තඤ්ඤෙව ධම්මෙ. න සුඤ්ඤාති, සුතා වස්ස ධම්මො
සම්මොගං ගච්ඡන්ති. යෙ වස්ස ධම්මො පුබ්බ චෙතසො සම්පුට්ඨපුබ්බො,
තෙ ච න සමුද්වරන්ති. අවිඤ්ඤාඤ්ඤෙව විජානාති. එත්තාවතා ඛො
ආවුසො පරිහානධම්මො පුග්ගලො වුකො භගවතා.

කිත්තාවතා ච පනාවුසො අපරිහානධම්මො පුග්ගලො වුකො
භගවතා: ඉධාවුසො භික්ඛු අසුත්තඤ්ඤෙව ධම්මෙ. සුඤ්ඤාති. සුතා වස්ස
ධම්මො න සම්මොගං ගච්ඡන්ති, යෙ වස්ස ධම්මො පුබ්බ චෙතසො
සම්පුට්ඨපුබ්බො, තෙ ච සමුද්වරන්ති, අවිඤ්ඤාඤ්ඤෙව විජානාති එත්තාවතා
ඛො ආවුසො අපරිහානධම්මො පුග්ගලො වුකො භගවතා.

10. 2. 1. 5

පරිභාන සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ඇවැත් මහණෙනි යි භික්ෂූන් ඇමතුහ, එ භික්ෂුහු ඇවැත්නි යි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුනට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහ:

ඇවැත්නි, පිරිහෙන සැහැවි ඇති පුභුලා ය, පිරිහෙන සැහැවි ඇති පුභුලා යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, කෙනෙකින් පුභුල් පිරිහෙන සැහැවි ඇත්තේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ ද? 'කෙනෙක් කරුණින් පුභුල් නො පිරිහෙන සැහැවි ඇත්තේ ය' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ ද?

“ඇවැත්නි, අපි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් හමුයෙහි තෙල භාෂිතයාගේ අඤ්ඤා දැනගන්නට දුර සිට වුවත් පැමිණෙමුහ. එකැතින් තෙල භාෂිතයාගේ අඤ්ඤා ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට ම වැටහේ නම් මැනව. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ගේ භාෂිතය අසා භික්ෂුහු ධරන්තාහ” යි.

ඇවැත්නි, එසේ නම් අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු, කියන්නෙමි යි. ඇවැත්නි, එසේය යි ඒ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහ.

ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කෙනෙක් කරුණින් පුභුල් පිරිහෙන සැහැවි ඇතියේ ය යි වදරණ ලද්දේ ය යත්: ඇවැත්නි, මේ සස්තෙහි මහණ ශ්‍රැත ධර්මයන් නො අසන්නේ ය. ඔහු විසින් අශ්‍රැත ධර්මයෝත් සමමොහයට යෙත්. යම් දහම් කෙනෙකුත් පෙර ඔහු විසින් සිතින් පහස්නාලැවිරූ නම් ඔහුත් උද නො වෙත්. අවිඤ්ඤායත් නො දන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙනෙකින් පුභුල් පිරිහෙන සැහැවි ඇත්තේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්දේ ය.

ඇවැත්නි, කෙනෙකින් පුභුල් නො පිරිහෙන සැහැවි ඇතැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ ද යත්: ඇවැත්නි, මේ සස්තෙහි මහණ අශ්‍රැත ධර්මය ද අසන්නේ ය. ඔහු විසින් ශ්‍රැත ධර්මයෝ ද සමමොහයට නො යෙත්. යම් ධර්ම කෙනෙකුත් ඔහු විසින් පෙර සිතින් නො පහස්නා ලද වරු නම් ඔහු ද උද වෙත්. අවිඤ්ඤාය ද දැනගන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙනෙකින් පුද්ගල අපරිභානධර්ම ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්දේ ය.

නො වෙ ආවුසො භික්ඛු පරවිත්තපරියාය කුසලො හොති, අථ සවිත්තපරියාය කුසලො භවිස්සාමි ති ඵලං හි වො ආවුසො සිකඛිතබ්බං.

කථකඤ්චාචුසො භික්ඛු සවිත්තපරියාය කුසලො හොති: සෙය්‍යථාපි ආවුසො ඉතී වා පුරිසො වා දහරො යුවා මණ්ඩනක ජාතිකො ආදයෙ වා පරිසුද්ධ පරියොදනෙ, අවෙජ වා උදපන්නෙ සකං මුඛිතිත්තං පච්චෙකම්මානො සචෙ තත් පසස්ති රජං වා අඛණං වා, තස්ස රජස්ස වා අඛණස්ස වා පභානාය වායමති. නො වෙ තත් පසස්ති රජං වා අඛණං වා, තෙනෙවිත්තමනො හොති පටිපුණ්ණසංකප්පො, ලාභා වත මෙ, පරිසුද්ධං වත මෙති. ඵලමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛුනො පච්චෙකම්මා බහුකාරා හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු.

අනභිජ්ඣාලු නු ඛො බහුලං විහරාමි, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධම්මො, උද්භු නො අබ්‍යාපනතවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමි, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධම්මො, උද්භු නො. විගතථිතමිඥො බහුලං විහරාමි. සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධම්මො, උද්භු නො. අනුද්ධතො නු ඛො බහුලං විහරාමි, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධම්මො, උද්භු නො. තිණ්ණවිච්චිකේජා නු ඛො බහුලං විහරාමි, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධම්මො, උද්භු නො. අනෙකාධනො නු ඛො බහුලං විහරාමි, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධම්මො, උද්භු නො. අසංකිලිට්ඨවිත්තො නු ඛො බහුලං විහරාමි, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධම්මො, උද්භු නො. ලාභී නු ඛොමි අජ්ඣක්ඛං ධම්මපාමුජ්ජස්ස, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධම්මො, උද්භු නො. ලාභී නු ඛොමි අජ්ඣක්ඛං චෙතො සමථස්ස, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධම්මො, උද්භු නො. ලාභී නු ඛොමි අධිපඤ්ඤා ධම්මවිපස්සනාය, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ ඵසො ධම්මො, උද්භු නොති.

සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චෙකම්මානො සබ්බෙපි මෙ කුසලෙ ධම්මෙ අත්තනි න සමනුපස්සති, තෙනහාචුසො භික්ඛුනා සබ්බසංකෙඤ්ච ඉමෙසං කුසලානං ධම්මානං පටිලාභාය අධිමත්තො ඡන්දො ව වායාමො ව උස්සාහො ව උසෙසාලුභී ව අප්පට්ඨානී ව සති ව සමපජ්ඣාඤ්ඤා කරණියං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො ආදිත්තවෙලො වා ආදිත්තසියො වා තස්සෙව වෙලස්ස වා සිසස්ස වා නිබ්බාපනාය අධිමත්තං ඡන්දො වායාම ඤ්ඤා උස්සාහඤ්ඤා උසෙසාලුභිඤ්ඤා අප්පට්ඨානිඤ්ඤා සතිඤ්ඤා සමපජ්ඣාඤ්ඤා කරණියං, ඵලමෙව ඛො ආවුසො තෙන භික්ඛුනා සබ්බසංකෙඤ්ච ඉමෙසං කුසලානං ධම්මානං පටිලාභාය අධිමත්තො ඡන්දො ව වායාමො ව උස්සාහො ව උසෙසාලුභී ව අප්පට්ඨානී ව සති ව සමපජ්ඣාඤ්ඤා කරණියං.

ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ පරික්කපරියාය කුසල නො වේ නම් එකල සවික්කපරියාය කුසල වෙමි යි ඇවැත්නි, නොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂිය යුතු.

ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ සවික්කපරියාය කුසල වේ ය යත්: ඇවැත්නි, යම්සේ දහර වූ තරුණ වූ සරහන සැහැවී ඇති ස්ත්‍රියක් වෙවයි දුරුෂයෙක් වෙවයි පිරිසිදු පයඝ්‍රීවදන ආදර්ශයක හෝ පහන් දියබඳුනෙක හෝ තම මුට්ඨිමිති පිරික්සනුයේ ඉදින් එහි රජසක් වෙවයි තලකැලලෙක් වෙවයි දක්නේ නම් ඒ රජස හෝ තලකැලල හෝ දුරලිමට ව්‍යායාම කෙරෙයි. ඉදින් එහි රජසක් හෝ තලකැලලක් නො දක්නේ නම් පිරිපුන් මනදෙළ ඇතියේ එකැතින් මට ලාභයෙක, එකැතින් මා මුව පිරිසිදු ය යි එයින් ම තුටු සිත් ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම භික්ෂුහට කුසලධර්මයන්හි ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණාව බහුපකාර වෙයි.

අනාභිජ්ඣාලයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි ද මට තෙල දහම විද්‍යාමාන ද, නොහොත් අවිද්‍යාමාන ද යි. අව්‍යාපනන වික්කයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි ද. මට තෙල දහම විද්‍යාමාන වේ ද නොහොත් අවිද්‍යාමාන වේ ද යි. විග්ගථිතමිද්ධයෙමි බහුලකොට වෙසෙමි ද. මට තෙල දහම ඇත්තේ ද, නැතහොත් නැත්තේ ද යි. අනුදානයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි ද, මට තෙල ධර්ම ඇත්තේ ද යි, නැතහොත් නැත්තේ ද යි. තිණණවිච්ඡික්ච්ඡයෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි මට තෙල දහම ඇත්තේ ද නැතහොත් නැත්තේ ද යි, නොකිපෙන සුල්ලෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි ද, මට තෙල දහම ඇත්තේ ද, නොහොත් නැත්තේ ද යි. නොකිළිටි සිතැතියෙමි බොහෝ කොට වෙසෙමි ද, මට තෙල දහම ඇත්තේ ද, නොහොත් නැත්තේ ද යි. අධ්‍යාත්මයෙහි ධර්මප්‍රාමොද්‍යාය ලබන සුලු වෙමි ද, මට තෙල දහම ඇත්තේ ද නොහොත් නැත්තේ ද, අධ්‍යාත්මයෙහි චිත්තසමරූප ලබන සුලු වෙමි ද. මට තෙල දහම ඇත්තේ ද නොහොත් නැත්තේ ද, අධිප්‍රඥධර්මවිදර්ශනාව ලබන සුලු වෙමි ද. මට තෙල දහම ඇත්තේ ද නොහොත් නැත්තේ ද යි.

ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ මෙ හැම කුසල් දහම තමා කෙරෙහි ලා නො දක්නේ ද. ඇවැත්නි, එ මහණහු විසින් මෙ හැම කුසල් දහම ලබනු වස් අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා මහාචියඝ්‍රීයක් හා නො පසුබැස්මක් හා ස්මාතියක් හා සම්ප්‍රජනායෙක් කටයුතු. ඇවැත්නි, යම් සේ ඇවිළගත් පිළි ඇතියේ වෙවයි, ඇවිළගත් හිස ඇතියේ වෙවයි එම පිළිය හෝ හිස හෝ නිවීමට අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා වියඝ්‍රීයක් හා නො පසුබැස්මක් ස්මාතියක් හා සම්ප්‍රජනායෙක් හා කරන්නේ ය. ඇවැත්නි, එ පරිදිම එ මහණහු විසින් මෙ හැම කුසල් දහම ලබනු වස් අධිමාත්‍ර ඡන්දයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා වියඝ්‍රීයක් හා නො පසුබැස්මක් හා ඩිඝ්‍රීයක් හා මනා නුවණක් හා කටයුතු.

සථෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො එකච්චෙ කුසලෙ ධම්මෙ අත්තනි සමනුපසාති, එකච්චෙ කුසලෙ ධම්මෙ අත්තනි න සමනුපසාති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා යෙ කුසලෙ ධම්මෙ අත්තනි සමනුපසාති, තෙසු කුසලෙසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය, යෙ කුසලෙ ධම්මෙ අත්තනි න සමනුපසාති, තෙසං කුසලානං ධම්මානං පටිලාභාය අබ්බිමංකො ඡන්දො ව වායාමො ව උසාහො ව උසොසාලභී ව අපට්ඨානී ව සති ව සමපඤ්ඤාකඤ්ඤා කරණියං.

සෙය්‍යථා පි ආවුසො ආදික්ඛාවලො වා ආදික්ඛාසීසො වා තසෙය ව චෙලස්ස වා සීසස්ස වා නිබ්බාපනාය අබ්බිමංකො ඡන්දාකඤ්ඤා වායාමකඤ්ඤා උසාහකඤ්ඤා උසොසාලභීකඤ්ඤා අපට්ඨානීකඤ්ඤා සතිකඤ්ඤා සමපඤ්ඤාකඤ්ඤා කරෙය්‍ය, එවමෙව ඛො ආවුසො තෙන භික්ඛුනා යෙ කුසලෙ ධම්මෙ අත්තනි සමනුපසාති, තෙසු කුසලෙසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය යෙ කුසලෙ ධම්මෙ අත්තනි න සමනුපසාති, තෙසං කුසලානං ධම්මානං පටිලාභාය අබ්බිමංකො ඡන්දො ව වායාමො ව උසාහො ව උසොසාලභී ව අපට්ඨානී ව සති ව සමපඤ්ඤාකඤ්ඤා කරණියං.

සථෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො සබ්බෙ පි මෙ කුසලෙ ධම්මෙ අත්තනි සමනුපසාති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා සබ්බෙසුයෙව ඉමෙසු කුසලෙසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය උත්තරිං ආසවානං ඛයාය යොගො කරණියොති.

10. 2. 1. 6

පට්ඨමසඤ්ඤා සුත්තං.

[සාවතී]

දසඉමා භික්ඛවෙ සඤ්ඤා භාවිතා බහුලීක්ඛා මහපථො භොන්ති මහානිසංසා අමනොගධා අමතපරියොසානා කතමා දස:

අසුභසඤ්ඤා, මරණසඤ්ඤා, ආහාරෙපට්ඨකකුලසඤ්ඤා, සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා, අනිච්චසඤ්ඤා, අනිච්චෙ දුක්ඛසඤ්ඤා, දුක්ඛෙ අනත්තසඤ්ඤා, පහංගසඤ්ඤා, විරාගසඤ්ඤා, තිරොධසඤ්ඤා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ දසසඤ්ඤා භාවිතා බහුලීක්ඛා මහපථො භොන්ති මහානිසංසා අමනොගධා අමතපරියොසානාති.

ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කරනුයේ ඇතැම් කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි ලා දක්නේද, සමහර කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි ලා නොදක්නේද, ඇවැත්ති, එ මහණහු විසින් යම් කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි ලා දක්නේ නම් එ කුසල් දහමිහි පිහිටා යම් කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි ලා නො දක්නේ නම් එ කුසල් දහම් ලබනු වට අධිමාත්‍ර ජන්‍යයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා වියාපියෙක් හා නො පසුබැස්මෙක් හා සිහියක් හා මනා නුවණක් හා කටයුතු.

ඇවැත්ති, යම් පරිදි ඇවිළගත් පිළි ඇතියේ වේවයි, ඇවිළගත් නිස ඇතියේ වේව යි එම දිළිය හෝ නිස නිවනට අධිමාත්‍ර ජන්‍යයක් හා ව්‍යායාමයක් හා උත්සාහයක් හා වියාපියක් හා නො පසුබැස්මෙක් හා සිහියක් හා මනා නුවණක් හා කරන්නේද ඇවැත්ති, එ පරිදි ම එ මහණහු විසින් යම් කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි දක්නේ නම් එ කුසල් දහමිහි පිහිටා, යම් කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි ලා නො දක්නේ නම් එ කුසල් දහම් ලබනු වස් අධිමාත්‍ර ජන්‍යයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා වියාපියෙක් හා නො පසුබැස්මෙක් හා සිහියක් හා මනා නුවණක් හා කටයුතු.

ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කරනුයේ මෙ හැම කුසල් දහම් තමා කෙරෙහි දක්නේ නම්, ඇවැත්ති, එ මහණහු විසින් මෙ හැම කුසල් දහම්හි පිහිටා මත්තෙහි ආසුරක්ෂය පිණිස යොග කටයුතු යි.

10. 2. 1. 6

ප්‍රථම සංඥා සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මෙ දසසංඥාවෝ භාවිත බහුලිකෘත වූවාහු මහත්ඵල මහානාශංස වූවාහු නිවනට වදනාහු නිවන් අවසන් කොට ඇත්තාහු වෙත්. කවර දසයෙක යත්:

අශ්‍රහසංඥා යැ මරණසංඥා යැ ආහාරයෙහි ප්‍රතිකූලසංඥා යැ සච්ලොකයෙහි අනභිතරසංඥා යැ අනිත්‍යසංඥා යැ අනිත්‍යයෙහි දුඛසංඥා යැ දුඛයෙහි අනාත්මසංඥා යැ ප්‍රභාණසංඥා යැ විරාගසංඥා යැ නිරෝධසංඥා යි. මහණෙනි, මේ දස සංඥාවෝ භාවිත බහුලිකෘත වූවාහු නිවනට වදනාහු නිවන් අවසන් කොට ඇත්තාහු වෙත් යි.

10. 2. 1. 7

දුතිය සඤ්ඤා සුත්තං

[සාවකී]

දස ඉමා භික්ඛවෙ සඤ්ඤා භාවිතා බහුලිකතා මහපථලා භොනතී මහානිසංසා අමනොගධා අමතපරියොසානා කතමා දස:

අතිවටසඤ්ඤා අනත්තසඤ්ඤා මරණසඤ්ඤා ආභාරෙ පටිකතුලසඤ්ඤා සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා අට්ඨිකසඤ්ඤා, පුලවකසඤ්ඤා විනිලක සඤ්ඤා විච්ඡද්දකසඤ්ඤා උද්ධුමාතකසඤ්ඤා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ දස සඤ්ඤා භාවිතා බහුලිකතා මහපථලා භොනතී මහානිසංසා අමනොගධා අමතපරියොසානාති.

10. 2. 1. 8

මූලක සුත්තං

[සාවකී]

සථෙ භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්ඛාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යස්ස: “කිමමූලකා ආවුසො සබ්බෙ ධම්මො, කිංසමෙචා සබ්බෙ ධම්මො, කිංසමුදයා සබ්බෙ ධම්මො කිංසමොසරණා සබ්බෙ ධම්මො, කිංපමුඛා සබ්බෙ ධම්මො, කිමාධිපතෙය්‍යා සබ්බෙ ධම්මො, කිංඋතතරා සබ්බෙ ධම්මො, කිංසාරා සබ්බෙ ධම්මො, කිංඔගධා සබ්බෙ ධම්මො, කිංපරියොසානා සබ්බෙ ධම්මාති?” එවං ප්‍රාධා තුමෙහ භික්ඛවෙ තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්ඛාජකානං කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාපාති?

හගවමමූලකා නො හතෙන ධම්මො, හගවතෙනත්තිකා, හගවංපටි-සරණා සාධු වත හතෙන හගවතං ඥෙව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අඤ්ඤා. හගවතො පුත්තා භික්ඛු ධාරෙය්‍යනතිති.

තෙන හි භික්ඛවෙ සුණාථ, සාධුතං මනසිකරොථ, භාසිතස්මි ති. එවං හතෙනති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පටිච්ඡෙද්‍යස්සං හගවා එතදවොච:

10. 2. 1. 7

දුතිය සඤ්ඤා සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ දසසංඤාවෝ භාවිත බහුලිකෘත වූවාහු මහත්ඵල මහානාශංස වූවාහු නිවනට වදනාහු නිවන අවසන් කොට ඇත්තාහු වෙත්. කවර දසසංඤක යත්:

අනිත්‍ය සංඤා යැ අනාත්මසංඤා යැ මරණසංඤා යැ ආහාරයෙහි ප්‍රතිකූලසංඤා යැ සඵලොක්කයෙහි අනභිරතසංඤා යැ අසානිකසංඤා යැ පුලවකසංඤා යැ විනිලකසංඤා යැ විඤ්ඤකසංඤා යැ උද්ධුමානකසංඤායි.

මහණෙනි, මේ දසසංඤාවෝ භාවිත බහුලිකෘත වූවාහු මහත් ඵල මහානාශංස වූවාහු නිවනට වදනාහු නිවන අවසන් කොට ඇත්තාහු වෙත් යි.

10. 2. 1. 8

මූලක සූත්‍රය

ඉදින් මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජ්ජේ මෙසේ පුළුවුස්නාහු නම්: “ඇවැත්නි හැම දහම්හු කුමක් මුල්කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් සමඟව කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් සමුදය කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් සමවසරණ කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් පාමොක් කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් අධිපති කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් උතුරු කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් සාර කොට ඇද්ද? හැම දහම්හු කුමක් වදනාහුද? හැම දහම්හු කුමක් අවසන් කොට ඇද්ද?” යි. මහණෙනි, මෙසේ පුළුවුස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජනට කුමැයි පවසවු ද?

වහන්ස, අපගේ ධර්මයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල්කොට ඇතියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නේතෘ කොට ඇතියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිසරණ කොට ඇතියහ. වහන්ස, එකැතින් තෙල භාෂිතයාගේ අනිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටහේ නම් මැනවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අසා හික්මුණු ධරත්තෘහ යි.

මහණෙනි, එසේ වී නම් අසව, මැනවින් මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමි යි. ‘වහන්ස, එසේය’ යි එ මෙණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළහ:

සථෙ භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුට්ඨයානු:
 කිංමුලකා ආවුසො සබ්බෙ ධම්මා, කිංසම්මභවා සබ්බෙ ධම්මා, කිංසමුදයා
 සබ්බෙ ධම්මා, කිංසමොසරණා සබ්බෙ ධම්මා, කිංපමුඛා සබ්බෙ ධම්මා,
 කිංආධිපතෙය්‍යා සබ්බෙ ධම්මා, කිංඋත්තරා සබ්බෙ ධම්මා, කිංසාරා
 සබ්බෙ ධම්මා, කිංමගධා සබ්බෙ ධම්මා, කිංපරියොසානා සබ්බෙ ධම්මාති.
 එවං පුට්ඨා තුමො භික්ඛවෙ තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං
 එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ:

ජන්මුලකා ආවුසො සබ්බෙ ධම්මා, මනසිකාරසම්භවා සබ්බෙ ධම්මා,
 එසසමුදයා සබ්බෙ ධම්මා වේදනා සමොසරණ සබ්බෙ ධම්මා, සමාධිපමුඛා
 සබ්බෙ ධම්මා, සතාධිපතෙය්‍යා සබ්බෙ ධම්මා, පඤ්ඤාත්තරා සබ්බෙ ධම්මා,
 විමුක්තිසාරා සබ්බෙ ධම්මා, අමනොගධා සබ්බෙ ධම්මා, නිබ්බාන
 පරියොසානා සබ්බෙ ධම්මාති. එවං පුට්ඨා තුමො භික්ඛවෙ තෙසං
 අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

10. 2. 1. 9

පබ්බජ්ජා සුත්තං.

[සාවකී]

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතඛං: යථා පබ්බජ්ජාපරිචිතඤ්ඤා නො
 විතං හවිසසති. න වුප්පන්නා පාපකා අකුසලා ධම්මා විතං පටියාද්‍ය
 ධස්සන්ති. අභිච්චසඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො විතං හවිසසති අනත්තසඤ්ඤා
 පරිචිතඤ්ඤා නො විතං හවිසසති. අසුභසඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො විතං හවිසසති
 ආදීනවසඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො විතං හවිසසති. ලොකස්ස සමඤ්ඤා විසමඤ්ඤා
 ඤ්ඤා නං සඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො විතං හවිසසති. ලොකස්ස සම්භවඤ්ඤා
 විභවඤ්ඤා ඤ්ඤා නං සඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො විතං හවිසසති. ලොකස්ස
 සමුදයඤ්ඤා අත්ථබ්බමඤ්ඤා ඤ්ඤා නං සඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො විතං
 හවිසසති. පභානසඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො විතං හවිසසති. විරාගසඤ්ඤා-
 පරිචිතඤ්ඤා නො විතං හවිසසති. නිවරාධසඤ්ඤාපරිචිතඤ්ඤා නො විතං
 හවිසසති. එවං භි වො සික්ඛිතඛං.

මහණෙනි, ඉදින් අත්තොටු පිරිවැජ්ජයෝ මෙසේ පුළුල්වන්නාහු නම්: “ඇවැත්නි, හැම දහම්හු කුමක් මුල් කොට ඇතියහුද? හැම දහම්හු කුමක් සමඟව කොට ඇතියහුද? හැම දහම්හු කුමක් සමුදය කොට ඇතියහුද? හැම දහම්හු කුමක් සමවසරණ කොට ඇතියහුද? හැම දහම්හු කුමක් පාමොක් කොට ඇතියහුද? හැම දහම්හු කුමක් අධිපති කොට ඇතියහුද? හැම දහම්හු කුමක් උතුරු කොට ඇතියහුද? හැම දහම්හු කුමක් සාර කොට ඇතියහුද? හැම දහම්හු කුමක් වදනාහුද? හැම දහම්හු කුමක් අවසන් කොට ඇතියහුද?” යි. මහණෙනි, මෙසේ පුළුල්වන්නා ලද තෙපි ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජනට මෙසේ කියව:

ඇවැත්නි, හැම දහම්හු ඡන්දය මුල්කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු මනසිකාරය සමඟව කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු ස්පඨය සමුදය කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු වේදනාව සමවසරණ කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු සමාධිය පාමොක් කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු ස්මාතිය අධිපති කොට ඇතියහ, හැම දහම්හු ප්‍රඤ්ච උතුරු කොට ඇතියහ. හැම දහම්හු නිවනට වදනාහ. හැම දහම්හු නිවන අවසන් කොට ඇතියහ යි. මහණෙනි, මෙසේ පුළුල්වන්නා ලද තෙපි ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජනට මෙසේ කියවු යි.

10. 2. 1. 9

පබ්බතා සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මෙහිලා මෙසේ හික්මිය යුතු: අපට පැවිද්දට නිසි සේ පුරුදු කළ සිතෙක් වන්නේ ය, උපන් ලමු අකුසල් දහම්හු සිත මැඩගෙන නොසිටුනාහ, අනිත්‍යසංඤ්චට පුරුදු කළ සිත අපට වන්නේ ය, අනාත්මසංඤ්චෙහි පුරුදු කළ සිත අපට වන්නේ ය, අශුභසංඤ්චෙහි පුරුදු කළ සිත අපට වන්නේ ය, ආදීනවසංඤ්චෙහි පුරුදු කළ සිත අපට වන්නේ ය, ලොකයාගේ සමය හා වීසමය ද දැන ඒ සංඤ්චෙහි පුරුදු කළ සිත අපට වන්නේ ය. ලොකයාගේ සමඟවය හා විභවය හා දැන ඒ සංඤ්චෙහි පුරුදු කළ සිත අපට වන්නේ ය, පඤ්ඤාස්ථාන ලොකයාගේ සමුදය ද අසානගමය ද දැන ඒ සංඤ්චෙහි පරිචිත වූ සිත අපට වන්නේ ය, ප්‍රභාණසංඤ්චෙහි පරිචිත විත්තය අපට වන්නේ ය, විරාගසංඤ්චෙහි පරිචිත සිත අපට වන්නේ ය, නිරෝධසංඤ්චෙහි පරිචිත සිත අපට වන්නේ ය යි තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු.

යතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො යථා පබ්බජ්ජාපරිච්ඡිතඤ්ඤා චිත්තං. න චූප්පනතා පාපකා අකුසලා ධම්මො චිත්තං පරියාදයා තිට්ඨන්තී. අනිවච්ඡයඤ්ඤා පරිච්ඡිතඤ්ඤා චිත්තං හොති. අනන්තයඤ්ඤා පරිච්ඡිතඤ්ඤා චිත්තං හොති. අසුභයඤ්ඤා පරිච්ඡිතඤ්ඤා චිත්තං හොති, ආදීනවයඤ්ඤා පරිච්ඡිතඤ්ඤා චිත්තං හොති. ලොකස්ස සමඤ්ඤා විසමඤ්ඤා ඤාතො තංසඤ්ඤා පරිච්ඡිතඤ්ඤා චිත්තං හොති. ලොකස්ස සමභවඤ්ඤා විභවඤ්ඤා ඤාතො තංසඤ්ඤා පරිච්ඡිතඤ්ඤා චිත්තං හොති. ලොකස්ස සමුදයඤ්ඤා අත්ඛගමඤ්ඤා ඤාතො තංසඤ්ඤා පරිච්ඡිතඤ්ඤා චිත්තං හොති. පහානසඤ්ඤා පරිච්ඡිතඤ්ඤා චිත්තං හොති. විරාගසඤ්ඤා පරිච්ඡිතඤ්ඤා චිත්තං හොති. නිරොධසඤ්ඤා පරිච්ඡිතඤ්ඤා චිත්තං හොති, තස්ස ද්විත්තං. ඵලානං අඤ්ඤාතරං, ඵලං පාවිකඛං දිට්ඨං ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිකාති.

10. 2. 1. 10

ගිරිමානඤ්ඤා සුත්තං.

එකං සමයං භගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ගිරිමානඤ්ඤා ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො බාලුගිලානො. අථ ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසංකමී, උපසංකමීති භගවන්තං අභිවාදෙමා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤා භගවන්තං එතදවොච:

ආයස්මා භනෙත ගිරිමානඤ්ඤා ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො බාලුගිලානො, සාධු භනෙත භගවා යෙනායස්මා ගිරිමානඤ්ඤා තෙනුපසංකමතු අනුක්කමං උපාදයාති.

සථෙ ඛො ඤං ආනඤ්ඤා ගිරිමානඤ්ඤා භික්ඛුනො උපසංකමීති දස්සඤ්ඤා භාසෙය්‍යාසී, යානං ඛො පනෙතං විජ්ජති යං ගිරිමානඤ්ඤා භික්ඛුනො දස්සඤ්ඤා සුඤ්ඤා සො ආබාධො යානසො පටිපස්සමෙහයා.

කතමා දස්ස:

අනිවච්ඡයඤ්ඤා, අනන්තයඤ්ඤා, අසුභයඤ්ඤා, ආදීනවයඤ්ඤා, පහානසඤ්ඤා, විරාගසඤ්ඤා, නිරොධසඤ්ඤා, සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා, සබ්බසම්බාරෙපු අනිවච්ඡයඤ්ඤා, ආනාපානසති.

මහණෙනි, යම් කලෙක සිට මහණහට පැවිද්දට නිසි කොට පුරුදු කළ සිත වේ ද, උපන් ලමු අකුසල් දහම්හු සිත මැඩගෙන නොසිටුනාහු ද, අනිත්‍යසංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, අනාත්මසංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, අශුභසංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, ආදීනවසංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, සත්ත්වලොකයාගේ සම විසමත් දෑන එ සංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, ලොකයාගේ සමභව විභව දෙකත් දෑන එ සංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, ලොකයාගේ සමුදය අසාගමයත් දෑන එ සංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, ප්‍රභාණසංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, වීරාගසංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, නිරොධසංඤයෙහි පරිචිත සිතක් වේ ද, ශ්‍රීත ඉහාත්මයෙහි අර්හත්ත්වය හෝ උපාදිශෙෂය ඇති වත් ම අනාගාමීත්වය හෝ යි උභය ඵලයන්ගෙන් අත්‍යන්තර ඵලයක් කැමැති වියයුතු යි.

10. 2. 1. 10

ගිරිමානඤ්ඤ සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් සමීපයෙහි අනේපිඬුහුගේ ජෙනවන නම් අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරණුවෝ හටගත් ආබාධ ඇතියාහු දුකට පැමිණියාහු දැඩි ගිලන් බැව් ඇතියාහු වෙන්. එකල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ:

වහන්ස, ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරණුවෝ උපන් ආබාධ ඇතියාහු පැමිණි දුක් ඇතියාහු දැඩි ගිලන්බව ඇතියාහු වෙන්. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුකම්පා පිණිස ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරුන් කරා වඩනා සේක් නම් මැනැවැ යි.

ආනන්දයෙනි, ඉදින් තෙපි ගිරිමානඤ්ඤ මහණහු වෙත එළඹ දශ සංඤ කියනු නම්, යම් හෙයකින් දශසංඤ අසා ගිරිමානඤ්ඤ මහණහුගේ ඒ ආබාධය හෙතු විසින් සන්තිදෙන්තේ ය යන තෙල කරුණ ඇත.

කවර දශයෙක යත්:

අනිත්‍යසංඤ යැ, අනාත්මසංඤ යැ, අශුභසංඤා යැ, ආදීනවසංඤා යැ, ප්‍රභාණසංඤ යැ, වීරාගසංඤ යැ, නිරොධසංඤ යැ, හැමලෝහි අනභිරතසංඤ යැ, සවුසකරන්ති අනිත්‍යසංඤා යැ, ආනාපාන සති යැ යි.

1. කතමාවානඤ්ඤා අනිවට්ඨසංකප්පා:

ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාර-
ගතො වා ඉති පටිසංචික්ඛති: “රූපං අනිවට්ඨං වෙදනා අනිවට්ඨං සංකප්පං
අනිවට්ඨං සංකප්පං අනිවට්ඨං විඤ්ඤාණං අනිවට්ඨං”. ඉති ඉමෙසු පඤ්ඤා-
පාදනකම්මෙසු අනිවට්ඨානුප්පස්සි විහරති. අයං වුවච්ඡානඤ්ඤා.

2. කතමාවානඤ්ඤා අනන්තසංකප්පා:

ඉධා නඤ්ඤා භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා -පෙ- ඉති පටිසංකප්පි කම්භි: “වක්ඛං¹
අනන්තං, රූපං² අනන්තං සොතං අනන්තං, සඳ්දං අනන්තං, සාතං අනන්තං, ගඤ්ඤා
අනන්තං, ජිව්හං අනන්තං, රසං අනන්තං, කායො අනන්තං, ථොට්ඨංඛං
අනන්තං, මනො අනන්තං, ධම්මං අනන්තං”ති. ඉති ඉමෙසු ඡස්ස අරුක්ඛතික
බාහිරෙසු ආයතනෙසු අනන්තානුප්පස්සි විහරති. අයං වුවච්ඡානඤ්ඤා
අනන්තසංකප්පා.

3. කතමාවානඤ්ඤා අසුභසංකප්පා:

ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු ඉමමෙව කායං උද්ධං පාදනලා අධො කෙස-
මඤ්ඤා තවපරිසරං පුරං නානප්පකාරස්ස -අසුචිනො පට්ඨවෙකම්භි:
“අතී ඉමස්මිං කායෙ කෙසා ලොමා නබා දන්තා තවො මංසං
නභාරු අට්ඨි අට්ඨිමිඤ්ඤා වක්ඛං හදයං යකන්තං කිලොමකං පිහකං
පප්පාසං අන්තං අන්තගුණං උදරියං කර්මං පිත්තං සෙම්භං පුඤ්ඤා
ලොහිතං සෙදෙ මෙදෙ, අසුභං වසා බෙලො සිඤ්ඤාතිකා ලසිකා
මුත්තන්ති” ඉති ඉමස්මිං කායෙ අසුභානුප්පස්සි විහරති, අයං වුවච්ඡානඤ්ඤා
අසුභසංකප්පා.

4. කතමාවානඤ්ඤා ආදීනවසංකප්පා:

ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාර-
ගතො වා ඉති පටිසංකප්පි කම්භි: “බහු දුක්ඛා බො අයං කායො
බහු ආදීනවො, ඉති ඉමස්මිං කායෙ විවිධා ආබාධා උප්පස්සන්ති,
සෙය්‍යාදිද: වක්ඛුරොගො ප්‍යානරොගො සානරොගො ජිව්හා-
රොගො කායරොගො සීසරොගො කණ්ණරොගො මුඛරොගො

1. වක්ඛු අනන්තං - මඡ්ඤා.

2. රූපං - සිඛු.

1. ආනන්දයෙනි, අනිච්චසංඤ්ඤ කවර:

ආනන්දයෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ වලට ගියේ චේවයි රුක්මුලට ගියේ චේව යි ශුන්‍යාගාරයට ගියේ චේවයි මෙසේ නුවණින් සලකන්නේ ය: “රූපය අනිත්‍ය ය, චේදනා අනිත්‍ය ය, සංඤ්ඤා අනිත්‍ය ය, සංස්කාරයෝ අනිත්‍යයහ, විඤ්ඤාන අනිත්‍ය ය”යි. මෙසේ මේ පඤ්ඤාපාදනස්කන්ධයන්හි අනිත්‍යානුදර්ශී ව වසයි. ආනන්දයෙනි, මේ අනිත්‍යසංඤ්ඤ යයි කියනු ලැබේ.

2. ආනන්දයෙනි, අනාත්මසංඤ්ඤ කවර:

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ වලට ගියේ චේවයි ... මෙසේ නුවණින් සලකන්නේ ය: චක්ෂුස අනාත්ම ය, රූප අනාත්ම ය, ශ්‍රෝතස අනාත්ම ය, ශබ්ද අනාත්ම ය, ස්ප්‍ර්ශ්‍ය අනාත්ම ය, ගන්ධ අනාත්ම ය ජීව්වා අනාත්ම ය උස අනාත්ම ය, කය අනාත්ම ය ධර්ම අනාත්ම ය”යි මෙසේ මේ ස වැදෑරුම් ආධ්‍යාත්මික බාහිර ආයතනයන්හි අනාත්මානුදර්ශී ව වාසය කරයි. ආනන්දයෙනි, මේ අනාත්මසංඤ්ඤ යයි කියනු ලැබේ.

3. ආනන්දයෙනි, අශුභසංඤ්ඤ කවර:

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ පා තලින් උඩ, කෙස්මතුයෙන් යට සම හිමි කොට ඇති නානාප්‍රකාර අශුභියෙන් පිරි මෙම කය ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්නේ ය: මේ කායයෙහි කෙශයෝ ය, රොමයෝ ය, නිය ය, දත් ය, සම් ය, මාංස ය, නහර ය, ඇට ය, ඇටමිදුලු ය, වකුගඩු ය; හෘදය ය, අක්මා ය, දලඬු ය, බඩදිව ය, පපුකැණ ය, අතුනු ය, අතුනුබහන ය, ඖදයන් ය, පුරිෂ ය, පිත් ය, ශ්ලේස්මා ය, පුයා ය, ලේ ය, සෝදිය ය, මේදස් ය, කුසුළු ය, වුරුණුතෙල් ය, කෙල ය, මුකුනු ය, සඳ මිදුලු ය, මු ය යන මොහු ඇතැයි මෙසේ මෙ කයෙහි අශුභානුදර්ශී ව වාසය කරයි. ආනන්දයෙනි, මේ අශුභසංඤ්ඤ යයි කියනු ලැබේ.

4. ආනන්දයෙනි, ආදිනවසංඤ්ඤ කවර:

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ වලට ගියේ චේවයි රුක්මුලට ගියේ චේවයි ශුන්‍යාගාරයට ගියේ චේවයි මෙසේ සලකන්නේ ය: බොහෝ දුක් ඇති මේ කය බොහෝ ආදිනව ඇත්තේ ය. මෙසේ මේ කයෙහි විවිධ ආබාධයෝ උපදනාහ. ඔහු කවරහයන්: චක්ෂුරොග ය, සොතරොග ය, ඝාතරොග ය, පීඩිතරොග ය, කායරොග ය, සීසරොග ය, කණ්ණරොග ය, මුඛරොග ය,

දන්තරොගො කාසො සාසො පිනාසො ධහො ජරො කුච්ඡරොගො මුච්ඡා පක්කඤ්ඤා සුලා විසුච්ඤා කුච්ඡං ගණ්ඤා කිලාසො සොසො අපමාරො දඤ්ඤා කච්ඡු රබ්බා¹ විතච්ඡකා ලොභිතපිත්තං චට්ඨමෙහො අංසා පිළකා ගගඤ්ඤා පිත්තසමුට්ඨානා ආබාධා, සෙමසමුට්ඨානා ආබාධා, වාතසමුට්ඨානා ආබාධා සන්තිපාතිකා ආබාධා උතුපරිණාමජා ආබාධා විසමපරිහාරජා ආබාධා ඔපක්කමිකා ආබාධා කම්මවිපාකජා ආබාධා සීතං උණං ජීසවජා පිපාසා උච්චාරො පසාඨො''ති. ඉති ඉමස්මිං කාසෙ ආදීනවානුපස්සී විහරති. අයං චූචචතානඤ්ඤා ආදීනවසඤ්ඤා.

5. කතමාවානඤ්ඤා පහානසඤ්ඤා:

ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු උප්පන්නං කාමචිතකකං නාධිවාසෙති පජ්ඣති විනොදෙති බ්‍යභනිකරොති අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං ව්‍යාපාද විතකකං නාධිවාසෙති පජ්ඣති විනොදෙති බ්‍යභනිකරොති අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං විභිංසා විතකකං නාධිවාසෙති පජ්ඣති විනොදෙති බ්‍යභනිකරොති අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නසාතො පාපකො අකුසලෙ ධමෙම නාධිවාසෙති පජ්ඣති විනොදෙති බ්‍යභනිකරොති අනභාවං ගමෙති. අයං චූචචතානඤ්ඤා පහානසඤ්ඤා.

6. කතමාවානඤ්ඤා විරාගසඤ්ඤා:

ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාර-ගතො වා ඉති පටිසංචිකකති: “එතං සත්තං එතං පඤ්ඤං යදිදං සබ්බ-සබ්බාරසමප්පො සබ්බුපටිපට්ඨිසංගො, තණ්හකකයො විරාගො තිබ්බානන්ති. අයං චූචචතානඤ්ඤා විරාගසඤ්ඤා.

7. කතමාවානඤ්ඤා නිරොධසඤ්ඤා:

ඉධානඤ්ඤා භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤා-ගාරගතො වා ඉති පටිසංචිකකති: “එතං සත්තං එතං පඤ්ඤං යදිදං සබ්බසබ්බාරසමප්පො සබ්බුපටිපට්ඨිසංගො තණ්හකකයො නිරොධො තිබ්බානන්ති”. අයං චූචචතානඤ්ඤා නිරොධසඤ්ඤා.

1. තබ්බා - මහසං.

දත්තරොග ය, කාස ය, ශ්වාස ය, පිනාස ය, දහ ය, ජීවර ය, කුච්ඡරොග ය, මුර්ඡා ය, පක්කඤ්ඤා ය, ශූලා ය, විශූචිකා ය, කුෂ්ඨ ය, ගණ්ඩ ය, කිලාස ය, ස්වාස ය, අපස්මාර ය, දද්දු ය, කණ්ඩු ය, කච්ඡු ය, රබසා ය, චිතච්ඡිකා ය, ලොහිතපික්ක ය, මධුමෙහ ය, අංස ය, පිළකා ය, හගඤ්ඤා ය, පිතින් උපදනා ආබාධ ය, සෙමෙන් උපදනා ආබාධ ය, වාතයෙන් උපදනා ආබාධ ය, සන්තිපාතික ආබාධ ය, සාත්‍වපරිණාමයෙන් වන ආබාධ ය, විෂමපරිහාරයෙන් උපදනා ආබාධ ය, උපත්‍රමයෙන් උපදනා ආබාධ ය, කම්චිපාකයෙන් උපදනා ආබාධ ය, ශීත ය, උෂ්ණ ය, සා ය, පවසය, උච්චාර ය, පසංච ය යි. මෙසේ මෙ කාහි ආදීනවානුදර්ශී ව වෙසෙයි. ආනඤ්ඤෙති, මේ ආදීනවානුසංඤ්ඤා යි කියනු ලැබේ.

5. ආනඤ්ඤෙති, ප්‍රභංගසංඤ්ඤා කවර:

ආනඤ්ඤෙති, මෙ සස්තෙනි මහණ උපන් කාමචිතර්ක නො ඉවසයි. දුරලයි, විනෝදනා කරයි, විගතාන්ත කරයි, අනභාවයට යවයි. උපන් ව්‍යාපාදචිතර්ක නො ඉවසයි, දුරලයි, විනෝදනා කරයි, විගතාන්ත කරයි, අනභාවයට යවයි. උපන් විභිංසාචිතර්කය නො ඉවසයි දුරලයි, විනෝදනා කරයි, විගතාන්ත කරයි, අනභාවයට යවයි, උපනුපත් ලමු අකුසල් දහම නො ඉවසයි, දුරලයි, විනෝදනා කරයි, විගතාන්ත කරයි, අනභාවයට යවයි. ආනඤ්ඤෙති, මේ ප්‍රභංගසංඤ්ඤා යි කියනු ලැබේ.

6. ආනඤ්ඤෙති, විරාගසංඤ්ඤා කවර:

ආනඤ්ඤෙති, මෙ සස්තෙනි මහණ වලට ගියේ වේවයි රුක්මුලට ගියේ වේවයි ශුන්‍යාගාරයට ගියේ වේවයි මෙසේ සලකන්නේ ය; සථි සංස්කාරයන්ගේ යම්බඳු ශමථයෙක් සංචාර්‍යයන්ගේ දුරලීමෙන් තෘෂ්ණා ක්ෂයයෙක් විරාගයෙක් නිව්‍යාණයෙක් වේ නම් තෙල ශාන්ත ය, තෙල ප්‍රණීත ය, ආනඤ්ඤෙති, මේ විරාගසංඤ්ඤා යි කියනු ලැබේ.

7. ආනඤ්ඤෙති, නිරෝධසංඤ්ඤා කවර:

ආනඤ්ඤෙති, මෙ සස්තෙනි මහණ වලට ගියේ වේවයි, රුක්මුලට ගියේ වේවයි, ශුන්‍යාගාරයට ගියේ වේවයි මෙසේ සලකන්නේ ය; සථි සංස්කාරයන්ගේ යම්බඳු ශමථයෙක් සංචාර්‍යයන්ගේ දුරලීමෙන් තෘෂ්ණා ක්ෂයයෙක්, විරාගයෙක්, නිරෝධයෙක්, නිව්‍යාණයෙක් වේ නම් තෙල ශාන්ත ය, තෙල ප්‍රණීත යි. ආනඤ්ඤෙති, මේ නිරෝධසංඤ්ඤා යි කියනු ලැබේ.

8. කතමාවානාඤ්ඤා සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා:

ඉධානාඤ්ඤා භික්ඛු යෙ ලොකෙ උපස්සපාදනා වෙතසො අධිට්ඨානා-
භිනිවෙසානුසයා, තෙ පජ්ඣනො වීරමති න උපාදියනො. අයං චූචතා-
නාඤ්ඤා සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා.

9. කතමාවානාඤ්ඤා සබ්බසංඛාරෙසු අනිවට්ඨසඤ්ඤා:

ඉධානාඤ්ඤා භික්ඛු සබ්බසංඛාරෙහි අට්ඨයති හරායති ජිගුච්ඡති. අයං
චූචතානාඤ්ඤා සබ්බසංඛාරෙසු අනිවට්ඨසඤ්ඤා.

10. කතමාවානාඤ්ඤා ආනාපානසති:

ඉධානාඤ්ඤා භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමූලගතො වා සුඤ්ඤාගාර-
ගතො වා නිසීදති පලලංකං ආභුජ්ඣා උජුං කායං පණ්ඩාය පරිචුං-
සති. උපට්ඨපෙඤා. යො සතො ව අසසයති, සතො පසසයති.

දීඝං වා අසසයනො දීඝං අසසයාමීති පජානාති. දීඝං වා පසසයනො
දීඝං පසසයාමීති පජානාති. රසං වා අසසයනො රසං අසසයාමීති
පජානාති. රසං වා පසසයනො රසං පසසයාමීති පජානාති. සබ්බකාය
පට්ඨංවෙදී අසසයසාමීති සිකති. සබ්බකාය පට්ඨංවෙදී පසසයසාමීති
සිකති. පසසමගයං කායසංඛාරං අසසයසාමීති සිකති. පසසමගයං
කායසංඛාරං පසසයසාමීති සිකති.

පිතිපට්ඨංවෙදී අසසයසාමීති සිකති. පිතිපට්ඨංවෙදී පසසයසාමීති
සිකති. සුඛපට්ඨංවෙදී අසසයසාමීති සිකති. සුඛපට්ඨංවෙදී
පසසයසාමීති සිකති. විතසංඛාරපට්ඨංවෙදී අසසයසාමීති සිකති.
විතසංඛාරපට්ඨංවෙදී පසසයසාමීති සිකති. පසසමගයං
විතසංඛාරං අසසයසාමීති සිකති. පසසමගයං විතසංඛාරං
පසසයසාමීති සිකති.

8. ආනන්දයෙනි, සඵලොකයෙහි අනභිරතසංඤා කවර:

ආනන්දයෙනි, මේ සස්තෙනි මහණ ලොවහි යම් උපය සඛ්ඛ්‍යාත කෘෂ්ණා - මාන - දෘෂ්ටිභූ වෙන් ද කාමුපාදනාදි උපාදනයෝ වෙන් ද වික්කාධිට්ඨාන සඛ්ඛ්‍යාත ශාශ්වත උච්චේද කෙනෙක් වෙන් ද අභිනිවේස සඛ්ඛ්‍යාත අකතානුදිට්ඨියෙක් වේද අනුසය සඛ්ඛ්‍යාත ථාමගත ක්ලේශයෝ වෙන් ද, ඔවුන් දුරලමින් දැඩි ව නො ගනිමින් නො ඇලෙයි. ආනන්දයෙනි, මේ සඵලොකයෙහි අනභිරතසංඤා යි කියනු ලැබේ.

9. ආනන්දයෙනි, සඵසංස්කාරයන්හි අනිත්‍යසංඤා කවර:

ආනන්දයෙනි, මේ සස්තෙනි මහණ හැම ප්‍රත්‍යුත්පන්නධර්මයන්ගෙන් පෙළෙයි. නිරි කෙරෙයි, පිළිකුල් කෙරෙයි. ආනන්දයෙනි, මේ සර්ව සංස්කාරයන්හි අනිත්‍යසංඤා යි කියනු ලැබේ.

10. ආනන්දයෙනි, ආනාපානසති කවර:

ආනන්දයෙනි, මේ සස්තෙනි මහණ වලට ගියේ වේවයි රුක්මුලට ගියේ වේව යි ශුන්‍යාගාරයට ගියේ වේවයි කය සෘජු කොට තබා සිහි පෙරට කොට ඵළවා පලක් බැඳ හිඳියි. හේ සිහි ඇතියේ ම ආශ්වාස කෙරෙයි, සිහි ඇතියේ ම ප්‍රශ්වාස කෙරෙයි:

දීඝී කොට ආශ්වාස කරනුයේ හෝ දීඝී කොට ආශ්වාස කෙරෙමි යි දනී, දීඝී කොට ප්‍රශ්වාස කරනුයේ හෝ දීඝී කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි දනී, ලසු කොට ආශ්වාස කරනුයේ හෝ ලසු කොට ආශ්වාස කෙරෙමි යි දනී. ලසු කොට ප්‍රශ්වාස කරනුයේ හෝ ලසු කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි දනී. සකල අශ්වාසකායය මුල මැද-අග පාළ කරනුයේ ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. සකල ප්‍රශ්වාසකායය මුල-මැද-අග පාළ කරනුයේ ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ඖදරික ආශ්වාසකායසංස්කාරය සන්තිද්‍රවමින් ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ඖදරික ප්‍රශ්වාසකායසංස්කාරය සන්තිද්‍රවමින් ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි.

ප්‍රිතිය මොනොවට දන්තේ ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ප්‍රිතිය මොනොවට දන්තේ ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. තුන් දෑහැන් විසින් සුඛය මොනොවට දන්තේ ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. තුන් දෑහැන් විසින් සුඛය මොනොවට දන්තේ ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. සිවුදෑහැන් විසින් වික්කසංස්කාරය දන්තේ ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. සිවු දෑහැන් විසින් වික්කසංස්කාර දන්තේ ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ඖදරික වික්කසංස්කාරය සන්තිද්‍රවමින් ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ඖදරික වික්කසංස්කාරය සන්තිද්‍රවමින් ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි.

චිත්තපටිසංවෙදී අසසසසාමිති සික්කති. චිත්තපටිසංවෙදී පසසසසාමිති සික්කති. අභිප්පමොදයං චිත්තං අසසසසාමිති සික්කති. අභිප්පමොදයං චිත්තං පසසසසාමිති සික්කති. සමාදහං චිත්තං අසසසසාමිති සික්කති. සමාදහං චිත්තං පසසසසාමිති සික්කති. විමොචයං චිත්තං අසසසසාමිති සික්කති. විමොචයං චිත්තං පසසසසාමිති සික්කති.

අභිච්චානුපසසී අසසසසාමිති සික්කති. අභිච්චානුපසසී පසසසසාමිති සික්කති. විරාගානුපසසී අසසසසාමිති සික්කති. විරාගානුපසසී පසසසසාමිති සික්කති. නිරොධානුපසසී අසසසසාමිති සික්කති. නිරොධානුපසසී පසසසසාමිති සික්කති. පටිනිසසග්ගානුපසසී අසසසසාමිති සික්කති. පටිනිසසග්ගානුපසසී පසසසසාමිති සික්කති. අයං චුච්චතානන්ද ආනාපානසති.

සචෙ බො කං ආනන්ද ගිරිමානන්දස්ස භික්ඛුනො උපසංකම්ඤා ඉමා දස සක්ඤා භාසෙය්‍යාසී, ධානං බො පනෙතං විජ්ජති යං ගිරිමානන්දස්ස භික්ඛුනො ඉමා දස සක්ඤා සුඤ්ඤා සො ආබාධො ධානසො පටිප්පසසමෙහයංති.

අථ බො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවතො සන්තිකෙ ඉමා දස සක්ඤා උග්ගහෙඤා යෙනායස්මා ගිරිමානන්දෙ තෙතූපසංකම්. උපසංකම්ඤා ආයස්මතො ගිරිමානන්දස්ස ඉමා දස සක්ඤා අභාසී. අථ බො ආයස්මතො ගිරිමානන්දස්ස ඉමා දස සක්ඤා සුඤ්ඤා සො ආබාධො ධානසො පටිප්පසසමෙහි, චුට්ඨාහි වායස්මා ගිරිමානන්දෙ තමහා ආබාධො තථා පභිනො ච පනායස්මතො ගිරිමානන්දස්ස සො ආබාධො අභොසීති.

සචිත්තවග්ගො පඨමො.

තසස්සද්දනං:

සචිත්ත සාරිපුත්තා ච ධීතිඤ්ඤා සමථෙන ච
ආර්භානා ච දෙඤ්ඤා සුඤ්ඤා පඤ්ඤා ගිරිති,

සිවු දහන් විසින් වික්කය දන්නේ ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. සිවුදහන් විසින් වික්කය දන්නේ ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. සමථ-විපස්සනා විසින් සිත පහන් කරවමින් ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. සමථ-විපස්සනා විසින් සිත පහන් කරවමින් ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ධ්‍යාන විසින් සිත අරමුණෙහි සමථ තබමින් ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ධ්‍යාන විසින් සිත අරමුණෙහි සමථ තබමින් ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. නිවරණයෙන් සිත මුදමින් ආශ්වාස කෙරෙමි හික්මෙයි. නිවරණයෙන් සිත මුදමින් ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි.

අනිත්‍යානුදර්ශී වූයෙමි ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. අනිත්‍යානුදර්ශී වූයෙමි ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. විරාගානුදර්ශී වූයෙමි ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. විරාගානුදර්ශී වූයෙමි ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. නිරෝධානුදර්ශී වූයෙමි ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. නිරෝධානුදර්ශී වූයෙමි ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ප්‍රතිනිසංඛානුදර්ශී වූයෙමි ආශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ප්‍රතිනිසංඛානුදර්ශී වූයෙමි ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි හික්මෙයි. ආනඤ්ඤයෙනි, මේ ආනාපානසති යි කියනු ලැබේ.

ආනඤ්ඤයෙනි, ඉදින් තෙපි ගිරිමානඤ්ඤ මහණහු වෙත ගොස් මේ දස සංඤ කියවු නම් යම් හෙයකින් මේ දශසංඤ අසා ගිරිමානඤ්ඤ මහණහු ගේ ඒ ආබාධය හේතු විසින් සන්තිදෙන්තේ ය යන කෙල කරුණ ඇත.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනඤ්ඤ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් හමුයෙහි මේ දශසංඤා උගෙන ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරුන් කරා එළැඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරුන්ට මේ දශසංඤා කීහ. ඉක්බිති මේ දශසංඤා අසා ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරුන්ගේ ඒ ආබාධය හේතු විසින් සන්තින. ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරණුවෝ ඒ ආබාධයෙන් නැගියහ. ආයුෂ්මත් ගිරිමානඤ්ඤ තෙරුන්ගේ ඒ ආබාධය එසේ ප්‍රතීණ ම වී.

පළමුවැනි සවික්කවර්ග යි.

එහි උද්දනය:

සවික්ක සූත්‍රය, සාරිපුක්ක සූත්‍රය, ධීති සූත්‍රය, සමථ සූත්‍රය, පරිනාන සූත්‍රය, සඤ්ඤා සූත්‍ර දෙකය, මූල සූත්‍රය, පබ්බත සූත්‍රය, ගිරිමානඤ්ඤ සූත්‍රය දැයි දසයෙකි.

2. යම්කවභෞත

10. 2. 2. 1

අවිජජා සුතතං.

[සාවකයී]

පුරිමා භික්ඛවෙ කොටි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජාය ‘ඉතො පුබ්බෙ අවිජ්ජා නාහොසි, අප් පච්ඡා සමුත්ථි’ ති. එවමෙතං භික්ඛවෙ චූචති, අප් ව පන පඤ්ඤායති ‘ඉදප්පච්චයා අවිජ්ජා’ති.

අවිජ්ජමභංගං¹ භික්ඛවෙ සාහාරං වදුමි නො අනාහාරං, කො වාහාරො අවිජ්ජායා: පඤ්ඤා නිවරණා තිස්ස වචනියං. පඤ්ඤපභංගං² භික්ඛවෙ නිවරණෙ සාහාරෙ වදුමි නො අනාහාරෙ. කො වාහාරො පඤ්ඤනතං නිවරණානං තිණි දුවච්චිතානිතිස්ස වචනියං. තිණිපභංගං³ භික්ඛවෙ දුවච්චිතානි සාහාරානි වදුමි නො අනාහාරානි කො වාහාරො තිණිණනතං දුවච්චිතානං: ඉන්ද්‍රියාසංවරො⁴ තිස්ස වචනියං. ඉන්ද්‍රියාසංවරමභංගං භික්ඛවෙ සාහාරං වදුමි නො අනාහාරං, කො වාහාරො ඉන්ද්‍රියාසංවරස්සා: අසතාසමපඤ්ඤානිස්ස වචනියං. අසතාසමපඤ්ඤමභංගං භික්ඛවෙ සාහාරං වදුමි නො අනාහාරං, කො වාහාරො අසතාසමපඤ්ඤස්සා: අයොනියො මනසිකාරොතිස්ස වචනියං. අයොනියො මනසිකාරමභංගං භික්ඛවෙ සාහාරං වදුමි නො අනාහාරං, කො වාහාරො අයොනියො මනසිකාරස්සා: අසසඤ්ඤානිස්ස වචනියං. අසසඤ්ඤමභංගං භික්ඛවෙ සාහාරං වදුමි නො අනාහාරං, කො වාහාරො අසසඤ්ඤස්සා: අසඤ්ඤානිස්ස වචනියං. අසඤ්ඤමභංගං භික්ඛවෙ සාහාරං වදුමි නො අනාහාරං, කො වාහාරො අසඤ්ඤානිස්සා: අසඤ්ඤානිස්ස වචනියං. අසඤ්ඤමභංගං භික්ඛවෙ සාහාරං වදුමි නො අනාහාරං, කො වාහාරො අසඤ්ඤානිස්සා: අසඤ්ඤානිස්ස වචනියං.

ඉති බො භික්ෂුවෙ අසපුරිසසංසෙවො පරිපුරො අසඤ්චිතසවණං පරිපුරෙති. අසඤ්චිතසවණං පරිපුරං අසඤ්චියං පරිපුරෙති. අසඤ්චියං පරිපුරං අයොනිසොමනසිකාරං පරිපුරෙති. අයොනිසොමනසිකාරො පරිපුරො අසනාසමපඤ්ඤං පරිපුරෙති. අසනාසමපඤ්ඤං පරිපුරං ඉන්ද්‍රියාසංවරං පරිපුරෙති. ඉන්ද්‍රියාසංවරො පරිපුරො තිණි දුච්චරිතානි පරිපුරෙති. තිණි දුච්චරිතානි පරිපුරානි පඤ්ඤා නිවරණං පරිපුරෙත්ති. පඤ්ඤා නිවරණං පරිපුරා අවිජ්ජං පරිපුරෙත්ති. එවමෙතිස්සා අවිජ්ජාය ආභාරො හොති. එවඤ්ඤා පාරිපුරි.

1. අවිජ්ජානං - මජ්ඣං; අවිජ්ජාපනං - සිමු
2. පඤ්චපානං - මජ්ඣං.
3. ඛිණ්ණපානං - මජ්ඣං.
4. ඉන්ද්‍රිය අසංවරණං - මජ්ඣං.

2. යමකවර්ගය

10. 2. 2. 1

අවිද්‍යා සූත්‍රය

[සැවැත්]

“මහණෙනි, මෙයින් පෙර අවිද්‍යා නො වී ය, එයින් පසු පහළ වී යැ”යි අවිද්‍යාවගේ පුරිම කෙළවරෙක් නො පැනේ. මෙසේ තෙල කියනු ලැබේ වැලිදු අවිද්‍යාව ඉදම්ප්‍රත්‍යයෙනැ යි පැනේ.

මහණෙනි, මම අවිද්‍යාව ද සප්තත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අවිද්‍යාවගේ අහර කවරේ ය: පඤ්චවරණයහ යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම පඤ්චවරණයනුදු සප්තත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. පඤ්චවරණයන්ගේ ආහාර කවරේ ය. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයහ යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන් ද සප්තත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන්ගේ ආහාරය කවරේ ය: ඉන්ද්‍රිය අසංචරය යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ඉන්ද්‍රිය අසංචරය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ඉන්ද්‍රිය අසංචරයාගේ ආහාර කවරේ ය: අඝ්‍රාහි අසම්ප්‍රජන්‍යය යි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම අඝ්‍රාහි අසම්ප්‍රජන්‍යය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අස්මාති ය හා අසම්ප්‍රජන්‍යයාගේ ආහාර කවරේ ය: අයොනිසොමනසිකාරය යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම අයොනිසොමනසිකාරය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අයොනිසොමනසිකාරයාගේ ආහාර කවරේ ය: නො ඇදහිලි බව ය යි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම නො ඇදහිලි බව ද සප්තත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි, නො ඇදහිලිබවහුගේ ආහාර කවරේ ය: අසඤ්චිතය ය යි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම අසඤ්චිතය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අසඤ්චිතයාගේ ආහාර කවරේ ය: අසත්පුරුෂ සංසෙවා ය යි කිය යුතු වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ අසත්පුරුෂසංසෙවා පරිපූර්ණ වූයේ අසඤ්චිතය පුරයි. අසඤ්චිතය පරිපූර්ණ වූයේ නො ඇදහිලිබව පුරයි. නො ඇදහිලිබව පරිපූර්ණ වූයේ අයොනිසොමනසිකාරය පුරයි. අයොනිසොමනසිකාරය පරිපූර්ණ වූයේ අස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. අඝ්‍රාහි අසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රිය අසංචරය පුරයි. ඉන්ද්‍රිය අසංචරය පරිපූර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිත පරිපූර්ණ වූවාහු පඤ්චවරණයන් පුරත්. පඤ්චවරණයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු අවිද්‍යාව පුරත්. මෙසේ තෙල අවිද්‍යාවගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි මෙසේ පරිපූර්ණ භාවය ද වේ.

සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ උපරි පබ්බතෙ පුරුෂස්ථිතිකෙ දෙවෙ වස්සනෙ
 දෙවෙ ගලගලායනෙ¹ තං උදකං යථානිත්තං පචිත්තමානං පබ්බත-
 කඤ්ඤපදරසාධා පරිපුරෙති, පබ්බතකඤ්ඤපදරසාධා පරිපුරා කුසුමෙහ²
 පරිපුරෙත්ති, කුසුමිහා³ පරිපුරා මහාසොබ්බෙහ පරිපුරෙත්ති, මහාසොබ්බා
 පරිපුරා කුසාදියො පරිපුරෙත්ති, කුසාදියො පරිපුරා මහානාදියො
 පරිපුරෙත්ති, මහානාදියො පරිපුරා මහාසම්මුඤ්ඤං සාගරං පරිපුරෙත්ති.
 එවමෙතස්ස මහාසම්මුඤ්ඤස්ස සාගරස්ස ආභාරො හොති, එවඤ්ඤ පාරිපුරි.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ අසපුරිසසංසෙවො පරිපුරො අසඤ්ඤ-
 සවනං පරිපුරෙති අසඤ්ඤසවනං පරිපුරං අසසද්ධියං පරිපුරෙති,
 අසසද්ධියං පරිපුරං අයොනියොමනසිකාරං පරිපුරෙති, අයොනියො
 මනසිකාරො පරිපුරො අසතා'සම්පජ්ඣාදං පරිපුරෙති, අසතා' සම්පජ්ඣාදං
 පරිපුරං ඉන්ද්‍රියා'සංවරං පරිපුරෙති, ඉන්ද්‍රියා'සංවරො පරිපුරො තිණි
 දුච්චරිතානි පරිපුරෙති. තිණි දුච්චරිතානි පරිපුරානි පඤ්චනිවරණෙ
 පරිපුරෙත්ති, පඤ්චනිවරණා පරිපුරා අවිජ්ජං පරිපුරෙත්ති. එවමෙතිස්සා
 අවිජ්ජාය ආභාරො හොති. එවඤ්ඤ පාරිපුරි.

විජ්ජාවිමුක්තිමපහං³ භික්ඛවෙ සාහාරං වදම් නො අනාහාරං.
 කො වාහාරො විජ්ජාවිමුක්තියා: “සත්තබ්බොරුක්ඛිකා”තිස්ස වචනියං.
 සත්තපහං⁴ භික්ඛවෙ බ්බොරුක්ඛිකො සාහාරෙ වදම් නො අනාහාරෙ. කො
 වාහාරො සත්තත්තං බ්බොරුක්ඛිකානා: “වත්තාරො සතිපට්ඨානා”තිස්ස
 වචනියං. වත්තාරොපහං භික්ඛවෙ සතිපට්ඨානෙ සාහාරෙ වදම් නො
 අනාහාරෙ. කොවාහාරො චතුත්තං සතිපට්ඨානානා: “තිණි සුචරිතානි”
 තිස්ස වචනියං. තිණිපහං භික්ඛවෙ සුචරිතානි සාහාරානි වදම් නො
 අනාහාරානි. කො වාහාරො තිණිත්තං සුචරිතානා: “ඉන්ද්‍රියසංවරො”-
 තිස්ස වචනියං. ඉන්ද්‍රියසංවරමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදම් නො අනාහාරං
 කො වාහාරො ඉන්ද්‍රියසංවරස්සා: “සතිසම්පජ්ඣාදානිස්ස” වචනියං.
 සතිසම්පජ්ඣාදමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදම් නො අනාහාරං.

1. මජ්ඣං - නන්ති

2. කුසුමාබ්බෙහ - මජ්ඣං.

3. විජ්ජාවිමුක්තිමපහං - මජ්ඣං.

4. සත්තපහං - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම් පරිදි ගල් මතුයෙහි දළපොද ඇති වැසි වස්තූ කල්හි වැසිදිය ගලා යත්ම එ දිය නිමිත තැන් තුබු සේ වැටෙමින් පච්ඡ කඤ්ඤ ප්‍රදර ශාඛා පුරාලන්නේ වේද, පච්ඡ කඤ්ඤ ප්‍රදරශාඛාවෝ පරිපූර්ණ වූවාහු කුඩා හෙබි පුරා ලත් ද, කුඩා හෙබිහු පරිපූර්ණ වූවාහු මහහෙබි පුරා ලත් ද, මහහෙබිහු පරිපූර්ණ වූවාහු කුඩා නදීන් පුරා ලත් ද, කුඩා නදීහු පරිපූර්ණ වූවාහු මහානදීන් පුරා ලත් ද, මහා නදීහු පරිපූර්ණ වූවාහු මහාසමුද්‍රය පුරා ලත් ද, මෙසේ තෙල මහාසමුද්‍රයාගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වේ.

මහණෙනි, එ පරිදි ම අසත්පුරුෂ සංසෙවය පරිපූර්ණ වූයේ අසඤ්ඤා ශ්‍රවණය පුරයි. අසඤ්ඤාශ්‍රවණය පරිපූර්ණ වූයේ නො හැඳහිලි බව පුරයි. නො හැඳහිලි බව පරිපූර්ණ වූයේ අයෝනිසොමනසිකාරය පුරයි. අයෝනිසොමනසිකාරය පරිපූර්ණ වූයේ අස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. අස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රිය අසංවරය පුරයි. ඉන්ද්‍රිය අසංවරය පරිපූර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු පඤ්ඤානිවරණයන් පුරත්. පඤ්ඤානිවරණයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු අවිද්‍යාව පුරත්. මෙසේ තෙල අවිද්‍යාවගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණ භාවය වේ.

මහණෙනි, මම විද්‍යාවිමුක්තිය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. විද්‍යාවිමුක්තියට ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: සත් වැදෑරුම් මාරිබොධ්‍යඛයහ යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම සප්තබොධ්‍යඛයන් සප්‍රත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. සප්ත බොධ්‍යඛයන්ගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: සතර සිව්වනයහ යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම සතර සිව්වනුදු සප්‍රත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. සතර සිව්වන්හුගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ත්‍රිවිධ සුවරිතය යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ත්‍රිවිධ සුවරිතයනුදු සප්‍රත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ත්‍රිවිධ සුවරිතයන්ගේ ප්‍රත්‍යයෝ කවර හ: ඉන්ද්‍රියසංවරය යි කියයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ඉන්ද්‍රියසංවරය සප්‍රත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි, ඉන්ද්‍රියසංවරයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍ය ය යි කියයුතු ය. මහණෙනි, මම ස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය සප්‍රත්‍යය කොට කියමි, නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි.

කො වාහාරො සතිසම්පජ්ඣාසා: “යොනිසොමනසිකාරො” තිස්ස වචනියං, යොනිසොමනසිකාරම්පහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමි නො අනාහාරං. කො වාහාරො යොනිසොමනසිකාරසා: “සද්ධා” තිස්ස වචනියං. සද්ධම්පහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමි නො අනාහාරං. කො වාහාරො සද්ධාය: “සද්ධම්මසවනානිසා” වචනියං. සද්ධම්මසවනම්පහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමි, නො අනාහාරං. කො වාහාරො සද්ධම්මසවනසා: “සප්පරිසසංසෙවො” තිස්ස වචනියං.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ සප්පරිසසංසෙවො පරිපූරො සද්ධම්මසවනං පරිපූරෙති, සද්ධම්මසවනං පරිපූරං සද්ධං පරිපූරෙති, සද්ධා පරිපූරා යොනිසොමනසිකාරං පරිපූරෙති, යොනිසොමනසිකාරො පරිපූරො සතිසම්පජ්ඣාසා: පරිපූරෙති, සතිසම්පජ්ඣාසා: පරිපූරං ඉන්ද්‍රියසංවරං පරිපූරෙති, ඉන්ද්‍රියසංවරො පරිපූරො තිණි සුවරිතානි පරිපූරෙති, තිණි සුවරිතානි පරිපූරානි වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපූරෙති, වත්තාරො සතිපට්ඨානා පරිපූරා සත්තබ්බොජ්ඣක්ඛෙහ පරිපූරෙති, සත්තබ්බොජ්ඣක්ඛා පරිපූරා විජ්ජාවිමුක්තිං පරිපූරෙති. එවමෙතිස්සා විජ්ජාවිමුක්තියා ආහාරො භොති. එවඤ්ඤා පාරිපූරි.

සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ උපරි පබ්බතෙ ථූලලුප්පිතකෙ දෙවෙ වසසන්නෙ දෙවෙ ගලගලායන්නෙ තං උදකං යථා හින්නං පවත්තමානං පබ්බතකඤ්ජරපදරසාබා පරිපූරෙති, පබ්බතකඤ්ජරපදරසාබා පරිපූරා කුසස්සබ්බො පරිපූරෙති. කුසස්සබ්බා පරිපූරා මහාසොබ්බො පරිපූරෙති, මහාසොබ්බා පරිපූරා කුන්තදියො පරිපූරෙති, කුන්තදියො පරිපූරා මහානදියො පරිපූරෙති, මහානදියො පරිපූරා මහාසමුද්දං සාගරං පරිපූරෙති. එවමෙතස්ස මහාසමුද්දස්ස සාගරස්ස ආහාරො භොති, එවඤ්ඤා පාරිපූරි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සප්පරිසසංසෙවො පරිපූරො සද්ධම්මසවනං පරිපූරෙති, සද්ධම්මසවනං පරිපූරං සද්ධං පරිපූරෙති, සද්ධා පරිපූරා යොනිසොමනසිකාරං පරිපූරෙති, යොනිසොමනසිකාරො පරිපූරො සතිසම්පජ්ඣාසා: පරිපූරෙති, සතිසම්පජ්ඣාසා: පරිපූරං ඉන්ද්‍රියසංවරං පරිපූරෙති, ඉන්ද්‍රියසංවරො පරිපූරො තිණි සුවරිතානි පරිපූරෙති, තිණි සුවරිතානි පරිපූරානි වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපූරෙති, වත්තාරො සතිපට්ඨානා පරිපූරා සත්තබ්බොජ්ඣක්ඛෙහ පරිපූරෙති, සත්තබ්බොජ්ඣක්ඛා පරිපූරා විජ්ජාවිමුක්තිං පරිපූරෙති. එවමෙතිස්සා විජ්ජාවිමුක්තියා ආහාරො භොති, එවඤ්ඤා පාරිපූරිති.

ස්මාති සම්ප්‍රජන්‍යයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: යොනිසොමනසිකාරය යි කිය යුතු ය. මහණෙනි, මම යොනිසොමනසිකාරය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. යොනිසොමනසිකාරයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ග්‍රඤ්ඤා ය යි කිය යුතු වේ. මහණෙනි, මම ග්‍රඤ්ඤාව ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ග්‍රඤ්ඤාවගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: සඤ්ඤාමුඛය යි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම සඤ්ඤාමුඛය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. සඤ්ඤාමුඛයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: සත්පුරුෂසංසේවය යි කිය යුතු වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ සත්පුරුෂසංසේවය පරිපූර්ණ වූයේ සඤ්ඤාමුඛය පුරයි. සඤ්ඤාමුඛය පරිපූර්ණ වූයේ ග්‍රඤ්ඤාව පුරයි. ග්‍රඤ්ඤාව පරිපූර්ණ වූවා යොනිසොමනසිකාරය පුරයි. යොනිසොමනසිකාරය පරිපූර්ණ වූයේ ස්මාති සම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. ස්මාතිසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රියසංචරය පුරයි. ඉන්ද්‍රියසංචරය පරිපූර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ සුවර්තයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ සුවර්තයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු සතර සිව්වන් පුරන්. සතර සිව්වන්හු පරිපූර්ණ වූවාහු සප්ත බොධ්‍යාඛයන් පුරන්. සප්ත බොධ්‍යාඛයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු විද්‍යාවිමුක්තිය පුරන්. මෙසේ තෙල විද්‍යාවිමුක්තිය ගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි ගල්මුදුනෙහි දළ පොද ඇති වැසි වස්තූ කල්හි වැසිදිය ගලායන කල්හි ඒ දිය නිමින තුඩු සේ වැටෙමින් පච්ඡ කඤ්ඤා ප්‍රදර ශාඛා පුරා ලත්තේ වේද, පච්ඡකඤ්ඤා ප්‍රදරශාඛාවෝ පරිපූර්ණ වූවාහු කුඩා ගෙඩි පුරා ලත් ද, කුඩා ගෙඩිහු පරිපූර්ණ වූවාහු මහගෙඩි පුරා ලත් ද, මහගෙඩිහු පරිපූර්ණ වූවාහු කුඩා නදීන් පුරා ලත් ද, කුඩා නදීහු පරිපූර්ණ වූවාහු මහනදීන් පුරා ලත් ද, මහනදීහු පරිපූර්ණ වූවාහු මහමුහුද පුරා ලත් ද මෙසේ තෙල මහාසාගරයාගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වෙයි.

මහණෙනි, එ පරිදි ම සත්පුරුෂසංසේවය පරිපූර්ණ වූයේ සඤ්ඤාමුඛය පුරයි. සඤ්ඤාමුඛය පරිපූර්ණ වූයේ සඤ්ඤාමුඛය පුරයි. ග්‍රඤ්ඤාව පරිපූර්ණ වූවා යොනිසොමනසිකාරය පුරයි. යොනිසොමනසිකාරය පරිපූර්ණ වූයේ ස්මාති සම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. ස්මාතිසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රියසංචරය පුරයි. ඉන්ද්‍රියසංචරය පරිපූර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ සුවර්තයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ සුවර්තයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු සතර සිව්වන් පුරන්. සතර සිව්වන්හු පරිපූර්ණ වූවාහු සප්ත බොධ්‍යාඛයන් පුරන්. සප්ත බොධ්‍යාඛයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු විද්‍යාවිමුක්තිය පුරන්. මෙසේ තෙල විද්‍යාවිමුක්තිය ගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වේ ය යි.

10. 2. 2. 2

තණහා සුතතං

[සාවස්ථි]

“පුරිමා භික්ඛවෙ කොට්ඨි න පඤ්ඤායති භවතණ්හාය, ඉතො පුබ්බ භවතණ්හා නාහොසි, අථ පච්ඡා සමුභවී”¹ ති. ඵ්වෙකඤ්ඤං භික්ඛවෙ වුවවති, අථ ව පන පඤ්ඤායති “ඉද්දසාවයා භවතණ්හා”² ති.

භවතණ්හමපහං¹ භික්ඛවෙ සාහාරං වදමි, නො අනාහාරං, කො වාහාරො භවතණ්හාය: ‘අවිජ්ජා’තිස්ස වචනියං. අවිජ්ජමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමි, නො අනාහාරං. කො වාහාරො අවිජ්ජාය: “පඤ්ඤා නිවරණා” තිස්ස වචනියං. පඤ්ඤපහං භික්ඛවෙ නිවරණෙ සාහාරෙ වදමි, නො අනාහාරෙ. කො වාහාරො පඤ්ඤානං නිවරණානං: “තිණි දුට්ඨරිතානි” තිස්ස වචනියං. තිණිපහං භික්ඛවෙ දුට්ඨරිතානි සාහාරානි වදමි, නො අනාහාරානි. කො වාහාරො තිණිපහං දුට්ඨරිතානං: “ඉන්ද්‍රියාසංවරො” තිස්ස වචනියං. ඉන්ද්‍රියාසංවරමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමි. නො අනාහාරං. කො වාහාරො ඉන්ද්‍රියාසංවරස්ස: අසනාසමපජඤ්ඤානි” තිස්ස වචනියං. අසනාසමපජඤ්ඤමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමි, නො අනාහාරං. කො වාහාරො අසනා සමපජඤ්ඤස්ස: “අයොනියොමනසිකාරො” තිස්ස වචනියං. අයොනියොමනසිකාරමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමි. නො අනාහාරං. කො වාහාරො අයොනියොමනසිකාරස්ස: “අසද්ධිය” නිස්ස වචනියං. අසද්ධියමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමි, නො අනාහාරං. කො වාහාරො අසද්ධියස්ස: “අසඤ්චිතසවන” නිස්ස වචනියං. අසඤ්චිත සවනමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමි, නො අනාහාරං. කො වාහාරො අසඤ්චිතසවනස්ස: අසප්පරිසසංසෙවොතිස්ස වචනියං,

ඉති ඛො භික්ඛවෙ අසප්පරිසසංසෙවො පරිපුරො අසඤ්චිතසවනං පරිපුරෙති. අසඤ්චිතසවනං පරිපුරං අසද්ධියං පරිපුරෙති, අසද්ධියං පරිපුරං අයොනියොමනසිකාරං පරිපුරෙති, අයොනියොමනසිකාරො පරිපුරො අසනාසමපජඤ්ඤං පරිපුරෙති, අසනාසමපජඤ්ඤං පරිපුරං ඉන්ද්‍රියාසංවරං පරිපුරෙති, ඉන්ද්‍රියාසංවරො පරිපුරො තිණි දුට්ඨරිතානි පරිපුරෙති, තිණි දුට්ඨරිතානි පරිපුරානි පඤ්ඤානිවරණෙ පරිපුරෙති. පඤ්ඤානිවරණා පරිපුරා අවිජ්ජං පරිපුරෙති. අවිජ්ජා පරිපුරා භවතණ්හං පරිපුරෙති. ඵ්වමෙතිස්සා භවතණ්හාය ආහාරො හොති, ඵ්වෙකඤ්ඤං පාරිපුරි.

1. සමහවිති - මජ්ඣ.

2. භවතණ්හමපහං - මජ්ඣ.

තෘතීය සූත්‍රය

[සැවැත්]

“මහණෙනි, මෙයින් පෙර භවතෘතීයාව නො විය. යළි පසුව ඇතිවී යැ”යි භවතෘතීයාවගේ පුරිම කෙළවරක් නො පැනෙයි. මහණෙනි, තෙල මෙසේ කියනු ලැබේ. එතෙකුදුත් භවතෘතීයාව මේ ප්‍රත්‍යයනැයි” පැනේ.

මහණෙනි, භවතෘතීයාව ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. භවතෘතීයාවගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: අවිද්‍යා ය යි කිවයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම අවිද්‍යාව ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අවිද්‍යාවගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ: පඤ්චානිවරණය යි කිවයුතු වෙයි. මහණෙනි, මම පඤ්චානිවරණයනුද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. පඤ්චානිවරණයන්ගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයෝ ය යි කිය යුතුය. මහණෙනි, මම ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන් ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන්ගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ඉන්ද්‍රිය අසංවරය යි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ඉන්ද්‍රිය අසංවරය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ඉන්ද්‍රිය අසංවරයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය අස්මාති-අසම්ප්‍රජන්‍යය යි කිය යුතු ය. මහණෙනි, මම අස්මාති - අසම්ප්‍රජන්‍යය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: අයොනිසොමනසිකාරය යි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම අයොනිසොමනසිකාරය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අයොනිසොමනසිකාරයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: නො ඇදහිලිබව ය යි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම නොඇදහිලිබව ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. නොඇදහිලිබවගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: අසඤ්චිතභාවය යි කියමි. මහණෙනි, මම අසඤ්චිතභාවය ද සප්තත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. අසඤ්චිතභාවයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: අසත්පුරුෂසංසෙවය යි කිය යුතු වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ අසත්පුරුෂසංසෙවය පරිපූර්ණ වූයේ අසඤ්චිතභාවය පුරයි. අසඤ්චිතභාවය පරිපූර්ණවූයේ නොඇදහිලිබව පුරයි. නොඇදහිලි බව පරිපූර්ණ වූයේ අයොනිසොමනසිකාරය පුරයි. අයොනිසොමනසිකාරය පරිපූර්ණ වූයේ අස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. අස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රිය අසංවරය පුරයි. ඉන්ද්‍රිය අසංවරය පරිපූර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ දුශ්චරිත පුරයි. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු පඤ්චානිවරණයන් පුරත්. පඤ්චානිවරණයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු අවිද්‍යාව පුරත්. අවිද්‍යාව පරිපූර්ණ වූවා භවතෘතීයාව පුරයි. මෙසේ තෙල භවතෘතීයාවගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වෙයි.

සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ උපරිපබ්බතෙ ථුප්පුජ්ඣිතකෙ දෙවෙ වස්සනෙත
 දෙවෙ ගලගලායනෙත තං උදකං යථානිතං පවිත්තමානං පබ්බතකඤ්ජර-
 පදරසාබා පරිපුරති. පබ්බතකඤ්ජරපදරසාබා පරිපුරා කුසුදබ්බ
 පරිපුරෙතති. කුසුදබ්බා පරිපුරා මහාසොබ්බ පරිපුරෙතති. මහාසොබ්බා
 පරිපුරා කුන්තදියො පරිපුරෙතති. කුන්තදියො පරිපුරා මහානදියො
 පරිපුරෙතති. මහානදියො පරිපුරා මහාසමුද්දං සාගරං පරිපුරෙතති.
 එවමෙතස්ස මහාසමුද්දස්ස සාගරස්ස ආභාරො හොති, එවං ච පාරිපුරි.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ අසපුරිසසංසෙවො පරිපුරො අසඬමථ
 සවනං පරිපුරෙති, අසඬමථසවනං¹ පරිපුරං අස්සදධියං පරිපුරෙති,
 අස්සදධියං පරිපුරං අයොනිසොමනසිකාරං පරිපුරෙති. අයොනිසො
 මනසිකාරො පරිපුරො අසනාසමපජ්ඣාසං පරිපුරෙති, අසනාසමපජ්ඣාසං
 පරිපුරං ඉන්ද්‍රියසංවරං පරිපුරෙති, ඉන්ද්‍රියසංවරො පරපුරො තිණි දුට්ඨරිතානි
 පරිපුරෙති, තිණි දුට්ඨරිතානි පරිපුරානි පඤ්ඤානිවරණෙ පරිපුරෙතති-
 පඤ්ඤානිවරණො පරිපුරා අවිජ්ජං පරිපුරෙතති. අවිජ්ජා පරිපුරා භවතණං
 පරිපුරෙති. එවමෙතිස්සා භවතණං ආභාරො හොති එවං ච පාරිපුරි.

විජ්ජාවිමුක්තිමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමි, නො අනාහාරං,
 කො වාහාරො විජ්ජාවිමුක්තියා: සත්තබොජ්ජාබ්බාතිස්ස වචනියං.
 සත්තපහං භික්ඛවෙ බොජ්ජාබ්බෙහ සාහාරෙ වදමි, නො අනාහාරෙ
 කොවාහාරො සත්තතං බොජ්ජාබ්බානං: වත්තාරො සතිපට්ඨානානිස්ස
 වචනියං. වත්තාරොපහං භික්ඛවෙ සතිපට්ඨානො සාහාරෙ වදමි,
 නො අනාහාරෙ. කො වාහාරො චතුත්තං සතිපට්ඨානානං: තිණි
 සුචරිතානි² තිස්ස වචනියං. තිණිපහං භික්ඛවෙ සුචරිතානි සාහාරානි
 වදමි, නො අනාහාරානි. කො වාහාරො තිණිපහං
 සුචරිතානං: ඉන්ද්‍රියසංවරොතිස්ස වචනියං. ඉන්ද්‍රියසංවරමපහං භික්ඛවෙ
 සාහාරං වදමි නො අනාහාරං. කො වාහාරො ඉන්ද්‍රියසංවරස්ස: සතිස-
 මපජ්ඣාසනිස්ස වචනියං. සතිසමපජ්ඣාසනමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමි.
 නො අනාහාරං. කො වාහාරො සතිසමපජ්ඣාසස්ස: යොනිසොමනසි-
 කාරොතිස්ස වචනියං. යොනිසොමනසිකාරමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමි,
 නො අනාහාරං. කො වාහාරො යොනිසො මනසිකාරස්ස: සද්ධාතිස්ස
 වචනියං: සද්ධාමපහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමි, නො අනාහාරං.
 කො වාහාරො සද්ධාය: සද්ධාමපහං සතිපට්ඨානානිස්ස වචනියං. සද්ධාම-
 පහං භික්ඛවෙ සාහාරං වදමි, නො අනාහාරං. කො වාහාරො
 සද්ධාමපහං සපුරිසසංසෙවොතිස්ස වචනියං.

1. අසඬමථසවනං - මජ්ඣ.

මහණෙනි, යම් පරිදි ගල්මතුයෙහි මහත් පොද ඇති වැසි වස්නා කල්හි වැසි දිය ගලා යන කල්හි එ දිය නිමිත තුබූ සේ වැටෙමින් පච්ඡිකකඤ්ඤා ප්‍රදරශාබා පුරාලත්තේ වේ ද පච්ඡිකකඤ්ඤා ප්‍රදරශාබා පිරුණාහු කුඩා හෙබි පුරා ලත් ද, කුඩාහෙබිහු පිරුණාහු මහ හෙබි පුරා ලත් ද, මහහෙබිහු පිරුණාහු කුඩා නදීන් පුරා ලත් ද, කුඩා නදීහු පිරුණාහු මහානදීන් පුරාලත් ද, මහා නදීහු පිරුණාහු සයුර පුරා ලත් ද මෙසේ තෙල සමුද්‍රයාගේ ආහාරය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණභාවය වෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම අසත්පුරුෂ සංසෙවය පරිපූර්ණ වූයේ අසඤ්ඤාශ්‍රවණ පුරයි. අසඤ්ඤාශ්‍රවණය පරිපූර්ණ වූයේ නොහැඳහිලිබව පුරයි. නොහැඳහිලිබව පරිපූර්ණ වූයේ අයොනිසොමනසිකාරය පුරයි. අයොනිසොමනසිකාරය පරිපූර්ණ වූයේ අස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. අස්මාති අසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූර්ණ වූයේ ඉන්ද්‍රිය අසංවරය පුරයි. ඉන්ද්‍රිය අසංවරය පරිපූර්ණ වූයේ ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ දුශ්චරිතයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු පඤ්ඤානිවරණයන් පුරත්. පඤ්ඤානිවරණයෝ පරිපූර්ණ වූවාහු අවිද්‍යාව පුරත්. අවිද්‍යාව පරිපූර්ණ වූවා භවතෘණ්‍යාව පුරයි. මෙසේ තෙල භවතෘණ්‍යාවගේ ප්‍රත්‍යය වෙයි. මෙසේත් පරිපූර්ණ භාවය වේ.

මහණෙනි, මම විද්‍යාවිමුක්තිය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. අප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. විද්‍යාවිමුක්තියගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: සප්තබොධ්‍යාබ්‍යය හයි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම සප්තබොධ්‍යාබ්‍යයන් ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. අප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. සප්තබොධ්‍යාබ්‍යයන්ගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: සතර සතිපට්ඨානයහයි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම සතර සතිපට්ඨානයන් ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. අප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. සතර සතිපට්ඨානයන්ගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ත්‍රිවිධ සුඤ්චරිතයහයි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ත්‍රිවිධ සුඤ්චරිතයන් ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. අප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ත්‍රිවිධ සුඤ්චරිතයන්ගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ඉන්ද්‍රියසංවරයයි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ඉන්ද්‍රිය සංවරය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. අප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ඉන්ද්‍රියසංවරයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ස්මාතිසම්ප්‍රජන්‍යයයි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ස්මාතිසම්ප්‍රජන්‍යය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නොකියමි. ස්මාතිසම්ප්‍රජන්‍යයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: යොනිසොමනසිකාරයයි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම යොනිසොමනසිකාරය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. අප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. යොනිසොමනසිකාරයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: ශ්‍රද්ධායයි කිය යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම ශ්‍රද්ධාව ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. අප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. ශ්‍රද්ධාවගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය: සඤ්ඤාශ්‍රවණයයි කිව යුතු වෙයි. මහණෙනි, මම සඤ්ඤාශ්‍රවණය ද සප්‍රත්‍යය කොට කියමි. නිෂ්ප්‍රත්‍යය කොට නො කියමි. සඤ්ඤාශ්‍රවණයාගේ ප්‍රත්‍යය කවරේ ය. සත්පුරුෂසංසෙවයයි කිය යුතු වෙයි.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ සප්පරිසසංසෙවො පරිපුරො සද්ධම්මෙසවනං පරිපුරෙති සද්ධම්මෙසවනං පරිපුරං, සද්ධං පරිපුරෙති, සද්ධා පරිපුරා යොනිසොමනසිකාරං පරිපුරෙති, යොනිසොමනසිකාරො පරිපුරො සතිසම්පජ්ඣං පරිපුරෙති, සතිසම්පජ්ඣං පරිපුරං ඉන්ද්‍රියසංචරං පරිපුරෙති, ඉන්ද්‍රියසංචරො පරිපුරො, තිණි සුවරිතානි පරිපුරෙති තිණි සුවරිතානි පරිපුරානි, වක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙතී, වක්ඛාරො සතිපට්ඨානා පරිපුරා සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙය පරිපුරෙතී, සත්ත ඛොජ්ඣංඛො පරිපුරා විජ්ජාවිමුත්තිං පරිපුරෙතී. එවමෙතිස්සා විජ්ජාවිමුත්තියා ආභාරො හොති. එවඤ්ච පාරිපුරි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උපරිපබ්බතෙ ථුල්ලප්පසිතකෙ දෙවෙ වසුනෙක දෙවෙ ගලුගලායනෙක තං උදකං යථාභින්නං පවත්තමානං පබ්බතකඤ්ජර පදරසාඛා පරිපුරෙති, පබ්බතකඤ්ජරපදරසාඛා පරිපුරා කුසස්සුබ්බෙත පරිපුරෙතී. කුසස්සුබ්බා පරිපුරා මහාසොබ්බෙත පරිපුරෙතී, මහාසොබ්බා පරිපුරා කුන්තදියො පරිපුරෙතී. කුන්තදියො පරිපුරා මහානදියො පරිපුරෙතී. මහානදියො පරිපුරා මහාසමුද්දං සාගරං පරිපුරෙතී එව මෙතස්ස මහාසමුද්දස්ස සාගරස්ස ආභාරො හොති. එවඤ්ච පාරිපුරි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සප්පරිසසංසෙවො පරිපුරො සද්ධම්මෙසවනං පරිපුරෙති. සද්ධම්මෙසවනං පරිපුරං සද්ධං පරිපුරෙති, සද්ධා පරිපුරා යොනිසොමනසිකාරං පරිපුරෙති, යොනිසොමනසිකාරො පරිපුරො සතිසම්පජ්ඣං පරිපුරෙති. සතිසම්පජ්ඣං පරිපුරං ඉන්ද්‍රියසංචරං පරිපුරෙති, ඉන්ද්‍රියසංචරො පරිපුරො තිණි සුවරිතානි පරිපුරෙති. තිණි සුවරිතානි පරිපුරානි වක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙතී. වක්ඛාරො සතිපට්ඨානා පරිපුරා සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙය පරිපුරෙතී, සත්ත ඛොජ්ඣංඛො පරිපුරා විජ්ජාවිමුත්තිං පරිපුරෙතී. එවමෙතිස්සා විජ්ජාවිමුත්තියා ආභාරොහොති. එවඤ්ච පාරිපුරිති.

මහණෙනි, මෙසේ සත්පුරුෂසංසෙවය පරිපූණ් වූයේ සඤ්ඡිග්‍රවණය පුරයි. සඤ්ඡිග්‍රවණය පරිපූණ් වූයේ ග්‍රඤ්චාදන පරිපූණ් වෙයි. ග්‍රඤ්චාදන පරිපූණ් වූවා යොනිසොමනසිකාරය පුරයි. යොනිසොමනසිකාරය පරිපූණ් වූයේ ස්මෘතිසම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. ස්මෘතිසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූණ් වූයේ ඉන්ද්‍රිය සංවරය පුරයි. ඉන්ද්‍රියසංවරය පරිපූණ් වූයේ ත්‍රිවිධ සුචරිතයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ සුචරිතයෝ පරිපූණ් වූවාහු සතර සතිපට්ඨානයන් පුරත්. සතර සතිපට්ඨානයෝ පරිපූණ් වූවාහු සප්තබොධ්‍යාඛ්‍යයන් පුරත්. සප්ත බොධ්‍යාඛ්‍යයෝ පරිපූණ් වූවාහු විද්‍යාවිමුක්තිය පුරත්. මෙසේ තෙල විද්‍යාවිමුක්තියට ආහාරය වෙයි. මෙසේ පාරිපුරිය ද වේ.

මහණෙනි, යම් පරිදි ගල්මකුයෙහි මහත් පොද ඇතිවැසි වස්තූ කල්හි වැසි දිය ගලායත්ම එදියනිමින කුඩු සේ වැටෙමින් පච්ඡිකකුර ප්‍රදරශ්‍යාධා පුරාලත්තේ වේ ද, පච්ඡිකකුර ප්‍රදරශ්‍යාධා පිරුණාහු කුඩාහෙබ් පුරාලත් ද, කුඩාහෙබ්හු පිරුණාහු මහාහෙබ් පුරාලත් ද, මහාහෙබ්හු පිරුණාහු කුමානදීන් පුරාලත් ද, කුමානදීහු පිරුණාහු මහානදීන් පුරාලත් ද, මහානදීහු පිරුණාහු සයුර පුරාලත් ද, මෙසේ තෙල සමුද්‍රයාගේ ආහාරය වෙයි. මෙසේත් පරිපූණ්භාවය වෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම සත්පුරුෂසංසෙවය පරිපූණ් වූයේ සඤ්ඡිග්‍රවණය පුරයි. සඤ්ඡිග්‍රවණය පරිපූණ් වූයේ ග්‍රඤ්චාදන පුරයි. ග්‍රඤ්චාදන පරිපූණ් වූවා යොනිසොමනසිකාරය පුරයි. යොනිසොමනසිකාරය පරිපූණ් වූයේ ස්මෘති සම්ප්‍රජන්‍යය පුරයි. ස්මෘතිසම්ප්‍රජන්‍යය පරිපූණ් වූයේ ඉන්ද්‍රියසංවරය පුරයි. ඉන්ද්‍රියසංවරය පරිපූණ් වූයේ ත්‍රිවිධ සුචරිතයන් පුරයි. ත්‍රිවිධ සුචරිතයෝ පරිපූණ් වූවාහු සතර සතිපට්ඨානයන් පුරත්. සතර සතිපට්ඨානයෝ පරිපූණ් වූවාහු සප්තබොධ්‍යාඛ්‍යයන් පුරත්. සප්ත බොධ්‍යාඛ්‍යයෝ පරිපූණ් වූවාහු විද්‍යාවිමුක්තිය පුරත්. මෙසේ තෙල විද්‍යාවිමුක්තියට ආහාරය වෙයි. මෙසේත් පරිපූණ්භාවය වෙයි.

10. 2. 2. 3

නිව්‍යාසගත සුතතං

[සාවකී]

යෙ කෙවි භික්ඛවෙ මයි නිව්‍යා ගතා, සබ්බෙ තෙ දිට්ඨිසම්පන්නා,
තෙසං දිට්ඨිසම්පන්නානං පඤ්ඤානං ඉධ නිව්‍යා, පඤ්ඤානං ඉධ විභාය
නිව්‍යා, කතමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ නිව්‍යා: සත්තකකිත්තුපරමස්ස කොල-
ඛෙකාලස්ස එකබ්ඪීස්ස සකදගාමීස්ස, යො ව දිට්ඨෙව ධම්මෙ අරහා,
ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ නිව්‍යා,

කතමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ විභාය නිව්‍යා: අත්තරාපරිනිබ්බායිස්ස,
උපභව්වපරිනිබ්බායිස්ස, අසඛාරපරිනිබ්බායිස්ස, සසඛාරපරිනිබ්බායිස්ස,
උද්ධං සොතස්ස අකනිව්‍යාගාමිනො. ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ විභාය
නිව්‍යා. යෙ කෙවි භික්ඛවෙ මයි නිව්‍යා ගතා, සබ්බෙ තෙ
දිට්ඨිසම්පන්නා. තෙසං දිට්ඨිසම්පන්නානං ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ
විභාය නිව්‍යාති.

10. 2. 2. 4

අවේච්චපපසනන සුතතං

[සාවකී]

යෙ කෙවි භික්ඛවෙ මයි අවේච්චපපසනනා, සබ්බෙ තෙ සොතාපනනා
තෙසං සොතාපනනානං පඤ්ඤානං ඉධ නිව්‍යා, පඤ්ඤානං ඉධ විභාය
නිව්‍යා. කතමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ නිව්‍යා: සත්තකකිත්තුපරමස්ස කොල-
ඛෙකාලස්ස එකබ්ඪීස්ස සකදගාමීස්ස, යො ව දිට්ඨෙව ධම්මෙ අරහා ඉමෙසං
පඤ්ඤානං ඉධ නිව්‍යා.

කතමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ විභාය නිව්‍යා: අත්තරාපරිනිබ්බායිස්ස
උපභව්වපරිනිබ්බායිස්ස අසඛාරපරිනිබ්බායිස්ස සසඛාරපරිනිබ්බායිස්ස
උද්ධං සොතස්ස අකනිව්‍යාගාමිනො. ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ විභාය
නිව්‍යා. යෙ කෙවි භික්ඛවෙ මයි අවේච්චපපසනනා, සබ්බෙ තෙ සොතාපනනා.
තෙසං සොතාපනනානං ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉධ නිව්‍යා, ඉමෙසං
පඤ්ඤානං ඉධ විභාය නිව්‍යාති.

10. 2. 2. 3 නිවය්සිගත සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් මා කෙරෙහි නිවේමනික වෙන් ද එ හැම දෘෂ්ටිසම්පන්නයහ. ඒ දෘෂ්ටිසම්පන්නයන් ගෙන් එ පස්දෙනෙකුන්ගේ මේ ලොකයෙහි ම නිෂ්චාච (පරිනිව්‍යාණය) වෙයි. පස් දෙනෙකුන්ගේ මේ ලොකය හැර (බ්‍රහ්මලොකයෙහි) නිෂ්චාච වෙයි. මේ ලොකයෙහි නිෂ්චාච කවර පස් දෙනෙකුන්ගේ ය යත්: සත්තකක්කපුරමයාගේ ය, කොලංකොලයාගේ ය, එකබ්ඪිහුගේ ය, සකදගාමීහුගේ ය, යමෙකුත් ඉහාත්මයෙහි ම අර්හත් වේ නම්, ඔහුගේ ය යි මේ පස්දෙනාගේ නිෂ්චාච මෙ ලොවහි ම වෙයි.

කවර පස්දෙනෙකුන්ගේ මෙ ලොව හැර නිෂ්චාච වේ ය යත්: අන්තරා-පරිනිබ්බාසීහු ගේ ය, උපහව්වපරිනිබ්බාසී හුගේ ය, අසඬාරපරිනිබ්බාසී හුගේ ය, සසඬාරපරිනිබ්බාසීහු ගේ ය, අකනිට්ඨගාමී උඤ්ඤානායාගේ යයි, මේ පස් දෙනාගේ මෙ ලොව හැර නිෂ්චාච වෙයි. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් මා කෙරෙහි නිෂ්චයගත වෙන් ද එ හැම දෘෂ්ටිසම්පන්නයහ. ඒ දෘෂ්ටිසම්පන්නයන්ගෙන් මෙ පස් දෙනාගේ මෙ ලෝහි ම නිෂ්චාච වෙයි. මෙ පස්දෙනාගේ මෙ ලෝ හැර නිෂ්චාච වේ යයි.

10. 2. 2. 4 අවෙච්චප්පසන්න සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් මා කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් සම්පන්න වෙන් නම් එ හැම සොත්තාපන්නයහ. ඒ සොත්තාපන්නයන්ගෙන් පස්දෙනෙකුන්ගේ මෙලෝහි නිෂ්චාච වෙයි. පස්දෙනෙකුන්ගේ නිෂ්චාච මෙලෝ හැර වෙයි. මෙලෝහි නිෂ්චාච කවර පස්දෙනෙකුන්ගේ ය යත්: සත්තකක්කපුරමයාගේ ය, කොලංකොලයාගේ ය, එකබ්ඪිහුගේ ය, සකදගාමීහුගේ ය, යමෙක් ඉහාත්මයෙහි ම අර්හත් වේ නම් ඔහුගේ යයි, මේ පස්දෙනාගේ නිෂ්චාච මෙලෝහි ම වෙයි.

කවර පස්දෙනෙකුන්ගේ මෙලෝ හැර නිෂ්චාච වේ ය යත්: අන්තරා-පරිනිබ්බාසීහුගේ ය, උපහව්වපරිනිබ්බාසීහුගේ ය, අසඬාරපරිනිබ්බාසී-හුගේ ය, සසඬාරපරිනිබ්බාසීහුගේ ය, අකනිට්ඨගාමී උඤ්ඤානායාගේ යයි. මේ පස්දෙනාගේ නිෂ්චාච මෙ ලොව හැර වෙයි. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් මා කෙරෙහි අවලප්‍රසන්න වෙන් නම් එ හැම සොත්තාපන්නයහ. ඒ සොත්තාපන්නයන් අතුරෙන් මෙ පස්දෙනාගේ නිෂ්චාච මෙහි ම වෙයි. මේ පස්දෙනාගේ නිෂ්චාච මෙ ලොව හැර වේ යයි.

10. 2. 2. 5

පයමසුබ සුතතං.

එකං සමයං ආයස්මා සාරිපුතො මගධෙසු, විහරති නාලකගාමකෙ.
 අථ ඛො සාමණ්ඤ්ඤානි පරිබ්බාජකො යෙනායස්මා සාරිපුතො තෙනුප-
 සංකමී. උපසංකමීත්වා ආයස්මතා සාරිපුතෙන න සද්ධිං සමමොදි.
 සමමොදනියං කථං සාරාණියං¹ විනිසාරෙත්වා එකමතං නිසීදි. එකමතං
 නිසිනො ඛො සාමණ්ඤ්ඤානි පරිබ්බාජකො ආයස්මතං සාරිපුතං
 එතදවො ච. කිණු ඛො ආවුසො සාරිපුත සුඛං කිං දුක්ඛන්ති.

අභිනිබ්බන්ති ඛො ආවුසො දුක්ඛා, අනභිනිබ්බන්ති සුඛා. අභිනිබ්බන්තියා
 ආවුසො සති ඉදං දුක්ඛං පාටිකඛිං. සීතං උණං පීඨව්ජා පිපාසා
 උච්චාරො පසායාවො අග්නිසම්ඵපෙසා දණ්ඩසම්ඵපෙසා සත්ථසම්ඵපෙසා ඤාතිපි
 මිත්තාපි සඬග්ගම සමාගමම රොසෙන්නී. අභිනිබ්බන්තියා ආවුසො සති
 ඉදං දුක්ඛං පාටිකඛිං.

අනභිනිබ්බන්තියා ආවුසො සති ඉදං සුඛං පාටිකඛිං. න සීතං න උණං
 න පීඨව්ජා න පිපාසා න උච්චාරො න පසායාවො න අග්නිසම්ඵපෙසා
 න දණ්ඩසම්ඵපෙසා න සත්ථසම්ඵපෙසා ඤාතිපි මිත්තාපි සඬග්ගම සමාගමම
 න රොසෙන්නී. අනභිනිබ්බන්තියා ආවුසො සති ඉදං සුඛං පාටිකඛින්නී.

10. 2. 2. 6

දුතියසුබ සුතතං.

එකං සමයං ආයස්මා සාරිපුතො මගධෙසු විහරති නාලකගාමකෙ.
 අථ ඛො සාමණ්ඤ්ඤානි පරිබ්බාජකො යෙනායස්මා සාරිපුතො තෙනුප-
 සංකමී. උපසංකමීත්වා ආයස්මතා සාරිපුතෙන න සද්ධිං සමමොදි. සමමොද-
 නියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙත්වා එකමතං නිසීදි. එකමතං
 නිසිනො ඛො සාමණ්ඤ්ඤානි පරිබ්බාජකො ආයස්මතං සාරිපුතං
 එතදවො ච. කිණු ඛො ආවුසො සාරිපුත ඉමං මං ධම්මං විනයෙ
 සුඛං කිං දුක්ඛන්ති.

1. සාරණියං - මජ්ඣං.

10. 2. 2. 5

පයම සුබ සූත්‍රය

එක්කලෙක ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවෝ මගධ ජනපදයෙහි නාලක ගාමකයෙහි වාසය කරන්නාහ. එකල්හි සාමණ්ඩකානි ඩිරිවැප් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් කරා එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් හා සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහිකටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් සාමණ්ඩකානි ඩිරිවැප් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට තෙල කිය: “ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙනි, සුබ කීමෙක, දුකක කීමෙකැ”යි

ඇවැත්නි, අභිනිව්‍යානිය (ඉපැත්ම) දුබය, අනභිනිව්‍යානිය (නොයිපැත්ම) සුබය යි ඇවැත්නි, අභිනිව්‍යානිය ඇතිවත් ම මෙ දුබය කැමැති විය යුතු: ශීත ය, උෂ්ණ ය, සා ය, පවස් ය, උච්චාර ය, ප්‍රසූව ය, අග්නිස්පර්ශ ය, දණ්ඩස්පර්ශ ය, ශය්‍යස්පර්ශ ය යි. ඥාතිහු ද මිත්‍රයෝ ද එක් රැස්ව කොප ගන්වත්. ඇවැත්නි, අභිනිව්‍යානිය ඇතිවත් ම මෙ දුක කැමැති විය යුතු.

ඇවැත්නි, අනභිනිව්‍යානිය ඇතිවත් ම මෙ සුබය කැමැති විය යුතු. ශීත නැත, උෂ්ණ නැත, සා නැත, පවස් නැත, උච්චාර නැත, ප්‍රසූව නැත, අග්නිස්පර්ශ නැත, දණ්ඩස්පර්ශ නැත, ශය්‍යස්පර්ශ නැත, ඥාතිහු ද මිත්‍රයෝ ද එක් රැස්ව කොප නො ගන්වත්. ඇවැත්නි අනභිනිව්‍යානිය ඇතිවත් ම මෙ සුබය කැමැති විය යුතු යි.

10. 2. 2. 6

දුතිය සුබ සූත්‍රය

එක් කලෙක ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ මගධ ජනපදයෙහි නාලක ගාමකයෙහි වාසය කරන්නාහ. එකල්හි සාමණ්ඩකානි ඩිරිවැප් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් කරා එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් හා සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහිකටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් සාමණ්ඩකානි ඩිරිවැප් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට තෙල කිය. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙ ධර්මිනියෙහි සුබ නම් කීමෙක? දුක නම් කීමෙකැ? යි.

අනභිරතී ඛො ආවුසො ඉදං සුඛං ධම්මචිතයෙ දුක්ඛා. අභිරතී සුඛා, අනභිරතියා ආවුසො සති ඉදං දුක්ඛං පාටිකඛිං: ගච්ඡන්තොපි සුඛං සාතං නාධිගච්ඡති. ධීතොපි -පෙ- නිසින්නොපි - සයානොපි ගාමගතොපි - අරක්ඛගතොපි - රුක්ඛමුලගතොපි - සුඤ්ඤගාරගතොපි - අබ්බොකාසගතොපි -පෙ- භික්ඛුමජ්ඣගතොපි සුඛං සාතං නාධිගච්ඡති. අනභිරතියා ආවුසො සති ඉදං දුක්ඛං පාටිකඛිං.

දභිරතියා ආවුසො සති ඉදං සුඛං පාටිකඛිං: ගච්ඡන්තොපි සුඛං සාතං අධිගච්ඡති -පෙ- ධීතොපි - නිසින්නොපි - සයානොපි - ගාමගතොපි - අරක්ඛගතොපි - රුක්ඛමුලගතොපි - සුඤ්ඤගාරගතොපි - අබ්බොකාසගතොපි -පෙ- භික්ඛුමජ්ඣගතොපි සුඛං සාතං අධිගච්ඡති. අභිරතියා ආවුසො සති ඉදං සුඛං පාටිකඛිංගති.

10. 2. 2. 7

පට්මනලකපාන සුත්තං

එකං සමයං හගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛු- සංඝෙකත සද්ධිං යෙන නලකපානං නාම කොසලානං නිගමො, තදවසරි. තත්ථ සුදං හගවා නලකපානෙ විහරතී පලාසවනෙ, තෙන ඛො පත සමයෙන හගවා තදනුපොසප්ථ භික්ඛුසංඝපරිවුතො නිසින්නො හොති. අථ ඛො හගවා ඛනුදෙවරතති භික්ඛුනං ධම්මියා කථාය සන්දසෙකා සමාදපෙකා සමුත්තෙපෙකා සමුභංසෙකා තුණ්හිතුනං තුණ්හිතුනං භික්ඛුසංඝං අනුච්චොකෙකා ආයසානති සාරිපුත්තං ආමනෙසි.

විගතථිතමිදෙධා¹ ඛො සාරිපුත්ත භික්ඛුසංඝෙකා, පටිභාතු තං සාරිපුත්ත භික්ඛුනං ධම්මී කථා, පිට්ඨිමෙ ආගිලායති, තමහං ආයමිසසාමිති. ‘එවමහනෙත’ති ඛො ආයසා සාරිපුත්තො හගවතො පච්චසෙසාසි.

1. විගතථිතමිදෙධා - මජ්ඣ.

ඇවැත්නි, මෙ ධර්මිනියෙහි අනභිරතිය දුක්ඛය, අභිරතිය සුඛය. ඇවැත්නි, අනභිරතිය ඇති වත් ම මෙ දුක්ඛය කැමැති විය යුතු: යනුයේ ද සුඛයක් සානයක් නො ලබනේ ය, සිටියේ ද ... හුන්නේ ද ... හෝනේ ද ... ගම්බඩුයේ ද ... වලට ගියේ ද ... රුක්මුලට ගියේ ද ... ශුන්‍යාගාරයට ගියේ ද ... අබවසට ගියේ ද ... මහණුන් මැදට ගියේ හෝ සුඛයක් සානයක් නො ලබනේ ය. ඇවැත්නි, අනභිරතිය ඇතිවත් ම මෙ දුක් කැමැති විය යුතු.

ඇවැත්නි, අභිරතිය ඇතිවත් ම මෙ සුඛය කැමැතිවිය යුතු: යනුයේ ද සුඛය සානය ලබනේ ය. සිටියේ ද ... හුන්නේ ද ... හෝනේ ද ... ගම්බඩුයේ ද ... වලට ගියේ ද ... රුක්මුලට ගියේ ද ... ශුන්‍යාගාරයට ගියේ ද ... අබවසට ගියේ ද ... මහණුන් මැදට ගියේ ද සුඛය සානය ලබනාහේ ය. ඇවැත්නි, අභිරතිය ඇතිවත් ම මෙ සුඛ කැමැති විය යුතු යි.

10. 2. 2. 7

පස්ම නළකපාන සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසල ජනපදයෙහි වාරිකා කරනසේක් මහබික්සහුන් සමග කොසලයාගේ නළකපාන නම් නියම් ගමට වැඩිසේක. එහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නළකපානය අසල වූ පලාස වනයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පොහෝ ලත් එදවස්හි බික්සහුන් විසින් පිරිවරන ලද සේක් හුන්නාහු වෙත්. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඊ බොහෝ වේලාවක් හික්මුන්ට දැනුම් කලායෙන් කරුණු දක්වා සමාදන් කරවා සමුත්තරන කොට සම්ප්‍රහර්ෂණය කොට තුෂ්ණිමාන වූ බික්සහුන් අනුච්චොකනය කොට ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ඇමතු සේක.

“ශාරිපුත්‍රයෙනි, හික්මුසකයා පහවූ ථිනමිඳා ඇතියේ ය. ශාරිපුත්‍රයෙනි, හික්මුන් සඳහා ධාර්මික කලාව නොපට වැටහේ නම් මනා මැනු. මා පිට රඳ නැහෙයි. ඒ මම සන්තිපු වන්නෙමි’යි. ‘එසේ යැ වහන්සැ’යි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ.

අථ ඛො භගවා චතුගුණං සඛකාපි පඤ්ඤාපෙක්ඛා දක්ඛිණෙන පසෙසන සීභසෙය්‍යං කපෙසසි. පාදෙ පාදං අවචාධාය සතො සමපජානො උරිඤානසඤ්ඤං මනසිකරිත්වා, තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භීතඛු ආමනෙත්ති “ආවුසො භික්ඛවො”ති. ‘ආවුසො’ති ඛො තෙ භීතඛු ආයස්මිනො සාරිපුත්තස්ස පච්චසෙසාසු. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

යස්ස කස්සචි ආවුසො සඤ්ඤා නත්ති කුසලෙසු ධර්මෙසු හිරි¹ නත්ති ඔක්කපං. නත්ති, වීරියං² නත්ති, පඤ්ඤා නත්ති කුසලෙසු ධර්මෙසු. තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භාතියෙව පාටිකඛ්ඛා කුසලෙසු ධර්මෙසු නො වුදධි. සෙය්‍යථාපි ආවුසො කාළපකෙඤ්ච චතුස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භාගතෙව චෛණ්ණෙන, භාගති චෛණ්ඩලෙන, භාගති ආභාය, භාගති ආරොහපරිණාහෙන. එව මෙව ඛො ආවුසො යස්ස කස්සචි සඤ්ඤා නත්ති කුසලෙසු ධර්මෙසු, හිරි නත්ති, ඔක්කපං නත්ති, වීරියං නත්ති, පඤ්ඤා නත්ති, කුසලෙසු ධර්මෙසු. තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භාතියෙව පාටිකඛ්ඛා කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො වුදධි.

“අස්සදෙධා පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “අභිරිකො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “අනොක්කප්පුරිස පුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “කුසිත්තො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “දුපපඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “කොධනො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “උපනාහී පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “පාපිච්ඡාපුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “පාපමිත්තො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං. “මිච්ඡාදිට්ඨිකො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො පරිභානමෙතං.

යස්ස කස්සචි ආවුසො සඤ්ඤා අත්ති කුසලෙසු ධර්මෙසු, හිරි අත්ති, ඔක්කපං අත්ති, පඤ්ඤා අත්ති කුසලෙසු ධර්මෙසු. තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුදධියෙව පාටිකඛ්ඛා කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො පරිභානි. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුණ්ණපකෙඤ්ච චතුස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, චඩ්ඪතෙව චෛණ්ණෙන, චඩ්ඪති චෛණ්ඩලෙන, චඩ්ඪති ආභාය, චඩ්ඪති ආරොහපරිණාහෙන. එවමෙව ඛො ආවුසො යස්ස කස්සචි සඤ්ඤා අත්ති කුසලෙසු ධර්මෙසු, හිරිඅත්ති, ඔක්කපං අත්ති, වීරියං අත්ති, පඤ්ඤා අත්ති කුසලෙසු ධර්මෙසු. තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුදධියෙව පාටිකඛ්ඛා කුසලෙසු ධර්මෙසු, නො පරිභානි.

1. හිරි - මජ්ඣ.

2. වීරිය - මජ්ඣ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සහළ සිවුඳුණ කොට පනවා දකුණත් පසින් දක්ෂිණපාදයෙහි වාමපාද මඳක් හැරුනබා යමනිමත් වූවාහු සමාක්ප්‍රඥ දැන්තෘහු උඤානසංඤච මෙනෙහි කොට සිංහශය්‍යා කළ සේක. එහි දී ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ 'ඇවැත් මහණෙනි'යි මහණුන් ඇමතූහ. 'ඇවැත්'යි ඒ හික්ෂුහු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහ.

ඇවැත්නි, යම් කිසිවක්හට කුශලධර්මයන් කෙරෙහි හිරි නැත් ද, ඔතප් නැත් ද, වියඝීය නැත් ද, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ප්‍රඥා නැත් ද, ඔහුට යම් මැරුණක් හෝ දවලක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි භානියෙක් ම කැමැති විය යුතු. වෘද්ධියෙක් නො වේ. ඇවැත්නි, යම් පරිදි කළුපරපස්හි වන්ද්‍රයාට යම් මැරුණක් හෝ දවලක් හෝ ඒ නම්, එ වර්ණයෙහි පිරිහෙයි මදිලියෙහි පිරිහෙයි, ආභායෙහි පිරිහෙයි, ආරොහපරිණාමයෙහි පිරිහෙයි. ඇවැත්නි, එපරිදි ම යමකුහට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා නැත් ද, හිරි නැත් ද, ඔතප් නැත් ද, වියඝීය නැත් ද, කුශලධර්මයන්හි ප්‍රඥා නැත් ද, ඔහුට යම් මැරුණක් හෝ දවලක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන්හි භානියෙක් ම කැමැති විය යුතු. වෘද්ධියෙක් නො වේ,

ඇවැත්නි, 'අශ්‍රද්ධ පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක, ඇවැත්නි, 'අභික පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක, ඇවැත්නි, 'ඔතප් නැති පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක, ඇවැත්නි, 'කුසිත පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක, ඇවැත්නි, 'දුෂ්ප්‍රාඥ පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක, ඇවැත්නි, 'ක්‍රොධන පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, 'බද්ධවෙරි පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, 'පාපෙච්ඡ පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, 'පාපමිත්‍ර පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, 'ඵලාදාෂ්ටික පුරුෂ පුද්ගල' යන තෙල පරිභාණියෙක.

ඇවැත්නි, යම් කෙනකුහට කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධා ඇත් ද, හිරි ඇත් ද, ඔතප් ඇත් ද, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ප්‍රඥා ඇත් ද, ඔහුට යම් මැරුණක් හෝ දවලක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු, පරිභාණියෙක් නො වේ. ඇවැත්නි, යම් සේ ශක්තපක්ෂයෙහි වන්ද්‍රයා හට යම් බද්ධ රුකක් හෝ දවලක් හෝ ඒ නම් වර්ණනෙහි වැඩෙයි මැයි, මැඩිලියෙහි වැඩෙයි, ආභායෙහි වැඩෙයි, ආරොහපරිණාමයෙහි වැඩෙයි. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම යමකුහට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා ඇත් ද, හිරි ඇත් ද, ඔතප් ඇත් ද, වියඝීය ඇත් ද, කුශලධර්මයන්හි ප්‍රඥා ඇත් ද, කුශලධර්මයන්හි වෘද්ධියෙක් ම කැමැති විය යුතු, පරිභාණියෙක් නො වේ.

“සද්ධො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. “භිරිමා පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. ඔක්කප්පි පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. “ආරඤ්චිරියො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. පඤ්ඤවා පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. අකෙකාධනො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. “අනුපනාභී පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. “අපිච්ඡො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. “කලාසංඝමිකො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං. “සමොද්ධිකො පුරිසපුග්ගලො”ති ආවුසො අපරිභානමෙතං.

අථ ඛො භගවා පච්චුට්ඨාය ආයස්මිනං සාරිපුග්ගං ආමනෙතස්ස සාධු සාධු සාරිපුග්ගං, යස්ස කස්සචි සාරිපුග්ගං, සඤ්ඤා නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු, භිරි නත්ති, ඔක්කප්පං නත්ති, චිරියං නත්ති, පඤ්ඤා නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භාගියෙව පාටිකභිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො වුද්ධි.

සෙය්‍යථාපි සාරිපුග්ගං කාළපකෙඛ වතුස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භාගියෙව චෛත්තං, භාගිති මඤ්ඤලෙන, භාගිති ආභාය, භාගිති ආරොහපරිඤාගෙන. එවමෙව ඛො සාරිපුග්ගං යස්ස කස්සචි සඤ්ඤා නත්ති කුසලෙසු - පෙ - ධම්මෙසු, පඤ්ඤා නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භාගියෙව පාටිකභිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො වුද්ධි.

“අසසද්ධො පුරිසපුග්ගලො”ති සාරිපුග්ගං පරිභානමෙතං, අභිරිකො - පෙ - අනොත්තපපි - කුසිතො - දුප්පඤ්ඤා - කොධනො - උපනාභී - පාපිච්ඡො පාපමිකො - මිච්ඡාද්ධිකො පුරිසපුග්ගලො”ති සාරිපුග්ගං පරිභානමෙතං.

යස්ස කස්සචි සාරිපුග්ගං සඤ්ඤා අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු, භිරි අත්ති - ඔක්කප්පං අත්ති - චිරියං අත්ති - පඤ්ඤා අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකභිනා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානති. සෙය්‍යථාපි සාරිපුග්ගං චෛත්තපකෙඛ වතුස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වඩ්ඪතෙව චෛත්තං. වඩ්ඪති මඤ්ඤලෙන, වඩ්ඪති ආභාය, වඩ්ඪති ආරොහපරිඤාගෙන.

ඇවැත්නි, ‘ග්‍රඤ්ඤා ඇති පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘ඉතිරි පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක, ඇවැත්නි, ‘අපත්‍රපා ඇති පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘ආරබ්ධවිෂ්ණු ඇති පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘ප්‍රඥවත් පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘නොකිපෙන සැහැවි ඇති පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘බ්‍රහ්මචරිනි ඇති පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘කල්‍යාණමිත්‍ර පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක. ඇවැත්නි, ‘සමාසංකප්පිත පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ඇමතු සේක: “ශාරිපුත්‍රයෙනි, ඉතා මැනවි, ඉතා මැනවි, ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් කෙනෙකුන්ට කුශලධර්ම කෙරෙහි ශ්‍රද්ධා නැත් ද, භීර් නැත් ද, අපත්‍රපා නැත් ද, විශ්වීය නැත් ද, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ප්‍රඥ නැත් ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි භාවනා යෙක ම කැමැත්තිය යුතු. වෘද්ධියෙක් නො වේ.

ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් සේ කාමරූපකාමයෙහි වන්ද්‍යාට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම් වර්ණයෙහි පිරිහෙයි, මැඩිලියෙහි පිරිහෙයි, ආභාසයෙහි පිරිහෙයි, ආරෝහපරිණාමයෙහි පිරිහෙයි. ශාරිපුත්‍රයෙනි, එළරිදිම යම් කෙනෙකු හට කුශලධර්මයන් කෙරෙහි යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් ඒ නම්, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි භාවනා යෙක ම කැමැත්තිය යුතු. වෘද්ධියෙක් නො වේ.

ශාරිපුත්‍රයෙනි, ‘අග්‍රඤ්ඤා පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක, අභික... අපත්‍රපා නැති... කුමිද... දුස්සාසන - කිපෙනසුදු - බ්‍රහ්මචරිනි ඇති - පාපෙව්ස වූ - පටිච්ච මිතුරන් ඇති... ශාරිපුත්‍රයෙනි, මිත්‍රාදායක පුරුෂ පුද්ගල යන තෙල අපරිභාණියෙක.

ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් කෙනෙකුට කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධා ඇත් ද, භීර් ඇත් ද, ඔක්කප් ඇත් ද, විශ්වීය ඇත් ද, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ප්‍රඥ ඇත් ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, වෘද්ධිය ම කැමැත්තිය යුතු. පරිනාමය නො වේ. ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් සේ ඉක්කප්පකාමයෙහි වන්ද්‍යාගේ යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, වර්ණයෙහි වැඩෙයි, මැඩිලියෙහි වැඩෙයි. ආභාසයෙහි වැඩෙයි, ආරෝහපරිණාමයෙහි වැඩෙයි.

එව මෙව බො සාරිපුත්ත යසස කසාවි සඳා අත්තු සලෙසු ධම්මෙසු.
 හිරිඅත්ති - ඔක්කසා. අත්ති - විරියං අත්ති - පඤ්ඤා අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු.
 තසස යා රත්ති වා දිවයො වා ආගච්ඡති වුද්ධියෙව පාටිකඛ්ඛා කුසලෙසු
 ධම්මෙසු, නො පරිහානි.

“සඳො පුරිසපුත්තලො”ති සාරිපුත්ත අපරිහානමෙතං, හිරිමා - පෙ -
 ඔක්කපපි - ආරඞ්චිරියො - පඤ්ඤවා - අනෙකාධනො - අනුපනාහි - අපපිච්ඡා -
 කල්යාණමිත්තො - සම්මාදිට්ඨිකො පුරිසපුත්තලො”ති සාරිපුත්ත අපරිහාන
 මෙතන්ති.

10. 2. 2. 8

දුතිය නළකපාන සුත්තං

එකං සමයං භගවා නළකපානෙ විහරති පලාසවනෙ. මෙතන බො පන
 භමයෙන භගවා තදනුපොසපේ භික්ඛුසංඝපරිවුත්තො කිසිනෙතො භොති.
 අප්ඵ බො භගවා බහුදෙවරත්ති. භික්ඛුනං ධම්මියා කථාය සන්දොසස්සා
 සමාදපෙතො සමුක්ඛෙපෙතො සමපහංසෙතො තුණ්හිතුතං තුණ්හිතුතං.
 භික්ඛුසංඝං අනුච්චොකෙතො ආයසමන්තං සාරිපුත්තං ආමනෙතස්සි.

විගතථිතමිදො බො සාරිපුත්ත භික්ඛුසංඝො, පටිහාතු තං සාරිපුත්ත
 භික්ඛුනං ධම්මිකථා, පිට්ඨි මෙ ආගිලායති, තමහං ආයමිස්සාමිති. “එවං
 හනෙත”ති බො ආයසමා සාරිපුත්තො භගවතො පට්ටසොසි.

අප්ඵ බො භගවා වතුගගුණං සංඝාටිං පඤ්ඤාපෙතො දක්ඛිණෙන
 පසෙසන සිහසෙය්‍යං කසෙසි පාදෙ පාදං අවිචාධිය සතො සමපජානො
 උට්ඨානසංඤ්ඤං මනසිකරිතො, තත්ථ බො ආයසමා සාරිපුත්තො භික්ඛු
 ආමනෙතස්සි “ආවුසො භික්ඛවෙ”ති. ‘ආවුසො’ති බො තෙ භික්ඛු
 ආයසමන්තො සාරිපුත්තස්ස පට්ටසොසාසු. ආයසමා සාරිපුත්තො එතදවොච.

ශාරිපුත්‍රයෙනි, එ සෙයින් ම යම් කෙනකුට කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධා ඇත් ද, භීර් ඇත් ද, ඔහු ඇත් ද, වීර්‍ය ඇත් ද, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි ප්‍රඥා ඇත් ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි වෘද්ධිය ම කැමැති විය යුතු. පරිභාණි නො වේ.

ශාරිපුත්‍රයෙනි, ‘ශ්‍රද්ධා ඇති පුරුෂ පුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙක, භර්මත් ... අපත්‍රපා ඇති - ආරබ්ධවීර්‍ය ඇති - ප්‍රඥා ඇති - ක්‍රොධ ස්වභාව නැති - බද්ධචෙතර නැති - අල්පෙච්ඡ වූ - කල්‍යාණමිත්‍රයන් ඇති - ‘සමායක්ඛණ්ඩික පුරුෂපුද්ගල’ යන තෙල අපරිභාණියෙකැයි.

10. 2. 2. 8

දුතිය නළකපාන සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නළකපානය අසළ වූ පලාස-වනයෙහි වාසය කරන්නේය. එ සමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පොහෝලත් එදවස්හි බික්සඟුන් විසින් පිරිවරනලඳු හුන්නාහු වෙත්. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු බොහෝ වෙලාවක් භික්ෂූන්ට දෑහැමී කථායෙන් සංදර්ශනය කොට සමාදන් කොට සමුකෙතපන කොට සම්ප්‍රහර්ණ කොට තුෂ්ණිමහු භික්ෂුසංඝයා අනුච්චොකනය කොට ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ඇමතු සේක:

“ශාරිපුත්‍රයෙනි, භික්ෂුසංඝයා පහවූ ඊතමිඳා ඇතියේය. ශාරිපුත්‍රයෙනි, භික්ෂූන් සඳහා නොපට දෑහැමී කථාව වැටහේ නම් මනා මැනු. මාගේ පිට රදනැහෙයි. එය මම සන්තිද්‍රවමැ”යි. ‘වහන්ස, එසේය’ යයි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සහළ සිවුර සිවුගුණ කොට අතුරා දකුණැළයෙන් වාමපාදයෙහි දකුණුපා මඳක් ඇද තබා ස්වෘත්මන් වූවාහු සම්ප්‍රඥන ඇතියාහු උඝානසංඥ මෙනෙහි කොට සිංහශය්‍යා කළ සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ‘ඇවැත් ඔහුණෙනි’යි භික්ෂූන් ඇමතුහ. ‘ඇවැත්නි’යි ඒ භික්ෂූහු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහ:

යසස කසසථි ආවුසො සඬා නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි නත්ති - පෙ - ඔක්කාපං නත්ති - විරියං නත්ති - පඤ්ඤා නත්ති - සොතාවධානං නත්ති - ධම්ම ධාරණා නත්ති - අනුප්පරිකම්බා නත්ති - ධම්මානුධම්මපටිපත්ති නත්ති - අප්පමාදෙ නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භානියෙව කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො වුද්ධි. සෙය්‍යථාපි ආවුසො කළපකෙඛ වතුසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භායතෙව වණ්ණණන, භායති මණ්ඩලෙන, භායති ආභාය, භායති ආරොහපරිණාහෙන. එවමෙව ඛො ආවුසො යසස කසසථි සඬා නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. හිරි නත්ති - පෙ - ඔක්කාපං නත්ති - විරියං නත්ති - පඤ්ඤා නත්ති - සොතාවධානං නත්ති - ධම්මධාරණා නත්ති - අනුප්පරිකම්බා නත්ති - ධම්මානුධම්මපටිපත්ති නත්ති - අප්පමාදෙ නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භානියෙව පාටිකඛිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො වුද්ධි.

යසස කසසථි ආවුසො සඬා අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. හිරි අත්ති - පෙ - ඔක්කාපං අත්ති - විරියං අත්ති - පඤ්ඤා අත්ති - සොතාවධානං අත්ති - ධම්මධාරණා අත්ති - අනුප්පරිකම්බා අත්ති - ධම්මානුධම්මපටිපත්ති අත්ති - අප්පමාදෙ අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකඛිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානිති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුණ්ණපකෙඛ වතුසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වඩ්ඪතෙව වණ්ණණන, වඩ්ඪති මණ්ඩලෙන වඩ්ඪසි ආභාය, වඩ්ඪසි ආරොහපරිණාහෙන, එවමෙව ඛො ආවුසො යසස කසසථි සඬා අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු - පෙ - අප්පමාදෙ අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකඛිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො පරිහානිති:

අථ ඛො භගවා පච්චුට්ඨාය ආයාසෙනං සාරිපුත්තං ආමනෙහයි. සාධු සාධු සාරිපුත්ත යසස කසසථි සාරිපුත්ත, සඬා නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි නත්ති - ඔක්කාපං නත්ති - පඤ්ඤා නත්ති - විරියං නත්ති - සොතාවධානං නත්ති - ධම්මධාරණා නත්ති - අනුප්පරිකම්බා නත්ති - ධම්මානුධම්මපටිපත්ති නත්ති - අප්පමාදෙ නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භානියෙව පාටිකඛිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො වුද්ධි. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත කාළපකෙඛ වතුසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භායතෙව වණ්ණණන, භායති මණ්ඩලෙන, භායති ආභාය, භායති ආරොහපරිණාහෙන. එවමෙව ඛො සාරිපුත්ත යසස කසසථි සඬා නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු - පෙ - අප්පමාදෙ නත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භානියෙව පාටිකඛිඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො වුද්ධි.

ඇවැත්නි, යම් කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා නැත් ද, භීරි නැත් ද... ඔතප් නැත් ද, - වීර්ය නැත් ද, - ප්‍රඥා නැත් ද, - ශ්‍රෝතාවධාන නැත් ද - ධර්මාරණා නැත් ද, - අනේකපරික්ෂා නැත් ද, - ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ති නැත් ද, - කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය නැත් ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන්හි භානිය ම කැමැති වියයුතු. වෘද්ධිය නො වේ. ඇවැත්නි, යම් සේ කෘෂණපක්ෂයෙහි වන්ද්‍යාගේ යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, වර්ණයෙහිදු පිරිහෙයි, මැඩිලියෙහිදු පිරිහෙයි, ආභායෙහිදු පිරිහෙයි, ආරෝහපරිණාහයෙහිදු පිරිහෙයි. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම යම් කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා නැත් ද, භීරි නැත් ද... ඔතප් නැත් ද, - වීර්ය නැත් ද, - ප්‍රඥා නැත් ද, - ශ්‍රෝතාවධානය නැත් ද, - ධර්මාරණා නැත් ද, - අනේකපරික්ෂා නැත් ද, - ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්තිය නැත් ද, කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය නැත් ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම් කුශලධර්මයන්හි භානිය ම කැමැති වියයුතු. වෘද්ධිය නො වේ.

ඇවැත්නි, යම් කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා ඇත් ද, භීරි ඇත් ද... අප්‍රච්ඡා ඇත් ද, - වීර්ය ඇත් ද, - ප්‍රඥා ඇත් ද, - ශ්‍රෝතාවධානය ඇත් ද, - ධර්මාරණා ඇත් ද, - අනේකපරික්ෂා ඇත් ද, - ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ති ඇත් ද, - කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය ඇත් ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන්හි වෘද්ධිය ම කැමැති වියයුතු. පරිහාණි නො වේ. ඇවැත්නි, යම් සේ සුක්ඛපක්ෂයෙහි වන්ද්‍යාගේ යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, වර්ණයෙහිදු වැඩේ මැ යි. මැඩිලියෙහිදු වැඩේ, ආභායෙහිදු වැඩේ, ආරෝහපරිණාහයෙහිදු වැඩේ. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම යම් කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා ඇත් ද, ... කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය ඇත් ද ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම් කුශලධර්මයන්හි වෘද්ධිය ම කැමැති විය යුතු. පරිහාණි නො වේ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යළි නැගිවදුරා ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ඇමතු සේක: ශාරිපුත්‍රයෙනි, මැනැවි, ඉතා මැනැවි. ශාරිපුත්‍රයෙනි යම් කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා නැත් ද, භීරි නැත් ද, - ඔතප් නැත් ද, ප්‍රඥා නැත් ද, - වීර්ය නැත් ද, - ශ්‍රෝත වධාන නැත් ද, - ධර්මාරණා නැත් ද, - අනේකපරික්ෂා නැත් ද, - ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ති නැත් ද, - කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාද නැත් ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ එයි නම් කුශලධර්මයන්හි භානිය ම කැමැති වියයුතු. වෘද්ධිය නො වේ. ශාරිපුත්‍රයෙනි, කෘෂණපක්ෂයෙහි වන්ද්‍යාගේ යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ එයි නම්, වර්ණයෙහිදු පිරිහෙයි, මැඩිලියෙහිදු පිරිහෙයි, ආභායෙහිදු පිරිහෙයි, ආරෝහපරිණාහයෙහිදු පිරිහෙයි. ශාරිපුත්‍රයෙනි, එසෙයින් ම යම් කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා නැත් ද... කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය නැත් ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසක් හෝ ඒ නම්, කුශලධර්මයන්හි භානියෙක් ම කැමැති වියයුතු. වෘද්ධිය නො වේ.

යසස කසාවි සාරිපුත්ත සද්ධා අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. නිරි අත්ති-
 ඉත්තසං අත්ති - විරියං අත්ති - පඤ්ඤා අත්ති + සොනාවධානං අත්ති ධම්ම ධා-
 රණා අත්ති - අනුප්පරිකම්භා අත්ති - ධම්මොක්ඛධම්මපටිපත්ති අත්ති - අප්පමාදෙ
 අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා දිව්‍යො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව
 පාවිකම්භා කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො පරිහානි. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත
 පුණ්ණපකෙඛ වන්දසු යා රතති වා දිව්‍යො වා ආගච්ඡති, වඩ්ඪන්තෙව
 වග්ගෙණෙන. වඩ්ඪති මණ්ඩලෙන, වඩ්ඪති ආභාය, වඩ්ඪති ආරොහපරි-
 ණාහෙන, එවමෙව ඛො සාරිපුත්ත යසස කසාවි සද්ධා අත්ති කුසලෙසු
 ධම්මෙසු -පෙ- අප්පමාදෙ අත්ති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තසස යා රතති වා
 දිව්‍යො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාවිකම්භා කුසලෙසු ධම්මෙසු. නො
 පරිහානිති.

10. 2. 2. 9

පටිම කථාවතපු සුත්තං

එකං සමයං භගවා සාවතීයං වීහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකසු
 ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සම්භුලා භික්ඛු පච්ඡාහන්තං.
 පිණ්ඩපාතපටිකකන්තා උපට්ඨානසාලායං සන්තිසිත්තා සන්තිපතිතා අනෙක
 විහිතං තිරච්ඡානකථං අනුයුක්තා වීහරන්ති. සෙය්‍යථීද්: රාජකථං වොරකථං.
 මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අන්තකථං පානකථං
 වස්තකථං සයනකථං මාලාකථං ගන්ධකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං
 හිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්තිකථං සූරකථං විසිඛාකථං
 කුමභවිසානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකුබ්බකං සමුද්ද-
 කුබ්බකං ඉතිභවාහවකථං ඉති වාති.

අථ ඛො භගවා සායනභසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙන
 උපට්ඨානසාලා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති පඤ්ඤාතෙන ආසනෙ
 හිසිදි. නිසජ්ඡ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙසයි: “කායනුස්ථ භික්ඛවෙ
 එතරහි කථාය සන්තිසිත්තා සන්තිපතිතා, කාසි පන වො අන්තරාකථා
 විපසකතාති?

ශාරීපුත්‍රයෙනි, යම් කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා ඇද්ද, භීරි ඇද්ද, ඔක්ෂ ඇද්ද, වීර්ය ඇද්ද, ප්‍රඥ ඇද්ද, ශ්‍රෝතාවධාන ඇද්ද, ධර්මායුත ඇද්ද, අන්තර්පරික්ෂා ඇද්ද, ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ති ඇද්ද, කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාදය ඇද්ද, ඔහුට යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසෙක් හෝ ඒ නම් කුශලධර්මයන්හි වෘද්ධිය ම කැමැති විය යුතු. පරිභානිය නො වේ. ශාරීපුත්‍රයෙනි, යම් සේ ශුක්ලපක්ෂයෙහි වන්ද්‍යයාගේ යම්බඳු රාත්‍රියක් හෝ දවසෙක් හෝ ඒ නම් වර්ණයෙන් වැඩේ මැයි. මැඩිලියෙකු වැඩේ මැයි. ආභායෙකු වැඩේ මැයි. ආරෝහපරිණාමයෙකු වැඩේ මැයි. ශාරීපුත්‍රයෙනි එ පරිදි ම යම් කෙනකුන්ට කුශලධර්මයන්හි ශ්‍රද්ධා ඇද්ද... කුශලධර්මයන්හි අප්‍රමාද ඇද්ද ඔහුට යම් රැයක් හෝ දවසෙක් හෝ ඒ නම් කුශලධර්මයන්හි වෘද්ධිය ම කැමැති විය යුතු. පරිභානි නො වේ යි.

10. 2. 2. 9

පස්ම කථාවක්වූ සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර ජෙනවන නම් අනේපිඬුසිටුහුගේ ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු පසුබත පිඬුවායෙන් වැළකියාහු වටන්හල්හි රැස්ව හුන්නාහු අනෙකවිධ තීරණ්චිත කථායෙහි යෙදුනාහු වාසය කරත්. එ කවර යත්: “රාජකථා ය, වොරකථා ය, මහාමාත්‍යකථා ය, සෙනාකථා ය, භයකථා ය, යුඬුකථා ය, අනතකථා ය, පානකථා ය, වස්ත්‍රකථා ය, ශයනකථා ය, මාලාකථා ය, ගන්ධකථා ය, ඥාතිකථා ය, යානකථා ය, ග්‍රාමකථා ය, නිගමකථා ය, නගරකථා ය, ජනපදකථා ය, ස්ත්‍රීකථා ය, දූර්වප්‍රේතකථා ය, නානාත්මකථා ය, ලොකබ්‍යාධිකථා ය, සමුද්‍රාබ්‍යාධිකථා ය, ඉතිහවාහවකථා ය, මෙසේ හෝ” යි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස්වරුයෙහි පිළිසලණින් නැගුණාහු වටන්හල් කරා එළඹියහ. එළඹ පැනවූ අස්නෙහි හුන්හ. භිද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, තෙපි මෙකල කවර කථායෙකින් යුක්ත ව රැස්ව හුන්නහු ද? කවර නම් කථායෙක් තොප විසින් අධාළ කරනලද ය? වහන්ස, පසුබත පිඬුවායෙන් පෙරලා පැමිණියමෝ අපි මේ වටන්හල්හි රැස්ව හුන්නමෝ අනෙකවිධ තීරණ්චිත කථායෙහි යෙදුනමෝ වාසය කරමිහ. ඒ කවර යත්; රාජකථා ය, වොරකථා ය ... ඉතිහවාහවකථා ය, මෙසේ හෝ” යි.

ඉධ මයං භනෙත පච්ඡාභක්ඛං පිණ්ඩපාතපටිකකත්තං; උපධ්‍යාන සාලායං සනතිසිත්තං සනතිපතිතා අනෙකච්ඡිතං තිරච්ඡානකථං අනු-
යුක්තා විහරාම. සෙය්‍යාථීදං රාජකථං චොරකථං -පෙ- ඉති භවාභවකථං.
ඉති වාතී, න ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ තුම්භාකං පතිරූපං කුලඥානානං
සද්ධාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතානං, යං තුමෙහ අනෙකච්ඡිතං
තිරච්ඡානකථං අනුයුක්තා විහරෙය්‍යාථ. සෙය්‍යාථීදං රාජකථං චොරකථං
මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං යුද්ධකථං අනතකථං පානකථං
වත්තකථං සයනකථං මාලාකථං ගජකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං
නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්ථිකථං සූරකථං විසිකාකථං
කුම්භධ්‍යානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකුක්ඛාධිකං සමුද්දසක්ඛා-
ධිකං, ඉතිභවාභවකථං ඉති වාතී.

දස ඉමානි භික්ඛවෙ කථාවන්ථීති. කතමානි දස: අපට්ඨකථා සනතු-
ට්ඨිකථා පච්චෙකකථා අසංසග්ගකථා විරියාරම්භකථා සීලකථා සමාධිකථා
පඤ්ඤාකථා විමුක්තිකථා විමුක්තිඤ්ඤාදසසනකථානි. ඉමානි ඛො
භික්ඛවෙ දසකථාවන්ථීති.

ඉමෙසං වෙ තුමෙහ භික්ඛවෙ දසනං කථාවන්ථිතං උපාද්‍යුපාදය
කථං කථෙය්‍යාථ, ඉමෙසෙවි වන්දිමසුරියානං ඒවං මහිදධිකානං ඒවං
මහානුභාවානං තෙජසා තෙජං පරියාදියෙය්‍යාථ, කො පන වාදෙ අඤ්ඤ
තිත්ථියානං පරිබ්බාජකානන්ති.

10. 2. 2. 10

දුතියකථාවතථු සුත්තං

එකං සමයං භගවා සාවස්ථියං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස
ආරාමෙ, තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බහුලා භික්ඛු පච්ඡාභක්ඛං
පිණ්ඩපාතපටිකකත්තං උපධ්‍යානසාලායං සනතිසිත්තං සනතිපතිතා
අනෙකච්ඡිතං තිරච්ඡානකථං අනුයුක්තා විහරන්තී. සෙය්‍යාථීදං රාජකථං
චොරකථං මහාමත්තකථං -පෙ- ඉතිභවාභවකථං ඉති වාතී,

1. දස ඉමානි භික්ඛවෙ පාසංසානි ධානානි. කතමානි දස: “ඉධ භික්ඛවෙ
භික්ඛු අත්තනා ව අපට්ඨෙජා හොති, අපට්ඨකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා
හොති. “අපට්ඨෙජා භික්ඛු අපට්ඨකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා”ති පාසංසමෙතං
ධානං.

2. අත්තනා ව සනතුට්ඨො හොති. සනතුට්ඨිකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා
“සනතුට්ඨො හොති, භික්ඛු සනතුට්ඨිකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා”ති.
පාසංසමෙතං ධානං.

මහණෙනි, ගෙන් හික් ම අනගාරිය ශාසනයෙහි පැවිදි වූ කුලපුත්‍ර නොපට තෙල ප්‍රතිරූප නො වේ ම ය. යම් හෙයෙකින් තෙපි අනෙකවිහිත වූ තිරශ්චීන කථායෙහි යෙදුනු වාසය කරත් නම් - ඒ කවරය යත්; රාජකථා ය, වොරකථා ය, මහාමාත්‍ය කථා ය, සෙනාකථා ය, භයකථා ය, සුඛකථා ය, අනන්තකථා ය, පානකථා ය, වයුකථා ය, ශයනකථා ය, මාලාකථා ය, ගඤ්ඤකථා ය, ඥාතිකථා ය, යානකථා ය, ග්‍රාමකථා ය, නිගමකථා ය, නගරකථා ය, ජනපදකථා ය, ස්ත්‍රීකථා ය, ශූරකථා ය, විසිබාකථා ය, කුමාසානකථා ය, පූර්වප්‍රකකථා ය, නානාකථා ය, ලොකබ්‍යාධිකා ය, සමුද්‍රාබ්‍යාධිකා ය, ඉතිහාසවකථා ය'' යන මේ යි.

මහණෙනි, මේ කථාවක්ෂු දශයෙක: කවර දශයෙක යත්: අප්පිච්ඡ-කථා ය, සන්තුට්ඨිකථා ය, පච්චේකකථා ය, අසංසංගකථා ය, වීරියාරම්භ-කථා ය, සීලකථා ය, සමාධිකථා ය, පඤ්ඤකථා ය, විමුක්තිකථා ය, විමුක්තිඤ්ඤාදසසනකථා යි. මහණෙනි, මේ දශකථාවක්ෂු යි.

මහණෙනි, ඉදින් තෙපි මේ දශකථාවස්තුන්ගෙන් කථාවක් ගෙන කියන්නු නම්, මෙසේ මහර්ධි ඇති මෙසේ මහානුභාව ඇති මේ වන්ද සුයඨයන්ගේ ද තෙද සිය තෙදින් මැඩගෙන සිටුනාහු ය. අන්තොටු පිරිවැජ්ජයන් පිළිබඳ කවර කථා යැ? යි.

10. 2. 2. 10

දුතිය කථාවක්ෂු සූත්‍රය

එක් කලෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි අන්තෙපිඬු සිටුහුගේ ජෙනවන නම් ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එ සමයෙහි බොහෝ භික්ෂුහු පසුබත පිටුවායෙන් පෙරලා පැමිණියාහු උවටන්හල්හි රැස්ව හුන්නාහු අනෙකවිධ තිරශ්චීන කථායෙහි ඇලුණාහු වාසය කරත්. ඒ කවර යත්: රාජකථා ය, වොරකථා ය, මහාමාත්‍යකථා ය, -පෙ- ඉතිහාසවකථා ය යි.

1. මහණෙනි, මේ ප්‍රශංසාවහ කරුණු දසයෙකි. කවර දසයෙක යත්; මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ තෙමේ ද අල්පෙච්ඡ වෙයි. අල්පෙච්ඡ කථාත් භික්ෂුන්ට කරන්නේ වේ යයි තෙල කරුණු ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

2. තෙමෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. සන්තුෂ්ටිකථාව භික්ෂුන්ට කරනුයේත් වෙයි.'' මහණ සතුටු වූයේ සන්තුෂ්ටිකථාව භික්ෂුන්ට කරන්නේ ය යන තෙල කරුණු ප්‍රශංසාවහ වේ.

3. අත්තනා ව පච්චිකොතා හොති, පච්චිකකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා හොති. “පච්චිකොතා භික්ඛු පච්චිකකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා”ති පාසංසමෙතං යානං.

4. අත්තනා ව අසංසට්ඨා හොති, අසංසට්ඨකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා හොති, අසංසට්ඨා භික්ඛු අසංසට්ඨකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා”ති පාසංසමෙතං යානං.

5. අත්තනා ව ආරද්ධවිරියො හොති, විරියාරම්භකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා හොති. “ආරද්ධවිරියො භික්ඛු විරියාරම්භකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා”ති පාසංසමෙතං යානං.

6. අත්තනා ව සීලසම්පන්නො හොති, සීලසම්පදකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා හොති. “සීලසම්පන්නො භික්ඛු සීලසම්පදකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා”ති පාසංසමෙතං යානං.

7. අත්තනා ව සමාධිසම්පන්නො හොති, සමාධි සම්පදකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා හොති, සමාධිසම්පන්නො භික්ඛු සමාධිසම්පදකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා”ති පාසංසමෙතං යානං.

8. අත්තනා ව පඤ්ඤාසම්පන්නො හොති, පඤ්ඤාසම්පදකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා හොති, “පඤ්ඤාසම්පන්නො භික්ඛු පඤ්ඤාසම්පදකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා”ති පාසංසමෙතං යානං.

9. අත්තනා ව චිත්තනිසම්පන්නො හොති, චිත්තනිසම්පදකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා හොති. “චිත්තනිසම්පන්නො භික්ඛු චිත්තනිසම්පදකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා”ති පාසංසමෙතං යානං.

10. අත්තනා ව චිත්තනිඤ්ඤාදසසනසම්පන්නො හොති, චිත්තනිඤ්ඤාදසසනසම්පදකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා හොති. ‘චිත්තනිඤ්ඤාදසසන’ සම්පන්නො භික්ඛු චිත්තනිඤ්ඤාදසසනසම්පදකථංඤා භික්ඛුනං කත්තා”ති පාසංසමෙතං යානං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දස පාසංසානි යානානිති.

යමකවග්ගො දුතියො.

තත්ත්වද්දනං:

අවිජ්ජා තණ්හා නිට්ඨා ව අවෙච්චදෙව සුඛානි ව
නළකපාතෙ දෙව වුත්තා කරාවත්ථි අපරෙ දෙවති.

3. තෙමේත් ප්‍රච්චික්ඛන වෙයි, ප්‍රච්චෙකකථා භික්ෂුන්ට කරන්නේත් වෙයි. “මහණ ප්‍රච්චික්ඛන වූයේ භික්ෂුන්ට ප්‍රච්චෙකකථා කරනේ ය”යි තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වේ.

4. තෙමේත් අසංසාෂ්ට වූයේ වෙයි. භික්ෂුන්ට අසංසාෂ්ට කථාව කරන්නේත් වෙයි. “මහණ අසංසාෂ්ට වූයේ භික්ෂුන්ට අසංසාෂ්ට කථාව කරන්නෙක” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

5. තෙමේත් ආරබ්බවීයා වෙයි, භික්ෂුන්ට වීයාරම්භකථාව කරන්නේත් වෙයි, “මහණ ආරබ්බවීයා වූයේ භික්ෂුන්ට වීයාරම්භකථාව කරන්නෙක” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

6. තෙමේත් සිල්සපත් වූයේ වෙයි. සීලසම්පදකථාව භික්ෂුන්ට කරන්නේත් වෙයි. “සිල්සපත් මහණ භික්ෂුන්ට සීලසම්පදකථාව කරන්නෙක” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

7. තෙමේත් සමාධිසම්පන්න වූයේ වෙයි. භික්ෂුන්ට සමාධිසම්පදකථාව කරන්නේත් වෙයි. “සමාධිසම්පන්න මහණ සමාධිසම්පදකථාව භික්ෂුන්ට කරන්නෙක” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

8. තෙමේත් ප්‍රඥසම්පන්න වෙයි, ප්‍රඥසම්පදකථාව භික්ෂුන්ට කරන්නේත් වෙයි. “ප්‍රඥසම්පන්න මහණ භික්ෂුන්ට ප්‍රඥසම්පදකථාව කරන්නෙක” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

9. තෙමේත් විමුක්තිසම්පන්න වෙයි, විමුක්තිසම්පදකථාව භික්ෂුන්ට කරන්නේත් වෙයි. “විමුක්තිසම්පන්න මහණ භික්ෂුන්ට විමුක්තිසම්පද කථාත් කරන්නෙක” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වෙයි.

10. තෙමේත් විමුක්තිඥානදර්ශනසම්පන්න වෙයි. විමුක්තිඥානදර්ශන කථාව භික්ෂුන්ට කරන්නේත් වෙයි. “විමුක්තිඥානදර්ශනසම්පන්න මහණ භික්ෂුන්ට විමුක්තිඥානදර්ශනකථාව කරන්නේත් වේ” යන තෙල කරුණ ප්‍රශංසාවහ වේ. මහණෙනි, ප්‍රශංසාවහ කරුණු දශය යි.

දෙවන යමකවර්ග යි.

එහි උද්දතය:

අවිජ්ජා ය, තණ්හා ය, නිට්ඨා ය, අවෙච්චසංයතන ය, සුඛ සූත්‍ර දෙක ය, නළකපාන සූත්‍ර දෙක ය, කථාවතී සූත්‍ර දෙක දැයි සූත්‍ර දශයෙක.

3. ආකඩබවගෙගා

10. 2. 3. 1

ආකඩෙබයා සුතතං

එකං සමයං හගවා යාවතීයං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ, තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙත්ති භික්ඛවොති; හදනෙති තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චසෙක්ඛාස්සු. හගවා එතදවොච. සමපනනසීලා භික්ඛවෙ විහරථ සමපනනපාතිමොක්ඛා, පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්ථා විහරථ ආචාරගොචර සමපනනා, අණුමනෙත්තු චජෙත්තු හයදස්ථානො සමාදය සික්ඛථ සික්ඛාපදෙස්ස.

1. ආකඩෙබයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “සමුභමචාරිතං පියො චස්සං මනාපො ච ගරු ච භාවතීයො චා”ති. සීලෙසෙච්චස්ස පරිපූරකාරී අරඤ්ඤාං වෙතොසමථමනුයුක්තො අනිරාකතජ්ඣානො විපස්සනාය සමනනාගතො බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

2. ආකඩෙබයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ලාභී අස්සං විචර පිණ්ඩපාතසෙනා සනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරාන”ති. සීලෙසෙච්චස්ස පරිපූරකාරී අරඤ්ඤාං වෙතොසමථමනුයුක්තො අනිරාකතජ්ඣානො විපස්සනාය සමනනාගතො බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

3. ආකඩෙබයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යෙසාහං පරිභුජ්ඣාමි විචරපිණ්ඩ-පාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරං, තෙසං තෙ කාරා මහපථලං අසු මහාතිසංයා”ති සීලෙසෙච්චස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

4. ආකඩෙබයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යෙ මෙ පෙතා ඤාතිසාලොභිතා කාලකතා පසනනවිත්තා අනුසාරන්ති, තෙසං තං මහපථලං අස්ස මහා-තිසංයා”ති සීලෙසෙච්චස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

5. ආකඩෙබයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “සනතුට්ඨො අස්සං ඉතරීතරවිචර-පිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරොනා”ති, සීලෙසෙච්ච-ස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

3. ආකඩබවර්ගය

10. 2. 3. 1

ආකඩබෙයා සූත්‍රය

එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, සැවැත්නුවර අනේපිඩු සිටුහුගේ ජෙනවන නම් ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එක්ල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’යි හික්ෂුන් ඇමතු සේක. වහන්සැ’යි ඒ හික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළ සේක; මහණෙනි, සිල්සපත් ව, ප්‍රාතිමොක්ෂ-ශීලයෙන් සමන්වාගත ව වාසය කරවු. ආචාර ගොව්‍රසමපන්න වූවාහු අණුමාත්‍ර වරදෙහිදු හය දක්නා සුල්ලහු ප්‍රාතිමොක්ෂසංවරයෙන් සංවෘත වූවාහු වාසය කරවු. සමාදන් කොට ගෙන ශික්ෂාපද්‍යන්හි හික්මෙවු.

1. මහණෙනි, ඉදින් මහණ “සබ්බසරුතට ප්‍රිය හා මනාප හා ගුරු හා භාවනීය හා වෙම්ව”යි කැමැති වේ නම් අධ්‍යාත්මචිත්තසමපයෙහි යෙදුණේ නො හළ ධ්‍යාන අතීතය විදර්ශනයෙන් සමන්වාගත වූයේ ශුන්‍යාගාරභාවනාව වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

2. මහණෙනි, ඉදින් මහණ විචර පිණ්ඩපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෞෂ්‍යපරිෂ්කාර ලබන සුලු වෙම්ව”යි කැමැති වේ නම් අධ්‍යාත්ම-චිත්තසමපයෙහි යෙදුණේ නො හළ දහන් ඇතීතය සප්තානුදර්ශනයෙන් සමන්වාගත වූයේ ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

3. මහණෙනි, ඉදින් මහණ “මම යම් කෙනකුන්ගේ විචරපිණ්ඩපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෞෂ්‍යපරිෂ්කාර වළඳ කෙරෙමි නම් ඔවුන්ගේ ඒ ප්‍රත්‍යයසන්කාරයෝ මහත්ඵල මහානාශංස වෙත්ව”යි කැමැති වේ නම්... ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

4. මහණෙනි, ඉදින් මහණ “මාගේ යම් ම ඥාතිසාලොඤ්ඤ ප්‍රෙත කෙනෙක් කල්ලිය කළාහු පහන් සිතැත්තාහු අනුසම්මාන කෙරෙත් නම් ඔවුන්ගේ එය මහත්ඵල මහානාශංස වෙම්ව”යි... ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

5. මහණෙනි, ඉදින් මහණ “ඉතරෙතර විචරපිණ්ඩපාතශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෞෂ්‍යපරිෂ්කාරයෙන් සන්තුෂ්ට වෙම්ව”යි කැමැති වේ නම්... ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

6. ආකෂේඛයා වෙ හික්ඛවෙ හික්ඛු “බමො අසාං සිතස්ස උණ්ණස්ස ජීසච්ඡාය පිපාසාය ඩංසමකසවානාතපසිරිංසපසමභස්සානං දුරුත්තානං දුරාගතානං චචනපථානං උප්පන්නානං. සාරිරිකානං චෙදනානං දුක්ඛානං තිප්පානං බරානං කට්ඨකානං අසානානං අමනාපානං පාණහරානං අධිවාසකාචීතිකා අසසනති සිලෙසෙච්චස්ස පරිපූරකාරි -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

7. ආකෂේඛයා වෙ හික්ඛවෙ හික්ඛු “අරති රති සහො අසාං, න ච ම. අරති රති සහෙයා, උප්පන්නං අරති රති. අභිභුයා අභිභුයා විහරෙයා”නති සිලෙසෙච්චස්ස පරිපූරකාරි -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

8. ආකෂේඛයා වෙ හික්ඛවෙ හික්ඛු “භයහෙරව සහො අසාං, න ච ම. භයහෙරවො සහෙයා, උප්පන්නං භයහෙරව. අභිභුයා අභිභුයා විහරෙයා”නති, සිලෙසෙච්චස්ස පරිපූරකාරි -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

9. ආකෂේඛයා වෙ හික්ඛවෙ හික්ඛු “චතුත්තං ක්ඛානානං ආභිචත සිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී අසාං අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී”ති, සිලෙසෙච්චස්ස පරිපූරකාරි ... බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

10. ආකෂේඛයා වෙ හික්ඛවෙ හික්ඛු “ආසවානං බයා අනාසවං චෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං දිට්ඨං ධම්මං සං අභිඤ්ඤාසච්ඡිකඤ්ඤා උපසම්පජ්ඣ විහරෙයා”නති, සිලෙසෙච්චස්ස පරිපූරකාරි අජ්ඣත්තං චෙතොසම්මනුස්සත්තං අතිරාකතජ්ඣානො විපස්සනාය සමන්තාගතො බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං.

සමපන්නසීලා හික්ඛවෙ විහරං සමපන්නපාතිමොක්ඛා, පාතිමොක්ඛා සංවරසංවුතා විහරං ආචාරගොචරසමපන්නා අණුලකෙත්ථු වජ්ජස්ස භයදසාචිනො සමාදය සික්ඛං සික්ඛාපදෙස්ස”ති. ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිථව වුත්තනති.

6. මහණෙනි, ඉදින් මහණ ශීත හා උෂ්ණ හා සාහාපවස් හා මැයිමදුරු හා වා අවි හා සරිසාපයන්ගේ ස්පර්ශය ඉවසන සුල්ලෙම් වෙමවයි නපුරු කොට කියු නපුරු කොට පැමිණි වචනමාරියන් ද උපන් දුක් වූ තීව්‍ර වූ රළු වූ කටුක වූ අසාන වූ අමනාප වූ ප්‍රාණහර වූ ශාරීරිකවේදනාවන් ඉවසන සැහැවි ඇත්තෙම වෙමවයි... ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

7. මහණෙනි, ඉදින් මහණ (අභිනිෂ්ක්‍රමණ ප්‍රතිපත්තියෙහි) “අරතිය හා කාමගුණයන්හි රතිය හා මැඩ ලන්නෙම වෙමව යි අරතිය හා රතිය ද මා නහමක් මඩ්ව යි උපන් අරතිය හා රතිය මැඩ - මැඩ වාස කරමිව”යි කැමැති වේ නම් ... ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

8. මහණෙනි, ඉදින් මහණ වික්‍රොන්තාස හා ධීව්‍යුත්ත අරමුණු සහන සුල්ලෙම් වෙමවයි, භයහෙරව නහමක් මැඩ යෙවයි උපන් භයහෙරව මැඩ - මැඩ වාසය කෙරෙමිව”යි කැමැති වේ නම් ... ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

9. මහණෙනි, ඉදින් මහණ “ආභිවෙතසික වූ දිට්ඨධර්මසුඛවිහාර වූ සිව්දහැන් කැමැති සේ ලබන්නෙම තියුක් සේ ලබන්නෙම පහසු සේ ලබන්නෙම වෙමව”යි... ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි ම පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

10. මහණෙනි, ඉදින් මහණ “ආසුචක්ෂයයෙන් අනාසුච වූ වික්‍රමවිමුක්තිය හා ප්‍රඥාවිමුක්තිය දිට්ඨමයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ඨඥානයෙන් සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වෙසෙමව”යි ආධ්‍යාත්ම වික්‍රමමථයෙහි යෙදුණේ නො හළ දහැන් ඇතියේ විදර්ශනයෙන් යමන්වාගත වූයේ ශුන්‍යාගාරයන් වඩනුයේ ශීලයන්හි පරිපූරකාරී වන්නේ ය.

මහණෙනි, “සිල්සපත් වූවාහු පාමොක්සපත් වූවාහු වාසය කරවූ. ප්‍රාතිමොක්ෂ සංචරයෙන් සංචාත වූවාහු ආචාරගොචර සමපන්න වූවාහු වාසය කරවූ. අණුමාත්‍රවදායන්හි භය දක්නා සුල්ලහු යමාදන් කොට ගෙන සිකපදයන්හි හික්මවූ” යයි මෙයේ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියනලද යි.

10. 2. 3. 2

කණ්ඩක සූතනං

එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාරසාලායං. ස්මෙහුලෙහි අභිඤ්ඤානෙහි අභිඤ්ඤානෙහි ථෙරෙහි සාවකෙහි සද්ධිං. ආයස්මතා ව වාලොන¹ ආයස්මතා ව උප්වාලොන² ආයස්මතා ව කකකටෙන³ ආයස්මතා ව කට්ඨෙඛන⁴ ආයස්මතා ව කටෙන⁵ ආයස්මතා ව කට්ඨසංඛෙග⁶ අශ්ශෙඤ්ඤානෙහි අභිඤ්ඤානෙහි අභිඤ්ඤානෙහි ථෙරෙහි සාවකෙහි සද්ධිං.

තෙන ඛො පන සමයෙන ස්මෙහුලා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා ලිච්ඡවී භද්දෙහි භද්දෙහි යානෙහි වරපුරාය⁷ උච්චාසද්ද මහාසද්ද මහාවතං. අපේක්ඛාගාහනති භගවතනං දස්සනාය. අප ඛො තෙසං ආයස්මතනානං එතදහොසි: “ඉමෙ ඛො ස්මෙහුලා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා ලිච්ඡවී භද්දෙහි භද්දෙහි යානෙහි වරපුරාය උච්චාසද්ද මහාසද්දා මහාවතං. අපේක්ඛාගාහනති භගවතනං දස්සනාය. සද්දකණ්ඩකා ඛො පන ඤානා චුත්තා භගවතා, යනනුත මයං යෙන ගොසිඛසාලවනදයො තෙනුපසංඛිකමෙය්‍යාම, තස්ම මයං අප්පසද්ද අප්පකිණ්ණො එඤ්ඤා විහරෙය්‍යාමා”ති. අප ඛො තෙ ආයස්මතෙනා යෙන ගොසිඛසාලවනදයො තෙනුපසංඛිකමෙය්‍යාම, තස්ම තෙ ආයස්මතෙනා අප්පසද්ද අප්පකිණ්ණො එඤ්ඤා විහරන්ති.

අප ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙහසි; “කහනනුඛො භික්ඛවෙ වාලො? කහං උප්වාලො? කහං කකකටො? කහං කට්ඨෙඛො? කහං කටො? කහං කට්ඨසංඛෙගො? කහනනු ඛො තෙ භික්ඛවෙ ථෙරා සාවකා ගතාති?

ඉධ භතෙන තෙසං ආයස්මතනානං එතදහොසි: “ඉමෙ ඛො ස්මෙහුලා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා. ලිච්ඡවී භද්දෙහි භද්දෙහි යානෙහි වරපුරාය උච්චාසද්ද මහාසද්ද මහාවතං. අපේක්ඛාගාහනති භගවතනං දස්සනාය, සද්දකණ්ඩකා ඛො පන ඤානා චුත්තා භගවතා, යනනුත මයං යෙන ගොසිඛසාලවනදයො තෙනුපසංඛිකමෙය්‍යාම, තස්ම මයං අප්පසද්ද අප්පකිණ්ණො එඤ්ඤා විහරෙය්‍යාමා”ති. අප ඛො තෙ භතෙන ආයස්මතෙනා යෙන ගොසිඛසාලවනදයො තෙනුපසංඛිකමෙය්‍යාම, තස්ම තෙ ආයස්මතෙනා අප්පසද්ද අප්පකිණ්ණො එඤ්ඤා විහරන්ති.

1. ආයස්මතා වාලොන ව - මජ්ඣං.
2. උප්වාලොන - ස්‍යා,
3. කකකටෙන - මජ්ඣං.
4. කට්ඨෙඛන - මජ්ඣං.

5. නිකටෙන - මජ්ඣං.
6. කට්ඨසංඛෙග - මජ්ඣං.
7. වරපුරාය මජ්ඣං - පඤ්චරාය-ස්‍යා.
8. එඤ්ඤා - ස්‍යා.

10. 2. 3. 2

කණ්ටක සූත්‍රය

එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සමීපයෙහි වූ මහාවන කූටාගාරශාලායෙහි ආයුෂ්මත් වාලය ආයුෂ්මත් උපවාලය ආයුෂ්මත් කකකටය ආයුෂ්මත් කට්ඨෙය ආයුෂ්මත් කටය ආයුෂ්මත් කට්ඨසංඛය යන ඉතා ප්‍රකට ස්ථවිර ශ්‍රාවකයන් ද අන්‍ය වූත් ප්‍රකට බොහෝ ස්ථවිර ශ්‍රාවකයන් ද සමග වාසය කරන සේක:

එකල්හි ඉතා ප්‍රසිද්ධ බොහෝ ලිච්ඡවීහු උස්භඬ මහභඬ ඇත්තාහු හද හද යානයන්ගෙන් පෙර-පසුව යන මහ සෙනග සමග නික්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දර්ශනය පිණිස මහාවනයට ඇතුළු වෙති. එකල්හි ඒ ආයුෂ්මත්නට තෙල සිත විය: “මේ ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ බොහෝ ලිච්ඡවීහු හද හද යානයෙන් පෙර පසුව යන මහසෙන් සමග උස්භඬ ඇත්තාහු මහභඬ ඇත්තාහු භාග්‍යවතුන් දකිනු සඳහා මහාවනයට වදනාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් “ධ්‍යානයෝ ශබ්දකණ්ටකයහ”යි වදරන ලදී. අපි ගොසිඬගසාලවනද්‍රයට එළැඹෙමෝ නම් මැනැව්, එහි අපි අල්පශබ්ද අල්පකීර්ණ වුවමෝ පහසුවෙන් වාසය කරමහ”යි. ඉක්බිති ඒ ආයුෂ්මත්හු ගොසිඬගසාලවනද්‍රයට එළඹියහ. එහි ඒ ආයුෂ්මත්හු අල්පශබ්ද වූවාහු අල්පකීර්ණ වූවාහු පහසුවෙන් වාසය කරත්.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්මුත් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, වාල කොහි ය? උපවාල කොහි ය? කකකට කොහි ය? කට්ඨෙ කොහි ය? කට කොහි ය? කට්ඨසංඛ කොහි ය? මහණෙනි, ඒ තෙරසච්ඡිමණෝ කොහි ගියාහුද?”යි.

වහන්ස, මෙහිලා ඒ ආයුෂ්මත්නට තෙල සිත විය: “මේ බොහෝ ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ ලිච්ඡවීහු හද හද යානයෙන් පෙර-පසුව යන මහසෙන් සමග උස්භඬ ඇතියාහු-මහභඬ ඇතියාහු භාග්‍යවතුන් දකුම සඳහා මහවනයට වදනාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ධ්‍යානයෝ ශබ්දකණ්ටකයහයි කියන ලදහ. අපි ගොසිඬගසාලවනද්‍රය කරා එළැඹෙමෝ නම් මැනැව්. එහි අපි අල්පශබ්ද වුවමෝ අල්පකීර්ණ වුවමෝ පහසු සේ වාසය කරමහයි”යි, වහන්ස, ඉක්බිති ඒ ආයුෂ්මත්හු ගොසිඬගසාලවනද්‍රය කරා එළැඹියහ. එහි ඒ ආයුෂ්මත්හු අල්පශබ්ද වූවාහු අල්පකීර්ණ වූවාහු සුව සේ වාසය කරත්ය”යි.

සාධු සාධු භික්ඛවෙ යථා තෙ මහාසාවකා සම්මා බ්‍යාකරමානා බ්‍යාකරෙය්‍යං. සද්දකණ්ටකා භි භික්ඛවෙ ක්‍රිත්තා මයා.

දසයිමෙ භික්ඛවෙ කණ්ටකා, කතමෙ දස: පච්චෙකාරාමස්ස සබ්බ-
භිකාරාමනා කණ්ටකා, අසුභනිමිත්තානුයොගමනුයුක්තස්ස සුභනිමිත්තානු-
යොගො කණ්ටකො, ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තචාරස්ස විසුකදස්සනං කණ්ටකො,
බ්‍රහ්මචාරියස්ස¹ මාතුගාමොපච්චාරො² කණ්ටකො, පට්මස්ස ක්‍රිත්තස්ස
සද්දො කණ්ටකො, දුතියස්ස ක්‍රිත්තස්ස විතකකච්චාරා කණ්ටකො,³
තතියස්ස ක්‍රිත්තස්ස පිති කණ්ටකො, චතුස්ස ක්‍රිත්තස්ස අසසාසපසසාසා⁴
කණ්ටකො, සඤ්ඤවෙදධිත්තරොධසමාපත්තියා සඤ්ඤ ච වෙදන්ත ච
කණ්ටකො, රාගො කණ්ටකො, දෙසො කණ්ටකො, මොහො
කණ්ටකො. අකණ්ටකා භික්ඛවෙ විහරථ, ගිකකණ්ටකා භික්ඛවෙ විහරථ.
අකණ්ටකා භික්ඛවෙ අරහත්තො, නිකකණ්ටකා භික්ඛවෙ අරහත්තො.
අකණ්ට ගිකකණ්ටකා භික්ඛවෙ අරහත්තොති.

10. 2. 3. 3

ඉට්ඨධම්ම සුත්තං

[සාවකී]

දසයිමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ඉට්ඨා කත්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං,
කතමෙ දස:

හොගා ඉට්ඨා කත්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං, විණේණො
ඉට්ඨා කත්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං, ආරෝහං ඉට්ඨා
කත්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං, සීලං ඉට්ඨා කත්තා මනාපා
දුලලහා ලොකස්මිං, බ්‍රහ්මචරියං ඉට්ඨා කත්තා මනාපා දුලලහා
ලොකස්මිං, මිත්තා ඉට්ඨා කත්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං, බාහුසච්චං
ඉට්ඨා කත්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං, පඤ්ඤ ඉට්ඨා කත්තා
මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං, ධම්මා ඉට්ඨා කත්තා මනාපා දුලලහා
ලොකස්මිං, සඤ්ඤා ඉට්ඨා කත්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මා ඉට්ඨා කත්තා මනාපා දුලලහා
ලොකස්මිං.

1. බ්‍රහ්මචරියස්ස-මජ්ඣං.

2. මාතුගාමුපචාරො-මජ්ඣං.

3. කණ්ටකා-මජ්ඣං.

4. අසසාසපසසාසො-මජ්ඣං.

මහණෙනි, මැනවැ, මැනවැ යම් පරිදි ඒ මහසව්වෝ මොනොවට පවසන්නාහු කියත් නම් එසේ මවිසින් ධ්‍යානයෝ ශබ්දකණ්ඩකයහයි කියන ලදහ.

මහණෙනි, මේ කණ්ඩක දශයෙක, කවර දශයෙක යත්: ප්‍රච්ඡේදයෙහි ඇලුනහුට සම්මතකාරාමතාව කණ්ඩක යි. අශ්‍රහනිමිත්තානුයෝගයෙහි යෙදුනහුට ශ්‍රහනිමිත්තානුයෝගය කණ්ඩක යි. ඉන්ද්‍රියයන්හි ගුප්තද්වාර-ඇතියහුට විසුලුද්වාර කණ්ඩක යි. බලසරනුහට මාගමක වෙත හැසිරීම කණ්ඩක යි. ප්‍රථමධ්‍යානයට ශබ්දයකණ්ඩක යි. ද්විතීයධ්‍යානයට චිත්තර්ක-විචාර කණ්ඩක යි. තෘතීයධ්‍යානයට ප්‍රීතිය කණ්ඩක යි. චතුර්තීයධ්‍යානයට ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කණ්ඩක යි. සංඤ්චෙදයිත නිරොධසමාපත්තියට සංඤ්ච වෙදනාත් කණ්ඩක යි. රාගය කණ්ඩක යි, ද්වේෂය කණ්ඩක යි, මොහය කණ්ඩක යි. මහණෙනි, කණ්ඩක රහිත වූවාහු වාසය කරවු. මහණෙනි, නිෂ්කණ්ඩකව වාසය කරවු. මහණෙනි, අකණ්ඩක නිෂ්කණ්ඩකව වාසය කරවු. මහණෙනි, රහත්හු අකණ්ඩකයහ. මහණෙනි, රහත්හු නිෂ්කණ්ඩකයහ. මහණෙනි, රහත්හු අකණ්ඩක නිෂ්කණ්ඩකයහ යි.

10. 2. 8. 3

ඉටියධම්ම සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ මේ ධම් දශදෙනෙක් ලොවිහි දුර්ලභයහ, කවර දශදෙනෙක යත්:

ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ භොගයෝ ලොවිහි දුර්ලභයහ. ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ චර්ණය ලොවිහි දුර්ලභය. ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ආරොග්‍යය ලොවිහි දුර්ලභය. ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ශීලය ලොවිහි දුර්ලභය. ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ඉන්මවයභීය ලොවිහි දුර්ලභය. ඉෂ්ට කාන්ත මනාප මිත්‍රයෝ ලොවිහි දුර්ලභයහ. ඉෂ්ට කාන්ත මනාප බාහුශ්‍රැත්‍යය ලොවිහි දුර්ලභය. ඉෂ්ට කාන්ත මනාප ප්‍රඥාව ලොවිහි දුර්ලභය. ඉෂ්ට කාන්ත මනාප ධර්මයෝ ලොවිහි දුර්ලභයහ. ඉෂ්ට කාන්ත මනාප සචර්ගයෝ ලොවිහි දුර්ලභයහ.

මහණෙනි, මේ දසදහම්හු ඉෂ්ට කාන්ත මනාප වූවාහු ලොවිහි දුර්ලභයහ.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ දසනනං ධම්මානං ඉට්ඨානං කන්තානං
 චන්දාපානං දුලලභානං ලොකසම්, දසධම්මා පරිපජ්ඣා: ආලසං.¹
 අනුට්ඨානං භොගානං පරිපජ්ඣො, අමණ්ඩනා අභුසණං² වණ්ණසං
 පරිපජ්ඣො, අසප්පාය කිරියා ආරොග්ගසං පරිපජ්ඣො, පාපමිත්තනා සීලානං
 පරිපජ්ඣො, ඉන්ද්‍රියාසංචරො බ්‍රහ්මවරියස්ස පරිපජ්ඣො, විසංවාදනා මිත්තානං
 පරිපජ්ඣො, අසර්කාය කිරියා බාහුසච්චස්ස පරිපජ්ඣො, අසුසුසා අපරිපුට්ඨා
 පඤ්ඤාය පරිපජ්ඣො, අනන්‍යයොගො අපච්චවෙක්ඛනා ධම්මානං පරිපජ්ඣො.
 මිච්ඡාපට්ඨපත්ති සංගානං පරිපජ්ඣො.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ දසනනං ධම්මානං ඉට්ඨානං කන්තානං
 චන්දාපානං දුලලභානං ලොකසම්. ඉමෙ දස ධම්මා පරිපජ්ඣා.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ දසනනං ධම්මානං ඉට්ඨානං කන්තානං
 චන්දාපානං දුලලභානං ලොකසම්. දසධම්මා ආහාරා අනාලසං උට්ඨානං
 භොගානං ආහාරො. මණ්ඩනාච්භුසනා වණ්ණසං ආහාරො. සප්පායකිරියා
 ආරොග්ගසං ආහාරො. කල්‍යාණමිත්තනා සීලානං ආහාරො. ඉන්ද්‍රිය-
 සංචරො බ්‍රහ්මවරියස්ස ආහාරො, අවිසංවාදනා මිත්තානං ආහාරො.
 අසර්කායකිරියා බාහුසච්චස්ස ආහාරො. සුසුසා පරිපුට්ඨා පඤ්ඤාය ආහාරො,
 අනන්‍යයොගො පච්චවෙක්ඛනා ධම්මානං ආහාරො. සමමාපට්ඨපත්ති සංගානං
 ආහාරො.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ දසනනං ධම්මානං ඉට්ඨානං කන්තානං
 චන්දාපානං දුලලභානං ලොකසම්. ඉමෙ දසධම්මා ආහාරා ති.

10. 2. 3. 4

වඩ්ඪී සුතනං

[සාවකී]

දසති භික්ඛවෙ වඩ්ඪිති වඩ්ඪමානො අරියසාවකො අරියාය වඩ්ඪියා
 වඩ්ඪති, සාරාද්ධි ව හොති වරාද්ධි කායස්ස. කතමෙති දසති:

බෙහතච්ඡුති වඩ්ඪති. ධනධංකොත්ත වඩ්ඪති. පුත්තදරෙති වඩ්ඪති.
 දසකමමකර පොරිසෙති වඩ්ඪති. චතුසසදෙති වඩ්ඪති. සභාය වඩ්ඪති.
 සීලෙන වඩ්ඪති. සුතෙන වඩ්ඪති. වාගෙන වඩ්ඪති. පඤ්ඤාය වඩ්ඪති.
 ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ දසති වඩ්ඪිති වඩ්ඪමානො අරියසාවකො අරියාය
 වඩ්ඪියා වඩ්ඪති සාරාද්ධි ව හොති වරාද්ධි කායස්සා ති.

1. ආලසං - මජ්ඣ.

2. අභුසණං - මජ්ඣ.

මහණෙනි, ලොවිහි ඉෂ්ට කාන්ත, මනාප, දුර්ලභ වූ මේ දශධර්මයන්ට උවදුරු දහම් දස දෙනෙකි: ආලසාය හා අනුස්ථානය භොගයන්ට උවදුරෙක. අමණ්ඩනය හා අභූෂණය වර්ණයට උවදුරෙක. අසන්ප්‍රායක්‍රියාව ආරෝග්‍යයට උවදුරෙක. පාපමිත්‍රතාව ශීලයන්ට උවදුරෙක. ඉන්ද්‍රිය අසංවරය බ්‍රහ්මචර්යයට උවදුරෙක. වීසංවාදනාව මිත්‍රයන්ට උවදුරෙක. අසධ්‍යායක්‍රියාව බහුශ්‍රැත බවට උවදුරෙක. අශුශ්‍රැතාව හා අපරිපෘච්ඡාව ප්‍රඥවට උවදුරෙක. අනනුයෝගය හා අප්‍රත්‍යාවේක්ෂණාව ධර්මයන්ට උවදුරෙක. මිත්‍රාප්‍රතිපත්තිය සවර්ගයන්ට උවදුරෙකි.

මහණෙනි, ලොවිහි ඉෂ්ට කාන්ත මනාප දුර්ලභ වූ මේ දශ ධර්මයන්ට මේ ධර්ම දශ ධර්මයෝ උවදුරු වෙත්.

මහණෙනි, ලොවිහි ඉෂ්ට කාන්ත මනාප දුර්ලභ වූ මේ දශධර්මයන්ට දශධර්ම කෙනෙක් ප්‍රත්‍යය වෙත්: අනාලසාය හා උස්ථානය භොගයන්ට ප්‍රත්‍යය යි; මණ්ඩනා හා විභූෂණාව වර්ණයට ප්‍රත්‍යය යි. සන්ප්‍රායක්‍රියාව ආරෝග්‍යයට ප්‍රත්‍යය යි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව ශීලයන්ට ප්‍රත්‍යය යි, ඉන්ද්‍රිය සංවරය බ්‍රහ්මචර්යයට ප්‍රත්‍යය යි, අවිසංවාදනාව මිත්‍රයන්ට ප්‍රත්‍යය යි, සද්ධ්‍යායක්‍රියාව බහුශ්‍රැතයට ප්‍රත්‍යය යි, සුශ්‍රැතාව හා පරිපෘච්ඡාව ප්‍රඥවට ප්‍රත්‍යය යි, අනුයෝගය හා ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණාව ධර්මයන්ට ප්‍රත්‍යය යි, සමාක් ප්‍රතිපත්තිය සවර්ගයන්ට ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි ලොවිහි ඉෂ්ට කාන්ත මනාප දුර්ලභ වූ මේ දශධර්මයන්ට මේ දශධර්මයෝ ප්‍රත්‍යයහ යි.

10. 2. 3. 4

වඩවී සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, වෘද්ධි දශයකින් වැඩෙන අරියවු ආයඝ්චෘද්ධියෙන් වැඩෙයි. ශරීරයාගේ සාරය ගන්නා සුළු වෙයි. උත්තමාකීය ගන්නා සුළුත් වෙයි. කවර දසයෙකින් යත්:

ක්ෂේත්‍රවාස්තුයෙන් වැඩෙයි. ධනධාන්‍යයෙන් වැඩෙයි. පුත්‍රදරයන්ගෙන් වැඩෙයි. දස් කම්කරු පුරුෂයන්ගෙන් වැඩෙයි. වතුෂ්පදින්ගෙන් වැඩෙයි. ශ්‍රද්ධාවෙන් වැඩෙයි. ශීලයෙන් වැඩෙයි. ශ්‍රැතයෙන් වැඩෙයි. ත්‍යාගයෙන් වැඩෙයි. ප්‍රඥයෙන් වැඩෙයි. මහණෙනි, මේ දක්‍ෂාද්ධියෙන් වැඩෙන අරියවු ආයඝ්චෘද්ධියෙන් වැඩෙයි. ශරීරයාගේ සාරය ගන්නා සුළු වෙයි. උත්තමාකීය ගන්නා සුළුත් වෙයි.

1. ධනෙන ධනෙකුන ව යොධ වඩස්ති
පුතෙති දුරෙති වතුප්පදෙති ව
ස භොගවා භොති යසස්සි පුරිතො
කුතීති මිතෙති අපොපි රාජුති.
2. සද්ධාය සිලෙන ව යොධ වඩස්ති
පඤ්ඤාය වාගෙන සුතෙන වුහයං
යො තාදියො සප්පරියො විවක්ඛණො
දිට්ඨෙදි ධම්මෙ උභයෙන වඩස්තිති.

10. 2. 3. 5

මිගසාලා සුතතං.

එකං සමයං භගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්ත-
විවරමාදය යෙන මිගසාලාය උපාසිකාය නිවෙසනං තෙනුප්පසඬකමී. උපසඬකමීත්වා පඤ්ඤානෙ ආසනෙ නිසිදි. අථ ඛො මිගසාලා උපාසිකා
යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුප්පසඬකමී. උපසඬකමීත්වා ආයස්මන්තං
ආනන්දං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නා ඛො
මිගසාලා උපාසිකා ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච:

කථං කථං නාමායං භනෙත ආනන්ද භගවතා ධම්මො දෙසිතො
අඤ්ඤායොසා, යත් භි නාම බ්‍රහ්මචාරී ව අබ්‍රහ්මචාරී ව උභො සමසමගතිකා
භවිස්සන්ති අභිසම්පරායං? පිතා මෙ භනෙත පුරාණො බ්‍රහ්මචාරී අභොසි
ආරාචාරී වීරතො මෙජුනා ගාමධම්මා, යො කාලකතො භගවතා
ව්‍යාකතො සකදගාමී සතො තුසිතං කායං උපපන්නො'ති. පෙනතා පි යො
මෙ භනෙත ඉසිදකො අබ්‍රහ්මචාරී අභොසි සදරසනතුට්ඨො, යොපි
කාලකතො භගවතා, ව්‍යාකතො සකදගාමී සතො තුසිතං කායං
උපපන්නො'ති.

කථං කථං නාමායං භනෙත ආනන්ද භගවතා ධම්මො දෙසිතො
අඤ්ඤායොසා, යත් භි නාම බ්‍රහ්මචාරී ව අබ්‍රහ්මචාරී ව උභො සමසමගතිකා
භවිස්සන්ති අභිසම්පරායන්ති. එවං ඛො පනෙතං භගිනි භගවතා
බ්‍යාකතන්ති.

1. මෙ ලොවහි යමෙක් ධනධාන්‍යයෙකුදු පුත්‍රදරයන්ගෙනුදු චතුෂ්පදීන්ගෙනුදු වැඩෙනම් වැළිත් නැයන් විසිනුදු මිතුරන් විසිනුදු රජුන් විසිනුදු පුදන ලද හේ භොගවත් වූයේ යශස්වී වෙයි.

2. මෙලොවහි යමෙක් ශ්‍රද්ධායෙකුදු ශීලයෙකුදු ප්‍රඥයෙකුදු ශ්‍රැතයෙකුදු වැඩෙනම් එබඳු විචක්ෂණ ඒ සත්පුරුෂයා ඉහාත්මයෙහි ම උභයාකාරීයෙන් වැඩෙන්නේ යි.

10. 2. 3. 5

මිගසාලා සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි අනේ-පිඩු සිටුවුහුගේ ජෙනවිත නම් ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරව පා සිවුරු රැගෙන මිගසාලා උවැසියගේ නිවස කරා එළඹියහ. එළඹ පැනවූ අස්තෙහි හුන්හ. ඉක්බිති මිගසාලා උපාසිකා ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් කරා එළඹියා. එළඹ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් සකසා වැඳ එකත්පස්ව හුනු, එකත්පස්ව හුන් මිගසාලා උපාසිකා ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන්ට තෙල කරුණ සැළ කළා:

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, යම් ධර්මයක ඉම්බාරිත් අභිමානිත් යන දෙදෙන පරලොවහි සම සමගතික වෙත් නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ ධර්මය කිසෙයින් කිසෙයින් දහයුතු කොට දෙසන ලද්දේද? වහන්ස, පුරාණ නම් වූ ම පිය ග්‍රාමධර්ම වූ මෙමුත්තයෙන් වැළකියේ දුරුවූයේ බ්‍රහ්මචාරී විය. හේ සකාදගාමීසත්ත්තු වූයේ කල්ලරිය කළේ තුෂිත දෙවකායයෙහි උපනැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ව්‍යාකෘත ය. වහන්ස, මාගේ සුචරිය ඉසිදත්ත සාදරසත්තෙන් තුෂ්ට වූයේ අබ්‍රහ්මචාරී විය. හේ ද සකාදගාමී සත්ත්වවූයේ කල්ලරිය කළේ තුෂිත දෙවකායයෙහි උපනැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ව්‍යාකෘත ය.

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, යම් ධර්මයෙකිහි බ්‍රහ්මචාරිත් අබ්‍රහ්මචාරිත් යන දෙදෙන පරලොවහි සම සමගතික වෙත් නම් මේ ධර්මය කෙසේ කෙසේ දහයුතු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්දේ? බ්‍රහ්ම තෙල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙපරිදි ම ව්‍යාකෘත වෙයි.

අප්ථො ආයස්මා ආනන්දේ මිගසාලාය උපාසිකාය නිවෙසනෙ පිණ්ඩපාතං ගහෙකා උට්ඨායාසනා පකකාමී. අප්ථො ආයස්මා ආනන්දේ පච්ඡාහන්තං පිණ්ඩපාතපටිකකන්තො යෙන හගවා තෙනුපසඬකමී. උපසඬකමීකා හගවන්තං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො ථො ආයස්මා ආනන්දේ හගවන්තං එතද වොච්:

ඉධාහං හන්තෙ පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකා පක්ඛව්වරමාදය යෙන මිගසාලාය උපාසිකාය නිවෙසනං තෙනුපසඬකමී. උපසඬකමීකා පඤ්ඤානෙ ආයතෙ නිසීදිං. අප්ථො හන්තෙ මිගසාලා උපාසිකා යෙනාහං තෙනුපසඬකමී. උපසඬකමීකා මං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො ථො හන්තෙ මිගසාලා උපාසිකා මං එතද වොච්:

කථං කථං නාමායං හන්තෙ ආනන්ද හගවතා ධම්මො දෙසිතො අඤ්ඤායො, යත්භි නාම බ්‍රහ්මචාරී ච අබ්‍රහ්මචාරී ච උභො සමසමගතිකා හවිසස්නති අභිසම්පරායං. පිතා මෙ හන්තෙ පුරාණො බ්‍රහ්මචාරී අභොසි ආරාචාරී වීරතො මෙජ්ජනා ගාමධම්මා. සො කාලකතො හගවතා බ්‍යාකතො සකදගාමී සන්තො තුසිතං කායං උපපන්නාති. පෙන්නාපි යො මෙ හන්තෙ ඉසිදන්තො අබ්‍රහ්මචාරී අභොසි සදරසනතුට්ඨො, සො'පි කාලකතො හගවතා බ්‍යාකතො සකදගාමී සන්තො තුසිතං කායං උපපන්නාති.

කථං කථං නාමායං හන්තෙ ආනන්ද හගවතා ධම්මො දෙසිතො අඤ්ඤායො, යත්භි නාම බ්‍රහ්මචාරී ච අබ්‍රහ්මචාරී ච උභො සමසමගතිකා හවිසස්නති අභිසම්පරායන්ති, එවං චුතො අහං හන්තෙ මිගසාලා උපාසිකා එතද වොච්: එවං ථො පනෙතං හගිති හගවතා බ්‍යාකතන්ති.

කා වානන්ද මිගසාලා උපාසිකා බාලා අබ්‍යන්තා අමිකා අමක-පඤ්ඤා¹? කෙ ව පුරිසපුග්ගලපරොපරියඤ්ඤො?

දසයිමෙ ආනන්ද පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මි. කතමෙ දස:

1. ඉධානන්ද එකවො පුග්ගලො දුස්සීලො හොති, තඤ්ඤා වෙනො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං යථාභූතං නප්පජානාති, යථස්ස තං දුස්සීලාං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති, තස්ස සච්ඡෙත පි අකතං හොති, බාහුසම්මත පි අකතං හොති දිට්ඨියා පි අප්පට්ඨිං හොති, සාමයිකමුඛි විමුක්තිං න ලභති, සො කායසසභෙද පරම්මරණා භානාය පරෙති නො විසෙසාය, භානගාමී යෙව හොති නො විසෙසගාමී.

1. අමමකා අමමකපඤ්ඤා - මජ්ඣ.

අනධකා අනධකපඤ්ඤා - සං.

2. සාමායිකමිපි-සිමු, මජ්ඣ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ මිගසාලා උච්ඡියගේ නිවෙස්-
නෙහි පිඩුවා ගෙන හුනස්නෙන් නැගී ගියහ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනද
තෙරණුවෝ පසුබත පිඩුවායෙන් පෙරළා ආවාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව
හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්-
සේට තෙල කරුණ සැලකළහ:

වහන්ස, මෙහි මම පෙරවරුයෙහි හැද පෙරව පාසිවුරු රැගෙන
මිගසාලා උපාසිකාවගේ නිවෙස්නට ගියෙමි, පැත්වූ අස්නෙහි හුන්මි.
වහන්ස, එකල්හි මිගසාලා උපාසිකාව මා කරා එළඹියා. එළඹ මා සකසා
වැද එකත්පස්ව හුණු. වහන්ස, එකත්පස්ව හුන් මිගසාලා උපාසිකා මට
තෙල සැල කළා;

වහන්ස, යම් ම ධර්මයෙක්හි බ්‍රහ්මචාරීන් අබ්‍රහ්මචාරීන් යන දෙදෙන
පරලොච්ඡි සම සම ගතික වෙත් නම් මේ ධර්මය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
විසින් කෙසේ කෙසේ නම් දතයුතු කොට දෙසන ලද ද? වහන්ස, පුරාණ
නම් ම පිය ග්‍රාමධර්ම වූ මෙමුත්තයෙන් වැළකියේ, වෙන්වූයේ, බ්‍රහ්මචාරී විය.
හේ සකාදගාමී සත්ත්ව වූයේ කල්ලරිය කළේ තුෂිතකායයෙහි උපනැයි
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ව්‍යාකෘතය. වහන්ස, මා සුඵපිය ඉසිදත්ත
සවරසන්තුෂ්ට වූයේ අබ්‍රහ්මචාරී විය. හෙ ද සකාදගාමී සත්ත්ව වූයේ
කල්ලරිය කළේ තුෂිතකායයෙහි උපනැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින්
ව්‍යාකෘත ය.

වහන්ස, යම් ම ධර්මයක බ්‍රහ්මචාරීන් අබ්‍රහ්මචාරීන් යන දෙදෙන
පරලොච්ඡි සම සම ගතික වෙත් නම් මේ ධර්මය කෙසේ කෙසේ නම්
අදෛය කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසනලද ද? වහන්ස, මෙසේ
කී කල්හි මම මිගසාලා උපාසිකාවට තෙල කීමි: “බුහුන, භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ විසින් තෙල එසේම වදාරන ලද්ද යි.

ආනන්දය, බාලවූ අව්‍යක්ත වූ ස්ත්‍රීපුඤ ඇති මාගමක් වන මිගසාලා
උපාසිකා කවර? පුරුෂ පුද්ගලයන්ගේ පරාවරඤ්ඤායෙහි ලා (සමමාසමබ්බු
වරයෝ) කවරහ?

ආනන්දයෙනි, ලොව්හි මේ පුද්ගලයෝ දසදෙනෙක් විද්‍යාමාන වෙත්.
කවර දසදෙනෙක යත්:

1. ආනන්දයෙනි, මෙලොව්හි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් දුස්සීල වෙයි. ඒ
එලසමාධි එලපුඤ ද ඇතිසැටි නොදන්නේය. යම් මාගියක ඔහුගේ ඒ
දොශශීලය අනවශේෂ කොට නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙනුදු
නො අසන ලද වෙයි. බාහුග්‍රාන්තයෙනුදු නො හසළ වෙයි. දෘෂ්ටියෙනුදු
නො පිළිවිදිනා ලද වෙයි. සාමයික වූ ද (ප්‍රීතිප්‍රාමොදාසඬ්ඛ්‍යාත) විමුක්තිය
නො ලබයි. හේ කාබුත් මරණින් මතු භාතියට ම යෙයි. විශේෂයට නො
යෙයි. භානගාමී ම වෙයි. විශේෂගාමී නො වේ.

2. ඉධ පනානඤ්ඤා ඵකච්චො පුග්ගලො දුස්සිලො හොති, තඤ්ඤා චෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං යථාභූතං පජානාති. යස්ස සං දුස්සිලාං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති, තස්ස සචණෙන'පි කතං හොති. බාහුසච්චෙන'පි කතං හොති, දිට්ඨියා'පි පටිවිද්ධං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං ලභති, සො කායසංහෙද පරමමරණා විසෙසාය පරෙති, නො භානාය, විසෙසගාමී යෙව හොති, නො භානගාමී.

තත්ත්වනඤ්ඤා පමාණිකා පමිණිකා: 'ඉමස්සාපි තෙව ධම්මො, අපරස්සාපි තෙව ධම්මො. කසමා තෙසං ඵකො හිනො, ඵකො පණිනො'ති. තං හි තෙසං ආනඤ්ඤා හොති දීඝරත්තං අභිනාය දුක්ඛාය.

තත්ත්වනඤ්ඤා යවායං පුග්ගලො දුස්සිලො හොති, තඤ්ඤා චෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං යථාභූතං පජානාති. යස්ස සං දුස්සිලාං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. තස්ස සචණෙන'පි කතං හොති, බාහුසච්චෙන'පි කතං හොති, දිට්ඨියා'පි පටිවිද්ධං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං ලභති, අයං ආනඤ්ඤා පුග්ගලො අමුතා පුරිමෙන පුග්ගලෙන අභිකක්ඛන්තරො ච පණිනන්තරො ච. තං කිසං හෙතු: ඉමං හි ආනඤ්ඤා පුග්ගලං ධම්මසොතො තිබ්බහ'ති. තදන්තරං: කො ජානෙය්‍ය අඤ්ඤාත්‍ර නථාගන්තො. තස්මාතිහානඤ්ඤා මා පුග්ගලෙසු පමාණිකා අනුච්ඡාද, මා පුග්ගලෙසු පමාණං ගණිතං, බඤ්ඤාතිහානඤ්ඤා පුග්ගලො පුග්ගලෙසු පමාණං ගණිතෙනො, අහං වානඤ්ඤා පුග්ගලෙසු පමාණං ගණිතය්‍යං, යො වාපනස්ස මාදිසො.

3. ඉධ පනානඤ්ඤා ඵකච්චො පුග්ගලො සීලවා හොති, තඤ්ඤා චෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං යථාභූතං පජානාති, යස්ස සං සීලං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති, තස්ස සචණෙන'පි අකතං හොති. බාහුසච්චෙන'පි අකතං හොති, දිට්ඨියාපි අපට්ඨිද්ධං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං න ලභති. සො කායසංහෙද පරමමරණා භානාය පරෙති, නො විසෙසං. භානගාමී යෙව හොති, නො විසෙසගාමී.

4. ඉධ පනානඤ්ඤා ඵකච්චො පුග්ගලො සීලවා හොති, තඤ්ඤා චෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං යථාභූතං පජානාති, යස්ස සං සීලං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති, තස්ස සචණෙන'පි කතං හොති, බාහුසච්චෙන'පි කතං හොති, දිට්ඨියාපි පටිවිද්ධං හොති.

1. නිකාහනි - බහුසු.

2. තදන්තරං - ස්වා.

3. අඤ්ඤානඤ්ඤා - සීල. ස්වා.

2. ආනන්දයෙනි, මේ ලොවිහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් දුස්සිල වෙයි. චිත්තසමාධිය හා ප්‍රඥවිමුක්තියත් ඇති සැටි දනියි. යම් මගෙක ඔහුගේ ඒ දුස්සිලය අනවශේෂ කොට නිරුද්ධ වේ නම් ඒ ශ්‍රවණයෙනුයේ අසන ලද වෙයි, බාහුග්‍රාන්‍යයෙනුයේ හසළ වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුයේ පිළිවිදනා ලද වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද ලබයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු විශේෂයට පැමිණෙයි, භානියට නො පැමිණෙයි. විශේෂගාමී ම වෙයි, භානගාමී නො වේ.

ආනන්දයෙනි, එහිලා ප්‍රාමාණිකයෝ තුලනා කෙරෙත්: “මොහුගේ ඒ ධර්මයෝ ම වෙත්. පරාගේ ද එම ධර්මයෝ වෙත්. කවර හෙයින් ඔවුනතුරෙහි එකෙක් හීන වේ ද, එකෙක් ප්‍රණීත වේද” යි. ආනන්දයෙනි, ඒ ප්‍රමාණකරණය ඔවුනට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වෙයි.

ආනන්දයෙනි, එහි ලා යම් ඒ පුද්ගලයෙක් දුස්සිල වේ ද ඒ චිත්තවිමුක්තිය හා ප්‍රඥ විමුක්තිය හා ඇති සැටි නො දනී ද, යම් ම මගක ඔහුගේ ඒ දෛශ්ශීලය අනවශේෂ කොට නිරුද්ධ වේද, ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙනුයේ අසන ලද වෙයි, බාහුග්‍රාන්‍යයෙනුයේ හසළ වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුයේ ප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද ලබයි. ආනන්දයෙනි, මේ පුහුල් අයෝ පළමු පුහුලාගෙන් වඩා සුන්දර ද වඩා උත්තම ද වෙයි. එ කවර හෙයින් යැ: ආනන්දයෙනි, විදර්ශනාඥාන සංඛ්‍යාත ධර්මශ්‍රාතස මේ පුහුල් (අරිබ්මට) පමුණුවයි. තපාගතයන් හැර එහි වෙනස කවරෙක් දන්නේද? ආනන්දයෙනි, එහෙයින් මේ කරුණෙහි ලා පුහුලන් විසාහි නහමක් ප්‍රාමාණික වවු. පුහුලන් විසාහි නහමක් පමණ ගනිවු. ආනන්දයෙනි, පුද්ගලයන් කෙරෙහි පමණ ගන්නා පුහුල් ගුණ විසින් බන්තයට පැමිණේ මැ යි. ආනන්දයෙනි, මම් හෝ පුද්ගලයන් කෙරෙහි ප්‍රමාණය ගන්නෙමි, ම බන්දෙක් හෝ වේ නම් (ප්‍රමාණ ගන්නේ) යි.

3. ආනන්දයෙනි, මෙහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් සිල්වත් වෙයි. ඒ චිත්තවිමුක්තිය හා ප්‍රඥාවිමුක්තිය හා ඇති සැටි නො දන්නේය. යම් මගෙක ඔහුගේ ඒ ශීලය අනවශේෂ කොට නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙනුයේ නො අසන ලද වෙයි, බාහුග්‍රාන්‍යයෙනුයේ නො හසළ වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුයේ අප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයිකවිමුක්තියද නො ලබයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු භානියට පැමිණෙයි, විශේෂයට නො පැමිණෙයි. හීනගාමී ම වෙයි. විශේෂගාමී නො වේ.

4. ආනන්දයෙනි, මෙහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් සිල්වත් වෙයි. ඒ වෙනොවිමුක්තියත් පඤ්ඤවිමුක්තියත් ඇති සැටි දනියි. යම් මගෙක ඔහුගේ ඒ ශීලය අනවශේෂ කොට නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙනුයේ අසන ලද වෙයි, බාහුග්‍රාන්‍යයෙනුයේ හසළ වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුයේ ප්‍රතිවිද්ධ වෙයි,

සාමයිකමපි විමුක්තිං ලභති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා විසෙසාය පරෙති; නො භානාය. විසෙසගාමීයෙව හොති, නො භානගාමී.

තත්‍රානන්ද පමාණිකා පමිණන්ති -පෙ- අහං වානන්ද පුග්ගලෙසු පමාණං ගණෙකයාං, යො වා පනස්ස මාදිසො.

5. ඉධ පනානන්ද එකවේවා පුග්ගලො නිබ්බරාගො හොති, තඤ්ඤා වෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං යථාභූතං නපපජානාති, යත්ථස්ස සො රාගො අපරිසෙසො නිරුජ්ඣති, තස්ස සවණෙනපි අකතං හොති, බාහුසච්චනපි අකතං හොති, දිට්ඨියාපි අප්පට්ඨිං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං න ලභති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා භානාය පරෙති නො විසෙසාය, භානගාමී එව හොති නො විසෙසගාමී.

6. ඉධ පනානන්ද එකවේවා පුග්ගලො නිබ්බරාගො හොති, තඤ්ඤා වෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං යථාභූතං පජානාති, යත්ථස්ස සො රාගො අපරිසෙසො නිරුජ්ඣති. තස්ස සවණෙනපි කතං හොති, බාහුසච්චනපි කතං හොති, දිට්ඨියාපි පට්ඨිං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං ලභති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා විසෙසාය පරෙති නො භානාය, විසෙසගාමීයෙව හොති නො භානගාමී.

තත්‍රානන්ද පමාණිකා පමිණන්ති -පෙ- අහං වා ආනන්ද පුග්ගලෙසු පමාණං ගණෙකයාං, යො වා පනස්ස මාදිසො.

7. ඉධ පනානන්ද එකවේවා පුග්ගලො කොධනො හොති, තඤ්ඤා වෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං යථාභූතං නපපජානාති, යත්ථස්ස සො කොධො අපරිසෙසො නිරුජ්ඣති, තස්ස සවණෙනපි අකතං හොති, බාහුසච්චනපි අකතං හොති, දිට්ඨියාපි අප්පට්ඨිං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං න ලභති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණා භානාය පරෙති නො විසෙසාය, භානගාමීයෙව හොති නො විසෙසගාමී.

සාමයික විමුක්තිය ද ලබයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු විශේෂයට පැමිණෙයි, භානියට නොපැමිණෙයි. විශේෂගාමී ම වෙයි. භානගාමී නො වේ.

ආනන්දයෙනි, එහි ලා ප්‍රාමාණිකයෝ පමණ කරත්... මම හෝ පුද්ගලයන් කෙරෙහි ප්‍රමාණ ගන්නෙමි, මා බදු යමෙක් හෝ වේ නම් (ප්‍රමාණ ගන්නේ) යි.

5. ආනන්දයෙනි, මෙලොවහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් තිවුරාග වෙයි. ඒ චිත්තවිමුක්තියත් ප්‍රඥවිමුක්තියත් ඇතිසැටි නො දන්නේ ය. යම් මාර්ගයෙක්හි ඔහුගේ ඒ රාගය අනවශේෂ කොට නිරුද්ධ වේ නම්, ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙනුයේ නො අසන ලද වෙයි, බාහුග්‍රාන්‍යයෙනුයේ නො හසළ වෙයි, දෘෂ්ටියෙනු අප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද නො ලබන්නේ ය. හේ කාබුන් මරණින් මතු භානියට පැමිණෙයි. විශේෂයට නො පැමිණෙයි. භානගාමී ම වෙයි. විශේෂගාමී නො වේ.

6. ආනන්දයෙනි මෙහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් තිවුරාග වෙයි. ඒ චිත්ත විමුක්තිය හා ප්‍රඥවිමුක්තිය හා ඇතිසැටි දන්නේ ය. යම් මාර්ගයෙක්හි ඔහුගේ ඒ රාගය අනවශේෂව නිරුද්ධ වේ නම්, ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙනුයේ අසන ලද වෙයි, බාහුග්‍රාන්‍යයෙනුයේ හසළ වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුයේ අප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද ලබන්නේ ය. හේ කාබුන් මරණින් මතු විශේෂයට පැමිණෙයි, භානියට නො පැමිණෙයි. විශේෂගාමී ම වෙයි. භානගාමී නො වේ.

ආනන්දයෙනි, එහිලා ප්‍රාමාණිකයෝ ප්‍රමාණ කරත්... ආනන්දයෙනි, පුද්ගලයන් කෙරෙහි මම හෝ ප්‍රමාණය ගන්නෙමි, මා බදු යමෙක් වේ නම් හෝ (ප්‍රමාණය ගන්නේ) යි.

7. ආනන්දයෙනි, මෙහි අන්‍යතර පුද්ගලයෙක් කිපෙනසුලු වෙයි. ඒ චිත්තවිමුක්තිය හා ප්‍රඥ විමුක්තිය හා ඇති සැටි නො දන්නේ ය, යම් මාර්ගයෙක ඔහුගේ ඒ ක්‍රොධය අනවශේෂව නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් ශ්‍රවණයෙනුයේ එය අකාන වෙයි, බාහුග්‍රාන්‍යයෙනුයේ අකාන වෙයි, දෘෂ්ටියෙනුයේ අප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද නො ලබන්නේ ය. හේ කාබුන් මරණින් මතු භානියට යෙයි, විශේෂයට නො යෙයි. භානගාමී ම වෙයි, විශේෂගාමී නො වේ.

8. ඉධ පනානඤ්චකචේවා පුග්ගලො කොධනො හොති, තඤ්ච චේතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං යථාභූතං පජානාති. යත්ඤ්ඤාං කොධො අපරිසෙසො භිරුජ්ඣති. තස්ස සචණෙනපි කතං හොති, බාහුසචේතනපි කතං හොති, දිට්ඨියාපි පටිච්ඡිද්ධං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං ලභති. සො කායසං හෙද පරමමරණා විසෙසාය පරෙති නො භානාය, විසෙසගාමීයෙව හොති නො භානගාමී.

තත්‍රානඤ්ච පමාණිකා පමිණන්ති -පෙ- අහං වා ආනඤ්ච පුග්ගලෙසු පමාණං ගණෙය්‍යං, යො වා පනස්ස මාදිසො.

9. ඉධ පනානඤ්චකචේවා පුග්ගලො උද්ධනො හොති, තඤ්ච චේතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං යථාභූතං නප්පජානාති, යත්ඤ්ඤාං තං උද්ධං අපරිසෙසං භිරුජ්ඣති. තස්ස සචණෙනපි අකතං හොති, බාහුසචේතනපි අකතං හොති, දිට්ඨියාපි අපට්චිද්ධං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං න ලභති. සො කායසං හෙද පරමමරණා භානාය පරෙති නො විසෙසාය, භානගාමීයෙව හොති නො විසෙසගාමී.

10. ඉධ පනානඤ්චකචේවා පුග්ගලො උද්ධනො හොති, තඤ්ච චේතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං යථාභූතං පජානාති. යත්ඤ්ඤාං තං උද්ධං අපරිසෙසං භිරුජ්ඣති, තස්ස සචණෙනපි කතං හොති, බාහුසචේතනපි කතං හොති, දිට්ඨියාපි පටිච්ඡිද්ධං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං ලභති. සො කායසං හෙද පරමමරණා විසෙසාය පරෙති නො භානාය. විසෙසගාමීයෙව හොති නො භානගාමී.

තත්‍රානඤ්ච පමාණිකා පමිණන්ති “ඉමස්සපි තෙව ධම්මො, අපරසස්සපි තෙව ධම්මො. කස්මා තෙසං එකො හිනො එකො පමිණො”ති. තං හි තෙසං ආනඤ්ච හොති දිසරත්තං අභිනාය දුක්ඛාය.

තත්‍රානඤ්ච යවායං පුග්ගලො උද්ධනො හොති, තඤ්ච චේතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං යථාභූතං පජානාති. යත්ඤ්ඤාං තං උද්ධං අපරිසෙසං භිරුජ්ඣති. තස්ස සචණෙනපි කතං හොති, බාහුසචේතනපි කතං හොති, දිට්ඨියාපි පටිච්ඡිද්ධං හොති, සාමයිකමපි විමුක්තිං ලභති.

8. ආනන්දයෙනි, මෙහි අත්‍යන්තර පුද්ගලයෙක් කිපෙනසුලු වෙයි. ඒ චිත්ත විමුක්තිය හා ප්‍රඥා විමුක්තිය හා ඇති සැටි දන්නේ ය. යම් මාර්ගයෙක්හි ඔහුගේ ඒ ක්‍රොධය අනවශේෂව නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙහි කරන ලද්දේ වෙයි, බාහුග්‍රාන්ථයෙහි කරන ලද්දේ වෙයි, දෘෂ්ටියෙහි කරන ලද්දේ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද ලබන්නේය. හේ කාබුන් මරණින් මතු විශේෂයට යෙයි, භානයට නො යෙයි. විශේෂගාමී ම වෙයි, භානගාමී නො වෙයි,

ආනන්දයෙනි, එහිලා ප්‍රාමාණිකයෝ ප්‍රමාණ කරත්... ආනන්දයෙනි, මම හෝ, පුද්ගලයන් කෙරෙහි ප්‍රමාණ ගන්නෙමි, යමෙක් මඬු හෝ වේ නම් (ගන්නේ) යි.

9. ආනන්දයෙනි, මෙහි අත්‍යන්තර පුද්ගලයෙක් උද්ධත වෙයි. ඒ චිත්ත විමුක්තිය හා ප්‍රඥා විමුක්තිය ඇති සැටි නො දන්නේ ය. යම් මාර්ගයෙක් ඔහුගේ ඒ ඖද්ධත්‍යය අනවශේෂව නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙහි අකෘත වෙයි, බාහුග්‍රාන්ථයෙහි අකෘත වෙයි, දෘෂ්ටියෙහි අප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද නො ලබයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු භානයට යෙයි, විශේෂයට නො යෙයි. භානගාමී ම වෙයි, විශේෂගාමී නො වේ.

10. ආනන්දයෙනි, මෙහි අත්‍යන්තර පුද්ගලයෙක් උද්ධත වෙයි. ඒ චිත්ත විමුක්තිය ද ප්‍රඥා විමුක්තිය ද ඇති සැටි දන්නේ ය. යම් මාර්ගයෙක්හි ඔහුගේ ඒ ඖද්ධත්‍යය අනවශේෂව නිරුද්ධ වේ නම්, ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙහි කරන ලද්දේ වෙයි, බාහුග්‍රාන්ථයෙහි කරන ලද්දේ වෙයි, දෘෂ්ටියෙහි ප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද ලබන්නේ ය. හේ කාබුන් මරණින් මතු විශේෂයට පැමිණෙයි, භානයට නො පැමිණෙයි. විශේෂගාමී ම වෙයි, භානගාමී නො වේ.

ආනන්දයෙනි, එහිලා ප්‍රාමාණිකයෝ ප්‍රමාණ කරත්: මොහුගේ ද එම ධර්මයෝය, අන්හුගේ ද එම ධර්මයෝය. කවර හෙයින් ඔවුනතුරෙන් එකෙක් හිත වේ ද? එකෙක් ප්‍රණීත ධේ දූ''යි, ආනන්දයෙනි එය ම ඔවුනට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අභිතය පිණිස දුක් පිණිස වෙයි.

ආනන්දයෙනි, එහි යම් මේ පුද්ගලයෙක් උද්ධත වේ නම් ඒ චිත්ත විමුක්තිය හා ප්‍රඥා විමුක්තිය හා ඇති සැටි දන්නේ නම්, යම් මාර්ගයෙක්හි ඔහුගේ ඒ ඖද්ධත්‍යය අනවශේෂව නිරුද්ධ වේ නම් ඔහු විසින් එය ශ්‍රවණයෙහි කෘත වෙයි, බාහුග්‍රාන්ථයෙහි කෘත වෙයි, දෘෂ්ටියෙහි ප්‍රතිවිද්ධ වෙයි, සාමයික විමුක්තිය ද ලබන්නේ ය.

අයං ආනන්ද පුග්ගලො අමුතා පුරිමෙන පුග්ගලෙන අභිකක්කන්තරො ව පඤ්ඤානරො ව. තං කියා හෙතු: ඉමං හෙතං ආනන්ද පුග්ගලං ධම්මසොකො තිබ්බහති. තදන්තරං¹ කො ජානෙයා අඤ්ඤානු තථාගතෙන, තස්මා කිහිනන්ද මා පුග්ගලෙසු පමාණිකා අහුවස්ස, මා පුග්ගලෙසු පමාණං ගණහිස්ස. ඛණ්ඩනිහානන්ද පුග්ගලෙසු පමාණං ගණිකන්තො. අහං වා ආනන්ද පුග්ගලෙසු පමාණං ගණිකයාං, යො වා පනස්ස මාදිසො.

කා වානන්ද මිගසාලා උපාසිකා බාලා අබ්‍යන්තා අමකා අමක-පඤ්ඤා, කෙ ව පුරිසපුග්ගලපරොපරියෙ ඤාණෙ. ඉමෙ ඛො ආනන්ද දසපුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මි.

යථාරූපෙන ආනන්ද සීලෙන පුරාණො සමන්තාගතො අහොසි, තථාරූපෙන සීලෙන ඉසිදන්තො සමන්තාගතො අහවිස්ස, නයිධි පුරාණො ඉසිදන්තස්ස ගතිමපි අඤ්ඤාස්ස. යථාරූපාය ව ආනන්ද පඤ්ඤාය ඉසිදන්තො සමන්තාගතො අහොසි, යථාරූපාය පඤ්ඤාය පුරාණො සමන්තාගතො අහවිස්ස, නයිධි ඉසිදන්තො පුරාණස්ස ගතිමපි අඤ්ඤාස්ස. ඉති ඛො ආනන්ද ඉමෙ පුග්ගලා උභො එකබ්බහිනාති.

10. 2. 3. 6

තයොධම්ම සුත්තං

[සාවකී]

තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ලොකෙ න සංවිජ්ජය්‍යුං, න තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජය්‍ය අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, න තථාගතප්පච්චිකො ධම්මචිත්තයො ලොකෙ දිප්පෙය්‍ය. කතමෙ තයො:

ජාති ව ජරා ව මරණඤ්ඤා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මා ලොකෙ න සංවිජ්ජය්‍යුං, න තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජය්‍ය අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, - න තථාගතප්පච්චිකො ධම්මචිත්තයො ලොකෙ දිප්පෙය්‍ය. යත්මා ව ඛො භික්ඛවෙ ඉමෙ තයො ධම්මා ලොකෙ සංවිජ්ජන්ති, තස්මා තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො. තත්මා තථාගතප්පච්චිකො ධම්මචිත්තයො ලොකෙ දිප්පති.

1. තයොමෙ භික්ඛවෙධම්මෙ අප්පහාය අහබ්බො ජාතිං පහාතුං ජරං පහාතුං මරණං පහාතුං. කතමෙ තයො: රාගං අප්පහාය දෙසං අප්පහාය මොහං අප්පහාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පහාය අහබ්බො ජාතිං පහාතුං ජරං පහාතුං මරණං පහාතුං.

1. තදන්තරං නං, - සිවු.

2. කහං - මජ්ඣං.

ආනන්දයෙනි, මෙ පුහුල් තෙල පළමු පුහුලාගෙන් සුඤ්ඤානර ද ප්‍රණීතතර ද වෙයි. එ කවර හෙයින් යත්: ආනන්දයෙනි, ධර්මසූත්‍රය මෙ පුහුලා නිවනට පවුණුවයි. එ වෙනස තථාගතයන් හැර කවරෙක් දන්තේද? ආනන්දයෙනි, එහෙයින් මෙහිලා පුහුලන් කෙරෙහි නහමක් ප්‍රාමාණික වුව, පුහුලන් කෙරෙහි නහමක් පමණ ගතිවූ. ආනන්දයෙනි, පුද්ගලයන් කෙරෙහි පමණ ගත්තේ ගුණ විසින් කණිනු ලබන්නේය. ආනන්දයෙනි, මම හෝ පුද්ගලයන් කෙරෙහි ප්‍රාමාණ ගන්නෙමි, යමෙක් මඬු හෝ වේ නම් (ගන්නේ) යි.

ආනන්දයෙනි, බාල අව්‍යක්ත ස්ත්‍රියක් වන ස්ත්‍රීප්‍රඥා ඇති මිගසාලා උපාසිකා කවර? පුද්ගල පරවරඥානගෙහිලා (තථාගතවරයෝ) කවරහුය? ආනන්දයෙනි, මේ දසපුහුල්හු ලොකයෙහි විද්‍යමාන වෙත්.

ආනන්දයෙනි, යම්ඬු ශීලයෙකින් පුරාණ සමන්වාගත වීද, එඬු ශීලයෙන් ඉසිදත්ත ද සමන්වාගත වී නම් මෙහිලා පුරාණ ඉසිදත්තගේ ගතිදු නො දන්නේය. ආනන්දයෙනි, යම්ඬු ප්‍රඥයෙකින් ඉසිදත්ත සමන්වාගත වී නම්, එඬු ප්‍රඥායෙන් පුරාණ සමන්වාගත වී නම්, මෙහිලා ඉසිදත්ත පුරාණගේ හතීදු නො දන්නේය. ආනන්දයෙනි, මෙසේ මෙ පුද්ගල දෙදෙන එකාඩගහින වෙති''යි.

10. 2. 3. 6

තයෝධම්ම සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මේ ධර්ම තුණක් ලොව විද්‍යමාන නොවේ නම්, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ තථාගතයෝ ලොව නූපදනාහ. තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්ම විනය ලොවහි දීප්ත නො වන්නේය. කවර තුනෙකයන්:

ජාතිය හා ජරාව හා මරණය හා යි. මහණෙනි, මෙ දහම් ගුණ ලොවහි විද්‍යමාන නොවේ නම්, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ තථාගතයෝ ලොව නූපදනාහ. තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්ම විනය ලොව දීප්ත නො වන්නේය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මේ දහම් තුන ලොව දීප්ත වේද එහෙයින් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ තථාගතයෝ ලොව උපදනාහ. එහෙයින් තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්ම විනය ලොවහි දීප්ත වෙයි.

1. මහණෙනි, මේ ධර්ම තුනක් නො පියා (ප්‍රභාණය නො කොට) ජාතිය පියන්නට ජරාව පියන්නට මරණය පියන්නට අභව්‍ය වෙයි. කවර තුනෙක යත්: රාගය නො පියා, ද්වේෂය නො පියා, මොහය නො පියා යි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් නොපියා ජාතිය පියන්නට ජරාව පියන්නට මරණය පියන්නට අභව්‍ය වෙයි.

2. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො රාගං පභාතුං දෙසං පභාතුං මොහං පභාතුං. කතමෙ තයො: සක්කායදිට්ඨිං අප්පභාය විචිකිච්ඡං අප්පභාය සීලබ්බතපරාමාසං අප්පභාය, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො රාගං පභාතුං දෙසං පභාතුං මොහං පභාතුං.

3. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො සක්කායදිට්ඨිං පභාතුං, විචිකිච්ඡං පභාතුං සීලබ්බතපරාමාසං පභාතුං. කතමෙ තයො: අයොනියොමනසිකාරං අප්පභාය කුමුඤ්ඤෙවනං අප්පභාය චෙතසොචිතතං අප්පභාය, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො සක්කායදිට්ඨිං පභාතුං විචිකිච්ඡං පභාතුං සීලබ්බතපරාමාසං පභාතුං.

4. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අයොනියොමනසිකාරං පභාතුං කුමුඤ්ඤෙවනං පභාතුං චෙතසො චිතතං පභාතුං. කතමෙ තයො: මුට්ඨසච්චං අප්පභාය අසම්පජ්ඣාදං අප්පභාය චෙතසො විකේපං අප්පභාය, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අයොනියොමනසිකාරං පභාතුං කුමුඤ්ඤෙවනං පභාතුං චෙතසොචිතතං පභාතුං.

5. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො මුට්ඨසච්චං පභාතුං අසම්පජ්ඣාදං පභාතුං චෙතසො විකේපං පභාතුං. කතමෙ තයො: අරියානමදස්සනකම්මානං අප්පභාය අරියධම්මස්ස අයොතුකම්මානං අප්පභාය උපාරම්භවිකතං අප්පභාය, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො මුට්ඨසච්චං පභාතුං අසම්පජ්ඣාදං පභාතුං චෙතසො විකේපං පභාතුං.

6. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අරියානමදස්සනකම්මානං පභාතුං අරියධම්මස්ස අයොතුකම්මානං පභාතුං උපාරම්භවිකතං පභාතුං. කතමෙ තයො: උද්ධච්චං අප්පභාය අසංවරං අප්පභාය දුස්සීලාං අප්පභාය, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අරියානමදස්සනකම්මානං පභාතුං අරියධම්මස්ස අයොතුකම්මානං පභාතුං උපාරම්භවිකතං පභාතුං.

7. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො උද්ධච්චං පභාතුං අසංවරං පභාතුං දුස්සීලාං පභාතුං. කතමෙ තයො: අස්සද්ධියං අප්පභාය අවද්ඤාදුතං අප්පභාය කොසල්ලං අප්පභාය, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො උද්ධච්චං පභාතුං අසංවරං පභාතුං දුස්සීලාං පභාතුං.

2. මහණෙනි, මේ දහම් තුන නො පියා රාගය පියන්නට ද්වේෂය පියන්නට මොහය පියන්නට අභව්‍යයි. කවර තුනෙකයත්: සක්කාය දිට්ඨිය නො පියා විච්ඡිකිල්වා නො පියා සීලබ්බත පරාමාසය නො පියායි. මහණෙනි, මෙතැන් දහම් නො පියා රාගය පියන්නට ද්වේෂය පියන්නට මොහය පියන්නට අභව්‍ය වෙයි.

3. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් නො පියා සක්කායදිට්ඨිය පියන්නට විච්ඡිකිල්වා පියන්නට සීලබ්බතපරාමාසය පියන්නට අභව්‍යයි. කවර තුනෙකයත්: අයෝනිසොමනසිකාරය නො පියා ය, කුමග සෙවුනා නො පියාය, චිත්තයාගේ ලිනත්වය නො පියා යි, මහණෙනි, මේ තුන් දහම් නොපියා සක්කායදිට්ඨිය පියන්නට විච්ඡිකිල්වා පියන්නට සීලබ්බත-පරාමාසය පියන්නට අභව්‍යයි.

4. මහණෙනි, මේ තුන් දහමුත් නො පියා අයෝනිසොමනසිකාරය පියන්නට කුමග සෙවුනා පියන්නට චිත්තයාගේ ලිනත්වය පියන්නට අභව්‍යයි, කවර තුනෙක යත්: සිහි මුළාව නො පියා අසම්පජ්ඣාදිය නො පියා චිත්තයාගේ වික්ෂේපය නො පියා යි. මහණෙනි, මේ දහම් තුන නො පියා අයෝනිසොමනසිකාරය පියන්නට කුමගසෙවනය පියන්නට චිත්තයාගේ ලිනත්වය පියන්නට අභව්‍යයි.

5. මහණෙනි මේ දහම් තුන නො පියා මුළා සිහිය පියන්නට අසම්පජ්ඣාදිය පියන්නට විත්තවික්ෂේපය පියන්නට අභව්‍යයි. කවර තුනෙකයත්: ආයතීයන්ගේ අදර්ශනකාම්‍යතාව නො පියා, ආයතීධර්මයාගේ ආශ්‍රොතුකාම්‍යතාව නො පියා උපාරම්භ (චිත්තය පරිභවකරනු කැමැතිසිත) නො පියා යි. මහණෙනි, මේ දහම් තුන නො පියා මුළා සිහිය පියන්නට අසම්පජ්ඣාදිය පියන්නට විත්තවික්ෂේපය පියන්නට අභව්‍ය යි.

6. මහණෙනි, මේ දහම් තුන නො පියා ආයතීයන්ගේ අදර්ශන-කාම්‍යතාව පියන්නට ආයතීධර්මයාගේ අශ්‍රොතුකාම්‍යතාව පියන්නට උපාරම්භ චිත්තතාව පියන්නට අභව්‍යයි. කවර තුනෙක යත්: උද්ධච්චය නො පියා, අසංවරය නො පියා, දොශ්ශීලය නො පියා යි. මහණෙනි, මේ දහම් තුන නො පියා ආයතීයන්ගේ අදර්ශනකාම්‍යතාව පියන්නට ආයතීධර්මයාගේ ආශ්‍රොතුකාම්‍යතාව පියන්නට උපාරම්භචිත්තතාව පියන්නට අභව්‍යයි.

7. මහණෙනි, මේ දහම් තුන නො පියා උද්ධච්චය පියන්නට අසංවරය පියන්නට දොශ්ශීලය පියන්නට අභව්‍යයි. කවරතුනෙක යත්: අසප්පදිය නො පියා, අවදැක්කුතාව (යාවකයන් බස් නො දන්නා බව) නො පියා, කොසප්පය නො පියා යි. මහණෙනි, මේ දහම් තුන නො පියා උද්ධච්චය පියන්නට අසංවරය පියන්නට දොශ්ශීලය පියන්නට අභව්‍යයි.

8. තයො මෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අසාද්ධියං පභාතුං අවදඤ්ඤානං පභාතුං කොසජ්ජං පභාතුං. කතමෙ තයො: අනාදරියං අප්පභාය දෙවචස්සනං අප්පභාය පාපමිත්තනං අප්පභාය. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අසාද්ධියං පභාතුං අවදඤ්ඤානං පභාතුං කොසජ්ජං පභාතුං.

9. තයො මෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අනාදරියං පභාතුං දෙවචස්සනං පභාතුං පාපමිත්තනං පභාතුං. කතමෙ තයො: අභිරික්ඛං අප්පභාය අනොත්තප්පං අප්පභාය වමාදං අප්පභාය. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අනාදරියං පභාතුං දෙවචස්සනං පභාතුං පාපමිත්තනං පභාතුං.

10. අභිරිකොයං භික්ඛවෙ අනොත්තප්පි¹ පමත්තො ගොති, සො පමත්තො සමානො අභබ්බො අනාදරියං පභාතුං දෙවචස්සනං පභාතුං පාපමිත්තනං පභාතුං, සො පාපමිත්තො සමානො අභබ්බො අසාද්ධියං පභාතුං අවදඤ්ඤානං පභාතුං කොසජ්ජං පභාතුං, සො කුසීනො සමානො අභබ්බො උඤ්චට්ඨං පභාතුං අසංවරං පභාතුං දුස්සීලාං පභාතුං, සො දුස්සීලො සමානො අභබ්බො අරියානමදස්සනකම්මානං පභාතුං අරියධම්මස්ස අසොතුකම්මානං පභාතුං, උපාරමභවිත්තනං පභාතුං, සො උපාරමභවිත්තො සමානො අභබ්බො මුට්ඨසච්චං පභාතුං අසමපජ්ඤාදං පභාතුං චෙතසො විකේඛපං පභාතුං සො විකේඛන විත්තො සමානො අභබ්බො අයොනිසොමනසිකාරං පභාතුං කුමමග්ගසෙවනං පභාතුං චෙතසොඋනිත්තං පභාතුං, සො උනිවිත්තො සමානො අභබ්බො සක්කායදිට්ඨිං පභාතුං විචිකිච්ඡං පභාතුං සීලබ්බතපරාමාසං පභාතුං, සො විචිකිච්ඡො සමානො අභබ්බො රාගං පභාතුං දෝසං පභාතුං මොහං පභාතුං, සො රාගං අප්පභාය දෝසං අප්පභාය මොහං අප්පභාය අභබ්බො ජාතිං පභාතුං ජරං පභාතුං මරණං පභාතුං.

1. තයො මෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පභාය භබ්බො ජාතිං පභාතුං ජරං පභාතුං මරණං පභාතුං. කතමෙ තයො: රාගං පභාය දෝසං පභාය මොහං පභාය. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පභාය භබ්බො ජාතිං පභාතුං ජරං පභාතුං මරණං පභාතුං.

2. තයො මෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පභාය භබ්බො රාගං පභාතුං දෝසං පභාතුං මොහං පභාතුං. කතමෙ තයො: සක්කායදිට්ඨිං පභාය විචිකිච්ඡං පභාය සීලබ්බතපරාමාසං පභාය. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පභාය භබ්බො රාගං පභාතුං දෝසං පභාතුං මොහං පභාතුං.

1. අනොත්තප්පි - මජ්ඣ.

8. මහණෙනි, මෙතැන් දහම් නො පියා අස්සද්ධිය පියන්නට අවදානාව පියන්නට කොසප්පය පියන්නට අභව්‍යයි. කවර තුනෙක යත්: අනාදරිය නො පියා, දෙව්වස්සතාව නො පියා, පාපමිත්තතාව නො පියා යි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් නො පියා අස්සද්ධිය පියන්නට අවදානාව (දීමෙහි නො කැමැති බව) පියන්නට කොසප්පය පියන්නට අභව්‍යයි.

9. මහණෙනි, මේ දහම් තුන නො පියා අනාදරය පියන්නට දෙව්වස්සතාව පියන්නට පාපමිත්තතාව පියන්නට අභව්‍යයි. කවර තුනෙක යත්: අභිරිකය නො පියා, අනොත්තප්පය නො පියා, පමාදය නො පියා යි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් නො පියා අනාදරිය පියන්නට දෙව්වස්සතාව පියන්නට පාපමිත්තතාව පියන්නට අභව්‍ය යි.

10. මහණෙනි, මේ අභිරික අනොත්තප්ප ප්‍රමත්ත වෙයි. හේ පමා-
වූයේ ම අනාදරිය පියන්නට දෙව්වස්සතා පියන්නට පාපමිත්තතා පියන්නට අභව්‍ය වෙයි, හේ පවිටු මිතුරන් ඇතියේ ම අස්සද්ධිය පියන්නට අවදානාව පියන්නට කොසප්පය පියන්නට අභව්‍යයි, හේ කුසිතවූයේ ම උද්ධව්වය පියන්නට අසංවරය පියන්නට දුශ්ශීලය පියන්නට අභව්‍ය වෙයි, හේ දුශ්ශීල වූයේ ම ආයථියන් නො දක්නා කැමැති බව පියන්නට අරිදහම් නො අසනු කැමැති බව පියන්නට උපාරම්භවිත්තභාවය පියන්නට අභව්‍ය වෙයි, හේ උපාරම්භ විත්ත ඇතියේ ම මුළා සිහිය පියන්නට අසම්ප්‍රඥානය පියන්නට චිත්තවික්ෂෙපය පියන්නට අභව්‍ය වෙයි, හේ වික්ෂිප්ත සිත් ඇතියේ ම අයෝනිසො මනසිකාරය පියන්නට කුමාභි-
සෙවනය පියන්නට චිත්තයාගේ ලීනකය පියන්නට අභව්‍යයි, හේ ලීන සිත් ඇතියේ ම සක්කායදිට්ඨිය පියන්නට විචිකිච්ඡාව පියන්නට සීලබ්බතපරාමාසය පියන්නට අභව්‍යයි, හේ විචිකිච්ඡා ඇතියේ ම රාගය පියන්නට ද්වේෂය පියන්නට මොහය පියන්නට අභව්‍යයි, හේ රාගය නො පියා ද්වේෂය නො පියා මොහය නො පියා ජාතිය පියන්නට ජරාව පියන්නට මරණය පියන්නට අභව්‍යයි.

1. මහණෙනි, මේ දහම් තුන පියා ජාතිය පියන්නට ජරාව පියන්නට මරණය පියන්නට භව්‍යයි. කවර තුනෙක යත්: රාගය පියා ය, ද්වේෂය පියා ය, මොහය පියා යි. මහණෙනි, මේ තුන්දහම් පියා ජාතිය පියන්නට ජරාව පියන්නට මරණය පියන්නට භව්‍යයි.

2. මහණෙනි, මේ තුන්දහම් පියා රාගය පියන්නට ද්වේෂය පියන්නට මොහය පියන්නට භව්‍යයි. කවර තුනෙක යත්: සක්කායදාෂ්ටය පියා ය, විචිකිච්ඡාව පියා ය, සීලබ්බතපරාමාසය පියා යි. මහණෙනි, මේ තුන්දහම් පියා රාගය පියන්නට ද්වේෂය පියන්නට මොහය පියන්නට භව්‍යයි.

3. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භබ්බො සකකායදිට්ඨිං පහාතුං විචිතිච්ඡං පහාතුං සීලබ්බතපරාමාසං පහාතුං. කතමෙ තයො: අයොනියො මනසිකාරං පහාය කුමමග්ගසෙවනං පහාය චෙතසොචිතතං පහාය. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භබ්බො සකකාය දිට්ඨිං පහාතුං විචිතිච්ඡං පහාතුං සීලබ්බතපරාමාසං පහාතුං.

4. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භබ්බො අයොනියො මනසිකාරං පහාතුං කුමමග්ගසෙවනං පහාතුං චෙතසොචිතතං පහාතුං. කතමෙ තයො: මුට්ඨසව්චං පහාය අසමප්පඤ්ඤං පහාය චෙතසො විකේඨං පහාය. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භබ්බො අයොනියො මනසිකාරං පහාතුං කුමමග්ගසෙවනං පහාතුං චෙතසො චිතතං පහාතුං.

5. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භබ්බො මුට්ඨසව්චං පහාතුං අසමප්පඤ්ඤං පහාතුං චෙතසො විකේඨං පහාතුං. කතමෙ තයො: අරියානමදස්සනකම්මානං පහාය අරියධම්මස්ස අසොතුකම්මානං පහාය උපාරම්භ විත්තනං පහාය. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භබ්බො මුට්ඨසව්චං පහාතුං අසමප්පඤ්ඤං පහාතුං චෙතසො විකේඨං පහාතුං.

6. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භබ්බො අරියානමදස්සනකම්මානං පහාතුං අරියධම්මස්ස අසොතුකම්මානං පහාතුං උපාරම්භවිත්තනං පහාතුං. කතමෙ තයො: උද්ධව්චං පහාය අසංවරං පහාය දුස්සීලාං පහාය. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භබ්බො අරියානමදස්සනකම්මානං පහාතුං අරියධම්මස්ස අසොතුකම්මානං පහාතුං උපාරම්භවිත්තනං පහාතුං.

7. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භබ්බො උද්ධව්චං පහාතුං අසංවරං පහාතුං දුස්සීලාං පහාතුං. කතමෙ තයො: අසංද්ධියං පහාය අවදඤ්ඤානං පහාය කොසජ්ජං පහාය. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භබ්බො උද්ධව්චං පහාතුං අසංවරං පහාතුං දුස්සීලාං පහාතුං.

8. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පහාය භබ්බො අසංද්ධියං පහාතුං අවදඤ්ඤානං පහාතුං කොසජ්ජං පහාතුං. කතමෙ තයො: අනාදරියං පහාය දෙව්වස්සනං පහාය පාපමිත්තනං පහාය. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පහාය භබ්බො අසංද්ධියං පහාතුං අවදඤ්ඤානං පහාතුං කොසජ්ජං පහාතුං.

3. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් පියා සක්කායදිට්ඨිය පියන්නට විවිඛිට්ඨාව පියන්නට සිලබ්බතපරාමාසය පියන්නට හව්‍යයි. කවර තුනෙකයත්: අයෝනියො මනසිකාරය පියා කුමාරිසෙවනය පියා චිත්තයාගේ ලිනත්වය පියා යි. මහණෙනි, මේ තුන්දහම් පියා සක්කායදිට්ඨිය පියන්නට විවිඛිට්ඨාව පියන්නට සිලබ්බතපරාමාසය පියන්නට හව්‍යයි.

4. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් පියා අයෝනියොමනසිකාරය පියන්නට කුමාරිසෙවනය පියන්නට චිත්තයාගේ ලිනත්වය පියන්නට හව්‍යයි. කවර තුනෙකයත්: සිහිමුළාව පියා ය, අසම්ප්‍රඥානය පියා ය, චිත්ත-චික්ෂෙපය පියා යි. මහණෙනි, මේ දහම් තුණ හැරපියා අයෝනියො මනසිකාරය පියන්නට කුමාරිසෙවනය පියන්නට චිත්තයාගේ ලිනත්වය පියන්නට හව්‍යයි.

5. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා සිහිමුළාව පියන්නට අසම්ප්‍ර-ඥානය පියන්නට චිත්තචික්ෂෙපය පියන්නට හව්‍යයි. කවර තුනෙකයත්: ආයතීයන් නො දක්නා කැමැති බව හැරපියා. ආයතීධම්‍ය නො අසනු කැමැති බව හැර පියා උපාරම්භචිත්තය ඇති බව හැරපියා යි. මහණෙනි, මේ තුන්දහම් හැරපියා සිහිමුළාව පියන්නට අසම්ප්‍රඥානය පියන්නට චිත්තචික්ෂෙපය පියන්නට හව්‍යයි.

6. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා ආයතීයන් නො දක්නා කැමැති බව පියන්නට ආයතීධම්‍ය නො අසනු කැමැත්ත පියන්නට උපාරම්භසිත් ඇති බව පියන්නට හව්‍යයි. කවර තුනෙකයත්: උද්ධච්චය හැරපියා ය, අසංවරය හැරපියාය, දොශ්ශීලය හැර පියා යි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා ආයතීයන් නො දක්නා කැමැති බව පියන්නට ආයතීධම්‍ය නො අසනු කැමැති බව පියන්නට උපාරම්භසිත් ඇති බව හැර පියන්නට හව්‍යයි.

7. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා උද්ධච්චය පියන්නට අසංවරය පියන්නට දොශ්ශීලය පියන්නට හව්‍යයි. කවර තුනෙකයත්: අස්සද්ධිය හැරපියාය. අවද්‍යඤ්ඤාව හැරපියාය. කොසජ්ජය හැරපියා යි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා උද්ධච්චය පියන්නට අසංවරය පියන්නට දොශ්ශීලය පියන්නට හව්‍යයි.

8. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා සැදහූ නැති බව හැර පියන්නට යදිවදන් නො දන්නා බව හැර පියන්නට කුසීත බව පියන්නට හව්‍යයි. තුනුරුවන්හි අදර නැති බව හැර පියායි, නො කිකරූ බව හැර පියායි, පව්වු මිතුරන් ඇතිබව හැර පියායි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැරපියා සැදහූ නැති බව පියන්නට යදි වදන් නො දන්නා බව හැර පියන්නට කුසීත බව හැරපියන්නට හව්‍යයි.

9. තයො මෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පභාය භබ්බො අනාදරියං පභාතුං ද්වෙවස්සනං පභාතුං පාපමිත්තනං පභාතුං. කතමෙ තයො! අභිරික්ඛං පභාය අනොත්තප්පං පභාය පමාදං පභාය. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මෙ පභාය භබ්බො අනාදරියං පභාතුං ද්වෙවස්සනං පභාතුං පාපමිත්තනං පභාතුං.

10. භිරිමායං භික්ඛවෙ ඕත්තප්පි අප්පමනො හොති, සො අප්පමනො සමානො භබ්බො අනාදරියං පභාතුං ද්වෙවස්සනං පභාතුං පාපමිත්තනං පභාතුං. සො කල්‍යාණමිත්තො සමානො භබ්බො අසංදධියං පභාතුං අවද්දානං පභාතුං කොසජ්ජං පභාතුං. සො ආරද්ධවිරියො සමානො භබ්බො උද්ධවං පභාතුං අසංවරං පභාතුං දුස්සිලාං පභාතුං. සො සීලවා සමානො භබ්බො අරියානමදස්සනකම්මානං පභාතුං අරියධම්මස්ස අසොතුකම්මානං පභාතුං උපාරමා විත්තනං පභාතුං. සො අනුපාරමනවිත්තො සමානො භබ්බො මුට්ඨසවං පභාතුං අසමප්පක්ඛං පභාතුං චෙතසො විකේසං පභාතුං. සො අවිකම්මනවිත්තො සමානො භබ්බො අයොති-සොමනසිකාරං පභාතුං කුමමනසෙවනං පභාතුං චෙතසොලිනනනං පභාතුං. සො අලිනවිත්තො සමානො භබ්බො සකකායද්ධියිං පභාතුං විචිතිව්ඡං පභාතුං, සීලබ්බතපරාමාසං පභාතුං. සො අවිචිතිව්ඡා සමානො භබ්බො රාගං පභාතුං ද්වෙසං පභාතුං මොහං පභාතුං. සො රාගං පභාය ද්වෙසං පභාය මොහං පභාය භබ්බො ජාතිං පභාතුං ජරං පභාතුං මරණං පභාතුන්ති.

10. 2. 3. 7

කාක සුත්තං

[සාවස්ථි]

දසති භික්ඛවෙ අසද්ධම්මෙති සමන්තාගතො කාකො. කතමෙති දසති: ධංසි ව පගලොචා ව තිත්තො ව මහගසසො ව ලුද්දෙ ව අකාරුණිකො ව දුබ්බලො ව ඔරවිතා ව මුට්ඨස්සති ව නෙවසිකො¹ ව. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ දසති අසද්ධම්මෙති සමන්තාගතො කාකො.

ඵම්මෙව බො භික්ඛවෙ දසති අසද්ධම්මෙති සමන්තාගතො පාපහික්ඛු. කතමෙති දසති ධංසි ව පගලොචා ව තිත්තො ව මහගසසො ව ලුද්දෙ ව අකාරුණිකො ව දුබ්බලො ව ඔරවිතා ව මුට්ඨස්සති ව නෙවසිකො ව. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ දසති අසද්ධම්මෙති සමන්තාගතො පාපහික්ඛුති.

1. තෙරසිකො - සිමු.

9. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැර පියා අනදරී බැව් පියන්නට අකීකරු බැව් පියන්නට ලමු මිතුරන් ඇති බව පියන්නට හව්‍යයි. කවර තුනෙක-යන්: අහිරිකය පියාය, අනොත්තප්පය පියාය, ප්‍රමාදය පියායි. මහණෙනි, මේ තුන් දහම් හැර පියා අනදරී බව පියන්නට අකීකරු බව පියන්නට පවිටු මිතුරන් ඇති බව පියන්නට හව්‍යයි.

10. මහණෙනි, මේ හිරි ඇතියේ ඔතප් ඇතියේ අප්පමත්ත වෙයි. අප්‍රමත්ත වූ ම හේ අනාදරීය පියන්නට දුර්වභාවය පියන්නට පාපමිත්‍රතාව පියන්නට හව්‍යයි. හේ කලණමිතුරන් ඇතියේ ම අස්සද්ධිය පියන්නට අවදානාව පියන්නට කොසප්පය පියන්නට හව්‍යයි. හේ ආරබ්ධවීයී වූයේ ම උද්ධවවය පියන්නට අසංවරය පියන්නට දොශ්ශීලය පියන්නට හව්‍යයි. හේ සිල්වත් වූයේ ම ආයතීයන් නො දක්නා කැමැති බව පියන්නට ආයතීධර්මයාගේ නො අසනු කැමැති බව පියන්නට උපාරම්භ සිත් ඇති බව පියන්නට හව්‍යයි. හේ අනුපාරම්භ චිත්ත ඇතියේ ම සිහි මුළාව පියන්නට සම්ප්‍රඥනය පියන්නට චිත්ත වික්ෂෙපය පියන්නට හව්‍යයි. හේ අචික්ෂිප්ත සිත් ඇතියේ ම අයොනිසො මනසිකාරය පියන්නට කුමාරි-සෙවනය පියන්නට චිත්තයාගේ ලිනත්ය පියන්නට හව්‍යයි. හේ අලීන චිත්ත වූයේ ම සක්කාදිට්ඨිය පියන්නට විචිකිල්වාව පියන්නට සීලබ්බත-පරාමාසය පියන්නට හව්‍යයි. හේ විචිකිල්වා නැතිකර ම රාගය පියන්නට ද්වේෂය පියන්නට මොහය පියන්නට හව්‍යයි. රාගය හැරපියා ද්වේෂය හැරපියා මොහය හැරපියා ජාතිය පියන්නට ජරාව පියන්නට මරණය පියන්නට හව්‍ය වේයයි.

10. 2. 3. 7

කාක සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, කවුඩු දශඅසද්ධම්මයකින් සමන්වාගත වෙයි. කවර දස-යෙකින යන්: ධංසී (ගුණ නසන්නෝ) ද වෙයි, ප්‍රගල්භ ද වෙයි, ආසඩකා බහුල වෙයි; මහග්ගස (මහත්කොට බුදිනෝ) ද වෙයි, දරුණු ද වෙයි, නිෂ්කාරුණික වෙයි, දුර්වල ද වෙයි, ලමුහඬ ඇතියේ ද වෙයි, මුළා සිහි ඇතියේ ද වෙයි, රැස් කරණුයේ ද වේ. මහණෙනි, කවුඩු මේ දශ අසද්ධම්මයෙන් සමන්වා-ගත වේ.

මහණෙනි, එ පරිදි ම ලමු මහණ දශඅසද්ධම්මයෙන් සමන්වාගත වෙයි: කවර දසයෙකින යන්: ධංසී ද වෙයි, ප්‍රගල්භ ද වෙයි, ආසඩකා බහුල ද වෙයි, මහග්ගස (මහත් කොට බුදිනෝ) ද වෙයි, දරුණු ද වෙයි, අකාරුණික ද වෙයි, ලමුහඬ ඇතියේ ද වෙයි, මුළා සිහි ඇතියේ ද වෙයි, රැස් කරණුයේ ද වේ. මහණෙනි, ලමුමහණ මේ දශඅසද්ධම්මයෙන් සමන්වාගත වේ යි.

10. 2. 3. 8

නිගණය සූත්‍රය.

[සාවකී]

දසහි හික්කවෙ අසඬුමෙහි සමනනාගතා නිගණයා. කතමෙහි දසහි: අසඬුයා හික්කවෙ නිගණයා, දුසසීලා හික්කවෙ නිගණයා, අහිරිකා හික්කවෙ නිගණයා, අනොත්තපපිනො හික්කවෙ නිගණයා, අසපුරිසමහත්තනො හික්කවෙ නිගණයා, අත්තුකක සකපරවමහකා හික්කවෙ නිගණයා, සන්දිට්ඨිපරාමාසා ආධානගාහී දුපටිතිසංගිනො හික්කවෙ නිගණයා, කුහකා හික්කවෙ නිගණයා, පාපිවජා හික්කවෙ නිගණයා, මිවජාදිට්ඨිකා හික්කවෙ නිගණයා. ඉමෙහි බො හික්කවෙ දසහි අසඬුමෙහි සමනනාගතා නිගණයාති.

10. 2. 3. 9

ආසාතවත්ථු සූත්‍රය.

[සාවකී]

දස ඉමානි හික්කවෙ ආසාතවත්ථුති. කතමානි දස: අනත්තමෙ අවරිති ආසාතං බන්ධනි, අනත්තමෙ වරතිති ආසාතං බන්ධනි, අනත්තමෙ වරිසසනිති ආසාතං බන්ධනි. පියසස මෙ මනාපසස අනත්තං අවරිති -පෙ- අනත්තං වරති -පෙ- අනත්තං වරිසසනිති ආසාතං බන්ධනි. අප්පියසස මෙ අමනාපසස අත්තං අවරි -පෙ- අත්තං වරති -පෙ- අත්තං වරිසසනිති ආසාතං බන්ධනි අට්ඨානෙ ව කුප්පති. ඉමානි බො හික්කවෙ දස ආසාතවත්ථුතිති.

10. 2. 3. 10

ආසාතපටිච්ඡනය සූත්‍රය.

[සාවකී]

දස ඉමෙ හික්කවෙ ආසාතපටිච්ඡනයා. කතමෙ දස: අනත්තමෙ අවරි, තං කුතෙත්ථ ලබ්භාති ආසාතං පටිච්ඡෙනති. අනත්තමෙ වරති, තං කුතෙත්ථ ලබ්භාති ආසාතං පටිච්ඡෙනති. අනත්තමෙ වරිසසනි, තං කුතෙත්ථ ලබ්භාති ආසාතං පටිච්ඡෙනති. පියසස මෙ මනාපසස අනත්තං අවරි -පෙ- අනත්තං වරති -පෙ- අනත්තං වරිසසනි, තං කුතෙත්ථ ලබ්භාති ආසාතං පටිච්ඡෙනති. අප්පියසස මෙ අමනාපසස අත්තං අවරි -පෙ- අත්තං වරති -පෙ- අත්තං වරිසසනි, තං කුතෙත්ථ ලබ්භාති ආසාතං පටිච්ඡෙනති. අට්ඨානෙ ව න කුප්පති. ඉමෙ බො හික්කවෙ දස ආසාතපටිච්ඡනයාති.

ආකඩ්ඛවගෙගා තතිසො.

තත්‍රදෙදනං

ආකඨෙඛා කණ්ටකො ඉට්ඨාවඩ්ඨි ව මිගසාලයා¹

අභබ්බො වෙව කාකොව නිගණයා දෙව ව ච්ඡන්තිති²

1. මිගසාලය - මජ්ඣ.

2. ආසාතානි-මජ්ඣ.

10. 2. 3. 8

නිගණ්ඨ සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, නිගණ්ඨයෝ දශඅසද්ධම්මයෙන් සමන්වාගතයහ. කවර දසයෙකිනායත්: මහණෙනි, නුවටෝ අග්‍රද්ධයහ. මහණෙනි, නුවටෝ දුස්සිල්හ. මහණෙනි, නුවටෝ අභිරික්කයහ. මහණෙනි, නුවටහු ඕනස් නැතියහ. මහණෙනි, නුවටහු අසත්පුරුෂයන් කෙරෙහි බැති ඇතියහ. මහණෙනි, නුවටහු ආත්මොත්කර්ෂක පරවච්ඡිකයහ. මහණෙනි, නුවටහු ස්වදෘෂ්ටිය පරාමර්ෂ කොට ඇත්තාහු ස්වදෘෂ්ටිය දෘඪ කොට ගත්තාහු ස්වදෘෂ්ටිය නො දුර්ලභ හක්කාහු වෙති මහණෙනි, නුවටහු කුහකයහ. මහණෙනි, නුවටහු පාපෙච්ඡයහ. මහණෙනි, නුවටහු මීථ්‍යාදෘෂ්ටිකයහ. මහණෙනි, නුවටහු මේ දශ අසද්ධම්මයෙන් සමන්වාගතයහයි.

10. 2. 3. 9

ආසාතවස්තු සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මේ ආසාතවස්තු දශයෙක. කවර දශයෙකයත්: 'මට අනර්ථ කෙළේ'යි ආසාත බඳනේ ය. 'මට අනර්ථ කෙරේ'යි ආසාත බඳනේ ය. 'මට අනර්ථ කරන්නේ'යි ආසාත බඳනේ යි. මාගේ ප්‍රිය-මනාපයාට අනර්ථ කෙළේයි ... අනර්ථ කෙරේයි ... අනර්ථ කරන්නේයි ... ආසාත බඳනේය. 'මාගේ අප්‍රියඅමනාපයාට අර්ථ කෙළේ'යි ... අර්ථ කෙරේයි ... අර්ථ කරනේයි ආසාත බඳනේය. අසාධාරණයෙහිදු කිපෙයි. මහණෙනි, මේ දශ ආසාත වස්තු යි.

10. 2. 3. 10

ආසාත පටිච්ඡනය සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මේ ආසාතපටිච්ඡනයෝ දස දෙනෙක. කවර දසදෙනෙක යත්: මට අනර්ථ කෙළේ, එය මෙහි කොයින් ලැබේ දැයි ආසාතය දුරලයි. මට අනර්ථ කෙරේ, එය මෙහි කොයින් ලැබේදැයි ආසාතය දුරලයි. මට අනර්ථ කරන්නේය, එය මෙහි කොයින් ලැබේදැයි ආසාතය දුරලයි. මාගේ ප්‍රියමනාපයාට අනර්ථ කෙළේය ... අනර්ථ කරයි ... අනර්ථ කරන්නේය. එය මෙහි කොයින් ලැබේදැයි ආසාතය දුරලයි. අසාධාරණයෙහි ද නො කිපෙයි. මහණෙනි, මේ දස ආසාත පටිච්ඡනයෝ යි.

කෙවැනි ආකඩකවර්ගී යි.

එහි උද්දනය:

ආකඩක සූත්‍රය කණ්ටක සූත්‍රය ඉටිය සූත්‍රය වඩිසී සූත්‍රය මිගසාලා සූත්‍රය අහබ්බ සූත්‍රය කාක සූත්‍රය නිගණ්ඨ සූත්‍රය වත්ථු සූත්‍ර දෙක දැයි දසයෙකි.

10. 2. 4. 1

බාහුන සුතනං

එකං සමයං භගවා වමසායං විහරති ගග්ගරාය පොක්කරණියා තිරෙ.
අථ ඛො ආයස්මා බාහුනෝ¹ යෙන භගවා තෙනුපසඛ්ඛමී. උපසඛ්ඛමීත්වා
භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසිත්තො ඛො
ආයස්මා බාහුනෝ භගවන්තං එතදවොච:

කතීති නු ඛො භතෙන ධම්මෙහි තථාගතො නිස්සඛෙය්ඤා විසංයුක්තො
විප්පමුක්තො විමරියාදීකතෙන චෙතසා විහරිතීති?

දසති ඛො පන බාහුන ධම්මෙහි තථාගතො නිස්සඛෙය්ඤා විසංයුක්තො
විප්පමුක්තො විමරියාදීකතෙන චෙතසා විහරති. කතමෙහි දසති: රුජෙන
ඛො බාහුන තථාගතො නිස්සඛෙය්ඤා විසංයුක්තො විප්පමුක්තො විමරියාදී-
කතෙන චෙතසා විහරති. වෙදනාය ඛො බාහුන -පෙ- සඤ්ඤාය ඛො
බාහුන -පෙ- සඤ්ඤායෙහි ඛො බාහුන -පෙ- විඤ්ඤායෙහි ඛො බාහුන
-පෙ- ඡාත්තියා ඛො බාහුන -පෙ- ඡරාය ඛො බාහුන -පෙ- මරණෙන ඛො
බාහුන -පෙ- දුක්ඛෙහි ඛො බාහුන -පෙ- කිලෙසෙහි ඛො බාහුන
තථාගතො නිස්සඛෙය්ඤා විසංයුක්තො විප්පමුක්තො විමරියාදීකතෙන චෙතසා
විහරති.

සෙය්‍යථාපි බාහුන උප්පලං වා පදුමං වා පුණ්ඩරිකං වා උදකෙ ජාතං
උදකෙ සංවඩ්ඪං උදකා අච්චුග්ගම නිට්ඨති අනුපලික්ඛං උදකෙන.
එවමෙව ඛො බාහුන ඉමෙහි දසති ධම්මෙහි තථාගතො නිස්සඛෙය්ඤා
විසංයුක්තො විප්පමුක්තො විමරියාදීකතෙන චෙතසා විහරිතීති.

10. 2. 4. 2

ආනන්ද සුතනං

[සාවකී]

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසඛ්ඛමී.
උපසඛ්ඛමීත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං
නිසිත්තො ඛො ආයස්මන්තං ආනන්දං භගවා එතදවොච:

1. වාහනො - මඡ්ඤ.

10. 2. 4. 1

බාහුන සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වම්පා නගරය සමීපයෙහි ගඟ්ගරා පොකුණකෙර වැඩ වසන සේක. එකල අයුෂ්මත් බාහුන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත් පස්ව හුන්හ. එකත් පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් බාහුන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ:

වහන්ස, කෙනෙක් ධර්මයන්ගෙන් තරාගතයන් වහන්සේ නිසාෂ්ට වූවාහු විසංයුක්ත වූවාහු විප්‍රමුක්ත වූවාහු ක්ලෙශමයඤ්ච බිඳ ලූ සිතින් වසන සේක් ද යි?

බාහුනයෙනි, දශ දහමකින් තරාගතයෝ නිසාෂ්ට වූවාහු විසංයුක්ත වූවාහු විප්‍රමුක්ත වූවාහු කෙලෙස් මියර බිඳ ලූ සිතින් වෙසෙති. කවර දසයෙකින යත්: බාහුනය, තරාගතයෝ රූපයෙන් නිසාෂ්ට වූවාහු විසංයුක්ත වූවාහු විප්‍රමුක්ත වූවාහු කෙලෙස් මියර බිඳ ලූ සිතින් වෙසෙත්. බාහුනයෙනි, වේදනායෙන් ... බාහුනයෙනි, සංඤයෙන්... බාහුනයෙනි සංස්කාරයන්ගෙන් ... බාහුනයෙනි, විඤනයෙන් ... බාහුනයෙනි, ජාතියෙන්... බාහුනයෙනි, ජරායෙන්... බාහුනයෙනි, මරණයෙන්... බාහුනයෙනි, දුඃඛයෙන්... බාහුනයෙනි, ක්ලෙශයන්ගෙන් තරාගතයෝ නිසාෂ්ට වූවාහු විසංයුක්ත වූවාහු විප්‍රමුක්ත වූවාහු කෙලෙස් මියර බිඳ සිතින් වෙසෙත්.

බාහුනයෙනි, යම් පරිද්දකින් උපුලක් වෙවයි, පියුමක් වෙවයි, පබෙරක් වෙවයි දියෙහි උපනේ, දියෙහි වැඩුනේ, දියෙන් නැගී දිය හා නො ගැටුනේ සිටුනේද, බාහුනයෙනි, එපරිදි ම මේ දස දහමින් තරාගතයෝ නිසාෂ්ට වූවාහු විසංයුක්ත වූවාහු විප්‍රමුක්ත වූවාහු බිඳ ලූ කෙලෙස් මියර ඇති සිතින් වාස කරත් හ යි.

10. 2. 4. 2

ආනන්ද සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

1. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු අසසංගො සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජජති.

2. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු දුස්සිලො සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජජති.

3. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු අපසංසුතො සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජජති.

4. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු දුබ්බවො සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජජති.

5. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු පාපමිත්තො සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජජති.

6. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු කුසිතො සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජජති.

7. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු මුට්ඨස්සති සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජජති.

8. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු අසනතුට්ඨො සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජජති.

9. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු පාපිට්ඨො සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජජති.

10. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු මිච්ඡාදිට්ඨිකො සමානො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජජති.

1. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් ශ්‍රද්ධා නැතියේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

2. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතීන් දුෂිල් වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

3. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් අල්පශ්‍රැත වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

4. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් දුර්ව වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

5. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් පවිටු මිතුරන් ඇතියේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

6. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් කුසිත වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

7. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් මුළාසිහි ඇතියේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

8. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් අසනතුෂ්ට වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන යනා වෙයි.

9. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් පාපෙව්‍ය වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

10. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් මිථ්‍යාදාෂ්ටික වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු ඉමෙහි දසහි ධම්මෙහි සමානාගතො ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජිස්සතිති නෙතං යානං විජ්ජති.

1. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු සද්ධා සමානො ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

2. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු සීලවා සමානො ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

3. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු ඛුද්ධස්සනො සුතධරො සමානො ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

4. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු සුවචො සමානො ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

5. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු කල්යාණමිත්තො සමානො ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

6. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු ආරභ්විට්ඨො සමානො ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

7. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු උපට්ඨිතසති සමානො ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

8. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු සනතුට්ඨො සමානො ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

9. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු අපච්චො සමානො ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙජ්ජලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජති.

ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතියෙන් මේ දශ ධර්මයෙන් සමන්වාගත වූයේ මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි.

1. ආනන්දයෙනි, එකැතියෙන් එ මහණ ශ්‍රද්ධා ඇතියේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

2. ආනන්දයෙනි, එකැතීන් එ මහණ සිල්වත් වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

3. ආනන්දයෙනි, එකැතියෙන් එ මහණ බහුශ්‍රැත වූයේ ශ්‍රැතධර වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

4. ආනන්දයෙනි, එකැතියෙන් එ මහණ සුවච වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

5. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතීන් කල්‍යාණමිත්‍ර වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

6. ආනන්දයෙනි, එකැතීන් එ මහණ රුකුළු වැර ඇතියේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

7. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතීන් ඵළැඟ සිටි සිහි ඇතියේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

8. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතීන් සනතුෂ්ට වූයේ ම වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

9. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතීන් අල්පෙච්ඡ වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛත්‍යායට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

10. සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු සමාදිට්ඨිකො සමානො ඉමස්මිං ධම්ම-
විනයෙ වුද්ධිං විරුල්හිං වෙසුලං ආපජ්ජියාතිති යාන මෙතං විජ්ජති.

සො වතානඤ්ඤා භික්ඛු ඉමෙහි දසහි ධම්මෙහි සමනනාගතො ඉමස්මිං
ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුල්හිං වෙසුලං ආපජ්ජියාතිති යානමෙතං විජ්ජතිති.

10. 2. 4. 3

පුණ්ණිය සුතකං

[සාවකී]

අථ ඛො ආයස්මා පුණ්ණියො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි.
උපසඤ්ඤාමිතා භගවතං අභිවාදෙතා එකමතං ගිසිදි. එකමතං
නිසින්නො ඛො ආයස්මා පුණ්ණියො භගවතං එතදවොච: “කො නු ඛො
භනෙත, හෙතු, කො පච්චයො, යෙන අපෙකඤ්ඤා තථාගතං ධම්මදෙසනා
පටිභාති, අපෙකඤ්ඤා නපට්ඨාති?”ති.

සද්දො ව පුණ්ණිය භික්ඛු හොති, නො ව උපසඤ්ඤාමිතා, නෙව තාව
තථාගතං ධම්මදෙසනා පටිභාති. යතො ව ඛො පුණ්ණිය භික්ඛු සද්දො ව
හොති උපසඤ්ඤාමිතා ව, එවං තථාගතං ධම්මදෙසනා පටිභාති.

සද්දො ව පුණ්ණිය භික්ඛු හොති උපසඤ්ඤාමිතා ව, නො ව පඨිඤ්ඤාමිතා
-ප- පඨිඤ්ඤාමිතා ව, නො ව පරිපුරිතා. පරිපුරිතා ව, නො ව ඕභිත-
සොතො ධම්මං පුණ්ණිය, ඕභිතසොතො ව ධම්මං පුණ්ණිය, නො ව සුඤ්ඤා ධම්මං.
ධාරෙති, සුඤ්ඤා ව ධම්මං ධාරෙති, නො ව ධනානං ධම්මානං අත්ථං උපපරිකාමිති.
ධනානං ධම්මානං අත්ථං උපපරිකාමිති, නො ව අත්ථමඤ්ඤා ධම්මමඤ්ඤා
ධම්මානුධම්මපටිපන්නො හොති. අත්ථමඤ්ඤා ධම්මමඤ්ඤා ධම්මානු-
ධම්මපටිපන්නො ව හොති, නො ව කල්‍යාණවාචො හොති කල්‍යාණ-
වාකකරණො පොරියා වාචාය සමනනාගතො විසංඛාය අනෙළගලාය
අත්ථසා විඤ්ඤාපතියා. කල්‍යාණවාචො ව හොති කල්‍යාණවාකකරණො
පොරියා වාචාය සමනනාගතො විසංඛාය අනෙළගලාය අත්ථසා
විඤ්ඤාපතියා, නො ව සඤ්ඤාකො හොති සමාදායකො සමුත්තරකො
සමපහංසකො සබ්බභවාරිතං. න ව තාව තථාගතං ධම්මදෙසනා පටිභාති.

10. ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතින් සමාක් දෘෂ්ටික වූයේ ම මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට වෛපුලයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙයි.

ආනන්දයෙනි, එ මහණ එකැතින් මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත වූයේ මෙ සස්තෙනි වෘද්ධියට විරුද්ධියට වෛපුලයට පැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙයි.

10. 2. 4. 3

පුණ්ණිය සූත්‍රය

[සැවත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් පුණ්ණිය තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීයහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත් පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් පුණ්ණිය තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කිහි: “වහන්ස, යම් භෙයකින් කිසි කලෙක තථාගතයනට ධර්ම දෙශනාව වටහා නම් කිසි කලෙක නො වටහා නම් හේතු කවර ප්‍රත්‍යය කවර යැ?”

පුණ්ණිය, මහණ සැදහැනියේ ද වෙයි. නො ද වෙත එළඹෙන සුලු වෙයි. ඒ තාක් තථාගතයනට ධර්ම දෙශනාව නො ම වටහයි. පුණ්ණිය, යම් කලෙක මහණ සැදහැනියේ ද වෙත එළඹෙන සුලු ද වේ නම් මෙසේ තථාගතයනට ධර්ම දෙශනාව වැටහෙයි.

පුණ්ණිය, මහණ සැදහැනියේත් වෙත එළඹෙන සුලුත් වෙයි. නො ද පර්යයුපාසනා කෙරෙයි... පර්යයුපාසනා කරණ සුලුත් වෙයි, නො ද පරිපෘච්ඡා කරණ සුලුත් වෙයි. පරිපෘච්ඡා කරණ සුලුත් වෙයි, නො ද අවහිත ශ්‍රෝත ඇතියේ ධර්මය අසයි. අවහිත ශ්‍රෝත ඇතියේ ධර්මය ද අසයි, අසා දහම් නො ද දරයි. අසා ධර්මයත් දරයි. ධාත ධර්මයන්ගේ අර්ථය නො ද පිරික්සයි. ධාත ධර්මයන්ගේ අන්තර්ගතය පිරික්සයි, අන්තර්ගතය දැන ධර්මය දැන නො ද ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්ත වෙයි. අන්තර්ගතය දැන ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ත වෙයි, නො ද කලණ තෙපුල් ඇතියේ නො ද කලාණ වාක්කරණ (මිහිරි කටහඬ) ඇතියේ පළිබොධ රහිත නිදෙස් අරුත් හඟවන පිරුණු තෙපුලින් නො ද සමන්වාගත වූයේ වෙයි. කලණවදන් ඇතියේ කලාණ වාක්කරණ ඇතියේ පළිබොධ රහිත නිදෙස් අරුත් හඟවන පිරිපුන් වදනින් සමන්වාගත වූයේ ද වෙයි, සමුම්සරුතට සමාදන් කරවන සමුත්තරජනා කරවන සමුප්‍රභාසනා කරවන සන්දර්ශක නො ද වෙයි. ඒ තාක් තථාගතයනට ධර්ම දෙශනාව නො ද වැටහෙයි.

යනො ව බො පුණ්ණිය හිකු සද්ධො ව හොති උපසංඛ්‍යාමිතා ව පඨිරු-
පාසිතා ව පරිපුරිතා ව, ඔහිතයොනො ව ධම්මං පුණ්ණාති, සුඤ්ඤා ව ධම්මං
ධාරෙති. ධනානඤ්ඤාධම්මානං අත්ථං උපපරික්කන්ති. අත්ථමඤ්ඤාය ධම්මමඤ්ඤාය
ධම්මානුධම්මපටිපනෙනා ව හොති, කල්‍යාණවාචො ව හොති කල්‍යාණ-
වාකකරණො පොරියා වාචාය සමනනාගතො විස්සට්ඨාය අනෙළගලාය
අත්ථස්ස විඤ්ඤාපඨියා. සන්දස්සකො ව හොති සමාදපකො සමුත්තෙජකො
සම්පහංසකො සමුහුමචාරිනං. එවං තථාගතං ධම්මදෙසනා පටිභාති.
ඉමෙහි බො පුණ්ණිය, දසහි ධම්මෙහි සමනනාගතා එකත්‍යපටිභානං
තථාගතං ධම්මදෙසනා හොතිති.

10. 2. 4. 4

බ්‍යාකරණ සූතනං

[සාවස්ථී]

තත්‍ර බො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො හිකු ආමනෙසයි ‘ආවුසො
හිකඛවො’¹ ති. ආවුසො’ති බො තෙ හිකු ආයස්මානො මහාමොග්ගල්ලා-
නස්ස පට්ටසෙසාසු. ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො එතදවොච:

ඉධාවුසො හිකු අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති “ඛිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං
කතං කරණියං නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාමී”² ති. තමෙනං තථාගතො
වා තථාගතසාවකො වා කුමාරි සමාපත්තිකුසලො පරවිත්තකුසලො
පරවිත්තපරියායකුසලො සමනුසුඤ්ඤාති, සමනුගාහති, සමනුභාසති. සො
තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා කුමාරිනා සමාපත්තිකුසලෙන
පරවිත්තකුසලෙන පරවිත්තපරියායකුසලෙන සමනුසුඤ්ඤායමානො
සමනුගාහියමානො සමනුභාසියමානො ඉරිණං ආපජ්ජති, විසිතං³ ආපජ්ජති,
අනයං ආපජ්ජති, බ්‍යසනං ආපජ්ජති, අනයබ්‍යසනං ආපජ්ජති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුමාරි සමාපත්තිකුසලො
පරවිත්තකුසලො පරවිත්තපරියායකුසලො එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච
නෙසිකරොති:

1. ආවුසො හිකඛවෙ - මජ්ඣං.

2. විසිතං - මජ්ඣං, විසිතං - ඩුඤ්ඤා.

පුණ්ණිය, යම් කලෙක මහණ සැදහැනියෙන් එළැඹෙන සුලුත් පර්යන්තයකට කරණ සුලුත් පුළුල්වන්නේ වේද, අවහිත ශ්‍රෝත ඇතියේ දහම් අසා ද, අසාත් දහම් දරා ද, ධාත ධර්මයන්ගේ අන්තර්ගතය ද, අරුත් දැන දහම් දැන ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තිය ද වෙයි. පළිබෝධ රහිත නිදේශ් අරුත් හඟවන පිරිසුන් තෙපුලින් සමන්වාගත වූයේ කලාපාණ්ඩවක් ඇතියේ කලාපාණ්ඩවක් කරණ ඇතියෙන් වෙයි. සබ්බම-සරුනට සමාදන් කරණයේ සම්ප්‍රකාශනා කරණයේ සම්ප්‍රකාශනා කරණයේ සංකූලක ද වෙයි. මෙසේ තථාගතයනට ධර්ම දෙශනා වටහයි. පුණ්ණිය, මේ දස කරුණින් සමන්වාගත වූ ධර්ම දෙශනාව තථාගතයනට එකාත්ත ප්‍රතිභාණ ඇති වේ යයි.

10. 2. 4. 4

ව්‍යාකරණ සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ඇවැත්නි මහණෙනි සික්ෂුන් ඇමතු හ. “ඇවැත්නි”යි එ මහණහු ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූ හ. ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ තෙල කරුණ කීහ.

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණ “ජාතිය ක්ෂීණ විය, බ්‍රහ්මවය්‍යා වැස නිමවන ලද, සිවුමහ කරණ කරණ ලද, මෙ බව පිණිස අනෙකක් නැතැයි දන්මි”යි. අර්හත්‍ය පවසයි. තථාගත වෙවයි සමාපත්ති කුසලවූ පරසින් දන්මෙහි කුසල වූ පරවික්ෂපය්‍යායෙහි කුසල වූ තථාගත ශ්‍රාවක වෙවයි ඔහු අනුයෝගවතට නංවයි, සමනුභාසනා කරයි. ලබ්ධියෙහි පිහිටු වයි. සමනුභාසනා කරයි, කරුණු විවාරයි. හේ තථාගතයන් විසින් වෙවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තියෙහි කුසල පරවික්ෂයෙහි කුසල පරවික්ෂපරියායෙහි කුසල තථාගත ශ්‍රාවකයකු විසින් වෙවයි අනුයෝග-වතට නංවන ලද්දේ සමනුභාසනා කරනු ලබන්නේ සමනුභාසනා කරනු ලබන්නේ සිස් බවට පැමිණෙයි, නිර්ගුණභාවයට පැමිණෙයි, භාතියට පැමිණෙයි, වනසට පැමිණෙයි. අනායාසනායට පැමිණේ.

තථාගත වෙවයි දහැත් ඇති සමවත්ති දක්ෂ වූ පරසින් දැනුමහි දක්ෂ වූ පරවික්ෂපරියාය කුසල වූ තථාගතශ්‍රාවක වෙවයි මෙසේ ඔහු සිහින් සිහි පිරිසිදු මෙනෙහි කරයි.

“කිනතුබො අයමායසමා අක්කං බ්‍යාකරොති බිණා ජාති, වුසිතං ඉහමවරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති.

1. තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුසලො පරවිත්තකුසලො පරවිත්තපරියායකුසලො ඒවං වෙනසා වෙනො පරිච්ඡි පජානාති: කොධනො බො පන අයමායසමා, කොධපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා ඛුලං විහරති, කොධපරිසුට්ඨානං බො පන තථාගතප්පවේදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

2. උපනාහී බො පන අයමායසමා, උපනාහපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා ඛුලං විහරති, උපනාහපරිසුට්ඨානං බො පන තථාගතප්පවේදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

3. මකඛී බො පන අයමායසමා, මකඛපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා ඛුලං විහරති, මකඛපරිසුට්ඨානං බො පන තථාගතප්පවේදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

4. පලාසී බො පන අයමායසමා, පලාසපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා ඛුලං විහරති, පලාසපරිසුට්ඨානං බො පන තථාගතප්පවේදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

5. ඉක්කුකී බො පන අයමායසමා, ඉක්කුකපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා ඛුලං විහරති, ඉක්කුකපරිසුට්ඨානං බො පන තථාගතප්පවේදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

6. මච්ඡරී බො පන අයමායසමා, මච්ඡරපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා ඛුලං විහරති, මච්ඡරපරිසුට්ඨානං බො පන තථාගතප්පවේදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

7. සයො බො පන අයමායසමා, සායෙය්‍යපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා ඛුලං විහරති, සායෙය්‍යපරිසුට්ඨානං බො පන තථාගතප්පවේදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

8. මායාචී බො පන අයමායසමා, මායාපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා ඛුලං විහරති, මායාපරිසුට්ඨානං බො පන තථාගතප්පවේදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

“කවර කරුණකින් මේ ආයුෂ්මත් “ජාතිය ක්ෂේණය, භූගෝලවයය වැස නිමවන ලද ය, කරුණි කරන ලද ය, මෙ බව පිණිස අන් කටයුතු නැතැයි දන්මි”යි අර්භය පවසා දු”යි.

1. තථාගත වේවයි ධර්මාන ඇති සමාපනතියෙහි දක්ෂ පරවිතකයෙහි දක්ෂ පරවිතකපයායෙහි දක්ෂ තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වේවයි මෙසේ ඔහු සිතින් සිත පිරිසිදු දන්නේ ය: “මේ ආයුෂ්මත් ක්‍රොධ ඇතියේ ක්‍රොධයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ක්‍රොධ පර්යාසාන්තය වනාහි තථාගතප්‍රවිදිත ධර්මිතයෙහි පිරිහිනෙක.

2. මේ ආයුෂ්මත් බ්‍රහ්මචේර ඇතියේ බ්‍රහ්මචේරයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල උපනාහපර්යාසාන්තය වනාහි තථාගතප්‍රවිදිත ධර්මිතයෙහි පිරිහිනෙක.

3. මේ ආයුෂ්මත් මකුණු ඇතියේ මකුණුයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල මකුණු නැගීම වනාහි තථාගතප්‍රවිදිත ධර්මිතයෙහි පිරිහිනෙක.

4. මේ ආයුෂ්මත් යුග්‍රාහ ඇතියේ යුග්‍රාහයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල යුග්‍රාහයාගේ නැගීම වනාහි තථාගත-ප්‍රවිදිත ධර්මිතයෙහි පිරිහිනෙක.

5. මේ ආයුෂ්මත් ඊෂ්ඨා ඇතියේ ඊෂ්ඨාවෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ඊෂ්ඨා පර්යාසාන්තය වනාහි තථාගතප්‍රවිදිත ධර්මිතයෙහි පිරිහිනෙක.

6. මේ ආයුෂ්මත් මජ්ඣා ඇතියේ මාත්ස්‍යයයෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල මාත්ස්‍යයපර්යාසාන්තය වනාහි තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මිතයෙහි පිරිහිනෙක.

7. මේ ආයුෂ්මත් ශය වූයේ ම ශය බැවින් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ශය බැව් නැගීම වනාහි තථාගතප්‍රවිදිත ධර්මිතයෙහි පිරිහිනෙක.

8. මේ ආයුෂ්මත් මායා ඇතියේ මායායෙන් මැඩුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල මායා පර්යාසාන්තය වනාහි තථාගතප්‍රවිදිත ධර්මිතයෙහි පිරිහිනෙක.

9. පාපිවෝ බො පන අයමායසමා ඉච්ඡාපරිපූර්ණිතෙන වෙනසා බහුලං විහරති, ඉච්ඡාපරිපූර්ණානං බො පන තථාගතස්ථවේදිනෙ ධම්ම විනයෙ පරිභානමෙතං.

10. මුඛස්සති¹ බො පන අයමායසමා උත්තරිකරණියෙ ඔරමත්තකෙන විසෙසාධිගමෙන අත්තරාවොසානං ආපනෙතා, අත්තරාවොසානගමනං බො පන තථාගතස්ථවේදිනෙ ධම්ම විනයෙ පරිභානමෙතං.

යො වතාචුසො භික්ඛු ඉමෙ දසධම්මෙ අප්පභාය ඉමසමී. ධම්ම විනයෙ චුද්ධං විරුළුභි. වෙපුලලං ආපජ්ජස්සතිති නෙතං යානං විජ්ජති. යො වතාචුසො භික්ඛු ඉමෙ දසධම්මෙ පභාය ඉමසමී. ධම්ම විනයෙ චුද්ධං විරුළුභි. වෙපුලලං ආපජ්ජස්සතිති යානමෙනං විජ්ජතිති.

10. 2. 4. 5

කත්ථි සුත්තං.

එතං සමයං ආයස්මා මහාචුඤ්ඤ වෙනිසු විහරති සහජාතියං. තත්‍ර බො ආයස්මා මහාචුඤ්ඤ භික්ඛු ආමනෙතයි 'ආචුසො භික්ඛවො'ති ආචුසොති බො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො මහාචුඤ්ඤ පච්චසෙසාසුං. ආයස්මා මහාචුඤ්ඤ එතදවොච:

ඉධාචුසො භික්ඛු කත්ථි හොති විකත්ථි අධිගමෙසු 'අභං පට්ඨං. ඤානං සමාපජ්ජාමිපි චුඛ්භාමිපි. අභං දුතියං. ඤානං සමාපජ්ජාමිපි චුඛ්භාමිපි. අභං තතියං. ඤානං සමාපජ්ජාමිපි චුඛ්භාමිපි. අභං චතුසං. ඤානං සමාපජ්ජාමිපි චුඛ්භාමිපි. අභං ආකාසානඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජාමිපි චුඛ්භාමිපි. අභං විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජාමිපි චුඛ්භාමිපි. අභං ආකිඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජාමිපි චුඛ්භාමිපි. අභං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජාමිපි චුඛ්භාමිපි. අභං සඤ්ඤාචේදධිකතිරොධං සමාපජ්ජාමිපි චුඛ්භාමිපි'ති.

1. සති - මජ්ඣ.

9. මේ ආයුෂ්මත් පාපෙච්ඡා ඇතියේ ඉච්ඡායෙන් ලැබුණු සිතින් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ඉච්ඡා පරිපූර්ණතාවය වනාහි තථාගතප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

10. මේ ආයුෂ්මත් මුළු සිහි ඇතියේ මතුයෙහි කටයුතු ඇතිවත් ම සාමාන්‍ය විශේෂ අධිගමයන් අතරෙහි ගිණිකාවට පැමිණියේය. තෙල අන්තරාවාසානගමනය වනාහි තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

ඇවැත්නි, එ මහණ මේ දස දහම් නො හැර මේ සස්තෙහි එකැති-යෙන් වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛපුලයට පැමිණේය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වෙයි.

ඇවැත්නි, එ මහණ මේ දසදහම් හැර එකැතින් මේ සස්තෙහි වෘද්ධියට විරුද්ධියට චෛපුලයට පැමිණේය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වේ යි.

10. 2. 4. 5

කසි සූත්‍රය

එක් කලෙක ආයුෂ්මත් මහාචූන්ද තෙරණුවෝ වෙති ජනපදයෙහි වූ සහජාතියෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් මහාචූන්ද තෙරණුවෝ 'ඇවැත්නි මහණෙනි' යි හික්මුන් ඇමතුහ. 'ඇවැත්නි' යි ඒ මහණහු ආයුෂ්මත් මහාචූන්ද තෙරැන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් මහාචූන්ද තෙරණුවෝ තෙල කීහ:

ඇවැත්නි, මේ සස්තෙහි මහණ අධිගමයන්හිලා කථායෙහි කුසල වූයේ විවර කොට බණනසුලු වෙයි: මම ප්‍රථමධ්‍යානයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි. මම ද්විතීයධ්‍යානයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි. මම තෘතීයධ්‍යානයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි. මම චතුර්ත්ව්‍යධ්‍යානයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි. මම ආකාශානඤ්ඤායතනයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි. මම විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි. මම ආකිඤ්ඤායතනයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි. මම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි. මම සඤ්ඤාචේදයිතනිරෝධයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි''යි.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුමාරි සමාපත්තිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො සමනුසුඤ්ඤාති සමනුගාහති සමනුභාසති. සො තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා කුමාරිනා සමාපත්තිකුසලෙන පරචික්ඛකුසලෙන පරචික්ඛපරියායකුසලෙන සමනු-
සුඤ්ඤායමානො සමනුගාහියමානො සමනුභාසියමානො ඉරිණං ආපජ්ජති විපිනං ආපජ්ජති අනයං ආපජ්ජති බ්‍යසනං ආපජ්ජති අනයබ්‍යසනං ආපජ්ජති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුමාරි සමාපත්තිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො එවං චෙතසා චෙතො පරිච්ච චෙතසිකරොති, කිනත්තං බො අයමායසමා කඤ්ඤාති විකඤ්ඤාති අධිගමෙසු “අහං පටිමං කුමාරිනං සමාපජ්ජාමිපි චුට්ඨාමිපි -පෙ- අහං සඤ්ඤාචෙදධිත-
නිරොධං සමාපජ්ජාමිපි චුට්ඨාමිපිති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුමාරි සමාපත්තිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො එවං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති.

1. දීඝරක්ඛං බො පන අයමායසමා, බණ්ඩකාරි ඡිද්ධකාරි සබලකාරි කම්මාසකාරි න සත්තනකාරි න සත්තනවුත්ති සිලෙසු දුසසිලො බො පනායමායසමා, දුසසිලං බො පන තථාගතප්පචෙදිතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

2. අසසඤ්ඤා බො පන අයමායසමා, අසසඤ්ඤා බො පන තථාගතප්පචෙදිතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

3. අප්පසාදො බො පන අයමායසමා, අනාවාරො, අප්පසාදං බො පන තථාගතප්පචෙදිතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

4. දුබ්බච්චා බො පන අයමායසමා, දෙවච්චසා බො පන තථාගතප්පචෙදිතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

5. පාපමිත්තො බො පන අයමායසමා, පාපමිත්තො බො පන තථාගතප්පචෙදිතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

6. කුසිත්තො බො පන අයමායසමා, කොසජ්ජං බො පන තථාගතප්පචෙදිතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්ති කුසල වූ පරචික්‍ෂායෙහි දක්ෂ වූ පරිචික්‍ෂාපරියායෙහි ඡේක වූ තථාගත ශ්‍රාවකයෙක් වේවයි ඔහු අනුයෝග-වතට නංවයි, කරුණු ගත්වා අසයි. සමනුභාසනා කරයි. හේ තථාගතයන් විසින් හෝ ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තියෙහි දක්ෂ පරචික්‍ෂායෙහි කුසල පරිචික්‍ෂාපරියායෙහි ඡේක වූ තථාගත ශ්‍රාවකයකු විසින් හෝ අනුයෝගවතට නංවනු ලබනුයේ කරුණු ගත්වනු ලබනුයේ සමනුභාසනා කරුණු ලබනුයේ සිස් බවට පැමිණෙයි. නිර්ගුණ භාවයට පැමිණෙයි. භානියට පැමිණෙයි. ව්‍යාසනයට පැමිණෙයි. අනායාසනයට පැමිණේ.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තියෙහි දක්ෂ පරසිත්ති දක්ෂ පරචික්‍ෂාපරියායෙහි ඡේක වූ තථාගත ශ්‍රාවකයෙක් වේවයි ඔහු මෙසේ සිතින් සිත පිරිසිදු මෙනෙහි කරයි: “මේ ආයුෂ්මත් කවර හෙයින් අධිගමයන්හිලා කථායෙහි දක්ෂ වූයේ විවර කොට බණන සුලු වේ” ද “මම ප්‍රථමධ්‍යානයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටින්නෙමි ද වෙමි යි.. මම සඤ්ඤාවේදයිකතිරොධයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගී සිටුනෙමි ද වෙමි” යි.

1. තථාගත වේවයි දැනුන් ඇති සමවත් හි කුසල පරසිත්ති කුසල පරචික්‍ෂාපරියායෙහි කුසල තථාගත ශ්‍රාවකයෙක් වේවයි මෙසේ ඔහු සිතින් සිත පිරිසිදු දන්තේ ය: මේ ආයුෂ්මත් දීඝිරාත්‍රයෙහි ශීලයෙහි බණ්ඩකාරිය, ඡීද්‍රකාරිය, කල්මාෂකාරිය, සත්තකකාරී නො වෙයි. සත්ත-ප්‍රවෘත්ති ඇතියෙන් නො වෙයි. මේ ආයුෂ්මත් දුශ්ශීලය, තෙල දොශ්ශීලය තථාගතප්‍රවිදින විනයෙහි පිරිහිනෙක.

2. මේ ආයුෂ්මත් ශ්‍රද්ධා නැත්තේ ය. තෙල ශ්‍රද්ධා රහිත බව තථාගත ප්‍රවිදින ධම්මිතයෙහි පිරිහිනෙක.

3. මේ ආයුෂ්මත් අල්පශ්‍රැත වූයේ ආචාර නැත්තේ ය. තෙල අල්පශ්‍රැතය තථාගතප්‍රවිදින ධම්මිතයෙහි පිරිහිනෙක.

4. මේ ආයුෂ්මත් දුර්ව්‍යය, තෙල දුර්ව්‍යභාවය තථාගතප්‍රවිදින ධම්මිතයෙහි පිරිහිනෙක.

5. මේ ආයුෂ්මත් පාපමිත්‍රය, තෙල පාපමිත්‍රතාව තථාගතප්‍රවිදින ධම්මිතයෙහි පිරිහිනෙක.

6. මේ ආයුෂ්මත් කුසිතයෙක, තෙල කුසිත භාවය තථාගතප්‍රවිදින ධම්මිතයෙහි පිරිහිනෙක.

7. මුට්ඨසාති ඛො පන අයමායසමා, මුට්ඨසාති ඛො පන තථාගතප්පච්චේතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

8. කුහකො ඛො පන අයමායසමා, කොහකො ඛො පන තථාගතප්පච්චේතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

9. දුඛිතරො ඛො පන අයමායසමා, දුඛිතරො ඛො පන තථාගතප්පච්චේතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

10. දුප්පකො ඛො පන අයමායසමා, දුප්පකො ඛො පන තථාගතප්පච්චේතෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

සෙය්‍යාථාපි ආවුසො සභායකො සභායකං ඵලං වදෙය්‍යා: යද්දතෙ සමම ධනෙන ධනකරණියං අසා, යාචිසාසි¹ මං ධනං, දසාමී තෙ ධනන්තී. සො කිසිච්චේදෙව ධනකරණියෙ සමුප්පන්නෙ සභායකො සභායකං ඵලං වදෙය්‍යා:

“අප්ඤා මෙ සමම ධනෙන, දෙනී මෙ ධනන්තී”. සො ඵලං වදෙය්‍යා: “තෙන හි සමම ඉධ ඛනාහී”ති. සො තත්‍ර ඛනනො නාධිගච්ඡෙය්‍යා, සො ඵලං වදෙය්‍යා: “අලිකං මං සමම අවච, කුච්ඡකං මං සමම අවච “ඉධ ඛනාහී”ති. සො ඵලං වදෙය්‍යා “නාහං තං සමම අලිකං අවච, කුච්ඡකං අවච, තෙන හි සමම ඉධ ඛනාහී”ති. සො තත්‍රපි ඛනනො නාධිගච්ඡෙය්‍යා, සො ඵලං වදෙය්‍යා “අලිකං මං සමම අවච, කුච්ඡකං මං සමම අවච ‘ඉධ ඛනාහී’ති. සො ඵලං වදෙය්‍යා “නාහං තං සමම අලිකං අවච, න කුච්ඡකං අවච, තෙන හි සමම ඉධ ඛනාහීති. සො තත්‍රපි ඛනනො නාධිගච්ඡෙය්‍යා, සො ඵලං වදෙය්‍යා “අලිකං මං සමම අවච, කුච්ඡකං මං සමම අවච ‘ඉධ ඛනාහී’ති. සො ඵලං වදෙය්‍යා “නාහං තං සමම අලිකං අවච, කුච්ඡකං අවච, තෙන හි සමම ඉධ ඛනාහී”ති. සො තත්‍රපි ඛනනො නාධිගච්ඡෙය්‍යා, සො ඵලං වදෙය්‍යා “අලිකං මං සමම අවච, කුච්ඡකං මං සමම අවච ‘ඉධ ඛනාහී’ති. සො ඵලං වදෙය්‍යා “නාහං තං සමම අලිකං අවච, කුච්ඡකං අවච, අපි ච අහමෙව උමාදං පාපුණිං චෙතසො විපරියාය”න්ති.

1. සාවේය්‍යාපි - මජ්ඣ.

7. මේ ආයුෂ්මත් මුළා සිහි ඇතියෙක, තෙල මුළා සිහි ඇති බව තථාගත ප්‍රවීදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

8. මේ ආයුෂ්මත් කුහකය, තෙල කොහොත් බව තථාගතප්‍රවීදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

9. මේ ආයුෂ්මත් දුභිරයෙක, තෙල දුභිරතාව තථාගතප්‍රවීදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

10. මේ ආයුෂ්මත් දුෂ්ප්‍රාඥය, තෙල දුෂ්ප්‍රාඥතාව තථාගතප්‍රවීදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

ඇවැත්නි, යම් සේ යහළුවෙක් යහළුවකුට මෙසේ කියා නම්: “යහළුව, යම් කලෙක තට ධනයෙන් ධනකරණී වේ නම් මා දන යදුවයි, තට ධන දෙමි” යි. එ යහළු කිසියම් ධන කරණියක් උපන් කල්හි යහළු හට මෙසේ කියයි; යහළුව මට ධනයෙන් අතී ඇත, මට ධන දෙව” යි. හේ මෙසේ කියයි: “එසේ නම් යහළුව මෙහි කනව” යි හේ එහි කනනුයේ කිසිවක් නො ලබන්නේ ය. හේ මෙසේ කියයි: “මෙහි කනව” යි. යහළුව මට මුසවා කියෙහි, යහළුව මට හිස් බස් කියෙහි, හේ මෙසේ කියන්නේ ය: “යහළුව මම තට මුසවා නොකිමි, හිස් බස් නොකිමි. එසේ නම් යහළුව මෙහි කනව” යි. හේ එහිදු කනනුයේ ධන නො ලබන්නේ ය. හේ මෙසේ කියයි: මෙහි කනවයි “යහළුව, මට මුසවා කියෙහි, යහළුව, මට හිස් බස් කියෙහි” යි. හේ මෙසේ කියයි: “යහළුව, මම තට මුසවා නො කිමි, හිස් බස් නො කිමි. එසේ වී නම් යහළුව, මෙහි කනවයි, හේ එහිදු කනනුයේ ධන නො ලබයි. හේ මෙසේ කියයි: “යහළුව, මෙහි කනව” යි මට මුසවා කියෙහි, යහළුව, මට හිස් බස් කියෙහි. යහළුව මම තට මුසවා නොකිමි, හිස් බස් නො කිමි. එසේ වී නම් යහළුව මෙහි කනවයි. හේ එහිදු කනනුයේ ධන නො ලබන්නේ ය. හේ මෙසේ කියයි: “යහළුව මෙහි කනවයි මට මුසවා කියෙහි, යහළුව, මට හිස් බස් කියෙහි, හේ මෙසේ කියයි: “යහළුව, මම තට මුසවා නො කිමි, හිස් බස් නො කිමි, වැලිදු මම ම උමතුට විඤ්චපයඤ්ඤායට පත්මි” යි.

එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු කත්ථි උක්ඛි අධිගමෙසු “අහං පඨමං කුමාරං සමාපජ්ජාමි පුට්ඨභාමි, අහං දුතියං කුමාරං සමාපජ්ජාමි පුට්ඨභාමි, අහං තතියං කුමාරං සමාපජ්ජාමි පුට්ඨභාමි, අහං චතුස්සං කුමාරං සමාපජ්ජාමි පුට්ඨභාමි, අහං ආකාසානඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජාමි පුට්ඨභාමි, අහං විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජාමි පුට්ඨභාමි, අහං ආකිඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජාමි පුට්ඨභාමි, අහං ආකිඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජාමි පුට්ඨභාමි, අහං තෙවසඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජාමි පුට්ඨභාමි, අහං සඤ්ඤාචේදිකතිරොධං සමාපජ්ජාමි පුට්ඨභාමි”ති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුමාරී සමාපත්තිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො සමනුසුඤ්ඤාති සමනුගාහති¹ සමනුභාසති. සො තථාගතෙන වා තථාගත සාවකෙන වා කුමාරීනා සමාපත්තිකුසලෙන පරචික්ඛකුසලෙන පරචික්ඛපරියායකුසලෙන සමනුසුඤ්ඤායමානො සමනුගාහියමානො සමනුභාසියමානො ඉරිණං ආපජ්ජති, බාසනං ආපජ්ජති, අනායබාසනං ආපජ්ජති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගත සාවකො වා කුමාරී සමාපත්තිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො එවං චේතසා චේතො පරිච්ඡ මනසිකරොති “කිනත්ථ ඛො අයමායසමා කත්ථි භොති චික්ඛි අධිගමෙසු “අහං පඨමං කුමාරං සමාපජ්ජාමි පුට්ඨභාමි -පෙ- අහං සඤ්ඤාචේදිකතිරොධං සමාපජ්ජාමි පුට්ඨභාමි”ති.

1. තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුමාරී සමාපත්තිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො එවං චේතසා චේතො පරිච්ඡ පජානාති: දීඝරක්ඛං ඛො අයමායසමා ඛණ්ඩකාරී ජිගුකාරී සබලකාරී කම්මාසකාරී න සත්තනකාරීන සත්තනවුත්ති සීලෙසු. දුසෙසීලා ඛො අයමායසමා, දුසෙසීලා ඛො පන තථාගතසාවචේදිකෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

2. අසසද්ධො ඛො පන අයමායසමා, අසසද්ධියං ඛො පන තථාගතසාවචේදිකෙ ධම්මචිනයෙ පරිභානමෙතං.

1. සමනුගාහති - මෙසං.

ඇවැත්නි, එ පරිද්දෙන් ම මහණ කථායෙහි දක්ෂ වූයේ අධිගමයන්හි විවර කොට කියන සුදු වෙයි: “මම පළමු දෑහැනට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම දෙවන දෑහැනට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම තෙවන දෑහැනට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම සිවුවන දෑහැනට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම ආකාසානඝ්ණායතනයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම විඤ්ඤාණඝ්ණායතනයට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම ආකිඤ්ඤායතනයට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි, මම සඤ්ඤාවෙදයිත නිරොධයට සමවදනෙමි ද, ඉන් නැගිටුනෙමි ද, වෙමි”යි.

තථාගත වෙවයි ධ්‍යාන ඇති සමාවන්හි දක්ෂ මෙරමා සිත්හි දක්ෂ පරචික්ඛපරියායෙහි කුසල තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වෙවයි එබඳු ඔහු අනුයෝගවතට නංවයි. කරුණු ගත්වා අසයි. සමනුභාසනා කරයි. හේ තථාගතයන් විසින් වෙවයි දෑහැන් ඇති සමාපත්ති කුසල පරචික්ඛ කුසල පරචික්ඛපරියාය කුසල තථාගතශ්‍රාවකයකු විසින් වෙවයි අනුයෝගයට නංවනු ලබනුයේ කරුණු ගත්වා අසනු ලබනුයේ සමනුභාසනා කරනු ලබන්නේ හිස් බවට පැමිණෙයි. නිර්ගුණ භාවයට පැමිණෙයි. අනයට පැමිණෙයි. ව්‍යසනයට පැමිණෙයි, අනයව්‍යසනයට පැමිණෙයි.

තථාගත වෙවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්ති කුසල පරචික්ඛ කුසල පරචික්ඛපරියාය කුසල තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වෙවයි එබඳු ඔහු මෙසේ සිතින් සිත පිරිසිදු මෙනෙහි කරයි: “කවර හෙයින් මේ ආයුෂ්මත් කථායෙහි දක්ෂ වූයේ අධිගමයන්හි විකල්පා කරන සුළු වේ ද “මම ප්‍රථම ධ්‍යානයට සම වදනෙමි ද ඉන් නැගිටුනෙමි ද... මම සඤ්ඤාවෙදයිත නිරොධයට සමවදනෙමි ද ඉන් නැගිටුනෙමි ද වෙමි”යි.

1. තථාගත වෙවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්ති කුසලපරචික්ඛ කුසල පරචික්ඛපරියායකුසල තථාගත ශ්‍රාවකයෙක් වෙවයි එබඳු ඔහු සිතින් සිත පිරිසිදු දන්නේ ය: “මේ ආයුෂ්මත් දීඝරාත්‍රයක් සිලයෙහි බණ්ඩකාරිය, ඡිද්‍රකාරිය, ගබ්ලකාරිය, කල්මාෂකාරිය, සන්තතකාරී නො වෙයි, සන්තත-වාහනී ද නො වෙයි, මේ ආයුෂ්මත් දුස්සිල්ය, තෙල දුස්සිල් බව වනාහි තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

2. මේ ආයුෂ්මත් අග්‍රඥය, තෙල සැදහැ නැති බව තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

3. අපසසුතො බො පන අයමායසමා අනාවාරො, අපසව්වං බො පන තථාගතස්සවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

4. දුබ්බවො බො පන අයමායසමා දෙව්වස්සනා බො පන තථාගතස්සවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

5. පාපමිත්තො බො පන අයමායසමා, පාපමිත්තො බො පන තථාගතස්සවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

6. කුසිතො බො පන අයමායසමා, කොයජ්ජං බො පන තථාගතස්සවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

7. මුට්ඨස්සති බො පන අයමායසමා, මුට්ඨස්සව්වං බො පන තථාගතස්සවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

8. කුහකො බො පන අයමායසමා, කොහඤ්ඤං¹ බො පන තථාගතස්සවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

9. දුඛ්භරො බො පන අයමායසමා, දුඛ්භරනා බො පන තථාගතස්සවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

10. දුප්පඤ්ඤා බො පන අයමායසමා, දුප්පඤ්ඤනා බො පන තථාගතස්සවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ පරිභානමෙතං.

යො චතාවුසො භික්ඛු ඉමෙ දසධම්මෙ අප්පභාය ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙසුරුපං ආපජ්ජස්සතිති තෙනං යානං විජුති. යො චතාවුසො භික්ඛු ඉමෙ දස ධම්මෙ පභාය ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙසුරුපං ආපජ්ජතිති යානමෙතං විජුතිති.

10. 2. 4. 6

අධිමාන සුත්තං.

එකං යමයං ආයස්මා මහාකස්සපො රාජගහෙ විහරති වෙථවනෙ කුලඤ්ඤාතිවාපෙ. තත්‍ර බො ආයස්මා මහාකස්සපො භික්ඛු ආමනෙයි 'ආවුසො භික්ඛවො'²ති. 'ආවුසො'ති බො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො මහාකස්සපස්ස පව්වසෙසාසු. ආයස්මා මහාකස්සපො එතදවොච:

1. කුහනා - සීල

2. භික්ඛවෙති - මජ්ඣ.

3. මේ ආයුෂ්මත් අල්පශ්‍රැත ය, ආචාර නැත්තෙක, තෙල අල්ප-ශ්‍රැතයාය තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක,

4. මේ ආයුෂ්මත් දුර්වයෙක, තෙල දුර්වභාවය තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක,

5. මේ ආයුෂ්මත් පාපමිත්‍රයෙක, තෙල පාපමිත්‍රතාව තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

6. මේ ආයුෂ්මත් කුසිතයෙක, තෙල කුසිතභාවය තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක,

7. මේ ආයුෂ්මත් මුළාසිහි ඇතියෙක, තෙල මුළාසිහි ඇති බව තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක,

8. මේ ආයුෂ්මත් කුහකයෙක, තෙල කොහොන් බව තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

9. මේ ආයුෂ්මත් දුර්භීරයෙක, තෙල දුර්භීරතාව තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක,

10. මේ ආයුෂ්මත් දුෂ්ප්‍රාඥයෙක, තෙල දුෂ්ප්‍රාඥතාව තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක,

ඇවැත්නි, ඒ මහණ මේ දසදහම් නොහැර මෙ සස්තෙහි වාද්ධියට විරුඪියට වෛපුලායට පැමිණේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නොවේ. ඇවැත්නි, එ මහණ මෙ දස දහම් හැරපියා මෙ සස්තෙහි වාද්ධියට විරුඪියට වෛපුලායට පැමිණේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වේ යයි.

10. 2. 4. 6

අධිමාන සූත්‍රය

එක් කලෙක ආයුෂ්මත් මහාකාශ්‍යප තෙරණුවෝ රජගහ නුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළඳවනයෙහි වාසය කරන සේක: එ කල්හි ආයුෂ්මත් මහාකාශ්‍යප තෙරණුවෝ 'ඇවැත්නි මහණෙනි' යි හික්මුන් ඇමතුහ. 'ඇවැත්නි' යි එ මහණ ආයුෂ්මත් මහාකාශ්‍යප තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් මහාකාශ්‍යප තෙරණුවෝ තෙල කීහ:

ඉධාට්ඨසො භික්ඛු අඤ්ඤං ඛ්‍යාකරොති ‘‘ඛිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි’’ති. තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුමාසී සමාපත්තිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො සමනුසුඤ්ඤාති සමනුගාහති සමනුභායති. සො තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා කුමාසීනා සමාපත්තිකුසලෙන පරචික්ඛකුසලෙන පරචික්ඛපරියායකුසලෙන සමනුසුඤ්ඤාසමානො සමනුගාහියමානො සමනුභාසියමානො ඉරිණං ආපජ්ජති, විපිනං ආපජ්ජති, අනයං ආපජ්ජති, ඛ්‍යාසනං ආපජ්ජති, අනයඛ්‍යාසනං ආපජ්ජති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුමාසී සමාපත්තිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච මනසිකරොති ‘‘කිං නු ඛො අයමායසමා අඤ්ඤං ඛ්‍යාකරොති ‘ඛිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි’’ති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුමාසී සමාපත්තිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාති.

අධිමානිකො ඛො අයමායසමා අධිමානසච්චො අප්පකෙත පක්ඛයඤ්ඤා අකතෙ කතසඤ්ඤා අනධිගතෙ අධිගතසඤ්ඤා අධිමානෙන අඤ්ඤං ඛ්‍යාකරොති ‘ඛිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි’’ති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුමාසී සමාපත්තිකුසලො පරචික්ඛකුසලො පරචික්ඛපරියායකුසලො එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච මනසිකරොති ‘‘කිනානු ඛො අයමායසමා නිසසාය අධිමානිකො අධිමානසච්චො අප්පකෙත පක්ඛයඤ්ඤා අකතෙ කතසඤ්ඤා අනධිගතෙ අධිගතසඤ්ඤා අධිමානෙන අඤ්ඤං ඛ්‍යාකරොති ‘ඛිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි’ති.’’

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙනි මහණ “ජාතිය ක්ෂීණ ය, බලසර වැස නිමවන ලදී, කරණි කෘතය, මේ අර්හත්ඛව පිණිය අන් කියෙක් නැතැ” යි දන්මි’ යි අර්හත්තය ප්‍රකාශ කෙරෙයි. තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති, සමාපත්තියෙහි කුසල පරවික්කයෙහි කුසල පරවික්කපයඝායයෙහි කුසල තථාගත ශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු අනුයෝගයට නංවයි. කරුණු ගත්වා අසයි, සමනුභාෂණා කරයි. හේ තථාගතයන් විසින් හෝ ධ්‍යාන ඇති සමාපත්ති කුසල වූ පරවික්ක කුසල වූ පරවික්කපයඝායයෙහි කුසල වූ තථාගත ශ්‍රාවකයකු විසින් හෝ අනුයෝගයට නංවනු ලබන්නේ කරුණු ගත්වනු ලබන්නේ සමනුභාෂණා කරනු ලබන්නේ තුට්ඨභාවයට පැමිණෙයි, නිර්ගුණ භාවයට පැමිණෙයි, අනයට පැමිණෙයි, ව්‍යාගනයට පැමිණෙයි, අනයව්‍යාගනයට පැමිණෙයි.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තියෙහි කුසල වූ පරවික්කයෙහි කුසල වූ පරවික්කපයඝායයෙහි කුසල වූ තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු මෙසේ සිතින් සිත පිරිසිඳ මෙනෙහි කරයි: “කවර හෙයින් මේ ආයුෂ්මත් ‘ජාතිය ක්ෂීණ ය, බලසර වැස නිමවන ලදී, සිවුමග කරණි කරන ලදී, මේ අර්හත්ඛව පිණිය අන් කියෙක් නැතැ’ යි දන්මි’ යි අර්හත්තය ප්‍රකාශ කෙරේ ද?” යි.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තියෙහි කුසල වූ පරවික්කයෙහි කුසල වූ පරවික්කපයඝාය කුසල වූ තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු මෙසේ සිතින් සිත පිරිසිඳ දන්නේ ය.

මේ ආයුෂ්මත් අධිමාන ඇතියේ අධිමානය සත්‍ය කොට ඇත්තේ අප්‍රාප්තයෙහි ප්‍රාප්තයෙහි යන සංඥ ඇතියේ අකෘතයෙහි කෘතයෙහි යන සංඥ ඇතියේ අනධිගතයෙහි අධිගතයෙහි යන සංඥ ඇතියේ අධිමානය කරණකොටගෙන ‘ජාතිය ක්ෂීණ ය, මග බලසර වැස නිමවීණ, සිවුමග කරණි කරන ලදී. මේ රහත් ඛව පිණිය අන් කියෙක් නැතැ’ යි දන්මි’ යි අර්හත්තය ප්‍රකාශ කරයි.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්ති කුසල පරවික්ක කුසල පරවික්කපයඝාය කුසල තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එ බඳු ඔහු මෙසේ සිතින් සිත පිරිසිඳ මෙනෙහි කරයි: “මේ ආයුෂ්මත් කවර කරුණක් නිසා අධිමාන ඇතියේ අධිමානය සත්‍ය කොට ඇතියේ අප්‍රාප්තයෙහි ප්‍රාප්ත-යෙහි යන සංඥ ඇතියේ අකෘතයෙහි කෘතයෙහි යි යන සංඥ ඇතියේ අනධිගතයෙහි අධිගතයෙහි යි යන සංඥ ඇතියේ අධිමානයෙන් “ජාතිය ක්ෂීණ ය, මග බලසර වැස නිමවීණ, මග කරණි කරන ලද, මේ අර්හත්-ඛව පිණිය අන් කියෙක් නැතැ’ යි දන්මි’ යි අර්හත්තය පහළ කෙරේ ද” යි.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුමාරි සමාපත්තිකුලො ලො පරිචික්ඛකුසලො පරිචික්ඛපරියායකුසලො ඵලං වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාති.

බහුසසුතො ඛො පන අයමායස්මා සුතධරො සුතසන්නිවයො, යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා, මජ්ඣිකල්‍යාණා, පරියොසානකල්‍යාණා සාක්ඛං සබ්බාඤ්ඤාං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුඤ්ඤාං බ්‍රහ්මචරියං අභිච්ඡන්ති. තථාඥාපාසා ධම්මා බහුසසුතා භොගන්ති ධර්මා වචසා පරිචිතා භෙදානුපෙක්ඛන්ති දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිකා. තස්මා අයමායස්මා අධිමානිකො අධිමාන සචෙට්ඨා අප්පනෙත පක්ඛසඤ්ඤා අකතෙ කතසඤ්ඤා අනධිගතෙ අධිගත සඤ්ඤා අධිමානෙන අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති 'බ්‍රහ්ම ජාති චුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං කතකරණියං නාපරං ඉත්ථිකායාති පජානාමි'ති.

තමෙනං තථාගතො වා තථාගතසාවකො වා කුමාරි සමාපත්තිකුසලො පරිචික්ඛකුසලො පරිචික්ඛපරියායකුසලො ඵලං වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාති, අභිජ්ඣාදු ඛො පන අයමායස්මා අභිජ්ඣාපරිපුරුක්ඛිතෙන වෙනසා බහුලං විහරති, අභිජ්ඣාපරිපුරුක්ඛානං ඛො පන තථාගතස්මාච්ඡිද්ධිනෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

බ්‍යාපනෙනා ඛො පන අයමායස්මා බ්‍යාපාදපරිපුරුක්ඛිතෙන වෙනසා බහුලං විහරති, බ්‍යාපාදපරිපුරුක්ඛානං ඛො පන තථාගතස්මාච්ඡිද්ධිනෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

ථිතථිද්ධො ඛො පන අයමායස්මා ථිතථිද්ධිපරිපුරුක්ඛිතෙන වෙනසා බහුලං විහරති, ථිතථිද්ධිපරිපුරුක්ඛානං ඛො පන තථාගතස්මාච්ඡිද්ධිනෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

උද්ධතො ඛො පන අයමායස්මා උද්ධච්ඡිපරිපුරුක්ඛිතෙන වෙනසා බහුලං විහරති, උද්ධච්ඡිපරිපුරුක්ඛානං ඛො පන තථාගතස්මාච්ඡිද්ධිනෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

විචික්ඛිතො ඛො පන අයමායස්මා විචික්ඛිතපරිපුරුක්ඛිතෙන වෙනසා බහුලං විහරති, විචික්ඛිතපරිපුරුක්ඛානං ඛො පන තථාගතස්මාච්ඡිද්ධිනෙ ධම්මචිතයෙ පරිභානමෙතං.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තිකුසල පරවික්කකුසල පරවික්කපරියායකුසල තථාගත ශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු සිතීන් සිත පිරිසිඳ දන්නේ ය.

මේ ආයුෂ්මත් බහුශ්‍රැත වූයේ ශ්‍රැතධර වූයේ ශ්‍රැතසංකීර්ණය කොට ඇතියේ ය. ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පශ්චිමසානකල්‍යාණ වූ යම් ඒ දහම් කෙනෙක් සාක්ෂි වූ සංඛ්‍යාඥාන වූ කෙවලපරිපූර්ණ වූ පරිශුද්ධ වූ චුක්ඛවයභීය පවසත් නම් එබඳු ධර්මයෝ ඔහු විසින් බහුශ්‍රැත වූවාහු ධ්‍යාන වූවාහු වචනයෙන් පරිචිත වූවාහු සිතීන් අනුප්‍රේක්ෂිත වූවාහු දෘෂ්ටියෙන් සුප්‍රතිවිඳි වූවාහු වෙත්. එහෙයින් මේ ආයුෂ්මත් අධිමාන ඇතියේ අධිමාන සත්‍ය කොට ඇතියේ අප්‍රාප්තයෙහි ප්‍රාප්තයෙහි යන සංඥ ඇතියේ අකෘතයෙහි කෘතයෙහි යන සංඥ ඇතියේ අනධිගතයෙහි ‘අධිගතයෙහි’ යන සංඥ ඇතියේ අධිමානයෙන් “ජාතිය ක්ෂීණය, චුක්ඛවයභීය වැස නිමවිණ, කරණිකෘතය, මෙ බව පිණිස අන් කියෙක් නැතැයි දන්මි” යි අර්හත්‍ය පහළ කෙරෙයි.

තථාගත වේවයි ධ්‍යාන ඇති සමාපත්තිකුසල පරවික්කකුසල පරවික්කපරියායකුසල තථාගතශ්‍රාවකයෙක් වේවයි එබඳු ඔහු මෙසේ සිතීන් සිත පිරිසිඳ දන්නේ ය; “මේ ආයුෂ්මත් අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇතියේ අභිධ්‍යායෙන් මැඩුණු සිතීන් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල අභිධ්‍යා පර්යුඤානය වනාහි තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් ව්‍යාපාදයට පැමිණියේ ව්‍යාපාදයෙන් මැඩුණු සිතීන් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ව්‍යාපාද පර්යුඤානය වනාහි තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් ථිතමිඳි ඇතියේ ථිතමිඳියෙන් මැඩුණු සිතීන් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ථිතමිඳි පර්යුඤානය වනාහි තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් උද්ධත වූයේ ඖද්ධත්‍යයෙන් මැඩුණු සිතීන් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල ඖද්ධත්‍යපර්යුඤානය වනාහි තථාගතප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් විචිකිච්ඡා ඇතියේ විචිකිච්ඡායෙන් මැඩුණු සිතීන් බොහෝ සේ වෙසෙයි. තෙල විචිකිත්සාපර්යුඤානය වනාහි තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

කම්මාරාමො ඛො පන අයමායස්මා කම්මරතො කම්මාරාමනං අනුයුක්තො. කම්මාරාමතා ඛො පන තථාගතප්පචේදිනෙ ධම්මේවිනයෙ පරිභානමෙතං.

භස්සාරාමො ඛො පන අයමායස්මා භස්සරතො භස්සාරාමනං අනුයුක්තො, භස්සාරාමතා ඛො පන තථාගතප්පචේදිනෙ ධම්මේවිනයෙ පරිභානමෙතං.

නිද්දරාමො ඛො පන අයමායස්මා නිද්දරතො නිද්දරාමනං අනුයුක්තො, නිද්දරාමතා ඛො පන තථාගතප්පචේදිනෙ ධම්මේවිනයෙ පරිභානමෙතං.

සඛග්ගිකාරාමො ඛො පන අයමායස්මා සඛග්ගිකරතො සඛග්ගිකාරාමනං අනුයුක්තො, සඛග්ගිකාරාමතා ඛො පන තථාගතප්පචේදිනෙ ධම්මේවිනයෙ පරිභානමෙතං.

මුට්ඨස්සති ඛො පන අයමායස්මා උත්තරිං කර්ණිකෙය ඔරමත්තකෙන විසෙසාධිගමෙන අත්තරාවොසානං ආපනෙතා. අත්තරාවොසානගමනං ඛො පන තථාගතප්පචේදිනෙ ධම්මේවිනයෙ පරිභානමෙතං.

සො වතාවුසො භික්ඛු ඉමෙ දසධම්මෙ අප්පභාය ඉමස්මිං ධම්මේවිනයෙ වුද්ධිං විරුළ්භිං චෙජුලං ආපජ්ජිස්සතිති නෙතංයානං විජ්ජති.

සො වතාවුසො භික්ඛු ඉමෙ දසධම්මෙ පභාය ඉමස්මිං ධම්මේවිනයෙ වුද්ධිං විරුළ්භිං චෙජුලං ආපජ්ජිස්සතිති යානමෙතං විජ්ජතිති.

10. 2. 4. 7

අධිකරණික සුත්තං

[සාවකී]

තත්ථ ඛො භගවා කලඤ්ඤං¹ භික්ඛුං ආරබ්භ භික්ඛු ආමනෙතසි 'භික්ඛවො'ති. භද්දෙනති තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ටසෙසාසු. භගවා එතදවොච:

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අධිකරණිකො හොති, අධිකරණසමථස්ස න-වණ්ණවාදී. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු අධිකරණිකො හොති, අධිකරණසමථස්ස-න වණ්ණවාදී, අයමෙ ධම්මො න පියත්තාය න ගරුත්තාය න භාවනාය න සාමය්ඤ්ඤාය න එකීභාවාය සංවත්තති.

1. කාලධකතං මජ්ඣං, කාලක භික්ඛුං සාය.

මේ ආයුෂ්මත් කර්මාරාම වූයේ කර්මයෙහි ඇලුණේ කර්මාරාම-තායෙහි අනුයුක්තයෙක. තෙල කර්මාරාමතාව වනාහි තරාගතප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් දෙධම්මලු වූයේ දෙධම්මලු බැවිහි ඇලුණේ දෙධම්මලු බැවිහි අනුයුක්ත වේ. තෙල දෙධම්මලු බව වනාහි තරාගතප්‍රවිදිත ධර්ම විනයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් නිදාරාම වූයේ නිදාරාමයෙහි ඇලුණේ නිදාරාමතායෙහි අනුයුක්තයෙක. තෙල නිදාරාමතාව වනාහි තරාගතප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් සඛග්ගිකාරාම වූයේ සඛග්ගිකායෙහි ඇලුණේ සඛග්ගිකාරාමතායෙහි අනුයුක්තයෙක. තෙල සඛග්ගිකාරාමතාව වනාහි තරාගතප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

මේ ආයුෂ්මත් මුළාසිහි ඇතියේ මතුයෙහි කරණි ඇතිවත් ම ස්වල්පමාත්‍ර විශෙෂාධිගමයෙන් අත්තරාවොසානසං පැමිණියේ ය. තෙල අත්තරාවොසානගමනය වනාහි තරාගතප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි පිරිහිනෙක.

ඇවැත්ති, එ මහණ මෙ දස දහම් නො හැරපියා මෙ සස්තෙහි වාද්ධියට විරුද්ධියට වෛපුලයට පැමිණේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ.

ඇවැත්ති, එ මහණ මෙ දස දහම් හැරපියා මෙ සස්තෙහි වාද්ධියට විරුද්ධියට වෛපුලයට පැමිණේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි.

10. 2. 4. 7

අධිකරණික සූත්‍රය

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කලඤ්ඤ මහණහු අරභයා මහණෙහි'යි හික්මුන් ඇමතු සේක. වහන්සැයි ඒ හික්මුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ.

1. මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ අධිකරණ ඇතියේ අධිකරණ සමථයාගේ වණ්චාදී නො වෙයි. මහණෙනි, යම් භෙයෙකින් මහණ අධිකරණ ඇතියේ අධිකරණ සමථයාගේ වණ්චාදී නො වේ නම් මෙ දහම් ද ප්‍රියභාවය පිණිස ගුරුභාවය පිණිස භාවනාව පිණිස ශ්‍රමණ භාවය පිණිස එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

2. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු න සික්ඛාකාමො හොති, සික්ඛාසමාදානස්ස න වණණවාදී. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු න සික්ඛාකාමො හොති, සික්ඛාසමාදානස්ස න වණණවාදී, අයමපි ධම්මො න පියත්තාය න ගරුත්තාය න භාවනාය න සාමඤ්ඤාය න එකීභාවාය සංවත්තති.

3. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පාපිට්ඨො හොති, ඉට්ඨා චිත්තයස්ස න වණණවාදී. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු පාපිට්ඨො හොති, ඉට්ඨාචිත්තයස්ස න වණණවාදී, අයමපි ධම්මො න පියත්තාය න ගරුත්තාය න භාවනාය න සාමඤ්ඤාය න එකීභාවාය සංවත්තති.

4. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කොධනො හොති, කොධචිත්තයස්ස න වණණවාදී. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කොධනො හොති, කොධචිත්තයස්ස න වණණවාදී, අයමපි ධම්මො න පියත්තාය -පෙ- න එකීභාවාය සංවත්තති.

5. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු මකඛි හොති, මකඛි චිත්තයස්ස න වණණවාදී. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු මකඛි හොති, මකඛිචිත්තයස්ස න වණණවාදී, අයමපි ධම්මො න පියත්තාය -පෙ- න එකී භාවාය සංවත්තති.

6. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සංයො හොති, සාංයොචිත්තයස්ස න වණණවාදී. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු සංයො හොති, සාංයොචිත්තයස්ස න වණණවාදී අයමපි ධම්මො න පියත්තාය -පෙ- න එකීභාවාය සංවත්තති.

7. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු මායාවි හොති, මායාවිත්තයස්ස න වණණවාදී. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු මායාවි හොති, මායාවිත්තයස්ස න වණණවාදී, අයමපි ධම්මො න පියත්තාය -පෙ- න එකීභාවාය සංවත්තති.

8. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මානං න නිසාමකජාතියො හොති ධම්ම නිසන්ඤ්ඤායා න වණණවාදී. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මානං න නිසාමකජාතියො හොති, ධම්ම නිසන්ඤ්ඤායා න වණණවාදී, අයමපි ධම්මො න පියත්තාය -පෙ- න එකීභාවාය සංවත්තති.

2. තවද මහණෙනි, මහණ ශික්ෂාකාම නො වූයේ ශික්ෂා සමාදානයෙනි ගුණ කියන්නේ නොවෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ශික්ෂාකාම නො වූයේ ශික්ෂාසමාදානයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වේ නම් මේ දහම ද ප්‍රියභාවය පිණිස ගුරුභාවය පිණිස භාවනාව පිණිස ශ්‍රමණ භාවය පිණිස එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

3. තවද මහණෙනි, මහණ ලමු ඉව්සා ඇතිගේ ඉව්සා විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ලමු ඉව්සා ඇතිගේ ඉව්සා විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වේ නම් මේ දහමුදු ප්‍රිය භාවය පිණිස ගුරු භාවය පිණිස භාවනාව පිණිස ශ්‍රමණ භාවය පිණිස එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

4. තවද මහණෙනි, මහණ කිපෙන සුදුගේ ක්‍රොධ විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදුගේ වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ කිපෙන සුදුගේ ක්‍රොධවිනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදුගේ වේ නම් මේ දහමුදු ප්‍රිය භාවය පිණිස ... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

5. තවද, මහණෙනි, මහණ මකු ගුණ ඇතිගේ මකඛිට්‍තයයාගේ ගුණ කියන සුදු නො වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ මකු ගුණ ඇතිගේ මකඛිට්‍තයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වේ නම් මේ දහමුදු ප්‍රිය-භාවය පිණිස ... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

6. තවද, මහණෙනි, මහණ ශය වූයේ ශයභාව විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ශය වූයේ ශයභාව විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වේ නම් මේදහමුදු ප්‍රියභාවය පිණිස ... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

7. තවද මහණෙනි, මහණ මායා ඇතිගේ මායා විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදුගේ වෙයි, මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ මායාවී වූයේ මායා විනයයාගේ ගුණ නො කියන සුදු වේ. නම් මේ දහමුදු ප්‍රියභාවය පිණිස... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

8. තවද මහණෙනි, මහණ නව ලොචතුරු දහම නො දරන සැහැවි ඇතිගේ ධර්මධාරණයෙනි ගුණ නො බණන සුදු වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ ධර්මධාරණයභාවය නැතිගේ ධර්මධාරණයේ ගුණ නො බණන සුදු වේ නම් මේ දහමුදු ප්‍රිය භාවය පිණිස... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

9. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු න පටිසල්ලානො හොති, පටිසල්ලානස්ස න වණ්ණවාදී යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු න පටිසල්ලානො හොති, පටිසල්ලානස්ස න වණ්ණවාදී, අයමි ධම්මො න පියත්තාය -පෙ- න එකීභාවාය සංවත්තති.

10. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුභවාරිනං න පටිසඤ්ඤානො හොති, පටිසඤ්ඤානස්ස න වණ්ණවාදී. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු න පටිසඤ්ඤානො හොති, පටිසඤ්ඤානස්ස න වණ්ණවාදී, අයමි ධම්මො න පියත්තාය, න ගරුත්තාය න භාවනාය න සාමඤ්ඤාය න එකීභාවාය සංවත්තති.

එවරුපස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො කිඤ්චාපි එවං ඉව්ඡා උප්පජ්ජයා: ‘අහො වත මං සමුභවාරී සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පූජෙය්‍යනි’. අථ ඛො නං සමුභවාරී න වෙව සකකරොනති, න ගරුකරොනති, න මානෙනති, න පූජෙනති, තං කිස්සහෙතු:

තථා භිස්ස භික්ඛවෙ විඤ්ඤ සමුභවාරී තෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අප්පභීතෙ සමනුපස්සනති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අස්සබලවක්ඛස්ස කිඤ්චාපි එවං ඉව්ඡා උප්පජ්ජයා: අහො වත මං මනුස්ස ආජාතියට්ඨානෙ යමෙය්‍යං, ආජාතියගෙ ජනඤ්ච හොජෙය්‍යං, ආජාතියපරිමජ්ජනඤ්ච පරිමජ්ජෙය්‍යනි”. අථ ඛො නං මනුස්සා න වෙව ආජාතියට්ඨානෙ යමෙය්‍යං, න ව ආජාතියගොජනං හොජෙය්‍යං, න ව ආජාතියපරිමජ්ජනං පරිමජ්ජනති. තං කිස්ස හෙතු: තථා භිස්ස භික්ඛවෙ විඤ්ඤ මනුස්සා තාති සායේය්‍යාති, කුට්ටෙය්‍යාති පිමොය්‍යාති වචෙය්‍යාති අප්පභීතාති සමනුපස්සනති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එවරුපස්ස භික්ඛුනො කිඤ්චාපි එවං ඉව්ඡා උප්පජ්ජයා: “අහො වත මං සමුභවාරී සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පූජෙය්‍යනි”. අථ ඛො නං සමුභවාරී න වෙව සකකරොනති, න ගරුකරොනති, න මානෙනති, න පූජෙනති. තං කිස්ස හෙතු: තථා භිස්ස භික්ඛවෙ විඤ්ඤ සමුභවාරී තෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අප්පභීතෙ සමනුපස්සනති.

1. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු න අධිකරණිකො හොති, අධිකරණසමථස්ස වණ්ණවාදී. යමි භික්ඛවෙ භික්ඛු න අධිකරණිකො හොති, අධිකරණසමථස්ස වණ්ණවාදී, අයමි ධම්මො පියත්තාය ගරුත්තාය භාවනාය සාමඤ්ඤාය එකීභාවාය සංවත්තති.

9. තවද මහණෙනි, මහණ පිළිසලන නැතියේ පිළිසලනෙහි ගුණ නොකියන සුදු වෙයි. මහණෙනි යම් හෙයකින් මහණ පිළිසලන ඇතියේ පිළිසලනෙහි ගුණ නොකියන සුදු වේ නම් මේ දහවුදු ප්‍රිය භාවය පිණිස ... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

10. තවද මහණෙනි, මහණ සමුම්සරනට පටිසන්ථාර නැතියේ පටිසන්ථාරයෙහි ගුණ නො බණන සුදු වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මහණ පටිසන්ථාර නැතියේ පටිසන්ථාරයෙහි ගුණ නො බණන සුදු වේ නම් මේ දහවුදු ප්‍රිය භාවය පිණිස ... එකී භාවය පිණිස නො වැටේ.

මහණෙනි, මෙබඳු මහණහට මෙබඳු ඉච්ඡාවක් උපදනේ ය: “සමුම්සරහු දිගින් මට සත්කාර කෙරෙත් නම් ගුරුකාර කෙරෙත් නම් බුහුමන් කෙරෙත් නම් පුද්ගල නම් අහෝ ඉතා මැනවැ”යි. එහෙත් සමුම්සරහු නොම සත්කාර කරත්, නොම ගුරුකාර කරත්, නොම බුහුමන් කරත්, නොම පුද්ගල. ඒ කවර හෙයෙන යත්:

එසේ මැයි, මහණෙනි, පින්වත් සමුම්සරහු ඔහුගේ අප්‍රතීණවූ ඒ පාප අකුසල ධර්මයන් දක්නාහු ය.

මහණෙනි, යම් පරිදි අස්ගුණධර්මයක් මෙබඳු ඉච්ඡායෙක් උපදනේ ය: මිනිස්සු මා ආඡානෙය ස්ථානයෙහි තබන් නම් මැනවැ, ආඡානෙය භොජන ද වළඳවන් නම් මැනවැ, ආඡානෙය පරිමාර්ජන ද කරන්නාහු නම් මැනවැ”යි එතෙකුදු වත් මිනිස්සු ඒ අස්ගුණධර්මය ආඡානෙයස්ථානයෙහි නො තබන්නාහ. ආඡානෙය භොජන නො ද වළඳවන්නාහ, ආඡානෙය පරිමාර්ජනය නො ද කරන්නාහ. එ කවර හෙයෙන යත්: එසේ ම ය, මහණෙනි, නුවණැති මිනිස්සු ඔහුගේ අප්‍රතීණ ශබ්ධවිදු කුශල්විදු ඉදු නොවන බව දු වක් බව දු දක්නාහු ය (එහෙයෙනි). මහණෙනි, එ පරිදිම මෙබඳු භික්ෂුහට “යහ හ! සමුම්සරහු මා සත්කාර කරන්නාහු නම් ගුරුකාර කරන්නාහු නම්, මානනා කරන්නාහු නම්, පුජනා කරන්නාහු නම් මැනවැ”යි. මෙබඳු ඉච්ඡායෙක් උපදනේ නමුදු ඔහුට සමුම්සරහු සත්කාර නො ද කරන්නාහ, ගුරුකාර නො ද කරන්නාහ, මානනා නො ද කරන්නාහ. පුජනා නො ද කරන්නාහ. එ කවර හෙයෙන යත්: එසේ ම ය, මහණෙනි, නුවණැති සමුම්සරහු ඔහුගේ අප්‍රතීණ පාප අකුසල ධර්මයන් දක්නාහු ය. එ හෙයෙන.

1. මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ අධිකරණ කාරක නො වෙයි. අධිකරණසමථය පිළිබඳ ගුණ බණන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ අධිකරණ කාරක නො වෙයි. අධිකරණසමථය පිළිබඳ ගුණ බණන්නේ වෙයි” යන යම් දහමෙක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය බවට ගුරුභාවයට භාවනාවට ශ්‍රමණධර්මයට එකී භාවයට වැටෙයි.

2. පුනවපරං හික්ඛවෙ හික්ඛු සික්ඛාකාමො හොති, සික්ඛාසමාදානයං වණණවාදී. යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු සික්ඛාකාමො සික්ඛාසමාදානයං වණණවාදී, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

3. පුනවපරං හික්ඛවෙ හික්ඛු අප්පිවෙජාහොති, ඉච්ඡාචිත්තයං වණණවාදී. යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු අප්පිවෙජාහොති, ඉච්ඡාචිත්තයං වණණවාදී, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

4. පුනවපරං හික්ඛවෙ හික්ඛු අකෙකාධනො හොති, කොධචිත්තයං වණණවාදී. යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු අකෙකාධනො හොති, කොධචිත්තයං වණණවාදී, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

5. පුනවපරං හික්ඛවෙ හික්ඛු අමකඛි හොති, මකඛිචිත්තයං වණණවාදී. යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු අමකඛි හොති, මකඛිචිත්තයං වණණවාදී, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

6. පුනවපරං හික්ඛවෙ හික්ඛු අසංයො හොති, සාංයො චිත්තයං වණණවාදී. යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු අසංයො හොති, සාංයො චිත්තයං වණණවාදී, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

7. පුනවපරං හික්ඛවෙ හික්ඛු අමායාචි හොති, මායාචිත්තයං වණණවාදී. යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු අමායාචි හොති, මායාචිත්තයං වණණවාදී, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

8. පුනවපරං හික්ඛවෙ හික්ඛු ධම්මානං නිසාමකජාතියො හොති, ධම්මනිසාමකජාතියො වණණවාදී. යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු ධම්මානං නිසාමකජාතියො හොති, ධම්මනිසාමකජාතියො වණණවාදී, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

9. පුනවපරං හික්ඛවෙ හික්ඛු පටිසලලීනො හොති, පටිසලලානං වණණවාදී. යමි හික්ඛවෙ හික්ඛු පටිසලලීනො හොති, පටිසලලානං වණණවාදී, අයමි ධම්මො පියත්තාය -පෙ- එකිභාවාය සංවත්තති.

2. තවද, මහණෙනි, අනෙකෙකි: මහණ ශික්ෂාකාම වෙයි, ශික්ෂා සමාදාය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි, “මහණෙනි, මහණ ශික්ෂාකාම වෙයි, ශික්ෂාසමාදාය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමෙක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි.

3. තවද මහණෙනි, අනිකෙකි: මහණ අල්පෙව්‍ය වෙයි, ඉච්ඡාවිනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි, “මහණෙනි, මහණ අල්පෙව්‍ය වෙයි, ඉච්ඡාවිනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමෙක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි.

4. තවද මහණෙනි, අනිකෙකි: මහණ නො කිපෙන සුඵ වෙයි, ක්‍රොධ-විනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි, “මහණෙනි, මහණ නො කිපෙන සුඵ වෙයි, ක්‍රොධවිනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමෙක් ඇත්ද මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි,

5. තවද මහණෙනි, අනෙකෙකි: මහණ ගුණමකු නො වෙයි, මකඛිතය පිළිබඳ ගුණබණන සුඵ වෙයි. “මහණෙනි, මහණ ගුණමකු නො වෙයි. මකඛිතය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමෙක් වේ ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි.

6. තවද මහණෙනි, මහණ ශය නොවෙයි, ශයභාවිතය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි, “මහණෙනි, මහණ, ශය නො වෙයි. ශයභාවිතය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමෙක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි.

7. තවද, මහණෙනි, අනිකෙකි: මහණ මායා නැතියේ වෙයි, මායා විනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි. “මහණෙනි, මහණ මායා නැතියේ වෙයි. මායා විනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමෙක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි.

8. තවද මහණෙනි, අනෙකෙකි: මහණ නව ලොවතුරාදහමුත් පිළිබඳ සොයන සැහැවි ඇතියේ වෙයි. ධර්මිසාමනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි. “මහණෙනි, මහණ දහමුත් පිළිබඳ සොයන සැහැවි ඇතියේ වෙයි, ධර්මිසාමනය පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි යන” යම් දහමෙක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ... එකී භාවයට වැටෙයි.

9. තවද මහණෙනි, අනෙකෙකි: මහණ පිළිසලන ඇතියේ වෙයි. පිළිසලන පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි, මහණෙනි, “මහණ පිළිසලන ඇතියේ වෙයි, පිළිසලන පිළිබඳ ගුණ බණන්තේ වෙයි” යන යම් දහමෙක් ඇත් ද, මේ දහම ද ප්‍රිය භාවයට -පෙ- එකී භාවයට වැටෙයි.

10. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බභවාරිනං පටිසඤ්චාරකො හොති, පටිසඤ්චාරකස්ස වණ්ණවාදී. යමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසඤ්චාරකො හොති, පටිසඤ්චාරකස්ස වණ්ණවාදී, අයමපි ධම්මො පියත්තාය ගරුත්තාය-භාවනාය, සාමඤ්ඤාය එකිභාවාය සංවත්තති.

එවරුපස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො කිඤ්ඤාපි න එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජයා, “අහො වත මං සබ්බභවාරී සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං, මානෙය්‍යං. පුජෙ-ය්‍යංහි”. අප් ඛො නං සබ්බභවාරී සක්කරොහති, ගරුකරොහති, මානෙහති, පුජෙහති, තං කිසං හෙතු: තථා භිසං භික්ඛවෙ විඤ්ඤ සබ්බභ-වාරී තෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ පභිනෙ සමනුපස්සහති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ හද්දස්ස අසාචාරිකස්ස කිඤ්ඤාපි න එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජයා: “අහො වත මං මනුස්සා ආචාරියට්ඨානෙ යපෙය්‍යං ආචාරිය-භොජනඤ්ඤ භොජෙය්‍යං, ආචාරියපරිමජ්ජනඤ්ඤ පරිමජ්ජෙය්‍යංහි”, අප් ඛො නං මනුස්සා ආචාරියට්ඨානෙ යපෙහති, ආචාරියභොජනඤ්ඤ භොජෙහති, ආචාරියපරිමජ්ජනඤ්ඤ පරිමජ්ජහති. තං කිසං හෙතු: තථා භිසං භික්ඛවෙ විඤ්ඤ මනුස්සා තාහි සාමෙය්‍යාහි කුටෙය්‍යාහි ජිම්මෙය්‍යාහි ජීවෙකෙය්‍යාහි පභිනාහි සමනුපස්සහති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එවරුපස්ස භික්ඛුනො කිඤ්ඤාපි න එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජයා: “අහො වත මං සබ්බභවාරී සක්කරෙය්‍යං, ගරුකරෙය්‍යං, මානෙය්‍යං, පුජෙය්‍යංහි”, අප් ඛො නං සබ්බභවාරී සක්කරොහති, ගරු-කරොහති, මානෙහති, පුජෙහති තං කිසං හෙතු: තථා භිසං භික්ඛවෙ විඤ්ඤ සබ්බභවාරී තෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ පභිනෙ සමනුපස්සහති.

10. 2. 4. 8

අකෙකාසක සුත්තං

[සාවකී]

යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අකෙකාසක පරිභාසකො අරියුපවාදී සබ්බභ-වාරිනං, අට්ඨානමෙතං අනවකාසො¹ යං සො දසනං බ්‍යසනානං අඤ්ඤ-තරං බ්‍යසනං න නිගච්චෙය්‍යා. කතමෙයං දසනං:

1. ඨානමෙතං අට්ඨාසො යං සො දසනං බ්‍යසනානං අඤ්ඤතරං බ්‍යසනං නිගච්චෙය්‍යා-මර්ඝං.

10. තවද මහණෙනි, අනෙකෙකි: මහණ සබ්බසරුන් පිළිබඳ පිළියඳර ඇතියේ වෙයි. පිළියඳර පිළිබඳ ගුණ බණන්නේ වෙයි. මහණෙනි “මහණ පිළියඳර ඇතියේ වෙයි. පිළියඳර පිළිබඳ ගුණ බණන්නේ වෙයි” යන යම් දහමක් ඇත් ද, මෙ දහම ද ප්‍රිය භාවයට ගුරුභාවයට භාවනාවට ශ්‍රමණධර්මයට එකී භාවයට වැටෙයි.

මහණෙනි, මෙවන් භික්ෂුහට “මට සබ්බසරහු සත්කාර කරන්නාහු නම්, ගුරුකාර කරන්නාහු නම් මානනා කරන්නාහු නම් පූජනා කරන්නාහු නම් මැනවැ”යි මෙවන් ඉච්ඡායෙක් නූපදනේ නමුදු ඔහට සබ්බසරහු සත්කාර කරන්නාහ, ගුරුකාර කරන්නාහ, මානනා කරන්නාහ. පූජනා කරන්නාහ, එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, එසේ මැයි නුවණැති සබ්බසරහු ඔහුගේ ඒ පාප අකුශල ධර්මයන් දක්නාහ,

මහණෙනි, යම් පරිදි හදු අශ්වාජානෙයහට “මිනිස්සු මා ආජානෙයසානෙයෙහි තබන්නාහු නම්, ආජානෙය භොජන ද වළඳවත් නම්, ආජානෙයපරිමාර්ජනා කරන්නාහු නම් ඉතා මැනවැ”යි යන මෙබඳු ඉච්ඡායෙක් නූපදනේ නමුදු මිනිස්සු ඔහු ආජානෙයසානෙයෙහි තබන්නාහ, ආජානෙයභොජන ද වළඳවන්නාහ, ආජානෙය පරිමාර්ජනය ද කරන්නාහ. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, එ එසේ මැයි නුවණැති මිනිස්සු ඔහුගේ ඒ ප්‍රතීණ ශය බව, කුච බව, ඉදු නොවන බව වක් බව දක්නාහ. එහෙයින්.

මහණෙනි, එපරිදි ම මෙවන් මහණෙහට “සබ්බසරහු මට සත්කාර කරන්නාහු නම්, ගුරුකාර කරන්නාහු නම්, මානනා කරන්නාහු නම් පූජනා කරන්නාහු නම් ඉතා මැනවැ”යි මෙබඳු ඉච්ඡායෙක් නූපදනේ ය. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, එසේ මැයි, නුවණැති සබ්බසරහු ඔහුගේ ඒ ප්‍රතීණ පාප අකුශල ධර්මයන් දක්නාහ. එහෙයින්”යි.

10. 2. 4. 8

අකෙකාසක සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, යම් මහණෙක් සබ්බසරුන්ට අකෙකාස පරිභාස කරන්නේ වෙද, ආර්යොපවාද කරන්නේ වෙ ද, යම් හෙයෙකින් හේ දශවිධ ව්‍යාගනයන් අතුරෙන් අන්‍යතර ව්‍යාගනයකට නො යන්නේ ය යන තෙල නො කරුණෙක, වන්නට අවකාශ ද නැත. කවර දශ දෙනෙකුත් අතුරින යත්:

අනධිගතං නාධිගව්‍යති, අධිගතා පරිභායනති, සඤ්ඤාමසා න වොදනයනති.¹ සඤ්ඤාමසා වා අධිමානිකො හොති, අනභිරතො වා ඉහවරියං වරති, අඤ්ඤාතරං වා සඤ්ඤාමසං ආපතති. ආපජ්ජති, ගාලං වා රොගානඤ්ඤාමසං ඵ්‍යති, උමොදං වා පාපුණාති චිත්ත කෙඤ්ඤාමසං, සමමුලොකා කාලං කරොති, කායසා හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිසාතං නිරයං උපපජ්ජති.

යො යො භික්ඛාව භික්ඛා අකෙකාසපරිභාසකො අරියුපවාදී සමුහම-
චාරිතං. යානමෙතං අටකාසො, යං යො ඉමෙසං දසනං බ්‍යාසනානං
අඤ්ඤාතරං බ්‍යාසනං නිගව්‍යයාති.

10. 2. 4. 9

කොකාලික සුතතං

[සාවකී]

අථ ඛො කොකාලිකො භික්ඛා යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමසං, උපසඤ්ඤාමසං හගවන්තං අභිවාදෙකා ඵකමන්තං නිසීදී. ඵකමන්තං නිසීදෙකා ඛො කොකාලිකො භික්ඛා හගවන්තං ඵතදවොච: “පාපිච්ඡා හතෙන සාරිපුත්ත මොග්ගලානා, පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතා”ති.

මා හෙවං කොකාලික, මා හෙවං කොකාලික, පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්තමොග්ගලානොප්පාදොසු වින්තං, පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

දුතියස්මි ඛො කොකාලිකො භික්ඛා හගවන්තං ඵතදවොච: “කිංකාපි මෙ හතෙන හගවා සඤ්ඤාමසො පව්වසිකො, අථ ඛො පාපිච්ඡාව සාරිපුත්තමොග්ගලානොප්පාදොසු වින්තං, පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.”

මා හෙවං කොකාලික මා හෙවං කොකාලික, පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්තමොග්ගලානොප්පාදොසු වින්තං, පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

1. න වොදනයති මජ්ඣං, න වොදනයති සිමු.

අනාගත ධර්ම නොලබන්නේ ය, අධිගත ධර්මින් පිරිහෙන්නේ ය, ශාසනසංඝාතයෝ ඔහුගේ ව්‍යවදානයට නො යෙති. සද්ධම්මයෙහි අධිමානික හෝ වෙයි, අනභිරත වැ සසුන් බලසර කෙරෙයි, එක්තරා සකිලිටි ඇවැනකට හෝ අවදනේ වෙයි, දැඩි රෝගානුකූලයක් හෝ ස්පර්ශ කරයි, විභවික්ෂේප සංඛ්‍යාත උමතුටට හෝ පැමිණෙයි. සම්මුඛ ව කල්පය කෙරෙයි. කාලුන් මරණින් මතුයෙහි අපාය දුර්ග්භි විනිපාත සංඛ්‍යාත තිරයට එළඹේ.

මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් සමුම්පරුනට ආක්‍රොශ හා පරිභාෂ කරන්නේ වේ ද, ආයෙඛාපවාද කරන්නේ වේ ද, හේ තෙල දශව්‍යග්‍ය-යන් අතුරින් අත්‍යන්තරව්‍යග්‍යයකට පැමිණෙන්නේ ය යන යමෙක් ඇත් ද තෙල කරුණ ඇති.

10. 2. 4. 9

කොකාලික සූත්‍රය

[සැවැත්]

එසද කොකාලික මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹිණ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් කෝකාලික මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය. “වහන්ස, සැරියුත් මුගලන්හු පාපෙච්ඡයහ. පාපඉච්ඡාවන්ගේ වශයට ගියහ”යි.

කොකාලිකය, නහමක් මෙසේ කිය, කොකාලිකය, නහමක් මෙසේ කිය, කොකාලිකය, සැරියුත් මුගලන්හු කෙරෙහි සිත පහදව, සැරියුත් මුගලන්හු පෙශලයහ යි.

කොකාලික මහණ දෙවනවට ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: “වහන්ස, මා හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශ්‍රඩාව එළවත් නමුදු ප්‍රත්‍යයික වෙන් නමුදු සැරියුත් මුගලන්හු පාපෙච්ඡයහ. පාපඉච්ඡාවන්ගේ වශයට ගියහ”යි.

“කොකාලිකය, නහමක් මෙසේ කිය, කොකාලිකය, නහමක් මෙසේ කිය, කොකාලිකය, සැරියුත් මුගලන්හු කෙරෙහි සිත පහදව, සැරියුත් මුගලන්හු පෙශලයහ”යි.

තනියමපි බො¹ කොකාලිකො භික්ඛු භගවතං එතදවොච: කිංකොපි මෙ භතෙන භගවා සද්ධාසිකො පච්චයිකො අථ බො පාපිච්චාව සාරිපුත්ත- මොග්ගල්ලානා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතා''ති.

මා හෙවං කොකාලික, මා හෙවං කොකාලික, පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්තමොග්ගල්ලානෙසු විතං, පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගල්ලානාති.

අථ බො කොකාලිකො භික්ඛු උට්ඨායාසනා භගවතං අභිවාදෙත්වා පදකඛිණං කත්වා පකකාමී. අවිරපකකනතසෙසව කොකාලිකස්ස භික්ඛුනො සාසපමනාහි පිළකාහි සබ්බො කායො ඵුට්ඨො අහොසි. සාසපමන්තරියො හුත්වා මුග්ගමන්තරියො අහෙසුං. මුග්ගමන්තරියො හුත්වා කල්ලායමන්තරියො අහෙසුං. කල්ලායමන්තරියො හුත්වා කොලට්ඨිමන්තරියො අහෙසුං. කොලට්ඨි- මන්තරියො හුත්වා කොලමන්තරියො අහෙසුං, කොලමන්තරියො හුත්වා ආමලකමන්තරියො අහෙසුං. ආමලකමන්තරියො හුත්වා බෙලුවසලාට්ඨ- කමන්තරියො අහෙසුං. බෙලුවසලාට්ඨකමන්තරියො හුත්වා බිලලමන්තරියො අහෙසුං. බිලලමන්තරියො හුත්වා පභිජ්ජිංසු. පුබ්බඤ්ඤි ලොභිතඤ්ඤි පග්ගරිංසු. ඤායස්සදං කදලිපතෙනසු සෙති මච්ඡාව වීසගිලිතො.

අථ බො තුදු පච්චෙක බ්‍රහ්මා² යෙන කොකාලිකො භික්ඛු තෙනුප- සඬකමී, උපසඬකමීත්වා වෙහාසෙ යත්වා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච: “පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්තමොග්ගල්ලානෙසු විතං, පෙසලා සාරි- පුත්ත මොග්ගල්ලානා''ති.

කොසි ත්වං ආවුසොති?

අහං තුදු පච්චෙකබ්‍රහ්මාති.

නනු ත්වං ආවුසො භගවතා අනාගාමී ව්‍යාකතො, අථ කිං වරහි ඉධාගතො? පස්ස යාවඤ්ඤි තෙ ඉදං අපරඥානති.

අථ බො තුදු පච්චෙකබ්‍රහ්මා කොකාලිකං භික්ඛුං ගාථාහි අර්ඤ්ඤාසි:

1. පුරිසස්ස හි ජාතස්ස කුයාරි ජායතෙ මුඛෙ,
යාය ඡිත්තං අතනානං බාලො දුබ්බාසිතං භණං.
2. යො නිජ්ජියං පසංසති තං වා නිජ්ජති යො පසංසියො,
විචිනාති මුඛෙන යො කලිං කලිතා තෙන සුඛං නා වීත්ති.

1. තනියමපි බො භික්ඛවෙ - මජ්ඣං.

2. තුරුපච්චෙක බ්‍රහ්මා - මජ්ඣං. තුදුපච්චෙකබ්‍රහ්මා - සායා.

කොකාලික මහණ තෙවනවට ද භාග්‍යවතුන්වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය: “වහන්ස, මාහට භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ශ්‍රද්ධාව එළවත් නමුදු ප්‍රත්‍යායික වෙත් නමුදු වැලිත් සැරියුත් මුගලන්හු පාපෙව්‍යසහ, පාපඉව්‍යාවන්ගේ වශයට ගියහ”යි,

“කොකාලිකය, නහමක් මෙසේ කිය, කොකාලිකය, නහමක් මෙසේ කිය, කොකාලිකය සැරියුත් මුගලන්හු කෙරෙහි සිත පහදව, සැරියුත් මුගලන්හු පෙශලයහ”යි.

ඉක්බිති කොකාලික මහණ හුනස්නෙන් නැග භාග්‍යවතුන්වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට ගියේය. බැහැර ගිය නොබෝ කල් ඇත්තා වූ ම කොකාලික මහණ හුගේ හැම කය සර්ෂපමාත්‍ර වූ පොළින් පැතුරුනේ විය. (ඒ පොළ) සර්ෂපමාත්‍ර ව මුද්ගමාත්‍ර විය. මුද්ගමාත්‍රික ව කඩල ඇට පමණැති විය. කඩලට පමණැතිව ඩෙබ්බට පමණැති විය. ඩෙබ්බට පමණ ව කොල මාත්‍රික විය, කොල මාත්‍රික ව ආමලක මාත්‍රික වූහ. ආමලක මාත්‍රිකව තරුණ බිල්වඵලමාත්‍රික විය. තරුණ බිල්වඵලමාත්‍රික ව බිල්ව මාත්‍රික විය. බිල්ව මාත්‍රික ව බිඳිණ. පුයා හා ලේ වගුලේය, හේ විසගිලි මස්සකු සෙයින් කේල්පත්ති හෝන්තේ ය.

එකල්හි කුදු පවෙකබ්‍රහ්ම කොකාලික කරා එළැඹීමේ ය. එළැඹ අහස්හි සිට කොකාලික මහණහට තෙල කිය; “කොකාලිකය, සැරියුත් මුගලන්හු කෙරෙහි සිත පහදව, සැරියුත් මුගලන්හු පෙශලයහ”යි.

ඇවැත්නි, තෝ කවරෙක් වෙහි සි?

“මම කුදු පවෙකබ්‍රහ්ම වෙමි”යි

ඇවැත්නි, තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අනාගාමී ව්‍යාකෘත නො වෙහි ද? වැලි දෑත් කවර හෙයින් මෙහි ආයෙහි දැයි. යම්තාක් මෙය තාගේ අපරාධ වේ ද ඒ තාක් දකුව”යි.

එසේද කුදු පවෙකබ්‍රහ්ම කොකාලික මහණ හට ගාථායෙන් කිය:

1. බාලතෙම දුබ්බිබ්‍රහ්මන්තෝ යම් පරොස් බස් සඛ්ඛ්‍යාත අවියෙකින් තමා සිදුනේ නම්, උපන් පුරුෂයාගේ මුවෙහි පරොස් බස් නමැති කුශාරිය උපදනේ මැයි.

2. යමෙක් නිසුර්භයා පසස්නේ ද යමෙක් ප්‍රශංසාර්භ වේනම් ඔහුට හෝ නින්ද කරණේ ද, හේ මුඛින් අපරාධ රැස්කරණේය, ඒ අපරාධයෙන් සුව නො විදුනේය.

3. අප්‍රමතො¹ අයං කලි යො අකේඛස්ස ධනපරාජයො,
සබ්බසස්සාපි සත්ථාපි අත්තනා අයමෙව මහත්තතරො² කලි
යො සුගතෙස්ස මනං පදෙසයෙ³
4. සතං සහස්සානං නිරබ්බදනං, ඡන්ති සති පඤ්ච ව අබ්බදනි
යමරියගරහී නිරයං උපෙති, වාචං මනඤ්ඤ පණ්ඩාය පාපකන්ති''.

අථ බො කොකාලිකො භික්ඛු තෙනෙව ආබාධෙන කාලමකාසී,
කාලකතො ව කොකාලිකො භික්ඛු පදුමනිරයං උපපජ්ජි සාරිපුත්ත-
මොනහලොනෙස්ස විතං ආසාතෙකා.

අථ බො බ්‍රහ්මා සහමපති අභික්කන්තාය රත්තියා අභික්කන්තවණ්ණො
කෙවලකප්පං ජෙනවනං ඔභාසෙකා යෙන භගවා තෙනුපසඬකමී, උප-
සඬකමීකා භගවන්තං අභිවාදෙකා එකමන්තං අට්ඨාසී, එකමන්තං ධීතො
බො බ්‍රහ්මා සහමපති භගවන්තං එතදවොච: “කොකාලිකො භතෙන භික්ඛු
කාලකතො, කාලකතො ව භතෙන කොකාලිකො භික්ඛු පදුමනිරයං
උපපතො සාරිපුත්තමුග්ගලොනෙස්ස විතං ආසාතෙකා”ති. ඉදමවොච
බ්‍රහ්මා සහමපති, ඉදං වකා භගවන්තං අභිවාදෙකා පදකඛිණං කකා
තජෙවන්තරධාසී.

අථ බො භගවා තස්සා රත්තියා අවටියෙන භික්ඛු ආමනෙසී. ඉමං
භික්ඛුවෙ රත්තිං බ්‍රහ්මා සහමපති අභික්කන්තාය රත්තියා අභික්කන්ත-
වණ්ණො කෙවලකප්පං ජෙනවනං ඔභාසෙකා යෙනාහං තෙනුපසඬකමී.
උපසඬකමීකා මං අභිවාදෙකා එකමන්තං අට්ඨාසී.

එකමන්තං ධීතො බො භික්ඛුවෙ බ්‍රහ්මා සහමපති මං එතදවොච:
“කොකාලිකො භතෙන භික්ඛු කාලකතො, කාලකතො ව භතෙන
කොකාලිකො භික්ඛු පදුමනිරයං උපපතො, සාරිපුත්තමුග්ගලොනෙස්ස
විතං ආසාතෙකා”ති. ඉදමවොච භික්ඛුවෙ බ්‍රහ්මා සහමපති ඉදං වකා
මං අභිවාදෙකා පදකඛිණං කකා තජෙවන්තරධාසීති.

දීඝං එවං වුතෙන අඤ්ඤතරො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: “කීච
නුබො භතෙන පදුමෙ නිරයෙ ආයුප්පමාණන්ති”. දීඝං බො භික්ඛු පදුමෙ
නිරයෙ ආයුප්පමාණං, න තං සුකරං සඬ්ඛාතුං “එත්තකානි වස්සානි”ති වා
“එත්තකානි වස්සසත්තානි”ති වා “එත්තකානි වස්සසහස්සානි”ති වා “එත්ත-
කානි වස්ස සතසහස්සානි”ති වානි.

1. අප්‍රමතකො - මජ්ඣං.

2. මහත්තතරො - මජ්ඣං.

3. පදෙසයෙ - මජ්ඣං.

3. දූෂිත ක්‍රීඩාවන්හි ලා තමා හා යම් සියලු ධනපරාජයෙක් වේ නම්, මේ අපරාධය අල්පමාත්‍ර වෙයි. යමෙක් සමාගමක් ගතයන් කෙරෙහි සිත ප්‍රද්විෂ්ට කෙරේ නම්, මෙය ම මහනගර අපරාධ වෙයි,

4. යම් හෙයකින් පාපක වූ වාන්මනස් පිහිටුවා ආයාචයන් ගරහනුයේ වේද, හෝ නිබ්බුද ගණනින් එක්දහස් එක්සිය සතියෙක් ද, අබ්බුද පසෙක් ද යි මෙතෙක් කාලමානයක් නිරයට එළඹෙයි.

එක්බිති කොකාලික මහණ ඒ ආබාධයෙන් ම මෙළේය. කල්ලරිය කළ කොකාලික මහණ සැරියුත් මුගලනුත් කෙරෙහි සිත් සටා පද්ම නිරයෙහි උපත.

එක්බිති සහම්පති බඹ මධ්‍යම රාත්‍රියෙහි විශිෂ්ට ජව්වර්ණ ඇතියේ සකල ජෙනවනය බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹිණ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙකැ සිට ගත, එකත් පසෙකැ සිටි සහම්පති බඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැල කෙළේය: “වහන්ස, කොකාලික මහණ මෙළේය. වහන්ස, මළ කොකාලික මාණ සැරියුත් මුගලනුත් කෙරෙහි සිත් දූෂ්‍ය කොට සටා පද්ම නිරයට එළැඹිණැ”යි සහම්පති බඹ මෙබස් කීය. මෙ බස් කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට එ දෙවරම් හි ම අතුරුදහන් කෙළේය.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එ රැ ගෙවීමෙන් මහණුන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, මෙ රැ සහම්පති බඹ මධ්‍යම රාත්‍රියෙහි විශිෂ්ට ජව්වර්ණ ඇතියේ සකල ජෙනවනය බබුළුවා මා කරා එළැඹිණ. එළැඹ මා සකසා වැද එකත්පස්ව සිටියේ ය.

මහණෙනි, එකත්පසෙක සිටි සහම්පති බඹ මට තෙල බස් සැල කෙළේය: “වහන්ස, කොකාලික මහණ මෙළේය. වහන්ස, කල්ලරිය කළ කොකාලික මහණ සැරියුත් මුගලනුත් කෙරෙහි සිත් ප්‍රදූෂ්‍ය කොට සටා පද්ම නිරයට එළැඹිණැ”යි, මහණෙනි, සහම්පති බඹ මෙය කීය. මෙය කියා මා සකසා වැද පැදකුණු කොට එ දෙවරම් හි ම අතුරුදන් කෙළේ”යි.

මෙසේ වදළ කල්හි අන්‍යතර මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය: “වහන්ස, පද්ම නිරයෙහි ආයුෂ් ප්‍රමාණය කෙතෙක් කල් වේ ද?”යි. “මහණ, පද්ම නිරයෙහි ආයුෂ්ප්‍රමාණය දීර්ඝය, එය “මෙතෙක් වර්ෂයහ”යි හෝ “මෙතෙක් වර්ෂශතයෙකැයි” හෝ “මෙතෙක් වර්ෂ සහස්‍රයෙකැ”යි හෝ මෙතෙක් වර්ෂ ශත සහස්‍රයෙකැ”යි හෝ ගණන්නට සුකර නො වේ”යි.

සකකා පන හතෙන උපමං කාතුනති.

“සකකා හික්ඛු”ති හගවා අවොච.

සෙය්‍යථාපි හික්ඛු වීසතිබාරිකො කොසලකො තිලවාහො, තතො පුරිසො වසසහනස්ස වසසහනස්ස අවචයෙන එකමෙකං තිලං උද්ධරෙය්‍ය, බිප්පතරං බො සො හික්ඛු වීසතිබාරිකො කොසලකො තිලවාහො ඉමිනා උපකකමෙන පරිකබ්‍යං පරියාදුනං ගවෙෂය්‍ය, නතෙට්ඨ එකො අබ්බුදෙ නිරයො.

සෙය්‍යථාපි හික්ඛු වීසති අබ්බුද නිරයා එවමෙකො නිරබ්බුදෙ නිරයො. සෙය්‍යථාපි හික්ඛු වීසති නිරබ්බුද නිරයා එවමෙකො අබ්බො නිරයො, සෙය්‍යථාපි හික්ඛු වීසතිඅබ්බො නිරයා එවමෙකො අහහො නිරයො. සෙය්‍යථාපි හික්ඛු වීසති අහහා නිරයා එවමෙකො අට්ඨො නිරයො. සෙය්‍යථාපි හික්ඛු වීසති අට්ඨා නිරයා එවමෙකො කුමුදෙ නිරයො. සෙය්‍යථාපි හික්ඛු වීසති කුමුද නිරයා එවමෙකො සොගඤ්ඤිකො නිරයො. සෙය්‍යථාපි හික්ඛු වීසතිසොගඤ්ඤිකා නිරයා එවමෙකො උප්පලකො නිරයො. සෙය්‍යථාපි හික්ඛු වීසති උප්පලකා නිරයා එව මෙවකො පුණ්ඩරිකො නිරයො. සෙය්‍යථාපි හික්ඛු වීසති පුණ්ඩරිකා නිරයා එවමෙකො පදුමො නිරයො. පදුමං බො පන හික්ඛු නිරයං කොකාලිකො හික්ඛු උප්පතෙනා සාරිපුතමොග්ගලොනෙසු විත්තං ආසාදෙකාති.

ඉදමවොච හගවා, ඉදං වතා සුගතො අථාපරං එතදවොච සකා.

1. පුරිසස්ස හි ජාතස්ස කුයාරි ජායතෙ මුඛෙ,
යාය ඡිත්ති අත්තානං බාලො දුබ්බාසිතං හණං.
2. යො නිත්ථිං පසංසති තං වා නිත්ථිං යො පසංසියො,
චිචිනාති මුඛෙන යො කලිං කලිනා තෙන සුඛං න විත්ති.

වහන්ස, උචමක් කළ හැකි''දෑ?යි,

“මහණ, හැකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

මහණ, යම් සේ කොඟල දෙශයෙහි වූ විසිකිරියක් ඇති තලගැළක් වේ නම්, පුරුෂයෙක් වර්ෂභයක්හුගේ වර්ෂ භයක්හුගේ ඇවෑමෙන් එයින් එක් එක් තලැටක් නංවා ගන්නේ නම් මහණ, විසිකිරියක් ඇති ඒ මාගධක තල ගැළ මේ උපක්‍රමයෙන් ක්ෂිප්‍රතර ව පරික්ෂයට පයඤ්ඤායට යන්නේ ය. එක් අර්වුද නිරයෙක් (පරික්ෂයට) නොයේ මැ යි.

මහණ යම් සෙයින් විංශත් අර්වුද නිරයෝ වෙත් නම්, එක් නිරර්වුද නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි: මහණ, යම් සෙයින් විංශත් නිරර්වුද නිරයෝ වෙත් නම් එක් අබ්බ නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ, යම් සෙයින් විංසති අබ්බ නිරයෝ වෙත් නම්, එක් අභහ නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ යම් සෙයින් විංසති අභහනිරයෝ වෙත් නම් එක් අටට නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ, යම් සෙයින් විංසති අටට නිරයෝ වෙත් නම් එක් කුමුද නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ, යම් සෙයින් විංසති කුමුද නිරයෝ වෙත් නම්, එක් සොගන්ධික නිරයෙක් එබඳු වෙයි, මහණ යම් සෙයින් විංශත් සොගන්ධික නිරයෝ වෙත් නම්, එක් උත්පලක නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ යම් සෙයින් විංශත් උත්පලක නිරයෝ වෙත් නම් එක් පුණ්ඩරික නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ යම් සෙයින් විංසති පුණ්ඩරික නිරයෝ වෙත් නම් එක් පදුම නිරයෙක් මෙබඳු වෙයි. මහණ සැරියුත් මුගලනුත් කෙරෙහි සිත් ප්‍රදුෂ්‍ය කොට සටා කොකාලික මහණ පදුම නිරයට එළැඹිණැ යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළහ. මෙය වදරා ශාස්තෘ වූ සුගතයන් වහන්සේ අනතුරුව තෙල ගාථා වදළ සේක:

1. දුබ්බි බණන බාල තෙම යමෙකින් තමා සිදුනේ නම් (එබඳු) කුඨාරියෙක් උපන් පුරුෂයාගේ මුවෙහි උපදනේ ය.

2. යමෙක් නින්දායකු පසස්නේ ද, යමෙක් හෝ ප්‍රශංසාර්ථ වේ නම් ඔහුට නිත්‍ය හෝ කෙරේ නම්, හේ මුවින් අපරාධ කරණේය. ඒ අපරාධ හෙතෙසෙන් සුඛ නො වීදුනේ ය.

3. අප්පමනෙතා අයං කලි යො අකෙකිසු ධනපරාජයො,
සබ්බසසාපි සභාපි අත්තනා අයමෙව මහත්තරො කලි
යො සුගතෙසු මනං පදෙසයෙ.
4. සතං සභසානං නිරබ්බදනං, ඡන්තිංසති පඤ්ච ව අබ්බදති
යමරියගරහි නිරයං උපෙති, වාවං මනඤ්ච පණ්ඩාය පාපකන්ති.

10. 2. 4. 10

බිණාසවබල සුත්තං

[සාවකී]

අථ බො ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උප-
සඬකම්ඤා භගවත්තං අභිවාදෙඤා ඒකමත්තං නිසීදි. එකමත්තං නිසීත්තං
බො ආයස්මත්තං සාරිපුත්තං භගවා ඒකදවොච: “කති නු බො සාරිපුත්ත
බිණාසවස්ස භික්ඛුනො බලාති, යෙහි බලෙහි සමන්තාගතො බිණාසවො
භික්ඛු ආසවානං බයං පටිජානාති ‘බිණා මෙ ආසවා’ති”.

දස භතෙන බිණාසවස්ස භික්ඛුනො බලාති, යෙහි බලෙහි සමන්තා-
ගතො බිණාසවො භික්ඛු ආසවානං බයං පටිජානාති “බිණා මෙ
ආසවා”ති.

කතමානි දස:

1. ඉධ භතෙන බිණාසවස්ස භික්ඛුනො අනිච්චතො සබ්බෙ සඬාරා
යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුද්ධො භොනති.

යමපි භතෙන බිණාසවස්ස භික්ඛුනො අනිච්චතො සබ්බෙ සඬාරා
යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුද්ධො භොනති. ඉදමපි භතෙන බිණාසවස්ස
භික්ඛුනො බලං භොති, යං බලං ආගම්ම බිණාසවො භික්ඛු ආසවානං
බයං පටිජානාති “බිණා මෙ ආසවා”ති.

2. පුන ව පරං භතෙන බිණාසවස්ස භික්ඛුනො අඛාරකාසුපමා කාමා
යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුද්ධො භොනති. යමපි භතෙන බිණාසවස්ස
භික්ඛුනො අඛාරකාසුපමා කාමා යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුද්ධො
භොනති, ඉදමපි භතෙන බිණාසවස්ස භික්ඛුනො බලං භොති, යං බලං
ආගම්ම බිණාසවො භික්ඛු ආසවානං බයං පටිජානාති “බිණා මෙ ආසවා”ති.

3. දුක්ඛසංවිතති ලා තමා හා යම් මුලා ධන පරාජයෙක් වේ නම්, මේ අපරාධය අල්පමාත්‍ර වෙයි.

සමාසක් හතරෙන් කෙරෙහි යමෙක් සිත ප්‍රද්විෂ්ට කෙරේ නම් මෙය ම මහත්තර අපරාධය වෙයි. හේ

4. පාපක වාචිමනස් පිහිටුවා ආයතියනට ගර්භා කරනුයේ යම් තීරයකට එළැඹේ නම්, හේ නිරර්වුද ගණනින් එක්දහස් එක්සිය සති-සෙක් ද අර්වුද පසෙක් ද යි මෙතෙක් කාලමානයෙක් ඔහට වේ යයි.

10. 2. 4. 10

බිණාසවබල සූත්‍රය

[සැවැත්]

එසඳ ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරුණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීගහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇදුරු කොට වැද එකත්පසෙක හුන්ග. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක: “ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් බලයන්ගෙන් සමන්වා-ගත ක්ෂිණාසුව මහණ මාගේ ආසුවයෝ ක්ෂිණයහ’යි ආසුවයන්ගේ ක්ෂය පිළිඳන්නේ නම්, ක්ෂිණාසුව මහණහුගේ එබඳු බල කෙතෙකැ?”යි.

වහන්ස, යම්බඳු බලකෙනෙකුන්ගෙන් සමන්වාගත ක්ෂිණාසුව මහණ මාගේ ආසුවයෝ ක්ෂිණයහ’යි පිළිඳන්නේ නම් ක්ෂිණාසුව මහණහුගේ එබඳු බල දස දෙනෙක.

කවර දස දෙනෙකයත්:

1. වහන්ස, මෙ සස්තෙහි ක්ෂිණාසුව මහණහු විසින් සඵසංස්කාරයෝ අනිත්‍ය විසින් ඇති සැටියෙන් සමාසක් ප්‍රඥායෙන් සුදාෂ්ට වෙත්,

වහන්ස, ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහු විසින් සඵසංස්කාරයෝ අනිත්‍ය විසින් ඇති සැටියෙන් සමාසක් ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දන්නා ලදහ යන යමෙක් ඇත් ද, වහන්ස, යම් බලයකට පැමිණ ක්ෂිණාසුව මහණ ‘මා විසින් ආසුවයෝ ක්ෂිණයහ’යි පිළිඳන්නේ නම්, මෙ ද ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහුගේ බලයෙක.

2. තවද වහන්ස, අනෙකකි. ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහු විසින් කාමයෝ අඛකාරකාසුපමයහ’යි ඇතිසැටියෙන් සමාසක් ප්‍රඥායෙන් මොනොවට දන්නා ලදහ. වහන්ස ක්ෂිණාසුව මහණහු විසින් කාමයෝ “අඛකාර කාසුපමයහ’යි ඇතිසැටියෙන් සමාසක් ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දන්නා ලදහ යන යමෙක් ඇත්නම් වහන්ස, යම් බලයකට පැමිණ ක්ෂිණාසුව මහණ “මාගේ ආසුවයෝ ක්ෂිණයහ’යි ප්‍රතිඥ කෙරේ නම්, මෙ ද ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහුගේ බලයෙක.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

3. පුන ව පරං හතෙන ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො විවෙකතින්තං විතං. හොති විවෙකපොණං විවෙකපඤ්ඤාරං. වච්ඤා¹ නෙක්ඛම්මාභිරතං ව්‍යනභිභූතං සබ්බසො ආසවද්ධානියෙහි ධරෙහි. යමපි හතෙන ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො විවෙකතින්තං විතං. හොති විවෙකපොණං විවෙකපඤ්ඤාරං. වච්ඤා. නෙක්ඛම්මාභිරතං ව්‍යනභිභූතං සබ්බසො ආසවද්ධානියෙහි ධරෙහි, ඉදමපි හතෙන ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො ඛලං හොති යං ඛලං ආගමම ඛිණාසවො භික්ඛු ආසවානං. ඛයං පටිජානාති, “ඛිණා මෙ ආසවා”ති.

4. පුන ව පරං හතෙන ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො චත්තාරො සතිපද්ධානා භාවිතා හොන්ති සුභාවිතා. යමපි හතෙන ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො චත්තාරො සතිපද්ධානා භාවිතා හොන්ති සුභාවිතා, ඉදමපි හතෙන ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො ඛලං හොති යං ඛලං ආගමම ඛිණාසවො භික්ඛු ආසවානං. ඛයං පටිජානාති, “ඛිණා මෙ ආසවා” ති.

5-10. පුනවපරං. හතෙන ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො චත්තාරො සමුප්පාදානා භාවිතා හොන්ති සුභාවිතා -පෙ- චත්තාරො ඉද්ධිපාද භාවිතා හොන්ති සුභාවිතා -පෙ- පඤ්චිඤ්ඤානි භාවිතානි හොන්ති සුභාවිතානි -පෙ- පඤ්චබලානි භාවිතානි හොන්ති සුභාවිතානි. -පෙ- සත්තබ්බොරුක්ඛිඛා භාවිතා හොන්ති සුභාවිතා. -පෙ- අරියො අට්ඨධර්මකො මග්ගො භාවිතො හොති සුභාවිතො. යමපි හතෙන ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො අරියො අට්ඨධර්මකො මග්ගො භාවිතො හොති සුභාවිතො, ඉදමපි හතෙන ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො ඛලං හොති යං ඛලං ආගමම ඛිණාසවො භික්ඛු ආසවානං. ඛයං පටිජානාති “ඛිණා මෙ ආසවා”ති.

ඉමානි ඛො හතෙන දස ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො බලානි, යෙහි බලෙහි සමන්තාගතො ඛිණාසවො භික්ඛු ආසවානං. ඛයං පටිජානාති “ඛිණා මෙ ආසවා”ති.

ථෙරවග්ගො චතුස්සො.

තත්තුද්දන්ත:

බාහුනො ආනන්දෙ ව පුණ්ණියො ව බ්‍යකරණං,
කස්සී අඤ්ඤාධිකරණං කොකාලිකො ව බලාති වා¹ ති.

1. විවෙකට්ඨං, මජ්ඣං.

1. වාහනානන්දෙ පුණ්ණියො බ්‍යකරං. කස්සීමානිකො,
තප්පකොකා සකොකාලි ඛිණාසවබලෙනවාති - මජ්ඣං.

3. තවද වහන්ස, අනෙකෙකි; ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහුගේ සිත සච්ඡකාර යෙන් ආසුවස්ථානීය ධර්මයන්ගෙන් වාතකවූයේ නෛෂ්ක්‍රමායෙහි ඇලුනේ කෙලෙසුන්ගෙන් දුරු වූයේ (එල සමාපත්තිවශයෙන්) නිව්ඤාන විවේකයට නැගුරු වූයේ විවේකප්‍රවණ වූයේ විවේකප්‍රාග්භාර වූයේ වෙයි. වහන්ස, ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහුගේ චිත්තය ආසුවයනට කරුණු වූ ක්ලේශ ධර්මයන් කෙරෙන් සච්ඡකාරයෙන් විගතාත්‍යවූයේ නෛෂ්ක්‍රමාගිරත වූයේ කෙලෙසුන්ගෙන් දුරුවූයේ විවේක නිමිත වූයේ විවේකප්‍රවණවූයේ විවේකප්‍රාග්භාරවූයේ වෙයි' යන යමෙක් ඇත්ද, වහන්ස, යම් බලයකට පැමිණ රහත් මහණ 'මාගේ ආශ්‍රවයෝ ක්ෂිණයහ'යි ආසුවක්ෂයය ප්‍රතිඥ කෙරේ නම් වහන්ස, මෙ ද රහත් මහණහුගේ බලයෙක.

4. තවද වහන්ස, අනෙකකි. ක්ෂිණාසුව මහණහු විසින් සතර සිව්ටන්හු බැවුනාහු මොනොවට බැවුනාහු වෙත්. වහන්ස, 'ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහු විසින් සතර සතිපට්ඨානයෝ වඩන ලද, මොනොවට වඩන ලදහ' යන යමෙක් ඇත්ද, යම් බලයකට පැමිණ රහත් මහණ 'මාගේ ආසුවයෝ ක්ෂිණයහ'යි ආසුවක්ෂයන්ගේ ක්ෂය පිළිදන්නේ නම්, වහන්ස, මෙ ද ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහුගේ බලයෙක.

5-10. තවද වහන්ස, අනෙකෙකි. ක්ෂිණාසුව මහණහු විසින් සතර සමාසක් ප්‍රධානයෝ භාවිත සුභාවිත වෙති -පෙ- සතර සාද්ධිපාදයෝ භාවිත සුභාවිත වෙති -පෙ- පඤ්ඤාදියෝ භාවිත සුභාවිත වෙති -පෙ- පඤ්ඤා බලහු භාවිත සුභාවිත වෙති -පෙ- සජ්ඣ බොධාබ්‍යාසයෝ භාවිත සුභාවිත වෙත්.-පෙ- ආයථි අෂ්ටාධිගික මාර්ගය භාවිත සුභාවිත වේ. වහන්ස, ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහු විසින් අරිඤ්චිමහ බැවිණ, මොනොවට බැවිණ යන යමෙක් ඇත්ද, වහන්ස, රහත් මහණ යම් බලයකට පැමිණ මාගේ ආශ්‍රවයෝ ක්ෂිණයහ'යි ආසුවයන් ගේ ක්ෂය පිළිදන්නේ නම්, මෙ ද රහත්මහණහුගේ බලයෙකි.

වහන්ස, යම් බලකෙනෙකුගෙන් සමන්වාගත රහත් මහණ මා විසින් ආසුවයෝ ක්ෂිණයහ'යි ආසුවයන්ගේ ක්ෂයය ප්‍රතිඥ කෙරේ නම් ක්ෂිණාසුව භික්ෂුහුගේ මෙ ඒ දස බලයි.

දස වැනි බිණාසවබල සූත්‍ර යි.
සතර වැනි ථෙර වර්ග යි.

එහි ලද්දන්ය:

බාහුතය, ආනන්දය, පුණ්ණිය, බ්‍යාකරණය, කත්ථිය, අඤ්ඤය, අධිකරණය, කොකාලිකය, බලසූත්‍රයදැයි දසයෙකි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

10. 2. 5. 1

කාමහොඟී සුත්තං.

එකං සමයං භගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩකසා ආරාමෙ. අථ ඛො අනාථපිණ්ඩකො ගහපති යෙන භගවා තෙනුපසංකමී. උපසංකමිත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමතං නිසීදි. එකමතං නිසින්නං ඛො අනාථපිණ්ඩකං ගහපතිං භගවා එතදවොච:

දස ඉමෙ ගහපති කාමහොඟී සන්නො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ දස.

1. ඉධ ගහපති එකවො කාමහොඟී අධිමේන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන. අධිමේන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන න අත්තානං සුඛෙති පිනෙති න සංවිහජති න පුඤ්ඤාති කරොති.

2. ඉධ පන ගහපති එකවො කාමහොඟී අධිමේන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන. අධිමේන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන අත්තානං සුඛෙති, පිනෙති, න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති.

3. ඉධ පන ගහපති එකවො කාමහොඟී අධිමේන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන. අධිමේන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන, අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, සං විහජති, පුඤ්ඤාති කරොති.

4. ඉධ පන එකවො කාමහොඟී ධම්මාධිමේන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන පි අසාහසෙන පි. ධම්මාධිමේන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන පි අසාහසෙන පි න අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති.

5. ඉධ පන ගහපති එකවො කාමහොඟී ධම්මාධිමේන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන පි. අසාහසෙන පි ධම්මාධිමේන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන පි අසාහසෙන පි අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, න සං විහජති කරොති.

6. ඉධ පන ගහපති එකවො කාමහොඟී ධම්මාධිමේන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන පි අසාහසෙන පි ධම්මාධිමේන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන පි අසාහසෙන පි අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, සං විහජති, පුඤ්ඤාති කරොති.

10. 2. 5. 1

කාමහොගී සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන්වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ අතේ පිඩු මහසිටුහුගේ ජෙතවන නම් ආරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි අනාථ පිණ්ඩික ගෘහපති තෙම භාග්‍යවතුන්වහන්සේ කරා එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හින. එකත්පසෙක හුන් අනාථ පිණ්ඩික ගෘහපති හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

ගැහැවිය, මෙ ලොවහි කාමහොගී හු දස දෙනෙක් විද්‍යාමාන වෙත්. කවර දස දෙනෙකයත්:

1. ගැහැවිය, මෙලොවහි එක් කාම හොගියෙක් අධම්මයෙන් සැහැසි කම්මින් හොග පර්යේෂණා කරණේය. අධම්මයෙන් සැහැසිකම්මින් හොග පර්යේෂණා කොට තමා නො සුවපත් කරන්නේය. නො පිනවන්නේය, සංවිභාග නො කරන්නේය, පින් නො කරන්නේ ය.

2. ගැහැවිය මෙලොවහි එක් කාම හොගියෙක් අධම්මයෙන් සාහසික කම්මයෙන් හොග සොයන්නේය. අධම්මයෙන් සාහසිකකම්මයෙන් හොග සොයා තමා සුවපත් කරන්නේය, පිනවනුයේය, සංවිභාග නො කරන්නේය, පින් නො කරන්නේය.

3. ගැහැවිය මෙලොවහි එක් කාමහොගියෙක් අධම්මයෙන් සාහසික කම්මයෙන් හොග සොයන්නේය. අධම්මයෙන් සාහසික කම්මයෙන් හොග සොයා තමා සුවපත් කරන්නේය, පිනවන්නේය, සංවිභාග කරන්නේය, පින් කරන්නේය.

4. ගැහැවිය, මෙලොවහි එක් කාමහොගියෙක් ධර්මාධම්මයෙන් සාහසයෙහිද අසාහසයෙහිද හොග සොයන්නේය. ධර්මාධම්මයෙන් සාහසයෙහිද අසාහසයෙහිද හොග සොයා තමා සුවපත් නො කරයි, නො පිනවයි, සංවිභාග නො කරයි, පින් නො කරයි.

5. ගැහැවිය, මෙ ලොවහි එක් කාමහොගියෙක් ධර්මාධම්මයෙන් ද සාහසයෙන් ද අසාහසයෙන් ද හොග සොයා තමා සුවපත් කරයි, පිනවයි, සංවිභාග නො කරයි, පින් නො කරයි.

6. ගැහැවිය, මෙලොවහි එක් කාමහොගියෙක් ධර්මාධම්මයෙහිද සාහසයෙහිද අසාහසයෙහිද හොග සොයන්නේය, ධර්මාධම්මයෙහිද සාහසයෙහිද හොග සොයා තමා සුවපත් කරන්නේය, පිනවන්නේය, සංවිභාග කරන්නේය, පින්කරන්නේය.

7. ඉධ පන ඵකච්චො කාමභොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන. ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන න අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති.

8. ඉධ පන ගහපති ඵකච්චො කාමභොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති, අසාහසෙන. ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති.

9. ඉධ පන ගහපති ඵකච්චො කාමභොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන. ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, සංවිහජති, පුඤ්ඤාති කරොති. තෙ ව භොගෙ ගථිතො මුච්ඡිතො අර්කාපනෙනා අනාදිනව දසසාවි අනිසසරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤති.

10. ඉධ පන ගහපති ඵකච්චො කාමභොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන. ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, සංවිහජති, පුඤ්ඤාති කරොති. තෙ ව භොගෙ අගථිතො අමුච්ඡිතො අනර්කාපනෙනා ආදිනවදසසාවි නිසසරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤති.

1. තත්‍ර ගහපති යවායං කාමභොගී අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන, අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන, න අත්තානං සුඛෙති, පිනෙති, න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති, අයං ගහපති කාමභොගී තිහි යානෙහි ගාරයො: 'අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන'ති ඉමිනා පයමෙන යානෙන ගාරයො. 'න අත්තානං සුඛෙති පිනෙති'ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන ගාරයො න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති'ති ඉමිනා තතියෙන යානෙන ගාරයොහා අයං ගහපති කාමභොගී ඉමෙහි තිහි යානෙහි ගාරයොහා.

7. ගැහැවිය, මෙලොවහි එක් කාමහොගියෙක් දැහැමින් නො සැහැසිකමින් හොගපර්යේෂණ කරන්නේය. දැමින් නො සැහැසිකමින් හොග- පර්යේෂණ කොට තමා සුවපත් නො කරන්නේය. නොපිනවන්නේය, සංවිභාග නො කරන්නේය, පින් නො කරන්නේය.

8. ගැහැවිය, මෙලොවහි එක් කාමහොගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසික කම්යෙන් හොග සොයන්නේය. ධර්මයෙන් අසාහසික කම්යෙන් හොග සොයා තමා සුවපත් කරන්නේය, පිනවන්නේය, සංවිභාග නො කරන්නේය, පින් නො කරන්නේය.

9. ගැහැවිය, මෙලොවහි එක් කාමහොගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහස- යෙන් හොග සොයන්නේය, ධර්මයෙන් අසාහසයෙන් හොග සොයා තමා සුවපත් කරයි, පිනවයි, සංවිභාග කරයි, පින් කරයි. (ලොභයෙන්) ග්‍රහිත වූයේ; මූර්ඡිතවූයේ, එහි බැස ගත්තේ ආදීනව නො දක්නා සුලුයේ නිසරණප්‍රඥ නැතියේ එ හොගයනුදු වලඳන්නේය.

10. ගැහැවිය, මෙලොවහි එක් කාමහොගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසයෙන් හොග පර්යේෂණ කරයි. දැහැමින් නො සැහැසියෙන් හොග සොයා තමා සුවපත් කෙරෙයි, පිනවයි, සංවිභාග කෙරෙයි, පින් කරයි. ග්‍රහිත නො වූයේ මූර්ඡිත නො වූයේ, එහි නො බැස ගත්තේ ආදීනව දක්නා සුලුයේ කිසරණ ප්‍රඥ ඇතියේ වලඳන්නේ යි.

1. ගැහැවිය, එහි යම් කාම හොගියෙක් අදහමින් සැහැසිකමින් හොග සොයන්නේ නම්, අදහමින් සැහැසිකමින් හොග සොයා තමා සුවපත් නො කෙරේ නම්, නො පිනවා නම්, සංවිභාග නො කෙරේ නම්, පින් නො කෙරේ නම්, ගැහැවිය මෙ කාමහොගී තෙම තුන් කරුණෙකින් ගැරැහිය යුත්තේ ය. 'අදහමින්, සැහැසිකමින් හොග පර්යේෂණ කරයි' යන මේ පළමු කරුණෙන් ගැරැහිය යුත්තේ ය. තමා සුවපත් නො කෙරෙයි, නො පින වයි, යන මේ දෙවන කරුණෙන් ගැරැහිය යුත්තේ ය. සංවිභාග නො කෙරෙයි, පින් නො කෙරෙයි යන මේ තුන්වන කරුණෙන් ගැරැහිය යුත්තේ ය, ගැහැවිය, මෙ කාමහොගී පුරුෂ මෙතුන් කරුණෙන් ගැරැහිය යුත්තේ ය.

2. තත්‍ර ගහපති යවායං කාමභොගී අධිමෙවන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන, අධිමෙවන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන අක්කානං සුඛෙති, පිනෙති, න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති, අයං ගහපති කාමභොගී ද්විති යානෙහි භාරයෙහා, එකෙන යානෙන පාසංසො. 'අධිමෙවන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනා'ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන භාරයො. 'අක්කානං සුඛෙති පිනෙති'ති ඉමිනා එකෙන යානෙන පාසංසො. 'න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති'ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන භාරයෙහා. අයං ගහපති කාමභොගී ඉමෙහි ද්විති යානෙහි භාරයො. ඉමිනා එකෙන යානෙන පාසංසො.

3. තත්‍ර ගහපති යවායං කාමභොගී අධිමෙවන භොගෙ පරියෙසති. සාහසෙන අධිමෙවන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන අක්කානං සුඛෙති, පිනෙති, සංවිහජති පුඤ්ඤාති කරොති. අයං ගහපති කාමභොගී එකෙන යානෙන භාරයෙහා, ද්විති යානෙහි පාසංසො. 'අධිමෙවන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනා'ති ඉමිනා එකෙන යානෙන භාරයො. 'අක්කානං සුඛෙති පිනෙති'ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො. 'සංවිහජති පුඤ්ඤාති කරොති'ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංසො. අයං ගහපති කාමභොගී ඉමිනා එකෙන යානෙන භාරයෙහා. ඉමෙහි ද්විති යානෙහි පාසංසො.

4. තත්‍ර ගහපති යවායං කාමභොගී ධම්මාධිමෙවන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන පි අසාහසෙන පි, ධම්මාධිමෙවන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන පි අසාහසෙන පි න අක්කානං සුඛෙති පිනෙති න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති, අයං ගහපති කාමභොගී එකෙන යානෙන පාසංසො, තිති යානෙහි භාරයෙහා. 'ධිමෙවන භොගෙ භොගෙපරියෙසති අසාහසෙනා'ති ඉමිනා එකෙන යානෙන පාසංසො. 'අධිමෙවන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනා'ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන භාරයෙහා, 'න අක්කානං සුඛෙති පිනෙති'ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන භාරයො. 'න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති'ති ඉමිනා තතියෙන යානෙන භාරයො. අයං ගහපති කාමභොගී ඉමිනා එකෙන යානෙන පාසංසො. ඉමෙහි තිති යානෙහි භාරයො.

2. ගැහැවිය, එහි යම් කාමභෝගියෙක් අධම්මයෙන් සාහසික කම්මයෙන් භෝග සොයා නම්, අධම්මයෙන් සාහසික කම්මයෙන් භෝග සොයා තමා සුවපත් කරයි නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග නොකෙරේ නම් පින් නොකෙරේ නම්, ගැහැවිය, මෙ කාමභෝගී පුරුෂයා කරුණු දෙකෙකින් ගැරඹිය යුත්තේය: එක් කරුණෙකින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. ‘අධම්මයෙන් සාහසික කර්මයෙන් භෝග සොයන්නේය: යන මේ පළමු කරුණෙන් ගැරඹිය යුත්තේය. තමා සුවපත් කෙරෙයි. පිනවයි යන මේ එක් කරුණෙන් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. සංවිභාග නො කෙරෙයි. පින් නො කෙරෙයි යන මේ දෙවන කරුණෙන් ගැරඹිය යුත්තේය. ගැහැවිය, මෙ කාමභෝගී පුරුෂ තෙම මේ දෙකරුණෙන් ගැරඹිය යුත්තේය. මේ එක් කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි.

3. ගැහැවිය, එහි යම් කාම භෝගියෙක් අධර්මයෙන් සාහසික කර්මයෙන් භෝග සොයා නම්, අධර්මයෙන්, සාහසික කර්මයෙන් භෝග සොයා තමා සුවපත් කෙරේ නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග කෙරේ නම් පින් කෙරේ නම්, ගැහැවිය, මෙ කාමභෝගියා එක් කරුණෙකින් ගැරඹිය යුතු වෙයි. දෙකරුණෙකින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි: අධර්මයෙන් සාහසික කර්මයෙන් භෝග සොයයි යන මේ එක් කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි, තමා සුවපත් කරයි. පිනවයි යන මේ පළමු කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි, සංවිභාග කරයි, පින් කෙරෙයි යන මේ දෙවන කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. ගැහැවිය, මෙ කාම භෝගියා මේ එක් කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි. මේ දෙකරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි.

4. ගැහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාමභෝගියෙක් ධර්මාධර්මයෙහි සාහසිකාසාහසිකකර්මයෙහි භෝග සොයා නම්, ධර්මාධර්මයෙන් හා සාහසිකාසාහසිකකර්මයෙහි භෝග සොයා තමා සුවපත් නො කෙරේ නම්, නොපිනවා නම්, සංවිභාග නොකෙරේ නම්, පින් නො කෙරේ නම්, ගැහැවිය, මෙ කාම භෝගී පුද්ගල එක් කරුණෙකින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි, තුන් කරුණෙකින් ගැරඹිය යුතු වෙයි. ‘දැහැමින් නො සැහැසි කමින් භෝග සොයන්නේය යන මේ එක් කරුණෙන් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. අධර්මයෙන් සාහසික කර්මයෙන් භෝග පර්යේෂණ කරයි යන මේ පළමුවන කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි. තමා සුවපත් නො කෙරෙයි නො පිනවයි යන මේ දෙවන කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි. සංවිභාග නො කරයි, පින් නො කරයි, යන මේ තුන්වන කරුණෙන් ගැරඹිය යුතු වෙයි. ගැහැවිය මෙ කාම භෝගී තෙම මේ එක් කරුණෙන් පැසැස්ස යුතු වෙයි. මේ තුන් කරුණෙන් ගැරඹිය යුතු වෙයි.

5. තත්‍ර ගහපති යථායං කාමභෝගී ධම්මාධිමෙතන භෝගෙ පරියෙසති සාහසෙන පි අසාහසෙන පි, ධම්මාධිමෙතන භෝගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන පි අසාහසෙන පි, අත්තානං සුඛෙති පීනෙති න සංවිහජති න පුඤ්ඤාති කරොති. අයං ගහපති කාමභෝගී ද්විතී යානෙති පාසංයො: ද්විතී යානෙති භාරයො: 'ධම්මෙතන භෝගෙ පරියෙසති අසාහසෙනා'ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංයො. අධිමෙතන භෝගෙ පරියෙසති සාහසෙනා'ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන භාරයො, 'අත්තානං සුඛෙති පීනෙති'ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංයො. න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති'ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන භාරයො. අයං ගහපති කාමභෝගී ඉමෙති ද්විතී යානෙති පාසංයො, ඉමෙති ද්විතී යානෙති භාරයො.

6. තත්‍ර ගහපති යථායං කාමභෝගී ධම්මාධිමෙතන භෝගෙ පරියෙසති සාහසෙන පි අසාහසෙන පි ධම්මාධිමෙතන භෝගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන පි අසාහසෙන පි අත්තානං සුඛෙති පීනෙති, සංවිහජති, පුඤ්ඤාති කරොති, අයං ගහපති කාමභෝගී තිතී යානෙති පාසංයො: එකෙන යානෙන භාරයො: ධම්මෙතන භෝගෙ පරියෙසති අසාහසෙනාති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංයො. අධිමෙතන භෝගෙ පරියෙසති සාහසෙනා'ති ඉමිනා එකෙන යානෙන භාරයො. 'අත්තානං සුඛෙති පීනෙති'ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංයො. සංවිහජති, පුඤ්ඤාති කරොති'ති ඉමිනා තතියෙන යානෙන පාසංයො. අයං ගහපති කාමභෝගී ඉමෙති තිතී යානෙති පාසංයො. ඉමිනා එකෙන යානෙන භාරයො.

7. තත්‍ර ගහපති යථායං කාමභෝගී ධම්මෙතන භෝගෙ පරියෙසති අසාහසෙන, ධම්මෙතන භෝගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන න අත්තානං සුඛෙති පීනෙති, න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති අයං ගහපති කාමභෝගී එකෙන යානෙන පාසංයො: ද්විතී යානෙති භාරයො: ධම්මෙතන භෝගෙ පරියෙසති අසාහසෙනා'ති ඉමිනා එකෙන යානෙන පාසංයො. 'න අත්තානං සුඛෙති පීනෙති'ති, ඉමිනා පඨමෙන යානෙන භාරයො. 'න සංවිහජති, න පුඤ්ඤාති කරොති'ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන භාරයො. අයං ගහපති කාමභෝගී ඉමිනා එකෙන යානෙන පාසංයො. ඉමෙති ද්විතී යානෙති භාරයො.

5. ගෑහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාමභෝගියෙක් ධර්මා ධර්මයෙහි සාහසිකා සාහසික කර්මයෙහි භෝග සොයා නම් ධර්මාධර්මයෙහි සාහසිකා සාහසික කර්මයෙහි භෝග සොයා තමා සුවපත් කෙරේ නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග නො කෙරේ නම්, පින් නො කෙරේ නම්, ගෑහැවිය, මේ කාමභෝගී පුද්ගල දෙකරුණෙකින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි, දෙකරුණෙකින් ගැරැහිය යුතු වෙයි: ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් භෝග සොයන්නේ යන මේ පළමු කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. අධර්මයෙන් සාහසික කර්මයෙන් භෝග සොයයි යන මේ පළමු කරුණින් ගැරැහිය යුතු වෙයි. තමා සුවපත් කරයි, පිනවයි යන මේ දෙවන කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. සංවිභාග නො කරයි, පින් නොකරයි යන මේ දෙවන කරුණින් ගැරැහිය යුතු වෙයි. ගෑහැවිය, මේ කාම භෝගී පුද්ගල මේ කරුණු දෙකින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. මේ කරුණු දෙකින් ගැරැහිය යුතු වෙයි.

6. ගෑහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාම භෝගියෙක් ධර්මාධර්මයෙහි, සාහසිකාසාහසික කර්මයෙහි භෝග සොයා නම් ධර්මාධර්මයෙහි සාහසිකාසාහසික කර්මයෙහි භෝග සොයා තමා සුවපත් කෙරෙයි නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග කෙරෙයි නම්, පින් කෙරෙයි නම්, ගෑහැවිය, මේ කාමභෝගී පුද්ගල තුන් කරුණෙකින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි, එක් කරුණෙකින් ගැරැහිය යුතුවෙයි. ධර්මයෙහි අසාහසික කර්මයෙහි භෝග පර්යේෂණ කරනුයේ යන මේ පළමු කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. අධර්මයෙහි සාහසික කම්යෙහි භෝග පර්යේෂණ කරනුයේ යන මේ එක් කරුණෙන් ගැරැහිය යුතු වෙයි. තමා සුවපත් කරනුයේ, පිනවන්නේ යන මේ දෙවන කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි, සංවිභාග කරනුයේ, පින් කරනුයේ යන මේ තෙවන කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. ගෑහැවිය, මේ කාමභෝගී පුද්ගල මෙතුන් කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. මේ එක් කරුණින් ගැරැහිය යුතු වෙයි.

7. ගෑහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාමභෝගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් භෝග සොයා නම්, ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් භෝග සොයා තමා සුවපත් නො කෙරෙයි නම්, නො පිනවා නම්, සංවිභාග නො කෙරේ නම්, පින් නොකෙරේ නම්, ගෑහැවිය, මේ කාමභෝගී පුද්ගල එක් කරුණෙකින් පැසැස්ස යුතු වෙයි. දෙකරුණෙකින් ගැරැහිය යුතු වෙයි: ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් භෝග පර්යේෂණ කරනුයේ යන මේ පළමු කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි. තමා සුවපත් නොකරනුයේ, නො පිනවයි යන මේ පළමුවන කරුණින් ගැරැහිය යුතු වෙයි. සංවිභාග නො කෙරෙයි, පින් නො කෙරෙයි යන මේ දෙවන කරුණින් ගැරැහිය යුතු වෙයි. ගෑහැවිය, මේ කාම භෝගී පුද්ගල මේ එක් කරුණින් පැසැස්ස යුතු වෙයි. මේ දෙකරුණින් ගැරැහිය යුතු වෙයි.

8. තත්‍ර ගහපති, යවායං කාමහොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන, ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිනෙති, න සංවිහරති, න පුඤ්ඤාති කරොති. අයං ගහපති කාමහොගී ද්විති යානෙහි පාසංයො: එකෙන යානෙන ගාරයෙහා: ‘ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනා’ ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංයො. අත්තානං සුඛෙති පිනෙති’ ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංයො. න සංවිහරති න පුඤ්ඤාති කරොති’ ති ඉමිනා එකෙන යානෙන ගාරයෙහා. අයං ගහපති කාමහොගී ඉමෙහි ද්විති යානෙහි පාසංයො. ඉමිනා එකෙන යානෙන ගාරයෙහා.

9. තත්‍ර ගහපති, යවායං කාමහොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන, ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති, පිනෙති සංවිහරති, පුඤ්ඤාති කරොති, තෙව භොගෙ ගථිතො මුච්ඡිතො අර්ඛාපනො අනාදිනව දසසාවි අනිසසරණ පඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤාති. අයං ගහපති, කාමහොගී තිති යානෙහි පාසංයො: එකෙන යානෙන ගාරයෙහා: ‘ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනා’ ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංයො, ‘අත්තානං සුඛෙති පිනෙති’ ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංයො. සංවිහරති පුඤ්ඤාති කරොති’ ති ඉමිනා තතියෙන යානෙන පාසංයො. ‘තෙව භොගෙ ගථිතො මුච්ඡිතො අර්ඛාපනො අනාදිනවදසසාවි අනිසසරණ පඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤාති’ ති, ඉමිනා එකෙන යානෙන ගාරයෙහා. අයං ගහපති කාමහොගී ඉමෙහි තිති යානෙහි පාසංයො. ඉමිනා එකෙන යානෙන ගාරයෙහා.

10. තත්‍ර ගහපති යවායං කාමහොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති, අසාහසෙන, ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිනෙති සංවිහරති පුඤ්ඤාති කරොති, තෙව භොගෙ අගථිතො අමුච්ඡිතො අනර්ඛාපනො, අදිනවදසසාවි නිසසරණ පඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤාති. අයං ගහපති, කාමහොගී චතුති යානෙහි පාසංයො: ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනා ති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංයො. අත්තානං සුඛෙති පිනෙති’ ති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංයො. සංවිහරති, පුඤ්ඤාති කරොති’ ති ඉමිනා තතියෙන යානෙන පාසංයො. තෙව භොගෙ අගථිතො අමුච්ඡිතො අනර්ඛාපනො අදිනවදසසාවි නිසසරණ පඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤාති, ඉමිනා චතුසෙන යානෙන පාසංයො.

8. ගැහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාමහොගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයා නම්, ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයා තමා සුවපත් කෙරේ නම්, පිනව්‍යා නම්, සංවිභාග නො කෙරේ නම්, පින් නො කෙරේ නම්, ගැහැවිය, මෙ කාම හොගියා දෙක-රුණෙකින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි: එක් කරුණෙකින් ගැරඹිය යුතු වෙයි: ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ පර්යේෂණ කරයි යන මේ පළමු වන කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. තමා සුවපත් කරයි, පිනවයි යන මෙ දෙවන කරුණින් ප්‍රශංසාර්ථ වෙයි. සංවිභාග නො කෙරෙයි, පින් නො කෙරෙයි යන මෙ එක් කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි. ගැහැවිය, මෙ කාම හොගී මෙ දෙකරුණින් පැයැස්ස යුතු වෙයි. මෙ එක්කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි.

9. ගැහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාම හොගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයා නම්, ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයා තමා සුවපත් කෙරෙයි නම් පිනවයි නම්, සංවිභාග කෙරෙයි නම්, පින් කෙරෙයි නම්, එ හොඟයනුදු ග්‍රහිතවූයේ මූර්ඡිත වූයේ එහි බැසගත්තේ ආදීනව නොදක්නා සුචූළයේ නිසරණ ප්‍රඥ ඇත්තේ වළඳානම්, ගැහැ-විය, මෙ කාමහොගී තෙම තුන් කරුණෙකින් පැයැස්ස යුතු වෙයි: එක් කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි: ධර්මයෙන් අසාහසික කර්මයෙන් හොඟ සොයයි යන මෙ පළමු කරුණින් පැයැස්ස යුතු වෙයි: තමා සුවපත් කෙරෙයි, පිනවයි යන මෙ දෙවන කරුණින් පැයැස්ස යුතු වෙයි. සංවිභාග කෙරෙයි, පින් කෙරෙයි යන මෙ තෙවන කරුණින් පැයැස්ස යුතු වෙයි එ හොඟයනුදු ග්‍රහිත වූයේ මූර්ඡිත වූයේ එහි බැස ගත්තේ, ආදීනව නො දක්නා සුචූළයේ නිසරණ ප්‍රඥ නැත්තේ වළඳ කරයි යන මෙ එක් කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි. ගැහැවිය, මෙ කාමහොගියා මෙ තුන් කරුණින් පැයැස්ස යුතු වෙයි. මෙ එක් කරුණින් ගැරඹිය යුතු වෙයි.

10. ගැහැවිය, ඔවුනතුරෙහි යම් කාමහොගියෙක් දහැමින් නො සැහැසි කමින් හොඟ සොයා නම් දහැමින් නො සැහැසි කමින් හොඟ සොයා තමා සුවපත් කරයි නම් පිනවයි නම් සංවිභාග කරයි නම්, පින් කරයි නම්, එ හොඟයනුදු ග්‍රහිත නො වූයේ මූර්ඡිත නො වූයේ එහි බැස නොගත්තේ ආදී නව දක්නා සුචූළයේ නිසරණ ප්‍රඥ ඇතියේ වළඳයි නම්, ගැහැවිය, මෙ කාමහොගී තෙම සතර කරුණෙකින් පැයැස්ස යුතු වෙයි: දහැමින් නොසැහැසි කමින් හොඟ සොයයි යන මෙ පළමු කරුණින් පැයැස්ස යුතු වෙයි. තමා සුවපත් කරයි, පිනවයි, යන මෙ දෙවන කරුණින් පැයැස්ස යුතු වෙයි. සංවිභාග කරයි, පින් කරයි, යන මෙ තෙවන කරුණින් පැයැස්ස යුතු වෙයි. එ හොඟයනුදු ග්‍රහිතවූයේ අමූර්ඡිත වූයේ අධ්‍යාපනන නො වූයේ ආදීනව දක්නා සුචූළයේ නිසරණ ප්‍රඥ ඇතියේ වළඳයි යන මෙ සතර වන කරුණින් පැයැස්ස යුතු වෙයි.

අයං ගහපති කාමභෝගී ඉමෙහි චතුභි යානෙහි පාසංසො.

ඉමෙ ඛො ගහපති දස කාමභෝගී සතො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ඛො ගහපති දසත්තං කාමභෝගීනං යවායං කාමභෝගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන. ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන, අත්තානං සුඛෙති පිනෙති. සංවිහරති පුඤ්ඤාති කරොති, තෙ ච භොගෙ අගථිතො අමුඡිජ්ජො අනර්ඝාපනො ආදීනවදසසාවී නිසසරණ පඤ්ඤා පටිභුඤ්ජති, අයං ඉමෙසං දසත්තං කාමභෝගීනං අග්ගො ච සෙට්ඨො ච පාමොකෙඛා ච උත්තමො ච පවරො ච.

සෙසාරාපි ගහපති ගවා ධීරං, ධීරමහා දධි, දධිමහා නවනිකං, නවනිකමහා සප්පි, සප්පිමහා සප්පිමණ්ඩා තස් අග්ගමකඛායති, එව මෙව ඛො ගහපති ඉමෙසං දසත්තං කාමභෝගීනං යවායං කාමභෝගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන, ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිනෙති සංවිහරති, පුඤ්ඤාති කරොති, තෙ ච භොගෙ අගථිතො අමුඡිජ්ජො අනර්ඝාපනො ආදීනවදසසාවී නිසසරණ පඤ්ඤා පටිභුඤ්ජති, අයං ඉමෙසං දසත්තං කාමභෝගීනං අග්ගො ච සෙට්ඨො ච පාමොකෙඛා ච උත්තමො ච පවරොවාති.

10. 2. 5. 2

භය සුත්තං

[සාවකී]

අථ ඛො අනාර්පිණධිකො ගහපති යෙන භගවා නෙත්තපසංකමී. උපසංකමීත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසිත්තං ඛො අනාර්පිණධිකං ගහපතිං භගවා එතදවොච:

යතො ඛො ගහපති අරියසාවකස්ස පඤ්ඤාභයාති වේරාති චූපසන්නාති භොතති, චතුභි සොතාපකතියඛෙග්හි සමන්තාගතො භොති, අරියො වසඤ්ඤායො පඤ්ඤාය සුද්ධිට්ඨො භොති සුප්පට්ඨිද්ධො, ආකඤ්ඤාමානො අත්තනාව අත්තනාං ව්‍යාකරෙය්‍ය:

ගැහැවිය, මේ කාම භෝගීතෙම මේ සතර කරුණෙන් පැයැයිය යුතු වෙයි.

ගැහැවිය, මේ දස කාමභෝගීහු ලොවහි විද්‍යමාන ම වෙති. ගැහැවිය, මේ දස කාමභෝගීන් අතුරෙන් යම් කාමභෝගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසික කම්මයෙන් භෝග සොයා නම්, ධර්මයෙන් අසාහසික කම්මයෙන් භෝග සොයා තමා සුවපත් කරයි නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග කරයි නම්, පින් කරයි නම්, එ භෝගයනුදු ගුරීමනුවූයේ අමුර්ජිත වූයේ, අධ්‍යාපනක නො වූයේ ආදීනවදක්නා සුලුයේ, නිසරණ ප්‍රඥා ඇතියේ වළඳා නම්, මේ තෙම මෙදස කාමභෝගීන්ගෙන් අග්‍ර ද, ශ්‍රේෂ්ඨ ද ප්‍රමුඛ ද උක්තම ද ප්‍රචර ද වෙයි.

ගැහැවිය, යම් පරිදි දෙනෙගන් කිරිය, කිරෙන් දිහිය, දිහියෙන් වෙඩරුය, වෙඩරුයෙන් ගිය, ගියෙන් ගී මඩුය, එහි ලා අග්‍ර යයි ගිණුමට යේ ද, ගැහැවිය, එපරිදි ම මේ දස කාම භෝගීන් අතුරෙන් යම් කාම භෝගියෙක් ධර්මයෙන් අසාහසික කම්මයෙන් භෝග සොයා නම්, ධර්මයෙන් අසාහසික කම්මයෙන් භෝග සොයා තමා සුවපත් කරයි නම්, පිනවා නම්, සංවිභාග කරයි නම්, පින් කරයි නම්, එ භෝගයනුදු ගුරීම නුවූයේ අමුර්ජිත වූයේ අනධ්‍යාපනකවූයේ ආදීනව දක්නා සුලුයේ, නිසරණ ප්‍රඥා ඇතියේ වළඳා නම්, මේ දසකාම භෝගීන් අතුරෙන් මේ තෙම අග්‍ර ද ශ්‍රේෂ්ඨ ද ප්‍රමුඛ ද උක්තම ද ප්‍රචර ද වෙයි.

10. 2. 5. 2

භය සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි අනාථපිණ්ඩික ගෘහපති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පසෙක හින. එකත් පසෙක හුන් අනාථපිණ්ඩික ගෘහපතිහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙල සැළ කළහ:

ගෘහපතිය, යම් හෙයෙකින් අරි සවුහුගේ පිඤ්ච විතො න්‍රාසභයයෝ අකුලල ථෙවරයෝ මොනොවට සන්හුන් වෙන් ද, සතර සොවන් අතින් සමන්වාගත වේ ද, ඔහු විසින් ආයුධ (විදගිනා මාගි සඬ්ඛාත) න්‍යායය ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නාලද්දේ, සුපිළි විදියේ වේ ද, කැමැති වනුයේ තෙමේ තමා පහළ කරන්නේය:

විණනිරයොමගි විණනිරව්‍යානයොනි විණපෙතතිවිසයො විණා-
පාද්‍යුග්‍යතිවිතිපාතො යොතාපතනා හමසථි, අවිතිපාත ධම්මො
තියතො සමොධිපරායනොති. කතමාති පඤ්ඤා භයාති වෙරාති
වූපසන්නාති හොනති:

යං ගහපති, පාණාතිපාති පාණාතිපාතපච්චයා දිට්ඨධම්මකමි භයං
වෙරං පසවති, සමපරාධිකමි භයං වෙරං පසවති, වෙනසිකමි දුක්ඛං
දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පාණාතිපාතා පටිවිරතො නෙව දිට්ඨධම්මකං
භයං වෙරං පසවති න සමපරාධිකං භයං වෙරං පසවති න වෙනසිකං
දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති, පාණාතිපාතා පටිවිරතස්ස එවං තං භයං
වෙරං වූපසන්නං හොති.

යං ගහපති අදින්නාද්ධි-පෙ-කාමෙසු මිට්ඨාචාරි-පෙ- මුසාවාදි-පෙ-යං
ගහපති සුරාමෙරය මජ්ජිමාද්ධිකමි සුරාමෙරය මජ්ජිමාද්ධිකමි සුරාමෙරය
දිට්ඨධම්මකමි භයං වෙරං පසවති, සමපරාධිකමි භයං වෙරං පසවති,
වෙනසිකමි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සුරාමෙරය මජ්ජිමාද්ධිකමි
පටිවිරතො නෙව දිට්ඨධම්මකං භයං වෙරං පසවති, න සමපරාධිකං භයං
වෙරං පසවති, න වෙනසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති, සුරාමෙරය
මජ්ජිමාද්ධිකමි පටිවිරතස්ස එවං තං භයං වෙරං වූපසන්නං හොති.
ඉමාති පඤ්ඤාභයාති වෙරාති වූපසන්නාති හොනති.

කතමෙහි චතුර්‍හි යොතාපතියධෙහි සමනනාගතො හොති:

ඉධ ගහපති අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චසාදෙන සමනනාගතො
හොති: “ඉතිපි යොගගවා අරහං සමා සමබුද්ධො විජ්ජාවරණ සමපනො
සුභතො ලොකවිදු අනුක්‍රමො පුරිසධම්මසාරථි සභා දෙවමනුස්සානං
බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මො අවෙච්චසාදෙන සමනනාගතො හොති:
“ඤාතො හගවා ධම්මො සන්ධිකො අකාලිකො එහිපසිකො
භිපතයිකො පච්චිකො වෙදිකධො විඤ්ඤාති”ති.

“කෘයවී ගිය ගිරු ඇතියෙමි කෘයවීගිය නිරිසන් යොන් ඇතියෙමි කෘයවීගිය ප්‍රත්‍යවිෂය ඇතියෙමි, කෘයවීගිය අවාද්‍යගති විනිසා ඇතියෙමි වෙමි. විනිසානසාධනාව නැතියෙමි නියතයෙමි සම්බොධිය පරායණ කොට ඇතියෙමි ශ්‍රොතාපනන යෙමි”යි. කවර පඤ්චහය වෛරයෝ සන්තුන්නාහු වෙත්ය යත්:

ගෘහපතිය, පණ්ඩිතා කරණ සුලුච්ඡයේ පණ්ඩිතා හෙතුකොටගෙන දෘෂ්ට ධාර්මික වූ ද යම් හය හා වෛර හා ලබා ද, සාමපරාධික වූ ද හය හා වෛර හා ලබා ද, වෛතසික වූ ද දුක් දෙමනස් විදිනේ ද, පණ්ඩිතයෙන් වීරත වූයේ එ දෘෂ්ට ධාර්මික වූ හය වෛර නො ම ලබන්නේය. සාමපරාධික හය වෛර නො ම ලබන්නේය, වෛතසික දුඃඛදොර්මනසා නො ම විදිනේය. මෙසේ ප්‍රාණසාතයෙන් වෙන්වුවහුගේ එ බිය හා වේර හා සංහිදුනේ වෙයි.

ගෘහපතිය, නුදුන්දාගන්තා සුලුච්ඡයේ -පෙ- කාමයන්හි මිසහසර ඇතියේ - මුසවා බණනසුලුච්ඡයේ යම් - ගෘහපතිය, මදපමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර බොන සුලුච්ඡයේ මදපමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර හෙතෙයෙන් යම් දෘෂ්ට ධාර්මික වූ ද හය හා වෛර හා ලබා නම් සාමපරාධික වූ ද හය හා වෛර හා ලබා නම් වෛතසික වූ ද දුක් දෙමනස් විදිනේ නම් මදපමා දෙකට කරුණු රහමෙරින් වීරත වූයේ දෘෂ්ට ධාර්මික වූ ද හය හා වෛර හා නො ම ලබන්නේය, සාමපරාධික වූ ද දුක් හය හා වෛර හා නො ම ලබන්නේය, වෛතසික වූ ද දුක් දෙමනස් නො ම විදිනේය, මදපමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් වීරත හුගේ මෙසේ එ හය හා වෛර හා සංහිදුනේ වෙයි. මෙ පස් හය හා වෛර හා ව්‍යුපශාන්ත වෙත්.

කවර නම් සකර සෝවාන් අතින් සමන්වාගත වේය යත්:

ගෘහපතිය, මෙ සස්තෙහි ආයාස ශ්‍රාවක තෙම වුදුන් කෙරෙහි අවේතා ප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි: මෙ කරුණිනුද එ භාග්‍යවත්තු අර්හත්හ, සමාස් සම්බුද්ධයහ, විද්‍යාවරණ සමපන්නයහ, සුගතයහ, අනුක්‍රාන්තයහ, පුරුෂදමා සාරපිහ, දෙවමනුෂ්‍යයනට ශාක්‍යාහ, බුද්ධයහ, භාග්‍යවත්හ”යි. ධර්මයෙහි අවේතා ප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි: හගවත්හු විසින් ධර්මය ස්වාධ්‍යායහ, සංඥාස්ථිකය, අකාලිකය, එහිපඤ්ඤාය, උපනායාර්හය, විභූයන් විසින් ප්‍රත්‍යාත්ම වශයෙන් දකුණුය”යි.

සඤ්ඤා අවෙච්චසාදන සමනනාගනො හොති: “සුපට්ඨනො හගවතො සාවකසඤ්ඤා, උප්පට්ඨනො හගවතො සාවකසඤ්ඤා, ඤාය-පට්ඨනො හගවතො සාවක සඤ්ඤා සාමීච්ඨනො හගවතො සාවක සඤ්ඤා, යදිදං චත්තාරි පුරිසයුගාති අට්ඨපුරිසපුගාලා, එස හගවතො සාවකසඤ්ඤා ආහුණ්ණො පාහුණ්ණො දකඛ්ණොයො අඤ්ඤාලිකරණොයො අනුත්තරං පුඤ්ඤකොඛ්ඤාං ලොකස්සා”ති.

අරියකතෙති සිලෙහි සමනනාගනො හොති, අධිකේශිති අවජ්ඣෙහි අසබලෙහි අකල්මසෙහි භූමිසස්සහි විඤ්ඤාපසංකෙහි අපරාලට්ඨෙහි සමාධිසංවත්තනිකෙහි ඉමෙහි චතුර්ති සොතාපක්ඛයංගෙහි සමනනාගනො හොති.

කතමො වස්ස අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්ධිට්ඨො හොති සුපට්ඨිට්ඨො:

ඉධ ගහපති අරියසාවතො ඉතිපට්ඨසංවිකක්ඛි: “ඉති ඉමස්මිං සති ඉදං හොති, ඉමසපුප්පාද ඉදං උප්පජ්ඣති, ඉමස්මිං දසති ඉදං න හොති, ඉමස්ස නිරොධො ඉදං නිරුජ්ඣති, යදිදං අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා, සංඛාර-පච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණ පච්චයා නාම රූපං, නාමරූප පච්චයා සළායතනං, සළායතන පච්චයා ඵසො, ඵස්ස පච්චයා වේදනා, වේදනා පච්චයා තණ්හා, තණ්හා පච්චයා උපාදානං, උපාදාන පච්චයා භවං භව-පච්චයා ජාති, ජාති පච්චයා-ජරාමරණං සොකපරිදේවදුක්ඛ දෙවනස්සපු-පායාසා සමභවන්ති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති.

අවිජ්ජායකෙව අසසවීරග නිරොධො සංඛාර නිරොධො, සංඛාර නිරොධො විඤ්ඤාණ නිරොධො, විඤ්ඤාණ නිරොධො නාම රූප නිරොධො, නාමරූප නිරොධො සළායතන නිරොධො, සළායතන නිරොධො ඵස්ස-නිරොධො, ඵස්ස නිරොධො වේදනා නිරොධො, වේදනා නිරොධො තණ්හා නිරොධො, තණ්හා නිරොධො උපාදාන නිරොධො, උපාදාන නිරොධො භව නිරොධො, භව නිරොධො ජාති නිරොධො, ජාතිනිරොධො ජරා මරණං සොකපරිදේවදුක්ඛ දෙවනස්සපුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො හොති. අයඤ්ඤා අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්ධිට්ඨො හොති සුපට්ඨිට්ඨො.

සඤ්ඤා කෙරෙහි අවේක්ෂා ප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. හගවත්තූගේ අරි සවු සහ සුපිළිපත් වෙයි, හගවත්තූගේ සවු සහ සාපු පිළිවෙතට පිළිපන, හගවත්තූගේ සවුසහ මාරි නියාමයට පිළිපන, හගවත්තූගේ සවුසහ සාමිවියට පිළිපන. මේ සතර පුරුෂ යුගලයෙක් අෂ්ට පුරුෂපුද්ගල කෙනෙක් වෙත් නම් හගවත්තූගේ තෙල ශ්‍රාවක සඤ්ඤා ආනුෂංගියාය, පානුෂංගියාය, දක්ඛිණියාය, අඤ්ජලිකරණියාය, ලොකයට අනුකතර පුණාක්ෂෙත්‍රය"යි.

අබණ්ඩ වූ අවජ්ඣ වූ අශබල වූ අකල්මාෂ වූ භරිසා වූ විඤ ප්‍රශංක වූ අපරාමාෂ්ට වූ සමාධියට ඡිතව වැටෙන ආයාසිකාන්ත ශීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මෙ සතර සොනාපතති අභයයෙන් සමන්වාගත වෙයි.

ඔහු විසින් කවර ආයාසි න්‍යායයෙක් ප්‍රඥයෙන් සුදාෂ්ට වූයේ සුප්‍රති විද්ධය යත්:

ගාහපතිය, මෙසස්නෙහි ආයාසි ශ්‍රාවක මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කෙරෙයි: මොසේ මෙ අවිද්‍යාදි ප්‍රත්‍යය ඇතිවත්ම මෙ සංස්කාරාදිය වෙයි. මෙ ප්‍රත්‍යය යාගේ උත්පාදයෙන් මෙ ඵලය උපදනේය, මෙ ප්‍රත්‍යයාගේ අභාවය වත්ම මෙ ඵලය නො වේ, මෙ ප්‍රත්‍යයාගේ නිරෝධයෙන් මෙ ඵලය නිරුද්ධ වෙයි, එ කිසෙය යත්: අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙත්: සංස්කාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤා වෙයි, විඤ්ඤා ප්‍රත්‍යයයෙන් නාමරූප වෙයි, නාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් ඡිධායතන වෙයි, ඡිධායතන ප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පඨි වෙයි, ස්පඨි ප්‍රත්‍යයයෙන් වෙදනා වෙයි, වෙදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණා වෙයි, තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදන වෙයි, උපාදන ප්‍රත්‍යයයෙන් භව වෙයි, භව ප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිවෙයි, ජාති ප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ ශොක පරිදෙව දු:ඛදෙව්නසොපායාසයෝ වෙත්. මෙසේ තෙල කෙවල දු:ඛස්කන්ධයාගේ සමුදය වෙයි.

අවිද්‍යා හුගේ ම අශෙෂවීරග නිරෝධයෙන් සඤ්ඤානිරෝධය වෙයි, සංස්කාර නිරෝධයෙන් විඤ්ඤා නිරෝධය වේ, විඤ්ඤා නිරෝධයෙන් නාමරූප නිරෝධය වෙයි, නාමරූප නිරෝධයෙන් ඡිධායතන නිරෝධය වෙයි, ඡිධායතන නිරෝධයෙන් ස්පඨි නිරෝධය වෙයි, ස්පඨි නිරෝධයෙන් වෙදනා නිරෝධය වෙයි, වෙදනා නිරෝධයෙන් තෘෂ්ණා නිරෝධය වෙයි. තෘෂ්ණා නිරෝධයෙන් උපාදන නිරෝධය වෙයි, උපාදන නිරෝධයෙන් භව නිරෝධය වෙයි, භව නිරෝධයෙන් ජාති නිරෝධය වෙයි, ජාති නිරෝධයෙන් ජරාමරණ ශොක පරිදෙව දු:ඛදෙව්නසොපායාසයෝ නූපදිත්මෙසේ තෙල කෙවල දු:ඛ ස්කන්ධයාගේ නිරෝධය වෙයි, ඔහු විසින් මෙ න්‍යාය ප්‍රඥායෙන් සුදාෂ්ට සුප්‍රතිවිද්ධ වෙයි.

යතො ඛො ගහපති අරියසාවකස්ස ඉමානි පඤ්ඤායානි වෙරානි වූපසන්නානි භොනතී. ඉමෙහි චතුර්නි සොනාපතනියධෙහි සමන්තා-ගතො භොති. අයමස්ස අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨො භොති සුප්පට්ඨිද්දො, සො ආකඛමානො අත්තනා ව අත්තානං ව්‍යාකරෙය්‍යා: “බිණ්ණිරයොමහි බිණ්ණිරව්‍යානයොනියො බිණ්ණපෙත්තිවිසයො බිණ්ණාපාය-දුග්ගතිවිනිපාතො. සොනාපතො හමස්මි අවිනිපාත ධම්මො ක්‍රියතො සමොධිපරායනොති.

10. 2. 5. 3

කිංදිට්ඨික සුත්තං

එකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤාං විහරති ජෙනවනෙ අනාථ පිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති දිවා දිවස්ස සාවඤ්ඤාං කිංකරී. හගවන්තං දසසනාය. අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකස්ස ගහපතියස්ස එතදභොසි: “අකාලො ඛො තාව හගවන්තං දසසනාය, පතිසලලීනො හගවා, මනො භාවනීයා නමපි භික්ඛුනං අකාලො දසසනාය, පතිසලලීනා මනොභාවනීයා භික්ඛු. යනත්තාහං යෙනඤ්ඤතිස්සීයානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංකමෙය්‍යන්ති”. අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන අඤ්ඤතිස්සීයානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංකමී.

තෙන ඛො පන සමයෙන අඤ්ඤතිස්සීයා පරිබ්බාජකා සංඛගම සමාගම උත්තාදිනො උච්චාසද්ද මහාසද්ද අනෙතවිහිතං තීරව්‍යාන කථං කථෙන්නා කිසින්නා භොනති. අද්දසංසු ඛො තෙ අඤ්ඤතිස්සීයා පරිබ්බාජකා අනාථපිණ්ඩිකා ගහපතිං දුරතොව ආගව්‍යන්තං, දිස්වා අඤ්ඤමඤ්ඤං සණ්ඨපෙසු: “අපසද්ද භොතො භොනතු, මා භොතො සද්දමකඤ්ඤං, අයං අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති ආගව්‍යති සමණස්ස ගොත-මස්ස සාවකො, යාවතා ඛො පන සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකා ගිහී-ඔද්දවසනා සාවඤ්ඤාං පටිවසන්ති, අයං තෙසං අඤ්ඤතරො අනාථ පිණ්ඩිකො ගහපති. අපසද්දකාමා ඛො පන තෙ ආයස්මතො අපසද්ද-විනිතා අපසද්දස්ස වණ්ණවාදිනො. අපෙව නාම අපසද්දං පරිසංවිදිතා උපසංකමී තඛං මඤ්ඤායා”ති. අත ඛො තෙ අඤ්ඤතිස්සීයා පරිබ්බාජකා භුණ්හි අහෙසුං.

ගෘහපතිය, යම් කලෙක ආයථී ශ්‍රාවකයාගේ මේ පඤ්චභය වෛරයෝ ව්‍යුප්පන්නාත්ත වෙන් ද, මේ සතර ප්‍රොතාපනති-අඩ්ඨයෙන් සමන්වාගත වේද, ඔහු විසින් මෙ ආයථී නායාය ප්‍රඥායෙන් සුදාණ්ටද සුප්‍රතිවිද්ධද වෙයි. හේ කැමැති වන්නේ තෙමේ තමා පාළ කරන්නේය: ඝෂය වූ නිරය ඇති-යෙමි, ඝෂය වූ නිරිසන්යොන් ඇතියෙමි, ඝෂය වූ ප්‍රෙත විෂය ඇතියෙමි ඝෂය අවාද්‍යගති උත්තිපා ඇතියෙමි නො හෙන සැහැවි ඇතියෙමි නියතයෙමි සංකොධි පරායණයෙමි සෝවාන් වෙමි යි.

10. 2. 5. 3

කිංදිට්ඨික සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ අනාථපිණ්ඩික සිටුහුගේ ජෙනවන නම් අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි අනාථපිණ්ඩික ගෘහපති මැදි දහවල් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට සැවතින් නික්මින්. ඉක්බිති අනාථපිණ්ඩික ගෘහපතිහට තෙල සිත විය: “භාග්‍යවතුන් දක්නට තව ම නොකල, භාග්‍යවත්හු ප්‍රතිසං-ලීනයහ, මනො භාවනීය මහණුන් දක්නට ද, නොකල, මනොභාවනීය මහණහු ප්‍රතිසංලීනයහ. මම අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අසපුව කරා යෙමි නම් මැනැවැ”යි. ඉක්බිති අන්තොටු සිටුනෙම අන්තොටු පිරිවැජ්ජි යන්ගේ අසපුව කරා එළඹියේය.

එ සමයෙහි අන්තොටු පිරිවැජ්ජියෝ එක් රැස්ව ඔල්වරයන් කරන්නාහු උස් හඬ මහ හඬ ඇත්තාහු අනෙකවිධ තීරණ්ථිත කපා කියන්නාහු හුන්නාහු වෙති. එ අන්තොටු පිරිවැජ්ජියෝ දුරින්ම එන අන්තොටු ගැහැව් දුටුහු. දක උතුන් (ඉරියවු-තෙපුල්) නැවැත් වූහ: “හවත්තු අල්පශබ්ද වෙන්වා, හවත්තු නහමක් ශබ්ද කරන්නවා, මේ මහණ ගොයුම් සවු අන්තොටු ගැහැව් එයි. මහණ ගොයුම්හුගේ සුදුවත් හඳුනා ගිහි සව්වෝ යම් පමණ සැවැත්හි වෙසෙත් නම්, මේ අනාථ පිණ්ඩික ගෘහපති ඔවුනතුරෙන් අන්‍යතරයෙක, එ ආයුෂ්මත්හු වනාහි අල්පශබ්ද ඇති (මාත්‍රභාණ්) යහු විසින් හික්මවන ලද්දහු අල්පශබ්දයාගේ ගුණ වණන්නාහු වෙති, අල්පශබ්ද ඇති පිරිස දැන එළඹියැ යුතු කොට හඟනේ නම් මැනැවැයි. ඉක්බිති ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජියෝ තුෂ්ණිමභූත වූහ.

අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන තෙ අඤ්ඤාතිස්සියා පරිබ්බාජකා තෙච්ඡපසඬිමි. උපසඬිමිත්වා තෙහි අඤ්ඤාතිස්සියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමමාදි, සමමාදතියං කථං සාරාණියං වීජාතිරේඤා එකමන්තං හිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතිං තෙ අඤ්ඤාතිස්සියා පරිබ්බාජකා එතදවොචු: “වදෙහි ගහපති කිද්දිට්ඨිකො සමණො ගොතමො”ති. “න ඛො අහං භනෙන භගවතො සබ්බං දිට්ඨිං ජානාමි”ති.

ඉති කිර කං ගහපති, න සමණස්ස ගොතමස්ස සබ්බං දිට්ඨිං ජානාමි, වදෙහි ගහපති කිං දිට්ඨිකා භික්ඛු”ති. “භික්ඛු නමෙ ඛො අහං භනෙන න සබ්බං දිට්ඨිං ජානාමි”ති.

ඉති කිර කං ගහපති, න සමණස්ස ගොතමස්ස සබ්බං දිට්ඨිං ජානාමි, න පි භික්ඛුනං සබ්බං දිට්ඨිං ජානාමි, වදෙහි ගහපති, කිං දිට්ඨිකොසි කුන්ති” එතං ඛො භනෙන අමෙහි න දුක්කරං ව්‍යාකාතුං “යං දිට්ඨිකා මයන්ති”. ඉඬ්ඤ තාව ආයසමනො යථාසකාන්ති දිට්ඨිගතාන්ති බ්‍යාකාරොනතු, පච්ජා-පෙනං අමෙහි න දුක්කරං භවිස්සති බ්‍යාකාතුං සද්දිට්ඨිකා මයන්ති.

එවං චුතෙන අඤ්ඤාතරො පරිබ්බාජකො අනාථපිණ්ඩිකං ගහපති. එතදවොච: “සස්සකො ලොකො, ඉදමෙව සත්ථං, මොසමඤ්ඤන්ති” එවං දිට්ඨිකො අහං ගහපති”ති, අඤ්ඤාතරොපි පරිබ්බාජකො අනාථ-පිණ්ඩිකං ගහපති. එතදවොච: “අසස්සකො ලොකො, ඉදමෙව සත්ථං මොසමඤ්ඤන්ති” එවං දිට්ඨිකො අහං ගහපති”ති. අඤ්ඤාතරොපි ඛො පරිබ්බාජකො අනාථපිණ්ඩිකං ගහපති. එතදවොච: ‘අනන්තවා ලොකො’ -පෙ- ‘අනන්තවා ලොකො’ -පෙ- ‘තං ජීවං තං සරිරං’ -පෙ- ‘අඤ්ඤං ජීවං, අඤ්ඤං සරිරං’ -පෙ- ‘හොති තථාගතො පරමෙරණා’ -පෙ- ‘න හොති තථාගතො පරමෙරණා’ -පෙ- ‘හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමෙරණා’ -පෙ- නෙව හොති, න න හොති තථාගතො පරමෙරණා, ඉද මෙව සත්ථං මොසමඤ්ඤන්ති” එවං දිට්ඨිකො අහං ගහපති”ති.

ඉක්බිති අනේපිඬු ගැහැවි තෙම එ අන්තොටු පිරිවැජියන් කරා එළඹියේය. එළඹ ඒ අන්තොටු පිරිවැජියන් හා සමග සතුටු විය. සමමාදනයට නිසි සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එකත් පසෙක හිනා. එකත් පසෙක හුන් අනාථපිණ්ඩික ගැහැවිහට ඒ අන්‍යාතීර්ථක පරිව්‍රාජකයෝ තෙල කරුණ කීහ: “ගැහැවිය, මහණ ගොයුම්හු කවර දෘෂ්ටියක් ඇතියහු දැයි කියව”යි, “වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හැම දිටු නො දන්මි”යි.

“ගැහැවිය, මෙසේ තෙපි මහණ ගොයුම්හුගේ හැම දිටු නො දන්හු නම්, ගැහැවිය, හික්ෂුහු කවර දෘෂ්ටි ඇතියහු දැයි කියව”යි. “වහන්ස, මම හික්ෂුන්ගේ ද හැම දිටු නො දන්මි”යි.

“ගැහැවිය, මෙසේ තෙපි මහණ ගොයුම් හුගේ හැම දිටු නො දන්හු නම්, හික්ෂුන්ගේ ද හැම දිටු නො දන්හු නම්, ගැහැවිය, තෙපි කවර දිටු ඇතියහු දැයි කියව”යි. වහන්ස, අපි කවර දිටු ඇතියමෝ ද යන තෙල කරුණ පාළ කරන්නට අප විසින් දූෂකරනො වෙයි. එසේ නම් ආයුෂ්මත්හු පළමුව යථා ස්වක දෘෂ්ටීන් පාළ කෙරෙත්වා, අපි යම් දෘෂ්ටියක් ඇතියමෝ නම් තෙල කරුණ අප විසින් පසු ද පාළ කරන්නට දූෂකරයෙක් නො වන්නේය.

මෙසේ කී කල්හි අන්‍යතර පරිව්‍රාජකයෙක් අනාථපිණ්ඩික ගෘහපති හට තෙල කරුණ කීය: “ගෘහපතිය මම ලොකය ශාශ්වතය, මෙම සත්‍යය, අනෙක අසත්‍යය යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇතියෙමි යි. අන්‍යතර පරිව්‍රාජක යෙක් ද අනාථපිණ්ඩික ගැහැවිහට තෙල කරුණ කීය: “ලොකය අශාශ්වතය, මෙම සත්‍යය: අනෙක සිස් ය යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමැ”යි. අන්‍යතර පරිව්‍රාජකයෙක් ද අනාථ පිණ්ඩික ගෘහපතිහට තෙල කරුණ කී: “ගැහැවිය මම ලොකය අත්තවත්ය, -පෙ- ලොකය අනත්තවත්ය -පෙ- එ ජීවය; එ සිරුරය -පෙ- ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙක -පෙ- සත්ත්‍වයා මරණින් පසු (පිළිසඳ විසින්) වෙයි, -පෙ- සත්ත්‍ව මරණින් පසු (පිළිසඳ විසින්) නොවෙයි -පෙ- සත්ත්‍වයා මරණින් පසු වන්නේ ද නොවන්නේ ද වෙයි -පෙ- සත්ත්‍වයා මරණින් පසු නො මැ වෙයි, නොවන්නේ නො වෙයි, මෙම සත්‍යය, අනෙක සිස් ය යන මෙ බඳු දෘෂ්ටි ඇතියෙමි”යි.

එවං වුනෙන අනාථපිණ්ඩකො ගහපති තෙ පරිබ්බාජකෙ එතද වොව: යවායං හනෙන, ආයස්මා එවමාහ: ‘සසසනො ලොකො, ඉද මෙව සච්චං මොසමඤ්ඤන්ති’ එවං දිට්ඨිකො අහං ගහපති’ති, ඉමසසායස්මතො දිට්ඨි අත්තනො වා අයොනියො මනසිකාරහෙතු උප්පන්නා, පරතොසො-සප්පච්චයා වා. සා බො පනෙසා දිට්ඨි භූතා සංඛිතා වෙතයිතා පටිච්ච-සමුප්පන්නා, යං බො පන කිඤ්චි භූතං සංඛිතං වෙතයිතං පටිච්චසමුප්පන්නං තද නිව්චං, යද නිව්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදෙව සො¹ ආයස්මා අලලිතො තදෙව සො¹ ආයස්මා අජක්ඛුපගතො.

යොසායං හනෙන, ආයස්මා එවමාහ: අසසනො ලොකො, ඉද මෙව යච්චං, මොසමඤ්ඤන්ති එවං දිට්ඨිකො අහං ගහපති’ති, ඉමසසපි² ආයස්මතො³ දිට්ඨි අත්තනො වා අයොනියො මනසිකාරහෙතු උප්පන්නා පරතොසොසප්පච්චයා⁴ වා. සා බො පනෙසා දිට්ඨි භූතා සංඛිතා වෙතයිතා පටිච්චසමුප්පන්නා, යං බො පන කිඤ්චි භූතං සංඛිතං වෙතයිතං පටිච්ච-සමුප්පන්නං, තද නිව්චං, යද නිව්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදෙවෙසො ආයස්මා අලලිතො, තදෙවෙසො ආයස්මා අජක්ඛුපගතො.

යො පායං හනෙන ආයස්මා එවමාහ: අත්තවා ලොකො -පෙ- අත්තන වා ලොකො -පෙ- තං ජීවං තං සරිරං -පෙ- අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරං -පෙ- හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- න හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණා -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා, ඉද මෙව යච්චං, මොසමඤ්ඤන්ති එවං දිට්ඨිකො අහං ගහපති’ති. ඉමසසපි ආයස්මතො දිට්ඨි අත්තනො වා අයොනියො මනසිකාරහෙතු උප්පන්නා, පරතොසො-සප්පච්චයා වා. සා බො පනෙසා දිට්ඨි භූතා සංඛිතා වෙතයිතා පටිච්ච-සමුප්පන්නා.

යං බො පන කිඤ්චි භූතං සංඛිතං වෙතයිතං පටිච්චසමුප්පන්නං, තද නිව්චං, යද නිව්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදෙවෙසො ආයස්මා අලලිතො, තදෙවෙසො ආයස්මා අජක්ඛුපගතොති.

එවං වුනෙන තෙ පරිබ්බාජකා අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතිං එතදවොදු: බ්බාකතානි බො ගහපති අමෙතභි සබ්බෙහෙව යථායකානි දිට්ඨිගතානි, වදෙහි ගහපති, කිං දිට්ඨිකොසි තුනති’.

1. තදෙවෙසො - මජ්ඣං.

2. ඉමසසපි - මජ්ඣං.

3. අයමායස්මතො - මජ්ඣං.

4. පරසොසප්පච්චයා වා - සිමු.

මෙසේ කී කල්හි අනාර්පිණ්ඩික ගෘහපති එ පිරිවැර්ජයනට තෙල කරුණ කීය: “වහන්ස, යම් ආයුෂ්මතෙක් “ගෘහපතිය, මම ලොකය ශාශ්වතය, මෙ මැ සත්‍යය, අත්‍යය සිස් ය යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමැ”යි මෙසේ කී නම්, මෙ ආයුෂ්මත්හුගේ දෘෂ්ටිය තමාගේ අයොනිසොමනසිකාර හෙතුයෙන් හෝ පරතොසොෂප්‍රත්‍යයෙන් උපන. තෙල දෘෂ්ටිය වනාහි භූතය, සංස්කෘතය, කල්පිතය, ප්‍රතිත්‍යසමුත්පන්නය. යම් කිසිවක් ම භූතද, සංස්කෘතද කල්පිතද, ප්‍රතිත්‍යසමුත්පන්නද එ අනිත්‍ය වෙයි. යමෙක් අනිත්‍ය වේ ද එ දුක්ඛය. යමක් දුක්ඛ වේ නම් එ ආයුෂ්මත් එයට ම ඇලුණේය. එ ආයුෂ්මත් එයට ම බැසගත්තේ ය.

වහන්ස, යම් ම ආයුෂ්මතෙක් “ගෘහපතිය, මම ලොකය අශාශ්වතය, මෙ මැ සත්‍යය, අත්‍යය අසත්‍යය යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇතියේ මැයි මෙසේ කී නම්, මෙ ආයුෂ්මත්හුගේ දෘෂ්ටිය ද තමාගේ අයොනිසොමනසිකාර හෙතුයෙන් හෝ පරතොසොෂප්‍රත්‍යයෙන් හෝ උපන, තෙල දෘෂ්ටිය භූතය, සංස්කෘතය, කල්පිතය, ප්‍රතිත්‍යසමුත්පන්නය. යම් කිසිවක් ම භූතද සංඛතද කල්පිතද ප්‍රතිත්‍යසමුත්පන්නද එ අනිස වෙයි, යමක් අනිස වේ නම් එ දුක්ඛය, යමක් දුක්ඛ වේ නම් එයට ම මේ ආයුෂ්මත් ඇලුණේය. එයට ම මෙ ආයුෂ්මත් බැසගත්තේ ය.

වහන්ස, යම් ම ආයුෂ්මතෙක් “ගෘහපතිය, මම ‘ලොකය අන්තවත් යැ, -පෙ- ලොකය අනන්තවත් යැ... එමැ ජීවය එමැ ශරීරය .. සත්ත්ව මරණින් මතු වෙයි .. සත්ත්ව මරණින් මතු නො වෙයි ... සත්ත්ව මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි ... සත්ත්ව මරණින් මතු නො ම වෙයි, නො ම නො වෙයි. මෙ ම සත්‍යය, අත්‍යය මොසය යන මෙ බඳු දෘෂ්ටි ඇතියෙමි” කීයේ නම්, මෙ ආයුෂ්මත්හුගේ ද දෘෂ්ටිය තමාගේ අයොනිසොමනසිකාරයෙන් හෝ පරතොසොෂප්‍රත්‍යයෙන් හෝ උපන. තෙල දෘෂ්ටිනොමෝ භූතය, සංස්කෘතය, කල්පිතය, ප්‍රතිත්‍යසමුත්පන්නය.

මේ කිසිවක් භූත, සංස්කෘත, කල්පිත, ප්‍රතිත්‍යසමුත්පන්න වේද, එ අනිස. යමක් අනිස වේද, එ දුක්ඛය. යමක් දුක්ඛ වේද, එයට ම මෙ ආයුෂ්මත් ඇලුණේය. එයට ම මෙ ආයුෂ්මත් බටුයේ යි.

මෙසේ කී කල්හි එ පිරිවැර්ජයෝ අනේපිඬු ගැහැටිහට තෙල කීහ: “ගෘහපතිය, අප හැම දෙන විසින් යථාසාධක දෘෂ්ටිහු ව්‍යාකෘතයහ. ගෘහපතිය, තෝ කවර දෘෂ්ටි ඇතියෙක්හි දැයි කියව”යි.

යං ඛො භතෙන කිඤ්චි භූතං සංඛතං වෙනයිතං පටිච්චසම්ප්පාදනාං,
තදනිච්චං, යදනිච්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තං නෙතං මම, නෙසො
භමස්මි, න මෙ සො අත්තාති එවංදිට්ඨිකො අභං භතෙති.

යං ඛො ගහපති කිඤ්චි භූතං සංඛතං වෙනයිතං පටිච්චසම්ප්පාදනාං,
තදනිච්චං, යදනිච්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදෙව කං ගහපති
අලලිතො, තදෙව කං ගහපති අජක්ඛපග්ගොති.

යං ඛො භතෙන කිඤ්චි භූතං සංඛතං වෙනයිතං පටිච්චසම්ප්පාදනාං,
තදනිච්චං, යදනිච්චං, තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තං නෙතං මම,
නෙසො 'භමස්මි' න මෙසො අත්තාති එවමෙතං යථාභූතං
සම්මප්පඤ්ඤා සුදිට්ඨං තස්ස ව උත්තරිං නිසසරණං යථාභූතං පජානාමිති.
එවං තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හිභූතා මඛකුභූතා පත්තකඛ්ඤා අධොමුඛා
පජානායන්තා අප්පට්ඨානා නිසිදිංසු.

අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති තෙ පරිබ්බාජකෙ තුණ්හිභූතෙ
මඛකුභූතෙ පත්තකඛ්ඤෙ අධොමුඛෙ පජානායන්තෙ අප්පට්ඨානෙ විදිකා
උට්ඨායාසනා යෙන භගවා තෙනුපසංකමි. උපසංකමිතො භගවන්තං අභිවා-
දෙකා ඵකමන්තං නිසිදි. ඵකමන්තං නිසිනෙතා ඛො අනාථපිණ්ඩිකො
ගහපති යාවතකො අහොසි තෙහි අඤ්ඤාතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං
කථාසල්ලාපො, තං සංඛං භගවතො ආරොවෙසි.

සාධු සාධු ගහපති, එවං ඛො තෙ ගහපති මොසපුරිසා කාලොන
කාලං සහධමෙතෙ සුනිග්ගහීතං නිග්ගහෙතඛ්ඤාති. අථ ඛො භගවා
අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතිං ධම්මියා කථාය සංදසෙසි, සමාදපෙසි
සම්මතෙතපෙසි සම්පහංසෙසි. අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති භගවතා
ධම්මියා කථාය සද්දසිතො සමාදපිතො සම්මතෙතපිතො සම්පහංසිතො
උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙකා පදකඛිණං කකා පකකාමි.

අථ ඛො භගවා අවිජ්ජකකතො අනාථපිණ්ඩිකෙ ගහපතිමහි භික්ඛු
ආමනෙතසි. යොපි යො භික්ඛවෙ භික්ඛු වසාසතුපසම්පනො ඉමස්සී.
ධම්මෙවිතයෙ, සොපි එවමෙව. අඤ්ඤාතිත්ථියෙ පරිබ්බාජකෙ සහධමෙතෙ
සුනිග්ගහීතං නිග්ගහෙතයා යථා තං අනාථපිණ්ඩිකෙත ගහපතීනා
භිග්ගහීතාති.

වහන්ස, මම යම් කිසිවක් භූත ද, සංස්කෘත ද, කල්පිත ද, ප්‍රතිත්‍යාසම්ප්‍රත්ත ද, එ අනිත්‍ය වෙයි. යමක් අනිත්‍ය ද, එ දුඃඛ වෙයි. යමක් දුඃඛ වේ නම්, 'තෙල මාගේ නො වෙයි, තෙල මම නො වෙමි, තෙල මාගේ ආත්ම නො වෙයි යන මෙ බදු දෘෂ්ටි ඇතියෙකිමි'යි.

ගෘහපතිය, යම් කිසිවක් භූත සංස්කෘත කල්පිත ප්‍රතිත්‍යාසම්ප්‍රත්ත වේ නම්, එ අනිත්‍ය වෙයි. යමක් අනිත්‍ය වේ නම් එ දුඃඛ වෙයි. යමක් දුඃඛවේ නම් ගෘහපතිය, තෝ එයට ම ඇලුනෙහි, ගෘහපතිය, තෝ එයට ම බටුයෙහියි.

වහන්ස, යම් කිසිවක් භූත සංස්කෘත කල්පිත ප්‍රතිත්‍යාසම්ප්‍රත්ත වේ නම්, එ අනිත්‍ය ය. යමක් අනිත්‍ය නම්, එ දුක් වෙයි. යමක් දුක් වේ නම්, එය 'තෙල මාගේ නො වෙයි තෙල මම නො වෙමි, තෙල මාගේ ආත්ම නො වෙයි. මෙසේ තෙල සමයක් ප්‍රඥයෙන මා විසින් මොනොවට දක්නාදදී. එයට ද මතුයෙහි යථාභූතකොට නිඃසරණය දැන්මි'යි. මෙසේකී කල්හි එ පරිව්‍රාජකයෝ තුෂ්ණිකූත වූවාහු දෙමනස් ඇතියහු යට හෙළු කඳට ඇත්තාහු යටහෙළු මුඛ ඇත්තාහු සිතිවිලි සිතන්නාහු ප්‍රතිභාන රහිත වූහුන්.

ඉක්බිති අනාථපිණ්ඩික ගෘහපති තෙම එ පිරිවැරියන් තුෂ්ණිකූතයහු උපන් දෙමනස් ඇතියහු බහාගත් කඳට ඇතියහු යටහෙළු මුඛ ඇතියහු සිතිවිලි පර වූවහු ප්‍රතිභාන රහිත වූවහු දූත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකන්පසෙක හින. එකන්පසෙක හුන් අනාථපිණ්ඩික ගෘහපති තෙම ඒ අන්තොටු පිරිවැරියන් හා සමග යම් පමණ වූ කථාසංලාපයෙක් වී නම්, එ හැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කළේ ය.

ගැහැවිය, මැනැවි, මැනැවි, ගැහැවිය, මෙසේම ඒ මොස පුරුෂයෝ කලින් කල සකරුණෙන් සුනිගාහිත කොට ගිගැනියයුත්තාහ යි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් අනාථපිණ්ඩිකගෘහපතිහු දූහැමි කථායෙන් සඤ්ඡිත කරවූහ, සමාදන් කරවූහ, මොනොවට ඔදගැන්වූහ, සුදහන් කරවූහ. ඉක්බිති අනාථපිණ්ඩික ගෘහපති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දූහැමි කථායෙන් සඤ්ඡිත වූයේ සමාදපිත වූයේ සමුකෙතපිත වූයේ සම්ප්‍රහර්ෂිත වූයේ හුණස්නෙන් නැඟී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මොනොවට වැඳ පැදකුණු කොට නැඟී ගියේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනාථපිණ්ඩික ගෘහපතියා නික්මගිය නො බෝකල් ඇති වන් ම හික්ෂුන් ඇමතු සේක. 'මහණෙනි, මෙ දහම විනයයහි උපසපුයෙන් සියක්වස් ගිය මහණෙක් වේ නම්, අනාථපිණ්ඩික ගෘහපතිහු විසින් ඔහු යම් පරිද්දෙකින් නිගාහිත වෙත් නම්, හෙද මෙ පරිද්දෙන් ම සකරුණෙන් අන්තොටු පිරිවැරියන් කිහිපයන්'යි.

10. 2. 5. 4

වජ්ජියමාහිත සූතකං

එකං සමයං භගවා වම්පායං විහරති ගඟාරාය පොක්කරණියා තීරෙ,
 අථ ඛො වජ්ජියමාහිතො ගහපති දිවා දිවස්ස වම්පායා නික්ඛම් භගවන්තං
 දස්සනාය. අථ ඛො වජ්ජියමාහිතස්ස¹ ගහපතිස්ස එතදභොසි: අකාලො
 ඛො තාව භගවන්තං දස්සනාය, පතිසලලීතො භගවා, මනොභාවනීයානමපි
 හික්ඛුනං අකාලො දස්සනාය, පතිසලානා මනොභාවනීයා හික්ඛු. යනනු
 නාහං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංකමෙය්‍යන්ති.

අථ ඛො වජ්ජියමාහිතො ගහපති යෙන අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං
 ආරාමො තෙනුපසංකමී. තෙන ඛො පන සමයෙන අඤ්ඤාතිත්ථියා
 පරිබ්බාජකා සංඛ්‍යමම සමාගමම උනනාදිනො උච්චාසද්ද මහාසද්ද අනෙක
 විහිතං තිරවජානකථං කථෙන්නා හිසින්නා භොන්ති.

අද්දසංසු² ඛො තෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා වජ්ජියමාහිතං ගහපතිං
 දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වා අඤ්ඤමඤ්ඤං සණ්ඨපෙසුං අප්පසද්ද භොතෙතා
 භොතතු, මා භොතෙතා සද්දමකත්ථ, අයං වජ්ජියමාහිතො ගහපති
 ආගච්ඡති, සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකො, යාවනා ඛො පන සමණස්ස
 ගොතමස්ස සාවකා ගිහී ඔදනවසනා වම්පායං පටිවසන්ති, අයං තෙසං
 අඤ්ඤතරො. වජ්ජියමාහිතො ගහපති අප්පසද්දකාමා ඛො පන තෙ
 ආයසමනෙතා අප්පසද්දවිනිතා අප්පසද්දස්ස වණ්ණවාදිනො අප්පෙවනාම
 අප්පසද්දං පරිසං විදිත්වා උපසංඛ්‍යමිතං මඤ්ඤායන්ති.

අථ ඛො තෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා තුණ්හී අහෙසුං. අථ ඛො
 වජ්ජියමාහිතො ගහපති යෙන තෙ පරිබ්බාජකා තෙනුපසංකමී.
 උපසංඛ්‍යමිත්වා තෙහි අඤ්ඤාතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සඬං සමොදි.
 සමොදාදායං කථං සාරාණියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං හිසිදී. එකමන්තං
 නිසින්නං ඛො වජ්ජියමාහිතං ගහපතිං තෙ පරිබ්බාජකා එතදචොදුං:

“සච්චං කිර ගහපති සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරහති, සබ්බං
 තපසං ලුබ්බාජිං එකංයෙන උපකෙකාසති උපවදති”ති?

1. වජ්ජියමාහිතස්ස - සිමු.

2. අද්දසංසු - සිමු.

10. 2. 5. 4

වජ්ජියමාහිත සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වමසා නුවර සමීපයෙහි ‘ගග්ගරා’ නම් පොකුණු තෙර වැඩ වසන සේක. එකල්හි වජ්ජියමාහිත නම් ගෘහපතියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා සඳහා වමසා නුවරින් මහ දවල්හි නික්මියේ ය. එකල්හි වජ්ජියමාහිත ගෘහපතියහට තෙල සිත විය: “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට තව ම නො කලී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිසලනෙහි හුන්හ. මොහොවනිය භික්ෂුනුදු දක්නට නො කලී, මොහොවනායෙහි ඇඳුණු භික්ෂුනු පිළිසලනෙහි යෙදුණහ. ඉදින් මම අන්තොටු පිරිවැජියන්ගේ අසඳුවට යෙමි නම් මැනැවැ”යි.

ඉක්බිති වජ්ජියමාහිත ගෘහපති අන්තොටු පිරිවැජියන්ගේ අසඳුවට එළඹියේ ය. එකල්හි අන්‍යාතිරික පරිව්‍රාජකයෝ එක් රැස්ව ඔල්වරසන් ඇත්තාහු උස්හඬ ඇත්තාහු මහහඬ ඇත්තාහු නන් වැදෑරුම් තිරිසන්භිය කථා කියමින් හුන්නාහු වෙන්.

ඒ අන්‍යාතිරික පරිව්‍රාජකයෝ වජ්ජියමාහිත ගෘහපතිහු එතු දුරදී ම දුටහ. දුරදී ම එන්නහු දක උතුන් පිහිටුවූහ (නවතාලූහ) “හවත්නු නිහඬ වෙන්වා, හවත්නු නහමක් ශබ්ද කෙරෙන්නවා. ශ්‍රමණහවත් ගෞතම යන්ගේ ශ්‍රාවක මේ වජ්ජියමාහිත ගෘහපති එයි. ශ්‍රමණ හවත් ගෞතම යන්ගේ ශ්‍රාවක වූ සුදුවත් හඳුනා යම්පමණ ගිහිනු වමසායෙහි වසන් ද, මේ වජ්ජියමාහිත ගෘහපති ඔවුන්ගෙන් අන්‍යතරයෙක් වෙයි. අල්පශබ්ද කැමැති ඒ හවත්නු අල්පශබ්ද ඇතියහු (මහණ ගොයුම්හු) විසින් විනිත වූවාහු අල්පශබ්දයාගේ වණ් කියන්නාහු නිහඬ පිරිසැ යි දැන එළඹිය යුතු කොට හඟනේ නම් මැනැවැ”යි.

ඉක්බිති එ අන්තොටු පිරිවැජියෝ තුෂ්ණිමිභූත වූහ. එකල්හි වජ්ජියමාහිත ගැහැවි එ පිරිවැජියන් කරා එළඹියේ ය. එළඹ එ අන්තොටු පිරිවැජියන් සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සමරණාර්ථ කථාව කොට නිමවා එකත්පයෙක හිත. එකත්පයෙක හුන් වජ්ජියමාහිත ගෘහපතීහට එ පිරිවැජියෝ තෙල කරුණ කීහ:

ගෘහපතිය, මහණ ගොයුම් හැම තපසක් (දුෂ්කර ක්‍රියාවක්) ගරහන්-
තේ ය, රුක්ෂාථිව ඇති දුෂ්කර තවුස් දම් රක්තා හැමට එකැතින්
උපක්‍රොෂ කරන්නේය, උපවාද කරන්නේය යනු සැබවෙක් දැයි?”

න ඛො හතෙන භගවා සබ්බං තපං ගරහති, න පි සබ්බං තපස්සිං ලුඛා-
ජිවිං එකංසෙන උපකෙකාසති උපවදති. ගාරයාං ඛො පන හතෙන
භගවා ගරහති, පාසංසියං පසංසති, ගාරයාං ඛො පන හතෙන භගවා
ගරහතෙතා, පාසංසියං¹ පසංසතෙතා විහරුවාදෙ භගවා. න යො භගවා
එත්ථ එකංසවාදෙති.

එවං වුතෙන අඤ්ඤාතරො පරිබ්බාජකො වජජියමානිතං ගහපති.
එතදවොච:

“ආගමෙහි තිං ගහපති යසා තිං සමණසා ගොතමසා විණණං
භාසයි යො සමණො ගොතමො වෙනයිකො අපඤ්ඤාතතිකොති.

එත්ථාහං හතෙන ආයසමතෙන වසබ්බාමි සහධමෙවන ඉදං කුසලතී
හතෙන භගවතා පඤ්ඤාතං, ඉදං අකුසලතී හතෙන භගවතා පඤ්ඤාතං.
ඉති කුසලාකුසලං භගවා පඤ්ඤාපයමානො සපඤ්ඤාතතිකො භගවා, න
යො භගවා වෙනයිකො අපඤ්ඤාතතිකොති.

එවං වුතෙන තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හිභුතා මඬිකුභුතා පත්තකඛන්ධා
අධොමුඛා පජ්ඣායතා අපථිභානා නිසීදිංසු. අථ ඛො වජජියමානිතො
ගහපති තෙ පරිබ්බාජකෙ තුණ්හිභුතෙ මඬිකුභුතෙ පත්තකඛන්ධෙ අධො-
මුඛෙ පජ්ඣායතෙ අපථිභානෙ චිදිතා උට්ඨායාසනා යෙන භගවා
තෙත්ථපසංකම්. උපසඬකම්ඤා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමනං නිසීදි.
එකමනං නිසීතො ඛො වජජියමානිතො ගහපති යාවතකො අභොසි
තෙහි අඤ්ඤාතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං කථාසලලාපො තං සබ්බං
භගවතො ආරොචෙසි.

සාධු සාධු ගහපති. එවං ඛො තෙ ගහපති මොසපුරියා කාලෙන
කාලං සඤ්ඤාමෙවන සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙතබ්බා. නාහං ගහපති සබ්බං
තපං තපිතබ්බන්ති වදම්, න පනාහං ගහපති සබ්බං තපං න තපි
තබ්බන්ති වදම්. නාහං ගහපති සබ්බං සමාදනං සමාදනබ්බන්ති² වදම්.
න පනාහං ගහපති සබ්බං සමාදනං න සමාදනබ්බන්ති වදම්.
නාහං ගහපති සබ්බං පධානං පදහිතබ්බන්ති වදම්. න පනාහං ගහපති
සබ්බං පධානං න පදහිතබ්බන්ති වදම්. නාහං ගහපති සබ්බො පටි-
නිසායගො පටිනිසාජිතබ්බන්ති වදම්. න පනාහං ගහපති සබ්බො
පටිනිසායගො න පටිනිසාජිතබ්බන්ති වදම්. නාහං ගහපති සබ්බා-
විමුත්ති විමුච්ඡිතබ්බන්ති වදම්, න පනාහං ගහපති සබ්බාවිමුත්ති න
විමුච්ඡිතබ්බන්ති වදම්.

1. පසංසිතබ්බං - මජ්ඣ. පසං. සිෂං. පිචු.

2. සමාදිතබ්බන්ති - මජ්ඣ.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැම තපස් නොමැර ගරහන්නාහ, රුක්ෂාජීව ඇති හැම තපස්වියකුට එකැතින් නොද උපක්‍රොෂ හා උපවාද හා නො කරන්නාහ. වහන්ස, හගවත්හු ගැරුණිය යුක්තහු ම ගරහන්නාහ, පැයැසියයුතුවහු ම පස්සන්නාහ. වහන්ස, ගැරුණියයුතුවහු ම ගරහන, පැයැසියයුතුවහු ම පස්සන්නා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ චිහස්වාද ඇතියහ. එ හගවත්හු මෙ කරුණෙහිලා එකාංශවාද ඇතියාහු නො වෙත්.

මෙසේ කී කල්හි අන්‍යතර පරිව්‍රාජකයෙක් වජ්ජියමාහිත ගෘහපතිහට තෙල කරුණ කීහ:

“ගැහැවිය, ඉවසව, තෝ යම් බදු මහණ ගොයුමක්ග්‍රහේ ගුණ වනහි නම්, එ මහණ ගොයුමහු (මෙරලා විසින්) හික්මැවියයුතුවහ, (කිසිවක්) පැනැවිය නො සමත්හ”යි.

වහන්ස, මෙ කරුණෙහිදු මම් ආයුෂ්මත්තට සහ ධර්මයෙන් කියනෙමි: වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘මෙ කුසල’ යි පැනැවිණ, චහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘මෙ අකුසල’ යි පැනැවිණ. මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසලා කුසල පනවන්නාහු හගවත් සප්පකෂකික වෙති. එ හගවත්හු වෙනයික අප්පකෂකික නො වෙත් යයි.

මෙසේ කී කල්හි එ පිරිවැජ්ජියෝ තුෂ්ණම්භූත වූවාහුමකු වූවාහු යට හෙළු කඳට ඇතියහු යට අළු මුව ඇත්තාහු සිතිවිලි සිතනුවෝ ප්‍රතිභානරහිත ව ග්‍රන්ථ. ඉක්බිති වජ්ජියමාහිත ගෘහපති තුෂ්ණම්භූත, මඬකුහුත, නැමු කඳට ඇති යට හෙළු ඇස් ඇති සිතිවිලි සිතන කිසිවක් නොවටහන එ පිරිවැජ්ජියන් දන හුනස්නෙන් නැහ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ගියේ ය. ගොස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හින. එකත්පසෙක හුන් වජ්ජියමාහිත ගැහැවි එ පරිව්‍රාජකයන් හා සමග යම් පමණ කථාසංඥාප යෙක් වී නම් එ හැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙළේ ය.

ගෘහපතිය, මැනව, මැනව, ගෘහපතිය, මෙ සෙයින් ම එ මොස පුරුෂයෝ සහධර්මයෙන් කලින් කල සුනිගාහිතව නිගැතිය යුත්තාහ. ගෘහපතිය හැම තවුස් දමක් තැවිය යුතු කොට මම නො කියමි ගෘහපතිය, හැම තවුස් දමක් නො තැවිය යුතු කොට ද මම නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම සමාදනයක් සමාදන් විය යුතු කොට මම නොකියමි. ගෘහපතිය, හැම සමාදනයක් සමාදන් වියයුතු යයි ද මම නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම ප්‍රධන් වියභියක් කළ යුතු යයි මම නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම ප්‍රධන් වියභියක් නො කළ යුතු යයි ද මම නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම ප්‍රතිනිසභියෙක් දුරලිය යුතු යයි මම නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම ප්‍රතිනිසභියෙක් දුර නො ලිය යුතු යයි ද මම නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම විමුක්තියෙක් විමුක්තව්‍ය නො කියමි. ගෘහපතිය, හැම විමුක්තියෙක් විමුක්තව්‍ය නො වෙ යයි ද මම නො කියමි.

යං හි ගහපති තපං තපතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, එවරුපං තපං න තපිතබ්බන්ති වදමි. යඤ්ඤවාසා ගහපති තපං තපතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, එවරුපං තපං තපිතබ්බන්ති වදමි.

යං හි ගහපති සමාදානං සමාදියතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, එවරුපං සමාදානං න සමාදිතබ්බන්ති වදමි, යඤ්ඤවාසා ගහපති සමාදානං සමාදියතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, එවරුපං සමාදානං සමාදිතබ්බන්ති වදමි.

යං හි ගහපති පඨානං පදහතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, එවරුපං පඨානං න පදහිතබ්බන්ති වදමි. යඤ්ඤවාසා ගහපති පඨානං පදහතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, එවරුපං පඨානං පදහිතබ්බන්ති වදමි.

යං ගහපති පට්ඨිකුසලං පට්ඨිකුසලයතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, එවරුපො පට්ඨිකුසලං පට්ඨිකුසලයතො පට්ඨිකුසලයතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, එවරුපො පට්ඨිකුසලං පට්ඨිකුසලයතො න පට්ඨිකුසලයතො වදමි.

යං හි ගහපති විමුක්තිං විමුච්චයතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, එවරුපා විමුක්තිං න විමුච්චිතබ්බන්ති වදමි. යඤ්ඤවාසා ගහපති විමුක්තිං විමුච්චයතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, එවරුපා විමුක්තිං විමුච්චිතබ්බන්ති වදමි.

අපංඛො වජ්ජියමාහිතො ගහපති භගවතා ධම්මො කපාය සන්තප්තො සමාදානො සමුත්තො සමපහංසිතො උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙතො පදකම්මං කතො පකකාමි.

ගෑහැවිය, යම් ම තපසක් කරනුවහුගේ අකුසල් දහම්හු වැඩෙත් ද, කුසල් දහම් හු පිරිහෙත් ද, මෙබඳු තව නො තැවියයුතු යයි කියමි. ගෑහැවිය, යම් ම තවක් තවතා ඔහුගේ අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත් ද, කුසල් දහම්හු වැඩෙත් ද, මෙබඳු තව තැවියයුතු යයි කියමි.

ගෑහැවිය, යම් ම සමාදානයක් සමාදන්වනුවහුගේ අකුසලධර්මයෝ වැඩෙත් ද, කුසල ධර්මයෝ පිරිහෙත් ද මෙ බඳු සමාදානය නො සමාදන් වියයුතු යයි කියමි. ගෑහැවිය, යම් ම සමාදානයක් සමාදන් වන ඔහුගේ අකුසල ධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, කුසල ධර්මයෝ වැඩෙත් ද, මෙ බඳු සමාදානය සමාදන් වියයුතු යයි කියමි.

ගෑහැවිය, යම් ම ප්‍රධන්වියරියක් කරනුවහුගේ අකුසලධර්මයෝ වැඩෙත් ද, කුසල ධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, මෙ බඳු ප්‍රධන් වියරිය කළයුතු යයි කියමි. ගෑහැවිය, යම් ම ප්‍රධන්වියරියක් කරන ඔහුගේ අකුසල ධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, කුසල ධර්මයෝ වැඩෙත් ද, මෙබඳු ප්‍රධන්වියරිය කළයුතු යයි කියමි.

ගෑහැවිය, යම් ම ප්‍රතිනිසංගියක් දුරලනුවහුගේ අකුසලධර්මයෝ වැඩෙත් ද, කුසලධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, මෙබඳු ප්‍රතිනිසංගිය දුරලියයුතු යයි කියමි. ගෑහැවිය, යම් ම ප්‍රතිනිසංගියක් දුරලනුවහුගේ අකුසලධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, කුසලධර්මයෝ වැඩෙත් ද, මෙ බඳු ප්‍රතිනිසංගිය නො දුරලිය යුතුයයි කියමි.

ගෑහැවිය, යම් ම විමුක්තියක් කරනුවහුගේ අකුසලධර්මයෝ වැඩෙත් ද, කුසලධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, මෙ බඳු විමුක්තිය නො කටයුතු යයි කියමි. ගෑහැවිය, යම් ම විමුක්තියක් කරනුවහුගේ අකුසලධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, කුසලධර්මයෝ වැඩෙත් ද, මෙ බඳු විමුක්තිය කළයුතු යයි කියමි යි.

ඉක්බිති වජ්ජියමාහිත ගෑහැවි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දැනුම් කථායෙන් සඤ්ජනිත වූයේ සමාදානික වූයේ සමුත්තරික වූයේ සම්ප්‍රහර්ෂිත වූයේ භ්‍රතස්තෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට තික්ම ගියේ ය.

අථ ඛො භගවා අවිරපකකතෙන වජ්ජියමාහිතෙන ගහපතිමහි භික්ඛු ආමනෙත්ති: යො පි යො භික්ඛුවෙ භික්ඛු දීඝරතං අපාරජකෙඛා ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ, යො පි එවමෙව අක්ඛන්ධිකියෙ පරිබ්බාජකෙ සහධම්මෙන සුනිග්ගතහිං නිග්ගණ්ඨයා යථා තං වජ්ජියමාහිතෙන ගහපතිනා නිග්ගහිතාති.

10. 2. 5. 5

උතතිය සුතතං

අථ ඛො උතතියො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්භා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනියං කථං සාරාණියං විඤ්ඤාපට්ඨා එකමතතං නිසීදි. එකමතතං නිසීතො ඛො උතතියො පරිබ්බාජකො භගවතං එතදවොච:

කිනත්තුවො හො ගොතම සසසතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං මොසමක්ඛන්ති?

අව්‍යාකතං ඛො ඵලං උතතිය මයා 'සසසතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං, මොසමක්ඛන්ති'.

කිං පන හො ගොතම 'අසසසතො ලොකො, ඉද මෙව සච්චං, මොසමක්ඛන්ති'?

එතස්මි ඛො උතතිය අව්‍යාකතං මයා 'අසසසතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං, මොසමක්ඛන්ති'.

කිනත්තුවො හො ගොතම අත්තවා ලොකො -පෙ- තං ජීවං, තං සරිරං -පෙ- අක්ඛං ජීවං, අක්ඛං භරිරං -පෙ- හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- න හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණා -පෙ- නෙව හොති න නහොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොසමක්ඛන්ති?

එතස්මි ඛො උතතිය අව්‍යාකතං මයා 'නෙව හොති න නහොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොසමක්ඛන්ති'.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වජ්ජියමාහිත ගෘහපතිහු ගිය නො බෝකල් ඇතිවත් ම මහණුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, යම් බදු මහණෙක් මෙ දහම්විනයෙහි දීර්ඝරාත්‍රයෙහි නුවණැස්නි කෙලෙස් රජස් නැතිසේ වී නම්, එ මහණ ද, යම් පරිද්දෙකින් වජ්ජියමාහිත ගෘහපතිහු විසින් නිගෘහිත වූහුද එපරිදි ම සුනිගෘහිත කොට සකරුණෙන් නිගන්නේ ය.

10. 2. 5. 5

උත්තිය සූත්‍රය

එකල්හි උත්තිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිසේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටුවිය යුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක ගින. එකත්පසෙක හුන් උත්තිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීය:

කිමක, හවත් ගෞතමයෙනි, ‘ලොකය ශාශ්වතය’ යන මෙම සත්‍ය ද අනෙක මොස වේ ද? යි.

උත්තිය, ‘ලොකය ශාශ්වත ය යන මෙම සත්‍යය වෙයි. අනෙක මොස වේ ය’ යි මෙසේ මා විසින් අව්‍යාකෘත ම වෙයි.

කිමක හවත් ගෞතමයෙනි, ‘ලොකය අශාශ්වත ය’ යන මෙම සත්‍ය වේ ද? අනෙක මොස වේ ද? යි.

උත්තිය, ‘ලොකය ශාශ්වත ය,’ යන මෙම සත්‍ය වෙයි, අනෙක මොස වෙයි යන තෙල කරුණ ද මා විසින් අව්‍යාකෘත වේ යයි,

කිමක, හවත්, ගෞතමයෙනි, ‘ලොකය අන්තවත් ය’... ‘එමැ ජීව ය, එමැ ශරීර ය’ ... ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’ යි ... ‘මරණින් මතු සත්ත්ව වෙයි ... සත්ත්ව මරණින් මතු නො වෙයි’ ... සත්ත්ව මරණින් මතු වන්නේ ද නො වන්නේ ද වෙයි ... සත්ත්ව මරණින් මතු නො ම වන්නේ ය. නො ම නො වන්නේ ය’ යන මෙ ම සත්‍ය වෙයි. අනෙක මොස වේ ද? යි?

උත්තිය, ‘සත්ත්ව මරණින් මතු නො ම වන්නේ ය, නොම නො වන්නේ ය’ යන මෙ ම සත්‍ය වෙයි, අනෙක මොස වේ ය යන තෙල කරුණ ද මා විසින් අව්‍යාකෘත වේ යයි.

කිනතු බො හො ගොතම සසසනො ලොකො ඉදමෙව සව්වං මොසමඤ්ඤානි ඉති පුට්ඨො සමානො 'අව්‍යාකතං බො එතං උත්තිය මයා සසසනො ලොකො ඉදමෙව සව්වං මොසමඤ්ඤානි වදෙසි.

කිම්පන හො ගොතම අසසසනො ලොකො ඉදමෙව සව්වං මොසමඤ්ඤානි ඉති පුට්ඨො සමානො එතමි බො උත්තිය අව්‍යාකතං මයා 'අසසනො ලොකො ඉදමෙව සව්වං මොසමඤ්ඤානි' වදෙසි.

කිනතු බො හො ගොතම අනන්ධා ලොකො-පෙ-අනන්ධා ලොකො -පෙ-නං ජීවං නං සරිරං -පෙ- අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරං -පෙ- හොති තථාගතො පරමමරණං -පෙ- න හොති තථාගතො පරමමරණං -පෙ- හොති ව න හොති ව තථාගතො පරමමරණං -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණං ඉදමෙව සව්වං මොසමඤ්ඤානි ඉති පුට්ඨො සමානො 'එතමි බො උත්තිය අව්‍යාකතං මයා නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණං ඉදමෙව සව්වං මොසමඤ්ඤානි වදෙසි. අප් 'කිඤ්චරිහි හොතා ගොතමෙන ව්‍යාකතනති?

අභිඤ්ඤාය බො අහං උත්තිය සාවකානං ධම්මං දෙසෙමි සත්තානං විපුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතිකකමාය දුක්ඛද්‍රෝමනසානං අත්ඛගමාය ඤායසස අධිගමාය නිබ්බානසස සච්ඡිකිරියායාති.

යං පනෙනං භවං ගොතමො අභිඤ්ඤාය අභිඤ්ඤාය සාවකානං ධම්මං දෙසෙති සත්තානං විපුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතිකකමාය දුක්ඛද්‍රෝමනසානං අත්ඛගමාය ඤායසස අධිගමාය නිබ්බානසස සච්ඡිකිරියාය සබ්බො වා තෙන ලොකො නිසිසුති' උපධෙසා වා කිභාගො වා ති? එවං වුතෙන භගවා තුණ්හි අහොසි.

අප් බො අයසමනො ආනන්දසස එතදහොසි: 'මාහෙවං බො උත්තියො පරිබ්බාජකො පාපකං දිට්ඨිගතං පටිලභි. 'සබ්බසාම්මිකං සිකං වත මෙ සමණො ගොතමො පඤ්ඤං පුට්ඨො සංසාදෙති, නො විසමජෙති, න නුත විසහති' ති. තදසස උත්තියසස පරිබ්බාජකසස දිසරත්තං අභිතාය දුක්ඛායා'ති.

කීමෙක, හවත් ගෞතමයෙනි, 'සත්ඤ්ඤා ශාස්ත්‍රය' යන මෙම සත්‍ය වෙයි, අනෙක මොස වේ දැයි මෙසේ ප්‍රච්ඡින්නා ලද්දේ 'උත්තිය, 'ලොකය ශාස්ත්‍රය, යන මෙම සත්‍ය වෙයි, අනෙක මොස වේ ය' යන තෙල මා විසින් අව්‍යාකෘත වේ යයි කියති,

කීමෙක, හවත් ගෞතමයෙනි, 'ලොකය අශාස්ත්‍රය' යන මෙම සත්‍ය වෙයි, අනෙක මොස වේ දැයි? මෙසේ ප්‍රච්ඡින්නා ලද්දේ 'උත්තිය, 'ලොකය අශාස්ත්‍රය' යන මෙම සත්‍ය වෙයි, අනෙක මොසය යන තෙල කරුණ ද මා විසින් අව්‍යාකෘත ය'යි කියති,

කීමෙක, හවත් ගෞතමයෙනි, 'ලොකය අන්තර්ගත' ය' ... 'ලොකය අන්තර්ගත' ය' ... ඒමැ 'ජීවය, ඵමැ ශරීරය, ... ජීවය අනෙකෙකි, ශරීරය අනෙකෙකැ යි ... 'සත්ඤ්ඤා මරණින් මතු වන්නේ ය' ... සත්ඤ්ඤා මරණින් මතු නො වන්නේ ය ... සත්ඤ්ඤා මරණින් මතු වන්නේ ද නො වන්නේ ද වෙයි ... සත්ඤ්ඤා මරණින් මතු නො ම වන්නේ ය, නො ම නො වන්නේ ය යන මෙම සත්‍යය, අනෙක මොස දැයි මෙසේ ප්‍රච්ඡින්නා ලද්දේ ම "උත්තිය සත්ඤ්ඤා මරණින් මතු නො ම වන්නේ ය, නො ම නො වන්නේ ය, යන මෙම සත්‍යය, අනෙක මොස වේ ය යන තෙල කරුණ ද මා විසින් අව්‍යාකෘත ය"යි කියති. වැලි ඵෙය් විනම් හවත් ගෞතමයන් විසින් කවරක් ව්‍යාකෘත වේ දැ යි?

උත්තිය, මම විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ම සත්ඤ්ඤාගේ විශුද්ධිය සඳහා ශොකපරිදේවයන්ගේ සමතික්‍රමණය සඳහා දුක් දෙමනසින්ගේ අස්තඛණ්ඩය සඳහා න්‍යායයාගේ අධිගමය සඳහා නිව්‍යාණයාගේ සාක්ෂාත් කරණය සඳහා ශ්‍රාවකයනට ධර්ම දෙශනා කරමි යි.

හවත් ගෞතමයෝ තෙල යම් ධර්මයක් සත්ඤ්ඤාගේ විශුද්ධිය සඳහා ශොකපරිදේවයන්ගේ සමතික්‍රමණය සඳහා දුක් දෙමනසින්ගේ අස්තඛණ්ඩය සඳහා න්‍යායයාගේ අධිගමය සඳහා නිව්‍යාණයාගේ සාක්ෂාත් කරණය සඳහා සම්මතව ධර්ම දෙශනා කරත් නම්, ඵ දහමින් හැම ලොව හෝ, අධික හෝ, තුන්වන භාගයෙක් හෝ (නිවනට) පමුණුවනු ලැබේ දැ යි? මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්ණිමහන වූහ.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද සංවරයනට තෙල සිත විය: "උත්තිය පරිව්‍රාජක මෙබඳු ලාමක දෘෂ්ටිගතයක් නහමක් ලබාවා. 'එකැතින් මා විසින් සමානකම් ප්‍රශ්නය ප්‍රච්ඡින්නා ලද ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ වළහති, නො විසඳති, එකැතින් නො ඉවසත් යි. එය උත්තිය පරිව්‍රාජකහට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිය දුක් පිණිය වන්නේ යයි.

අප් ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ උත්තියං පරිබ්බාජකං එතද්වොච: තෙන භාවුසො උත්තිය උපමං තෙකරිය්සාමී, උපමාය පි ඉදධකචො විඤ්ඤා පුරියා භාසිතස්ස අත්ථං ආජානන්ඤ්.

සෙය්‍යාපාපි ආවුසො උත්තිය රඤ්ඤා පච්චින්නිමං නගරං දළහුද්දපං¹ දළහුදාකාරතොරණං එකද්වාරං. තත්‍ර ස්‍ය දෙවාලිකො පණ්ඩිතො ධ්‍යානො මෙධාවී අඤ්ඤානානං නිවාරොනා, ඤානානං පච්චෙසෙනා. යො තස්ස නගරස්ස සමන්තා අනුපරියායපථං අනුක්කමමානො න ප්‍රසංයාය පාකාරසක්ඛිං වා පාකාරවිචරං වා අන්තමයො බිළාර නික්කමෙනමිත්තමි, නො ව ඛවස්ස එවං ඤාණං හොති: එත්තකා පාණා ඉමං නගරං පටිසන්ති වා නික්කමන්ති වාති. අප් ඛවස්ස එවමෙත්ථ හොති: යෙ ඛො කෙවි ඔළාරිකා පාණා ඉමං නගරං පටිසන්ති වා නික්කමන්ති වා සබ්බෙ තෙ ඉමිනා ආරොන පටිසන්ති ව නික්කමන්ති වාති.

එවමෙව ඛො ආවුසො උත්තිය න තං තථාගතස්ස එවං උසස්සක්කතං හොති 'සබ්බො වා තෙන ලොකො නිධිස්සති, උපදෙසා වා නිභාගො වා'ති. අප් ඛො ඒවමෙත්ථ තථාගතස්ස හොති: යෙ ඛො කෙවි ලොකමානා නිධිංසු වා නියන්ති වා නිධිස්සන්ති වා, සබ්බෙ තෙ පඤ්ඤාචරිතරණෙ පභාය චෙතසො උපක්කිලෙසෙ අඤ්ඤාය දුබ්බලීඤරණෙ වතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිත්තා සත්තබ්බෙඤ්ඤායා යථාභූතං භාවෙත්වා එවමෙන ලොකමානා නිධිංසු වා නියන්ති වා නිධිස්සන්ති වා'ති.

යදෙව ඛො භිං ආවුසො උත්තිය භගවන්තං පඤ්ඤං අපුච්ඡි² තදෙවෙනං පඤ්ඤං භගවන්තං අඤ්ඤන පරියායෙන අපුච්ඡි. තස්මා තෙ තං භගවා න ව්‍යාකාසීති.

10. 2. 5. 6.

කොකනාද සුත්තං

එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ රාජගහෙ චිහරති තපොදරාමෙ. අප් ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ රත්තියා පච්චුසසමයං පච්චුට්ඨාය යෙන තපොද තෙනුපසංකමී ගත්තානි පරිසිඤ්චිතුං, තපොදෙ³ ගත්තානි පරිසිඤ්චිතා පච්චුත්තරිතා එකච්චරො අධ්‍යාසි ගත්තානි පුබ්බාපයමානො. කොකනාදෙපි ඛො පරිබ්බාජකො රත්තියා පච්චුසසමයං පච්චුට්ඨාය යෙන තපොද තෙනුපසංකමී ගත්තානි පරිසිඤ්චිතුං. අද්දසා ඛො කොකනාදෙ පරිබ්බාජකො ආයස්මිත්තං ආනන්දං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන ආයස්මිත්තං ආනන්දං එතද්වොච:

1. දළහුදාපං - මජ්ඣ.

2. අපුච්ඡි - සි. මු.

3. තපොදය - යනා. PTS.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ උත්තිය පිරිවැසිහට තෙල කීහ: ඇවැත් උත්තිය, තට එකරුණෙන් උපමාවකදු කරණෙමි. මෙ ලොවහි ඇතැම් විඤ පුරුෂයෝ උපමායෙකුදු භාෂිතයාගේ අරුත් දැන ගනීන්.

ඇවැත් උත්තිය, රජකුගේ තරපවුරු පදනම් ඇති, තරපවුරු හා තොරන් ඇති, එක් වාසල් දෙරෙකින් යුත් ප්‍රත්‍යන්ත නගරයෙක් යම් පරිදිවේ නම් එහි පණ්ඩිත ව්‍යක්ත ස්වානොචිතප්‍රඤ ඇති අඤ්ඤාත් වළඟන, ඤානයන් වැද්ද දෙන දවාරපාලයෙක් වන්නේ ය. හේ එ නගරයාගේ අවට සියාරා යන මගි ඇවිදිනුයේ ප්‍රාකාරසන්ධියක් වේවයි, යටත් පිරිසෙයින් බළලකු නික්මෙන පමණ වූ ද ප්‍රාකාර විවරයක් වේවයි නො දක්නේ ය. ඔහට වනාහි මෙ බදු නුවණෙක් නො ම පහළ වන්නේ ය: “මෙතෙක් සත්තු මෙ නුවරට පිවිසෙත් හෝ නික්මෙත් හෝ”යි. වැලිදු ඔහට එහි ලා මෙ බදු සිතෙක් ම වන්නේය: ‘යම් කිසි ඖද්‍යුත (ස්ථූල) ප්‍රාණ කෙනෙක් මෙ නුවර දිදිත්තම් හෝ ඉන් නික්ම යෙත් නම් හෝ, එ හැම දෙන ම දෙරින් පිවිස්නාහු ද වෙති, නික්මෙන්නාහුදවෙත්’යි.

ඇවැත් උත්තිය, එපරිද්දෙන් ම “හැම ලොකය හෝ ඉන් අඩක් හෝ ත්‍රිභාගයෙක් හෝ එයින් පමුණුවනු ලැබෙයි යන මෙ බදු වූ ඒ උත්සුක භාවය නො වෙයි. වැලිදු තථාගතයනට මෙ කරුණෙහි ලා මෙ බදු සිතෙක් ම වෙයි: “යම් කිසිවෙක් ම ලොකයෙන් නික්ම ගියාහු ද, නික්ම යෙත් ද, නික්ම යන්නාහු ද, එ හැම පඤ්ඤානිවරණ සංඛ්‍යාත ප්‍රඤා දුච්ඡ කරණ, විනෝපක්ෂේපයෙන් දුරුලා සතර සිට්ටන්හි මොනොවට එළැවූ සිත් ඇතියහු සප්ත බොධ්‍යාධ්‍යයන් තත් වූ පරිදි වඩා මෙ පරිද්දෙන් ලොකයෙන් නික්ම ගියහ, නික්ම යත්, නික්මයන්නාහ”යි.

ඇවැත් උත්තිය, තෝ යම් ම ප්‍රශ්නයක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විචාළෙහි නම්, තෙල ප්‍රශ්නය තෝ අන් අයුරෙකින් භාග්‍යතුන් විචාළෙහි ය. එහෙයින් තට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එ නොදිදුළු සේකැයි.

10. 2. 5. 6

කොකනද සූත්‍රය

එක් කලෙක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ රජගහ නුවර සමීපයෙහි තපොදරාමයෙහි වාසය කරත්. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ රාත්‍රී ප්‍රත්‍යූෂ සමයෙහි නැගිට ගාත්‍ර පරිෂෙකය සඳහා තපොද නදිය කරා වැඩියහ. තපොදයෙහි ගාත්‍ර පරිෂෙක කොට පෙරළා ගොඩ නැගී සිරුරු තෙත සිදුවම්න් එකවිටරව සිටියහ. කොකනද පරිමාපක ද රාත්‍රී හුගේ ප්‍රත්‍යූෂ සමයෙහි නැගී තපොද නදිය කරා ගාත්‍ර ස්නානය පිණිස ගියේය. කොකනද පරිමාපකයා ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් එනු දුරදිම දිවි දක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුනට තෙල කිය:

කො' ආවුසොති?

අභමච්ඡො, භික්ඛුනි.

කතමෙසං ආවුසො භික්ඛුනනති?

සමණානං ආවුසො සකාපුත්තියානනති.

පුට්ඨයාම මයං ආයපමනං කිංදුදෙව දෙසං සචෙ ආයසමා
ඔකාසං කරොති පඤ්ඤාසං වෙය්‍යාකරණායාති.

පුට්ඨාච්ඡො, සුඤ්ඤා වෙදිසසාමාති.

කිංහු ඛො හො 'සසුනො ලොකො ඉදමෙව සචං මොස-
මඤ්ඤ'නති' එවං දිට්ඨි භවනති?

න ඛො අහං ආවුසො එවං දිට්ඨි 'සසුනො ලොකො ඉදමෙව සචං
මොසමඤ්ඤ'නති.

කිංහු හො 'අසසුනො ලොකො ඉදමෙව සචං, මොස
මඤ්ඤ'නති එවදිට්ඨි භවනති?

න ඛො අහං ආවුසො, එවදිට්ඨි 'අසසුනො ලොකො ඉදමෙව
සචං, මොසමඤ්ඤ'නති.

කිංහු ඛො හො; අනත්තං ලොකො -පෙ- අනත්තං ලොකො
-පෙ- නං ජීවං නං සරීරං -පෙ- අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං -පෙ-
හොති තපාගතො පරමෙරණා -පෙ- න හොති තපාගතො පරමෙරණා
-පෙ- හොති ච න හොති ච තපාගතො පරමෙරණා -පෙ- නෙව හොති න
න හොති තපාගතො පරමෙරණා. ඉදමෙව සචං, මොසමඤ්ඤ'නති එවදිට්ඨි
භවනති?

න ඛො අහං ආවුසො, එවදිට්ඨි 'නෙව හොති න න හොති තපාගතො
පරමෙරණා, ඉදමෙව සචං, මොසමඤ්ඤ'නති.

තෙනහි භවං න ජානාති න පසසතීති? න ඛො අහං ආවුසො න
ජානමි, න පසසමි, ජානාමහං ආවුසො පසසමි ති.

1. කෙවස ආවුසොති - මජ්ඣං,
කොතෙස ආවුසොති - සීඝ්‍ර. කවස - P.T.

ඇවැත්නි, තෙපි කවරහු වව

ඇවැත්නි, මම මහණෙක් මි යි.

ඇවැත්නි, කවර මහණුන් අතුරෙහි වව යි ?

ඇවැත්නි, ශ්‍රමණ ශාක්‍යපුත්‍රයන් අතුරෙහි වෙමි යි.

ඉදින් ආයුෂ්මන් පැන විසඳනට අවකාශ කෙරේ නම් අපි ආයුෂ්මතුන් කිසියම් ම ලෙශයක් පුළුවුණ මෝයි.

ඇවැත්නි, පුළුවුය, අසා දනුමහ යි.

භවත්නි, කිමෙක, තෙපි 'ලොකය ශාශ්වතය' යන 'මෙ ම සත්‍යය අනෙක මොසය, යන මෙ බදු දාෂ්ටි ඇති යව් ද යි ?

ඇවැත්නි, මම ලොකය ශාශ්වතය, යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොසය, යන මෙ බදු දාෂ්ටි නැතියෙකිමි යි.

භවත්නි, කිමෙක භවත්හු 'ලොකය අශාශ්වතය,' යන 'මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොසය' යන මෙ බදු දාෂ්ටි ඇතියව් ද ? යි.

ඇවැත්නි, මම 'ලොකය අශාශ්වතය,' යන 'මෙය ම සත්‍යය, අනෙක සිස් ය' යන මෙ බදු දාෂ්ටි නැතියෙකි මි යි.

භවත්නි, කිමෙක තෙපි 'ලොකය අන්තවත් ය,... ලොකය අනන්තවත්ය... එ ජීවවෙයි, එ ශරීර වෙයි... ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකක... සත්ඤ්ඤා මරණින් මතු වන්නේ ය... සත්ඤ්ඤා මරණින් මතු නොවන්නේ ය... සත්ඤ්ඤා මරණින් මතු වන්නේ ය, නොද වන්නේ ය ... සත්ඤ්ඤා මරණින් මතු නො ම වන්නේ ය, නො ම නොවන්නේ ය'' යන මෙය ම සත්‍යය, අනෙක සිස් ය යන මෙ බදු දාෂ්ටි ඇතියව් ද යි ?

ඇවැත්නි මම, "සත්ඤ්ඤා මරණින් මතු නො ම වන්නේය, නො ම නොවන්නේය" යන මෙය ම සත්‍යය, අනෙක සිස්ය, යන මෙ බදු දාෂ්ටි ඇති යෙකිමි නො වෙමි මැයි.

එ කරුණෙන්ම භවත් නො දන්නේ ය නො දක්නේය යි ? ඇවැත්නි, මම නො ම නො දන්නෙමි, නො ම නො දක්නෙමි. ඇවැත්නි, මම දන්මි, දක්මි යි.

කිනඤ්ඤා බො හො සසසනො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං, මොසමඤ්ඤානති ඵවන්දිට්ඨි භවන්ති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න බො අභං ආවුසො ඵවන්දිට්ඨි සසසනො ලොකො ඉද මෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානති' වදෙසි.

කිනඤ්ඤා බො හො අසසනො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං: මොස-
මඤ්ඤානති ඵවන්දිට්ඨි භවන්ති ඉති පුට්ඨො සමානො න බො අභං ආවුසො
ඵවන්දිට්ඨි අසසනො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානති වදෙසි.

කිනඤ්ඤා බො හො අනත්වා ලොකො -පෙ- අනත්වා ලොකො -පෙ-
තං ජීවං තං ගරිරං -පෙ- අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරං -පෙ- හොති තථා-
ගතො පරමමරණා -පෙ- න හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- හොති ච
න ච හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- නෙව හොති, න න හොති තථා-
ගතො පරමමරණා ඉද මෙව සච්චං, මොසමඤ්ඤානති ඵවං දිට්ඨි භවන්ති ඉති
පුට්ඨො සමානො න බො අභං ආවුසො ඵවන්දිට්ඨි නෙව හොති න න හොති
තථාගතො පරමමරණා, ඉද මෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානති වදෙසි.

තෙන හි භවං න ජානාති න පසසාති ති ඉති පුට්ඨො සමානො න බො
අභං ආවුසො න ජානාමි න පසසාමි, ජානාමහං ආවුසො පසසාමි ති වදෙසි.
යථා කථමපනාචුසො ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො දට්ඨබ්බොති?

සසසනො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානති බො ආවුසො
දිට්ඨිගතමෙනං. අසසනො ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොසමඤ්ඤානති
බො ආවුසො දිට්ඨිගතමෙනං අනත්වා ලොකො -පෙ- අනත්වා
ලොකො -පෙ- තං ජීවං තං ගරිරං -පෙ- අඤ්ඤං ජීවං
අඤ්ඤං ගරිරං -පෙ- හොති තථාගතො පරමමරණා -පෙ- න හොති
තථාගතො පරමමරණා -පෙ- හොති ච න හොති ච තථාගතො
පරමමරණා -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා
ඉදමෙව සච්චං මොසමඤ්ඤානති බො ආවුසො දිට්ඨිගතමෙනං.

1. දිට්ඨිවිධාන අධිවිධාන පරිසූචිකාන සමුදායාන සමුග්ගානො - සිමු, Pts.

හවන්ති, කීමෙක, 'හවන්' "ලොකය ශාශ්වතය, යන මෙය ම සත්‍යය අනෙක සිස්ස යන මෙ බදු දෑෂ්ටි ඇතියාව'යි මෙසේ පුළුවියනා ලද්දේ ම 'ඇවැත්ති, මම "ලොකය ශාශ්වතය, යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොසය යන මෙ බදු දෑෂ්ටි ඇතියෙකිමි නො වෙ මැයි කියව.

හවන්ති, කීමෙක, හවන් "ලොකය අශාශ්වතය" යන යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක සිස්ස ය යන මෙ බදු දෑෂ්ටි ඇතිය ව ද? යි මෙසේ පුළුවියනා ලද්දේ ම 'ඇවැත්ති, මම 'ලොකය අශාශ්වතය, යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොසය යන මෙ බදු දෑෂ්ටි ඇතියෙකිමි නො වෙ මැ' යි කියව.

හවන්ති, කීමෙක, හවන් 'ලොකය අන්තවත,' ... ලොකය අන්තවත, ... එ ජීවය, එ ශරීරය ... ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙක ... සත්ත්ව මරණින් මතු වන්නේය ... සත්ත්ව මරණින් මතු නො වන්නේය ... සත්ත්ව මරණින් මතු වන්නේ ය නො වන්නේ ය ... සත්ත්ව මරණින් මතු නො ම වන්නේය, නො ම නො වන්නේය' යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක සිස්ස යන මෙ බදු දෑෂ්ටි ඇතියවු දැයි පුළුවියනා ලද්දේ ම ඇවැත්ති, මම සත්ත්ව මරණින් මතු නො ම වන්නේය, නො ම නො වන්නේය යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොසය යන මෙ බදු දෑෂ්ටි ඇතියෙකිමි නො වෙ මැ යි කියව.

එ කරුණෙන් හවන් නො දන්නේය, නො දන්නේයයි මෙසේ පුළුවියනා ලද්දේ ම 'ඇවැත්ති, මම නො දන්නෙමි නොවෙමි නො දන්නෙමි නොවෙ මි. ඇවැත්ති, මම දන්මි, දක්මි කියව, ඇවැත්ති, මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය කෙසේ වනාහි දැනුතු වේ ද යි?

ඇවැත්ති "ලොකය ශාශ්වතය' යන මෙ ම සත්‍යය; අනෙක සිස්ස ය" යන තෙල දෑෂ්ටිගතයෙක, ඇවැත්ති, 'ලොකය අශාශ්වතය' යන මෙ ම සත්‍යය, අනෙක මොසය, යන තෙල දෑෂ්ටිගතයෙක. "ලොකය අන්තවතය, ... ලොකය අන්තවතය ... එ ජීවය; එ ශරීරය ... ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙක -පෙ- තථාගත මරණින් මතු වන්නේය ... තථාගත මරණින් මතු නො වන්නේය ... තථාගත මරණින් මතු වන්නේය, නො ද වන්නේය තථාගත මරණින් මතු නො ම වන්නේය, නොම නොවන්නේය" යන මෙම සත්‍යය; අනෙක සිස්ස යන තෙල දෑෂ්ටිගතයෙක.

යාවතා ආවුසො දිට්ඨිගතා යාවතා දිට්ඨිට්ඨානං දිට්ඨාධිට්ඨානං දිට්ඨි පරිසුට්ඨානං දිට්ඨිසමුට්ඨානං දිට්ඨිසමුග්ගසාතො. තමහං ජානාමි, තමහං පසාමි තමහං ජානන්තො තමහං පසාන්තො ක්‍යාහං චක්ඛාමි 'නජානාමි, න පසාමි'ති. 'ජානාමහං ආවුසො පසාමි'ති.

කො නාමො ආයස්මා? කථංඤා පනායස්මන්තං සමුහමචාරි ජානනති ති?

ආනන්දෙනි ඛො මෙ ආවුසො නාමං, ආනන්දොති ච පන මං සමුහමචාරි ජානනති ති.

මහාවරියෙන චත කිර හොතා සද්ධිං මනකයමානා න ජානිමහ 'ආයස්මා ආනන්දො'ති. සචෙ හි මයං සඤ්ජානෙය්‍යාම 'ආයස්මා ආනන්දො'ති ඵත්තකම්භි නො නප්පට්ඨාසෙය්‍යා. ඛමතු ච මෙ ආයස්මා ආනන්දොති.

10. 2. 5. 7

ආහුනෙය්‍ය සුත්තං.

දසති හික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො හික්ඛු ආහුනෙය්‍යො හොති පාහුණෙය්‍යො දක්ඛණෙය්‍යො අඤ්ඤාලිකරණෙය්‍යො අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්ස. කතමෙහි දසති:

ඉධ හික්ඛවෙ හික්ඛු සීලවා හොති පාතිමොක්ඛසංචර සංවුතො චිහරති ආචාරගොචර සම්පන්නො අණුමකෙනසු චජේජසු හයදස්සාවී සමාද්‍ය සික්ඛති සික්ඛාපදෙස්ස.

බහුසසුතො හොති සුතධරො සුතසංකීටියො යෙ තෙ ධම්මො ආදි කල්‍යාණා මරේඛි කල්‍යාණා පරියොසාන කල්‍යාණා සාඨං සබ්බඤ්ජනං කෙචල පරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අභිචදනී, තථාරූපාස්ස ධම්මො බහුසසුතා හොන්ති ධතා, චවසා පරිචිතා, මනසානුපෙක්ඛිතා, දිට්ඨියා සුපට්ඨිකා.

කල්‍යාණමිත්තො ච හොති කල්‍යාණසහායො කල්‍යාණසම්ප-
වධෙකා.

සම්මාදිට්ඨිකො හොති සම්මාදස්සනෙන සමන්තාගතො.

ඇවැත්නි, යම් පමණ වූ දෘෂ්ටිගතයෝ වෙත් ද, යම් පමණ වූ දෘෂ්ටි-
ස්ථානයක්, දෘෂ්ට්‍යාධිෂ්ඨානයක්, දෘෂ්ටිපර්යය්‍යුත්ථානයක්, දෘෂ්ටිසම්ප්‍රත්‍යාන-
යක් දෘෂ්ටිසමුද්දානයක් ඇත් ද, එ මම දන්මි, එ මම දක්මි, මම එ
දන්නෙමි, එ මම දක්නෙමි කවර හෙයින් මම නො දන්මි, නො දක්මි යි
කියනෙමි ද? ඇවැත්නි, මම දන්නෙමි දක්නෙමි වෙමි යි.

ආයුෂ්මත්හු කිනම්හුයි? කෙසේ නම් සමුම්සරහු ආයුෂ්මතුන්
දන්නාහු දැයි?

ඇවැත්නි, ‘ආනඤ’ යනු මාගේ නම වෙයි. සමුම්සරහු මා ආනඤ
යි ද දනිත් යි.

එකැතින් මහාවාය්‍යී හවතුන් හා සමග ම මන්ත්‍රණය කරන අපි
“ආයුෂ්මත් ආනඤ හ”යි නො දනුමහ. ඉදින් අපි (මෙ) ‘ආයුෂ්මත්
ආනඤ හ’යි දනුමෝ නම් අපව මෙනෙකුදු නො වටහනෝය. ආයුෂ්මත්
ආනඤයෝ මට කමත්වා යි.

10. 2. 5. 7

ආහුනෙය්‍ය සූත්‍රය

මහණෙනි, දශධම්මයෙකින් සමන්වාහන මහණ ආහුනෙය්‍ය
පාහුණෙය්‍ය, දක්ඛණෙය්‍ය, අඤ්ඤාචරණිය වෙයි. ලොකයට අනුහතර
පුණ්‍යක්ෂේත්‍ර වෙයි. කවර දශයෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ සිල්වත් වූයේ ප්‍රාතිමොක්ෂසංවර-
යෙන් සංවාන වූයේ වාස කරයි. ආචාර ගොවරසමපන්න වූයේ
අණුමාත්‍ර වරදෙහි හය දක්නා සුලුයේ සමාදන් වැ සිකපදයන්හි
හික්මෙයි.

ග්‍රාහධර වූයේ ග්‍රාහසන්නිවය ඇතියේ බහුග්‍රාහ වෙයි. ආදී කල්‍යාණ,
මධ්‍ය කල්‍යාණ, පය්‍යීවසාන කල්‍යාණ වූ යම් බද්ධ ධර්මකෙනෙක් සාරී
සවාඤ්ඤාන,කොට කෙවලපරිපූණී, පරිභුද්ධ බ්‍රහ්මවය්‍යීය පළට කරත් නම්,
එබදු ධර්මයෝ ඔහු විසින් ධරන ලද්දහු වචනයෙන් පරිචිත වුවාහු මනසින්
අනුප්‍රේක්ෂිත වුවාහු ප්‍රඥයෙන් සුප්‍රවිදිත වුවාහු බහුග්‍රාහ වෙති.

කල්‍යාණ සගයන් ඇතියේ කල්‍යාණ පුද්ගලයනට නැඹුරුවීම් ඇතියේ
කල්‍යාණමිත්‍ර ද වෙයි.

සමාග් දර්ශනයන් සමන්වාහන වූයේ සමාග්දෘෂ්ටික වෙයි.

අනෙක විහිතං ඉදධිවිධං පවිත්‍රහොති ඵකොපි හුක්වා බහුධා හොති,
බහුධාපි හුක්වා ඵකො හොති, ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඨස්සං
තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගවජති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ.
පඨවියාපි උමුච්ඡතිමුච්ඡං කරොති සෙය්‍යථා පි උදකෙ. උදකෙපි
අභිජ්ජමානෙ ගවජති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙපි පඤ්ජුලෙක්ඛන කමති
සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණො. ඉමෙ පි වඤ්චිම පූරියෙ එටං මහිඤ්ඤිකෙ එවං
මහානුභාවෙ පාණිනා පරිමසති පරිමජ්ජති. යාටි බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන
වසං වතෙතති.

දිබ්බාය යොගධාතුය විසුද්ධාය අතිකකන්‍යමානුසකාය උභො සද්දෙ
සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ ව සන්තිකෙ ව,

පරසන්නානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති සරාගං
වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානාති. චිත්තරාගං වා චිත්තං චිත්තරාගං
චිත්තන්ති පජානාති. සද්දෙසං වා චිත්තං -පෙ- චිත්තදෙසං වා චිත්තං -පෙ-
සමොභං වා චිත්තං -පෙ- චිත්තමොභං වා චිත්තං -පෙ- සඤ්ඤිකං වා චිත්තං
-පෙ-චිත්තඤ්ඤිකං වා චිත්තං -පෙ- අමහග්ගනං වා චිත්තං -පෙ- මහග්ගනං වා
චිත්තං -පෙ- සමුත්තරං වා චිත්තං -පෙ- දනුත්තරං වා චිත්තං -පෙ- අසමා
හිතං වා චිත්තං -පෙ- සමාහිතං වා චිත්තං -පෙ- අවිමුක්තං වා චිත්තං
-පෙ- විමුක්තං වා චිත්තං විමුක්තං චිත්තන්ති පජානාති.

අරගොකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යථිදං: එකමපි ජාතිං
දොපි ජාතියො, තසෙය්‍ය පි ජාතියො චතසෙය්‍යපි ජාතියො පඤ්ඤපි ජාතියො
දසපි ජාතියො, වීසමපි ජාතියො තිස්සමපි ජාතියො, චත්තාරිසමපි ජාතියො
පඤ්ඤසමපි ජාතියො, ජාතිසතමපි ජාතිසහසුමපි ජාති සතසහසුමපි
අනෙකෙපි සංවට්ඨකපෙස අනෙකෙපි විවට්ඨකපෙස අනෙකෙපි සංවට්ඨ විවට්ඨ
කපෙස අමුත්‍රාසිං, එවංනාමො එවංගොතො ඵවංචෙණණො, එවමා-
හාරො එවං සුබද්දකං පටිසංචෙදී එවමාසුපරියතො. සො තතො වුතො
අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවන්තාමො එවංඛොතො. ඵවංචෙණණො එව-
මාහාරො එවං සුබද්දකං පටිසංචෙදී, ඵවමාසු පරියතො. සො තතො
වුතො ඉඬුපුතොති ඉති සාකාරං සමුද්දෙසං අනෙක විහිතං පුබ්බෙ
තිවාසං අනුසාරති.

අනෙකවිධ සාද්ධි විශේෂය වදන්‍යය. එකෙක් ම වූයේ බහු-
ප්‍රකාරයෙන් වෙයි. බහුප්‍රකාරයෙන් වූයේ ම එකෙක් වෙයි. පළට
බව, නො පළ බව කරන්‍යය, බින්න පරභාගයට පවුරින් පරභා-
ගයට පවුයෙන් පරභාගයට අහසැ සෙයින් නො ලැගෙමින් යෙයි. දියෙහි
මෙන් පොළොවිහිදු නැගීම හා ගැලීම හා කෙරෙයි. පොළොවිහි සෙයින්
නො බිඳෙන දියෙහි දු ගමන් කෙරෙයි. පියාපත් ඇති ලිහිණියක
සෙයින් අහස්හිදු පළහින් යෙයි. මෙසේ මහර්ධි ඇති, මෙසේ මහානුභාව
ඇති මෙ සඳහිරුනුදු අත්ලෙන් පරාමර්ෂ කෙරෙයි, පිරිමදිසි, බබ ලෝ
හිම කොට ද කයින් වශය පවත්වයි.

විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම ගිය දිවසෝධායෙන් දිව්‍ය වූ හා මානුෂ හා
දුරෙහි හා වෙන හා උභය ශබ්දයන් අසයි.

පරසත්ත පරපුද්ගලයන්ගේ සිත් තම සිතින් පිරිසඳ දන්‍යෝය: සරාග
වූ හෝ වින්‍යය සරාග වින්‍යයයි දන්‍යෝය විතරාග හෝ වින්‍යය විතරාග
වින්‍යයයි දන්‍යෝය. සදෙස හෝ වින්‍යය ... විතදෙස හෝ වින්‍යය
... සමොහ හෝ වින්‍යය ... විතමොහ හෝ වින්‍යය ... සංක්ෂිප්ත
හෝ වින්‍යය ... වික්ෂිප්ත හෝ වින්‍යය ... අමහද්ගත හෝ
වින්‍යය ... මහද්ගත හෝ වින්‍යය ... සඋතර හෝ වින්‍යය ...
අනුතර හෝ වින්‍යය ... අසමාහිත හෝ වින්‍යය ... සමාහිත හෝ
වින්‍යය ... අවිමුක්ත හෝ වින්‍යය ... විමුක්ත හෝ වින්‍යය විමුක්ත
වින්‍යයයි දන්‍යෝය.

අනෙකවිධ පුච්චිවාස සිහිකරන්‍යෝය. කෙසෙයින් යත්: එක්
ජාතියකුදු - ජාති දෙකකුදු - ජාති තුනකුදු - ජාති සතරකුදු - ජාති පයකුදු
ජාති දශකුදු - ජාති විස්සකුදු - ජාති තිසකුදු - ජාති සතළිසකුදු - ජාති
පනසකුදු - ජාති සියයකුදු - ජාති දහසකුදු - ජාති සුවහසකුදු - නොයෙක්
සංවර්තකල්පයනුදු - අනෙක විවර්තකල්පයනුදු - අනෙක සංවර්ත විවර්ත
කල්පයයන් දැයි (යන විසිනි.) මෙබඳු නම් ඇත්තෙම්, මෙබඳු ගොත්
ඇත්තෙම් මෙබඳු සිරුරු පැහැතියෙම්, මෙබඳු අභරතියෙම් මෙබඳු සුවදුක්
විඳුනෙම් මෙබඳු ආයු හිමි කොට ඇතියෙම් අසෝතන්හි උපන්මි, මෙ
මම එයින් සැවැ අසෝතන්හි උපනිමි. එහිදු මෙබඳු නමැතියෙම්, මෙබඳු
ගොත් ඇතියෙම්, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම්. මෙබඳු අභරතියෙම් මෙබඳු
සුවදුක් විඳින සුඵයෙම් මෙබඳු ආයු හිමි කොට ඇත්තෙම් වීමි. එ මම
එයින් ව්‍යානුයෙම් මෙයි උපන්තෙම් වෙමි මෙ ආකාර සහිත උදෙසා
සහිත අනෙකවිධ පුච්චිවාසය සිහි කරයි.

දිබ්බන්ත වක්ඛුණා වීසුද්ධන් අතික්කන්තමානුසංකෙන් සන්තෙ පසසති වට්ඨමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පඤ්ඤෙ සුවිමුක්ඛො දුබ්බමුක්ඛො සුගතෙ දුගතෙ යථාකමමුපගෙ සන්තෙ පජානාති: ‘ඉමෙ චිත්ත භොගේනා සන්තා කාය දුට්ඨවරිතෙන් සමන්තාගතා වචී -පෙ- මනො -පෙ- අරියානං උප-වාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨි කමම සමාදනා, තෙ කායසංහෙද පරමම-රණා අපායං දුගතිං චිතිපාතං හිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොගේනා සන්තා කායසුට්ඨවරිතෙන් සමන්තාගතා, වචී -පෙ- මනො සුට්ඨ-තෙන් සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමම සමාදනා, තෙ කායසං හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති, ඉති දිබ්බන්ත වක්ඛුණා වීසුද්ධන් අතික්කන්තමානුසංකෙන් සන්තෙ පසසති වට්ඨමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පඤ්ඤෙ සුවිමුක්ඛො දුබ්බමුක්ඛො සුගතෙ දුගතෙ යථාකමමුපගෙ සන්තෙ පජානාති.

ආසවානං බයා අනාසවං චෙතො චිත්තතිං පඤ්ඤාචිත්තතිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු ආහු-නෙයො හොති පාහුණෙයො දක්ඛිණෙයො අඤ්ජිකරණියො අනුත්ත-රං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්සාති.

10. 2. 5. 8

ථෙර සුත්තං.

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ථෙරො භික්ඛු යස්සං යස්සං දියායං විහරති. ඵාසුයෙව විහරති. කතමෙහි දසහි:

ථෙරො හොති රත්තඤ්ඤා වීරපබ්බජිතො. සීලවා හොති -පෙ- සමාදය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. බහුසසුතො හොති -පෙ- දිට්ඨියා සුපාටිවිදො. උභයාති ඛො පනස්ස පාතිමොක්ඛාති විඤ්ඤානෙ ස්වාගතාති හොතති සුවිහන්තාති සුපච්ඡන්තිති සුවිනිච්ඡන්තාති සුත්තසො අනුබ්බාසකප්පකසො අධි-කරණ සමුප්පාද වුපසමෙ කුසලො හොති. ධම්මකාමො හොති පියසමුද-චාරො, අභිධම්මෙ අභිවිතයෙ උළාරපාමුපේජා, සන්තුට්ඨො හොති

විශුද්ධ වූ මිනිසා සඳහා ඉක්ම ගිය දිවැසින් සැවෙන උපදානා සත්ත්වයන් දකී, හීන වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවණ් වූ ද දුර්වණ් වූ ද සුගත වූ ද දුර්ගත වූ ද කම් වූ පරිදි මැරියන සත්ත්වයන් දන්නේය. එකැතියෙන් මෙ හවත් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගත වූහු ... වාග් ... මනස් ... ආයාස යනට උපවාද කරන්නාහු මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වූහු මිථ්‍යාදෘෂ්ටික කම් සමාදාන ඇත්තාහු වෙති. ඔහු කා බුන් මරණින් මතු අපාය වූ දුගති වූ විනිපාත වූ නිරයට පැමිණියාහු වෙත්. මෙ හවත් සත්ත්වයෝ කාය සුවරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු...වාග්...මනෝ සුවරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු ආයාස යනට උපවාද නො කරන්නාහු සමාග්දෘෂ්ටික වූවාහු සමාග්දෘෂ්ටික කම් සමාදානයෙන් යුක්ත වූවාහු වෙති. ඔහු කා බුන් මරණින් මතු සුගති වූ සාම් ලොකයෙහි උපන්නාහු වෙති. මෙසේ විශුද්ධ වූ මිනිස් ඇස ඉක්ම ගිය දිවැසින් ව්‍යවමාන වූ ද උපපදාමාන වූ ද හීන, ප්‍රණීත, සුවණ්, දුර්වණ්, සුගත, දුර්ගත, කම් වූ පරිදි යන සත්ත්වයන් දකී.

ආසුචක්ෂයයෙන් අනාසුච චිත්ත විමුක්තිය ප්‍රඥ විමුක්තිය ඉහාත්-මයෙහිම තෙමෙ අභිඤ්ඤායෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට එයට එළඹ වෙසෙයි.

මහණෙනි, මේ දස ධර්මයෙන් සමන්වාගත මහණ ආහුනෙය්‍ය වෙයි. පාහුනෙය්‍ය වෙයි. දකඛ්නෙය්‍ය වෙයි. අඤ්ජනිකරණිය වෙයි, ලොකයට අනුකරප්පණයක්ෂේත්‍ර වෙයි.

10. 2. 5. 8

පෙර සූත්‍රය

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත තෙර මහණෙක් යම් ම දිසායෙක වාසය කෙරේ නම් පහසුයෙන් ම වසන්නේය. කවර දසයෙකින් යත්:

තෙර මහණ, පැවිදිව බොහෝ කල් ඇත්තේ රාත්‍රඥ වෙයි. සිල්වත් වෙයි ... සිකපදයන්හි සමාදන්ව හික්මෙයි. බහුශ්‍රැත වෙයි ... ප්‍රඥයෙන් මොනොවට පිළිවිදියාහු වෙති. උභයප්‍රාතිමොක්ෂයෝ ඔහු විසින් විස්තර වශයෙන් සුවිහක්ත වූවාහු මොනොවට වණපොත්වන්නාහු සූත්‍ර විසින් අනුච්ඡාදන විසින් මොනොවට විනිශ්චිත වූවාහු ස්වාගත වෙත්. අධිකරණ සමුත්පාදව්‍යුපශමයෙහි කුශල වෙයි. ප්‍රිය කථා ඇතියේ ධම්මාම වූයේ අභිධර්මයෙහි අභිවිතයෙහි උදර ප්‍රාමොදාය ඇත්තේ වෙයි,

ඉතිරිතරවිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන. පාසා
දිකො හොති අභික්කතෙන පටික්කතෙන. සුසංවුතො අතරසරෙපි
නිසජ්ජාය, චතුත්තං කුමානානං ආභිවෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං
නිකාමලාභී හොති අකිල්ලාභී අකසිරලාභී ආසවානඤ්ඤා ඛයා අනාසවං
වෙතො විමුක්තිං පඤ්ඤා විමුක්තිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා
උපසම්පජ්ජ විහරති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසභි ධම්මෙහි සමනතාගතො ථෙරො
භික්ඛු යසසං යසසං දිසායං විහරති ඵාසුයෙව විහරතිති.

10. 2. 5. 9

උපාලි සුත්තං.

අථ ඛො ආයස්මා උපාලි යෙන භගවා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්ඤ්ඤා
භගවත්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීතො ඛො
ආයස්මා උපාලි භගවත්තං එතදවොච: ඉවජාමහං භතො අරඤ්ඤා
වනපඤ්ඤා පනනාති සෙනාසනාති පටිසෙවිතුන්ති.*

දුරභිසම්භවාති ඛො උපාලි අරඤ්ඤා වනපඤ්ඤා පනනාති සෙනා-
සනාති, දුක්ඛාරං පටිවෙකං දුරභිරමං එකතො හරන්ති මඤ්ඤා මනො
වනාති සමාධිං අලභමානස්ස භික්ඛුනො. යෙ ඛො උපාලි
එවං වදෙය්‍යා: 'අහං සමාධිං අලභමානො *අරඤ්ඤා වනපඤ්ඤා
පනනාති සෙනාසනාති පටිසෙවිස්සාමි'ති. තස්සෙතං පාටිකභිකං
සංසිද්ධස්සති වා¹ උපලභිස්සතිවා.

* අරඤ්ඤාවනපනනාති - මජ්ඣ.

1. උපලභිස්සතිවා - මජ්ඣ.

ඉතරෙතර වීචර පිණිඳුපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෞමජා-
පරිජ්ඣායෙන් සතුටු වෙයි. ඉදිරි ගමනෙහි දු පෙරළා යන ගමනෙහි දු
ප්‍රසාද ඇතියේ වෙයි. ඇතුළුගෙහිදු නිෂ්ඨායෙන් සුසංවාත වෙයි. අභිවික්ක
යෙහි උපන් දිට්‍රදුමියෙහි සුඛවිහරණ වූ සතර ධ්‍යානයන් කැමැති සේ
ලබන සුල්ලේ නිදුකින් ලබන සුල්ලේ පහසුවෙන් ලබන සුල්ලේ වෙයි.
ආදුච්ඡන්තේ ක්ෂයෙන් අනාසුච වූ වික්කට්‍රික්ඛි ප්‍රඤ්චිමුක්ඛි ඉහාත්-
මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දෑන සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ
වාසය කරයි.

මහණෙනි, මේ දස කරුණෙන් සමන්වාගත තෙර මහණ යම් ම
දිශායෙකින් වෙසේ නම් පහසුවෙන් ම වාසය කෙරේ යයි.

10. 2. 5. 9

උපාලි සූත්‍රය

එකල්හි ආයුෂ්මත් උපාලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා
එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ.
එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් උපාලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
තෙල සැල කළහ: වහන්ස, මම ආරණ්‍ය- වානප්‍රස්ථ ප්‍රාන්තශයනා-
සනයන් සෙවුමට කැමතියෙමි යි.

උපාලි, ආරණ්‍ය- වානප්‍රස්ථ- ප්‍රාන්ත ශයනාසනයෝ දු:සහ වෙන්,
සිත් ඇලැවිය නො හැකි වෙන්. ප්‍රච්චේක්‍ය දුෂ්කර වෙයි. අභිරමණය
සුකර නො වෙයි, වනයෝ සමාධිය නො ලබන මහණහුගේ සිත එකී
භාවය ඇතිවත්ම පැහැරගන්නාක් මෙනි, උපාලි, යම් කෙනෙක් මෙසේ
කියන්නාහු ද: “මම සමාධිය නො ලබනුයෙමි අරණ්‍යයන් හා වනපෙත්
හා ප්‍රාන්ත සෙනසුන් හා ඇසුරු කෙරෙමැ”යි (කියායි). ඔහු චිසින්
ගිලෝන්නේය හෝ ඉල්පෙන්නේය හෝ යන තෙල කැමති විය යුතු.

සෙය්‍යථාපි උපාලි මහා උදකරහදෙ, අථ ආගවේෂයා හත්තීනාගො සත්තරතනො වා අට්ඨරතනොවා. තස්ස ඵවමස්ස: 'යනානුනාහං ඉමං උදකරහදං ඔගාහෙකා කණණසංඛොපිකමපි බිඬිං කිලෙයාං, පිට්ඨි-සංඛොපිකමපි බිඬිං කිලෙයාං. කණණසංඛොපිකමපි බිඬිං කිලිකා පිට්ඨිසංඛොපිකමපි බිඬිං කිලිකා නහාකා ව පිවිකා ව පච්චුත්තරිකා යෙන කාමං පක්කමෙය්‍ය'න්ති. සො උදකරහදං ඔගාහෙකා කණණසංඛොපිකමපි බිඬිං කිලෙයාං. පිට්ඨිසංඛොපිකමපි බිඬිං කිලෙයාං. කණණසංඛොපිකමපි බිඬිං කිලිකා පිට්ඨිසංඛොපිකමපි-බිඬිං කිලිකා නහාකා ව පිවිකා ව පච්චුත්තරිකා යෙන කාමං පක්කමෙය්‍ය. තං කිස්සහෙතු: මහානුපාලි අත්තභාවො ගමභීරෙ ගාධං විජුති,

අථ ආගවේෂයා සසො වා බිළාරො වා. තස්ස ඵව මස්ස: කො වාහං, කො ව හත්තීනාගො? යනානුනාහං ඉමං උදකරහදං ඔගාහෙකා කණණසංඛොපිකමපි බිඬිං කිලෙයාං. පිට්ඨිසංඛොපිකමපි බිඬිං කිලෙයාං. කණණසංඛොපි කමපි බිඬිං කිලිකා පිට්ඨිසංඛොපිකමපි බිඬිං කිලිකා නහාකා ව පිවිකා ව පච්චුත්තරිකා යෙන කාමං පක්කමෙය්‍යන්ති. සොතං උදකරහදං¹ සහයා අප්පට්ඨිකාය පක්කමෙය්‍ය.

තසෙය්‍යතං පාටිකඛං සංසිද්ධස්සති වා උපපිලව්ස්සති වා තං කිස්සහෙතු: පරිත්තො නුපාලි අත්තභාවො ගමභීරෙ ගාධං න විජුති. ඵවමෙව ඛො උපාලි යො ඵවං වදෙය්‍ය: අහං සමාධිං අලහමානො අරඤ්ඤ චනප්පාති පක්කාති සෙනාසනාති පටිසෙවිස්සාමි ති. තසෙය්‍යතං පාටිකඛං, සංසිද්ධස්සති වා උපපිලව්ස්සති වා.

සෙය්‍යථාපි උපාලි දහරො කුමාරො මඤ්ඤ උත්තානසෙය්‍යකො සතෙන මුත්තකරිසෙන කිලිති, තං කිං මඤ්ඤසි උපාලි, නන්ධායං කෙවලා පරිපුරා බාලබිඬිකාති? ඵවං හතෙන.

ස ඛො සො උපාලි කුමාරො අපරෙන සමයෙන වුද්ධිමන්වාය ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකමකාය යාති තාති කුමාරකානං කිළාපනකාති භවන්ති. සෙය්‍යථිද: වඬකං,² සට්ඨකං, මොක්ඛට්ඨකං, විඬගුලකං. පක්කාලකං, රථකං ධනුකං, තෙභි කිලිති. තං කිං මඤ්ඤස උපාලි. නන්ධායං බිඬිං පුරිමාය බිඬිමාය අභික්කන්ත තරා ව පඤ්ඤාතරා වාති? ඵවං හතෙන.

1. උපසංගිතා සහසා අප්පට්ඨිකාය - පිටු.

2. වඬක - පිටු 178.

උපාලි, යම් සේ මහ දිය විලෙක් වේ නම්, එකල සත්රියන් වේ වයි, අටරියන් වේ වයි, හය්නි නාගයෙක් එයි නම්, ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වන්නේය: මම මෙදියවිලට බැස කණ්ණසැකොපික (කන් දෙවුන් ශෝලි) නම් ක්‍රීඩා ද කෙළනෙමි පිටියසැකොපික (පිටදෙවුන්) නම් ක්‍රීඩාව ද කෙළනෙමි නම් කණ්ණසැකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළ පිටියසැකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කොට ස්නාන ද කොට පැන්පිම ද කොට ගොඩනැගී කැමැති තැනෙක යෙමි නම් යෙහෙකැ"යි. හේ මහදිය විලට බැස කණ්ණසැකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළනේය, පිටියසැකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළනේය. කණ්ණසැකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළ පිටියසැකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කොට සනහා පැන් බී ගොඩනැගී කැමැති තැනෙක යන්නේය. එ කවර හෙයින් යත්: උපාලි මහත් වූ ම ආත්මභාවයෙක් ගැඹරෙහි ප්‍රතිෂ්ඨා වීදුනේය.

ඉක්බිති ශශකයෙක් වේ වයි විධාලයෙක් වේ වයි එන්නේය ඔහුට මෙ සිත වන්නේය. මම කවරෙකිම? ඇත් නා කවරෙක? මම මෙ මහ දිය විලට බැස කණ්ණසැකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළනෙමි, පිටියසැකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළනෙමි, කණ්ණසැකොපික ක්‍රීඩා ද කෙළ පිටියසැකොපික නම් ක්‍රීඩා ද කෙළ සනහා පැන් බී ගොඩනැගී කැමැති තැනෙක යෙමි නම් මැනවැ"යි. හේ එ දිය විලට වහා නොපස්විකා පනනේය.

'ගිලෙනුයේ හෝ ඉල්පෙනුයේය' යන තෙල ඔහු විසින් කැමැති විය යුතු. හෙ කවරහෙයින් යත්: උපාලි, ලඝු වූ ශරීරාත්මභාවය ගැඹරෙහි ප්‍රතිෂ්ඨා නො වීදුනේ ම ය. උපාලි, එපරිද්දෙන් ම යමෙක් මෙසේ කියා නම්: "මම සමාධි නොලබනුයෙමි අරන හා වන පෙත් හා ප්‍රාන්ත යෙනසුන් සෙවුනෙමි" යි ඔහු විසින් "ගිලෙයි හෝ ඉල්පෙයි හෝ" යන තෙල කැමැති විය යුතු.

උපාලි, ළදරු. උඩුකුරුව හෝනා බොළඳ කුමරෙක් යම්සේ සිය මලමියෙන් කෙළනේ නම්, උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මෙ හැම පිරිපුන් බාල ක්‍රීඩායෙක් නොවේ ද? වහන්ස, එසේය.

උපාලි, එ කුමර ම පසු කාලයෙහි විය පැමිණ ඉන්ද්‍රිය පරිපාකයට පැමිණ, වඩාතක (කුඩා කෙළි නගුල්)ය, සටිකා (කෙළිදඬු)ය, මොකාවිකා (පිනුම් ගැසුම්)ය, විභූලක (හුළුපෙති)ය, පතනාළහක (කොළ නැලිය)ය, කෙළිරියය, කුඩා කෙළි දුනුය, යන මෙබඳු කුමරුවන් ගේ යම් ඒ කෙළි බඩු වෙන් නම් එයින් කෙළනේය. උපාලි එ කුමැයි හඟුව, මෙ කෙළි, පළමු ක්‍රීඩාවට වඩා සිත්කලු හා ප්‍රණීතතර හා නොවේ ද? වහන්ස, එසේය.

සබො සො උපාලි කුමාරො අපරෙන සමයෙන වුද්ධිමනිය ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකමත්වාය පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපපිනො සමඛගිභූතො පරිථාරෙති වක්ඛුච්ඡෙද්දායොහි රූපෙහි ඉද්ධෙහි කතෙහි මනාපෙහි පියරූපෙහි කාමුපසංහිතෙහි රජනියෙහි, සොතච්ඡෙද්දායොහි සද්දෙහි, සාණච්ඡෙද්දායොහි ගද්දෙහි, ජීවහාච්ඡෙද්දායොහි රසෙහි, කාය ච්ඡෙද්දායොහි ඵොද්ධංඛෙහි ඉද්ධෙහි කතෙහි මනාපෙහි පිය රූපෙහි කාමුපසංහිතෙහි රජනියෙහි, තං කිං මඤ්ඤසි උපාලි, නන්වායං බිඬ්ඛා පුරිමාහි බිඬ්ඛාහි අභිකක්කන්තරා ව පණින නරාවාති?

එවං භතෙන

ඉධං බො පන වො උපාලි තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ඣති අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාවරණසමපනෙනා සුගතො ලොකවිදු අනුක්කරො පුරිසදම්මසාරථී සඤ්ඤා දෙවමනුසසානං බුද්ධො භගවා: සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බමකං සසංමණ්ඩ්‍රාභමණිං පජං සදෙවමනුසං සයං අභිඤ්ඤා සමිජ්ජකඤ්ඤා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිම කල්‍යාණං පරියොසාන කල්‍යාණං සාඤ්ඤා සංඝාදානං කෙවල පරිපුණ්ණං පරිගුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං පුණාති ගහපති පුනෙතො වා අඤ්ඤාතරස්සී වා කුලෙ පවවා-ජාතො සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති, සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමනනාගමනො ඉතිපටිසංචික්කති: සම්බොධො සරාවාසො රජාපථො, අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා, නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාච සතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්ත පරිසුද්ධං සම්බලිබ්භං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. සන්ත්තානාහං කෙසමසසුං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වජ්ජාති අවජාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යන්ති. සො අපරෙන සමයෙන අපං වා භොගක්කඤ්ඤං පහාය මහන්තං වා භොගක්කඤ්ඤං පහාය අපං වාඤ්ඤාති-පරිවට්ඨං පහාය මහන්තං වා ඤ්ඤාතිපරිවට්ඨං පහාය කෙසමසසුං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වජ්ජාති අවජාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති.

සො එවං පබ්බජිතො සමානො භික්ඛුනං සික්කා සාජීවසමාපනෙනා පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චිතො භොති, තිහින දණ්ණො තිහිනසන්ත්වා ලජ්ජා දයාපනෙනා සම්බපාණභූතානුකම්පි විහරති. අදින්නාදනං පහාය අදින්නාදනා පටිච්චිතො භොති දින්නාදයි දින්නාපාටි-කඩ්ඪී අපේතෙන න සුචි භූතෙන අත්තනා විහරති. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාචාරී චිත්තො මෙට්ඨනා ගාමධම්මො, මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිච්චිතො භොති සච්චවාදී සච්චසන්ධො ථෙතො පච්චයිකො අවිසං-වාදකො ලොකස්ස, පිසුනංවාචං පහාය පිසුණායවාචාය පටිච්චිතො භොති.

උපාලි, එ කුමරු ම පසු කලෙක වැඩිවිය පත් වී ඉඤ්ඤා පරිපාකයට ගොස් පස්කම් ගුණෙන් සමර්පිත වූයේ සමග වූයේ ඉෂ්ට කාන්ත මනාප චක්ෂුර්විඥය වූ කාමොපසංහිත වූ රුද්‍රාවිය යුතු රූපයන්ගෙන් පරිවරණ කරයි. ග්‍රොත්‍රවිඥය ශබ්දයෙන් ස්‍රාණවිඥය ගතියෙන්, ජීව්වාචිඥය රසයෙන්, කායවිඥය ඉෂ්ට කාන්ත මනාප ප්‍රියරූප කාමයට හිත වූ රජනිය වූ ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෙන් පරිවරණය කරයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟව? මෙ ක්‍රීඩා පළමු ක්‍රීඩායෙන් වඩා උතුම් වූයේ ප්‍රණීතතර වූයේත් නො වේ ද?

වහන්ස, එසේය.

උපාලි, මෙ ලොවහි අර්හත්, සමයක් සම්බුද්ධ විද්‍යාවරණ සම්පන්න, සුගත, ලොකවිද්, අනුකතර පුරුෂදම්‍යසාරථී, දෙව මිනිස්නට ශාසනා වූ බුද්ධ වූ භාග්‍යවත් වූ තථාගතයන් වහන්සේ උපදනාහුය. උහු දෙවියන් සහිත, මරුන් සහිත බලුන් සහිත, මහණ බලුන් සහිත සත්ත්වයන් ඇති සදෙව මානුෂ මෙ ලොව තුමු විශිෂ්ටඥානගෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට දන්වන්. නාහ. උහු අදි කල්‍යාණ වූ ධ්‍යායෙහි කල්‍යාණ වූ පයථිවසාන කල්‍යාණ වූ සාතී වූ සවාසන වූ කෙවල පරිපූර්ණ වූ ධර්ම දෙශනා කරන්. පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මවයථිය පළට කරන්. එ ධර්මය ගෙහෙවියෙක් වේවයි, ගෙහෙවි පුතෙක් වේවයි, අන්‍යතර කුලයෙක උපන්නේ වේවයි අසන්නේය. හෙ එ දහම් අසා තථාගතයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධා ප්‍රතිලාභයෙන් සමන්වාගත වූයේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරයි: ගෘහවාසය සම්බාධය, කෙලෙස් මගෙක පැවිද්ද අභ්‍යවකාශය වේ. එකාන්ත පරිපූර්ණ වූ ලියු සකක් සෙයින් එකාන්තපරිශුද්ධ වූ මෙ බලසර වස්තට ගිහිගෙයි වසනුවහු විසින් පුකර නො වේයි. ඉදින් මම් කෙහෙමස් බහා කහවත් පෙරෙව ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වදනෙම් නම් යෙහෙකැයි. හේ පසු කල්හි අල්ප වූ හෝ භොගස්කන්ධය හැරදමා මහත් වූ හෝ භොගස්කන්ධය හැරදමා අල්ප වූ හෝ ඥාතිපරිවතීය හැරදමා මහත් වූ හෝ ඥාති පරිවතීය හැරදමා කේමස් බහා කහවත් පෙරවැ ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට වදනේය.

හෙ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම භික්ෂුන්ගේ ශික්ෂා සාථිවියට පැමිණියේ පණිවා හැර පණිවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. බහා තැබූ දඩු ඇතියේ බහා තැබූ සත් ඇතියේ ලද්දියේ දයාපන්න වූයේ සථිප්‍රාණිභූතයනට හිතානු කම්පා ඇතියේ වෙසෙයි. අධිනාදන් හැරදමා අධිනාදනින් වැළැකියේ වෙයි දුන් දෑ ගන්නා පුළුස්සේ දුන් දෑ කැමැත්තේ නො සොර පිවිතුරු ආත්මයෙන් වාසය කරයි. අමුඛසර හැරදමා මුඛසර ඇතියේ ආරාචාරී වූයේ ගැමිදම් වන මෙවුන්දමින් වැළැකියේ වෙයි. මුසවා හැරදමා මුසවායෙන් වැළැකියේ සත්‍යය කියනසුළුයේ සත්‍යසක්‍රී වූයේ තථධර්මයෙන් යුක්ත වූයේ හැඳහිය හැකි (කථා ඇතියේ ලොකයාට අවිසංවාදක වූයේ වෙයි. පිසුනු බස් හැරදමා පිසුනු බසින් වැළැකියේ වෙයි.

න ඉතො සුඤ්ඤා අමුත්ත අකාමා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤා න ඉමෙසං අකාමා අමුසං හෙදය, ඉති භික්ඛානං වා සඤ්ඤා සභික්ඛානං වා අනුප්පදනා සමගාරාමො සමගාරතො සමගානන්දී සමගාකරණිං වාචං භාසිතා හොති. ඵරුසං වාචං පභාය ඵරුසාය වාචාය පටිවීරතො හොති. යා සා වාචා නෙළා කණ්ණසුඛා පෙම්භියා හදයභිතමා පොරි බහුජනකතනා බහුජනමනාපා, තථාරුපිං වාචං භාසිතා හොති. සමථපප්පලාපං පභාය සමථපප්පලාපා පටිවීරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අක්ඛවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී නිධානවතිං වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙයං පරියන්තවතිං අක්ඛසංභිතං.

සො ධීරගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවීරතො හොති. ඵකභන්තිකො හොති. රතතුපරතො වීරතො විකාලගොජනා. නවවගීතවාදිතවිසුක-දසසනා පටිවීරතො හොති, මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩන විභූසනධානා පටිවීරතො හොති උච්චාසයනමහාසයනා පටිවීරතො හොති. ජාතරූපරජනපටිග්ගහණා පටිවීරතො හොති. ආමකධංගුල පටිග්ගහණා පටිවීරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවීරතො හොති. ඉක්කිකාරිකපටිග්ගහණා පටිවීරතො හොති. දුස්සපටිග්ගහණා පටිවීරතො හොති. අපේළකපටිග්ගහණා පටිවීරතො හොති. කුකකුට සුකරපටිග්ගහණා පටිවීරතො හොති. හස්තිගවාසසවලවා පටිග්ගහණා පටිවීරතො හොති. බෙහතවස්සුපටිග්ගහණා පටිවීරතො හොති. දුතෙයා පභිණ්ණමනානුයොගා පටිවීරතො හොති. කයවිකකයා පටිවීරතො හොති, කුලාකුටකංසකුටමානකුටා පටිවීරතො හොති. උකෙකාටන වංශානගිකතිසාවියොගා පටිවීරතොහොති. ඡෙදනවධබන්ධනවිපරාමොස-ආලොපසාහකාරා පටිවීරතො හොති.

සො සනතුදෙධා හොති කායපාරිභාරිකෙන වීචරෙන කුච්ඡිපාරි-භාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි පක්කිසකුණො යෙන යෙනෙව ධෙති, සප්පතභාරොව ධෙති. ඵචචෙව භික්ඛු සනතුදෙධා හොති කායපාරිභාරිකෙන වීචරෙන කුච්ඡි-පාරිභාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන යෙන යෙනෙව පක්කමති, සමාදයෙව පක්කමති සො ඉමීනා අරියෙන සීලක්කන්ධෙන සමනනාගතො අරක්කනං අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති:

මොවුන්ගේ හෙදය පිණිස මෙතැන්හි අසා අයෝග්‍යත්වය නොකියනුයේ අයෝග්‍යත්වය හෝ අසා අසුකයන්ගේ බිඳුම සඳහා මොවුනට නොකියන්නේ වෙයි. මෙසේ අසමගි වුවත් සමගි කරණයේ සමගි වුවනට අනුබල දෙන්නේ සමගියෙහි ඇලුම් ඇත්තේ සමගියෙහි රැළුනේ සමගියෙන් සතුටුවනුයේ සමගි කරණ සුඵ බස් කියන්නේ වෙයි. පරොස් බස් හැරුණු පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි. නිදේස්, කණට සුව දෙන, පෙම් දනවන, සුවසේ ලගන්නා ගුණෙන් පිරිසුන්, බහුජනකාන්ත වූ බහුජනමනාප වූ යම් බසක් වේ නම් එබඳු බස් කියන්නේ වෙයි. සම්ඵප්‍රලාප හැර දමා සම්ඵප්‍රලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. කාල වාදී වූයේ සැබෑ කියනුයේ දෘෂ්ට ධාර්මික - සාම්ප්‍රදායික අර්ථයම කියන සුලුයේ නව ලොවුතුරු අහම් ම කියන සුලුයේ සංවර, පහන චිත්‍ය පිණිස බස් කියනුයේ හිමානවත් වදන් සුදුසු කල්හි සකරුණු කොට පයඹන්නවත් කොට කියනුයේ වෙයි.

භූතගාම බීජගාම විකොපනයෙන් වැළැකියේ වෙයි. රාත්‍රි භෞජනයෙන් දුරු වූයේ විකල් බොජුනෙන් වැළැකියේ එකභන්තික වෙයි. නැටුම් ගැයුම් විසුලු දස්නෙන් වැළැකියේ වෙයි. මල් ගඳ විලෙවුන් දුරුම් උනුතැන් පිරවීම් සිරුරු සැරහුම් යන කරුණින් වැළැකියේ වෙයි. උසස්නෙන් හා මහ අස්නෙන් වැළැකියේ වෙයි. රන් රිදී පිළි ගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. ආමක ධාන්‍ය පිළිගැනීමෙන් වැළැකියේ වෙයි. අමු මස් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් හා කුමාරිකාවන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. දෑසි දස් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. එළවිලි වත් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. කුකුළන් හා හූරන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් ගෙරි අසුන් වෙළඹුන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. කෙන් වත් පිළිගැනුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. දුතගමනප්‍රභේෂගමනෙහි යෙදුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. ක්‍රය වික්‍රයයෙන් වැළැකියේ වෙයි. තුලා කුට, කංස කුට මාන කුටයෙන් වැළැකියේ වෙයි. ලස්ගෙන හිමියන් අහිමියන් කිරීමය, වක්‍රානාය, මායායෝගය යන මෙදැයින් වැළැකියේ වෙයි. ඡේදනය, මරණය, ඛේදනය මංපැහැරීමය ගම් පැහැරීමය, සාහසික ක්‍රියාය යන මෙයින් වැළැකියේ වෙයි.

හේ කායපාරිභාරික විවරයෙහි කුච්ඡපාරිභාරික පිටුවායෙහි සතුටු වෙයි. යම් ම දිගෙක යේ නම්, රැගෙන ම යෙයි. යම් පරිදි පක්ෂි ගකුනෙක් යම් ම දිගෙක ඉගිල යේ නම් සප්තහාරව ම ඉගිල යෙයි ද එසෙයින් මහණ කායපාරිභාරික විවරයෙහි කුක්ෂිපාරිභාරික පිණිස පාත්‍රයෙහි සතුටු වෙයි. යම් ම දිගෙක යේ නම් රැගෙන ම යෙයි. හේ මෙ ආයථ ශීලස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත වූයේ අධ්‍යාත්මයෙහි අනවද්‍ය සුඛය විඳුනේය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සො වක්ඛනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තභාවාහි භොති නානුබ්බසංකප්ප-
නභාවාහි. යඤ්චාධිකරණමෙතං වක්ඛන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා
දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාස්සවෙය්‍යා, තස්ස සංවරාය
පටිපජ්ජති, රක්ඛති වක්ඛන්ද්‍රියං, වක්ඛන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති.

සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සාණෙන ගතං සාධිතා -පෙ-
ජීව්හාය රසං සාධිතා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං චූඩිතා -පෙ-
මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභාවාහි භොති, නානුබ්බසංකප්පනභාවාහි,
යඤ්චාධිකරණමෙතං මනිජ්ජියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා
පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාස්සවෙය්‍යා, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති,
රක්ඛති මනිජ්ජියං, මනිජ්ජියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන
ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඤ්ඤං අබ්‍යාසෙකසුඤ්ඤං පටිසං-
වෙදෙති.

සො අභික්ඛතෙන පටික්ඛතෙන සම්පජානකාරී භොති, ආලෝකිතෙ
විලෝකිතෙ සම්පජානකාරී භොති, සමිඤ්ඤිතෙ පසාරිතෙ සම්පජාන-
කාරීභොති, සඛ්ඤාට්ඨන්තවීර්ධාරණෙ සම්පජානකාරී භොති, අසිතෙ
පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී භොති. උච්චාර පසසාවකමෙම
සම්පජානකාරී භොති. ගතෙ ධිතෙ නිසිතෙහ සුතෙහ ජාගරිතෙ භාසිතෙ
තුණ්හිභාවෙ සම්පජානකාරී භොති.

සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලකබ්‍රුකිත සමන්තාගතො ඉමිනා ව
අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සතිසම්ප-
ජඤ්ඤාන සමන්තාගතො විවික්ඛං සෙනාසනං භජති; අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං
පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං චනප්පඨං අබ්‍රහ්මකාසං පලාලපුෂ්පං
සො අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමූලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා නිසීදති
පලලංකිතං ආභුජිතා උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

හේ වක්ෂුසින් රූපයක් දැක නිමිති නොගන්නා සුලු වෙයි අනුවාඤ්ඤා නොගන්නා සුලු වෙයි. යම් තෙතියෙකින් වක්ෂුරිඤ්ඤා අසංවෘත කොට වසන තෙල මහණහු ලමු අකුසල් දම් වූ අභිධ්‍යා දොම්නසායෝ නුහුබදනාහු නම් ඒ සංවරය සඳහා පිළිපදන්තෝ. වක්ෂුරිඤ්ඤා රක්තෝ, වක්ෂුරිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණෙයි.

ග්‍රොත්‍රයෙන් ශබ්ද අසා ... ස්‍රාණයෙන් ගන්ධය ආස්‍රාණ කොට ... දිවින් රස විඳි ... කයින් ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යය පැහැස ... මනසින් ධර්මය දැන නිමිති නොගන්නා සුලු අනුවාඤ්ඤා නොගන්නා සුලු වෙයි. යම් තෙතියෙකින් මනසිඤ්ඤා ය අසංවෘත කොට වෙසෙන තෙල මහණහු ලමු පවු දහම් වන අභිධ්‍යා දොම්නසායෝ නුහුබදනාහු ද, ඒ සංවරය සඳහා පිළිපදන්තෝ. මනිඤ්ඤා රක්තෝ, මනිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. හේ මෙ ආයථී ඉඤ්ඤා සංවරයෙන් සමන්වාගත වූයේ අධ්‍යාත්මයෙහි අව්‍යාගෙක සුඛය විදුන්තෝ.

හේ ඉදිරි ගමනෙහි දු පෙරළා ගමනෙහි දු සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි. ඉදිරි බැල්මෙහි දු පසු බැල්මෙහි දු සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි. අත් පා හැකුලුම්හි දු විහිදුම්හි දු සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි. සහළ පා සිවුරු බැරුම්හි සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි. අශිතයෙහි දු, පිතයෙහි දු, බාධිතයෙහි දු, සාධිතයෙහි දු සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි. උච්චාර - ප්‍රස්‍රාව කම්යෙහි සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි. ගමනෙහි දු, සිටුම්හි දු හිඳුම්හි දු හෙවිම්හි දු නිදිවැරුම්හි දු හාමිතයෙහි දු තුෂ්ණිමිභාවයෙහි දු සම්ප්‍රජන්‍යකාරී වෙයි.

හේ මෙ ආයථීශීලස්කන්ධයෙහි දු සමන්වාගත වූයේ මෙ ආයථී ඉඤ්ඤා සංවරයෙහි දු සමන්වාගත වූයේ මෙ ආයථී ස්මෘති සම්ප්‍රජන්‍යයෙහි දු සමන්වාගත වූයේ ජනසම්බාධ රහිත සෙනසුන් වන අරණ්‍යය, වෘක්ෂ මූලය, පථිතය, කඤ්ඤා, රිච්ඡා, ශමසානාය, වනපෙතය, අබවසය, තණසෙවෙණිය බෙපෙයි. හේ අරණ්‍යයට ගියේ වේවයි රුක්මුලට ගියේ වේවයි ජනගුණාගාරයට ගියේ වේවයි පලක් බැඳ කය ඉදු කොට තබා සිහිය පරිමුඛ කොට ඵලවා හිඳුන්තෝ.

සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පභාය විගතාභිජ්ඣාන වෙනසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතං පරියොධෙති. ව්‍යාපාද පදෙසං පභාය අබ්‍යාපනනවිතො විහරති සබ්බපාණහූතභිතානුකම්පි, ව්‍යාපාදපදෙසා විතං පරියොධෙති. ථිනම්භං පභාය විගත ථිනවිඳ්ධො විහරති ආලොකසඤ්ඤී සතො සමප-ථානො, ථිනම්භා විතං පරියොධෙති. උද්ධචකුකකුච්චං පභාය අනුදාතො විහරති අජ්ඣාතං චූපසනනවිතො උද්ධචකුකකුච්චා විතං පරියොධෙති. විචිතිවෘත්තං පභාය තිණ්ණවිචිතිවෘත්තං විහරති අකථංකථී කුසලෙසු ධම්මෙසු, විචිතිවෘත්තං විතං පරියොධෙති.

සො ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණෙ පභාය වෙනසො උපකක්ඛිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුට්ඨලී කරණෙ විචිතවච කාමෙහි විචිත අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. තං කිං මඤ්ඤාසි උපාලි, නන්වායං විහාරො පුරිමෙහි විහාරෙහි අභිකක්ඛනනරො ච පඤ්ඤනරො වාති?

එවං භගෙන.

ඉමමි ඛො උපාලි මම සාවකා අනන්ති ධම්මං සමපසාමානා අරඤ්ඤ වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති. නො ච ඛො තාව අනුප්පන්නසද්ධො විහරන්ති.

පුනවපරං උපාලි භික්ඛු විතකකච්චාරානං චූපසමා -පෙ- දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. තං කිං මඤ්ඤාසි උපාලි, නන්වායං විහාරො පුරිමෙහි විහාරෙහි අභිකක්ඛනනරො ච පඤ්ඤනරො වා ති?

එවං භගෙන.

ඉමමි ඛො උපාලි මම සාවකා අනන්ති ධම්මං සමපසාමානා අරඤ්ඤ වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති. නො ච ඛො තාව අනුප්පන්නසද්ධො විහරන්ති.

පුනවපරං උපාලි භික්ඛු පිතියා ච චිරාගා -පෙ- තතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. තං කිං මඤ්ඤාසි උපාලි නන්වායං විහාරො පුරිමෙහි විහාරෙහි අභිකක්ඛනනරො ච පඤ්ඤනරො වා ති?

එවං භගෙන.

හේ පඤ්ඤාසංකත සංකල්පන ලොවිහි අභිධ්‍යාව දුරු කොට පහව ගිය අභිධ්‍යා ඇති සිතින් වාසය කරණේය. අභිධ්‍යායෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රදේව්‍යය දුරු කොට ව්‍යාපාදයට නො අවන් සිතැතිගේ සච්ඡාණ්ඩ්‍යයනට භිතානුකම්පා ඇතිගේ වාසය කරයි. ව්‍යාපාද ප්‍රදේව්‍යයෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ස්ත්‍යානම්ඥය දුරු කොට පහව ගිය ස්ත්‍යානම්ඥ ඇතිගේ ආලෝක සංඥා ඇතිගේ සමාතිමත් වූයේ සමාත් ප්‍රඥා ඇත්තේ ස්ත්‍යානම්ඥයෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඖද්ධ්‍යා කොකාත්‍යය දුරු කොට උද්ධ්‍යා නො වූයේ අධ්‍යාත්මයෙහි ව්‍යුපශාදාන විතත ඇතිගේ වාසය කරයි. ඖද්ධ්‍යා කොකාත්‍යයෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. විචිකිත්සාව දුරු කොට තරණ කළ විචිකිත්සා ඇතිගේ කුශල ධර්මයන් විෂයයෙහි කපංකරී නොවූයේ විචිකිත්සායෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

හේ මේ විනෝප ක්ලේශ වන ප්‍රඥව දුර්වල කරණ පඤ්ඤාවරණයන් දුරු කොට කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුශල ධර්මයන්ගෙන් වෙන්ව ම විතර්ක සහිත විචාර සහිත විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟිවිද? මේ විහාරය පළමු විහරණයට වඩා අභිකාන්තතර වූයේත් ප්‍රණීතතර වූයේත් නොවේ ද?

වහන්ස, එසේය.

උපාලි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙ දහම ද තමා කෙරෙහි දක්මින් අරණු ද, වනපෙත් ද දුරු සෙතසුනු ද සෙවුනාහ. එතෙකුදු වුව පිළිවෙළින් පැමිණි ස්වාථී (අර්හන්)ය ඇත්තාහුව වාසය නො කරන් මැයි.

තවද, උපාලි, මහණ විතර්ක විචාරයන්ගේ ව්‍යපශමයෙන් -පෙ- ද්විතීය ධ්‍යානයට එළඹ වාසය කරයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මේ විහාරය පළමු විහරණයට වඩා අභිකාන්තතර න් ප්‍රණීතතරත් නොවේ ද?

වහන්ස, එසේය.

උපාලි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙ දහමු ද තමන් තුළ දක්මින් අරණු ද, වනපෙතු ද, දුරු සෙතසුන් ද සෙවුනාහ. එතෙකුදු වුව පිළිවෙළින් පත් ස්වාථී ඇත්තාහු නොම වෙසෙත්.

තවද උපාලි, මහණ ප්‍රීතියෙනුද විරාගයෙන් -පෙ- තෘතීය ධ්‍යානයට එළඹ වෙසෙයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මේ විහාරය පළමු විහරණයට වඩා අභිකාන්තතර හා ප්‍රණීතතර හා නො වේද?

වහන්ස එසේය.

ඉමමි බො උපාලි මම සාවකා අතනි ධම්මං සමපසාමානා අරඤ්ඤ ව්‍යාප්තානි පනානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති. නො ව බො තාව අනුප්පක්කසද්ධා විහරන්ති.

පුනච පරං උපාලි භික්ඛු සුඛස්ස ව පහංණා -පෙ- චතුඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තං කිං මඤ්ඤයි උපාලි නන්ධායං විහරො පුරිමෙහි විහාරෙහි අභිකක්කන්තරො ව පඤ්ඤන්තරො වා ති?

එවං භනෙත.

ඉමමි බො උපාලි මම සාවකා අතනි ධම්මං සමපසාමානා අරඤ්ඤ ව්‍යාප්තානි පනානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති. නො ව බො තාව අනුප්පක්කසද්ධා විහරන්ති.

පුනච පරං උපාලි භික්ඛු සබ්බසො රූප සඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිස සඤ්ඤානං අත්ථග්ගමා නාන්ධසඤ්ඤානං අමනසිකාරා 'අනන්තො ආකාසො'ති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. තං කිං මඤ්ඤයි උපාලි, නන්ධායං විහරො පුරිමෙහි විහාරෙහි අභිකක්කන්තරො ව පඤ්ඤන්තරො වා ති?

එවං භනෙත.

ඉමමි බො උපාලි, මම සාවකා අතනි ධම්මං සමපසාමානා අරඤ්ඤ ව්‍යාප්තානි පනානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති. නො ව බො තාව අනුප්පක්ක සද්ධා විහරන්ති.

පුනච පරං උපාලි භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතික්කමම 'අනන්තං විඤ්ඤාණං'නි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති: -පෙ- සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්කමම නත්ථි කිඤ්චිති ආකිඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති -පෙ-

සබ්බසො ආකිඤ්ඤායතනං සමතික්කමම 'සන්තමෙතං, පඤ්ඤා- මො'නි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, තං කිං මඤ්ඤයි උපාලි, නන්ධායං විහරො පුරිමෙහි විහාරෙහි අභිකක්කන්තරො ව පඤ්ඤන්තරො වා ති?

එවං භනෙත.

ඉමමි බො උපාලි මම සාවකා අතනි ධම්මං සමපසාමානා අරඤ්ඤ ව්‍යාප්තානි පනානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති. නො ව බො තාව අනුප්පක්කසද්ධා විහරන්ති.

උපාලි, මෙ දහම ද මාගේ ශ්‍රාවකයෝ තමන් කෙරෙහි දක්නාහු අරණු දු වනපෙතු දු දුරු සෙනසුනු දු සෙවුනාහ. එතෙකුදු වුව පිළිවෙළින් පැමිණි යාථි ඇත්තාහු නො ම වෙසෙත්.

තවද උපාලි, මහණ සුඛප්‍රභාණයෙනුදු -පෙ- වතුකීර්මානායට පැමිණ වෙසෙයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මෙ විහාරය පළමු විහාරයනට වඩා අභිකාන්තතරත් ප්‍රණීතතරත් නොවේ ද?

වහන්ස, එසේය.

උපාලි, මෙ දහම ද මාගේ සච්චෝ තමන් කෙරෙහි දක්නාහු අරණු දු, වනපෙතු දු දුරු සෙනසුනු දු සෙවුනාහ. එතෙකුදු වුව පිළිවෙළින් පත් යාථි ඇත්තාහු නො වෙසෙත්.

තවද උපාලි, මහණ සච්චකාරයෙන් රූප සංඥාවන් මොනොවට ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන්ගේ අසාගමයෙන් නානාක සංඥාවන්ගේ අමනසිකාරයෙන් කිසුණු ඉගුලු අහස අනතුරැයි ආකාසානඤ්චායතනයට එළඹ වෙසෙයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මෙ විහාරය පළමු විහාරයනට වඩා අභිකාන්තතර හා ප්‍රණීතතර හා නො වේ ද?

වහන්ස, එසේය.

උපාලි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙ දහම ද තමන් කෙරෙහි දක්නා හු අරණායනු දු වනපෙතු දු ප්‍රාත්තශයනාසනයනු දු සෙවුනා හ. එතෙකුදු වුව අනුප්‍රාප්ත යාථි ඇත්තාහු නො වෙසෙත්.

තවද උපාලි, මහණ සච්චකාරයෙන් ආකාසානඤ්චායතනය සමතික්‍රම කොට 'විඤ්ඤා අනන්තය' යි විඤ්ඤාණඤ්චායතනයට එළඹ වෙසෙයි. ... -පෙ-

සච්චකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්චායතනය ඉක්ම 'කිසිදු නැතැ'යි ආකිඤ්ඤායතනයට එළඹ වෙසෙයි. ...

සච්චකාරයෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්ම "තෙල ශාන්තය, තෙල ප්‍රණීතය" යි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට එළඹ වෙසෙයි. උපාලි, එ කුමැයි හඟුව? මෙ විහාරය පළමු විහාරයනට වඩා අභිකාන්තතර හා ප්‍රණීතතර හා නොවේ දැයි!

වහන්ස, එසේය.

උපාලි, මාගේ සච්චෝ මෙ දහම ද තමන් කෙරෙහි දක්නාහු අරණු දු, වනපෙතු දු දුරු සෙනසුනු දු සෙවුනාහ. එතෙකුදු වුව පිළිවෙළින් පත් රහත්ඵල ඇත්තාහු නො වෙසෙත් මැයි.

සුනවපරං උපාලි භික්ඛු සංඛසො නෙවසංඝානාසංඝායනනං
සමතික්කමම සංඝායවේදිනතිරොධං උපසමපජ්ජ විහරති. පඤ්ඤාය
වසං දිස්වා ආසවා පරික්ඛිණං භොග්නි. නං කිං මඤ්ඤාසි උපාලි,
නානායං විහාරො පුරිමෙහි විහාරෙහි අභික්කන්තනරො ව පණිත
තරො වා ති?

එවං භනෙන.

ඉමලෙයි බො උපාලි මම සාවකා අත්තනි ධම්මෙ සමපසාමනා
අරඤ්ඤා ව්‍යාප්තානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවන්ති. නො ව
බො තාව අනුප්පන්න සද්දා විහරන්ති. ඉධං කං උපාලි, සංඛෙ විහරාහි,
සංඛෙ තෙ විහරතො එවං භවිස්සති ති.

10. 2. 5. 10

හබ්බාහබ්බ සුත්තං.

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අරහත්තං සච්ඡිකාතුං
කතමෙ දස:

රාගං දෝසං මොහං කොධං උප්පාදාං මකං පලාසං ඉස්සං මච්ඡරියං
මානං.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දස ධම්මෙ අප්පභාය අභබ්බො අරහත්තං
සච්ඡිකාතුං.

දසස්මිමෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පභාය භබ්බො අරහත්තං සච්ඡිකාතුං
කතමෙ දස;

රාගං දෝසං මොහං කොධං උප්පාදාං මකං පලාසං ඉස්සං
මච්ඡරියං මානං.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දස ධම්මෙ පභාය භබ්බො අරහත්තං සච්ඡිකා
තුන්.

උපාලිවග්ගො පඤ්චමො.

තත්ත්වද්වයා:

කාමභොගී වෙරං - දිට්ඨිවජ්ජ උත්තියා උභො
කොකන්තදො ආහුනියො - ථෙරො උපාලි අභබ්බාති.

දුතියො පණ්ණාසකො නිට්ඨිතො.

උපාලි, තවද මහණ සච්ඡිකාරයෙන් නෙවැසැදැනාසැදැසැදැනාස සමනිත්‍රම කොට සංඤාවෙදැයින නිරොධයට එළඹ වෙසෙයි. ඔහු ප්‍රඥායෙන් දැක ඔහුගේ ආප්‍රවයෝ ද පරික්ෂිණ වෙත්. උපාලි, එ කිමැයි හඟුව? මේ විහාරය පළමු විහාරයනට වඩා අභිකාන්තතර හා ප්‍රණීතතර හා නොවේ ද?

වහන්ස, එසේය.

උපාලි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මේ දහම ද තමන් තුළ දක්නාහු අරණ්‍යය ද වාන ප්‍රස්ථයන් ද ප්‍රාන්තශයනාසනයන් ද සෙවුනාහ. එතෙකුදු වුව අනුප්‍රාප්ත ස්ථාරී ඇත්තාහු නො වෙතෝ.

උපාලි, එහෙයින් තෝ සඟුන් කෙරෙහි වසව, සඟුන් කෙරෙහි වසන තොපට පහසු වන්නේය යි.

උපාලි සූත්‍රය නව වැනි යි.

10. 2. 5. 10

හබ්බාහබ්බ සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ දහම් දසය නොහැර අර්හතිය සාක්ෂාත් කරණයට අභව්‍ය වෙයි. කවර දසයෙක යත්:

රාගය, දොෂය, මොහය, ක්‍රොධය, උපනාහය, මකුබවය, පල සය, ඊර්ෂ්‍යාය, මාත්සයභීය, මානය දැයි.

මහණෙනි, මේ දස දහම් නොහැර අර්හතිය සාක්ෂාත් කරණයට අභව්‍ය වෙයි.

මහණෙනි, මේ දහම් දසය හැර අර්හතිය සාක්ෂාත් කරණයට භව්‍ය වෙයි. කවර දසයෙක යත්:

රාගය, දොෂය, මොහය, ක්‍රොධය, උපනාහය, මකුබවය, පලාසය, ඊර්ෂ්‍යාය, මාත්සයභීය, මානය දැයි.

මහණෙනි, මේ දස දහම් හැර අර්හතිය සාක්ෂාත් කරණයට භව්‍ය වෙයි.

දසවැනි හබ්බාහබ්බ සූත්‍ර යි.

පස්වැනි උපාලි වර්ග යි.

එහි උද්දනය:

කාම හොඟී සූත්‍රය, වෙර සූත්‍රය, දිට්ඨි සූත්‍රය, වස්ථියමාහිත සූත්‍රය, උත්තිය සූත්‍රය, කොකනද සූත්‍රය, ආහුණ්‍යාස සූත්‍රය, ථෙර සූත්‍රය උපාලි සූත්‍රය, අභබ්බ සූත්‍රය දැයි දසයෙකි.

දෙවන පණ්ණාසකය නිමි.

තත්ත්වය පණිවිඩයක

10. 3. 1. 1

සමාජසංස්කෘතිය සහ සාහිත්ය

තත්ත්වය ඉමා හිසටම සමාජසංස්කෘතිය හා විනය බහුලිකතා සහතිකයෙන් පරිපූරණය. කතමා තිසයා:

වෙවිසයමහි අප්පුපුරාණය; පරපටිබද්ධය මේ පිටිකා, අප්පුරාණය මේ ආකප්පා කරණයෙනි. ඉමා බො හිසටම තිසයා සමාජසංස්කෘතිය හා විනය බහුලිකතා සහතිකයෙන් පරිපූරණය. කතමේ සහන:

නිව්ව. සහනකාරී¹ හොති සහනවුත්ත² පිලෙසු, අනභිජායාදු හොති. අව්‍යාප්තජායා හොති. අනනිමානි හොති පිකාකාකාමො හොති, ඉදමසුනනිසස හොති පිටිනපටිකාමරසු ආරභවිටියො ව විහරති. ඉමා බො හිසටම තිසයා සමාජසංස්කෘතිය හා විනය බහුලිකතා ඉමේ සහන ධර්මයෙන් පරිපූරණය. කතමේ ති.

10. 3. 1. 2

බොජ්ජාසංස්කෘතිය සහ සාහිත්ය

සහනම හිසටම බොජ්ජාසංස්කෘතිය හා විනය බහුලිකතා තිසයා විජ්ජා පරිපූරණය. කතමේ සහන:

සතිසමෝච්ඡාසංස්කෘතිය, ධර්මවිවසයබොජ්ජාසංස්කෘතිය, විරියසමෝච්ඡාසංස්කෘතිය, පිතිසමෝච්ඡාසංස්කෘතිය, පසුභවසමෝච්ඡාසංස්කෘතිය සමාධිසමෝච්ඡාසංස්කෘතිය, උපෙකාසමෝච්ඡාසංස්කෘතිය, ඉමේ බො හිසටම සහනබොජ්ජාසංස්කෘතිය හා විනය බහුලිකතා තිසයා විජ්ජා පරිපූරණය. කතමා තිසයා:

ඉධ හිසටම හිසට අනෙක විහිත. පුබ්බනිවාස. අනුසාරති. සෙය්‍යථිදා: එකමපිජානිං කෙපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙක විහිත. පුබ්බනිවාස. අනුසාරති.

1. සහනකාරී හොති. මජ්ඣ. අට්ඨකප්පා.

සහනකාරීහොති - ස්‍යා. P.T.S.

2. සහනවුත්තී - ස්‍යා. -P.T.S.

3. ආරභවිටියො ව - මජ්ඣ.

තුන්වැනි පනස

10. 3. 1. 1

සමණසඤ්ඤා සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ ශ්‍රමණ සංඥා කෙනෙක් භාවිත බහුලිකෘත වූවාහු සත් කරුණක් පිරිපුන් කරත්. කවර තුන් කෙනෙක යත්:

(කාය - විවරාදී) චෛවර්ණ්‍යයට පැමිණියෙම වෙළෙයි. මා දිව්වාටුම් පරාපිළිබුද්ධ වෙයි; මා විසින් ගිහිනට අන්‍ය වූ ශ්‍රමණාකල්පයක් කට යුත්තේය; මහණෙනි, ශ්‍රමණයට උපද්‍රව්‍ය මේ ත්‍රිවිධ සංඥාහු භාවිත බහුලිකෘත වූවාහු සත් කරුණක් පිරිපුන් කරත්. කවර සත් කෙනෙක යත්:

හැම කල්හි නිරන්තරකාරී වූයේ ශීලයෙහි සත්‍යප්‍රවෘත්ති ඇත්තේ වෙයි. අභිධ්‍යාබ්‍රමය නොවෙයි. ව්‍යාපාද නැත්තේ වෙයි. අතිමාන නැත්තේ වෙයි. ශික්ෂා කාම වෙයි. ඔහුගේ ජීවිතපරිෂ්කාරයන්හි මේ ප්‍රත්‍යය යන (අදහස) වෙයි. ඇරඹූ වැර ඇතියේ ද වෙයි. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ ශ්‍රමණ සංඥාවෝ භාවිත බහුලිකෘත වූවාහු මේ සත් කරුණු සපුරත්යි.

10. 3. 1. 2

බොජ්ඣංග සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ ස්ප්ත බොධ්‍යංගයෝ භාවිත බහුලිකෘත වූවාහු ත්‍රිවිද්‍යාවන් සපුරත්. කවර සතෙක යත්:

සතිසංකොඡ්ඤාබ්‍යය, ධම්මවිවය සංකොඡ්ඤාබ්‍යය, විරිය සංකොඡ්ඤාබ්‍යය, පිති සංකොඡ්ඤාබ්‍යය, පසංඤා සංකොඡ්ඤාබ්‍යය, සමාධි සංකොඡ්ඤාබ්‍යය උපෙක්ඛා සංකොඡ්ඤාබ්‍යය යි. මහණෙනි, මේ ස්ප්ත බොධ්‍යංගයෝ භාවිත බහුලිකෘත වූවාහු ත්‍රිවිද්‍යාවන් සපුරත්, කවර තිදෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෝති මහණ අනෙකවිධ වූ පූර්විනිවාසානුස්මාතිය සිහි කරයි. එ කෙරෙහි යත්: එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ... මෙසේ ආකාර සහිත උද්දග සහිත අනෙකවිධ පූර්විනිවාසය අනුසාරිත කරයි.

දිබ්බත චක්ඛුනා විසුඥෙන අතික්කන්තමානුසකෙන -පෙ- යථා කම්මුපගෙ සන්නෙ පජානාති.

ආසවානං බයා -පෙ- සද්දිකක්ඛා උපසම්පජ්ජ විහරති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ සත්ත බොජ්ඣංගා භාවිතා බහුලිකතා ඉමා තිස්සා විජ්ජා පරිපුරෙන්නී ති.

10. 3. 1. 3

මිවජ්ජන සුත්තං.

මිවජ්ජනං භික්ඛවෙ ආගම්ම වීරාධනා හොති, නො ආරාධනා. කථංඤා භික්ඛවෙ මිවජ්ජනං ආගම්ම වීරාධනා හොති නො ආරාධනා:

මිවජාදිඤ්ඤා භික්ඛවෙ මිවජාසංකප්පො පහොති, මිවජාසංකප්පො මිවජාවාචා පහොති, මිවජාවාචසං මිවජාකම්මෙනො පහොති, මිවජා-කම්මෙනසං මිවජා ආජීවො පහොති, මිවජාආජීවසං මිවජාවායාමො පහොති, මිවජාවායාමසං මිවජාසති පහොති, මිවජාසතිසං මිවජාසමාධි පහොති, මිවජාසමාධිසං මිවජාඤ්ඤං පහොති, මිවජාඤ්ඤසං¹ මිවජා විමුක්ති පහොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ මිවජ්ජනං ආගම්ම වීරාධනා හොති නො ආරාධනා.

සම්මතං භික්ඛවෙ ආගම්ම ආරාධනා හොති, නො වීරාධනා කථංඤා භික්ඛවෙ සම්මතං ආගම්ම ආරාධනා හොති, නො වීරාධනා:

සම්මාදිඤ්ඤා භික්ඛවෙ සම්මාසංකප්පො පහොති, සම්මාසංකප්පො සම්මාවාචා පහොති, සම්මාවාචසං සම්මාකම්මෙනො පහොති, සම්මාකම්මෙනසං සම්මා ආජීවො පහොති, සම්මා ආජීවසං සම්මාවායාමො පහොති, සම්මා වායාමසං සම්මාසති පහොති, සම්මාසතිසං සම්මා සමාධි පහොති, සම්මාසමාධිසං සම්මා ඤ්ඤං පහොති, සම්මා ඤ්ඤසං² සම්මා විමුක්ති පහොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ සම්මතං ආගම්ම ආරාධනා හොති නො වීරාධනා ති.

1. මිවජාඤ්ඤසං P.T.S.

2. සම්මාඤ්ඤසං P.T.S.

මිනිසුන් ඉක්ම ගිය, විගුණ වූ දිවැසින් ... කම් වූ පරිදි ප්‍රතිසන්ධියට එළඹෙන සන්තියන් දනිත්.

ආසුටික්ඡයයෙන් ... යාක්ෂාත් කොට එයට එළඹ වෙසෙයි.

මෙසේ ක්‍රියාකරමින් භාවිත බහුලිකානු වූවාහු මෙ ත්‍රිවිද්‍යාවන් සපුරන්.

10. 3. 1. 3

මිච්ඡන්ත සූත්‍රය

මහණෙනි, මිත්‍රාකාරයට පැමිණීමෙන් විරාධනා වෙයි. ආරාධනායෙක් නොවෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මිත්‍රාකාරයට පැමිණීමෙන් විරාධන වේයැ ආරාධනා නො වේය යත්:

මහණෙනි, මිත්‍රාදායකයාට මිත්‍රාසංකල්පය පොහොතේය, මිත්‍රාසංකල්ප ඇතියහට මිත්‍රාවාක් පොහොතේය. මිත්‍රාවාක් ඇතිය හට මිත්‍රා කම්මාන පොහොතේය. මිත්‍රා කම්මාන ඇතිය හට මිත්‍රා ආර්ථිකය පොහොතේය. මිත්‍රා ආර්ථික ඇත්තාහට මිත්‍රා ව්‍යායාමය පොහොතේය. මිත්‍රා ව්‍යායාමය ඇත්තාහට මිත්‍රා සමානිය පොහොතේය, මිත්‍රා සමානිය ඇත්තාහට මිත්‍රා සමාධිය පොහොතේය. මිත්‍රා සමාධිය ඇත්තාහට මිත්‍රා ඥානය පොහොතේය. මිත්‍රා ඥානය ඇත්තාහට මිත්‍රා විමුක්තිය පොහොතේය. මහණෙනි, මෙ සෙයින් ම මිත්‍රාකාරයට පැමිණීමෙන් විරාධනා වෙයි. ආරාධනා නො වෙයි.

මහණෙනි, සමානකාරයට පැමිණීමෙන් සමාන - මාරාධනා වෙයි. විරාධනා නො වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් සමානකාරයට පැමිණීමෙන් ආරාධනා වේයැ, විරාධනා නොවේය යත්:

මහණෙනි, සමානදායකයාහට සමාන සංකල්පය පොහොතේය. සමාන සංකල්ප ඇතියහට සමාන වචනය පොහොතේය. සමාන වචනය ඇතියහට සමානකම්මානය පොහොතේය. සමාන කම්මාන ඇතිය හට සමානාර්ථය පොහොතේය. සමානාර්ථය ඇතියහට සමාන ව්‍යායාමය පොහොතේය. සමාන ව්‍යායාම ඇත්තහට සමාන සමානිය පොහොතේය. සමාන සමානිය ඇත්තහට සමාන සමාධිය පොහොතේය. සමාන සමාධිය ඇත්තහට සමාන ඥානය පොහොතේය. සමාන ඥාන ඇත්තහට සමාන විමුක්තිය පොහොතේය. මහණෙනි, මෙ සෙයින් ම සමානකාරයට පැමිණීමෙන් ආරාධනා වේ. විරාධනා නො වෙයි.

10. 3. 1. 4

බීජ සුක්තං.

මිව්‍යාදිධිකස්ස භික්ඛවෙ පුරිස පුග්ගලස්ස මිව්‍යා සංකප්පස්ස - මිව්‍යා වාචස්ස - මිව්‍යා කම්මන්තස්ස - මිව්‍යා ආජීවස්ස - මිව්‍යා වායාමස්ස - මිව්‍යා සතිස්ස - මිව්‍යා සමාධිස්ස - මිව්‍යා ඤාණිස්ස - මිව්‍යා විමුක්තිස්ස යඤ්ච¹ කායකච්ඡං යථාදිධි සමන්තං සමාදින්නං², යඤ්ච වචිකච්ඡං -පෙ- යඤ්ච මනොකච්ඡං යථාදිධි සමන්තං සමාදින්නං, යා ව චේතනා යා ව පඤ්ඤා, යො ව පඤ්ඤි, යෙ ව සඤ්ඤාරා, සබ්බෙ තෙ ධම්මා, අභිට්ඨාය අකන්තාය අමනාපාය අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: දිධි භි³ භික්ඛවෙ පාපිකා.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ නිලබ්බිජං වා කොසාතකිබ්බිජං වා තිත්තකාලාඤ්ඤි බීජං වා අප්ප්‍රාය පඨවියා නිකබ්බිතං යඤ්ච¹ පඨවිරසං උපාදියාති. යඤ්ච ආපොරසං උපාදියාති. සබ්බං තං තිත්තකන්තාය කට්ඨකන්තාය අසානන්තාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: බීජං භි භික්ඛවෙ පාපකං.

එවිමෙව බො භික්ඛවෙ මිව්‍යාදිධිකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස - මිව්‍යා සංකප්පස්ස - මිව්‍යා වාචස්ස - මිව්‍යා කම්මන්තස්ස - මිව්‍යා ආජීවස්ස - මිව්‍යා වායාමස්ස - මිව්‍යා සතිස්ස - මිව්‍යා සමාධිස්ස - මිව්‍යා ඤාණිස්ස - මිව්‍යා විමුක්තිස්ස යඤ්ච කායකච්ඡං යථාදිධි සමන්තං සමාදින්නං, යඤ්ච වචිකච්ඡං -පෙ- යඤ්ච මනොකච්ඡං යථාදිධි සමන්තං සමාදින්නං යා ව චේතනා යා ව පඤ්ඤා, යො ව පඤ්ඤි, යෙ ව සඤ්ඤාරා, සබ්බෙ තෙ ධම්මා අභිට්ඨාය අකන්තාය අමනාපාය අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: දිධි භි භික්ඛවෙ පාපිකා.

සමාදිධිකස්ස භික්ඛවෙ පුරිසපුග්ගලස්ස සමමා සංකප්පස්ස - සමමා වාචස්ස - සමමා කම්මන්තස්ස - සමමා ආජීවස්ස - සමමා වායාමස්ස - සමමා සතිස්ස - සමමා සමාධිස්ස - සමමා ඤාණිස්ස - සමමා විමුක්තිස්ස යඤ්ච කායකච්ඡං යථාදිධි සමන්තං සමාදින්නං, යඤ්ච වචිකච්ඡං යථාදිධි සමන්තං සමාදින්නං යඤ්ච මනොකච්ඡං යථාදිධි සමන්තං සමාදින්නං, යා ව චේතනා, යා ව පඤ්ඤා යො ව පඤ්ඤි, යෙ ව සඤ්ඤාරා සබ්බෙ තෙ ධම්මා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: දිධි භි⁴ භික්ඛවෙ හදදිකා.

1. යඤ්ච, මජ්ඣං.

2. සමාදින්නං. P.T.S.

3. දිධි භිස්ස - මජ්ඣං.

4. දිධිභිස්ස - මජ්ඣං.

10. 3. 1. 4

බිජ සූත්‍රය

මහණෙනි, මිට්ඨාදාෂට්ඨික පුරුෂ පුද්ගලයා විසින් - මිට්ඨා සංකල්ප ඇති - මිට්ඨා වාක් ඇති - මිට්ඨා කම්මාන්ත ඇති - මිට්ඨා ආජීව ඇති - මිට්ඨා ව්‍යායාම ඇති - මිට්ඨා සමානි ඇති - මිට්ඨා සමාධි ඇති - මිට්ඨා ඥාන ඇති - මිට්ඨා විමුක්ති ඇති පුරුෂ පුද්ගලයා විසින් දෘෂ්ටි පරිදි ගන්නා ලද සමාදන් වන ලද යම් කාය කමීයක් හා - යම් වාග් කමීයක් හා දෘෂ්ටි පරිදි ගන්නා ලද සමාදන් වන ලද යම් මනා කමීයක් හා යම් වෙනනාවක් හා යම් ප්‍රාථිනාවක් හා යම් ප්‍රණිධියක් හා යම් සංස්කාර හා වෙන් නම්, එ හැම ධර්මයෝ අනිට්ඨ වූ අකාන්ත වූ අමනාප වූ අහිත වූ දුක් පිණිස වැටෙත්. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි දෘෂ්ටිය ලමු වේ මැයි.

මහණෙනි, යම් සේ කොසඹිබිඳුවටෙක් වේවයි වැටකොලු බිඳුවටෙක් වේවයි තික්ත ලබු බිඳුවටෙක් වේවයි තෙත් පොළොවිනි නික්මින්න වූයේ යම් ම පොළොරයක් හා අල්වාගනී නම්, යම් ම ආපොරයක් හා අල්වාගනී නම්, එ හැම තික්තකභාවය පිණිස, කුළුබව පිණිස, අභාතභාවය පිණිස වැටෙයි. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, බිඳුවට ලමුමැයි. (එහෙයින්)

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මිට්ඨාදාෂට්ඨික පුරුෂ පුද්ගලයා විසින් - මිට්ඨාසංකල්ප ඇති - මිට්ඨාවාක් ඇති - මිට්ඨාකම්මාන්ත ඇති - මිට්ඨාආජීව ඇති - මිට්ඨාව්‍යායාම ඇති - මිට්ඨාසමානි ඇති - මිට්ඨාසමාධි ඇති - මිට්ඨා ඥාන ඇති - මිට්ඨාවිමුක්ති ඇති පුරුෂපුද්ගලයා විසින් දෘෂ්ටි වූ පරිද්දෙන් ගන්නා ලද සමාදන්වන ලද යම් ම කායකමීයක් හා-යම් ම වාක්කමීයක් හා දෘෂ්ටි වූ පරිදි ගන්නා ලද සමාදන් වන ලද යම් ම මනාකමීයක් හා යම් ම වෙනනාවක් හා යම් ම ප්‍රාථිනාවක් හා යම් ම ප්‍රණිධියක් හා යම් ම සංස්කාර කෙනෙක් හා වෙන් ද එ හැම දහම්හු අනිට්ඨ බව පිණිස, අකාන්තය පිණිස, අමනාපය පිණිස අහිත පිණිස දුක් පිණිස වැටෙත්. කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය ලමු මැයි (එහෙයින්)

මහණෙනි, සමාක්දෘෂ්ටික පුරුෂපුද්ගලයා විසින් - සමාක්සංකල්ප ඇති - සමාක් වාක් ඇති - සමාක් කම්මාන්ත ඇති - සමාක් ආජීව ඇති - සමාක් ව්‍යායාම ඇති - සමාක් සමානි ඇති - සමාක් සමාධි ඇති-සමාග් ඥාන ඇති - සමාග් විමුක්ති ඇති පුරුෂ පුද්ගලයා විසින් දෘෂ්ටි වූ පරිදි ගන්නා ලද සමාදන් වන ලද යම් ම කායකමීයක් වේවයි, දෘෂ්ටි වූ පරිදි ගන්නා ලද සමාදන් වන ලද යම් ම වාක්කමීයක් වේවයි, දෘෂ්ටි පරිදි ගන්නා ලද සමාදන් වන ලද යම් ම මනාකමීයක් වේවයි යම් ම වෙනනාවක් වේවයි, යම් ම ප්‍රාථිනාවක් වේවයි, යම් ම ප්‍රණිධියක් වේවයි යම් ම සංස්කාර වෙන්වයි එ හැම ධර්මයෝ ඉටු වූ කාන්ත වූ මනාප වූ හිත වූ සැප පිණිස වැටෙත්. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය හදු මැයි. (එහෙයින්)

සෙයාථාපි භික්ඛවෙ, උච්ඡුඛිජං වා සාළි ඛිජං වා මුද්දිකා ඛිජං වා අප්පාය පඨවියා භික්ඛිත්තං යඤ්ඤව පඨවිරසං උපාදියති, යඤ්ඤ ආපොරසං උපාදියති, සබ්බං තං සාතන්තාය මධුරන්තාය අසෙවනකන්තාය සංවත්තති. තං කිසසු හෙතු; ඛිජං හි භික්ඛවෙ හද්දකං.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සමාදිට්ඨිකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමා සංකප්පස්ස සමමාවාචස්ස - සමමාකමමන්තස්ස - සමමා ආජීවස්ස - සමමා වායාමස්ස - සමමා සතිස්ස - සමමා සමාධිස්ස - සමමා ඤ්ඤාස්ස - සමමා විමුක්තිස්ස යඤ්ඤව කාය කමමං යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යඤ්ඤ වචී කමමං -පෙ- යඤ්ඤ මනොකමමං යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යා ව චේතනා යාව පඤ්ඤා යො ව පණ්ණාසි යෙ ව සබ්බාරා, සබ්බෙ තෙ ධම්මො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තන්තී. තං කිසසු හෙතු; දිට්ඨි හි භික්ඛවෙ හද්දිකාති.

10. 3. 1. 5

විජජා සුතකං

අවිජජා භික්ඛවෙ පුබ්බධකමා අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා. අනිදෙව අතිරිකං අනොත්තසං. අවිජජාගතස්ස භික්ඛවෙ අවිද්දසුනො මිච්ඡාදිට්ඨි පහොති. මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස මිච්ඡාසංකප්පො පහොති. මිච්ඡා සංකප්පස්ස මිච්ඡාවාචා පහොති. මිච්ඡාවාචස්ස මිච්ඡාකමමන්තො පහොති. මිච්ඡා කමමන්තස්ස මිච්ඡා ආජීවො පහොති. මිච්ඡාආජීවස්ස මිච්ඡාවායාමො පහොති. මිච්ඡා වායාමස්ස මිච්ඡාසති පහොති. මිච්ඡා සතිස්ස මිච්ඡාසමාධි පහොති. මිච්ඡාසමාධිස්ස මිච්ඡාඤ්ඤා පහොති. මිච්ඡාඤ්ඤාස්ස මිච්ඡාවිමුක්ති පහොති,

මහණෙනි, යම්පරිදි උක් බිජුවටෙක් වේවයි හැල් බිජුවටෙක් වේවයි ටිදි බිජුවටෙක් වේවයි තෙත් පොළොවහි හික්මින්න වූයේ යම්බඳු පොළොව රසයක් ගන්නේද ආපොරසයක් ගන්නේද එ හැම ශාකභාවයට මියුරු බවට අපසවනක භාවයට වැටෙයි. එකවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, බිජුවට හඳු ය, එහෙයින්.

එපරිදි ම මහණෙනි, සමයග්දෘෂ්ටික පුරුෂපුද්ගලයා වියින් - සමයක් සංකල්ප ඇති - සමයග්වචන ඇති - සමයක්කර්මාන්ත ඇති - සමයගාථිව ඇති - සමයග්ව්‍යායාම ඇති - සමයක්සමානි ඇති - සමයක් සමාධි ඇති - සමයග්ඥාන ඇති - සමයග්විමුක්ති ඇති පුරුෂපුද්ගලයා වියින් දෘෂ්ටියට අනුව ගන්නාලද සමාදන් වනලද යම් ම කායකර්මයක් වේවයි, යම් ම වාක්කර්මයක් වේවයි - දෘෂ්ටියට අනුව ගන්නාලද සමාදන් වන ලද යම් ම මන:කර්මයක් වේවයි යම් ම චේතනාවක් වේවයි යම් ම ප්‍රාර්ථනාවක් වේවයි යම් ම ප්‍රණීයයක් වේවයි යම් ම සූර්යකාරකෙනෙක් වෙන්වයි එ හැම ඉටු වූ කාන්ත වූ මනාප වූ හිත වූ සුඛය පිණිස වැටෙත්. එකවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය හඳු මැයි. (එහෙයින්)

10. 3. 1. 5

විජ්ජා සූත්‍රය

මහණෙනි, අකුශලධර්ම සමාපතතියට අවිද්‍යා පුළුබ්බම වෙයි. අභිකය, අනපත්‍රපාය යන දෙක නුහුබ්බතේ මය. මහණෙනි, අවිද්‍යාගත අකුශලයට මිට්ඨාදෘෂ්ටිය පොහොනේය. මිට්ඨාදෘෂ්ටිකතට මිට්ඨා සංකල්පය පොහොනේයි. මිට්ඨාසංකල්ප ඇතියහුට මිට්ඨාවාක් පොහොනේය - මිට්ඨාවාක් ඇතියහුට මිට්ඨාකර්මාන්ත පොහොනේය - මිට්ඨාකර්මාන්ත ඇතියහුට මිට්ඨා ආර්ථිය පොහොනේය. මිට්ඨාආර්ථි ඇතියහුට මිට්ඨාව්‍යායාම පොහොනේය - මිට්ඨාව්‍යායාම ඇතියහුට මිට්ඨා සමානිය පොහොනේය - මිට්ඨාස්මානි ඇතියහුට මිට්ඨාසමාධි පොහොනේය මිට්ඨාසමාධි ඇතියහුට මිට්ඨාඥානය පොහොනේය - මිට්ඨාඥානය ඇතියහුට මිට්ඨාවිමුක්ති පොහොනේය.

විජ්ජා ව ටො භික්ඛවෙ පුබ්බධගමා කුසලානං ධම්මානං සමාපනති යා. අනුඥෙව භිරොක්ඛන්තං. විජ්ජාගතස්ස භික්ඛවෙ විද්දසුනො සම්මාදිට්ඨි පහොති. සම්මාදිට්ඨිකස්ස සම්මා සංඛාපෙයා පහොති, සම්මාසංඛාපස්ස සම්මාවාචා පහොති. සම්මා වාචස්ස සම්මා කම්මනෙතා පහොති. සම්මා කම්මනාස්ස සම්මා ආජීවො පහොති. සම්මාආජීවස්ස සම්මාවායාමො පහොති. සම්මාවායාමස්ස සම්මාසති පහොති. සම්මාසතිස්ස සම්මා සමාධි පහොති. සම්මාසමාධිස්ස සම්මා ඤාණං පහොති. සම්මාඤාණස්ස සම්මා චිත්තිකි පහොති ති.

10. 3. 1. 6

නිජජර සුතතං

[සාවස්ථී]

දස ඉමානි භික්ඛවෙ නිජජරවත්ථිති. කතමානි දස:

1. සම්මාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨි නිජජීණණො හොති. යෙ ව මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා අනෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තෙ වස්ස නිජජීණණො හොන්ති. සම්මාදිට්ඨිපච්චයා ව අනෙතෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජන්ති.

2. සම්මාසංඛාපස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසංඛාපෙයා නිජජීණණො හොති. යෙ ව මිච්ඡාසංඛාපපච්චයා අනෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තෙ වස්ස නිජජීණණො හොන්ති. සම්මා සංඛාපපච්චයා ව අනෙතෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජන්ති.

3. සම්මාවාචස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාවාචා නිජජීණණො හොති. යෙ ව මිච්ඡාවාචාපච්චයා අනෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තෙ වස්ස නිජජීණණො හොන්ති. සම්මාවාචාපච්චයා ව අනෙතෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජන්ති.

4. සම්මාකම්මනාස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාකම්මනෙතා නිජජීණණො හොති, යෙ ව මිච්ඡාකම්මනා පච්චයා අනෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති. තෙ වස්ස නිජජීණණො හොන්ති. සම්මාකම්මනාපච්චයා ව අනෙතෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජන්ති.

5. සම්මා ආජීවස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාආජීවො නිජජීණණො හොති. යෙ ව මිච්ඡාආජීවපච්චයා අනෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති, තෙ වස්ස නිජජීණණො හොන්ති. සම්මාආජීව පච්චයා ව අනෙතෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජන්ති.

තවද මහණෙනි, කුශලධර්මසමාපත්තියට විද්‍යාව පුරිකම වෙයි. එ අනුව හිරිමිතස් නුහුබදනේය. මහණෙනි, විද්‍යාගත විදර්ශිතට සමාග්දෘෂ්ටිය පොහොනේය. සමාග්දෘෂ්ටිකයාගට සමාක්සංකල්පය පොහොනේය. සමාග්සංකල්ප ඇත්තාගට සමාග්වාක් පොහොනේය. සමාක්වචන ඇත්තාගට සමාක්කර්මාන්තය පොහොනේය. සමාක්කර්මාන්තය ඇත්තාගට සමාගාජීවය පොහොනේය. සමාගාජීව ඇත්තාගට සමාග් ව්‍යායාමය පොහොනේය. සමාග්ව්‍යායාමය ඇත්තාගට සමාක්ස්මෘතිය පොහොනේය. සමාක්ස්මෘති ඇත්තාගට සමාග්ඥානය පොහොනේය. සමාග්ඥානය ඇත්තාගට සමාග්විමුක්තිය පොහොනේ යයි.

10. 3. 1. 6

නිජර සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, මෙ නිර්ජරවසනු දශදෙනෙක. කවර දශදෙනෙක යත්:

1. මහණෙනි, සමාග්දෘෂ්ටිකයාගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය (මාභිභාවනායෙන්) නිර්ජීරණ වෙයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලමු අකුශල ධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුගේ එ අකුශල ධර්මයෝ නිර්ජීරණ වෙත්. සමාග්දෘෂ්ටි ප්‍රත්‍යයෙනුදු නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

2. මහණෙනි, සමාක්සංකල්ප ඇතියහුගේ මිථ්‍යාසංකල්පය නිර්ජීරණ වෙයි, මිථ්‍යාසංකල්පප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලමු අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුට ඔහුදු නිර්ජීරණ වෙත්. සමාක් සංකල්ප ප්‍රත්‍යයෙනුදු නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

3. මහණෙනි, සමාක් වචන ඇතියහුගේ මිථ්‍යාවචනය නිර්ජීරණ වෙයි. මිථ්‍යාවාක් ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ වෙත් නම් ඔහුට ඔහුදු නිර්ජීරණ වෙත්. සමාග්වාක්ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

4. මහණෙනි, සමාක්කර්මාන්ත ඇතියහුගේ මිථ්‍යාකර්මාන්තය නිර්ජීරණ වෙයි. මිථ්‍යාකර්මාන්ත ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුට එ අකුශලධර්මයෝ ද නිර්ජීරණ වෙත්. සමාක්-කර්මාන්තප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

5. මහණෙනි, සමාගාජීව ඇතියහුගේ මිථ්‍යාජීවය නිර්ජීරණ වෙයි. මිථ්‍යාජීවප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු ලාමක අකුශලධර්මයෝ වෙත් නම් ඔහුගේ එ අකුශලධර්මයෝ නිර්ජීරණ වෙත්. සමාගාජීවප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

6. සමොවායාමසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාවායාමො නිජ්ජණ්ණො හොති. යෙ ව මිච්ඡාවායාමපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වසස නිජ්ජණ්ණො හොන්ති. සමොවායාම පච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

7. සමො සතිසස භික්ඛවෙ මිච්ඡා සති නිජ්ජණ්ණො හොති. යෙ ව මිච්ඡාසතිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වසස නිජ්ජණ්ණො හොන්ති. සමොසති පච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

8. සමො සමාධිසස භික්ඛවෙ මිච්ඡා සමාධි නිජ්ජණ්ණො හොති. යෙ ව මිච්ඡා සමාධි පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වසස නිජ්ජණ්ණො හොන්ති. සමොසමාධිපච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

9. සමොඤ්ඤාසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාඤ්ඤා නිජ්ජණ්ණො හොති. යෙ ව මිච්ඡාඤ්ඤාපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වසස නිජ්ජණ්ණො හොන්ති. සමොඤ්ඤාපච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

10. සමොවිමුක්තිසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාවිමුක්ති නිජ්ජණ්ණො හොති. යෙ ව මිච්ඡාවිමුක්තිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වසස නිජ්ජණ්ණො හොන්ති. සමොවිමුක්ති පච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ දසනිජ්ජරාවක්ඛන්ති ති.

10. 3. 1. 7

ධොවන සුතකං

[සාවතී]

අත්ථි භික්ඛවෙ දකඛිණෙසු ජනපදෙසු ධොවනං නාම තත්ථ හොති අනන්තසි පානමසි ඛජ්ජමසි හොජ්ජමසි ලෙය්‍යමසි පෙය්‍යමසි නව්වමසි ගිතමසි වාදිතමසි. අකෙතං භික්ඛවෙ ධොවනං, නෙතං නත්ථි වදමි. තඤ්ඤ ඛො එතං භික්ඛවෙ ධොවනං භීතං ගමමං පොච්ඡජ්ජනිකං අනාරියං අනත්ථ සංභිතං, නාතිබ්බිද්ධං න වීරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමෙධායාය න නිබ්බානාය සංවත්තති.

6. මහණෙනි, සමාග්චාරියාම ඇතියහුගේ මිත්‍යාචාරියාමය නිර්ජීර්ණ වෙයි. මිත්‍යාචාරියාම ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, ඔහුට එ අකුශලජාලය ද නිර්ජීර්ණ වෙත්. සමාග්චාරියාම ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

7. මහණෙනි, සමාග්චාරියාම ඇතියහුගේ මිත්‍යාචාරියාමය නිර්ජීර්ණ වෙයි. මිත්‍යාචාරියාමප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුගේ එ අකුශලධර්මයෝ ද නිර්ජීර්ණ වෙත්. සමාග්චාරියාම ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

8. මහණෙනි, සමාග්චාරියාම ඇතියහුගේ මිත්‍යාචාරියාමය නිර්ජීර්ණ වෙයි. මිත්‍යාචාරියාමප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුට එ අකුශලධර්මයෝ ද නිර්ජීර්ණ වෙත්. සමාග්චාරියාම ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

9. මහණෙනි, සමාග්චාරියාම ඇතියහුගේ මිත්‍යාචාරියාමය නිර්ජීර්ණ වෙයි. මිත්‍යාචාරියාම ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුට එ අකුශලධර්මයෝ ද නිර්ජීර්ණ වෙත්. සමාග්චාරියාම ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

10. මහණෙනි, සමාග්චාරියාම ඇතියහුගේ මිත්‍යාචාරියාමය නිර්ජීර්ණ වෙයි. මිත්‍යාචාරියාමප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහුට එ අකුශලධර්මයෝ ද නිර්ජීර්ණ වෙත්. සමාග්චාරියාම ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්. මහණෙනි, මේ දසදෙන නිර්ජරවසාහු වෙත් යි.

10. 3. 1. 7

ධොවන සූත්‍රය

මහණෙනි, දක්ෂිණජනපදයෙහි ධොවන නම් නැකැත් කෙළියෙක් ඇත. මහණෙනි, එ නකැත් කෙළියෙහි අන්ත හා පාන හා බාහා හා භොජ්‍ය හා ලෙහ්‍ය හා පෙය හා නෘත්‍ය හා ගීත හා වාදිත්‍ර හා වෙයි. මහණෙනි, තෙල ධොවනය ඇත් මැයි. තෙල නැතැයි නොම කියමි. මහණෙනි, තෙල ධොවනය භීතය, ග්‍රාමය, පුහුදුනන් අයත්ය, අනායාසය, අනථ ඇසුරු කෙළේය. නිවේදය සඳහා නො වෙයි විරාගය සඳහා නො වෙයි, නිරොධය සඳහා නො වෙයි, ක්ලෙශවිප්‍රපණය සඳහා නො වෙයි. අභිඤා සඳහා නො වෙයි, සමබ්බාසිය සඳහා නො වෙයි, නිව්භාසය පිණිස නො වැටෙයි.

අභිකෂ්ට ඛො භික්ඛවෙ අරියං ධොවනං දෙසිසාමී. යං ධොවනං එකත්තනිබ්බිදය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිකෂ්ඨාය සමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. යං ධොවනං ආගම ජාතිධම්මා සත්තා ජාතියා පරිවුට්ඨනී, ජරාධම්මා සත්තා ජරාය පරිවුට්ඨනී, මරණධම්මා සත්තා මරණෙන පරිවුට්ඨනී, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසධම්මා සත්තා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිවුට්ඨනී. නං සුඤ්ඤාපථං, සාධුකං මනසිකරෙථං, භාසිසාමී ති. එවං භතෙන ති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චප්පාසුං හගවා එතදවොච:

කතමකෂ්ටි නං භික්ඛවෙ අරියං ධොවනං යං ධොවනං එකත්තනිබ්බිදය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිකෂ්ඨාය සමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති, යං ධොවනං ආගම ජාතිධම්මා සත්තා ජාතියා පරිවුට්ඨනී, ජරාධම්මා සත්තා ජරාය පරිවුට්ඨනී, මරණධම්මා සත්තා මරණෙන පරිවුට්ඨනී, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසධම්මා සත්තා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිවුට්ඨනී.

සමොදිඤ්ඤිකස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිඤ්ඤි නිදොධානා හොති, යෙ ච මිච්ඡාදිඤ්ඤිපථයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වස්ස නිදොධානා හොන්ති. සමොදිඤ්ඤිපථයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

සමොසධ්දසස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසධ්දසො නිදොධානො හොති -පෙ- සමොවාචස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාවාචා නිදොධානා හොති -පෙ- සමොකම්මෙනස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාකම්මෙනො නිදොධානො හොති -පෙ- සමො ආජීවස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාආජීවො නිදොධානො හොති -පෙ- සමො වායාමස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාවායාමො නිදොධානො හොති -පෙ- සමොසතිස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසති නිදොධානො හොති -පෙ- සමොසමාධිස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසමාධි නිදොධානො හොති -පෙ- සමොඤ්ඤාස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාඤ්ඤා නිදොධානො හොති -පෙ- සමො විමුක්ඛස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාවිමුක්ඛී නිදොධානො හොති. යෙ ච මිච්ඡාවිමුක්ඛී පථයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වස්ස නිදොධානා හොන්ති. සමොවිමුක්ඛිපථයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

මහණෙනි, මම ද යම් ධොවනයක් එකාන්ත නිර්වේදය පිණිස, - විරාගය පිණිස, නිරොධය පිණිස, ව්‍යුපගමය පිණිස අභිඤා පිණිස සංකොධිය පිණිස, නිව්චාණය පිණිස වැටේ නම්, යම් ධොවනයකට පැමිණ ජාතිස්සභාව ඇති සත්ත්‍ව ජාතියෙන් මිඳෙත් නම් ජරාස්සභාව ඇති සත්ත්‍ව ජරායෙන් මිඳෙත් නම්, මරණස්සභාව ඇති සත්ත්‍ව මරණයෙන් මිඳෙත් නම් ශොක, පරිදෙව, දුඃඛ, දොර්මනස්‍ය උපායාස සැහැවී කොට ඇති සත්ත්‍ව ශොක, පරිදෙව, දුක් දෙමනස් දඩ් ආයාසයෙන් මිඳෙත් නම්, එබඳු ආයාස ධොවනයක් දෙසන්නෙමි. එ අසව, මොනොවට මෙනෙහිකරව, කියන්නෙමි යි. 'එසේය වහන්සැ'යි එ මහණහු භාග්‍යවත්තට පිළිවදන් ඇස්වූහ. හගවත්තු තෙල වදළහ:

මහණෙනි, යම් ධොවනයක් එකාන්ත නිර්වේදයට විරාගයට, නිරොධයට ව්‍යුපගමයට අභිඤාවට සංකොධියට නිව්චාණයට වැටේ නම්, යම් ධොවනයකට පැමිණ ජාතිධර්ම සත්ත්වයෝ ජාතියෙන් මිඳෙත් නම් - ජරාධර්මසත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිඳෙත් නම්, මරණධර්මසත්ත්වයෝ මරණින් මිඳෙත් නම් ශොක පරිදෙව දුඃඛ දොර්මනස්‍ය උපායාස ධර්ම සත්ත්වයෝ සොක පරිදෙව දුඃඛ දොර්මනස්‍ය උපායාසයෙන් මිඳෙත් නම් ඒ ආයාසධොවනය කවර යත්:

මහණෙනි, සමාක්ෂාෂ්ටිකයා විසින් මිට්ඨාදාෂ්ටිය නිරවශෙෂයෙන් දෝනාලදු වෙයි. මිට්ඨාදාෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහු විසින් ඔහුදු නිරවසෙස්නෙන් දෝනාලදහ. සමාක්ෂාෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

මහණෙනි, සමාක්සංකල්ප ඇත්තහු විසින් මිට්ඨාසංකල්පය නිර්ධොත වෙයි. ... මහණෙනි, සමාක්චාක් ඇතියහු විසින් මිට්ඨා වචනය නිර්ධොත වෙයි ... මහණෙනි, සමාක්කර්මාන්ත ඇතියහු විසින් මිට්ඨාකර්මාන්තය නිර්ධොත වෙයි ... මහණෙනි, සමාගාථීව ඇත්තහු විසින් මිට්ඨා ආථීවය නිර්ධොත වෙයි ... මහණෙනි, සමාග් ව්‍යායාම ඇත්තහු විසින් මිට්ඨාව්‍යායාම නිර්ධොත වෙයි ... මහණෙනි, සමාක්ස්මාති ඇතියහු විසින් මිට්ඨාස්මාතිය නිර්ධොත වෙයි ... මහණෙනි, සමාක්සමාධි ඇත්තහු විසින් මිට්ඨාසමාධිය නිර්ධොත වෙයි ... මහණෙනි, සමාග්ඤානය ඇතියහු විසින් මිට්ඨාඤානය නිර්ධොත වෙයි ... මහණෙනි, සමාග්චිත්‍රික්ති ඇත්තහු විසින් මිට්ඨාචිත්‍රික්තිය නිර්ධොත වෙයි. මිට්ඨාචිත්‍රික්ති ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලමු අකුසල් දහම්හු උපදනාහු නම් ඔහු විසින් ඔහුදු නිර්ධොත වෙත්. සමාග්චිත්‍රික්ති ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුසල් දහම්හු ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

ඉදං ඛො තං භික්ඛවෙ අරියං ධොවනං, යං ධොවනං ඒකතන නිබ්බිදය විරාගාය, කිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සංකොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති, යං ධොවනං ආගමම ජාතිධමමා සත්තා ජාතියා පරිමුච්චන්ති, ජරාධමමා සත්තා ජරාය පරිමුච්චන්ති, මරණධමමා සත්තා මරණෙන පරිමුච්චන්ති, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසධමමා සත්තා සොක-පරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසු පායාසෙහි පරිමුච්චන්ති ති.

10. 3. 1. 8

තික්ඛිවජ්ඣක සුත්තං.

තික්ඛිවජ්ඣක භික්ඛවෙ විරෙවනං දෙනති පිත්තසමුට්ඨානානමපි ආබාධානං පටිසානාය, සෙමහසමුට්ඨානානමපි ආබාධානං පටිසානාය, වාතසමුට්ඨානානමපි ආබාධානං පටිසානාය, අත්තං භික්ඛවෙ විරෙවනං තෙතං නත්ති ති වදාමි. තඤ්ඤ ඛො එතං භික්ඛවෙ විරෙවනං සමපජ්ජතිපි, විපජ්ජතිපි.

අහඤ්ඤ ඛො භික්ඛවෙ අරියං විරෙවනං දෙසිසාමි, යං විරෙවනං සමපජ්ජතියෙව නො විපජ්ජති, යං විරෙවනං ආගමම ජාතිධමමා සත්තා ජාතියා පරිමුච්චන්ති, ජරාධමමා සත්තා ජරාය පරිමුච්චන්ති මරණධමමා සත්තා මරණෙන පරිමුච්චන්ති, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසධමමා සත්තා සොක පරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිමුච්චන්ති. තං සුනාථ, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිසාමිති. එවං භතෙනති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පව්චසෙසාසු*. භගවා එතදවොච:

කතමඤ්ඤ තං භික්ඛවෙ අරියං විරෙවනං, යං විරෙවනං ආගමම ජාතිධමමා සත්තා ජාතියා පරිමුච්චන්ති, ජරාධමමා සත්තා ජරාය පරිමුච්චන්ති, මරණධමමා සත්තා මරණෙන පරිමුච්චන්ති, සොකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසු පායාසධමමා සත්තා සොකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසු පායාසෙහි පරිමුච්චන්ති:

සමොද්ධිකස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨි විරිණ්ණා හොති, යෙ ව මිච්ඡාදිට්ඨි පච්චයා අනෙතෙක පාපකා අකුසලා ධමමා සමනවන්ති, තෙ වස්ස විරිණ්ණා හොන්ති. සමොද්ධි පච්චයා ව අනෙතෙක කුසලා ධමමා භාවනා පාරිසුරිං ගවිජන්ති.

මහණෙනි, යම් ධොවනයක් එකාන්තනිවේදයට - විරාගයට නිරෝධයට - ව්‍යුපගමයට - අභිඤ්චට - සමොධියට නිව්‍යාණයට වැටේ නම්, යම් ධොවනයකට පැමිණ ජාතිස්සභාව ඇති සත්ත්වයෝ ජාතියෙන් මිඳෙන් නම්, ජරාස්ඵභාව ඇති සත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිඳෙන් නම්, මරණස්සභාව ඇති සත්ත්වයෝ මරණයෙන් මිඳෙන් නම් ශොක, පරිදෙව, දුක්, දෙමනස්, දුඛි ආයාස සැහැවී කොට ඇති සත්ත්වයෝ ශොක පරිදෙව දුක් දෙමනස් දුඛි ආයාසයන්ගෙන් මිඳෙන් නම් එ යයි.

10. 3. 1. 8

තිකිව්‍යක සූත්‍රය

මහණෙනි, විකිත්සකයෝ පිතින් උපදනා ආබාධයන් නසනුවට ද සෙමෙන් උපදනා ආබාධයන් නසනුවට ද වාතයෙන් උපදනා ආබාධයන් නසනුවට ද විරෙවන දෙත්. මහණෙනි, තෙල විරෙවනය ඇත, 'තෙල නැතැ'යි නො කියමි. මහණෙනි, තෙල විරෙවනය සමපදාමාන හෝ විපදාමාන හෝ වෙයි.

මහණෙනි, මම ද යම් විරෙවනයක් සමපදාමාන ම වේ නම් විපදාමාන නො වේ නම්, යම් විරෙවනයකට පැමිණ ජාතිස්සභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ ජාතියෙන් මිඳෙන්නාහු ද, ජරාස්සභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිඳෙන්නාහු ද, මරණස්සභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ මරණින් මිඳෙන්නාහු ද, ශොකපරිදෙව දුක් දෙමනස් දුඛි ආයාස සභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ ශොක පරිදෙව දුක් දෙමනස් දුඛි ආයාසයෙන් මිඳෙන්නාහු ද, එබඳු ආයාසී විරෙවනයක් දෙසමි. එ අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, කියනොමැයි. 'එසේය වහන්සැ'යි එ මහණහු හඟවත්හට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ දෙසූහ:

මහණෙනි, යම් විරෙවනයකට පැමිණ ජාතිධර්මසත්ත්වයෝ ජාතියෙන් මිඳෙන්නාහු නම්, ජරාධර්මසත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිඳෙන්නාහු නම්, මරණධර්මසත්ත්වයෝ මරණින් මිඳෙන්නාහු නම්, ශොකපරිදෙව දුඛි දොර්මනසොපායාසධර්ම සත්ත්වයෝ ශොක පරිදෙව දුක් දෙමනස් දුඛි ආයාසයෙන් මිඳෙන්නාහු නම් එ ආයාසී විරෙවනය කවර:

මහණෙනි, සමාග්දෘෂ්ටිකයා විසින් මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය විරික්ත වෙයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ චේත් නම් ඔහු විසින් ඔහු ද විරික්ත වෙත්. සමාග්දෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් අනෙක කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්:

සමමාසඛකපසස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසංකප්පො විරිතො හොති -පෙ-
 සමමාසඛකපසස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසංකප්පො විරිතො හොති -පෙ- සමමා-
 කමනසස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාකමනො විරිතො හොති -පෙ-
 සමමාසඛකපසස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසංකප්පො විරිතො හොති -පෙ- සමමා-
 වායාමසස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාවායාමො විරිතො හොති -පෙ-සමමා සනිසස්ස
 භික්ඛවෙ මිච්ඡාසනි විරිතො හොති -පෙ-සමමාසමාධිසස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡා
 සමාධි විරිතො හොති -පෙ- සමමා ඤාණිසස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාඤාණං
 විරිතො හොති -පෙ- සමමා විමුක්ඛිසස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාවිමුක්ඛි විරිතො
 හොති. යෙ ව මිච්ඡාවිමුක්ඛි පට්ඨයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා
 සමභවන්ති. තෙ වස්ස විරිතො හොන්ති. සමමා විමුක්ඛි පට්ඨයා ව අනෙකෙ
 කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගවස්න්ති.

ඉදං ඛො තං භික්ඛවෙ අරියං චිරෙවනං, යං චිරෙවනං සමපජ්ජති-
 යෙව නො විපජ්ජති, යං චිරෙවනං ආගමම ජාතිධම්මා සත්තා ජාතියා
 පරිමුච්චන්ති. ජරාධම්මා සත්තා ජරාය පරිමුච්චන්ති, මරණධම්මා සත්තා
 මරණෙන පරිමුච්චන්ති, සොකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසුපායාසධම්මා සත්තා
 සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිමුච්චන්ති ති.

10. 3. 1. 9

වමන සුත්තං.

තිකිව්ජකා භික්ඛවෙ වමනං දෙන්නී, පිත්තසමුට්ඨානානමපි ආබාධානං
 පටිසාතාය, සෙමනසමුට්ඨානානමපි ආබාධානං පටිසාතාය, වාතසමුට්ඨා
 නානමපි ආබාධානං පටිසාතාය. අසෝතං භික්ඛවෙ වමනං, නෙතං
 නාසීති වද්දමි, නඤ්ඤා ඛො එතං භික්ඛවෙ වමනං සමපජ්ජතිපි උපජ්ජතිපි.

අහඤ්ඤා ඛො භික්ඛවෙ අරියං වමනං දෙසිය්සාමි යං වමනං සමපජ්ජති
 යෙව නො විපජ්ජති, යං වමනං ආගමම ජාතිධම්මා සත්තා ජාතියා
 පරිමුච්චන්ති. ජරාධම්මා සත්තා ජරාය පරිමුච්චන්ති, මරණධම්මා සත්තා
 මරණෙන පරිමුච්චන්ති, සොකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනසසුපායාසධම්මා සත්තා
 සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිමුච්චන්ති. තං සුභං -පෙ-
 හගවා එතද්දෙවො ව:

මහණෙනි, යම් විරෙවනයෙක් සම්පදාමාන ම වේ නම් විපදාමාන නො වේ නම් යම් විරෙවනයකට පැමිණ ජාතිධර්ම සත්තයෝ ජාතියෝ මිදෙන්නාහු නම්, ජරාධර්ම සත්තයෝ ජරායෙන් මිදෙන්නාහු නම්, මරණධර්මසත්තයෝ මරණින් මිදෙන්නාහු නම් ශොක පරිදෙව දුඃඛ දොර්මනසොපාපායාසධර්ම සත්තයෝ සෝ වැලැ3ම දුක් දෙමනස් දැඩි වෙහෙසින් මිදෙන්නාහු නම්, මෙ එ ආයඝි විරෙවනයයි.

වමන සූත්‍රය

මහණෙනි, යම් වචනයෙක් සම්පද්‍යමාන ම වේ නම් විපද්‍යමාන නොවේ නම් යම් වචන බෙහෙකකට පැමිණ ජාතිධර්ම සත්ත්තු ජාතියෙන් මිඳෙන් නම්, ජරාධර්ම සත්ත්තු ජරායෙන් මිඳෙන් නම්, මරණධර්ම සත්ත්තු මරණින් මිඳෙන් නම්, ශොක පරිදෙව දුඃඛ දොර්මනසා උපායාසධර්ම සත්ත්තු සෝ වැලපීම දුක් දෙමනස් දැඩි උපායාසයෙන් මිඳෙන් නම්, එබඳු ආයධිවචනයක් දෙසන්නෙමි. එ අසව, -පෙ- භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළු සේක:

කතමඤ්ච නං භික්ඛවෙ අරියං වමනං. යං වමනං සමපජ්ජත්යෙව නො විපජ්ජති, යං වමනං ආගමම ජාතිධමමා සත්තා ජාතියා පරිමුචන්ති -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිමුචන්ති:

සමොද්ධිකසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිධ්වි වන්තා හොති යෙ ච මිච්ඡාදිධ්වි-පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති තෙ වසස වන්තා හොන්ති. සමොද්ධිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජන්ති.

සමමාසඛකපසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසඛකපො වන්තා හොති-පෙ-සමමා වාචසස, භික්ඛවෙ මිච්ඡාවාචා වන්තා හොති-පෙ-සමමාකමමන්තසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාකමමන්තො වන්තා හොති-පෙ- සමමා ආජීවසස භික්ඛවෙ මිච්ඡා ආජීවො වන්තා හොති-පෙ- සමමාවායාමසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාවායාමො වන්තා හොති-පෙ-සමමාසතිසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසති වන්තා හොති-පෙ- සමමා සමාධිසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසමාධි වන්තා හොති-පෙ-සමමාඤ්ඤිකසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාඤ්ඤං වන්තා හොති-පෙ- සමමා විමුක්තිසස භික්ඛවෙ මිච්ඡා විමුක්ති වන්තා හොති. යෙ ච මිච්ඡාවිමුක්තිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වසස වන්තා හොන්ති. සමමා විමුක්තිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජන්ති. ඉදං ඛො නං භික්ඛවෙ අරියං වමනං, යං වමනං සමපජ්ජත්යෙව නො විපජ්ජති, යං වමනං ආගමම ජාතිධමමා සත්තා ජාතියා පරිමුචන්ති-පෙ-සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසධම්මො සත්තා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායාසෙහි පරිමුචන්ති ති.

10. 3. 1. 10

නිද්ධමනිය සුතකං

දස ඉදම භික්ඛවෙ නිද්ධමනියා ධම්මා. කතමෙ දස:

සමොද්ධිකසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිධ්වි නිද්ධන්තා හොති. යෙ ච මිච්ඡාදිධ්වි පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වසස නිද්ධන්තා හොන්ති, සමොද්ධි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජන්ති.

මහණෙනි, යම් ආයාචිතයෙක් සම්පදාමාන ම වේ නම් විපදාමාන නො වේ නම්, යම් වමනයකට පැමිණ ජාතිධර්මසත්තයෝ ජාතියෙන් මිඳෙන් නම්, ... ශොක පරිදෙව දුඃඛ දොර්මනස්ස උපායාසයෙන් මිඳෙන් නම්, එ ආයාචිතය කවර:

මහණෙනි, සමාග්දාෂ්ටිකයා විසින් මිථ්‍යාදාෂ්ටිය වාන්ත වෙයි. මිථ්‍යාදාෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහු විසින් ඔහුද වාන්තයහ. සමාග්දාෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් අනෙක කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

මහණෙනි, සමාක්සංකල්ප ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාසංකල්පය වාන්ත වෙයි ... සමාග්වචන ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාවාක් වාන්ත වෙයි ... සමාක්කර්මාන්ත ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාකර්මාන්තය වාන්ත ය ... මහණෙනි, සමාගාථීවය ඇතියහු විසින් මිථ්‍යා ආථීවය වාන්ත වෙයි ... මහණෙනි, සමාග් ව්‍යායාම ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාව්‍යායාමය වාන්ත වෙයි ... මහණෙනි, සමාක්ස්මාති ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාස්මාතිය වාන්ත වෙයි ... මහණෙනි, සමාක්සමාධිය ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාසමාධිය වාන්ත වෙයි ... මහණෙනි, සමාග්ඥන ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාඥානය වාන්ත වෙයි ... මහණෙනි, සමාග්විමුක්ති ඇතියහු විසින් මිථ්‍යා විමුක්තිය වාන්ත වෙයි. මිථ්‍යාවිමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු අනෙක ලාමක අකුශලධර්මයෝ ද උපදනාහු නම් ඔහු විසින් ඔහුද වාන්ත වෙත්. සමාග්විමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්. මහණෙනි, යම් වලන සම්පදාමාන ම වේ නම්, විපදාමාන නොවේ නම්, යම් වමනයකට පැමිණ ජාතිධර්මසත්තයෝ ජාතියෙන් මිඳෙන් නම් ... ශොක පරිදෙව දුඃඛ දොර්මනස්ස උපායාසයෙන් මිඳෙන් නම්, එ ආයාචිතය කවර:

10. 3. 1. 10

නිකාමනිය සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ නිර්ධමනිය ධර්ම දස දෙනෙකි. කවර දස දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, සමාග්දාෂ්ටිකයා විසින් මිථ්‍යාදාෂ්ටිය පහ කෙළේ වෙයි. මිථ්‍යාදාෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් ඔහු විසින් උහුද පහ කරන ලදහ. සමාග්දාෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්.

සමොසඛකපසස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසඛකපො නිද්ධනො හොති -පෙ-සමොවාචස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාවාචා නිද්ධනා හොති -පෙ- සමො කමන්තස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාකමන්තො නිද්ධනො හොති -පෙ- සමොආච්චස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාආච්චො නිද්ධනො හොති -පෙ-සමො වායාමස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡා වායාමො නිද්ධනො හොති-පෙ-සමොසතීස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාසතී නිද්ධනා හොති-පෙ-සමො සමාධිස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡා සමාධි නිද්ධනො හොති-පෙ-සමො ඤ්ඤිස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡාඤ්ඤං නිද්ධනං හොති -පෙ- සමො විමුක්තස්ස භික්ඛවෙ මිච්ඡා විමුක්ති නිද්ධනා හොති, යෙ ව මිච්ඡාවිමුක්තිපච්චයා අනෙකෙ පාපතා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, තෙ වස්ස නිද්ධනා හොන්ති. සමො විමුක්ති පච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවතා පාරිපූරිං ගව්ඡන්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස නිද්ධනියා ධම්මා ති.

10. 3. 1. 11

අසෙක සුත්තං

අථ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛස්මි. උප-සඛස්මිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීතො ඛො යො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච.

අසෙබ්බො අසෙබ්බොති භතෙන වුච්චති, කිත්තාවතා නු ඛො භතෙන භික්ඛු අසෙබ්බො හොති ති?

ඉධ භික්ඛු, භික්ඛු අසෙබ්බාය සමොදිට්ඨියා සමන්තාගතො හොති, අසෙබ්බෙන සමොසඛකපොන සමන්තාගතො හොති, අසෙබ්බාය සමො වාචාය සමන්තාගතො හොති, අසෙබ්බෙන සමොකමන්තෙන සමන්තාගතො හොති, අසෙබ්බෙන සමොආච්චෙන සමන්තාගතො හොති, අසෙබ්බෙන සමොවායාමෙන සමන්තාගතො හොති, අසෙබ්බාය සමොසතියා සමන්තාගතො හොති, අසෙබ්බෙන සමොසමාධිතා සමන්තාගතො හොති, අසෙබ්බෙන සමොඤ්ඤෙන සමන්තාගතො හොති, අසෙබ්බාය සමො විමුක්තියා සමන්තාගතො හොති. එවං ඛො භික්ඛු, භික්ඛු අසෙබ්බො හොති ති.

මහණෙනි, සමාක්සංකල්ප ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාසංකල්පය පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාග්වාක් ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාවාක් පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාක්කර්මාන්ත ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාකර්මාන්ත පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාගාජීව ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාජීවය පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාග්ව්‍යායාම ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාව්‍යායාමය පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාක්ස්මානි ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාස්මානිය පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාක්සමාධිය ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාසමාධිය පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාග්ඥනය ඇතියහු විසින් මිථ්‍යාඥනය පහ කෙළේ වෙයි ... මහණෙනි, සමාග් චිත්‍රිකි ඇතියහු විසින් මිථ්‍යා චිත්‍රිකිය පහ කෙළේ වෙයි. මිථ්‍යාචිත්‍රිකි ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, උහුදු ඔහු විසින් පහ කරන ලදහු වෙත්. සමාග්චිත්‍රිකි ප්‍රත්‍යයෙන් කුලධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්. මහණෙනි, මොහු දසදෙන නිදාමනිය ධර්ම වෙත්.

10. 3. 1. 11

අසෙබ සූත්‍රය

එකල්හි අත්‍යන්තර මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් එ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ කිය:

වහන්ස, අසෙබයා, අසෙබයා යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, මහණ කෙනෙක් කරුණින් අසෙබ වේ දැ යි?

මහණ, මේ සස්තෙහි මහණ අශෙක්ෂයා සමාග්දෘෂ්ටියෙන් සමන්වාගත වෙයි. අශෙක්ෂයා සමාක්සංකල්පයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අශෙක්ෂයා සමාග් වචනයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අශෙක්ෂයා සමාක්කර්මාන්තයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අශෙක්ෂයා සමාගාජීවයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අශෙක්ෂයා සමාග්ව්‍යායාමයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අශෙක්ෂයා සමාක්ස්මානියෙන් සමන්වාගත වෙයි. අශෙක්ෂයා සමාග්ඥනයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අශෙක්ෂයා සමාග් චිත්‍රිකියෙන් සමන්වාගත වෙයි. මහණෙනි, මහණ මෙසේ අසෙබ වේ යයි.

10. 3. 1. 12

අසෙබියධමම සුතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ අසෙබියා ධමමා. කතමෙ දස:

අසෙබා සමමාදිට්ඨි, අසෙබො සමමාසංඛාපො, අසෙබා සමමාවාචා,
අසෙබො සමමාකමමනො, අසෙබො සමමාආජීවො, අසෙබො සමමා
වායාමො, අසෙබො සමමාසනී, අසෙබො සමමාසමාධි, අසෙබා සමමා
ඤ්ඤා, අසෙබා සමමාවිමුත්ති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දස අසෙබියා ධමමාති.

සමමාසඤ්ඤාවගෙගා පටිමො.

තසස්සදුතං:

සඤ්ඤා බොජංඛබ්බා මිව්ඡන්තං

බ්ඡං විජජාය තිජජරා,

ධොවනඤ්ඤා තිකිව්ඡා ව

තිද්ධමනං දෙව අසෙබාති.

10. 3. 1. 12

අසෙබියධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, මෙ අසෙබියධර්ම දස දෙනෙකි. කවර දස දෙනෙක යත්:

අසෙබ සමොද්ධි ය, අසෙබ සමාසඛකාය ය, අසෙබ සමොවාචා ය, අසෙබ සමොකමුත්ත ය, අසෙබ සමොආථිව ය, අසෙබ සමොවායාම ය, අසෙබසමාසති ය, අසෙබසමාසමාධි ය, අසෙබ සමොඤ්ඤා ය, අසෙබ සමොවිමුත්ති යයි.

මහණෙනි, මොහු දස අසෙබිය ධර්මයෝ යි.

පළමුවැනි සමණසඤ්ඤා වග්ගී යි.

එහි උද්දනය:

සඤ්ඤා ය, බොජ්ඣංග ය, මිථ්‍යන්ත ය, ඛිප්පය, විජ්ජා ය, නිජ්ජරා ය, ධොවන ය, තිකිච්ඡා දෙක ය, නිද්ධමන ය, අසෙබසූත්‍ර දෙකදැයි දෙළොසෙකි.

තත්තියෝ පණණාසකෝ

2. පට්ටොරොහණීවග්ගො

10. 3. 2. 1

පයම අධම්ම සුත්තං

අධම්මො ච භික්ඛවෙ චේදිතබ්බො අනඤ්ඤා ච, ධම්මො ච චේදි-
තබ්බො අඤ්ඤා ච, අධම්මඤ්ඤා චිදිත්වා අනඤ්ඤා ධම්මඤ්ඤා චිදිත්වා
අඤ්ඤා යථා ධම්මො යථා අඤ්ඤා තථා පටිපජ්ජිතබ්බං.

කතමො ච භික්ඛවෙ අධම්මො ච අනඤ්ඤා ච: මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡා-
සංකප්පො මිච්ඡාවාචා මිච්ඡාකල්පනො මිච්ඡාආජීවො මිච්ඡාවායාමො
මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධි මිච්ඡාඤ්ඤා මිච්ඡාවිමුක්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ
අධම්මො ච අනඤ්ඤා ච.

කතමො ච භික්ඛවෙ ධම්මො ච අඤ්ඤා ච: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසංකප්පො
සම්මාවාචා සම්මාකල්පනො සම්මාආජීවො සම්මාවායාමො සම්මාසති
සම්මාසමාධි සම්මාඤ්ඤා සම්මාවිමුක්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ධම්මො ච
අඤ්ඤා ච.

අධම්මො ච භික්ඛවෙ චේදිතබ්බො අනඤ්ඤා ච, ධම්මො ච චේදි-
තබ්බො අඤ්ඤා ච. අධම්මඤ්ඤා චිදිත්වා අනඤ්ඤා ධම්මඤ්ඤා චිදිත්වා
අඤ්ඤා යථා ධම්මො යථා අඤ්ඤා තථා පටිපජ්ජිතබ්බන්ති ඉති යං
තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තන්ති.

10. 3. 2. 2

දුතිය අධම්ම සුත්තං

අධම්මො ච භික්ඛවෙ චේදිතබ්බො ධම්මො ච, අනඤ්ඤා ච චේදිතබ්බො
අඤ්ඤා ච. අධම්මඤ්ඤා චිදිත්වා ධම්මඤ්ඤා, අනඤ්ඤා චිදිත්වා අඤ්ඤා
යථා ධම්මො යථා අඤ්ඤා තථා පටිපජ්ජිතබ්බං:

කතමො ච භික්ඛවෙ අධම්මො, කතමො ච ධම්මො, කතමො ච
අනඤ්ඤා කතමො ච අඤ්ඤා.

1. මිච්ඡාදිට්ඨි භික්ඛවෙ අධම්මො, සම්මාදිට්ඨි ධම්මො. යෙ ච මිච්ඡාදිට්ඨි
පට්ඨයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති අයං අනඤ්ඤා.
සම්මාදිට්ඨිපට්ඨයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනාපාරිසුරි ගම්භන්ති
අයං අඤ්ඤා.

තෙවැනි පණණාසකය

2. පච්චොරොග්ගේ වර්ගය

10. 3. 2. 1

පයම අධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, අධර්ම හා අනර්ථ හා දතයුතු, ධර්ම හා අත්ථි හා දතයුතු. අධර්ම හා අනර්ථ හා දන ධම්ම හා අර්ථ හා දන ධර්ම යම් පරිදි වේ නම් අත්ථි යම් පරිදි වේ නම් එ පරිදි පිළිපැදිය යුතු.

මහණෙනි, අධර්මය හා අනර්ථය හා කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය, මිච්ඡා-සංකප්ප ය, මිච්ඡාවාචා ය, මිච්ඡාකම්මන්ත ය, මිච්ඡාආජීව ය, මිච්ඡා-වායාම ය, මිච්ඡාසති ය, මිච්ඡාසමාධි ය, මිච්ඡාඤ්ඤා ය, මිච්ඡාවිමුක්ති ය යි. මහණෙනි, මෙ අධර්මය හා අනර්ථය හා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ධර්ම හා අර්ථ හා කවරේ ය යත්: සමොදිට්ඨි ය, සමො-සංකප්ප ය, සමොවාචා ය, සමොකම්මන්ත ය, සමොආජීව ය, සමො-වායාම ය, සමොසති ය, සමො සමාධි ය, සමොඤ්ඤා ය, සමොවිමුක්ති ය යි. මහණෙනි, මෙ ධර්ම හා අර්ථ යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අධර්මය හා අනර්ථය හා දතයුතු ය, ධම්ම හා අර්ථය හා දන-යුතුය. අධර්ම හා අනර්ථ හා දන ධර්ම හා අර්ථ හා දන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් එපරිදි පිළිපැදිය යුතු යයි මෙසේ යමක් කියනලද නම්, තෙල මෙ පිණිස කියනලද යි.

10. 3. 2. 2

දුතිය අධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, අධර්ම හා ධර්ම හා දතයුතු: අනර්ථ හා අර්ථ හා දතයුතු. අධර්ම හා ධර්ම හා දන අනර්ථ හා අර්ථ හා දන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම්, අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුයි.

මහණෙනි, අධර්මය කවරේය, ධර්මය කවරේය, අනර්ථය කවරේය, අර්ථය කවරේය යත්:

1. මහණෙනි, මිච්ඡාදිට්ඨි අධර්ම යි, සමොදිට්ඨි ධර්ම යි. මිච්ඡාදාෂ්ටි ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, මේ අනර්ථ වෙයි. සමාග්දෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත් නම් මේ අර්ථ වෙයි.

2. මිච්ඡාසංකප්පො භික්ඛවෙ අධිමමො, සමමාසංකප්පො ධමමො. යෙ ච මිච්ඡාසංකප්පව්වයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාසංකප්පව්වයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

3. මිච්ඡාවාචා භික්ඛවෙ අධිමමො, සමමාවාචා ධමමො. යෙ ච මිච්ඡාවාචා පව්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාවාචාපව්වයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

4. මිච්ඡාකමමනෙකා භික්ඛවෙ අධිමමො, සමමාකමමනෙකා ධමමො. යෙ ච මිච්ඡාකමමනපව්වයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාකමමනපව්වයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

5. මිච්ඡාආජීවො භික්ඛවෙ අධිමමො, සමමාආජීවො ධමමො. යෙ ච මිච්ඡාආජීවපව්වයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාආජීවපව්වයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

6. මිච්ඡාවායාමො භික්ඛවෙ අධිමමො, සමමාවායාමො ධමමො. යෙ ච මිච්ඡාවායාමපව්වයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාවායාමපව්වයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

7. මිච්ඡාසති භික්ඛවෙ අධිමමො, සමමාසති ධමමො. යෙ ච මිච්ඡාසති පව්වයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාසතිපව්වයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

8. මිච්ඡාසමාධි භික්ඛවෙ අධිමමො, සමමාසමාධි ධමමො. යෙ ච මිච්ඡා සමාධිපව්වයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාසමාධිපව්වයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

9. මිච්ඡාඤ්ඤා භික්ඛවෙ අධිමමො, සමමාඤ්ඤා ධමමො. යෙ ච මිච්ඡාඤ්ඤාපව්වයා ච අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමමා සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සමමාඤ්ඤාපව්වයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමමා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

2. මහණෙනි, මිත්‍යාසංකල්පය අධර්ම යි, සමාසංකල්පය ධර්ම යි. මිත්‍යාසංකල්පප්‍රත්‍යයෙන් යම් ම නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනර්ථ යි. සමාසංකල්ප ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්. මේ අර්ථ යි.

3. මහණෙනි, මිත්‍යාවාක් අධර්ම යි, සමාග්වාක් ධර්ම යි. මිත්‍යාවාක් ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනර්ථ යි. සමාග්වාක්ප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත් නම් මේ අර්ථ යි.

4. මහණෙනි, මිත්‍යාකර්මාන්තය අධර්ම යි, සමාසංකර්මාන්තය ධර්ම යි. මිත්‍යාකර්මාන්තප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනර්ථ යි. සමාසංකර්මාන්තප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත් නම් මේ අර්ථ යි.

5. මහණෙනි, මිත්‍යාභාජීවය අධර්ම යි, සමාග්භාජීවය ධර්ම යි. මිත්‍යාභාජීව ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනර්ථ යි. සමාග්භාජීවප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත් නම් මේ අර්ථ යි.

6. මහණෙනි, මිත්‍යාව්‍යායාමය අධර්ම යි, සමාග්ව්‍යායාමය ධර්ම යි. මිත්‍යාව්‍යායාමප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනර්ථ යි. සමාග්ව්‍යායාමප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත් නම් මේ අර්ථ යි.

7. මහණෙනි, මිත්‍යාස්මෘතිය අධර්ම යි, සමාසංස්මෘතිය ධර්ම යි. මිත්‍යාස්මෘතිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, මේ අනර්ථ යි. සමාසංස්මෘතිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත් නම් මේ අර්ථ යි.

8. මහණෙනි, මිත්‍යාසමාධිය අධර්ම යි, සමාසංසමාධිය ධර්ම යි. මිත්‍යාසමාධිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, මේ අනර්ථ යි. සමාසංසමාධිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත් නම් මේ අර්ථ යි.

9. මහණෙනි, මිත්‍යාඥනය අධර්ම යි, සමාග්ඥනය ධර්ම යි. මිත්‍යාඥන ප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනර්ථ වෙයි. සමාග්ඥනප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුසල්දහම්හු භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත් නම් මේ අර්ථ යි.

10. මිඛ්ඤාච්ඡික්ඛානි භික්ඛවෙ අධම්මො, සම්මාච්ඡික්ඛානි ධම්මො. යෙ ච මිඛ්ඤාච්ඡික්ඛානිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, අයං අනස්සො. සම්මාච්ඡික්ඛානි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගවස්න්ති, අයං අස්සො.

අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනස්සො ච වෙදිතබ්බො අස්සො ච, අධම්මඤ්ඤා විදිත්වා ධම්මඤ්ඤා, අනස්සඤ්ඤා විදිත්වා අස්සඤ්ඤා, යථා ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජිතබ්බන්ති. ඉති යං තං චුක්ඛං ඉදමෙතං පටිච්ච චුක්ඛන්ති.

10. 3. 2. 3

තතිය අධම්ම සුත්තං

අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො, ධම්මො ච. අනස්සො ච වෙදිතබ්බො අස්සො ච, අධම්මඤ්ඤා විදිත්වා ධම්මඤ්ඤා, අනස්සඤ්ඤා විදිත්වා අස්සඤ්ඤා, යථා ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජිතබ්බන්ති. ඉදම්චොච භගවා ඉදං චත්වා සුගතො උට්ඨායාසනා විහාරං පාවිසී.

අථ බො තෙසං භික්ඛූනං අවිරපකකාහසස්ස භගවතො එතදහොසි: “ඉදං බො නො ආචුසො භගවා සඬබ්බිකෙන්න උද්දෙසං උද්දිසිත්වා විත්ථාරෙන අස්සං අවිහජිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිච්චො “අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනස්සො ච වෙදිතබ්බො අස්සො ච, අධම්මඤ්ඤා විදිත්වා ධම්මඤ්ඤා, අනස්සඤ්ඤා විදිත්වා අස්සඤ්ඤා, යථා ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජිතබ්බ”න්ති. කො නු බො ඉමස්ස භගවතා සඬබ්බිකෙන්න උද්දෙසස්ස උද්දිඨස්ස විත්ථාරෙන අස්සං අවිහන්තස්ස විත්ථාරෙන අස්සං විහජෙය්‍යාති.

අථ බො තෙසං භික්ඛූනං එතදහොසි: “අයං බො ආයස්මා ආනන්දෙ සත්ථු වෙච සංවණංගිතො, සමනාවිතො ච විඤ්ඤානං සමුභමචාරිතං, පහොති වායස්මා ආනන්දෙ ඉමස්ස භගවතා සඬබ්බිකෙන්න උද්දෙසස්ස උද්දිඨස්ස විත්ථාරෙන අස්සං අවිහන්තස්ස විත්ථාරෙන අස්සං විහජිතුං.

10. මහණෙනි, මිට්ඨාවිමුක්තිය අධර්ම යි, සමාග්විමුක්තිය ධර්ම යි. මිට්ඨාවිමුක්තිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, මෙ අනර්ථී යි. සමාග්විමුක්තිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිසූර්තියට යෙත් නම් මෙ අර්ථී යි.

මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දතයුත්තේ ය, අනර්ථීය ද අර්ථීය ද දතයුත්තේ ය, අධර්මය ද දූත, ධර්මය ද දූත අනර්ථීය දූත අර්ථීය ද දූත දහම් යම් පරිදි නම් අර්ථීය යම් පරිදි නම් එසේ පිළිපැදිය යුතු යයි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් තෙල කරුණ මේ නිසා කියනලද යි.

10. 3. 2. 3

තතිය අධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දතයුතු, අනර්ථීය ද අර්ථය ද දතයුතු, අධර්මය ද ධර්මය ද දූත අනර්ථය ද අර්ථය ද දූත ධර්මය යම් පරිදි නම්, අර්ථය යම් පරිදි නම්, එ පරිද්දෙන් පිළිපැදිය යුතු යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළහ. සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදරා හුනස්නෙන් නැති විහාරයට වැඩි සේක.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බැහැර වැඩි නො බෝ කල් වත් ම එ මහණුන්ට තෙල සිත විය: ඇවැත්නි, අපහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දතයුතු, අනර්ථය ද අර්ථය ද දතයුතු, අධර්මය ද ධර්මය ද දූත, අනර්ථය ද අර්ථය ද දූත, ධර්මය යම් පරිදි වේ නම්, අර්ථය යම් පරිදි වේ නම්, එසෙයින් පිළිපැදිය යුතු යි” යන මෙ උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙද හුනස්නෙන් නැති විහාරයට වැඩියහ. කවරෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විසාර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උදෙසායාගේ අර්ථය විභාග කරන්නේ දැ”යි.

එකල්හි එ මහණුන්හට තෙල සිත විය: “මේ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ශාස්තෘන් වහන්සේ විසින් සංවර්ණිතයහ. විඤ්ඤානසමාපත්ති විසින් සමානාසන. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විසාර විසින් අරුත් නො බෙද මේ උදෙසායාගේ අර්ථය විසාර විසින් බෙද දක්වන්නට ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ පොහොසත් ද වන්නාහ.

යනුන මයං යෙනායසමා ආනන්දෙ තෙනුපසඤ්ඤාමයාම. උපසඤ්ඤාමීනා ආයසමනං ආනන්දං එතමන් පුට්ඨයාම, යථා නො ආයසමා ආනන්දෙ ව්‍යාකරිස්සති, තථා නං ධාරෙස්සාමා''ති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛු යෙනායසමා ආනන්දෙ තෙනුපසඤ්ඤාමීංසු. උපසඤ්ඤාමීනා ආයසමනා ආනන්දෙන සද්ධිං සමමොදිංසු, සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං චිතිස්සාරෙතා එකමනං නිසිදිංසු. එකමනං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමනං ආනන්දං එතදවොචු:

“ඉදං ඛො නො ආවුසො ආනන්ද හගවා සඤ්ඤානෙන උද්දෙසං උද්දිස්සිතා විජ්ජාරෙන අත්ථ අවිහජිතා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, ‘අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතඤ්ඤා ධම්මො ච, අනස්සො ච වෙදිතඤ්ඤා අස්සො ච, අධම්මඤ්ඤා විදිතා ධම්මඤ්ඤා, අනස්සඤ්ඤා විදිතා අත්ථඤ්ඤා, යථා ධම්මො යථා අස්සො, තථා පටිපජ්ජිතඤ්ඤානි’. තෙසං නො ආවුසො අමනාකං අචිරපක්කනනස්ස හගවතො එතදහොසි; ‘ඉදං ඛො නො ආවුසො හගවා සඤ්ඤානෙන උද්දෙසං උද්දිස්සිතා විජ්ජාරෙන අත්ථ අවිහජිතා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතඤ්ඤා ධම්මො ච, අනස්සො ච වෙදිතඤ්ඤා අස්සො ච. අධම්මඤ්ඤා විදිතා ධම්මඤ්ඤා, අනස්සඤ්ඤා විදිතා අත්ථඤ්ඤා, යථා ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජිතඤ්ඤානි. කො නු ඛො ඉමස්ස හගවතා සඤ්ඤානෙන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථ අවිහත්තස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථ විහජෙය්‍යාති. තෙසං නො ආවුසො අමනාකං එතදහොසි: “අයං ඛො ආයසමා ආනන්දෙ සත්ථු වෙව සංවණ්ණිතො සමිහාවිතො ච විඤ්ඤානං සමුභමවාරිතං, පහොති වායසමා ආනන්දෙ ඉමස්ස හගවතා සඤ්ඤානෙන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථ අවිහත්තස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථ විහජිතුං. යනුන මයං යෙනායසමා ආනන්දෙ තෙනුපසඤ්ඤාමීනා ආයසමනං ආනන්දං එතමන් පුට්ඨයාම, යථා නො ආයසමා ආනන්දෙ ව්‍යාකරිස්සති තථා නං ධාරෙය්‍යාමා''ති. විහජිතු ආයසමා ආනන්දෙති.

“ඉදින් අපි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් කරා එළඹමෝ නම්, එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් තෙල අරුත් පුළුවස්නමෝ නම්, ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ යම් පරිද්දෙකින් අපට ව්‍යාකරණ කරත් ද එ පරිද්දෙන් එය දරන්නමෝ නම් යෙහෙකැ’යි.

ඉක්බිති එ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් කරා එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් එ මහණහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට තෙල කීහ:

ඇවැත් ආනන්දයෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ‘මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දතයුතු, අනර්ථය ද අර්ථය ද දතයුතු, අධර්මය ද ධර්මය ද දෑන අනර්ථය අර්ථය ද දෑන, ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුය’යි යන මෙ උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විතර විසින් අර්ථය නො බෙද හුනස්නෙන් නැහ විහාරයට වන්න. ඇවැත්නි, එ අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බැහැර වැඩි නොබෝ කල්වත් ම තෙල සිත විය: ‘ඇවැත්නි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දතයුතු ය, අනර්ථය ද අර්ථය ද දතයුතු ය. අධර්මය ද ධර්මය ද දෑන, අනර්ථය ද අර්ථය ද දෑන, ධර්මය යම් පරිදි වේ නම්, අර්ථය යම් පරිදි වේ නම්, එ පරිදි පිළිපැදිය යුතු ය’ යන මෙ උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙද හුනස්නෙන් නැහ විහාරයට වන්න. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසනලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උදෙසාගේ අර්ථය කවරෙක් විතර විසින් අර්ථය බෙද දක්වන්නේ දැ’යි. ඇවැත්නි, එ අපට තෙල සිත විය: ‘මෙ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ වනාහි ශාක්‍ය්‍යාන් වහන්සේ විසින් ද සංවර්ණිකයහ. විඤ්ඤාසමුත්ථි විසිනුදු සමභාවිකයහ. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදු මේ උදෙසාගේ අර්ථය විසාර විසින් අරුත් බෙදනට පොහොසත් ද වෙත්. අපි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් කරා එළඹමෝ නම්, එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් තෙල කරුණ පුළුවස්නමෝ නම්, ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ යම් පරිදි ව්‍යාකරණ කරන්නහුද එ පරිදි දරන්නමෝ නම් යෙහෙකැ’යි. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ බෙද දක්වන්නා යි.

සෙය්‍යාථාපි ආවුසො පුරිසො සාරත්තකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතිකකමෙව මූලං අතිකකමෙවත්ථං සාධා පලාසෙ සාරං පරියෙසිතඛං මඤ්ඤායා, එවං සමපදමිදං ආයාසමනනානං සත්ථරි සමමුඛිභූතෙ තං හගවතං අතිසිත්වා¹ අමෙහ එතමත්ථං පටිපුජිතඛං මඤ්ඤාපං. සොභාවුසො හගවා ජානං ජානාති, පසං පසසති, චක්ඛුභූතො ඤාණභූතො ධම්මභූතො බ්‍රහ්මභූතො චක්ඛා පචක්ඛා අත්ථස්ස නිනෙන්තා අමතස්ස දුතා ධම්මස්සාමී තථාගතො. සො වෙව පනෙතස්ස කාලො අහොසි, යං තුමෙහ හගවතං යෙව උපසංඝාමිත්වා එතමත්ථං පුට්ඨෙය්‍යාම, යථා වො හගවා ව්‍යාකරෙය්‍ය තථා නං ධාරෙය්‍යාමාති.

අධ්‍යාවුසො ආනන්ද හගවා ජානං ජානාති, පසං පසසති. චක්ඛුභූතො ඤාණභූතො ධම්මභූතො බ්‍රහ්මභූතො චක්ඛා පචක්ඛා අත්ථස්ස නිනෙන්තා අමතස්ස දුතා ධම්මස්සාමී තථාගතො. සො වෙව පනෙතස්ස කාලො අහොසි යං මයං හගවතං යෙව උපසංඝාමිත්වා එතමත්ථං පුට්ඨෙය්‍යාම, යථා නො හගවා ව්‍යාකරෙය්‍ය තථා නං ධාරෙය්‍යාම. අපි ච ආයාසො ආනන්දෙ සත්ථු වෙව සංවණ්ණිතො, සමහාවිතො ච විඤ්ඤානං සමුභවාරිනං, පහොති වායාසො ආනන්දෙ ඉමස්ස හගවතා සංඛින්නෙන්ත උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිහක්ඛස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං විහරිතුං. විහරතායාසො ආනන්දෙ අගරු කරිත්වාති.

තෙන භාවුසො සුණාපං සාධුකං මනසිකරොපං භාසිස්සාමී ති. එව මාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයාසමතො ආනන්දස්ස පචච්ඤ්ඤාසුං. ආයාසො ආනන්දෙ එතදවො ච:

යං ඛො නො ආවුසො හගවා සංඛින්නෙන්ත උද්දෙසං උද්දිසිත්වා විත්ථාරෙන අත්ථං අවිහරිත්වා උච්ඡායාසනා විහාරං පටිට්ඨා “අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතඛෙඛා ධම්මො ච, අනත්ථො ච වෙදිතඛෙඛා අත්ථො ච, අධම්මඤ්ඤි විදිත්වා ධම්මඤ්ඤ, අනත්ථඤ්ඤි විදිත්වා අත්ථඤ්ඤ, යථා ධම්මො යථා අත්ථො තථා පටිපජ්ජිතඛං”න්ති.

1. අතිසිත්වා - මජ්ඣං.

ඇවැත්නි, හර කැමැති පුරුෂයෙක් හර සොයනුයේ සාරපයෙහිමණ කරනුයේ සිටුනා හර ඇති මහරුක්හුගේ මුල ඉක්ම කඳ ඉක්ම අතු කොළෙහි හර සෙවිය යුතු කොට හඟනේ යම් සේ නම්, මෙ එබඳු උපමා සමපත් ඇත්තෙකි. ආයුෂ්මත්හට ශාස්තෘන් සම්මුඛ වත් ම එ භාග්‍යවත්හු ඉක්ම තෙල කරුණ අප පිළිවිසිය යුතු කොට හඟනාහු ය. ඇවැත්නි, දන්තා වූ එ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිනින් ම ය, දක්නාහු දක්නාහු ම ය. තථාගතයන් වහන්සේවක්ෂුර්භුතයහ, ඥානසංඝාව ඇතියහ, ධර්මසංඝාව ඇතියහ, ශ්‍රේෂ්ඨ ස්වභාව ඇතියහ, වක්තෘහ, ප්‍රවතීනයෙහි සමර්ථයහ, අර්ථයාගේ නිර්නේතෘහ, අමාත්‍යාගේ දෘතෘහ, ධර්මස්වාමීහ. තෙල කරුණ සඳහා එම කල් විය. එහෙයින් තෙපි එ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ම එළඹ තෙල කරුණ පුළුවස්ව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පරිද්දෙකින් නොපට ව්‍යාකරණ කෙරෙන්නම් එ පරිද්දෙන් එය දරව යි.

ඇවැත් ආනන්දයෙනි, එකැතින් දන්තාහු ම භාග්‍යවත්හු දිනිති, දක්නාහු දකිත්, වක්ෂුර්භුතයහ, ඥානභුතයහ, ධර්මභුතයහ, බ්‍රහ්මභුතයහ, චක්තෘහ, ප්‍රවතීහ, අර්ථයාගේ නිර්නේතෘහ, අමාත්‍යාගේ දෘතෘහ, තථාගතයෝ ධර්මස්වාමීහ. යම් හෙයෙකින් අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ම එළඹ පුළුවස්නමෝ නම්, යම් පරිද්දෙකින් අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ව්‍යාකරණ කරන සේක් නම් එසෙයින් දරනමෝ නම්, තෙල කරුණ සඳහා එ ම කල් විය. වැලින් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ශාස්තෘන් වහන්සේ විසිනුදු සංවර්ණිතයහ, විඤ්ඤාමිසරුන් විසිනුදු සමභාවිතයහ. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උදෙසනයාගේ අර්ථය විතර විසින් විභජනයට සමත්හ. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ නො බර කොට විභජනය කරත්ව යි.

ඇවැත්නි, එ කරුණෙන් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව. දෙසන්නෙමැ යි. 'ඇවැත්නි එසේ' යයි එ මහණහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ තෙල කරුණ වදළහ:

ඇවැත්නි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ "මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දනගුතු ය, අනර්ථය ද අර්ථය ද දනගුතු ය. අධර්මය ද ධර්මය ද දූත අනර්ථය ද අර්ථය ද දූත ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් එ පරිදි පිළිපැදිය යුතුය" යි යම් ම උදෙසනයක් උදෙසා විස්තර විසින් අභිවිභජනය නොකොට හූනස්නෙන් නැග විහාරයට වත්හු නම්:

කතමො වාචුසො අධමෙමො, කතමො ච ධමෙමො, කතමො ච අනෙමො, කතමො ච අනෙමො:

“මිච්ඡාදිට්ඨි ආචුසො අධමෙමො සමමාදිට්ඨි ධමෙමො. යෙ ච මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති, අයං අනෙමො. සමමාදිට්ඨිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙමො.

මිච්ඡාසංකප්පො ආචුසො අධමෙමො, සමමාසංකප්පො ධමෙමො -පෙ- මිච්ඡාවාචා ආචුසො අධමෙමො, සමමාචාචා ධමෙමො -පෙ- මිච්ඡාකම්මනෙතො ආචුසො අධමෙමො, සමමාකම්මනෙතො ධමෙමො -පෙ- මිච්ඡාආජීවො ආචුසො අධමෙමො, සමමා ආජීවො ධමෙමො -පෙ- මිච්ඡාවායාමො ආචුසො අධමෙමො, සමමා වායාමො ධමෙමො -පෙ- මිච්ඡාසති ආචුසො අධමෙමො, සමමා සති ධමෙමො -පෙ- මිච්ඡාසමාධි ආචුසො අධමෙමො, සමමා සමාධි ධමෙමො -පෙ- මිච්ඡාඤාණං ආචුසො අධමෙමො, සමමා ඤාණං ධමෙමො -පෙ- මිච්ඡාවිමුක්ඛි ආචුසො අධමෙමො, සමමා විමුක්ඛිධමෙමො, යෙ ච මිච්ඡා විමුක්ඛිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති, අයං අනෙමො. සමමා විමුක්ඛිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙමො.

යං ඛො නො ආචුසො භගවා සංඛිනෙතො උදෙසං උද්දිසිත්වා විත්ථාරොන අත්ථං අවිහරිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පට්ඨෙය්‍යා”. අධමෙමො භික්ඛවෙ චෙදිතබ්බො ධමෙමො ච, අනෙමො ච චෙදිතබ්බො අනෙමො ච, අධමමඤ්ඤ විදිත්වා ධමමඤ්ඤ අනත්ථඤ්ඤ විදිත්වා අත්ථඤ්ඤ යථා ධමෙමො යථා අනෙමො තථා පටිපස්සිත්වා”න්ති ඉමස්ස ඛො අහං ආචුසො භගවතා සංඛිනෙතො උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විත්ථාරොන අත්ථං අවිහරිත්වා ඵලං විත්ථාරොන අත්ථං ආජානාමි. ආකංඛිමානා ච පන තුමෙහ ආචුසො භගවතං යෙව උපසංකම්ථා ඵකමත්ථං පුට්ඨෙය්‍යාපං. යථා වො භගවා ව්‍යාකරොති. තථා නං ධාරෙය්‍යාපාති.

‘ඵලවාචුසො’ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො ආනන්දස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා උට්ඨායාසනා යෙන භගවා තෙනුපසංකම්ථු. උපසංකම්ථා භගවතං අභිවාදෙත්වා ඵකමතං හිසිදිංසු. ඵකමතං හිසිත්වා ඛො තෙ භික්ඛු භගවතං ඵතදවොචු:

ඇවැත්නි, අධම් කවරෙ ය, ධර්මය ද කවරෙ ය, අනර්ථය ද කවරෙ ය, අර්ථය කවරෙ ය යත්:

ඇවැත්නි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය අධර්ම වෙයි, සම්‍යග්දෘෂ්ටිය ධර්මය වෙයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, මෙ අනර්ථයි, සම්‍යග්දෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත් නම්, මෙ අර්ථ වේ.

ඇවැත්නි, මිථ්‍යාසංකල්පය අධර්ම යි. සම්‍යක්සංකල්පය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යාවාක් අධර්ම යි, සම්‍යග්වාක් ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යාකර්මාන්තය අධර්ම යි, සම්‍යක්කර්මාන්තය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යාආජීවය අධර්ම යි, සම්‍යගාජීවය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යා-ව්‍යායාමය අධර්ම යි, සම්‍යග්ව්‍යායාමය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යා-ස්මෘතිය අධර්ම යි සම්‍යක්ස්මෘතිය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යාසමාධිය අධර්ම යි, සම්‍යක්සමාධිය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යාඥනය අධර්ම යි, සම්‍යග්ඥනය ධර්ම යි ... ඇවැත්නි, මිථ්‍යාවිමුක්තිය අධර්ම යි, සම්‍යග් විමුක්තිය ධර්ම යි ... මිථ්‍යාවිමුක්තිප්‍රත්‍යයෙන් යම්බඳු නොයෙක් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු නම්, මෙ අනර්ථ යි. සම්‍යග්විමුක්තිප්‍රත්‍යයෙනුදු නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත් නම් මෙ අර්ථ යි.

ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ‘මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දනුයුතු ය. අනර්ථය ද අර්ථය ද දනුයුතුය. අධර්මය ද ධර්මය ද දැන අනර්ථය ද අර්ථය ද දැන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම්, අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් එ පරිද්දෙන් පිළිපැදිය යුතු ය’ යි යන යම් උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විතර විසින් අරුත් නොබෙද හුනස්නෙන් නැඟී විභාරයට වන්හු නම්, ඇවැත්නි, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසානු ලද විතර විසින් අරුත් නොබෙදු මේ උදෙසායාගේ අර්ථය මෙසේ විතර විසින් දනිමි. ඇවැත්නි, තෙපි කැමැතිවන්නාහු නම්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ම එළඹ තෙල කරුණු පුළුවියි. භාග්‍යවන්හු තොපට යම් ලෙසෙකින් ව්‍යාකරණ කරත් නම්, එලෙසින් එ දරව යි.

“ඇවැත්නි, එසේය” යි එ මහණහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ගේ භාෂිතය සතුවින් පිළිගෙන, අනුමෝදන් ව හුනස්නෙන් නැග භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් එ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණු සැලකළහ:

“යං ඛො නො භනෙත භගවා සඬබ්බෙතන උදෙසං උද්දිසිත්වා විත්ථාරෙන අත්ථං අවිහජිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො ‘අධම්මො ච භික්ඛවෙ චෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනස්සො ච චෙදිතබ්බො අස්සො ච, අධම්මඤ්ඤා විදිත්වා ධම්මඤ්ඤා අනත්ථඤ්ඤා විදිත්වා අත්ථඤ්ඤා, යථා ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජිතබ්බ’න්ති. තෙසං නො භනෙත අමනාකං අචිර-පක්ඛන්තස්ස භගවතො එතදහොසි: “ඉදං ඛො නො ආවුසො භගවා සඬබ්බෙතන උදෙසං උද්දිසිත්වා විත්ථාරෙන අත්ථං අවිහජිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො ‘අධම්මො ච භික්ඛවෙ චෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනස්සො ච චෙදිතබ්බො අස්සො ච, අධම්මඤ්ඤා විදිත්වා ධම්මඤ්ඤා, අනත්ථඤ්ඤා විදිත්වා අත්ථඤ්ඤා, යථා ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජිතබ්බ’න්ති. කො නු ඛො ඉමස්ස භගවතා සඬබ්බෙතන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිහක්ඛන්තස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං විහජෙය්‍යා”ති. තෙසං නො භනෙත අමනාකං එතදහොසි: “අයං ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ සත්ථු චෙව සංවණ්ණිතො, සම්මාවිතො ච විඤ්ඤානං සමුභමචාරිතං, පහොති වායස්මා ආනන්දෙ ඉමස්ස භගවතා සඬබ්බෙතන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිහක්ඛන්තස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං විහජිතුං. යනානුනාමයං යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුපසංකමෙය්‍යාම, උපසංකමිත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං එතමත්ථං පුට්ඨෙය්‍යාම, යථා නො ආයස්මා ආනන්දො ව්‍යාකරිස්සති, තථා නං ධාරෙස්සාමාති.

අථ ඛො මයං භනෙත යෙනායස්මා ආනන්දො තෙනුපසංකමිමහ, උපසංකමිත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං එතමත්ථං අපුට්ඨිමහ. තෙසං නො භනෙත ආයස්මතා ආනන්දෙන ඉමෙහි ආකාරෙහි ඉමෙහි පදෙහි ඉමෙහි ව්‍යාඤ්ඤානෙහි අස්සො සුවිහතො”ති.

සාධු සාධු භික්ඛවෙ පණ්ඩිතො භික්ඛවෙ ආනන්දො, මහාපඤ්ඤා භික්ඛවෙ ආනන්දො. මමඤ්ඤෙපි තුමෙහ භික්ඛවෙ උපසංකමිත්වා එතමත්ථං පුට්ඨෙය්‍යාම, අහමි චෙතං අත්ථං එවමෙව ව්‍යාකරෙය්‍යාම, යථා තං ආනන්දෙන ව්‍යාකතං. එසො චෙතස්ස අස්සො, එවඤ්ඤා නං ධාරෙය්‍යාමාති.

“වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ‘මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දතයුතු ය. අනර්ථය ද අර්ථය ද දතයුතු ය. අධර්මයන් ධර්මයන් දෑන අනර්ථය ද අර්ථය ද දෑන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතු ය’යි යම් උදෙසයක් සැකෙවින් උදෙසා විතර විසින් අරුත් නො බෙද හුනස්නෙන් නැඟී විහාරයට වත් සේක් ද වහන්ස, ඒ අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බැහැර වැඩි නො බෝ කැල් වත් ම තෙල සිත විය. ‘ඇවැත්නි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි, අධර්මය ද ධර්මය ද දතයුතු ය. අනර්ථය ද අර්ථය ද දතයුතු ය. අධර්මය ද ධර්මය ද දෑන අනර්ථය ද අර්ථය ද දෑන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් එ පරිදි පිළිපැදිය යුතු ය’යි යන මේ උදෙසය සැකෙවින් උදෙසා විස්තර විසින් අරුත් නො බෙද හුනස්නෙන් නැඟී විහාරයට වත්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විස්තර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උදෙසයාගේ අර්ථය කවරෙක් නම් විතර විසින් බෙදන්නේ දැ’යි. වහන්ස, ඒ අපට තෙල සිත විය: “මේ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ශාස්තෘන් වහන්සේ විසිනුදු සංවර්ණණිකයහ. විඤ්ඤා සමුච්ඡාරුන් විසිනුදු සමහාවිතයහ. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උදෙසයාගේ අර්ථය විතර විසින් බෙදනට පොහොසත් ද වෙති. ඉදින් අපි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් කරා එළඹමෝ නම්, එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් කෙල අරුත් පුළුවස්නමෝ නම් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ යම් පරිදි අපට ව්‍යාකරණ කෙරෙත් නම් එසෙයින් එම දරන්නමෝ නම් මැනවැ’යි.

වහන්ස, ඉක්බිති අපි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් කරා එළඹියම්හ. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් තෙල අරුත් පුළුවසුම්හ. වහන්ස, එ අපට ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් විසින් මේ අයුරින් මේ පෙදෙන් මේ ව්‍යාකරණයෙන් අර්ථය සුවිහක්කය යි.

මහණෙනි, මැනව් මැනව්. මහණෙනි, ආනන්දයෝ පණ්ඩිතයහ. මහණෙනි, ආනන්දයෝ මහාප්‍රාඥයහ. මහණෙනි, ඉදින් තෙපි මා කරා එළඹ තෙල අරුත් පුළුවස්නාහු නම් මම ද තෙල කරුණ ආනන්දයන් විසින් එය යම් පරිදි ව්‍යාකෘත නම් එපරිදි ම විවරණ කරමි තෙල භාෂිතයාගේ තෙල අරුත් ම ය. එසෙයින් ම එය දරව යි.

10. 3. 2. 4

අපේක සුතනං

අප්ඵ බො අපේතො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසංකම්.
උපසංකම්ඤ්ඤා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කපං සාරාණියං.
විතිසාරෙඤ්ඤා එකමනං නිසීදි. එකමනං නිසිනොනා බො අපේතො
පරිබ්බාජකො භගවතං එතදවොච:

අමිතාකං හො ගොතම පණ්ඩිතො නාම සබ්බභවාරි. තෙන පඤ්ඤා-
මත්තානි විතතට්ඨානසත්තානි විනාතිනාති, යෙහි අඤ්ඤානිත්ථියා උපාරද්ධා¹
පජානනා උපාරද්ධමිතාති.²

අප්ඵ බො භගවා භික්ඛු ආමනෙකසී: ධාරෙථ නො තුමෙහ භික්ඛවෙ
පණ්ඩිතවත්ථුනීති?

එතස්ස භගවා කාලො, එතස්ස සුගත කාලො, යං භගවා භාසෙය්‍ය,
භගවතො සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සහතිති.

තෙන හි භික්ඛවෙ සුඤ්ඤා, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිස්සාමිති.

එවමහතෙකති බො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසු.

භගවා එතදවොච:

ඉධ භික්ඛවෙ එකථෙවා අධම්මකෙන වාදෙන අධම්මිකං වාදං
අභිනිශ්ශණ්ණාති, අභිනිපපිළෙති. තෙන ච අධම්මිකං පරිසං රඤ්ඤති.
තෙන සා අධම්මිකා පරිසා උච්චාසද්දා මහාසද්දා හොති. පණ්ඩිතො වත
හො, පණ්ඩිතො වත හොති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකථෙවා අධම්මකෙන වාදෙන ධම්මිකං වාදං
අභිනිශ්ශණ්ණාති, අභිනිපපිළෙති. තෙන ච අධම්මිකං පරිසං රඤ්ඤති.
තෙන සා අධම්මිකා පරිසා උච්චා සද්දා මහාසද්දා 'පණ්ඩිතො වත හො,
පණ්ඩිතො වත හො'ති.

1. උපාරද්ධාවජානනි- මජ්ඣ.

2. උපරද්ධසමානි - මජ්ඣ.

10. 3. 2. 4

අජිත සූත්‍රය

එකල්හි අජිත පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහිකටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පසෙක හින. එකත්පසෙක හුන් අජිත පරිව්‍රාජක හඟවත්හට තෙල කීය.

හවත් ගෞතමයෙනි, අපගේ පණ්ඩිත නම් සමුම්පරෙක් ඇත. ඔහු විසින් යම් විතොත්පාද කෙනෙකුන් කරණ කොට ගෙන අන්‍යාතීත්ථිකයෝ නිගන්නාලද්‍රු නිගන්නා ලුම්භයි දැනින් නම් එබඳු පන්සියක් පමණ විතොත්පාදයෝ සිතනලදහ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණුන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, තෙපි පණ්ඩිත වස්තුන් දරවුද”යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යමක් වදරන සේක් නම් භාග්‍යවත්ති, තෙල සඳහා මෙ කලි, සුගතයෙනි, තෙල සඳහා මෙ කලි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අසා හික්ෂු දරන්න යි.

මහණෙනි, එහෙයින් ම අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු, කියන්නෙමි යි.

වහන්ස, එසේ ය යි එ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

මහණෙනි, මෙ ලොවහි එකෙක් අධාර්මිකවාදයෙන් අධාර්මිකවාදය නිගන්නේ ය, වෙසෙසින් පෙළන්නේ ය. එයිනුදු අධාර්මික පණ්ඩිතයන් කරනේ ය. එයින් ඒ අධාර්මික පණ්ඩි “හවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය. හවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය”යි උස්හඬ මහඟු ඇති වෙයි.

මහණෙනි, මෙ ලොවහි එකෙක් අධාර්මික වාදයෙන් ධාර්මිකවාදය දැඩි කොට නිගන්නේ ය, දැඩි කොට පෙළන්නේ ය. එයිනුදු අධාර්මික පණ්ඩි රඳන්නේ ය. එයින් ඒ අධාර්මික පණ්ඩි “හවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය, හවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය”යි උස්හඬ ඇති මහ ඟු ඇති වෙයි.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා අධමේකෙන වාදෙන ධම්මිකං ව වාදං අධමේකඤ්ච වාදං අභිනිග්ගණ්හාති, අභිනිපපිලෙති. තෙන ව අධමේකං පරිසං රඤ්ඤති. තෙන සා අධමේකා පරිසා උච්චාසද්දා මහාසද්දා හොති පණ්ඩිතො වන හො, පණ්ඩිතො වන හො'ති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා ධම්මේකෙන වාදෙන ධම්මිකං ව වාදං අධමේකඤ්ච වාදං අභිනිග්ගණ්හාති. අභිනිපපිලෙති. තෙන ව අධමේකං පරිසං රඤ්ඤති, තෙන සා අධමේකා පරිසා උච්චාසද්දා මහාසද්දා හොති, 'පණ්ඩිතො වන හො, පණ්ඩිතො වන හො'ති.*

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා ධම්මේකෙන වාදෙන ධම්මිකං වාදං අභිනිග්ගණ්හාති, අභිනිපපිලෙති. තෙන ව ධම්මිකං පරිසං රඤ්ඤති. තෙන ව සා ධම්මිකා පරිසා උච්චාසද්දා මහාසද්දා හොති පණ්ඩිතො වන හො, පණ්ඩිතො වන හො'ති.*

අධමෙච්චා ව භික්ඛවෙ චේදිතබ්බො ධමෙච්චා ව, අනෙඤ්චා ව චේදිතබ්බො අනෙඤ්චා ව. අධමෙඤ්චා විදිතා ධමෙඤ්චා, අනෙඤ්චා විදිතා අනෙඤ්චා, යථාධමෙච්චා යථා අනෙඤ්චා පටිපජ්ජිතබ්බං.

කතමො ව භික්ඛවෙ අධමෙච්චා, කතමො ව ධමෙච්චා: කතමො ව අනෙඤ්චා, කතමො ව අනෙඤ්චා:

මිච්චාදිඤ්චි භික්ඛවෙ අධමෙච්චා, සමමාදිඤ්චි ධමෙච්චා, යෙ ව මිච්චාදිඤ්චි පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමිඤ්චන්ති, අයං අනෙඤ්චා. සමමාදිඤ්චිපච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගවුනති අයං අනෙඤ්චා.

මිච්චාසංකප්පො භික්ඛවෙ අධමෙච්චා, සමමාසංකප්පො ධමෙච්චා -පෙ- මිච්චාවාචා භික්ඛවෙ අධමෙච්චා, සමමාවාචා ධමෙච්චා -පෙ- මිච්චාකමමනෙකා භික්ඛවෙ අධමෙච්චා, සමමාකමමනෙකා ධමෙච්චා. -පෙ-

* මරමපොත්තෙසු එතාති දෙව ඛණ්ඩාති න දිසසනෙක

මහණෙනි, මෙ ලොව්හි එකෙක් අධාර්මික වාදයෙන් ධාර්මිකවාදය ද අධාර්මිකවාදය ද දැඩි ව නිගනි. දැඩි ව පෙළ යි. එයින් ම අධාර්මික පණිද් රඳනේ ය. එ කරුණින් ඒ අධාර්මික පණිද් “භවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය. භවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය යි උස්භඩ මහභඩ ඇති වෙයි.

මහණෙනි, මෙ ලොව්හි එකෙක් ධාර්මිකවාදයෙන් ධාර්මිකවාදය ද අධාර්මිකවාදය ද දැඩි ව නිගන්වනේ ය. දැඩි ව පෙළන්නේ ය. එයින් අධාර්මික පණිද් කැඳවන්නේ ය. එයින් ඒ අධාර්මික පණිද් ‘භවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය, භවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය’ යි උස්භඩ මහභඩ ඇති වෙයි.

මහණෙනි, මෙ ලොව්හි එකෙක් ධාර්මික වාදයෙන් ධාර්මිකවාදය තදින් නිගනි. තදින් පෙළයි. එයින් අධාර්මික පණිද් රඳවයි. එයින් ධාර්මික පණිද් භවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය, භවත්ති, එකැතින් පණ්ඩිත ය යි උස්භඩ මහභඩ ඇති වෙයි.

මහණෙනි, අධම්මය ද ධම්මය ද දතයුතු. අනාසීය ද අසීය ද දතයුතු. අධම්මය ද ධම්මය ද දූත අනාසීය ද අසීය ද දූත දහම් යම් පරිදි වේ නම් අරුත් යම් පරිදි වේ නම් එ පරිදි පිළිපැදිය යුතු.

මහණෙනි, අධම්මය කවර? ධම්මය ද කවර? අනාසීය කවර? අසීය ද කවර?

මහණෙනි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය අධම්ම යි. සමාක්දෘෂ්ටිය ධම්ම යි. මිථ්‍යා දෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම් බ්‍රහ්ම නොයෙක් ලමු අකුශල ධම්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනාසී යි. සමාක්දෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශල ධම්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණත්වයට යෙත් නම් මේ අසී යි.

මහණෙනි, මිථ්‍යාසංකල්පය අධම්ම යි, සමාක්සංකල්පය ධම්ම යි.... මහණෙනි, මිථ්‍යාවාග් අධම්මයි, සමාක්වාග් ධම්මයි... මහණෙනි, මිථ්‍යා කම්මාන්තය අධම්මයි, සමාක් කම්මාන්තය ධම්මයි...

මිච්ඡාආච්චො භික්ඛවෙ අධම්මො, සමමාආච්චො ධම්මො -පෙ- මිච්ඡා වායාමො භික්ඛවෙ අධම්මො සමමාවායාමො ධම්මො -පෙ- මිච්ඡා සති භික්ඛවෙ අධම්මො, සමමාසති ධම්මො -පෙ- මිච්ඡාසමාධි භික්ඛවෙ අධම්මො සමමාසමාධි ධම්මො -පෙ- මිච්ඡාඤ්ඤා භික්ඛවෙ අධම්මො -පෙ- සමමාඤ්ඤා ධම්මො -පෙ- මිච්ඡාවිමුක්ඛි භික්ඛවෙ අධම්මො, සමමාවිමුක්ඛි ධම්මො. යෙ ව මිච්ඡාවිමුක්ඛිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, අයං අනඤ්ඤා. සමමා විමුක්ඛිපච්චයා ව අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අඤ්ඤා.

අධම්මො ව භික්ඛවෙ වෙදිතඤ්ඤා ධම්මො ව, අනඤ්ඤා ව වෙදිතඤ්ඤා අඤ්ඤා ව, අධම්මඤ්ඤා විදිතා ධම්මඤ්ඤා, අනඤ්ඤා විදිතා අඤ්ඤා යථා ධම්මො, යථා අඤ්ඤා තථා පටිපජ්ජිතඤ්ඤා ඉති යං තං චුක්ඛං ඉදමොං පටිච්ච චුක්ඛන්ති.

10. 3. 2. 5

සඛාරව සුත්තං

අථ ඛො සඛාරවො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා කෙනුපසඛාමී. උපසඛාමිතො භගවතා සද්ධිං සමොද්ධිං සමොදානීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො ඛො සඛාරවො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතද්ධොව:

“කිං නු ඛො හො ගොතම ඔරිමං තීරං, කිං පාරිමං තීරං” නති?

මිච්ඡාදිට්ඨි ඛො බ්‍රාහ්මණ ඔරිමං තීරං, සමොදිට්ඨි පාරිමං තීරං. මිච්ඡාසඛාතප්පා ඔරිමං තීරං, සමොසඛාතප්පා පාරිමං තීරං. මිච්ඡාවාචා ඔරිමං තීරං, සමමාවාචා පාරිමං තීරං. මිච්ඡාකම්මකො ඔරිමං තීරං, සමමාකම්මකො පාරිමං තීරං. මිච්ඡා ආච්චො ඔරිමං තීරං, සමමා ආච්චො පාරිමං තීරං. මිච්ඡාවායාමො ඔරිමං තීරං, සමමාවායාමො පාරිමං තීරං. මිච්ඡාසති ඔරිමං තීරං, සමමාසති පාරිමං තීරං. මිච්ඡාසමාධි ඔරිමං තීරං, සමමාසමාධි පාරිමං තීරං. මිච්ඡාඤ්ඤා ඔරිමං තීරං, සමමාඤ්ඤා පාරිමං තීරං. මිච්ඡාවිමුක්ඛි ඔරිමං තීරං, සමමාවිමුක්ඛි පාරිමං තීරං. ඉදං ඛො බ්‍රාහ්මණ ඔරිමං තීරං, ඉදං පාරිමං තීරන්ති.

මහණෙනි, මිත්‍යාදෘෂ්ටිය අධම්මි යි. සමාක්දෘෂ්ටිය ධම්මි යි... මහණෙනි, මිත්‍යාව්‍යායාමය අධම්මි යි. සමාක්ව්‍යායාමය ධම්මි යි... මහණෙනි, මිත්‍යා සමානිය අධම්මි යි. සමාක්සමානිය ධම්මි යි... මහණෙනි, මිත්‍යාසමාධිය අධම්මි යි. සමාක්සමාධිය ධම්මි යි... මහණෙනි, මිත්‍යාඤ්ඤාය අධම්මි යි. මහණෙනි, සමාක්ඤ්ඤාය ධම්මි යි... මහණෙනි, මිත්‍යාවිමුක්තිය අධම්මි යි. මහණෙනි, සමාක්විමුක්තිය ධම්මි යි. මිත්‍යාවිමුක්තිප්‍රත්‍යයෙන් යම්කල නොයෙක් ලාමක අකුශල ධර්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනත්තී යි. සමාක් විමුක්ති ප්‍රත්‍යයෙහිද මේ කුශල ධර්මයෝ භාවනාවෙන් පරිපූර්ණයට යෙත් නම් මේ අත්තී යි.

මහණෙනි, අධම්මය ද ධම්මය ද දතයුතු. අනත්තිය ද අත්තිය ද දතයුතු. අධම්මයත් ධම්මයත් දැන අනත්තියත් අත්තියත් දැන දහම් යම් පරිදි වේ නම් අනත්තිය යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතු ය යි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් මෙය තෙල කරුණ පිණිස කියන ලද යි.

10. 3. 2. 5

සඛාරව සූත්‍රය

එකල්හි සඛාරව බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කළාව කොට නිමවා එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් සඛාරව බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කිය.

හවත් ගෞතමයෙනි, මෙතෙර කවර, එතෙර කවර?

බ්‍රාහ්මණය, මිත්‍යාදෘෂ්ටිය මෙ තෙර යි. සමාක්දෘෂ්ටිය එතෙර යි. මිත්‍යාසමානල්පය මෙතෙර යි, සමාක්සමානල්පය එතෙර යි. මිත්‍යා සමානිය මෙතෙර යි, සමාක්සමානිය එතෙර යි. මිත්‍යාසමාධිත්තය මෙතෙර යි, සමාක්සමාධිත්තය එතෙර යි. මිත්‍යාදෘෂ්ටිය මෙතෙර යි, සමාක්දෘෂ්ටිය එතෙර යි. මිත්‍යාව්‍යායාමය මෙතෙර යි, සමාක්ව්‍යායාමය එතෙර යි. මිත්‍යාසමානිය මෙතෙර යි, සමාක්සමානිය එතෙර යි. මිත්‍යාඤ්ඤාය මෙතෙර යි, සමාක්ඤ්ඤාය එතෙර යි. මිත්‍යාවිමුක්තිය මෙතෙර යි, සමාක්විමුක්තිය එතෙර යි. බමුණ, මෙ වනාහි මෙතෙරය' මෙ එතෙරය යි.

1. අප්පකා ණ මුත්තෙසු යෙ ජනා පාරගාමීනො,
අථායං ඉතරා පජා - තීරමෙවානුධානිති.
2. යෙ ව ඛො සමුද්දකානෙ - ධම්මෙ ධම්මානුචතතීනො,
තෙ ජනා පාරමෙසුනති - මච්චුධෙයාං සුදුහතරං.
3. කණ්ණං ධම්මං විප්පහාය - සුකකං භාවෙථ පණ්ඩිතො,
ඔකා අනොකං ආගමම - විවෙකෙ යත් දුරමං.
4. තත්තාභිරතිමිවෙය්‍යා - හිත්වා කාමෙ අකිඤ්ඤානො,
පරිජයාදපෙය්‍යා අත්තානං - විත්තකෙලසෙහි පණ්ඩිතො.
5. යෙසං සමෙකාධි අධ්‍යෙසු - සමමාවිත්තං සුභාවිතං,
ආද්‍යතපට්ඨිත්තයෙනෙ - අනුපාද්‍ය යෙ රතා,
විණාසවා පුත්තිමනො - තෙ ලොකෙ පරිනිබ්බුතා ති.

10. 3. 2. 6

ඔරිමතිර සුතතං

ඔරිමඤ්ඤා වො භික්ඛව තීරං දෙසිසාමි, පාරිමඤ්ඤා තීරං තං සුඤ්ඤාථ,
සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිසාමිති. එවං භනෙන්ති ඛො තෙ භික්ඛු
හගවතො පච්චසෙසාසු. හගවා එතදවොච:

කතමඤ්ඤා භික්ඛව ඔරිමං තීරං, කතමඤ්ඤා පාරිමං තීරං:

මිච්ඡාදිට්ඨි භික්ඛවෙ ඔරිමං තීරං, සමමාදිට්ඨි පාරිමං තීරං. -පෙ- මිච්ඡා,
විමුක්ඛා ඔරිමං තීරං, සමමා විමුක්ඛා පාරිමං තීරං. ඉදං ඛො භික්ඛවෙ ඔරිමං
තීරං, ඉදං පාරිමං තීරං.

1. මිනිසුන් අතුරෙන් යම් ජන කෙනෙක් නිවන් යනුවෙන් ද එ ජනයෝ මදහ. වැලි මෙ (නිවන් යන සන්තියන් කෙරෙන්) අන් ප්‍රජාව සන්තියා කිරියට ම දිවෙයි.

2. යම් කෙනෙකුන් මොනොවට දෙසු (දෙශනා) නව ලොකොත්තර ධර්මයෙහි ධර්මානුරූප ව වටනාහුද, එ ජනයෝ සුදුසාර තෙබුමු වට නැමැති මාත්‍රස්ථයෙහි තරණය කොට පරතෙර (නිවන)ට යෙත්.

3. පණ්ඩිත තෙමේ කාණ්ණ ධර්ම හැරදමා වර්ත සංඛ්‍යාත ගෙන් යම් කාය චිත්ත උපධි විවේකයෙක්හි අභිරමණය කිරීමට දුෂ්කර වූ විවර්ත සංඛ්‍යාත අනොකයට පැමිණ ශුක්ලධර්මය වඩනේ ය.

4. පලිබොධ රහිත වූයේ පණ්ඩිත තෙමේ ද්විවිධ කාමයන් දුරු කොට එ නිවන්හි අභිරතිය කැමැති වන්නේ ය. විතක්ලෙශයන්ගෙන් සිත පයඝාවද්‍ය කරන්නේ ය.

5. යමකුන් විසින් යමෙකාධ්‍යායයන්හි මොනොවට සිත වඩන ලද ද ග්‍රහණප්‍රතිකිසි සංඛ්‍යාත නිව්‍යාණයෙහි චතුරොපාදන විසින් නො ගෙන යම් කෙනෙක් ඇලුණාහු ද දුෂ්කරිමත් එ ක්ෂණාසුවයෝ පඤ්ඤාසංඛ්‍යාත උපාදන ලොකයෙහි (කෙලෙස් පිරිනිවුමෙන්) නිව්‍යහයි.

10. 3. 2. 6

ඔරිමතිර සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ඔරිමතිරය හා පාරිම තීරය හා දෙසන්නෙමි. එ අයව, මොනොවට මෙනෙහි කරව දෙසන්නෙමි යි. 'වහන්ස, එසේ යි එ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

මහණෙනි, ඔරිමතිරය හා කවර: පාරිමතිරය හා කවර:

මහණෙනි, මිත්‍යාදෘෂ්ටිය ඔරිමතිරය යි. සමාග්දෘෂ්ටිය පාරිමතිරය යි... මිත්‍යාච්ඡික්කිය ඔරිමතිරය යි, සමාග්ච්ඡික්කිය පාරිමතිරය යි. මහණෙනි, මෙ ඔරිමතිරය යි මෙ පාරිමතිරය යි.

1. අප්පකා තෙ මනුසෙසසු - යෙ ජනා පාරගාමීනො,
අපායං ඉතරා පජා - තීරමෙවානුධාවති.
2. යෙ ව බො සමමාදකකාතෙ - ධම්මෙ ධම්මානුවතතිනො,
තෙ ජනා පාරමෙසකති - මච්චුධෙය්‍යං සුදුකරං.
3. කණ්ණං ධම්මං වීජ්‍යභාය - සුකකා භාවෙථ පණ්ඩිතො,
ඔකා අනොකං ආගමං - වීචෙකෙ යඤ්ඤරමං.
4. තත්‍රාභිරතිමිච්චෙය්‍ය - හිත්වා කාමෙ අකිකුතො,
පරියොදපෙය්‍ය අකතානං - විහතකෙලසෙහි පණ්ඩිතො.
5. යෙසං සමොධි අබ්බෙසු - සමමාවික්ඛං සුභාවිතං,
ආදනපට්ඨිකසංගෙ - අනුපාදය යෙ රතා,
විණාසවා පුත්තිමනො - තෙ ලොකෙ පරිතිබ්බතා ති.

10. 3. 2. 7

පදම පච්චාරොහණි සුතකං

තෙන බො පන සමයෙන ජාණ්ණසෙසාණි¹ බ්‍රාහ්මණො තද්‍රුපොසපෙරෙ සීසං² නභාතො නවං බොමයුගං නිව්ඤ්ඤා අලලකුසමුට්ඨිං ආදය හගවතො අවිදුරෙ එකමන්තං ධීතො හොති.

අද්දසා බො හගවා ජාණ්ණසෙසාණි බ්‍රාහ්මණො තද්‍රුපොසපෙරෙ සීසං නභාතං නවං බොමයුගං නිව්ඤ්ඤා අලලකුසමුට්ඨිං ආදය අවිදුරෙ එකමන්තං ධීතං. දිඤ්ඤා ජාණ්ණසෙසාණි බ්‍රාහ්මණො එතදවොච:

කිං නු බො ත්වං බ්‍රාහ්මණ, තද්‍රුපොසපෙරෙ සීසං නභාතො නවං බොමයුගං නිව්ඤ්ඤා අලලකුසමුට්ඨිං ආදය එකමන්තං ධීතො? කිං නවජ්ජ බ්‍රාහ්මණකුලසාති?

පච්චාරොහණි හො ගොතම, අජ්ජ බ්‍රාහ්මණකුලසාති.

යථාකථං පන බ්‍රාහ්මණ, බ්‍රාහ්මණානාං පච්චාරොහණි හොති ති?

1. ජාණ්ණසෙසාණි - මර්ජය.

2. සීසං - නභාතො - මර්ජය:සීසනභාතො - ස්වා.

1. මිනිසුන් අතුරෙන් යම් ජන කෙනෙක් නිවන් යනුවෝද, එ ජනයෝ මිදහ. වැලි මෙ සෙසු ලොවී සත්කාමය ප්‍රජාව සත්කාය තීරයට ම දිවෙයි.

2. යම් කෙනෙකුත් මොනොවට දෙසු නව ලොවුතුරු දහමිනි ධර්මානුරූප ව වටනාහු ද, එ ජනයෝ සුදුසාර වූ තෙබුමු වට නැමැති මාතෘ-ධෙයය තරණය කොට පරතෙර (නිවන) ව යෙත්.

3. පණ්ඩිත තෙම කෘෂ්ණධර්ම හැරපියා වර්ත සඛ්ඛාත ගිහිගෙන් ත්‍රිවිධ විවේකයෙහි අභිරමණයට දුෂ්කර වූ විවර්ත සඛ්ඛාත අනොකයට පැමිණ ශුක්ල ධර්ම වඩන්නෝ ය.

4. පරිරොධ නැතියේ කාමයන් හැරපියා එ නිවන්හි අභිරතිය පතන්නෝ ය. පණ්ඩිත තෙමේ වික්කක්ලෙශයන් ගෙන් සිත පයථාවදන කරන්නෝ ය.

5. යමකුත් විසින් සංකොධාඛයන්හි වික්කය මොනොවට වඩන ලද ද, ආදන ප්‍රතිනිසංගියෙහි උපාදන විසින් නො ගෙන යමෙක් ඇලුණාහු ද දුශ්චිත්ත එ ක්ෂණාසුචි පණ්ඩිතයෝ ලොවහි පිරිනිවියහ යි.

10. 3. 2. 7

පශ්චාත් පරිචාරොහණී සූත්‍රය

එ සමයෙහි ජාත්‍රසොකී බ්‍රාහ්මණ එ පොභෝ දවස්හි හිස නහවාලූයේ නව ක්ෂොමවසාන යුග්මයක් හැඳියේ අමු කුසතණ මීටක් ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි එකත්පස්හි සිටියේ වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එපොභෝ දවස්හි හිස නහවාලූ නව ක්ෂොම යුග්මයක් හැඳි අමු හීතණ මීටක් ගෙන නුදුරෙහි එකත්පස්හි හුන් ජාත්‍රසොකී බ්‍රාහ්මණයා දුටුහු, දක ජාත්‍රසොකී බ්‍රාහ්මණහට තෙල කරුණ වදළ සේක:

බ්‍රාහ්මණය, එ පොභෝ දවස්හි හිස යෝද නහනව කොමුපිළි යුවළක් හැඳියේ අමු හීතණ මීටක් ගෙන තෙපි කවර හෙයින් එකත් පසෙක සිටියහු ද? අද බ්‍රාහ්මණ කුලයට කවරක් ඇද්දැයි?

හවත් ගෞතමයෙනි, අද බ්‍රාහ්මණ කුලයට ප්‍රත්‍යවරොහණය (පටි යෝදහැරීම) යි.

බ්‍රාහ්මණය, බමුණන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය කෙසෙයින් වේ ද?

ඉධ හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා තුහුපොසපේ සීසං නභාතා නවං බොමයුගං නිවසා අප්‍රෙත ගොමයෙන පඨවිං ඔපුඤ්ජිතා හරිතෙහි කුසෙහි පඤ්චිකා අන්තරා ව චෙලං අන්තරා ව අන්තරාගාරං සෙය්‍යං කප්පෙතති. තෙ තං රතති තික්කාතුං පච්චුට්ඨං පඤ්ඤිකා අභිනම්ඤ්ජනති “පච්චාරොහාම හවිත්තං, පච්චාරොහාම හවිත්තං”තති. පහුතෙන ව සප්පිතෙලෙන නවතීතෙන අභි සත්තප්පෙතති. තස්සා ව රතතියා අවුපෙන - පඤ්ඤෙන ඛාදතියෙන භොජනියෙන බ්‍රාහ්මණෙ සත්තප්පෙතති. එවං බො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණානං පච්චාරොහණි භොතීති.

අඤ්ඤාටා බො බ්‍රාහ්මණ, බ්‍රාහ්මණානං පච්චාරොහණි අඤ්ඤාටා ව පන අරියස්ස චිත්තයෙ පච්චාරොහණි භොතීති.

යථාකථං පන හො ගොතම, අරියස්ස චිත්තයෙ පච්චාරොහණි භොතීති? සංථු මෙ හවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු, යථා අරියස්ස චිත්තයෙ පච්චාරොහණි භොතීති.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ, පුණාහි, සංථුකං මනසිකරොහි, භාසිස්සාමිති.

එවං භොති බො ජාණිසෙය්‍යාණි බ්‍රාහ්මණො හගවතො පච්චසෙය්‍යාසි, හගවා එතදවොච:

ඉධ බ්‍රාහ්මණ, අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්ඤිකකති: “මිච්ඡාදිට්ඨියා බො පාපකො විපාකො දිට්ඨෙව වෙව ධම්මෙ, අභිසම්පරායඤ්ඤා”ති, යො ඉති පටිසඤ්ඤාය මිච්ඡාදිට්ඨිං පජහති, මිච්ඡාදිට්ඨියා පච්චාරොහති.

මිච්ඡාසංකප්පස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨෙව වෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. යො ඉති පටිසඤ්ඤාය මිච්ඡාසංකප්පං පජහති, මිච්ඡාසංකප්පා පච්චාරොහති.

මිච්ඡාචාරාය බො පාපකො විපාකො දිට්ඨෙව වෙව ධම්මෙ, අභිසම්පරායඤ්ඤාති. යො ඉති පටිසඤ්ඤාය මිච්ඡාචාරං පජහති, මිච්ඡාචාරාය පච්චාරොහති.

මිච්ඡාකම්මන්තස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨෙව වෙව ධම්මෙ, අභිසම්පරායඤ්ඤාති. යො ඉති පටිසඤ්ඤාය මිච්ඡාකම්මන්තං පජහති, මිච්ඡාකම්මන්තා පච්චාරොහති.

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙලොවහි බමුණෝ එ පොහෝ දවස්හි හිස් සෝද නැවැත් නව කොටුපිළි යුවළක් හැදියාහු අමුණොමින් පොළොව අලෙවුදී නිල් හිතැතින් අතුරා වැලිඳසට හා ගිනිහල් ගෙට අතර යය්‍යා කරත්. ඔහු එය තෙව්ටක් නැගී බද්දිලි ව ගිනි නමදිත්. “භවතුන්ට ප්‍රත්‍යවරොහණ (පාපශෝධන) කරමහ”යි. බොහෝ ගිතෙලිනුදු වෙඩරුයෙනුදු අග්නි සන්තර්පණ කරත්. එය ඉක්ම යාමෙනුදු කැ යුතු බුදිය යුතු පිණි අහරින් බමුණන් සන්තර්පිත කරත්. භවත් ගෞතමයෙනි, මෙසෙයින් බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය වේ යයි.

බ්‍රාහ්මණය, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය අන් පරිද්දෙකින් වෙයි. ආයඨිවනයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය අන් පරිද්දෙකින් වේ යයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, ආයඨිවනයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය කෙසේ වේ දැයි? ආයඨිවනයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය යම් පරිද්දෙකින් වේ නම් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මට එලෙසින් දහම් දෙයන සේක්වා යි.

බ්‍රාහ්මණය, එ කරුණෙන් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව දෙයන්නෙමි.

භවත්හි, එසේය යි ජාණුසෙකාණි බ්‍රාහ්මණ භාණ්ඩතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වී ය.

බමුණ, මෙසස්නෙහි අරිසවු මෙසේ නුවණින් සලකයි. මිට්ඨා දෘෂ්ටිහුගේ ලාමක විපාක දිවුදුහැටියෙහි ම හා සමපරායෙහි වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිසදිවු හැරපියයි. මිට්ඨාදෘෂ්ටියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිට්ඨාසංකල්පයාගේ ලාමක විපාක වනාහි දිවුදුහැටියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිට්ඨාසංකල්ප හැරපියයි, මිට්ඨාසංකල්පයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිට්ඨාවාක්තූගේ ලාමකවිපාක වනාහි දිවුදුහැටියෙහි හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිට්ඨාවචනය හැර පියයි, මිට්ඨාවචනයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිට්ඨාකම්භාන්තයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිවුදුහැටියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිට්ඨාකම්භාන්තය හැර පියයි, මිට්ඨාකම්භාන්තයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිච්ඡාආජීවස්ස ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති සො ඉති පටිසංඛාය මිච්ඡාආජීවං පජහති. මිච්ඡාආජීවා පට්ඨොරොහති.

මිච්ඡාවායාමස්ස ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති සො ඉති පටිසංඛාය මිච්ඡාවායාමං පජහති මිච්ඡා වායාමා පට්ඨොරොහති.

මිච්ඡාසතියා ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති සො ඉති පටිසංඛාය මිච්ඡාසතිං පජහති. මිච්ඡාසතියා පට්ඨොරොහති.

මිච්ඡාසමාධිස්ස ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති සො ඉති පටිසංඛාය මිච්ඡාසමාධිං පජහති. මිච්ඡාසමාධිමහා පට්ඨොරොහති.

මිච්ඡාඤ්ඤාණස්ස ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති සො ඉති පටිසංඛාය මිච්ඡාඤ්ඤාණං පජහති. මිච්ඡාඤ්ඤාණා පට්ඨොරොහති.

මිච්ඡාවිමුක්තියා ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති සො ඉති පටිසංඛාය මිච්ඡාවිමුක්තිං පජහති. මිච්ඡාවිමුක්තියා පට්ඨොරොහති.

ඒවං ඛො බ්‍රාහ්මණ, අරියස්ස චිත්තයෙ පට්ඨොරොහණී හොතිති.

අඤ්ඤාථා හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණානං පට්ඨොරොහණී, අඤ්ඤාථා ච පන අරියස්ස චිත්තයෙ පට්ඨොරොහණී හොතිති. ඉමිස්සා ච ඛො හො ගොතමි, අරියස්ස චිත්තයෙ පට්ඨොරොහණියා බ්‍රාහ්මණානං පට්ඨොරොහණී කල්පනාගහති සොළසිං.

අභිකකන්තං හො ගොතමි, -පෙ- උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ඩුපෙනං සරණං ගතනා.

මිථ්‍යාආජීවියාගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිට්‍රදූමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිථ්‍යාආජීවය හැර පිය යි. මිථ්‍යා ආජීවයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිථ්‍යාව්‍යායාමයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිට්‍රදූමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිථ්‍යාව්‍යායාමය හැර පිය යි. මිථ්‍යාව්‍යායාමයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිථ්‍යාඝෂාකීහුගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිට්‍රදූමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිථ්‍යාඝෂාකිය හැර පිය යි. මිථ්‍යා ඝෂාකියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිථ්‍යාසමාධිහුගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිට්‍රදූමියෙහි ම හා අභිසමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිථ්‍යාසමාධිය හැර පිය යි. මිථ්‍යාසමාධියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිථ්‍යාඥනයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිට්‍රදූමියෙහි ම හා අභිසමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිථ්‍යාඥනය හැර පිය යි. මිථ්‍යාඥනයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

මිථ්‍යාවිමුක්තිහුගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිට්‍රදූමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිථ්‍යාවිමුක්තිය හැර පිය යි. මිථ්‍යාවිමුක්තියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි ආයඨිච්ඡයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය වේ යයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය අන් පරිද්දෙකින් වෙයි. ආයඨිච්ඡයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය ද අන් පරිද්දෙකින් වේ යයි. භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය මේ ආයඨිච්ඡයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණයාගේ සොළාස්වන කලා ද නො අගනේ යයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා කාන්ත ය... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවිඳිමියෙන් සරණ ගිය උවසුවකු කොට දරන සේක්වා යි.

10. 3. 2. 8

දුතිය පච්චාරොහණී සූත්තං

අරියං ඛො භික්ඛවෙ පච්චාරොහණීං දෙසිය්‍යාමි. තං සුඤ්ඤාථ -පෙ-
කතමා ච භික්ඛවෙ අරියා පච්චාරොහණී:

ඉධ භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසංචික්ඛති: මිච්ඡාදිට්ඨියා ඛො
පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති සො ඉති
පටිසංඛියා මිච්ඡාදිට්ඨිං පජහති. මිච්ඡාදිට්ඨියා පච්චාරොහති. මිච්ඡා-
සංකප්පස්ස ඛො පාපකො විපාකො -පෙ- මිච්ඡාවාචායා ඛො පාපකො
විපාකො -පෙ- මිච්ඡාකම්මන්තස්ස ඛො පාපකො විපාකො -පෙ- මිච්ඡා-
ආජීවස්ස ඛො පාපකො විපාකො -පෙ- මිච්ඡාවායාමස්ස ඛො පාපකො
විපාකො -පෙ- මිච්ඡාසතිස්ස ඛො පාපකො විපාකො -පෙ- මිච්ඡා
සමාධිස්ස ඛො පාපකො විපාකො -පෙ- මිච්ඡාඤ්ඤාස්ස ඛො පාපකො
විපාකො -පෙ- මිච්ඡාවිමුක්ඛියා ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙව
ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති සො ඉති පටිසංඛියා මිච්ඡාවිමුක්ඛිං පජහති.
මිච්ඡාවිමුක්ඛියා පච්චාරොහති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අරියා
පච්චාරොහණීති.

10. 3. 2. 9

පුබ්බධගම සූත්තං

සුරියස්ස භික්ඛවෙ උදයනො එතං පුබ්බධගමං එතං පුබ්බතිමිත්තං
යද්දං අරුණංගා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ කුසලානං ධම්මානං එතං
පුබ්බධගමං, එතං පුබ්බතිමිත්තං, යද්දං සමුච්ඡාදිට්ඨිං, සමුච්ඡාදිට්ඨිස්ස භික්ඛවෙ
සමුච්ඡාසංකප්පො පහොති. සමුච්ඡාසංකප්පස්ස සමුච්ඡාවාචා පහොති. සමුච්ඡා
වාචස්ස සමුච්ඡාකම්මන්තො පහොති. සමුච්ඡාකම්මන්තස්ස සමුච්ඡාආජීවො
පහොති. සමුච්ඡාආජීවස්ස සමුච්ඡාවායාමො පහොති. සමුච්ඡාවායාමස්ස
සමුච්ඡාසති පහොති. සමුච්ඡාසතිස්ස සමුච්ඡාසමාධි පහොති. සමුච්ඡාසමාධිස්ස
සමුච්ඡාඤ්ඤා පහොති. සමුච්ඡාඤ්ඤාස්ස සමුච්ඡාවිමුක්ඛි පහොතිති.

1. සමුච්ඡාදිට්ඨිකප්ප - මඡ්ඤ.

10. 3. 2. 8

දුකිය පව්වොරොහණ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආයඨිප්‍රත්‍යවරොහණය දෙසන්නෙමි. එය අසවු...

මහණෙනි, ආයඨිප්‍රත්‍යවරොහණය කවර යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි අවිසවු මෙසේ නුවණින් සලකයි: මිථ්‍යා දෘෂ්ටියගේ වනාහි ලාමක විපාක දිටුදූමියෙහි ම හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිසදිටු දුරු කෙරෙයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණය කෙරෙයි. මිථ්‍යාසංකල්පයාගේ වනාහි ලාමක විපාක... මිථ්‍යාවාක්තූගේ වනාහි ලාමක විපාක... මිථ්‍යාකම්මාන්තයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක... මිථ්‍යාආර්ථවයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක... මිථ්‍යා ව්‍යායාමයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක... මිථ්‍යාසමානියගේ වනාහි ලාමක විපාක...මිථ්‍යාසමාධිහුගේ වනාහි ලාමකවිපාක... මිථ්‍යාඥණයාගේ වනාහි ලාමකවිපාක... මිථ්‍යාවිමුක්තිහුගේ වනාහි ලාමකවිපාක දිටුදූමියෙහි හා සමපරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිථ්‍යාවිමුක්තිය හැරපියයි. මිථ්‍යාවිමුක්තියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙ ආයඨිවිනයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය යි.

10. 3. 2. 9

පුබ්බධගම සූත්‍රය

මහණෙනි, උද්වන නිරුහට තෙල පුච්ඤම වෙයි, තෙල පුච්චිමික්ඛ වෙයි, එනම් අරුණු නැගීම යි. මහණෙනි, එ පරිදිම කුශලධර්මයනට තෙල පුච්ඤම වෙයි, තෙල පුච්චිමික්ඛ වෙයි, එනම් සමිදිවහ යි. මහණෙනි, සමයක්දෘෂ්ටි ඇත්තනුට සමයක් සංකල්පය පොහොනේ වෙයි. සමයක් සංකල්ප ඇත්තනුට සමයක් වාක් පොහොනේ වෙයි. සමයක් වාක් ඇත්තනුට සමයක් කම්මාන්තය පොහොනේ වෙයි. සමයක් කම්මාන්ත ඇත්තනුට සමයක් ආර්ථවය පොහොනේ වෙයි. සමයක් ආර්ථවිභට සමයක් ව්‍යායාමය පොහොනේ වෙයි. සමයක් ව්‍යායාම ඇත්තනුට සමයක් සමානිය පොහොනේ වෙයි. සමයක් සමානි ඇත්තනුට සමයක් සමාධිය පොහොනේ වෙයි. සමයක් සමාධි ඇත්තනුට සමයක් ඥානය පොහොනේ වෙයි. සමයක් ඥානිභට සමයක් විමුක්තිය පොහොනේ වෙයි.

10. 3. 2. 10

ආසවකඛය සුතනං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා ආසවානං ඛයාය සංවත්තනති. කතමෙ දස:

සමොද්ධිං, සමොසඛකප්පො, සමොවාචා, සමොකම්මනෙතා, සමො ආජිවො, සමොවායාමො, සමොසනි, සමොසමාධි, සමොඤ්ඤං, සමො විමුක්ති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා ආසවානං ඛයාය සංවත්තනති.

පච්චාරොහණිවග්ගො දුතියො.

තස්සසුඤ්ඤා:

තයො අධම්මා අජිනො සඤ්ඤාරවොච ඔරිමං

දො වෙච පච්චාරොහණි - පුබ්බඛං ආසවො වාති.

10. 3. 2. 10

ආසවක්ඛය සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ දශධම් කෙනෙක් භාවිත බහුලිකෘත වූහු ආසවක්ඛය සඳහා වැටෙත්. කවර දශ කෙනෙක යත්:

සමොදිට්ඨි ය, සමොසංකප්ප ය, සමොවාචා ය, සමොකම්මත්ත ය, සමොආජීව ය, සමොවායාම ය, සමොසනී ය, සමො සමාධි ය, සමොක්ඛාණ ය, සමොච්චුත්ති යි.

මහණෙනි, මෙ දසදහම් භාවිත බහුලිකෘත වූහු ආසවක්ඛය පිණිස වැටෙතැයි.

දෙවන පච්චොරොහණ වර්ග යි.

එහි උද්දනය:

අධම් සූත්‍ර තුනෙක, අර්ථ සූත්‍රය, සංකාරව සූත්‍රය, ඔරිම සූත්‍රය, පච්චොරොහිණි සූත්‍ර දෙකය, පුබ්බංගම සූත්‍රය ආසව සූත්‍රයදැයි යන දසයයි.

3. පරිසුද්ධවගෙහා

10. 3. 3. 1

පයම සුතනං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා පරිසුද්ධා පරියොදනා නාඤ්ඤානු සුගතචිත්තයා කතමෙ දස:

සමොද්ධි සමොසඛකප්පො සමොවාචා සමොකමලනෙහා සමො-
ආජිවො සමොවායාමො සමොසති සමොසමාධි සමොඤ්ඤං සමො
විමුක්ති. ඉමෙ ධො භික්ඛවෙ දසධම්මා පරිසුද්ධා පරියොදනා නාඤ්ඤානු
සුගතචිත්තයාති.

10. 3. 3. 2

දුතිය සුතනං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා අනුප්පන්නා උපපජ්ජති, නාඤ්ඤානු
සුගතචිත්තයා. කතමෙ දස: සමොද්ධි -පෙ- සමොවිමුක්ති. ඉමෙ ධො
භික්ඛවෙ දසධම්මා අනුප්පන්නා උපපජ්ජති නාඤ්ඤානු සුගතචිත්තයාති.

10. 3. 3. 3

තතිය සුතනං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා මහපථලා මහානිසංසා නාඤ්ඤානු
සුගතචිත්තයා. කතමෙ දස: සමොද්ධි -පෙ- සමොවිමුක්ති. ඉමෙ ධො
භික්ඛවෙ දස ධම්මා මහපථලා මහානිසංසා නාඤ්ඤානු සුගතචිත්තයාති.

10. 3. 3. 4

චතුස්ථ සුතනං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා රාගචිත්තපරියොසානා භොග්ඤ්, දෙසචිත්තය
පරියොසානා භොග්ඤ්, මොහචිත්තපරියොසානා භොග්ඤ්, නාඤ්ඤානු
සුගතචිත්තයා. කතමෙ දස: සමොද්ධි -පෙ- සමොවිමුක්ති. ඉමෙ ධො
භික්ඛවෙ දසධම්මා රාගචිත්තපරියොසානා භොග්ඤ්, දෙසචිත්තපරියොසානා
භොග්ඤ්, මොහචිත්තපරියොසානා භොග්ඤ්, නාඤ්ඤානු සුගතචිත්තයාති.

3. පරිශුද්ධවර්ග

10. 3. 3. 1

ප්‍රථම සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තන්හි මෙ දස දහම්හු පරිශුද්ධ පයථිවද්‍ය නො වෙත්. කවර දස කෙනෙක යත්:

සමාදිට්ඨි ය, සමාසංකප්ප ය, සමාචාරා ය, සමාකම්මන්ත ය, සමා ආජීව ය, සමාචාරායාම ය, සමාසති ය, සමාසමාධි ය, සමාක්කාණ ය, සමා විමුක්ති යි. මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තන්හි මෙ දස දහම්හු පරිශුද්ධ පයථිවද්‍ය නො වෙතැයි.

10. 3. 3. 2

ද්විතීය සූත්‍රය

මහණෙනි, නුපත් මෙ දස දහම්හු සුගත් චිත්තය හැර අන් තැනක නො උපදනාහ. කවර දස දහමෙක යත්: සමාදිට්ඨි... සමාවිමුක්තිය. මහණෙනි, නුපත් මෙ දසදහම්හු සුගත් චිත්තය හැර අන් තන්හි නුපදනාහ යි.

10. 3. 3. 3

තෘතීය සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තැනක මෙ දසදහම්හු මහත්ඵල මහා නාශංස නො වෙත්. කවර දස දහමෙක යත්: සමාදිට්ඨි ය... සමාවිමුක්තිය යි. මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තන්හි මෙ දසදහම්හු මහත්ඵල මහා නාශංස නො වෙත් යි.

10. 3. 3. 4

චතුර්ථ සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තැනක මෙ දසදහම්හු රාගචිත්තය පයථිවසාන කොට ඇති නො වෙත්. දෝෂ චිත්තය පයථිවසාන කොට ඇති නො වෙත්. මොහචිත්තය පයථිවසාන කොට ඇති නො වෙත්. කවර දස දහමෙක යත්: සමාදිට්ඨි ය... සමාවිමුක්තිය යි. මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තන්හි මෙ දසදහම්හු රාගචිත්තය පයථිවසාන කොට, ඇති නො වෙත්. දෝෂ චිත්තය පයථිවසාන කොට, ඇති නො වෙත්. මොහචිත්තය පයථිවසාන කොට, ඇති නො වෙත් යි.

10. 3. 3. 5

පඤ්චම සුතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා එකත්තනිබ්බිද්‍ය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. නාඤ්ඤානු සුගතවිනයා. කතමෙ දස: සමොද්ධිං -පෙ- සමොවිමුත්ති, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මා එකත්තනිබ්බිද්‍ය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තන්ති, නාඤ්ඤානු සුගතවිනයාති.

10. 3. 3. 6

ඡට්ඨම සුතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති, නාඤ්ඤානු සුගතවිනයා, කතමෙ දස: සමොද්ධිං -පෙ- සමොවිමුත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මා භාවිතා බහුලිකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති, නාඤ්ඤානු සුගතවිනයාති.

10. 3. 3. 7

සප්ප සුතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා මහප්පලා භොන්ති මහානිසංසා නාඤ්ඤානු සුගතවිනයා. කතමෙ දස: සමොද්ධිං -පෙ- සමොවිමුත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මා භාවිතා බහුලිකතා මහප්පලා භොන්ති මහානිසංසා, නාඤ්ඤානු සුගතවිනයාති.

10. 3. 3. 8

අට්ඨම සුතතං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා රාගච්ඡායපරියොසානා භොන්ති, දෝශච්ඡායපරියොසානා භොන්ති මොහච්ඡායපරියොසානා භොන්ති, නාඤ්ඤානු සුගතවිනයා කතමෙ දස: සමොද්ධිං -පෙ- සමොවිමුත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මා භාවිතා බහුලිකතා රාගච්ඡාය පරියොසානා භොන්ති, දෝශච්ඡායපරියොසානා භොන්ති, මොහච්ඡාය පරියොසානා භොන්ති, නාඤ්ඤානු සුගතවිනයාති.

10. 3. 3. 5

පඤ්චම සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තන්හි මෙ දසදහම්හු එකාන්ත නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරොධය පිණිස ව්‍යුපසමය පිණිස අභිඤ්ඤා පිණිස සමෙකාධිය පිණිස නිව්ඤ්ඤා පිණිස නො වැටෙත්. කවර දස දහමෙක යත්: සමාදිට්ඨි ය... සමාදිට්ඨිකි යි. මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තැනෙක මෙ දසදහම්හු එකාන්ත නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරොධය පිණිස ව්‍යුපසමය පිණිස අභිඤ්ඤා පිණිස සමෙකාධිය පිණිස නිව්ඤ්ඤා පිණිස නො වැටෙති යි.

10. 3. 3. 6

මහණ සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තැනෙක නූපන් මෙ දසදහම්හු භාවිත බහුලිකාන ව නො දුපදනාහ. කවර දස දහමෙක යත්: සමාදිට්ඨි ය... සමාදිට්ඨිකි යි. මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තන්හි නූපන් මෙ දසදහම්හු භාවිත ව බහුලිකාන ව නූපදනාහ යි.

10. 3. 3. 7

සජ්ජම සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තැනෙක මෙ දසදහම්හු භාවිත ව බහුලිකාන ව මහත්ඵල මහානාශංස නො වෙත්. කවර දසදහමෙක යත්: සමාදිට්ඨි ය... සමාදිට්ඨිකි යි. මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තැනෙක මෙ දසදහම්හු භාවිත ව බහුලිකාන ව මහත්ඵල මහානාශංස නො වෙති යි.

10. 3. 3. 8

අභට්ඨම සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තැනෙක භාවිත බහුලිකාන මෙ දසදහම්හු රාගවිනය පයඨිවසාන කොට ඇති නො වෙත්. දොෂවිනය පයඨිවසාන කොට ඇති නො වෙත්. මොහවිනය පයඨිවසාන කොට ඇති නො වෙත්. කවර දසදහමෙක යත්: සමාදිට්ඨි ය... සමාදිට්ඨිකි යි. මහණෙනි, සුගත් විනය හැර අන් තැනෙක භාවිත බහුලිකාන මෙ දසදහම්හු රාගවිනය පයඨිවසාන කොට ඇති නො වෙත්. දොෂවිනය පයඨිවසාන කොට ඇති නො වෙත්. මොහවිනය පයඨිවසාන කොට ඇති නො වෙත්.

10. 3. 3. 9

නවම සුතනං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා එකන්තනිබ්බද්දය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සංකොධාය නිබ්බානාය සංවත්තනති නාඤ්ඤානු සුගතවිනයා. කතමෙ දස: සමොදිට්ඨි -පෙ- සමොච්චුතති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දසධම්මා භාවිතා බහුලිකතා එකන්තනිබ්බද්දය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සංකොධාය නිබ්බානාය සංවත්තනති, නාඤ්ඤානු සුගතවිනයාති.

10. 3. 3. 10

දසම සුතනං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ මිච්ඡන්තා. කතමෙ දස: මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡා-සංකප්පො මිච්ඡාවාචා මිච්ඡාකම්මනේනා මිච්ඡාආජීවො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධි මිච්ඡාඤ්ඤං මිච්ඡාච්චුතති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස මිච්ඡන්තාති.

10. 3. 3. 11

එකාදසම සුතනං

දස ඉමෙ භික්ඛවෙ සම්මන්තා. කතමෙ දස: සමොදිට්ඨි සමො-සංකප්පො සමොච්චාචා සමොකම්මනේනා සමොආජීවො සමොවායාමො සමොසති සමොසමාධි සමොඤ්ඤං සමොච්චුතති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දස සම්මන්තාති.

පරිසුද්ධවගෙගා තතියො.

10. 3. 3. 9

නවම සූත්‍රය

මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තැනෙක භාවිත බහුලිකෘත මෙ දසදහම්හු එකාන්ත නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස ව්‍යුපගමය පිණිස අභිඤ්ඤා පිණිස සංකොධිය පිණිස නිව්ඤ්ඤා පිණිස නො වැටෙත්. කවර දසදහමෙක යත්: සමොද්ධි ය... සමොච්ඡින්නි යි. මහණෙනි, සුගත් චිත්තය හැර අන් තැනෙක භාවිත බහුලිකෘත මෙ දසදහම්හු එකාන්ත නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස ව්‍යුපගමය පිණිස අභිඤ්ඤා පිණිස සංකොධිය පිණිස නිව්ඤ්ඤා පිණිස නො වැටෙති යි.

10. 3. 3. 10

දශම සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ මිථ්‍යාකු දසයෙක. කවර දසයෙක යත්: මිච්ඡාදිට්ඨි ය, මිච්ඡාසංකප්ප ය, මිච්ඡාවාචා ය, මිච්ඡාකම්මන්ත ය, මිච්ඡාආජීව ය, මිච්ඡා වායාම ය, මිච්ඡාසති ය, මිච්ඡාසමාධි ය, මිච්ඡාඤ්ඤා ය, මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ දස මිථ්‍යාකු යි.

10. 3. 3. 11

එකාදශ සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ සමාක්කු දසයෙක. කවර දසයෙක යත්: සමොද්ධි ය, සමොසංකප්ප ය සමොවාචා ය සමොකම්මන්ත ය සමොආජීව ය සමොවායාම ය සමොසති ය සමොසමාධි ය සමොඤ්ඤා ය සමොවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ දස සමාක්කු යි.

තෙවැනි පරිසුද්ධවර්ගි යි.

4. සාධුවගහගා

10. 3. 4. 1

සාධු සුතතං

සාධුඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි, අසාධුඤ්ඤා. තං පුණාථ සංධුක්ඛං මනසිකරොථ භාසිස්සාමිති. එවමහනොති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චෙස්සාසු. හගවා එතදවොච:

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ අසාධු:¹ මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසංකප්පො මිච්ඡාවාවා මිච්ඡාකමමනො මිච්ඡාආජිවො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධි මිච්ඡාඤ්ඤාං මිච්ඡාචිත්තනි. ඉදං වුවන්ති භික්ඛවෙ අසාධු.¹

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ සාධු:¹ සමමාදිට්ඨි සමමාසංකප්පො සමමාවාවා සමමාකමමනො සමමාආජිවො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධි සමමාඤ්ඤාං සමමාචිත්තනි. ඉදං වුවන්ති භික්ඛවෙ සාධුතනි.

10. 3. 4. 2

අරියධම්ම සුතතං

අරියධම්මඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි² අනරියධම්මඤ්ඤා. තං පුණාථ සාධුක්ඛං මනසිකරොථ -පෙ- කතමො ව භික්ඛවෙ අනරියො ධම්මො. මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාචිත්තනි. අයං වුවන්ති භික්ඛවෙ අනරියො ධම්මො. කතමො ව භික්ඛවෙ අරියො ධම්මො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාචිත්තනි. අයං වුවන්ති භික්ඛවෙ අරියො ධම්මොති.

10. 3. 4. 3

කුසල සුතතං

කුසලඤ්ඤා³ වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි² අකුසලඤ්ඤා.⁴ තං පුණාථ -පෙ- කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ අකුසලං: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාචිත්තනි. ඉදං වුවන්ති භික්ඛවෙ අකුසලං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ කුසලං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාචිත්තනි. ඉදං වුවන්ති භික්ඛවෙ කුසලතනි.

1. අසාධු-මජ්ඣං

2. දෙසෙස්සාමි-මජ්ඣං

3. අකුසලඤ්ඤා-මජ්ඣං

4. කුසලඤ්ඤා-මජ්ඣං

4. සාධු වර්ගය

10. 3. 4. 1

සාධු සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සාධුධර්මය හා අසාධු ධර්මය හා දෙසන්නෙමි. එ අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු කියන්නෙමි යි. එසේය වහන්සැයි එ මහණහු භාග්‍යවත්තට පිළිවදන් ඇස් වූහ. භාග්‍යවත්තු තෙල වදළ හ. මහණෙනි, අසාධු ධර්මය කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය, මිච්ඡාසංකප්ප ය, මිච්ඡා වාචා ය, මිච්ඡාකමමන්ත ය, මිච්ඡාආජීව ය, මිච්ඡාවායාම ය, මිච්ඡාසති ය, මිච්ඡාසමාධි ය, මිච්ඡාඤාණ ය, මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අසාධු ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සාධුධර්ම කවර: සමාදිට්ඨි ය සමාසංකප්ප ය සමාවාචා ය සමාකමමන්ත ය සමාආජීව ය සමාවායාම ය සමාසති ය සමාසමාධි ය සමාඤාණ ය සමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සාධුධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 2

අරියධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආයථී ධර්මය හා අනායථී ධර්මය හා දෙසන්නෙමි. එ අසවු මොනොවට මෙනෙහි කරවු.. මහණෙනි, අනායථී ධර්මය කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අනායථී ධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ආයථී ධර්ම කවර: සමාදිට්ඨි ය... සමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ ආයථී ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 3

කුශල සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට කුශල හා අකුශල හා දෙසන්නෙමි. එ අසවු... මහණෙනි, අකුශල කවර යත්: මිච්ඡාදිට්ඨි ය .. මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අකුශල යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, කුශල කවර යත්: සමාදිට්ඨි ය... සමාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ කුශල යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 4

අත් සුතනං

අත්ඤා වො භික්ඛව දෙසිසාමී, අනත්ඤා. නං සුභාථ -පෙ-
කතමො ච භික්ඛව අනෙයො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුක්ඛි. අයං
චුච්ඡති භික්ඛවෙ අනෙයො. කතමො ච භික්ඛවෙ අනෙයො: සමොදිට්ඨි
-පෙ- සමොච්ඡිත්ති. අයං චුච්ඡති භික්ඛවෙ අනෙයාති.

10. 3. 4. 5

ධම්ම සුතනං

ධම්මඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අධම්මඤ්ඤා. නං සුභාථ -පෙ-
කතමො ච භික්ඛවෙ අධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුක්ඛි. අයං
චුච්ඡති භික්ඛවෙ අධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ ධම්මො: සමොදිට්ඨි
-පෙ- සමොච්ඡිත්ති. අයං චුච්ඡති භික්ඛවෙ ධම්මොති.

10. 3. 4. 6

සාසව සුතනං

සාසවඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමී, අනාසවඤ්ඤා. නං
සුභාථ -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ සාසවො ධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ-
මිච්ඡාවිමුක්ඛි. අයං චුච්ඡති භික්ඛවෙ සාසවො ධම්මො. කතමො ච
භික්ඛවෙ අනාසවො ධම්මො: සමොදිට්ඨි -පෙ- සමොච්ඡිත්ති. අයං චුච්ඡති
භික්ඛවෙ අනාසවො ධම්මොති.

10. 3. 4. 7

සාවජ්ජ සුතනං

සාවජ්ජඤ්ඤා ඛො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමී, අනවජ්ජඤ්ඤා. නං සුභාථ
-පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ සාවජ්ජා ධම්මො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡා-
විමුක්ඛි. අයං චුච්ඡති භික්ඛවෙ සාවජ්ජා ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ
අනවජ්ජා ධම්මො: සමොදිට්ඨි -පෙ- සමොච්ඡිත්ති. අයං චුච්ඡති
භික්ඛවෙ අනවජ්ජා ධම්මොති.

10. 3. 4. 4

අක්ෂර සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට අක්ෂර හා අනක්ෂර හා දෙසන්නෙමි. එ අසවු... මහණෙනි, අනක්ෂර කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, අනක්ෂර කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අක්ෂර කවර: සම්මාදිට්ඨි ය... සම්මා විමුක්තිය යි. මහණෙනි, මේ අක්ෂර යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 5

ධර්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ධර්මය හා අධර්මය හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, අධර්මය කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ධර්මය කවර: සම්මාදිට්ඨි ය... සම්මාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 6

සාසව සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සාසව ධර්ම හා අනාසවධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, සාසවධර්ම කවර යත්: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සාසවධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අනාසවධර්ම කවර යත්: සම්මාදිට්ඨි ය... සම්මාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අනාසව ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 7

සාවජ්ජ සූත්‍රය

මහණෙනි, සාවජ්ජධර්ම හා අනාවජ්ජධර්ම හා දෙසන්නෙමි. එ අසවු... මහණෙනි, සාවජ්ජධර්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සාවජ්ජධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අනාවජ්ජධර්ම කවර: සම්මාදිට්ඨි ය... සම්මාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අනාවජ්ජධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 8

තපනිය සුතනං

තපනියඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමී, අතපනියඤ්ඤා. නං සුඤ්ඤාපථං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ තපනියො ධම්මො: මිඤ්ඤාදිට්ඨිං -පෙ- මිඤ්ඤාච්ඡිත්ති. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ තපනියො තපනියො ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ අතපනියො ධම්මො: සමමාදිට්ඨිං -පෙ- සමමාච්ඡිත්ති. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ අතපනියො ධම්මොති.

10. 3. 4. 9

ආවයගාමී සුතනං

ආවයගාමීඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අපවයගාමීඤ්ඤා. නං සුඤ්ඤාපථං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ ආවයගාමී ධම්මො: මිඤ්ඤාදිට්ඨිං -පෙ- මිඤ්ඤාච්ඡිත්ති. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ ආවයගාමී ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ අපවයගාමී ධම්මො සමමාදිට්ඨිං -පෙ- සමමාච්ඡිත්ති. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ අපවයගාමී ධම්මොති.

10. 3. 4. 10

දුක්ඛද්වය සුතනං

දුක්ඛද්වයඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමී, දුක්ඛද්වයඤ්ඤා. නං සුඤ්ඤාපථං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ දුක්ඛද්වයො ධම්මො: මිඤ්ඤාදිට්ඨිං -පෙ- මිඤ්ඤාච්ඡිත්ති. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ දුක්ඛද්වයො ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ දුක්ඛද්වයො ධම්මො. සමමාදිට්ඨිං -පෙ- සමමාච්ඡිත්ති. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ දුක්ඛද්වයො ධම්මොති.

10. 3. 4. 11

දුක්ඛවිපාක සුතනං

දුක්ඛවිපාකඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමී, දුක්ඛවිපාකඤ්ඤා. නං සුඤ්ඤාපථං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ දුක්ඛවිපාකො ධම්මො: මිඤ්ඤාදිට්ඨිං -පෙ- මිඤ්ඤාච්ඡිත්ති. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ දුක්ඛවිපාකො ධම්මො. කතමො ච භික්ඛවෙ දුක්ඛවිපාකො ධම්මො: සමමාදිට්ඨිං -පෙ- සමමාච්ඡිත්ති. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ දුක්ඛවිපාකො ධම්මොති.

සාධුචගෙහා චතුස්සො.

10. 3. 4. 8

තපනිය සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට තපනියධර්ම හා අතපනියධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, තපනියධර්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුත්ති යි. මහණෙනි, මේ තපනියධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අතපනියධර්ම කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුත්ති යි. මහණෙනි, මේ අතපනියධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 9

ආවයගාමී සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආවයගාමීධර්ම හා අපවයගාමීධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, ආවයගාමීධර්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුත්ති යි. මහණෙනි, මේ ආවයගාමීධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අපවයගාමී ධර්ම කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුත්ති යි. මහණෙනි, මේ අපවයගාමී ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 10

දුක්ඛද්‍රය සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට දුක් උදයකරන ධර්ම හා සුව උදයකරන ධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, දුක් උදයකරන ධර්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුත්ති යි. මහණෙනි, මේ දුක් උදයකරන ධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සුව උදයකරන ධර්ම කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුත්ති යි. මහණෙනි, මේ සුව උදයකරන ධර්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 4. 11

දුක්ඛවිපාක සූත්‍රය

මහණෙනි, දුක්ඛවිපාකධර්ම හා සුඛවිපාක ධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, දුක්ඛවිපාකධර්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුත්ති යි. මහණෙනි, මේ දුක්ඛවිපාකධර්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සුඛ විපාකධර්ම කවර: සමමාදිට්ඨි ය... සමමාවිමුත්ති යි. මහණෙනි, මේ සුඛ විපාකධර්ම යි කියනු ලැබේ.

සතරවැනි සාධුවර්ගී යි.

5. අරියවග්ගො

10. 3. 5. 1

අරියමග්ග සූතකං

අරියමග්ගඤ්ච වො භික්ඛවෙ¹ දෙසිසාසාමී, අනරියමග්ගඤ්ච. තං සුඤ්ඤාථ -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ අනරියමග්ගො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුත්ති. අයං චූචති භික්ඛවෙ අනරියො මග්ගො, කතමො ච භික්ඛවෙ අරියො මග්ගො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුත්ති. අයං චූචති භික්ඛවෙ අරියො මග්ගොති.

10. 3. 5. 2

සුක්කමග්ග සූතකං

සුක්කමග්ගඤ්ච² වො භික්ඛවෙ¹ දෙසිසාසාමී කණ්ණමග්ගඤ්ච³. කතමො ච භික්ඛවෙ කණ්ණමග්ගො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුත්ති. අයං චූචති භික්ඛවෙ කණ්ණමග්ගො, කතමො ච භික්ඛවෙ සුක්කමග්ගො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුත්ති. අයං චූචති භික්ඛවෙ සුක්කමග්ගොති.

10. 3. 5. 3

සද්ධමම සූතකං

සද්ධමමඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිසාසාමී, අසද්ධමමඤ්ච. තං සුඤ්ඤාථ -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ අසද්ධමමො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුත්ති. අයං චූචති භික්ඛවෙ අසද්ධමමො, කතමො ච භික්ඛවෙ සද්ධමමො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුත්ති. අයං චූචති භික්ඛවෙ සද්ධමමොති.

1. භික්ඛවෙ ධම්මං-මජ්ඣං.
2. සුක්කමග්ගඤ්ච-මජ්ඣං.
3. කණ්ණමග්ගඤ්ච-මජ්ඣං.

5. අරියවග්ගිය

10. 3. 5. 1

අරියමග්ග සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආයාඨිමාරිය හා අනායාඨිමාරිය හා දෙසන්තෙමි. එ අසවු... මහණෙනි, අනායාඨිමාරී කවර: මිච්ඡාදිට්ඨිය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අනායාඨිමාරී යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ආයාඨිමාරී කවර: සමොදිට්ඨිය... සමොච්ඡිකති යි. මහණෙනි, මේ ආයාඨිමාරී යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 2

සුක්කමග්ග සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ශුක්ලමාරිය හා කෘෂ්ණමාරිය හා දෙසන්තෙමි. එ අසවු... මහණෙනි, කෘෂ්ණමාරිය කවර: මිච්ඡාදිට්ඨිය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ කෘෂ්ණමාරී යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ශුක්ලමාරී කවර: සමොදිට්ඨිය... සමොච්ඡිකති යි. මහණෙනි, මේ ශුක්ලමාරී යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 3

සද්ධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සද්ධම්මය හා අසද්ධම්මය හා දෙසන්තෙමි. එ අසවු... මහණෙනි, අසද්ධම්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨිය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අසද්ධම්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සද්ධම්ම කවර: සමොදිට්ඨිය... සමොච්ඡිකති යි. මහණෙනි, මේ සද්ධම්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 4

සප්පරිසධමම සුතතං.

සප්පරිසධමම ඤාච වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අසප්පරිසධමම ඤාච. තං සුඤ්ඤාථ -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පරිසධමමො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුත්ති. කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පරිසධමමො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුත්ති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ සප්පරිසධමමොති.

10. 3. 5. 5

උපපාදෙනබ්බ සුතතං.

උපපාදෙනබ්බ ඤාච වො භික්ඛවෙ ධමමං දෙසිසාමී, න උපපාදෙනබ්බ ඤාච. තං සුඤ්ඤාථ -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ න උපපාදෙනබ්බො ධමමො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුත්ති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ න උපපාදෙනබ්බො ධමමො. කතමො ච භික්ඛවෙ උපපාදෙනබ්බො ධමමො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුත්ති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ උපපාදෙනබ්බො ධමමොති.

10. 3. 5. 6

ආසෙවිතබ්බ සුතතං.

ආසෙවිතබ්බ ඤාච වො භික්ඛවෙ ධමමං දෙසිසාමී, න සෙවිතබ්බ ඤාච. තං සුඤ්ඤාථ. -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ න සෙවිතබ්බො ධමමො: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුත්ති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ න සෙවිතබ්බො ධමමො. කතමො ච භික්ඛවෙ ආසෙවිතබ්බො ධමමො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුත්ති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ ආසෙවිතබ්බො ධමමොති.

10. 3. 5. 7

භාවෙනබ්බ සුතතං.

භාවෙනබ්බ ඤාච වො භික්ඛවෙ ධමමං දෙසිසාමී න භාවෙනබ්බ ඤාච. තං සුඤ්ඤාථ -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ න භාවෙනබ්බො ධමමො. මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාවිමුත්ති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ න භාවෙනබ්බො ධමමො. කතමො ච භික්ඛවෙ භාවෙනබ්බො ධමමො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුත්ති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ භාවෙනබ්බො ධමමොති.

10. 3. 5. 4

සප්පරිසධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සත්පුරුෂධම්මය හා අසත්පුරුෂධම්මය හා දෙසන්නෙමි. එ අසඬු... මහණෙනි, අසත්පුරුෂධම්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂධම්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සත්පුරුෂධම්ම කවර: සමොදිට්ඨි ය... සමොච්චුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂධම්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 5

උප්පාදෙකඛ්ඛ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ඉපදවියයුතු දහම් හා නො ඉපදවිය යුතු දහම් හා දෙසන්නෙමි. එ අසඬු... මහණෙනි, නො ඉපදවියයුතු දහම් කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ නො ඉපදවිය යුතු දහමැයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඉපදවියයුතු දහම් කවර: සමොදිට්ඨි ය... සමොච්චුක්ති යි. මහණෙනි, මේ ඉපදවිය යුතු දහමැ යි. කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 6

ආසෙවිතඛ්ඛ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සෙවිය යුතු දහම් හා නො සෙවිය යුතු දහම් හා දෙසන්නෙමි. එ අසඬු... මහණෙනි, නො සෙවිය යුතු දහම් කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ නො සෙවිය යුතු දහමැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සෙවිය යුතු දහම් කවර: සමොදිට්ඨි ය... සමොච්චුක්ති යි. මහණෙනි, මේ සෙවිය යුතු දහමැ යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 7

භාවෙකඛ්ඛ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට භාවයිතවාධම්ම හා න භාවයිතවාධම්ම හා දෙසමි. එ අසඬු... මහණෙනි, න භාවයිතවාධම්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ න භාවයිතවාධම්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, භාවයිතවාධම්ම කවර: සමොදිට්ඨි ය... සමොච්චුක්ති යි. මහණෙනි, මේ භාවයිතවාධම්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 8

බහුලිකතතබබ සුතතං

බහුලිකතතබබ ඝණ¹ වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිය්‍යාමි, න බහුලිකතතබබ ඝණ¹ තං සුභාථං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ න බහුලිකතතබබො ධම්මො: ටිව්ඡාදිට්ඨි -පෙ- ටිව්ඡාවිමුතති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ න බහුලිකතතබබො ධම්මො, කතමො ච භික්ඛවෙ බහුලිකතතබබො ධම්මො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ බහුලිකතතබබො ධම්මොති.

10. 3. 5. 9

අනුසාරිතබබ සුතතං

අනුසාරිතබබ ඝණ වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිය්‍යාමි, නානුසාරිතබබ ඝණ. තං සුභාථං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ නානුසාරිතබබො ධම්මො: ටිව්ඡාදිට්ඨි -පෙ- ටිව්ඡාවිමුතති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ නානුසාරිතබබො ධම්මො, කතමො ච භික්ඛවෙ අනුසාරිතබබො ධම්මො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ අනුසාරිතබබො ධම්මොති.

10. 3. 5. 10

සච්ඡිකාතබබ සුතතං

සච්ඡිකාතබබ ඝණ වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිය්‍යාමි, න සච්ඡිකාතබබ ඝණ. තං සුභාථං -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ න සච්ඡිකාතබබො ධම්මො: ටිව්ඡාදිට්ඨි -පෙ- ටිව්ඡාවිමුතති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ න සච්ඡිකාතබබො ධම්මො, කතමො ච භික්ඛවෙ සච්ඡිකාතබබො ධම්මො: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාවිමුතති. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ සච්ඡිකාතබබො ධම්මොති.

අරියවග්ගො පඤ්චමො.

තතියො පණ්ණාසකො.

10. 3. 5. 8

බහුලිකත්තබ්බ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට බහුලිකත්තව්‍යධම්ම හා අබහුලිකත්තව්‍යධම්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, අබහුලිකත්තව්‍ය ධම්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡා විමුක්ති යි. මහණෙනි, මෙ අබහුලිකත්තව්‍යධම්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බහුලිකත්තව්‍යධම්ම කවර: සමාදිට්ඨි ය... සමාදිට්ඨි යි. මහණෙනි, මෙ බහුලිකත්තව්‍යධම්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 9

අනුස්සරිකබ්බ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට අනුස්සරිකව්‍යධම්ම හා නානුස්සරිකව්‍යධම්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, නානුස්සරිකව්‍යධම්ම කවර: මිච්ඡාදිට්ඨි ය... මිච්ඡා විමුක්ති යි. මහණෙනි, මෙ නානුස්සරිකව්‍යධම්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අනුස්සරිකව්‍යධම්ම කවර: සමාදිට්ඨි ය... සමාදිට්ඨි යි. මහණෙනි, මෙ අනුස්සරිකව්‍යධම්ම යි කියනු ලැබේ.

10. 3. 5. 10

සව්ඡිකාතබ්බ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සාක්ෂාත්තව්‍යධම්ම හා න සාක්ෂාත්තව්‍යධම්ම හා දෙසමි. එ අසවු... මහණෙනි, න සාක්ෂාත්තව්‍යධම්ම කවර: මිච්ඡා දිට්ඨි ය... මිච්ඡාවිමුක්ති යි. මහණෙනි, මෙ න සාක්ෂාත්තව්‍යධම්ම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සාක්ෂාත්තව්‍යධම්ම කවර: සමාදිට්ඨි ය... සමාදිට්ඨි යි. මහණෙනි, මෙ සාක්ෂාත්තව්‍යධම්ම යි.

පස්වැනි ආයතීවරි යි.

තෙවන පණ්ණාසක යි.

චතුර්ථ පණ්ණාසකො පුග්ගලවග්ගො

10. 4. 1. 1

සෙවිතබ්බ සූතකං

දසති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො,
කතමෙහි දසති: මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, මිච්ඡාසංකප්පො හොති, මිච්ඡා
වාචො හොති, මිච්ඡාකමමනො හොති, මිච්ඡාආච්චො හොති, මිච්ඡා-
වායාමො හොති, මිච්ඡාසති හොති, මිච්ඡාසමාධි හොති, මිච්ඡාඤ්ඤා හොති,
මිච්ඡාවිමුක්ඛි හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතො
පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො.

දසති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො පුග්ගලො සෙවිතබ්බො,
කතමෙහි දසති: සමාදිට්ඨිකො හොති, සමාසංකප්පො හොති, සමා
වාචො හොති, සමාකමමනො හොති, සමාආච්චො හොති, සමා
වායාමො හොති, සමාසති හොති, සමාසමාධි හොති, සමාඤ්ඤා
හොති, සමාවිමුක්ඛි හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි
සමන්තාගතො පුග්ගලො සෙවිතබ්බොති.

10. 4. 1. 2- 12

භජිතබ්බාදි සූතකානි

2. දසති භික්ඛවෙ සමන්තාගතො පුග්ගලො න භජිතබ්බො -පෙ-
භජිතබ්බොති.

3. න පඨිරුපාසිතබ්බො -පෙ- පඨිරුපාසිතබ්බොති.

4. න පුජෙය්‍යා හොති -පෙ- පුජෙය්‍යා හොතිති.

5. න පාසංයො හොති -පෙ- පාසංයො හොතිති.

6. අගාරවො හොති -පෙ- සගාරවො හොතිති.

සතරවැනි පණ්ණාසකය පුග්ගල වර්ගය

10. 4. 1. 1

සෙව්තබ්බ සූත්‍රය

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගල නො සෙවිය යුතු වෙයි. කවර දස කරුණෙකින් යත්: මිත්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි, මිත්‍යා සංකල්ප ඇතියේ වෙයි, මිත්‍යාවචන ඇතියේ වෙයි, මිත්‍යා කම්මාන්ත ඇතියේ වෙයි, මිත්‍යාආජීව ඇතියේ වෙයි, මිත්‍යාව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි, මිත්‍යා ස්මාති ඇතියේ වෙයි, මිත්‍යාසමාධි ඇතියේ වෙයි, මිත්‍යාඥාන ඇතියේ වෙයි මිත්‍යාවිමුක්ති ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ දසකරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල නො සෙවිය යුතු වේ යයි.

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගල සෙවියයුත්තේ වෙයි, කවර දස කරුණෙකින් යත්: සමාග්දෘෂ්ටි ඇතියේ වෙයි, සමාග් සංකල්ප ඇතියේ වෙයි, සමාග්වචන ඇතියේ වෙයි, සමාග්කම්මාන්ත ඇතියේ වෙයි, සමාග්ආජීව ඇතියේ වෙයි, සමාග්ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි, සමාග්ස්මාති ඇතියේ වෙයි. සමාග්සමාධි ඇතියේ වෙයි, සමාග්ඥාන ඇතියේ වෙයි, සමාග්විමුක්ති ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල සෙවිය යුතු වේ යයි.

10. 4. 1. 2-12

භජිතබ්බාදි එකොළොස් සූත්‍රයෝ

2. මහණෙනි, දසකරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගල භජිතව්‍ය නො වෙයි ... භජිතව්‍ය වෙයි.

3. පර්යුපාසිතව්‍ය නොවෙයි ... පර්යුපාසිතව්‍ය වේ.

4. පූජ්‍ය නො වෙයි...පූජ්‍ය වේ.

5. ප්‍රභංසාර්භ නො වෙයි...ප්‍රභංසාර්භ වේ.

6. ගෞරව නැතියේ වෙයි...ගෞරව සහිත වේ.

7. අප්පතිසසා¹ හොති -පෙ- සප්පතිසසා² හොතිති.
8. නාරාධිතො හොති -පෙ- ආරාධිතො හොතිති.
9. න විසුජ්ඣති -පෙ- විසුජ්ඣතිති.
10. මානං නාධිහොති -පෙ- මානං අධිහොතිති.
11. පඤ්ඤාය න වඩ්ඪති -පෙ- පඤ්ඤාය වඩ්ඪතිති.
12. ඛන්ධං අපුඤ්ඤං පසචති -පෙ- ඛන්ධං පුඤ්ඤං පසචති. කතමෙහි දසහි: සමොදිට්ඨිකො හොති, සමොසංඛිතපො හොති, සමොවාචො හොති, සමොකම්මනො හොති, සමො ආජිවො හොති, සමො වායාමො හොති, සමොසති හොති, සමොසමාධි හොති, සමොඤ්ඤාති හොති, සමොවිමුත්ති හොති, ඉමෙහි ඛො භික්ඛිවෙ දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො පුග්ගලො ඛන්ධං පුඤ්ඤං පසචතිති.

පුග්ගලවග්ගො පඨමො.

1. අප්පතිකො - සිමු.

2. සප්පතිකො - සිමු.

7. ප්‍රතිශ්‍රය නැතිගේ වෙයි...ප්‍රතිශ්‍රය සහිත වේ.

8. අනාරාධකවෙයි...ආරාධක වේ.

9. විශුද්ධ නො වෙයි...විශුද්ධ වේ.

10. මානස මධනේය...මානස නො මධනේයි.

11. ප්‍රඥ නො වඩනේය...ප්‍රඥ වඩනේයි.

12. බොහෝපව් රැස් කෙරෙයි...බොහෝ පින් රැස් කෙරේ ... කවර දසයෙකින යත්: සමාග්දෘෂ්ටික වෙයි, සමාග්සංකල්ප ඇතිගේ වෙයි, සමාග්වචන ඇතිගේ වෙයි, සමාග්කම්මානන ඇතිගේ වෙයි, සමාග්ආජීව ඇතිගේ වෙයි, සමාග්ව්‍යායාම ඇතිගේ වෙයි, සමාග්ස්මෘති ඇතිගේ වෙයි, සමාග්සමාධි ඇතිගේ වෙයි, සමාග්ඤ්ඤා ඇතිගේ වෙයි, සමාග්විමුක්ති ඇතිගේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල බොහෝ පින් රැස් කෙරේ යයි.

පළමුවැනි පුද්ගල වර්ගයි.

ජාත්‍යසෂයාණි වගෙහා

10. 4. 2. 1

බ්‍රාහ්මණ පවේචාරොහණී සූතතං

තෙන ඛො පන සමයෙන ජාත්‍යසෂයාණි බ්‍රාහ්මණො තද්‍රුපොසපේ සීසං නහාතො¹ නවං බොමයුගං නිවිජො අලං කුසමුඛිං ආදය හගවතො අවිදුරෙ එකමන්තං ධීතො හොති.

අද්දසා ඛො හගවා ජාත්‍යසෂයාණි බ්‍රාහ්මණං තද්‍රුපොසපේ සීසං නහාතං² නවං බොමයුගං නිවිජො අලං කුසමුඛිං ආදය එකමන්තං ධීතං දිසවා ජාත්‍යසෂයාණි බ්‍රාහ්මණං එතදවොච:

කිං නු ඛො තං බ්‍රාහ්මණං තද්‍රුපොසපේ සීසං නහාතො නවං බොමයුගං නිවිජො අලං කුසමුඛිං ආදය එකමන්තං ධීතො, කිංඤ්ජ³ බ්‍රාහ්මණං බ්‍රාහ්මණං කුලසාති.⁴

පවේචාරොහණී හො ගොතම අජ්ජ බ්‍රාහ්මණං කුලසාති'ති.

යථා කථං පන බ්‍රාහ්මණං බ්‍රාහ්මණානං පවේචාරොහණී හොතිති?

ඉධ හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො තද්‍රුපොසපේ සීසං නහාතො නවං බොමයුගං නිවිජො අලෙලන ගොමයෙන පඨවිං ඔපුඤ්ජිකා⁵ හරිතෙහි කුසෙහි පඤ්චිකා අන්තරා ව වෙලං අන්තරා ව අග්ගාගාරං සෙය්‍යං කප්පන්ති, තෙ තං රත්තිං තිස්සාකුං පච්චුට්ඨාය පඤ්ඤාලිකා අභිං නමස්සන්ති “පවේචාරොහාම හවන්තං පවේචාරොහාම හවන්තං”න්ති. පහුතෙන ව සප්පිතෙලෙන නවතිතෙන අභිං සන්තප්පන්ති. තස්සා ව රත්තියා තෙන පණිතෙන බාදනියෙන හොජනියෙන බ්‍රාහ්මණෙ සන්තප්පන්ති. එවං ඛො හො ගොතම බ්‍රාහ්මණානං පවේචාරොහණී හොතිති.

අඤ්ඤාථා ඛො බ්‍රාහ්මණං බ්‍රාහ්මණානං පවේචාරොහණී, අඤ්ඤාථා ව පන අරියස්ස චිත්තයෙ පවේචාරොහණී හොතිති.

යථා කථං පන හො ගොතම අරියස්ස චිත්තයෙ පවේචාරොහණී හොතිති, සාධු මෙ හවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු යථා අරියස්ස චිත්තයෙ පවේචාරොහණී හොතිති.

1. නහාතො- මජ්ඣං.

2. නහාතං- මජ්ඣං.

3. කිංඤ්ජබ්‍රාහ්මණකුලසාති- මජ්ඣං.

4. කුලසාති පුවර්- සීමු.

5. ඔපුඤ්ජිකා- මජ්ඣං.

ජාත්‍යසෞඛ්‍ය වර්ගය

10. 4. 2. 1

බ්‍රාහ්මණ පව්වාරොහණී සූත්‍රය

එ සමයෙහි ජාත්‍යසෞඛ්‍යී බ්‍රාහ්මණ ඵ පොභෝ දවස්හි ශීඝ්‍රස්නාන කෙළේ නවකොමුපිළි සුචලක් හැඳ අමු හිතණ මිටක් රැගෙන භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේ නුදුරෙහි එකත්පස් ව සිටියේ වෙයි.

භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ඵ පොභෝ දවස්හි ශීඝ්‍රස්නාන කළ නවකොමු පිළි සහලක් හැඳ අමු හිතණ මිටක් ගෙන එකත්පසෙක සිටි ජාත්‍යසෞඛ්‍යී බමුණු දුටු සේක. දූක ජාත්‍යසෞඛ්‍යී බමුණුහට තෙල කරුණ වදල සේක:

බ්‍රාහ්මණය, තෝ එපොභෝ දවස්හි ශීඝ්‍රස්නාන කෙළේ, නවකොමු පිළි සහලක් හැඳ අමු හිතණ මිටක් ගෙන කවර හෙයින් එකත්පස්හි සිටියෙහිදැයි? බ්‍රාහ්මණය, අද බ්‍රාහ්මණ කුලයට කුමක් වේ දැයි?

හවත් ගෞතමයන්වහන්ස, අද බ්‍රාහ්මණ කුලයට පාපයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණීය (ශොධනය) වේ යයි.

බ්‍රාහ්මණය, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණීය කවර පරිද්දෙකින් වේ දැයි?

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙ ලොවහි බමුණෝ ඒ පොභෝ දවස්හි හිස් සෝද නහා නවකොමුපිළි සහල හැඳියාහු අමු ගොමින් බිම පිරිබඩ කොට නිල් කුසනණින් අතුරා වැලි ඉවුරු හා ගිනිහල් ගෙය හා අතර ශය්‍යා කෙරෙත්. ඔහු ඒ රූ තෙවරක් නැඟී සිට බැඳැදිලි ව ගිනිදෙව් වදනාහ. “හවත්හට ප්‍රත්‍යවරොහණය (පාපශොධන) කරමහ, හවත්හට ප්‍රත්‍යවරොහණය කරමහ”යි. බොහෝ ගිනෙලිනුදු වෙඬරුමෙකුදු ගිනිදෙවියා සතප්වති. එ රූ ඇවැමෙන් ඒ පිණි කැසුතු දැයින් හා ජිදිය යුතු දැයින් බමුණුදු සතප්වති. හවත් ගෞතමයන්වහන්ස, මෙසෙයින් බමුණන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය වේ යයි.

බ්‍රාහ්මණය බමුණන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය අන්පරිදි වෙයි. ආයතීයන්ගේ විනයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය අන් පරිදි වේ යයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ආයතීයන්ගේ විනයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය කියෙයින් වේ දැයි? හවත් ගෞතමයන්වහන්සේ ආයතීයන්ගේ විනයෙහි යම් පරිදි ප්‍රත්‍යවරොහණය වේ නම් එ පරිදි මට දහම් දෙසන සේක් නම් මැනවු යි.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුණාහි, සාධුකං මනසි කරොහි, හාසිස්සාමිති. එවලෙහාති බො ජාණ්‍දෙස්සාණි බ්‍රාහ්මණො හගවතො පච්චස්සෙසාසි. හගවා එතදවොච:

ඉධ බ්‍රාහ්මණ අරියසාවතො ඉති පටිසංචික්ඛති: පාණාතිපාතස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛාය පාණාතිපාතං පජහති, පාණාතිපාතා පච්චාරොහති, අදින්නාදනස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛාය අදින්නාදනං පජහති, අදින්නාදනා පච්චාරොහති, කාමෙසු මිච්ඡා වාරස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛාය කාමෙසු මිච්ඡාවාරං පජහති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පච්චාරොහති. මුසාවාදස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති, සො ඉති පටිසංඛාය මුසාවාදං පජහති, මුසාවාද පච්චාරොහති, පිසුන්‍යාය වාචාය බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛාය පිසුන්‍යං වාචං පජහති. පිසුන්‍යාය වාචාය පච්චාරොහති. ඵරුසාය වාචාය බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛාය ඵරුසං වාචං පජහති, ඵරුසාය වාචාය පච්චාරොහති, සම්ච්ඡෙදප්පාපස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛාය සම්ච්ඡෙදප්පාපං පජහති, සම්ච්ඡෙදප්පාපා පච්චාරොහති, අභිජ්ඣාය බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති. සො ඉති පටිසංඛාය අභිජ්ඣං පජහති, අභිජ්ඣාය පච්චාරොහති. ව්‍යාපාදස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති, සො ඉති පටිසංඛාය ව්‍යාපාදං පජහති, ව්‍යාපාද පච්චාරොහති, මිච්ඡාදිට්ඨියා බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො වෙච ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤාති, සො ඉති පටිසංඛාය මිච්ඡාදිට්ඨියං පජහති, මිච්ඡාදිට්ඨියා පච්චාරොහති, එවං බො බ්‍රාහ්මණ අරියස්ස චිත්තයෙ පච්චාරොහණි හොතිති.

අඤ්ඤාතා හො ගොතම බ්‍රාහ්මණානං පච්චාරොහණි, අඤ්ඤාතා ච පන අරියස්ස චිත්තයෙ පච්චාරොහණි හොතිති. ඉමිස්සා ච හො ගොතම අරියස්ස චිත්තයෙ පච්චාරොහණියා බ්‍රාහ්මණානං පච්චාරොහණි කල්පනාගසති යොළුසි.

අභික්ඛන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්දපෙතං සරණං ගතකති.

බමුණ, එසේ නම් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමිසි පින්වතුන් වහන්ස, එසේයැ යි ජාත්‍යසෞඛ්‍ය බ්‍රාහ්මණ භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස් වී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක.

බමුණ, මෙ සස්තෙහි අරිසවු මෙසේ නුවණින් සලකන්නේ ය. පණිවෘතයෙහි ලාමක විපාක ඉහත්මයෙහින් අභිසම්පරාහිත් වෙ මැ යි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා පණිවෘත හැරලයි. පණිවෘතයෙන් ප්‍රත්‍යව-රොහණ කෙරෙ යි. අධිනාදන්හුගේ ලාමක විපාක ඉහත්මයෙහි හා අභිසම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා අධිනාදන් හැර ලයි. අධිනාදන්හි ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. කාමයෙහි මිසභසරෙහි ලාමක විපාක දිට්‍රදූමියෙහි හා සම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා කාමයෙහි මිසභසර හැරලයි. කාමයෙහි මිසභසරින් ප්‍රත්‍යව-රොහණ කෙරෙ යි. මුසවෘතයෙහි ලාමක විපාක දිට්‍රදූමියෙහි හා අභිසම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මුසවෘත හැරලයි. මුසවෘතයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. පිසුණු බස් හි ලාමක විපාක දිට්‍රදූමියෙහි හා සම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා පිසුණු බස් හැර ලයි. පිසුණු බසින් ප්‍රත්‍යවරොහණ කරයි. පරොස්බස්හි ලාමක විපාක දිට්‍රදූමියෙහි හා සම්පර හි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා පරොස්බස් හැරලයි. පරොස්බසින් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. සම්ඵප්‍රලාපයාගේ ලාමක විපාක දිට්‍රදූමියෙහි හා සම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා සම්ඵප්‍රලාපය හැරලයි. සම්ඵප්‍රලාපයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙ යි. අභිධ්‍යාවගේ ලාමක විපාක දිට්‍රදූමියෙහි හා සම්පරාහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා අභිධ්‍යා හැරලයි. අභිධ්‍යායෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණය කෙරෙයි. ව්‍යාපාදයාගේ ලාමක විපාක ඉහත්මයෙහි හා සම්පරාහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා ව්‍යාපාදය හැරලයි. ව්‍යාපාදයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටි-හුගේ ලාමක විපාක ඉහත්මයෙහි හා සම්පරාහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය හැරලයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කෙරෙයි. බමුණ මෙසේ ආයතීයන්ගේ උත්තයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණ වෙ යයි.

පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය අන්පරිදි වෙයි. ආයතීච්ඡනයෙහි ප්‍රත්‍යවරොහණය අන් පරිදිම වෙයි. ආයතීච්ඡනයෙහි එන මේ ප්‍රත්‍යවරොහණයේ සොළොස්වන කලාවට ද බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රත්‍යවරොහණය නො අගනේ යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද සිට මා දිවිහිමියෙන් (තෙරුවන්) සරණ ගිය උවසු කොට දරන සේක් ව යි.

අරියපච්චාරොහණී සූතකං

ඉඬ හික්කවෙ අරියසාවකො ඉති පටියඤ්ඤානි: පාණානිපාතසස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨෙ වෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤානි. සො ඉති පටියඤ්ඤාය පාණානිපාතං පඡහති. පාණානිපාතා පච්චාරොහති -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨියා බො පාපකො විපාකො දිට්ඨෙ වෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ඤානි. සො ඉති පටියඤ්ඤාය මිච්ඡාදිට්ඨිං පඡහති, මිච්ඡාදිට්ඨියා පච්චාරොහති. අයං වුට්ඨති හික්කවෙ අරියා පච්චාරොහණ්ති.

සචාරව ප්‍රකාශන

පාණාතිපාතො බො බ්‍රාහ්මණ ඔරිමං තීරං, පාණාතිපාතා වෙරමණි පාරිමං තීරං. අදින්නාද්නා බො බ්‍රාහ්මණ ඔරිමං තීරං, අදින්නාද්නා වෙරමණි පාරිමං තීරං. කාමෙස්ස ටිච්ඡාවාරො බො බ්‍රාහ්මණ ඔරිමං තීරං, කාමෙස්ස ටිච්ඡාවාරා වෙරමණි පාරිමං තීරං. චුසාවාදෙ ඔරිමං තීරං, චුසාවාදෙ වෙරමණි පාරිමං තීරං. පිසුනාවාවා ඔරිමං තීරං, පිසුනාය වාවාය වෙරමණි පාරිමං තීරං. ඵරුසා වාවා ඔරිමං තීරං, ඵරුසාය වාවාය වෙරමණි පාරිමං තීරං. සමච්ඡාලාපසා ඔරිමං තීරං, සමච්ඡාලාපා වෙරමණි පාරිමං තීරං. අභිජක්ඛා ඔරිමං තීරං, අභිජක්ඛා පාරිමං තීරං. ව්‍යාපාදෙ ඔරිමං තීරං, අභිජාපාදෙ පාරිමං තීරං. ටිච්ඡාදිට්ඨි ඔරිමං තීරං, සමඤ්ඤාදිට්ඨි පාරිමං තීරං, ඉදං බො බ්‍රාහ්මණ ඔරිමං තීරං, ඉදං පාරිමං තීරං.

10. 4. 2. 2

අරිය පව්වාරොහණී සූත්‍රය

මහණෙනි, නොපට ආයඤ්ච්‍යාචරොහණය දෙසන්නෙමි. එය අසවු...
භාග්‍යවතුන්වහන්සේ තෙල වදල සේක:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි අරියවු මෙසේ නුවණින් සලකයි. ප්‍රාණ ඝාතයාගේ ලාමක විපාක දිටුදූමියෙහි හා සම්පරායෙහි හා වෙයි, හේ මෙසේ නුවණින් සලකා පණිවා හැර ලයි. ප්‍රාණඝාතයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කරයි....මිඨ්‍යාදෘෂ්ටියගේ ලාමක විපාක දිටුදූමියෙහි හා සම්පරායෙහි හා වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා මිඨ්‍යාදෘෂ්ටිය හැර ලයි. මිසදිටුයෙන් ප්‍රත්‍යවරොහණ කරයි. මහණෙනි, මේ ආයඤ්ච්‍යාචරොහණය යි කියනු ලැබේ.

10. 4. 2. 3

සංගාරව සූත්‍රය

එකල්හි සඬිගාරව බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ කරා එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය ... එකත්පස් ව හුන් සඬගාරව බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය. පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඔරිමතීරය කවරේය, පාරිමතීරය කවරේය යි?

බ්‍රාහ්මණය, ප්‍රාණඝාතය ඔරිමතීරය යි. ප්‍රාණඝාතයෙන් චිරමණය පාරිමතීරය යි. බ්‍රාහ්මණය, අධිනාදන් ඔරිමතීරය යි. අධිනාදනින් චිරමණය පාරිමතීරය යි. බ්‍රාහ්මණය, කාමමිඨ්‍යාවාරය ඔරිමතීරය යි. කාමමිඨ්‍යාවාරයෙන් චිරමණය පාරිමතීරය යි. බ්‍රාහ්මණය, මුසාවාදය ඔරිමතීරය යි. මුසාවාදයෙන් චිරමණය පාරිමතීරය යි. පිසුනුබස ඔරිමතීරය යි. පිසුනුබසින් චිරමණය පාරිමතීරය යි. පරොස්බස ඔරිමතීරය යි. පරොස්බසින් චිරමණය පාරිමතීරය යි. සම්ඵප්‍රලාපය ඔරිමතීරය යි. සම්ඵප්‍රලාපයෙන් චිරමණය පාරිමතීරය යි. අභිධ්‍යාව ඔරිමතීරය යි. අනභිධ්‍යාව පාරිමතීරය යි. ව්‍යාපාදය ඔරිමතීරය යි. දව්‍යාපාදය පාරිමතීරය යි. මිඨ්‍යාදෘෂ්ටිය ඔරිමතීරය යි. සම්‍යග්දෘෂ්ටිය පාරිමතීරය යි. බ්‍රාහ්මණය, මේ ඔරිමතීරය වෙයි. මේ පාරිමතීරය වෙයි.

1. අප්පකා තෙ මනුසෙසසු යෙ ජනා පාරගාමීනො,
අථායං ඉතරා පජා තීරමෙවානු ධාවතී,
2. යෙ ව බො සමුද්දක්ඛානෙ ධම්මෙ ධම්මානුවඤ්ඤානො,
තෙ ජනා පාරමෙසසන්නි මච්චුධෙය්‍යං සුදුන්නරං.
3. කණ්ණං ධම්මං විප්පභාය සුක්කං භාවෙථ පණ්ණිනො
ඔකා අනොකං ආගමම විවෙකෙ යත් දුරමං.
4. නත්‍රාහිරතිමිච්චෙය්‍ය හිත්වා කාමෙ අකිඤ්ඤානො
පරියොදපෙය්‍ය අක්කානං වික්කකෙලසෙහි පණ්ණිනො.
5. යෙසං සම්මොධි අබ්බෙසු සත්ථා වික්කං සුභාවිතං
ආදනපට්ඨිසසග්ගෙ අනුපාදය යෙ රතා
බිණ්ණසවා පුත්තිමත්තො තෙ ලොකෙ පරිනිබ්බුතා ති.

සඬගාරට සුත්තං තතියං.

10. 4. 2. 4

ඔරිමතිර සුත්තං

ඔරිමඤ්ඤ වො භික්ඛවෙ තීරං දෙසිසසාමි, පාරිමඤ්ඤ තීරං, නං සුභාථ
-පෙ- කතමඤ්ඤ භික්ඛවෙ ඔරිමං තීරං? කතමඤ්ඤ පාරිමං තීරං?

පාණාතිපාතො බො භික්ඛවෙ ඔරිමං තීරං, පාණාතිපාතා වෙරමණි
පාරිමං තීරං. අදින්නාදනං ඔරිමං තීරං, අදින්නාදනා වෙරමණි පාරිමං තීරං.
කාමෙසු මිච්ඡාවාරො ඔරිමං තීරං, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා වෙරමණි පාරිමං
තීරං. මුසාවාදෙ ඔරිමං තීරං, මුසාවාද වෙරමණි පාරිමං තීරං. පිසුණා වාවා
ඔරිමං තීරං, පිසුණාය වාවාය වෙරමණි පාරිමං තීරං. එරුසා වාවා ඔරිමං
තීරං, එරුසාය වාවාය වෙරමණි පාරිමං තීරං. සමුප්පලාපො ඔරිමං තීරං,
සමුප්පලාපා වෙරමණි පාරිමං තීරං. අභිජ්ඣා ඔරිමං තීරං, අනභිජ්ඣා
පාරිමං තීරං. ව්‍යාපාදෙ ඔරිමං තීරං, අව්‍යාපාදෙ පාරිමං තීරං. මිච්ඡාදිට්ඨි
ඔරිමං තීරං, සමමා දිට්ඨි පාරිමං තීරං. ඉදං බො භික්ඛවෙ ඔරිමං තීරං, ඉදං
පාරිමං තීරන්ති.

1. අප්පකා තෙ මනුසෙසසු යෙ ජනා පාරගාමීනො
අථායං ඉතරා පජා තීර මෙවානුධාවති

- 10. 4. 2. 4**
ଓରିମକିର ସ୍ତ୍ରୀ

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. යෙ ව බො සමුදසංගතෙ ධම්මෙ ධම්මානුවත්තො
නෙ ජනා පාරමෙසුන්ති ම චූඨෙය්‍යං සුදුන්නරං.
3. කණ්‍යං ධම්මං විප්පහාය සුක්කං භාවෙථ පණ්ඩිතො
ඔකා අනොකං ආගමිතං විවෙකෙ යත් දුරමං.
4. තත්‍රාහි රතිමිවෙජ්‍යා හිත්වා කාමෙ අතිඤ්ඤානො
පරියොදපෙය්‍ය අත්තානං විත්තකෙලසෙහි පණ්ඩිතො.
4. යෙසං සමේවාධි අබ්බසු සමුච්ඡා වීර්‍යං සුභාවිතං
ආද්‍යතපට්ඨිසංගො අනුපාදය යෙ රතා
බිණ්ණසවා පුත්තිමනෙතො තෙ ලොකෙ පරිතිබ්බතා ති.

10. 4. 2. 5

පයම අධමම සුත්තං.

අධමමො ව හික්ඛවෙ චේදිතබ්බො අනෙසො ව, ධම්මො ව චේදිතබ්බො
අනෙසො ව. අධමමඤ්ඤා විදිත්වා අනත්ඤ්ඤා, ධමමඤ්ඤා විදිත්වා අත්ඤ්ඤා යථා
ධමමො යථා අනෙසො තථා පටිපජ්ජන්ති.

කතමො ව හික්ඛවෙ අධමමො ව අනෙසො ව:

පාණාතිපාතො, අදින්නාදනං කාලෙසු මිච්ඡාවාරො, මුසාවාදෙ පිසුනා
වාවා, ඵරුසාවාවා, සමච්ඡාලාපො, අභිජ්ඣා, ව්‍යාපාදෙ, මිච්ඡාදිට්ඨි. අයං
චූචති හික්ඛවෙ අධමමො ව අනෙසො ව.

කතමො ව හික්ඛවෙ ධම්මො ව අනෙසො ව:

පාණාතිපාතා වෙරමණී, අදින්නාදනා වෙරමණී, කාලෙසු මිච්ඡාවාරා
වෙරමණී, මුසාවාද වෙරමණී, පිසුනාය වාවාය වෙරමණී, ඵරුසාය වාවාය
වෙරමණී, සමච්ඡාලාපා වෙරමණී, අනභිජ්ඣා, අව්‍යාපාදෙ, සමොදිට්ඨි, අයං
චූචති හික්ඛවෙ ධම්මො ව අනෙසො ව.

අධමමො ව හික්ඛවෙ චේදිතබ්බො අනෙසො ව, ධම්මො ව චේදිතබ්බො
අනෙසො ව, අධමමඤ්ඤා විදිත්වා අනත්ඤ්ඤා, ධමමඤ්ඤා විදිත්වා අත්ඤ්ඤා යථා
ධමමො යථා අනෙසො තථා පටිපජ්ජන්තිනි ඉති යං තං චුත්තං, ඉදමෙතං
පටිච්ච චුත්තන්ති.

2. යම් ම කෙනෙක් මොනොවට දෙසන ලද ධර්මයෙහි ධර්මානුචරිත වෙත් ද ඒ ජනයෝ සුදුසුකරණයකට ය තරණය කොට පරතිරයට යෙත්.

3. ඔකසඛාසාන ගිහිගෙන් නික්ම අනොක සඛාසාන පැවිද්දට පැමිණ යම් විවෙකයෙක් හි දුකයේ සිත් අලවා වෙසේද, ඒ පණ්ඩිත තෙම කෘෂ්ණ ධර්ම හැරපියා ශුක්ලධර්ම වඩනේ ය.

4. රාගාදී කිංකරන රහිත වූයේ කාමයත් හැරපියා අභිරතිය රැස්නේ ය. පණ්ඩිත තෙම විහ්‍රාන්තයන්ගෙන් සිත පයව්වදන කෙරෙයි.

5. යමකුත් විසින් සමොධ්‍යායනයන්හි මොනොවට සිත සුභාවිත ද යම් කෙනෙකුත් උපාදාන විසින් නො ගෙන ආදානප්‍රතිපත්තියෙහි ඇලුනාහු ද දැනුනිමත් වූ එ ක්ෂණාශ්‍රවයෝ පස්කදලොව හි පිරිනිවුණහ යි.

10. 4. 2. 5

පද්ම අධ්‍යයන

මහණෙනි, අධර්මය හා අනර්ථය හා දතයුත්තේ ය. ධර්මය හා අර්ථය හා දතයුත්තේ ය. අධර්මය හා අනර්ථය හා දන ධර්මය හා අර්ථය හා දන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් එ පරිදි පිළිපැදිය යුතු.

මහණෙනි, අධර්මය හා අනර්ථය හා කවරේ යත්:

ප්‍රාණසාතය අදිනනාදනය කාමමිථ්‍යාවාරය මුසාවාදය පිසුනවා වාය ඵලසාවාය ය සමප්‍රලාපය අභිධ්‍යාය ව්‍යාපාදය මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය යි. මහණෙනි, මේ අධර්මය හා අනර්ථය හා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ධර්මය හා අර්ථය හා කවරේ යත්?

ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය, අදිනනාදනයෙන් විරමණය, කාමමිථ්‍යා-වාරයෙන් විරමණය, මුසාවාදයෙන් විරමණය, පිසුනුවායෙන් විරමණය, පරොස්ඛයෙන් විරමණය, සමප්‍රලාපයෙන් විරමණය, අනභිධ්‍යාය, අව්‍යාපාදය, සමාක්ෂ්‍යය යි. මහණෙනි, මේ ධර්ම හා අර්ථ හා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අධර්මය හා අනර්ථය හා දතයුත්තේ ය. ධර්මය හා අර්ථය දතයුත්තේ ය. අධර්මය ද දන අනර්ථය ද දන ධර්මය හා අර්ථය හා දන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අර්ථය යම් පරිදි වේ නම් එ සේ පිළිපැදිය යුතු ය යි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ පිණිස කියන ලද යි.

10. 4. 2. 6

දුතිය අධමම සුතතං

අධමො ව භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො, ධම්මො ව, අනස්සොව වෙදිතබ්බො අස්සො ව. අධමමෙකං විදිතා ධම්මෙකං, අනස්සංකං විදිතා අස්සංකං යථා ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජතබ්බන්ති ඉදමවොව හගවා, ඉදං වතා සුගතො උට්ඨායාසනා විහාරං පාවිසි.

අප්ථ ඛො තෙසං භික්ඛුනං අවිරපක්කන්තස්ස හගවතො එතදහොසි: ඉදං ඛො නො ආවුසො හගවා සඬ්ඛින්නෙන උද්දෙසං උද්දිසිත්වා විජාරෙන අස්සං අවිහරිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, “අධමො ව භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො ධම්මො ව, අනස්සොව වෙදිතබ්බො අස්සො ව. අධමං ව විදිතා ධම්මෙකං, අනස්සංකං විදිතා අස්සංකං, යථා ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජතබ්බන්ති.

කො නු ඛො ඉමස්ස හගවතා සඬ්ඛින්නෙන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙන අස්සං අවිහරන්තස්ස විජාරෙන අස්සං විහරෙය්‍යාති?

අප්ථ ඛො තෙසං භික්ඛුනං එතදහොසි:

අයං ඛො ආයස්මා මහා කච්චානො සත්ථු වෙව සංවණ්ණිතො, සමහාවිතො ව විශ්ඤානං සමුභවාරිතං, පහොතිවායස්මා මහා කච්චානො ඉමස්ස හගවතා සඬ්ඛින්නෙන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙන අස්සං අවිහරන්තස්ස විජාරෙන අස්සං විහරිතුං. යනතුන මයං යෙනායස්මා මහා කච්චානො තෙනුපසංඝිකමෙය්‍යාම, උපසංඝිකමිත්වා ආයස්මන්තං මහා කච්චානං එතමස්සං පුච්ඡෙය්‍යාම. යථා නො ආයස්මා මහාකච්චානො ව්‍යාකරිස්සති, තථා නං ධාරෙස්සාමාති.

අප්ථ ඛො තෙ භික්ඛු යෙනායස්මා මහාකච්චානො තෙනුපසංකමිංසුං. උපසංකමිත්වා ආයස්මතා මහා කච්චානෙන සඤ්ඤාං සමොදාදිංසු, සමොදාදනියං කපං සාරාණියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු, එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මන්තං මහා කච්චානං එතදවොචුං:

10. 4. 2. 6

දුතිය අධමම සූත්‍රය

මහණෙනි, අධර්ම හා ධර්ම හා දතයුත්තේ ය. අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දතයුත්තේ ය. අධර්ම හා ධර්ම හා දැන අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දැන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අඤ්ඤා යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතු යයි. භාග්‍යවතුන්වහන්සේ මෙය වදළු සේක. සුගතයන්වහන්සේ මෙය වදාරා හුනස්නෙන් නැගී විහාරයට පිවිසි සේක.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි නොබෝ කල් ඇතිවත් ම එ මහණුනට තෙල සිත විය. ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට සැකෙවින් මේ උද්දේසය උදෙසා විතර විසින් අරුත් නො බෙදා හුනස්නෙන් නැගී වෙහෙරට පිවිසි සේක, “මහණෙනි, අධර්ම හා ධර්ම හා දතයුත්තේ ය. අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දතයුත්තේ ය. අධර්ම හා ධර්ම හා දැන අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දැන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අඤ්ඤා යම් පරිදි වේ නම් එපරිදි පිළිපැදිය යුතුය”යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උද්දේසයාගේ අඤ්ඤා කවරෙක් නම් විතර විසින් බෙදන්නේදැ යි?

ඉක්බිති එ මහණුනට තෙල සිත විය.

“මේ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවෝ ශාක්‍යයන් විසිනුදු සංවර්ණිකයහ. විඤ්ඤාමසරුන් විසිනුදු සමභාවිකය හ. ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ උද්දේශයාගේ අඤ්ඤා විස්තර විසින් විභජනය කිරීමට පොහොනෙන් වෙයි. අපි ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් කරා එළඹමෝ නම්, එළඹ, ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් තෙල අරුත් පුළුල්වන්නෝ නම්, යම් සෙයකින් ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවෝ අපට ව්‍යාකරණ කෙරෙත් නම් එ සෙයින් එය ධරන්නෝ නම් යෙහෙකැ”යි.

එ කල්හි ඒ භික්ෂූහු ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් කරා එළඹිය හ. එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන් හ. එකත්පසෙක හුන් එ මහණුහු ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන්ට තෙල සැළකලහ:

“ඉදං ඛො නො ආවුසො කච්චාන භගවා සංඛිනෙතන උද්දෙසං උද්දිසිකා විජාරොන අත්ථං අවිභජිකා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, “අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනපො ච වෙදිතබ්බො අපො ච, අධම්මඤ්ඤි විදිකා ධම්මඤ්ඤි අනත්ඤ්ඤි විදිකා අත්ඤ්ඤි යථා ධම්මො යථා අපො, තථා පටිපජජිතබ්බන්ති”. තෙසං නො ආවුසො අවිරජකකතස්ස භගවතො එතදහොසි: “ඉදං ඛො නො ආවුසො භගවා සංඛිනෙතන උද්දෙසං උද්දිසිකා විජාරොන අත්ථං අවිභජිකා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො. “අධම්මො ච භික්ඛවෙ වෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනපො ච වෙදිතබ්බො අපො ච, අධම්මඤ්ඤි විදිකා ධම්මඤ්ඤි අනත්ඤ්ඤි විදිකා අත්ඤ්ඤි යථා ධම්මො, යථා අපො, තථා පටිපජජිතබ්බන්ති”.

කො නු ඛො ඉමස්ස භගවතා සංඛිනෙතන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරොන අත්ථං අවිභක්තස්ස විජාරොන අත්ථං විභජෙය්‍යා”ති තෙසං නො ආවුසො අමනාකං එතදහොසි:

“අයං ඛො ආයස්මා මහා කච්චානො සත්ථු වෙච සංවණ්ණිතො, සමහාවිතො ච විඤ්ඤානං සමුභමවාරිනං. පහොති චා යස්මා මහා කච්චානො ඉමස්ස භගවතා සංඛිනෙතන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරොන අත්ථං අවිභක්තස්ස විජාරොන අත්ථං විභජිතුං. යං නූන මයං යෙනායස්මා මහා කච්චානො තෙනුපසංකමෙය්‍යාම, උපසංඛිතමිකා ආයස්මිනං මහා කච්චානං එතමත්ථං පුට්ඨෙය්‍යාම. යථා නො ආයස්මා මහා කච්චානො ව්‍යාකරිස්සති, තථා නං ධාරෙස්සාමා”ති විභජනායස්මා මහාකච්චානො ති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සාරත්තො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමච මූලං, අතික්කමම බන්ධං, සාබාපලංසෙ සාරං පරියෙසිතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍ය, එවං සමපදමීදං. ආයස්මිනං සත්ථු සමමුඛිතො තං භගවතං අභිසිකා අමෙත එතමත්ථං පටිපුච්ඡිතබ්බං මඤ්ඤප්. සොහාවුසො භගවා ජානං ජානාති, පස්සං පස්සති. චක්ඛුහුතො ඤාණහුතො ධම්මහුතො බ්‍රහ්මහුතො චත්තා පචත්තා අත්ථස්ස නිකේතනා අමතස්ස දුතා ධම්මස්සාමී තථාගතො. සො වෙච පනෙතස්ස කාලො අහොසි යං තුමෙත භගවතංයෙව උපසංඛිතමිකා එතමත්ථං පුට්ඨෙය්‍යාම. යථා ඛො¹ භගවා ව්‍යාකරෙය්‍ය, තථා නං ධාරෙය්‍යාමා ති.

1. යථා නො, පිචු,

“ඇවැත් කාන්තායනගෙන, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැකෙවින් මේ උද්දෙයස උදෙසා විතර විසින් අරුත් විභාග නො කොට හුනස්නෙන් නැගී විහාරයට පිවිසිය හ, මහණෙනි, අධර්ම හා ධර්ම හා දතයුත්තේ ය. අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දතයුත්තේ ය. අධර්ම හා ධර්ම හා දන අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දන ධර්මය යම් පරිදි වේ නම් අඤ්ඤා යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුය’යි. ඇවැත්නි, එ අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි නො බෝ කල් වත් ම තෙල අදහස විය: ‘ඇවැත්නි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැකෙවින් මේ උද්දෙයස උදෙසා විතර විසින් අරුත් විභාග නො කොට හුනස්නෙන් නැගී විහාරයට වත් හ, මහණෙනි, අධර්මය හා ධර්මය හා දතයුත්තේ ය. අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දතයුත්තේ ය. අධර්මය හා ධර්මය හා දන අනඤ්ඤා හා අඤ්ඤා දන ධර්මය යම් පරිදි වේ ද අඤ්ඤා යම් පරිදි වේ ද එසේ පිළිපැදිය යුතුය’ යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන උද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන උද මේ උද්දෙයසයාගේ අඤ්ඤා කවරෙක් විතර විසින් විභාග කෙරේද’යි. ඇවැත්නි, එ අපට තෙල සිත විය:

“මේ ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායන තෙරණුවෝ ශාඛාන් වහන්සේ විසින්ද සංවර්ණිකය හ. විඤ්ඤා සමුච්ඡාරුත් විසින්ද සම්භාවිතය හ. ආයුෂ්මත් මහා-කාන්තායන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන උද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන උද මේ උද්දෙයසයාගේ අඤ්ඤා විතර විසින් විභාග කරන්නට පොහොනාහු වෙති. අපි ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායන තෙරුන් වෙත එළඹමෝ නම්, එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායන තෙරුන් තෙල අරුත් පුළුවස්නමෝ නම්, ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායන තෙරණුවෝ අපට යම් පරිදි ව්‍යාකරණ කෙරෙත් නම් එ පරිදි එය දරමෝ නම් ඉතා යෙහෙකැ’යි. ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායන තෙරණුවෝ විභජනය කෙරෙත්වා යි.

“ඇවැත්නි, යම් පරිදි හරයෙන් අඤ්ඤා ඇති සාරය සොයන සාර-පයෙඤ්ඤා කරන පුරුෂයෙක් හර ඇති සිටුනා මහරුකක්හුගේ මුල ඉක්ම කඳ ඉක්ම අතුපතරෙහි සාරය සෙවිය යුතු කොට හඟනේ නම් මේ එබඳු උපමායෙකි. ආයුෂ්මත්තට ශාඛාන් වහන්සේ සම්මුඛිභූත වත් ම එ හඟවත්හු ඉක්ම අප තෙල අරුත් පිළිවිසිය යුතු කොට හඟනාහුය. ඇවැත්නි, දන්තා වූ ම ඒ භාග්‍යවත්හු දන්තා හ. දක්තාහු ම දක්තා හ. වක්ෂුර්භූත වූ ඤ්ඤාභූත වූ ධර්මභූත වූ බ්‍රහ්මභූත වූ තපාගතයෝ වක්තෘ හ. ප්‍රවර්තෘ හ. අඤ්ඤාගේ නිර්වෘත්තෘ හ. අමාතයගේ දතෘ හ. ධර්මසාම්භ. යම් හෙයකින් තෙපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම කරා එළඹ තෙල අරුත් පුළුවස්නා නම් තෙල කරුණ පිණිස එම කල් විය. භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ යම් පරිදි නොපට ව්‍යාකරණ කරන සේක් නම් එ පරිදි එය දරව’ යි.

අද්ධා ආවුසො කච්චාන හගවා ජානං ජානාති, පසං පසසති, චක්ඛු භූතො ඤාණභූතො ධම්මභූතො බ්‍රහ්මභූතො චක්ඛා පචක්ඛා අත්ඤා නිනෙන්තා අමතස්ස දතා ධම්මස්සාමී තථාගතො. යො චෙව පනෙනස්ස කාලො අහොසි යං මයං හගවනතංයෙව උපසඬකමිත්වා එතමත්ථං පුච්ඡෙය්‍යාම, යථා නො හගවා ව්‍යාකරෙය්‍ය, තථා නං ධාරෙය්‍යාම, අපිවායස්මා මහා කච්චානො සත්ථු චෙව සංවණ්ණතො, සමාචිනො ච විඤ්ඤානං සමුහලොචිතං, පහොතිවායස්මා මහා කච්චානො ඉමස්ස හගවතා සඬබ්බිකෙන්න උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිහතස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං විහජිතුං. විහජනායස්මා මහා කච්චානො අගරුං කරිත්වා¹ ති.

තෙනභාවුසො පුණාරථ, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිස්සාමිති. ‘එව-මාවුසො’ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො මහාකච්චානස්ස පච්චසෙසාසු*. ආයස්මා මහා කච්චානො එතදචොච:

යං ඛො නො ආවුසො හගවා සඬබ්බිකෙන්න උද්දෙසං උද්දිට්ඨො විත්ථාරෙන අත්ථං අවිහජිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, “අධම්මො ච භික්ඛවො චෙදිතඛෙඛා ධම්මො ච, අනත්ථො ච චෙදිතඛෙඛා අත්ථො ච, අධම්මඤ්ඤා විදිත්වා ධම්මඤ්ඤා, අනත්ථං ච විදිත්වා අත්ථඤ්ඤා යථා ධම්මො, යථා අත්ථො, තථා පටිපජ්ජිතඛන්ති”.

කතමො වාවුසො අධම්මො, කතමො ච ධම්මො, කතමො ච අනත්ථො, කතමො ච අත්ථො:

පාණාතිපාතො ආවුසො අධම්මො, පාණාතිපාතා චෙරමණි ධම්මො, යෙ ච පාණාතිපාත පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, අයං අනත්ථො. පාණාතිපාතා චෙරමණි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගවජන්ති, අයං අත්ථො.

අදික්ඛාදනං ආවුසො අධම්මො, අදික්ඛාදනා චෙරමණි ධම්මො, යෙව අදික්ඛාදනපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, අයං අනත්ථො, අදික්ඛාදනා චෙරමණි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගවජන්ති, අයං අත්ථො.

1. අගරු කරිත්වා- පිටු.

ඇවැත් කාන්තායනයෙනි, එකැතින් දන්නා වූ ම ඒ භාග්‍යවත්හු දනින් මැයි. දක්නාහු දකින් මැයි. වක්ෂුර්භූත වූ ඥානභූත වූ ධර්මභූත වූ බ්‍රහ්මභූත වූ තපාගතයන් වහන්සේ වක්තෘහ. ප්‍රවර්තෘහ. අක්කියාගේ කිරිනෙතෘහ. අමාතයාගේ දූතෘහ. ධර්මසාමීහ. යම් භෙයකින් අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම කරා එළඹි තෙල අරුත් පුළුටුස්නමෝ නම් තෙල කරුණු සඳහා එම කල් විය. යම් පරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ව්‍යාකරණ කරන සේක් නම් එ පරිදි එය දරම් හ. වැලිත් ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායන තෙරණුවෝ ශාසනාත් වහන්සේ විසිනුදු සංවර්ණිතය හ. විඤ්ඤාසමුප්පාදන විසිනුදු සමභාවිතයහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද තෙල උද්දෙසයාගේ අක්කිය විතර විසින් විභාග කිරීමට ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායනයෝ පොහොසත් හ. ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායනයෝ නො ගුරු කොට විභාග කෙරෙත්ව යි.

“ඇවැත්නි, එසේ වී නම් අසවු, මැනවින් මෙනෙහි කරවු, දෙසන්නෙමි”යි. ‘ඇවැත්නි, එසේය’ යි ඒ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායනයන් හට පිළිවදන් ඇස්වූ හ. ආයුෂ්මත් මහාකාන්තායන තෙමේ තෙල කීහ:

ඇවැත්නි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි, අධම්මය හා ධම්මය හා දත යුතුය. අනක්කිය හා අක්කිය හා දත යුතුය. අධම්මය හා ධම්මය හා දූත අනක්කිය හා අක්කිය හා දූත ධම්මය යම් සේ නම්, අක්කිය යම් සේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතු ය” යන යමක් සංක්ෂිප්තව උදෙසුම් කොට විතර විසින් අරුත් නො බෙදූ හුනස්නෙන් නැගී විභාරයට පිවිසි සේක් ද,

ඇවැත්නි, අධම්මය හා කවර, ධම්මය හා කවර, අනක්කිය හා කවර, අක්කිය හා කවර:

ඇවැත්නි, ප්‍රාණසාත්තය අධම්මයි. ප්‍රාණසාත්තයෙන් විරමණය ධම්මයි. ප්‍රාණසාත්තප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශල ධර්ම කෙනෙක් සමභව වෙත් නම් මේ අනක්කිය යි. ප්‍රාණසාත්තවිරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණ බවට යෙත් නම් මේ අක්කිය යි.

ඇවැත්නි, අදක්ඛාදනය අධම්මයි. අදක්ඛාදන විරමණය ධම්මයි. අදක්ඛාදන ප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශල ධර්මයෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනක්කිය යි. අදක්ඛාදනවිරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධර්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණ බවට යෙත් නම් මේ අක්කිය යි.

කාමෙස්ත්‍ර මිත්‍යාවාරො ආවුසො අධිමෙමා, කාමෙස්ත්‍ර මිත්‍යාවාරා වෙරමෙණි ධමෙමා, යෙ ච කාමෙස්ත්‍ර මිත්‍යාවාරපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො, කාමෙස්ත්‍ර මිත්‍යාවාරා වෙරමෙණි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

මුසාවාදෙ ආවුසො අධිමෙමා, මුසාවාද වෙරමෙණි ධමෙමා. යෙ ච මුසාවාද පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො, මුසාවාද වෙරමෙණි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති අයං අනෙකො.

පිසුනා වාචා ආවුසො අධිමෙමා, පිසුනාය වාචාය වෙරමෙණි ධමෙමා, යෙ ච පිසුනා වාචා පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. පිසුනාය වාචාය වෙරමෙණි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

ඵරුසා වාචා ආවුසො අධිමෙමා, ඵරුසාය වාචාය වෙරමෙණි ධමෙමා, යෙ ච ඵරුසවාචා පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො, ඵරුසාය වාචාය වෙරමෙණි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

සම්මසලාපො ආවුසො අධිමෙමා, සම්මසලාපා වෙරමෙණි ධමෙමා, යෙ ච සම්මසලාප පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො. සම්මසලාපා වෙරමෙණි පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

අභිරක්ඛා ආවුසො අධිමෙමා, අනභිරක්ඛා ධමෙමා, යෙ ච අභිරක්ඛා පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො, අනභිරක්ඛා පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

ව්‍යාපාදෙ ආවුසො අධිමෙමා, අව්‍යාපාදෙ ධමෙමා, යෙ ච ව්‍යාපාද පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති, අයං අනෙකො, අව්‍යාපාද පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො.

මිත්‍යාදිට්ඨි ආවුසො අධිමෙමා, සම්මාදිට්ඨි ධමෙමා, යෙ ච මිත්‍යාදිට්ඨි පච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධමො සමභවන්ති අයං අනෙකො, සම්මාදිට්ඨිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධමො භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, අයං අනෙකො,

ඇවැත්නි, කාමමිථ්‍යාවාරය අධම්මි යි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් විරමණය ධම්මි යි. කාමමිථ්‍යාවාරප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මියෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනන්ධි යි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් විරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශල ධම්මියෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණබවට යෙත් නම් මේ අනන්ධි යි.

ඇවැත්නි, මුසාවාදය අධම්මි යි. මුසාවාදයෙන් විරමණය ධම්මි යි. මුසාවාද ප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මියෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනන්ධි යි. මුසාවාදයෙන් විරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්මියෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණබවට යෙත් නම් මේ අනන්ධි යි.

ඇවැත්නි, පිසුනුවචනය අධම්මි යි. පිසුනුවචනයෙන් විරමණය ධම්මි යි. පිසුනුවචනප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මියෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනන්ධි යි. පිසුනුවචනයෙන් විරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් අකුශලධම්මියෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණබවට යෙත් නම් මේ අනන්ධි යි.

ඇවැත්නි, පරොස්බස අධම්මි යි. පරොස්බසින් විරමණය ධම්මි යි. පරොස්බස ප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශල ධම්මියෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනන්ධි යි. පරොස්බසින් විරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්මියෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණ බවට යෙත් නම් මේ අනන්ධි යි.

ඇවැත්නි, සමප්පලාපය අධම්මි යි. සමප්පලාපයෙන් විරමණය ධම්මි යි. සමප්පලාපප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මියෝ සමභවවෙත් නම් මේ අනන්ධි යි. සමප්පලාපයෙන් විරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශල ධම්මියෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණබවට යෙත්. මේ අනන්ධි යි.

ඇවැත්නි, අනඛ්‍යාව අධම්මි යි. අනඛ්‍යාව ධම්මි යි. අනඛ්‍යාප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මියෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනන්ධි යි. අනඛ්‍යාප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්මියෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණ බවට යෙත් නම් මේ අනන්ධි යි.

ඇවැත්නි, ව්‍යාපාදය අධම්මි යි. අව්‍යාපාදය ධම්මි යි. ව්‍යාපාදප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මියෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනන්ධි යි. අව්‍යාපාදප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්මියෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණබවට යෙත් නම් මේ අනන්ධි යි.

ඇවැත්නි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය අධම්මි යි. සම්‍යග්දෘෂ්ටිය ධම්මි යි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටි-ප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මියෝ සමභව වෙත් නම් මේ අනන්ධි යි. සම්‍යග්දෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්මියෝ භාවනා-යෙන් පරිපූර්ණබවට යෙත් නම් මේ අනන්ධි යි.

යං ඛො නො ආවුසො හගවා සඬබ්බෙතන උදෙසං උද්දිසිත්වා විජාරොන අත්ථං අවිහරිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො “අධම්මො ච භික්ඛවෙ චෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනස්සො ච චෙදිතබ්බො අස්සො ච, අධම්මඤ්ඤ විදිත්වා ධම්මඤ්ඤ, අනත්ඤ්ඤ විදිත්වා අත්ඤ්ඤ, යථා ධම්මො යථා අස්සො, තථා පටිපජ්ජිතබ්බන්ති”. ඉමස්ස ඛො අහං ආවුසො හගවතා සඬබ්බෙතන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරොන අත්ථං අවිහරිතස්ස එවං විජාරොන අත්ථං ආජානාමි, ආකඤ්චිමානා ච පන තුම්හෙ ආවුසො හගවතනං යෙව උපසඬක්ඛිත්වා එතමත්ථං පුට්ඨෙජ්ජායාම, යථා නො¹ හගවා ව්‍යාකරොති තථා නං ධාරෙය්‍යාමාති.

එවමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො මහාකච්චානස්ස භාසිතං දභිතජ්ඣො අනුමොදිත්වා උට්ඨායාසනා යෙන හගවා තෙනුපසඬක්ඛිමිංසු, උපසඬක්ඛිත්වා හගවතනං අභිවාදෙත්වා එතමතනං නිසිදිංසු, එකමතනං නිසිතනා ඛො තෙ භික්ඛු හගවතනං එතදවොචුං:

යං ඛො නො හතෙන හගවා සඬබ්බෙතන උදෙසං උද්දිසිත්වා විජාරොන අත්ථං අවිහරිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, “අධම්මො ච භික්ඛවෙ චෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනස්සො ච චෙදිතබ්බො අස්සො ච, අධම්මඤ්ඤ විදිත්වා ධම්මඤ්ඤ, අනත්ඤ්ඤ විදිත්වා අත්ඤ්ඤ, යථා ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජිතබ්බන්ති”. තෙසං නො හතෙන අමහාකං අවිරපක්කන්තස්ස හගවතො එතදහොසි: “ඉදං ඛො නො ආවුසො හගවා සඬබ්බෙතන උදෙසං උද්දිසිත්වා විජාරොන අත්ථං අවිහරිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො “අධම්මො ච භික්ඛවෙ චෙදිතබ්බො ධම්මො ච, අනස්සො ච චෙදිතබ්බො අස්සො ච අධම්මඤ්ඤ විදිත්වා ධම්මඤ්ඤ අනත්ඤ්ඤ විදිත්වා අත්ඤ්ඤ යථා ධම්මො යථා අස්සො තථා පටිපජ්ජිතබ්බන්ති”.

කො භු ඛො ඉමස්ස හගවතා සඬබ්බෙතන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරොන අත්ථං විහරෙය්‍යා”ති. තෙසං නො හතෙන අමහාකං එතදහොසි:

“අයං ඛො ආයස්මා මහා කච්චානො සත්ථුවෙව සම්මන්තීතො සමහා-විතො ච විඤ්ඤානං සමුභවාරිතං. පහොති වායස්මා මහාකච්චානො ඉමස්ස හගවතා සඬබ්බෙතන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරොන අත්ථං අවිහරිතස්ස විජාරොන අත්ථං විහරිතුං. යනාත්ත මයං යෙනායස්මා මහාකච්චානො තෙනුපසඬක්ඛමෙය්‍යාම, උපසඬක්ඛිත්වා ආයස්මතනං මහාකච්චානං එතමත්ථං පුට්ඨෙජ්ජායාම යථා නො ආයස්මා මහාකච්චානො ව්‍යාකරිස්සති තථා නං ධාරෙය්‍යාමාති. අපං ඛො මයං හතෙන යෙනායස්මා මහාකච්චානො තෙනුපසඬක්ඛිමිමා. උපසඬක්ඛිත්වා ආයස්මතනං මහාකච්චානං එතමත්ථං පුට්ඨිමා: තෙසං නො හතෙන ආයස්මතා මහාකච්චානෙන ඉමෙහි ආකාරෙහි ඉමෙහි පදෙහි ව්‍යාඤ්ජනෙහි අස්සො සුවිහරෙතාති.

1. වො මජ්ඣං.

“ඇවැත්නි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි, අධම්මය හා ධම්මය හා දතයුතුය. අනාත්මය හා අත්මය හා දතයුතුය. ධම්මය හා අධම්මය හා දූත අනාත්මය හා අත්මය හා දූත ධම්මය යම් සේ නම් අත්මය යම් සේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුය” යන යමක් සංක්ෂිප්තව උදෙසාම කොට විතර විසින් අරුත් නොබෙදූ හුනස්නෙන් නැගී විහාරයට පිවිසි සේක් ද, ඇවැත්නි, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසාම කළ විතර විසින් අරුත් නොබෙදූ මේ ධම්මයාගේ අත්මය විතර විසින් මෙසේ දැනිමි. ඇවැත්නි, තෙපි කැමැති වන්නාහු නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතම එළඹ මේ අත්මය විචාරවු. යම් පරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ප්‍රකාශකරන සේක් නම් එපරිදි එය දරවු යි.

ඇවැත්නි, එසේය යි ඒ මහණහු ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනාදනය කොට අනුමොදනා කොට හුනස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිය හ. එළඹ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන් හ. එකත් පසෙක හුන් ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

“වහන්ස, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අධම්මය හා ධම්මය හා දතයුත්තේය. අනාත්මය හා අත්මය හා දතයුත්තේය. අධම්මය හා ධම්මය හා දූත අනාත්මය හා අත්මය හා දූත ධම්මය යම් පරිදි වේ නම් අත්මය යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුය” යි, මේ උද්දේසයක් සැකෙවින් උදෙසා විතර විසින් අරුත් විභාග නොකොට හුනස්නෙන් නැගී වෙහෙරට වත් සේක් ද වහන්ස, ඒ අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි නොබෝ කල් වත් ම තෙල සිත විය; “ඇවැත්නි, අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි, අධම්මය හා ධම්මය හා දතයුතුය. අනාත්මය හා අත්මය හා දතයුතුය. ධම්මය හා අධම්මය හා දූත අනාත්මය හා අත්මය හා දූත ධම්මය යම් පරිදි වේ නම් අත්මය යම් පරිදි වේ නම් එපරිදි පිළිපැදිය යුතුය” යි. යමක් සංක්ෂිප්තව උදෙසාම කොට විතර විසින් අරුත් නොබෙදූ හුනස්නෙන් නැගී විහාරයට වත් සේක.

කවරෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැකෙවින් උදෙසා විතර විසින් අරුත් නොබෙදූ මේ උද්දේසයාගේ අත්මය විභජනය කෙරෙන්නේද” යි. වහන්ස, එ අපට තෙල සිත විය: “මේ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවෝ ශාස්තෘන් වහන්සේ විසින්ද සංවර්ණිතය හ. විඤ් සමුච්ඡාරුත් විසින්ද සම්භාවිතය හ. ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසා විතර විසින් අරුත් නොබෙදූ මේ උද්දේසයාගේ අත්මය විතර විසින් බෙදනට සමත් හ. අපි ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවන් කරා එළඹමෝ නම් එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් තෙල අරුත් පුළුවුන්නමෝ නම් ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවෝ අපට යම් පරිදි ව්‍යාකරණ කෙරෙත් නම් එය එ පරිදි දරමිහ” යි. වහන්ස, ඉක්බිති අපි ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් කරා එළඹියම් හ. එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් පුළුවුනම් හ. “වහන්ස, ඒ අපට ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරුන් විසින් මේ අයුරින් මේ පදයෙන් ඉම් ව්‍යාකරණයෙන් අත්මය සුවිභක්තයහ” යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සාධු සාධු භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතො භික්ඛවෙ මහාකව්චානො, මහාපඤ්ඤා භික්ඛවෙ මහාකව්චානො, මං චෙපි තුමෙහ භික්ඛවෙ උපසංඝකමිත්වා එතමන්. පුච්ඡය්‍යාථ අහමුපි චේතං එවමෙවං ව්‍යාකරෙය්‍යං යථා තං මහාකව්චානෙන ව්‍යාකතං. එසො චෙවෙනස්ස අප්පො, එවං ච නං ධාරෙය්‍යාථාති.

10. 4. 2. 7

තතිය අධම්ම සුත්තං

අධම්මො ච භික්ඛවෙ චේදිතබ්බො ධම්මො ච, අනප්පො ච චේදිතබ්බො අප්පො ච, අධම්මඤ්ඤා විදිත්වා ධම්මඤ්ඤා, අනප්පඤ්ඤා විදිත්වා අප්පඤ්ඤා, යථා ධම්මො, යථා අප්පො තථා පටිපජ්ජන්ති.

කතමො ච භික්ඛවෙ අධම්මො, කතමො ච ධම්මො, කතමො ච අනප්පො, කතමො ච අප්පො, පාණාතිපාතො භික්ඛවෙ අධම්මො, පාණාතිපාතා චේරමණී ධම්මො, යෙ ච පාණාතිපාතපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, අයං අනප්පො. පාණාතිපාතා චේරමණී පච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජන්ති, අයං අප්පො.

අදින්නාදුතං භික්ඛවෙ අධම්මො, අදින්නාදුතා චේරමණී ධම්මො -පෙ-- කාමෙසු මිච්ඡාවාරො භික්ඛවෙ අධම්මො, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා චේරමණී ධම්මො -පෙ- මුසාවාදෙ භික්ඛවෙ අධම්මො, මුසාවාද චේරමණී ධම්මො -පෙ- පිසුනා වාචා භික්ඛවෙ අධම්මො, පිසුනාය වාචාය චේරමණී ධම්මො -පෙ- ඵරුසා වාචා භික්ඛවෙ අධම්මො, ඵරුසාය වාචාය චේරමණී ධම්මො සමඵප්පලාපො භික්ඛවෙ අධම්මො සමඵප්පලාපා චේරමණී ධම්මො -පෙ- අභිජ්ඣා භික්ඛවෙ අධම්මො, අනභිජ්ඣා ධම්මො -පෙ- ව්‍යාපාදෙ භික්ඛවෙ අධම්මො, අව්‍යාපාදෙ ධම්මො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි භික්ඛවෙ අධම්මො, සමාදිට්ඨි ධම්මො යෙ' ච මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති, අයං අනප්පො, සමාදිට්ඨිපච්චයා ච අනෙකෙ කුසලා ධම්මා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ජන්ති, අයං අප්පො.

“අධම්මො ච භික්ඛවෙ චේදිතබ්බො ධම්මො ච, අනප්පො ච චේදිතබ්බො අප්පො ච. අධම්මඤ්ඤා විදිත්වා ධම්මඤ්ඤා, අනප්පඤ්ඤා විදිත්වා අප්පඤ්ඤා යථා ධම්මො යථා අප්පො, තථා පටිපජ්ජන්ති”.

මහණෙනි, මැනවි, මැනවි, මහණෙනි, මහාකාන්‍යායන පණ්ඩිත වෙයි. මහණෙනි, මහාකාන්‍යායන මහාප්‍රාඥ වෙයි. මහණෙනි, තෙපි මා කරා ද අවුත් තෙල අරුත් පුලුච්ඡන්නා නම් මම ද තෙල අත්තිය මහාකාන්‍යායනයන් විසින් යම් පරිදි ව්‍යාකෘත නම් එ පරිදි ම ව්‍යාකරණ කරනෙමි. තෙල කාරණයාගේ අත්තිය එ මැ යි. එසේ ම එය දරව'යි.

10. 4. 2. 7

තනිය අධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, අධම්මය හා ධම්මය හා දකුණත්තේ ය. අනත්තිය හා අත්තිය හා දකුණත්තේ ය. අධම්මය හා ධම්මය හා දූත අනත්තිය හා අත්තිය හා දූත යම් පරිදි ධම්මය වේ නම් යම් පරිදි අත්තිය වේ නම් එ පරිදි පිළිපැදිය යුතු.

මහණෙනි, අධම්මය කවර, ධම්මය කවර: අනත්තිය කවර, අත්තිය කවර: මහණෙනි, ප්‍රාණසාතය අධම්මී යි. ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය ධම්මී යි. ප්‍රාණසාතප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනත්තී යි. ප්‍රාණසාතයෙන්, විරමණප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්මයෝ භාවනායෙන් පරිපූර්ණයට යෙත් නම් මේ අත්තී යි.

මහණෙනි, අදින්නාදනය අධම්මී යි. අදින්නාදනයෙන් විරමණය ධම්මී... මහණෙනි, කාමමිත්‍යාවාරය අධම්මී යි. කාමමිත්‍යාවාරයෙන් විරමණය ධම්මී යි... මහණෙනි, මුසාවාදය අධම්මී යි. මුසාවාදයෙන් විරමණය ධම්මී යි... මහණෙනි, පිසුනුබස් අධම්මී යි. පිසුනු බසින් වෙන්වීම ධම්මී ... මහණෙනි, පරුෂවචන අධම්මී...පරුෂවචනයෙන් වෙන්වීම ධම්මී...මහණෙනි, සමප-ප්‍රලාපය අධම්මී යි. සමප්‍රලාපයෙන් විරමණය ධම්මී යි.... මහණෙනි, අභිධ්‍යා අධම්මී යි. අභිධ්‍යා ධම්මී යි... මහණෙනි, ව්‍යාපාදය අධම්මී යි. අව්‍යාපාදය ධම්මී යි...මහණෙනි, මිත්‍යාදෘෂ්ටිය අධම්මී යි. සම්‍යග්දෘෂ්ටිය ධම්මී යි. මිත්‍යා-දෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් යම් නොයෙක් ලාමක අකුශලධම්මයෝ උපදනාහු නම් මේ අනත්තී යි. සම්‍යග්දෘෂ්ටිප්‍රත්‍යයෙන් නොයෙක් කුශලධම්මයෝ භාවනා-යෙන් පරිපූර්ණයට යෙත්. මේ අත්තී යි.

“මහණෙනි, අධම්මය හා ධම්මය හා දකුණු ය, අනත්තිය හා අත්තිය හා දකුණු ය. අධම්මය හා ධම්මය හා දූත අනත්තිය හා අත්තිය හා දූත ධම්මය යම් පරිදි වේ නම් අත්තිය යම් පරිදි වේ නම් එසේ පිළිපැදිය යුතුය” යි මෙසේ යමක් කියන ලද නම් තෙල මේ සඳහා කියන ලද්දේ යි.

10. 4. 2. 8

කමමනිදන සූතකං.

පාණානිපාතමපහං. භික්ඛවෙ තිව්ධං. වදුම් ලොහහෙතුකමයි දෙස හෙතුකමයි මොහහෙතුකමයි. අදිනනාදනමපහං. භික්ඛවෙ තිව්ධං. වදුම් ලොහහෙතුකමයි දෙසහෙතුකමයි මොහහෙතුකමයි. කාමෙසු මිච්ඡාචාරමපහං. භික්ඛවෙ තිව්ධං. වදුම් ලොහහෙතුකමයි දෙසහෙතුකමයි මොහහෙතුකමයි. මුසාවාදමපහං. භික්ඛවෙ තිව්ධං. වදුම් ලොහහෙතුකමයි දෙසහෙතුකමයි මොහහෙතුකමයි. පිසුණං වාවමපහං. භික්ඛවෙ තිව්ධං. වදුම් ලොහහෙතුකමයි දෙසහෙතුකමයි මොහහෙතුකමයි. ඵරුසං වාවමපහං. භික්ඛවෙ තිව්ධං. වදුම් ලොහහෙතුකමයි දෙසහෙතුකමයි. මොහහෙතුකමයි සමථප්පලාපමපහං. භික්ඛවෙ තිව්ධං. වදුම් ලොහහෙතුකමයි දෙසහෙතුකමයි මොහහෙතුකමයි. අභිංකමපහං. භික්ඛවෙ තිව්ධං. වදුම් ලොහහෙතුකමයි දෙසහෙතුකමයි මොහහෙතුකමයි. ව්‍යාපාදමපහං. භික්ඛවෙ තිව්ධං. වදුම් ලොහහෙතුකමයි දෙසහෙතුකමයි මොහහෙතුකමයි. මිච්ඡාදිට්ඨිමපහං. භික්ඛවෙ තිව්ධං. වදුම් ලොහහෙතුකමයි දෙසහෙතුකමයි මොහහෙතුකමයි.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ ලොහො කමමනිදන සමහවො, දෙසො කමමනිදන සමහවො, මොහො කමමනිදනසමහවො. ලොහකකියා කමමනිදනසකියො, දෙසකකියා කමමනිදනසකියො, මොහකකියා කමමනිදනසකියොති.

10. 4. 2. 9

සපරික්කමන සූතකං.

සපරික්කමනො අයං. භික්ඛවෙ ධම්මො, නායං. ධම්මො අපරික්කමනො. කථංඤා භික්ඛවෙ සපරික්කමනො අයං. ධම්මො, නායං. ධම්මො අපරික්කමනො:

පාණානිපාතිණං භික්ඛවෙ පාණානිපාතා වෙරමණි පරික්කමනං හොති. අදිනනාදනාණං භික්ඛවෙ අදිනනාදනා වෙරමණි පරික්කමනං හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරිණං¹ භික්ඛවෙ කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණි පරික්කමනං හොති. මුසාවාදිණං² භික්ඛවෙ මුසාවාද වෙරමණි පරික්කමනං හොති.

1. කාමෙසු මිච්ඡාචාරසස, සි.මු.

2. මුසාවාදසස, සි.මු.

10. 4. 2. 8

කම්මනිදන සූත්‍රය

මහණෙනි, මම ප්‍රාණසාතය ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම අදින්නාදනය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම කාමමිථ්‍යාවාරය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම මුසාවාදය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම පිසුණුබස ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම පරොස්බස ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම සම්ප්‍රලාපය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම අභිධ්‍යාව ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම ව්‍යාපාදය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි. මහණෙනි, මම මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ය ද ත්‍රිවිධ කොට කියමි: ලොභහෙතුක ය, දෙසහෙතුක ය, මොහහෙතුක ය යි.

මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ලොභය කම්මනිදනසම්භව වෙයි. දෙසය කම්මනිදන සම්භව වෙයි. මොහය කම්මනිදනසම්භව වෙයි. ලොභක්ෂය හෙතුවෙන් කර්මනිදනක්ෂයය වෙයි. දෙෂක්ෂය පෙතුවෙන් කර්මනිදනක්ෂයය වෙයි, මොහක්ෂය හෙතුවෙන් කර්මනිදනක්ෂයය වෙයි.

10. 4. 2. 9

සපරික්කමන සූත්‍රය

මහණෙනි, මේ ධර්මය පරිවර්ජන සහිත වෙයි, මේ ධර්මය පරිවර්ජන රහිත නො වෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මය කෙසේ පරිවර්ජන සහිත වෙයි යත්: මේ ධර්මය කෙසේ පරිවර්ජන රහිත නොවෙයි යත්:

මහණෙනි, ප්‍රාණසාතී හට ප්‍රාණසාතවීරමණය පරිවර්ජනය වෙයි. මහණෙනි, අදින්නාදයී හට අදින්නාදනවීරමණය පරිවර්ජනය වෙයි. මහණෙනි, කාමමිථ්‍යාවාරිහට කාමමිථ්‍යාවාරවීරමණය පරිවර්ජනය වෙයි. මහණෙනි, මුසාවාදී හට මුසාවාදවීරමණය පරිවර්ජනය වෙයි.

පිසුනාවාවස්ස භික්ඛවෙ පිසුනාවාවා වෙරමණී පරික්කමනං හොති. ඵරුසාවාවස්ස භික්ඛවෙ ඵරුසාය වාවාය වෙරමණී පරික්කමනං හොති. සමච්ඡාලාපිස්ස¹ භික්ඛවෙ සමච්ඡාලාපා වෙරමණී පරික්කමනං හොති. අභිජ්ඣාලුස්ස භික්ඛවෙ අනභිජ්ඣා පරික්කමනං හොති. ව්‍යාපනනස්ස² භික්ඛවෙ අව්‍යාපාදෙ පරික්කමනං හොති. මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස³ භික්ඛවෙ සමමා දිට්ඨි පරික්කමනං හොති.

එවං බො භික්ඛවෙ, සපරික්කමනො අයං ධම්මො නායං ධම්මො අපරික්කමනොති.

10. 4. 2. 10

වුඤ්ඤ සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං, එකං සමයං. භගවා පාවායං⁴ විහරති වුඤ්ඤා කමාර පුත්තස්ස අමඛට්ඨනෙ. අථ බො වුඤ්ඤ කමාර පුත්තො යෙන භගවා තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිත්වා භගවිත්තං අභිවාදෙත්වා එකමනනං නිසීදි. එකමනනං නිසීත්තං බො වුඤ්ඤ කමාරපුත්තං. භගවා එතදවොච: කස්ස නො තං වුඤ්ඤ සොවෙය්‍යානි රොවෙය්‍යාසීන්⁵?

බ්‍රාහ්මණා භතෙන පච්ඡාභුමකා කමණ්ඩුකා සෙවාලමාලිකා අභි- පරිවාරිකා⁶ උදකොරොහකා සොවෙය්‍යානි පඤ්ඤපෙනති. තෙසාහං සොවෙය්‍යානි රොවෙමීති.

යථා කථං පන වුඤ්ඤ, බ්‍රාහ්මණා පච්ඡාභුමකා කමණ්ඩුකා සෙවාලමාලිකා අභිපරිවාරිකා උදකොරොහකා සොවෙය්‍යානි පඤ්ඤපෙනති?

ඉධ භතෙන බ්‍රාහ්මණා පච්ඡා භුමකා කමණ්ඩුකා සෙවාලමාලිකා අභි- පරිවාරිකා උදකොරොහකා තෙ සාවකෙ⁷ එවං සමාදපෙනති: “එහි තං අමො පුරිස, කාලසෙසව⁸ උට්ඨහනොව⁹ සයනමා පඨවිං ආමසෙය්‍යාසි, නො වෙ පඨවිං ආමසෙය්‍යාසි අලුපානි ගොමයානි ආමසෙය්‍යාසි, නො වෙ අලුපානි ගොමයානි ආමසෙය්‍යාසි හරිතානි තිණානි ආමසෙය්‍යාසි.

1. සමච්ඡාලාපස්ස-සිමු.

2. ව්‍යාපනන විකකස්ස-මජ්ඣං.

3. මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස-මජ්ඣං.

4. වාපායං-මජ්ඣං.

5. රොවෙසීති-මජ්ඣං.

6. අභිපරිවාරිකා-මජ්ඣං.

7. සාවකං-මජ්ඣං, සිමු.

8. සකාලසෙසව-සායා.

9. උට්ඨහනෙකා-සායා.

මහණෙනි, පිසුනුබස් ඇත්තනුට පිසුනු බසින් විරමණය පරික්‍රමණය වෙයි. මහණෙනි, පරොස් බස් ඇත්තනුට පරොස් බසින් විරමණය පරික්‍රමණය වෙයි. මහණෙනි, සම්ඵප්පලාප ඇත්තනුට සම්ඵප්පලාපයෙන් විරමණය පරික්‍රමණය වෙයි. මහණෙනි, අභිධ්‍යා ඇත්තනුට අනභිධ්‍යාව පරික්‍රමණය වෙයි. මහණෙනි, ව්‍යාපාද ඇත්තනුට අව්‍යාපාදය පරික්‍රමණය වෙයි. මහණෙනි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ඇත්තනුට සමාග්දෘෂ්ටිය පරික්‍රමණය වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ මේ ධර්මය සපරික්‍රමණ වෙයි. මේ ධර්මය අපරික්‍රමණ නො වේ යි.

10. 4. 2. 10

වුඤ්ඤා සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පාචා හි වුඤ්ඤාමාර පුත්‍රයාගේ අභිවේනෙහි වැඩ වසන සේක. එකල වුඤ්ඤාමාරපුත්‍ර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් වුඤ්ඤාමාරපුත්‍රහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක: වුඤ්ඤා, තෝ කවරකුගේ සුචිභාවයන් රුස්නෙහි දෑ යි.

වහන්ස, පශ්වාද්භූමි වැසි කමඬලා දරන සෙවෙල්දම් පළඳින ගිනි පුදන උදකාවරොහණය කරන බ්‍රාහ්මණයෝ සුචිභාවයන් පනවත්. වහන්ස, මම ඔවුන්ගේ සුචිභාවයන් රුස්නෙමි යි.

වුඤ්ඤා, කෙසේනම් පශ්වාද්භූමිවාසී කමඬලා දරන සෙවෙල්දම් පළඳින ගිනිපුදන උදකාවරොහණය කරන බ්‍රාහ්මණයෝ සුචිභාවයන් පනවත්දැයි. ?

වහන්ස, මෙහි පශ්වාද්භූමක වූ කමඬලා දරන සෙවෙල්දම් පළඳින ගිනි පුදන උදකාවරොහණය කරන බමුණෝ මෙසේ සවිචන් සමාදන් කරවත්: “එම්බා පුරුෂය, ඒව තෝ කල් ඇතිව ම යහනින් නැගිටුනේ පොළොව පිරිමදනෙහි, ඉදින් පොළොව නො පිරිමදනෙහි නම් අමුගොම පිරිමදනෙහි, ඉදින් අමුගොම නො පිරිමදනෙහි නම් නිල් තණ පිරිමදනෙහි.

නො වෙ හරිතානි තිණානි ආමසෙය්‍යාසි අග්‍රිං පරිවරෙය්‍යාසි, නො වෙ අභිං පරිවරෙය්‍යාසි පඤ්ඤාකො ආදිවං නමසෙය්‍යාසි, නො වෙ පඤ්ඤාකො ආදිවං, නමසෙය්‍යාසි සායනනිකං උදකං ඔරොහෙය්‍යාසිති. එවං බො හතෙන ව්‍රාභමණා පච්ඡාභුමකා කමණ්ඩලකා සෙවාලමාලිකා අභිපරිවාරකා උදකොරොහකා සොවෙය්‍යානි පඤ්ඤාපෙනති. තෙසාහං සොවෙය්‍යානි රොවෙමීති.

අඤ්ඤාථා බො වුඤ්ඤා ව්‍රාභමණා පච්ඡාභුමකා කමණ්ඩලකා සෙවාලමාලිකා අභිපරිවාරකා උදකොරොහකා සොවෙය්‍යානි පඤ්ඤාපෙනති. අඤ්ඤාථා ච පන අරියස්ස චිත්තෙය්‍යෙ සොවෙය්‍යං හෙ තිති.

යථා කථං පන හතෙන අරියස්ස චිත්තෙය්‍යෙ සොවෙය්‍යං හොති? සාධු මෙ හතෙන හගවා තථා ධම්මං දෙසෙතු යථා අරියස්ස චිත්තෙය්‍යෙ සොවෙය්‍යං හොතිති.

තෙන හි වුඤ්ඤා සුභාහි, සාධුකං මනසි කරොහි, භාසිස්සාමීති. එවං හතෙති බො වුඤ්ඤා කම්මාරපුත්තො හගවතො පච්චසෙය්‍යාසි. හගවා එතදවොච:

තිවිධං බො වුඤ්ඤා කායෙන අසොවෙය්‍යං හොති, චතුර්විධං වාචය අසොවෙය්‍යං හොති, තිවිධං මනසා අසොවෙය්‍යං හොති.

කථංඤ්ඤා වුඤ්ඤා තිවිධං කායෙන අසොවෙය්‍යං හොති:

1. ඉධ වුඤ්ඤා එකවෙවා පණාතිපාති හොති ලුද්දෙ ලොභිතපාණි භතපභවෙ¹ තිවිච්චො අදයාපනෙනා සබ්බජාණ භුතෙසු.

2. අදින්නාදයි හොති යං තං පරස්ස පරචිත්තපුකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා, තං අදින්නං ථෙය්‍යසබ්බාතං දාදනා හොති,

3. කාමෙසු මිච්ඡාචාරි හොති යා තා මාතුරකඛිතා පිතුරකඛිතා මාතූපිතුරකඛිතා භාතුරකඛිතා හගිණිරකඛිතා ඤාතිරකඛිතා ධම්මෙරකඛිතා සසායමිකා සපරිදණ්ඩා අත්තමසො මාලාගුලපරිකඛිතාපි. තථාරූපාසු වාරිත්තං ආපජ්ජිතා හොති,

එවං බො වුඤ්ඤා කායෙන අසොවෙය්‍යං හොති.

1. භතපභවෙ, - මජ්ඣ.

ඉදින් නිල්තණ නො පිරිමදනෙහි නම් අභිනිපරිවරණය කරනෙහි. ඉදින් අභිනිපරිවරණය නො කරනෙහි නම් බද්දිලි ව හිරු නමදනෙහි. ඉදින් බද්දිලි ව හිරු නො නමදනෙහි නම් සවස තෙවැනි කොට උදකාව-රොහණ කරනෙහි'යි. වහන්ස, මෙසේ පශ්චාද්භූමක, කමඬලා දරන සෙවෙල් මල්දම් පළඳින, අභිනිපරිවරණය කරණ උදකාවරොහණය කරණ බ්‍රාහ්මණයෝ සුවිභාවයන් පණවත් යි. ඔවුන්ගේ ඒ සුවිභාවයන් කැමැත්තෙමි යි.

වුද්‍යය, පව්‍යාභූමි වැසි කමඬලා දරණ සෙවෙල් දම් පළඳින අභිනිපරිවරණය කරන උදකාවරොහණයෙහි යෙදෙන බ්‍රාහ්මණයෝ අන් පරිද්දෙකින් සුවිභාවයන් පනවත්. ආයඝිචනයෙහි වනාහි සුවිඛව අන්පරිද්දෙකින් වේ ය යි.

වහන්ස, ආයඝිචනයෙහි සුවිඛව කෙසේ වේද? වහන්ස, යම් පරිදි ආයඝිචනයෙහි සුවිඛව වේ නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට එපරිදි දහම් දෙසනාසේක් නම් මැනවැයි.

වුද්‍යය, එසේ නම් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, දෙසන්නෙමි යි. එසේය වහන්සැයි වුද්‍යකමාරපුත්‍ර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වීය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

වුද්‍යය, කයින් ත්‍රිවිධ අශුවිභාවයෙක් වෙයි, වචනයෙන් චතුර්විධ අශුවිභාවයෙක් වෙයි, මනසින් ත්‍රිවිධ අශුවිභාවයෙක් වේ.

වුද්‍යය, කයින් ත්‍රිවිධ අශුවිභාවය කියේය යන්:

1. වුද්‍යය, මේ ලොවහි ඇතැමෙක් රුදුරුකම් ඇතියේ ලෙහෙවැකි අත් ඇතියේ නැසුම් හා පැහැරුම්හි ගිවිසිට වූයේ සවසතුන් කෙරෙහි දයාරහිත වූයේ ප්‍රාණසාතී වෙයි.

2. අයිනාදන් කරන සැහැවි ඇතියේ වෙයි: ග්‍රාමගත වේවයි අරණ්‍යගත වේවයි යම් මෙරමා සතු වස්තුපකරණයෙක් වේ නම් යොග්‍ය සභිකයා වූ නොදුන් දැ ගන්තෝ වෙයි.

3. කාමයන්හි මිස හසර ඇතියේ වෙයි: මාතාරක්ෂිතය, පිතාරක්ෂිතය, මාතාපිතාරක්ෂිතය, භ්‍රාතාරක්ෂිතය, හගිනිරක්ෂිතය, ඥාතිරක්ෂිතය, ධර්මරක්ෂිතය, සස්වාලිකය, සපරිදණ්ඩය, යටත්. පිරිසෙයින් මාලාගුලායෙන් පරික්ෂිත වූවා දැයි යම් ඒ මාගම්හු වෙත් නම් එබඳු මාගමුන් කෙරෙහි හැසිරෙන බවට පැමිණෙන්නෝ වෙයි.

වුද්‍යය, මෙසේවනාහි කයින් අශුවිභාවය වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කපඤ්ච වුඤ්ච වතුබ්බිධං වාචාය අසොවෙය්‍යං හොති:

4. ඉධ වුඤ්ච ඵකචෙවා මුසාවාදී හොති සභාගතො¹ වා පටිසගතො² වා ඤාතිමඡ්ඤා ගතො වා සුගමඡ්ඤාගතො වා රාජකුලමඡ්ඤාගතො වා අභිනිතො සක්ඛිපුට්ඨො “ඵහමො පුට්ඨ යං ජානාසී නං වදෙහි”ති. යො අජානං වා අභං ‘ජානාමී’ති, ජානං වා අභං ‘න ජානාමී’ති අපසං වා අභං ‘පසසාමී’ති.* පසං වා අභං ‘න පසසාමී’ති. ඉති අත්තහෙනු වා පරහෙනු වා ආමිසකිඤ්චිකිහෙනු වා සමපජානමුසා භාසිතා හොති,

5. පිසුනවාචොහොති ඉතො සුඤ්ඤා අමුත්ත අක්ඛාතා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤා ඉමෙසං අක්ඛාතා අමුසං හෙදය. ඉති සමග්ගානං වා හෙත්තා භික්ඛානං වා අනුප්පදානා වග්ගාරාමො වග්ගරතො වග්ගනනදී වග්ගතරණිං වාචං භාසිතා හොති.

6. ඵරුසවාචො හොති යා සා වාචා අණ්ඩකා කකකසා පරකවුකා පරාභිසජ්ජති කොධසාමනසා අසමාධිසංවත්තතිකා, තථාරුපිං වාචං භාසිතා හොති.

7. සමථ්‍යලාපි හොති අකාලවාදී අභූතවාදී අනස්වාදී අධමමවාදී අවිනයවාදී අතිධානවතිං වාචං භාසිතා හොති අකාලෙන අනපදෙසං අපරියන්තවතිං අනස්සංභිතං.

ඵචං ඛො වුඤ්ච වතුබ්බිධං වාචාය අසොවෙය්‍යං හොති.

කපඤ්ච වුඤ්ච තිව්ධං මනසා අසොවෙය්‍යං හොති:

8. ඉධ වුඤ්ච ඵකචෙවා අභිජ්ඣාලු හොති යං නං පරසං පරචිතතුපකරණං අභිජ්ඣිතා හොති, “අහො වා යං පරසං නං මම අසායාති.”³

9. ව්‍යාපනනවිතො හොති පද්ධම්මනසංඛිතපො “ඉමෙ සත්තා හඤ්ඤානතු වා බඡ්ඤානතු වා උච්ඡිජ්ජනතු වා විනසුනතු වා මා වා අග්ගෙසු ඉති වා”ති.⁴

10. මිට්ඨාදිධිකො හොති විපරිතදසසනො, “නස්සී දිනකං නස්සී සිට්ඨං නස්සී හුතං නස්සී සුතං දුක්ඛවානං කමොනං ඵලං විජාතො නස්සී අයං ලොකො නස්සී පරො ලොකො නස්සී මාතා නස්සී පිතා නස්සී සත්තා ඤප-පාතිකා නස්සී ලොකෙ සමණව්‍රාහ්මණා සමග්ගකා සමොපට්ඨනකා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්චා පචෙදෙහති”ති.

ඵචං ඛො වුඤ්ච තිව්ධං මනසා අසොවෙය්‍යං හොතිති.

1. සභගතො - මජ්ඣං.

2. පටිසගතො - මජ්ඣං.

3. අහො වා යං පරසං නං මම අසායාති. - සිමු.

* යො අජානං වා අභං ජානාමිති, ජානං වා අභං න ජානාමිති, අපසං වා අභං පසසාමිති, පසං වා අභං න පසසාමිති. PTS.

4. මා වා අග්ගෙසුති, - මජ්ඣං.

4. ව්‍යංග්‍ය, කිසිදු නම් වචනයෙන් සිවුපැදැරුම් අග්‍රවිභාවය වේ යත්: ව්‍යංග්‍ය මෙලොව්හි ඇතැමෙක් සභාවකට ගියේ වේවයි පිරිසකට ගියේ වේවයි නැයත් මැදට ගියේ වේවයි ජනසමූහ මැදට ගියේ වේවයි රජ-කුලන මැදට ගියේ වේවයි ඉදිරියට කැඳවන ලද්දේ එමඟ පුරුෂය, මෙහි එව, යමක් දැනිනි නම් එ කියවයි සාක්ෂි අසන ලද්දේ මුසවා බණන සුලු වෙයි. හේ නො දන්නේ ම 'දැනිමි'යි කියයි, දන්නේ හෝ 'නො දැනිමි'යි කියයි, නො දන්නේ හෝ 'දක්මි'යි කියයි, දන්නේ හෝ 'නො දක්මි'යි කියයි. මෙසේ ආත්මභෙදයෙන් වේවයි පරභෙදයෙන් වේවයි දළපවු ආමිස භෙදයෙන් වේවයි සමාජනාමිසා බණන්නේ වෙයි.

5. මොවුන්ගේ හෙදය පිණිස මෙතැනින් අසා අසෝතන්නි කියනුයේ හෝ අසෝතන්නි අසා ඔවුන්ගේ හෙදය පිණිස මොවුනට කියනුයේ හෝ පිසුනුබස් ඇතියේ වෙයි: මෙසේ සමග වුවත් බිඳිනුයේ හෝ බිඳුනාවුනට අනුබල දෙනුයේ හෝ වර්ගකරණයෙහි ඇලුනේ වර්ගකරණයෙහි ගිහිකරණයෙහි වර්ගකරණයෙන් තුස්තේ වර්ගකරණයෙහි බණනනේ වෙයි.

6. පරොක්ෂයේ ඇතියේ වෙයි: යම් ඒ බසක් රළු වේ ද කැකුළු වේ ද පරහට කටුක වේද මෙරමා ගටනා සුලු වේද ක්‍රොධය වටා ඇතියේ වේද සමාධියට හිත නො වේ ද එබඳු බස් කියන්නේ වෙයි.

7. සම්ප්‍රලාප වෙයි: අකාලවාදී ව අභූතවාදී ව අනර්ථවාදී ව අධර්මවාදී ව අවිනයවාදී ව ළෙහි නො තැබිය යුතු නො කල්හි භෙද රහිත පිරිසිදුම් නැති අනර්ථය ඇසුරු කළ බස් බණනේ වෙයි.

ව්‍යංග්‍ය, මෙසේ වචනයෙන් සිවුපැදැරුම් අග්‍රවිභාවය වේ.

ව්‍යංග්‍ය, කෙසේ නම් සිතීන් ත්‍රිවිධ අග්‍රවිභාවය වේ යත්:

8. ව්‍යංග්‍ය, මෙලොව්හි ඇතැමෙක් අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇතියේ වෙයි. යම් ඒ මෙරමාගේ පරචිත්තොපකරණ වේ නම් එයට ගිජු වෙයි "අහෝ මොමා අයත් යමක් වේ නම් එය මට වේවා"යි.

9. ප්‍රද්විෂ්ට මනා: සඛකල්ප ඇතියේ මෙසත්හු නැසෙත්වා හෝ යි බැඳෙත්වා හෝයි මුල් සිද්ධි යෙත්වා හෝයි වැනසෙත්වා හෝයි නො ම, වෙත්වා හෝයි ව්‍යාපාදයට පත් සිත් ඇතියේ වෙයි.

10. "දෙන ලද්දෙහි ඵල නැත, පුදන ලද්දෙහි ඵල නැත, හෝමයෙහි ඵල නැත, සුකාන දුෂ්කාන කර්මයන්ගේ ඵලවිපාක නැත, මෙලෝ නැත, පරලෝ නැත, මව නැත, පියා නැත, ඔපපාතික සත්වයෝ නැත, ලොකයෙහි සමාග්ගත ව සමාක් ප්‍රතිපන්න ව මෙලෝ පරලෝ තුමු විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට යමෙක් පවසත් නම් එබඳු මහණ-බමුණෝ නැතැයි.

ව්‍යංග්‍ය, මෙසේ සිතීන් ත්‍රිවිධ අග්‍රවිභාව වේ.

ඉමෙ ඛො චුඤ්ඤා අකුසලකම්මපථා. ඉමෙහි ඛො චුඤ්ඤා අකුසලෙහි කම්මපථෙහි සම්මතනාගතො කාලසෛව චුට්ඨානන්තො සයනම්භා පඨවිකේශපි ආමසති අසුචියෙව හොති. නො වෙපි පඨවි. ආමසති අසුචියෙව හොති, අභ්‍යානි වෙපි ගොමයානි ආමසති අසුචියෙව හොති, නො වෙපි අභ්‍යානි ගොමයානි ආමසති අසුචියෙව හොති, හරිතානි වෙපි තිණානි ආමසති අසුචියෙව හොති, නො වෙපි හරිතානි තිණානි ආමසති අසුචියෙව හොති, අශ්වකේශපි පරිවරති අසුචියෙව හොති, නො වෙපි අශ්වං පරිවරති අසුචියෙව හොති, පඤ්ඤා වෙපි ආදිවං නමස්සති අසුචියෙව හොති, නො වෙපි පඤ්ඤා ආදිවං නමස්සති අසුචියෙව හොති, සායනනිසකකේශපි උදකං ඔරොහති අසුචියෙව හොති, නො-වෙපි සායනනිසකං උදකං ඔරොහති අසුචියෙව හොති.

තං කියා හෙතු?

ඉමෙ චුඤ්ඤා අකුසලකම්මපථා අසුචියෙව¹ හොනති, අසුචිකරණා ව. ඉමෙසං පන චුඤ්ඤා අකුසලානං කම්මපථානං සම්මතනාගතහෙතු හිරයො පඤ්ඤායති, තිරව්ජානයොති පඤ්ඤායති, පෙත්ඤ්චියයො පඤ්ඤායති, යා වා පන අඤ්ඤාපි² කාචි දුග්ගතියො.³

තිව්ධං ඛො චුඤ්ඤා කායෙන සොවෙය්‍යං හොති, චතුරිධං වාචය සොවෙය්‍යං හොති, තිව්ධං මනසා සොවෙය්‍යං හොති.

කථං චුඤ්ඤා තිව්ධං කායෙන සොවෙය්‍යං හොති:

1. ඉධ චුඤ්ඤා ඵකචොවා පාණාතිපාතං පභාය පණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති, නිහිතදණ්ඩා නිහිතසන්ධො ලජ්ජී දයාපනොනා සබ්බපාණ භුතභිතානුකම්පි විහරති.

2. අදින්නාදනං පභාය අදින්නාදනා පටිච්චරතො හොති, ය තං පරස්ස පරචිතතුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා, න තං අදින්නං ථෙය්‍ය-සබ්බානං ආදනා හොති.

3. කාමෙසු මිච්ඡාචාරං පභාය කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතො හොති. යා තා මාතුරකම්මා පිතුරකම්මා මාතෘපිතුරකම්මා භාතුරකම්මා භග්ගි රකම්මා ඤාතිරකම්මා⁴ ධම්මරකම්මා සය්‍යාමිකා සපරිදණ්ඩා අනන්තමයො මාලාගුලපටිකම්මන්තාපි, තථාරූපාසු න වාටිත්තං ආපජ්ජිතා හොති.

එවං ඛො චුඤ්ඤා තිව්ධං කායෙන සොවෙය්‍යං හොති.

1. අසුචි වෙච්ච - ස්‍යා.

2. යා වා පනඤ්ඤාපි - මජ්ඣ.

3. දුග්ගති හොති - ස්‍යා.

4. ගොතතරකම්මා ධම්මරකම්මා - මජ්ඣ.

වුද්‍යය මේ දශඅකුශලකම්පථයි. වුද්‍යය, මේ දශඅකුශලකම්පථයෙන් සමන්වාගත වූයේ කල් ඇතිව ම යහනින් නැගී සිටුනේ පොළොව පිරි-
මදනේ නමුදු අශුව ම වෙයි, පොළොව නො පිරිමදනේ නමුදු අශුව ම වෙයි,
අමුගොම පිරිමදනේ නමුදු අශුව ම වෙයි, අමුගොම නො පිරිමදනේ නමුදු
අශුව ම වෙයි, නිල්තණ පිරිමදනේ නමුදු අශුව ම වෙයි, නිල්තණ නො
පිරිමදනේ නමුදු අශුව ම වෙයි, අශ්නිපරිවය්‍යා කරන්නේ නමුදු අශුව ම
වෙයි අශ්නිපරිවය්‍යා නො කරන්නේ නමුදු අශුව ම වෙයි, බද්දිලිව හිරු
නමදනේ නමුදු අශුව ම වෙයි. බද්දිලි ව හිරු නො නමදනේ නමුදු අශුව ම
වෙයි, සවස තුන්වනු කොට දියට බස්නේ නමුදු අශුව ම වෙයි, සවස
තුන්වනු කොට දියට නො බස්නේ නමුදු අශුව ම වෙයි.

එ කවර හෙයින්ද යත්:

වුද්‍යය, මේ දශඅකුශලකම්යෝ අශුව ම වෙති, අශුවකරණ ම වෙත්.
වුද්‍යය, මේ දශඅකුශල කම්පථයන්ගේ සමන්වාගමහෙතෙයෙන් හිරය
පැනෙයි, තිරිසන්යොන් පැනෙයි, ප්‍රෙතවිෂය පැනෙයි. එබඳු අත් කිසි
දුර්ගතිහු ද පැනෙත්.

වුද්‍යය, කායසොවෙය්‍යය ත්‍රිවිධ වෙයි, වර්ෂොවෙය්‍යය චතුර්විධ
වෙයි, මනොසොවෙය්‍යය ත්‍රිවිධ වෙයි.

වුද්‍යය, කෙසේ කයින් ත්‍රිවිධ සුවිභාවය වේද යත්:

1. මෙලොවහි ඇතැමෙක් පණිවා හැර පණිඩායෙන් වැළැක්කේ
වෙයි, බහා තැබූ දඩු ඇත්තේ බහා තැබූ අවි ඇත්තේ ලජ්ජා
ඇත්තේ සවසතුන් කෙරෙහි දයා ඇත්තේ හිතානුකම්පා ඇත්තේ වෙසෙයි.

2. අයිනාදත් හැර අයිනාදතින් වෙන් වූයේ වෙයි, ගම්හි වූ හෝ
අරන්හි වූ හෝ මෙරමා අයත් යම් ඒ පරවිත්තපකරණ වේ නම් ථෙය්‍ය-
සඬ්ඛ්‍යාත ඒ නො දුන් දැනො ගන්නේ වෙයි.

3. කාමයන්හි මිස හසර හැර දමා මිසහසරින් වැළැක්කේ වෙයි,
මාතාරක්ෂිතාය, පිතාරක්ෂිතාය, මාතාපිතාරක්ෂිතාය, භ්‍රාතාරක්ෂිතාය,
හගිතිරක්ෂිතාය, ඥතිරක්ෂිතාය, ධර්මරක්ෂිතාය, සඤ්චාමිකාය, සපරි-
දණ්ඩාය, යටත් පිරිපෙයින් මල්ගුලායෙන් පිරිකෙවලදුදයි යම් ඒ මාගම්හු
වෙත් නම් උන් කෙරෙහි නො හැසිරෙන බවට නො පැමිණෙන්නේ
වෙයි.

වුද්‍යය මෙසේ කයින් ත්‍රිවිධ ශුවිභාවය වේ.

කථඤ්ඤා චුඤ්ඤා චතුර්විධං වාචාය සොචෙය්‍යං හොති:

4. ඉධ චුඤ්ඤා එකච්චො මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, සහාගතො වා පරිසගතො වා ඤ්ඤාතිමඤ්ඤාගතො වා පුගමඤ්ඤාගතො වා රාජකුලමඤ්ඤාගතො වා අභිනීනො සකඤ්ඤාදො, “එහමො පුරිස යං ජානාසි, තං වදෙහි”ති සො අජානං වා ආහ ‘න ජානාමි’ති, ‘ජානං වා ආහ ජානාමි’ති, අපසං වා ආහ ‘න පසංසාමි’ති, පසං වා ආහ ‘පසංසාමි’ති. ඉති අක්කහෙතු වා පරහෙතු වා ආමිසකිඤ්ඤාකඤ්ඤා වා ත සමපජානමුසා භාසිතා හොති.

5. පිසුනං වාචං පහාය පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතො හොති. න ඉතො සුඤ්ඤා අමුත්ත අකුසාලා ඉමෙසං හෙදා. න අමුත්ත වා සුඤ්ඤා ඉමෙසං අකුසාලා අමුසං හෙදා. ඉති භික්ඛානං වා සක්ඛානං සහික්ඛානං වා අනුපදනා සමගාරාමො සමගාරතො සමගානනදී සමගාකරණං වාචං භාසිතා හොති.

6. ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතො හොති යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනියා හදයඛගා පොරි බහුජනකන්තා බහුජන මනාපා, තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති.

7. සමථසලාපං පහාය සමථසලාපා පටිච්චරතො හොති, කාලවාදී භූතවාදී අසුච්චාදී ධර්මවාදී විනයවාදී නිධානවතී. වාචං භාසිතා හොති කාලෙත සාපදෙසං පරියත්තවති. අසුච්චාදී.

එවං ඛො චුඤ්ඤා චතුර්විධං වාචාය සොචෙය්‍යං හොති.

කථඤ්ඤා චුඤ්ඤා තිවිධං මනසා සොචෙය්‍යං හොති:

8. ඉධ චුඤ්ඤා එකච්චො අනභිජ්ඣානු හොති, යං තං පරසං පරිචිත්තප-කරණං, තං නාභිජ්ඣිකා හොති අහො වන යං පරසං තං මම අසානි.

9. අව්‍යාපනකච්ඤා හොති අසද්දුට්ඨමනසංකප්පො, “ඉමෙ සත්තා අවෙරා අව්‍යාපජා අනිසා සුඛි අත්තානං පරිහරනතු”ති.*

1. තං අනභිජ්ඣිකා හොති - මජ්ඣ.

2. ඉමෙ සත්තා අවෙරා හොනතු අව්‍යාපජා අනිසා සුඛි අත්තානං පරිහරනතු - මජ්ඣ.

ව්‍යංග්‍ය කෙසේ නම් වචනයෙන් සිවුවැදැරූ සුවිභාව වේ යත්:

4. ව්‍යංග්‍ය, මෙලොව්හි ඇතැමෙක් මුසවා හැර පියා සභාවට ගියේ වේවයි, දිරිසට ගියේ වේවයි, නැයන් මැදට ගියේ වේවයි, ජායමුහුර්තයට ගියේ වේවයි ජකුලන් මැදට ගියේ වේවයි අබ්මුට්ට කැඳවන ලද්දේ “එමඛා පුරුෂයා, එව, යමක් දන්නෙහි නම් එ කියව”යි සාක්ෂි විසින් පිළිවුස්නා ලද්දේ මුසවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. හේ නොදන්නේ හෝ නොදන්නේ”යි කියයි, දන්නේ හෝ ‘දන්නේ’යි කියයි, නො දන්නේ හෝ නො දන්නේ”යි කියයි, දන්නේ හෝ ‘දන්නේ’යි කියයි. මෙසේ ආත්මහේතුයෙන් වේවයි පරහේතුයෙන් වේවයි කියියම් ආමිසහේතුවකින් වේවයි සම්පජානමුසා නො කියන්නේ වෙයි.

5. පිසුනු බස් හැරපියා පිසුනුබසින් වැළැක්කේ වෙයි: මෙතන්හි අසා මුත්තේ හෙදය පිණිස එතන්හි නො කියන්නේ වෙයි, එ තන්හි අසා උත්තේ හෙදය පිණිස මොවුනට ගො කියන්නේ වෙයි. මෙසේ බිඳුනවුත් හෝ ගටනුයේ වෙයි, සමග වුවනට අනුප්‍රදානා වෙයි. සමගයෙහි ඇලුනේ සමගයන් කෙරෙහි රුදුනේ සමගයන් හා තුටු වනුයේ සමග කරන බස් කියනුයේ වෙයි.

6. පරොස්බස් හැරපියා පරොස් බසින් වැළැක්කේ වෙයි: යම් ඒ බසක් නිදෙස් වූ, කනට පුටු දෙන ප්‍රමණිය හාදයභිගම විනිත බොහෝ දෙන හට සිත්කලු බොහෝ දෙන හට මන වඩන බසෙක් වේ නම් එබඳු බස් තෙපලන්නේ වෙයි.

7. පලස් බස් හැරපියා පලස්බසින් වැළැක්කේ වෙයි: කාලවාදී ව භූත-වාදී ව අර්ථවාදී ව ධර්මවාදී ව විනයවාදී ව ළෙහි නිදන් කටයුතු සහෙතුක වූ පිරිවැටුම් ඇති අර්ථනිශ්චිත බස් කල්හි බණන්නේ වෙයි.

ව්‍යංග්‍ය, මෙසේ වචනයෙන් වතුර්විධ ශුවිභාවය වේ.

ව්‍යංග්‍ය, මනසින් ත්‍රිවිධ ශුවිභාවය කෙසේ වේ යත්:

8. ව්‍යංග්‍ය, මෙ ලොව්හි ඇතැමෙක් අභිජායා බහුල නො වෙයි. මෙරමාගේ යම් ඒ පරවිත්තොපකරණයෙක් වේ නම් ‘අනෝ, එකැකින් ඒ පරා අයත් යමක් වේ නම් එ මට වේව’යි එයට ගිජු නො වෙත්.

9. “මේ සත්ත්වයෝ වෙර නැතියාහු ව්‍යාපාද නැතියාහු දුක් නැතියාහු සුවපත් වූවාහු ආත්මපරිහරණ කෙරෙත්වා”යි අප්‍රද්විෂ්ටමන: සංකල්ප ඇතියේ අව්‍යාපාදයට නො වත් සිත් ඇතියේ වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

10. දුන් දැඩි ඵල ඇත, පුජායෙහි ඵල ඇත, භොමයෙහි ඵල ඇත, සුකෘත දුෂ්කෘත කම්යන්ගේ ඵලවිපාක ඇත, මෙලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, මවු ඇත, පියා ඇත, ඖපපාතික සත්ත්වයෝ ඇත, යමෙක් ලෙලෝ හා පරලෝ තුමු ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට ප්‍රකාශ කෙරෙත් නම් ඵබ්බ සමායක්ගත සමායක් ප්‍රතිපත්ත උභය බමුණෝ ලොවහි ඇතැයි අවිපරිත දර්ශන ඇතියේ සමාග්දෘෂ්ටික වෙයි.

චූඤ්ඤා, මෙසේ මනසින් ත්‍රිවිධ ශුචිභාවය වේ.

චූඤ්ඤා, මේ දශ කුශල කම්පටයෝයි.

මේ දශ කුශල කම්පටයන් ගෙන් සමන්වාගත වූයේ කල් ඇතිව ම යහනින් නැගෙනුයේ ම පොළෝ පිරිමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. පොළෝ නො පිරිමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. අමුගොම පිරිමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. අමුගොම නො පිරිමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. නිල් තණ පිරිමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. නිල් තණ නො පිරිමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. අග්නිපරිවය්ඨා කරනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. අග්නිපරිවය්ඨා නො කරනුයේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. බද්දලිව හිරු නමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. බද්දලිව හිරු නො නමදනේ නමුදු ශුචියෙක් ම වෙයි. සවස තෙවෙනි කොට දියට බස්නේ නමුදු ශුචියෙක් වෙයි. සවස තෙවෙනි කොට දියට නො බස්නේ නමුදු ශුචියෙක් වෙයි.

ඵ කවර හෙයින්

චූඤ්ඤා, මේ දශ කුශල කර්ම පටයෝ ශුචි ම වෙති. ශුචිකරණ ද වෙත්. චූඤ්ඤා, මේ දශ කුශල කම්පටයන්ගේ සමන්වාගමන හෙතෙයින් දෙවියෝ පැනෙත්. මනුෂ්‍යයෝ පැනෙත්. යම් බ්‍රහ්ම අන් කිසි සුගතිහු ද පැනෙත් යයි.

මෙසේ වදාරත්ම චූඤ්ඤා කම්පටපුත්‍ර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කිය:

වහන්ස, ඉතා මැනැව් ... වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණගත උපාසකයකු කොට මා ධර්ම සේක්වායි.

10. 4. 2. 11

ජාත්‍යසෞභාවික සූත්‍රය

ඉක්බිති ජාත්‍යසෞභාවික බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ ය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටුවී ය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කථා කොට ගිව්වා එකත්පස්සි හින, එකත්පස්සි හුන් ජාත්‍යසෞභාවික බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

මයමස්ස හො ගොතම බ්‍රාහ්මණා නාම දුනාති දෙම සඤ්ඤාති කරොමඃ
 “ඉදං දුතං පෙනානං ඤාතිසාලොභිතානං උපකප්පතු, ඉදං දුතං පෙනා
 ඤාතිසාලොභිතා පටිභුඤ්ජනතු’ ති. කච්චි තං හො ගොතම දුතං පෙනානං
 ඤාතිසාලොභිතානං උපකප්පති? කච්චි තෙ පෙනා ඤාතිසාලොභිතා
 තං දුතං පටිභුඤ්ජනති ති?

යානෙ බො බ්‍රාහ්මණ උපකප්පති, නො අට්ඨානෙති.

කතමඤ්ඤා¹ හො ගොතම යානං? කතම අට්ඨානන්ති?

ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකවෙවා පාණාත්පාති හොති, දදින්නාදයි හොති
 කාලෙස්ස මිථ්‍යාචාරි හොති, මුසාවාදී හොති, පිසුනවාචො හොති, එරුස
 වාචො හොති, පමථප්පලාපි හොති, අභිඤ්ඤාලු හොති, ව්‍යාපනනට්ඨෙතො
 හොති, චිත්තදිට්ඨිකො හොති, සො කායසස්‍යෙද පරං මරණං හිරයං
 උපපජ්ජති. යො තෙරධිකානං සත්තානං ආභාරො තෙන සො තස්ස යාපෙති,
 තෙන සො තස්ස තිට්ඨති. ඉදමිධි බො බ්‍රාහ්මණ අට්ඨානං, යස්ස ධීතස්ස
 තං දුතං න උපකප්පති.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකවෙවා පාණාත්පාති හොති -පෙ- මිථ්‍යාදිට්ඨිකො
 හොති. සො කායසස්‍යෙද පරමරණං තීරව්‍යානායොති. උපපජ්ජති
 යො තීරව්‍යානායොතිකානං සත්තානං ආභාරො තෙන සො තස්ස යාපෙති,
 තෙන සො තස්ස තිට්ඨති. ඉදමිධි බො බ්‍රාහ්මණ අට්ඨානං, යස්ස ධීතස්ස
 තං දුතං න උපකප්පති.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකවෙවා පාණාත්පාතා පටිච්චරතො හොති,
 දදින්නාදනා පටිච්චරතො හොති, කාලෙස්ස මිථ්‍යාචාරා පටිච්චරතො හොති,
 මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, එරුසාය
 වාචාය පටිච්චරතො හොති, පමථප්පලාපා පටිච්චරතො හොති, අභිඤ්ඤාලු
 හොති, අව්‍යාපනනට්ඨෙතො හොති, සමමාදිට්ඨිකො හොති. සො කායසස්‍ය
 යෙද පරමරණං මත්‍රසසානං සහව්‍යානං උපපජ්ජති. යො මත්‍රසසානං
 ආභාරො තෙන සො තස්ස යාපෙති, තෙන සො තස්ස තිට්ඨති. ඉදමිධි
 බො බ්‍රාහ්මණ අට්ඨානං, යස්ස ධීතස්ස තං දුතං න උපකප්පති.

I. කතමඤ්ඤා පන - මජ්ඣං.

පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණ නම් වූ අපි ‘‘මේ දනය පරලොව ගිය ඥාතිසාලොභිතයනට පැමිණේවා, මේ දනය පරලොව ගිය ඥාතිසාලොභිතයෝ පරිභොග කරන්වා’’යි දන්දෙමිහ, ශ්‍රාද්ධ කරමිහ. කීමෙක හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, එ දනය ප්‍රත්‍යඥාතිසාලොභිතයනට පැමිණේද? කීමෙක, ඒ ප්‍රත්‍යඥාතිසාලොභිතයෝ එ දන් පරිභොග කරන් දැයි?

බ්‍රාහ්මණය, ස්ථානයෙහි පැමිණෙයි, අස්ථානයෙහි නො පැමිණේයයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ස්ථානය කවරේය? අස්ථානය කවරේය?

බ්‍රාහ්මණය, මේ ලොවහි ඇතැමෙක් ප්‍රාණසාතී වෙයි, අධිනාදන් කරනේ වෙයි. කාමයන්හි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා කියන සැහැවියේ වෙයි, පිසුනු බස් ඇතියේ වෙයි, පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි, පලජ තෙපලන්තේ වෙයි, අභිධ්‍යා බහුල වෙයි, ව්‍යාපාදයට වත් සිතැත්තේ වෙයි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. හේ කාබුන් මරණින් පසු නිරයට එළඹෙයි. නිරිසතුන්ගේ යම් ආහාරයෙක් වේ නම් එයින් හේ එහි යැපෙයි. එයින් හේ එහි සිටුනේය. බ්‍රාහ්මණය, යම් තැනෙක සිටියහුට එ දනය නො පැමිණේ නම්, මෙද (එබඳු) අස්ථානයෙකි.

බ්‍රාහ්මණය, මේ ලොවහි ඇතැමෙක් ප්‍රාණසාතී වෙයි -පෙ- මිථ්‍යා-දෘෂ්ටික වෙයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු තිරස්ථිත යොනියට එළඹෙයි. තිරිසන් යොන් සත්තට යම් ආහාරයෙක් වේ නම් හේ, එහි එයින් යැපෙයි එයින් හේ එහි සිටුනේය. බ්‍රාහ්මණය, යම් තැනෙක සිටුන හට එ දනය නොපැමිණේ නම්, මෙද අස්ථානයෙකි.

බ්‍රාහ්මණය, මේ ලොවහි ඇතැමෙක් පණ්ඩායෙන් වැළැකියේ වෙයි. අධිනාදනින් වැළැකියේ වෙයි. කාමයන්හි මිසභසරින් වැළැකියේ වෙයි. මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. පිසුනුබසින් වැළැකියේ වෙයි. පරොස්-බසින් වැළැකියේ වෙයි. සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. අභිධ්‍යා බහුලකොට තැනියේ වෙයි. ව්‍යාපාද තැනියේ වෙයි. සම්ඳිටු ඇතියේ වෙයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු මනුෂ්‍යයන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. චිත්තිසුන්ගේ යම් අභරෙක් වේ නම්, හේ එහි එයින් යැපෙන්නේය. ඉන් හේ එහි සිටුනේය. බ්‍රාහ්මණය, යම් තැනෙක සිටියහුට එ දනය නොලැබේ නම්, මෙ ද එබඳු අස්ථානයෙකි.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකවො පාණාතිපාතා පටිච්චතො හොති -පෙ- සමාදිධිකො හොති. සො කායසස හෙද පරං මරණා දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. යො දෙවානං ආභාරො තෙන සො තත්ථ යාපෙති, තෙන සො තත්ථ තිට්ඨති. ඉදං ච බ්‍රාහ්මණ අට්ඨානං. යත්ථ ධීතස්ස¹ තං දුතං න උපකප්පති.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකවො පාණාතිපාති හොති -පෙ- මිච්ඡාදිධිකො හොති. සො කායසස හෙද පරං මරණා පෙනති විසයං උපපජ්ජති. යො පෙනතිවෙසධිකානං සත්තානං ආභාරො, තෙන සො තත්ථ යාපෙති. තෙන සො තත්ථ තිට්ඨති. යං වා පනස්ස අනුප්පවෙච්ඡන්ති² මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාති වා සාලොභිතා වා, තෙන සො තත්ථ යාපෙති. තෙන සො තත්ථ තිට්ඨති. ඉදං ඛො බ්‍රාහ්මණ යානං, යත්ථ ධීතස්ස තං දුතං උපකප්පති ති.

සචෙ පන හො ගොතම සො පෙතො ඤාතිසාලොභිතො තං යානං අනුප්පන්නො හොති, කො තං දුතං පරිභුඤ්ජති?

අඤ්ඤපිස්ස බ්‍රාහ්මණ පෙතා ඤාති සාලොභිතා තං යානං අනුප්පන්නා හොන්ති. තෙ තං දුතං පරිභුඤ්ජන්ති ති.

සචෙ පන හො ගොතම සො වෙච්ච පෙතො ඤාතිසාලොභිතො තං යානං අනුප්පන්නො හොති, අඤ්ඤපිස්ස පෙතා ඤාතිසාලොභිතා තං යානං අනුප්පන්නා හොන්ති. කො තං දුතං පරිභුඤ්ජති ති?

අට්ඨානං ඛො එතං බ්‍රාහ්මණ, අනවකායො යං තං යානං විචිත්තං අස්ස ඉමිනා දීසෙන අද්ධුනා යදිදං පෙනෙති ඤාති සාලොභිතෙති. අපි ච බ්‍රාහ්මණ දයකොපි අනිප්පලො හොති.

අට්ඨානෙපි හවං ගොතමො පරිකප්පං වද්ධිති? අට්ඨානෙපි ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ පරිකප්පං වද්ධිමි.

1. යත්ථ ධීතස්ස තං දුතං උපකප්පති - මජ්ඣ.

2. මිත්තාමච්චා වා ඤාතිසාලොභිතා වා - මජ්ඣ.

බ්‍රාහ්මණය, මෙලොවහි ඇතැමෙක් පණිවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. -පෙ- සම්දිවු ඇතියේ වෙයි. හෙ කාවුන් මරණින් මතු දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. දෙවියන්ගේ යම් අභරෙක් වේ නම් එයින් හෙ එහි යැපෙන්නෝය. හෙ එයින් එහි සිටුනෝය. බ්‍රාහ්මණය, යම් තැනෙක සිටියහට එ දනය නො එළැඹේ නම් මෙ ද අසානායෙකි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙලොවහි ඇතැමෙක් පණිවාකරනසුලු වෙයි. -පෙ- මිසදිවු ඇතියේ වෙයි. හෙ කාවුන් මරණින් මතු ප්‍රෙතවිෂයට එළඹෙයි. ප්‍රෙතවිෂයට අයත් සත්ත්වයන්ගේ යම් අභරෙක් වේ නම්, එයින්, හෙ එහි යැපෙයි. එයින් හෙ එහි සිටුනෝය. ඔහට මිත්‍රයෝ වෙත්වයි, සහයෝ වෙත්වයි, ඥාතීහු වෙත්වයි, සහ ලේ නැයෝ වෙත්වයි යමක් හෝ දෙත් නම්, හෙ ඉන් එහි යැපෙයි. හෙ එයින් එහි සිටුනෝය. බ්‍රාහ්මණය, යම් තැනෙක සිටියහට එ දනය එළැඹේ නම්, එ සානාය වෙයි.

පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉන් පරලොව ගිය ඒ ඥාති සාලොභිතයා එතැනට නො පැමිණියේ නම් කවරෙක් එ දන පරිභොග කෙරේ දැයි?

බ්‍රාහ්මණය, පරලොව ගිය අන්‍යඥාතිසාලොභිතයෝද එතැනට පැමිණියාහු වෙත්, ඔහු එ දන් වළඳත් යයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පරලොව ගිය ඒ ඥාති සාලොභිත ද එහි නො පැමිණියේ වෙයි, පරලොව ගිය ඔහුගේ අන්‍ය ඥාතිසාලොභිතයෝ ද එතැනට නොපැමිණියාහු වෙත්නම්, කවරෙක් ඒ දන් වළඳනාහුදැයි?

බ්‍රාහ්මණය යම් කරුණෙකින් මෙ දීර්ඝකාලයෙහි පරලොවගිය ඥාතිසාලොභිතයන්ගෙන් එ සානාය විවික්ත වන්නේය, යනතෙල කරුණ අස්ථාන වෙයි, අනවකාශ වෙයි, බ්‍රාහ්මණය, නැවත දයක තෙමේ ද අතිෂ්ඨල වෙයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අස්ථානයෙහිද (දනඵලයාගේ) පරිකල්පය වදරත්හු දැයි?

ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකවේවා පාණ්ඩිපාති හොති. අදින්නාදුයි හොති, කාමෙස්‍ර මිව්‍යාවාරි හොති, මුසාවාදී හොති, පිසුනාවාවො හොති, එරුසවාවො හොති, සමථසලාපි හොති, අභිජ්ඣාලු හොති, ව්‍යාපන්න-විකේනා හොති, මිව්‍යාදිධිකො හොති, සො දතා හොති, සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අත්තං පාතං වත්ථං යානං මාලාගන්ධිවිලෙපනං, සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං. සො කායස්ස හෙද පරං මරණා භස්සිනං සහව්‍යනං උපපජ්ජති. සො තත්ථ ලාභී හොති අත්තස්ස පානස්ස මාලා නානාලංකාරස්ස.

යං බො බ්‍රාහ්මණ ඉධ පාණ්ඩිපාති, අදින්නාදුයි, කාමෙස්‍ර මිව්‍යාවාරි මුසාවාදී, පිසුනාවාවො, එරුසවාවො, සමථසලාපි, අභිජ්ඣාලු, ව්‍යාපන්න-විකේනා, මිව්‍යාදිධිකො, තෙන සො කායස්සහෙද පරමමරණා භස්සිනං සහව්‍යනං උපපජ්ජති. යං ව බො සො දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අත්තං පාතං වත්ථං යානං මාලාගන්ධිවිලෙපනං, සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං, තෙන සො තත්ථ ලාභී හොති අත්තස්ස පානස්ස මාලා නානාලංකාරස්ස.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකවේවා පාණ්ඩිපාති හොති, අදින්නාදුයි හොති, කාමෙස්‍ර මිව්‍යාවාරි හොති, මුසාවාදී හොති, පිසුනාවාවො හොති, එරුස-වාවො හොති, සමථසලාපි හොති, අභිජ්ඣාලු හොති, ව්‍යාපන්නවිකේනා හොති, මිව්‍යාදිධිකො හොති. සො දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අත්තං පාතං වත්ථං යානං මාලාගන්ධිවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං, සො කායස්ස හෙද පරං මරණා අස්සානං සහව්‍යනං උපපජ්ජති. -පෙ-ගුත්තං සහව්‍යනං උපපජ්ජති -පෙ-කුක්කුරානං සහව්‍යනං උපපජ්ජති -පෙ-සො තත්ථ ලාභී හොති අත්තස්ස පානස්ස මාලා නානාලංකාරස්ස.

යං බො බ්‍රාහ්මණ ඉධ පාණ්ඩිපාති -පෙ- මිව්‍යාදිධිකො, සො තෙන කායස්ස හෙද පරං මරණා කුක්කුරානං සහව්‍යනං උපපජ්ජති. යඤ්චි බො සො දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අත්තං පාතං වත්ථං යානං මාලාගන්ධිවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං, තෙන සො තත්ථ ලාභී අත්තස්ස පානස්ස මාලා නානාලංකාරස්ස.

බ්‍රාහ්මණය, මෙම අසානියෙහිද දැනටමත් පරිකල්පය වරදයි. බ්‍රාහ්මණය, මෙලොවහි ඇතැමෙක් පණිවාකරනසුලු වෙයි. අධිනාදන් ගන්නාසුලු වෙයි. කාමයන්හි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා බණනසුලු වෙයි. පිසුනුබස් ඇතියේ වෙයි. පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි. සම්ඵප්‍රලාප ඇතියේ වෙයි. අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇතියේ වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැත්තේ වෙයි. මිසදිටු ඇතියේ වෙයි. හේ ශ්‍රමණයකුහට වේවයි, බ්‍රාහ්මණයකුහට වේවයි අන්ත, පාන, වස්ත්‍ර, යාන, මාලාගන්ධ වීලෙපන, ශය්‍යා ආවසර, ප්‍රදීපොපකරණ දෙන්නේ වෙයි, හෙ කාබුන් මරණින් මතු ඇතුන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. හෙ එහි අන්ත, පාන, මාලා නානාලභිකාර ලබන සුලු වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙලොවහි යම්හෙයෙකින් පණිවා කරනසුලුද අධිනාදන් ගන්නා සුලුද කාමයන්හි මිසභසර ඇතියේද පිසුනුබස් ඇතියේද පරොස්බස් ඇතියේ වේද සම්ඵප්‍රලාප ඇතියේද අභිධ්‍යා බහුලකොට ඇතියේද ව්‍යාපාදයටපත් සිතැතියේද, මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වේද, එහෙයින් හේ කාබුන් මරණින් මතු හස්තීන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. යම් කරුණකින් හෙ මහණකුට වේවයි බමුණකුට වේවයි අන්තපාන වස්ත්‍ර යාන මාලා ගන්ධ වීලෙපන ශය්‍යා ආවසර ප්‍රදීපොපකරණ දෙන්නේ වේද එකරුණින් හෙ එහි අන්තපාන මාලා නානාලභිකාර ලබන සුල්ලේ වෙයි.

බමුණ, මෙලොවහි ඇතැමෙක් පණිවා කරනසුලු වෙයි. අධිනාදන් ගන්නා සුලු වෙයි. කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මුසවාදී වෙයි. පිසුනු බස් ඇති වෙයි. පරොස්බස් ඇති වෙයි. සම්ඵප්‍රලාප ඇති වෙයි. අභිජ්ඣා බහුල වෙයි. ව්‍යාපාදයට පත් සිත් ඇති වෙයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. හෙ මහණකුට වේවයි බමුණකුට වේවයි අන්තපාන වස්ත්‍රයාන මාලාගන්ධවීලෙපන ශය්‍යා ආවසර ප්‍රදීපොපකරණ දෙන්නේ වෙයි. හේ කාබුන් මරණින් මතු අශ්වයන්ගේ සහභාවයට යෙයි. ගෙරින්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. ... සුනබයන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. ... හෙ එහි අන්ත පාන මාලා හා නානාලභිකාර ලබන සුල්ලේ වෙයි.

බමුණ යම් කරුණකින් මෙලොව පණිවා කරන්නේ වේද, මිසදිටු ඇති වේද, හෙ එ කරුණින් කාබුන් මරණින් මතු සුනබයන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. යම් කරුණකින් හෙ මහණකුට වේවයි, බමුණකුට වේවයි, අන්තපානවස්ත්‍ර යාන මාලාගන්ධවීලෙපන ශය්‍යාවසර ප්‍රදීපොපකරණ දෙනුයේ වෙයි. හෙ එකරුණින් එහි අන්තපානමාලා නානාලභිකාර ලබනසුලු වෙයි.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ ඵකට්ටො පාණ්තිපාතා පටිච්චරතො හොති, අදින්නාදනා පටිච්චරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතො හොති, මුසවාද පටිච්චරතො හොති, සිසුනාවාපා පටිච්චරතො හොති, ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, සමථසලාපා පටිච්චරතො හොති, අනභිජ්ඣාලු හොති, අව්‍යාපනනවිතො හොති, සමොදිට්ඨිකො හොති. සො දනා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනං පානං වත්ථං යානං මාලාගන්ධි විලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං. සො කායස්ස හෙද පරං මරණං මත්‍රස්සානං සහවිතං උපපජ්ජති. සො තත් ලාභී හොති මාත්‍රස්සකානං පඤ්ඤානං කාමගුණානං.

යං ඛො බ්‍රාහ්මණ ඉධ පාණ්තිපාතාපටිච්චරතො හොති -පෙ- සමොදිට්ඨිකො, තෙන යො කායස්ස හෙද පරං මරණං මත්‍රස්සානං සහවිතං උපපජ්ජති, යඤ්ච ඛො යො දනා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනං පානං වත්ථං යානං මාලාගන්ධි විලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං, තෙන යො තත් ලාභී හොති මාත්‍රස්සකානං පඤ්ඤානං කාමගුණානං.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ ඵකට්ටො පාණ්තිපාතා පටිච්චරතො හොති -පෙ- සමොදිට්ඨිකො හොති, යො දනා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනං පානං වත්ථං යානං මාලාගන්ධි විලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං, යො කායස්ස හෙද පරං මරණං දෙවානං සහවිතං උපපජ්ජති. සො තත් ලාභී හොති දිබ්බානං පඤ්ඤානං කාමගුණානං.

යං ඛො බ්‍රාහ්මණ ඉධ පාණ්තිපාතා පටිච්චරතො හොති -පෙ- සමොදිට්ඨිකො, තෙන යො කායස්ස හෙද පරං මරණං දෙවානං සහවිතං උපපජ්ජති. යඤ්ච ඛො යො දනා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනං පානං වත්ථං යානං මාලාගන්ධි විලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං, තෙන යො තත් ලාභී හොති දිබ්බානං පඤ්ඤානං කාමගුණානං. අපි ච බ්‍රාහ්මණ, දයකො පි අනිප්පලොති.

අච්ඡ්‍රියං හො ගොතම, අබ්බතං හො ගොතම, යාවක්ඛිදං හො ගොතම. අලමෙව දනාති දතුං, අලං සඤ්ඤාති කතුං, යත්‍රභි නාම දයකො පි අනිප්පලො හොති.

ඵච මොතං බ්‍රාහ්මණ, ඵච මොතං බ්‍රාහ්මණ,¹ දයකොපි භි බ්‍රාහ්මණ අනිප්පලො² හොති.

අභික්කන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසනං මං භවං ගොතමො ධාරොතු අජ්ජතංතො පාණ්දපෙනං සරණං තෙනා.

ජාණුසෙසාණිවගො දුතියො.

1. ඵච මොතං බ්‍රාහ්මණ - මජ්ඣං.

2. අනිප්පලොති - මජ්ඣං.

බමුණ, මේ ලොවිනි ඇතැමෙක් පණිවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අයිනාදනින් වැළැක්කේ වෙයි, කාමයෙහි ජීවහසරින් වැළැක්කේ වෙයි. ප්‍රියවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. පිසුනු බයින් වැළැක්කේ වෙයි. පරොස් බයින් වැළැක්කේ වෙයි. සම්ඵප්‍රලාපයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අනභිජ්ඣාදා වෙයි. අච්ඡාදනවිත්ත වෙයි. සම්මාග් දාෂ්ටික වෙයි. හෙ මහණකුට වේවයි, බමුණකුට වේවයි, අන්තපානවස්ත්‍ර යාන මාලාගන්ධවිලෙපන ශය්‍යාවසථප්‍රදීපොපකරණ දෙනුයේ වෙයි. හෙ කාබුන් මරණින් මතු මිනිසුන්ගේ සහභාවයට යෙයි. හෙ එහි මිනිස්නට අයත් පස්කම් ගුණ ලබනසුල්ලේ වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, යම් හෙයකින් මේ ලොවිනි පණිවායෙන් වැළැක්කේ වේද, සම්මාග් දාෂ්ටික වේද, එහෙයින් හෙ කාබුන් මරණින් මතු මිනිසුන්ගේ සහභාවයට එයි. යම් හෙයකින් හෙතෙම මහණකුට වේවයි බමුණකුට වේවයි අන්ත පාන වස්ත්‍ර යාන මාලා ගන්ධ විලෙපන ශය්‍යාවසථ ප්‍රදීපොපකරණ දෙන්නේ වේද, එහෙයින් හෙ එහි මිනිස්නට අයත් පස්-කම් ගුණ ලබන සුල්ල වෙයි.

බමුණ මේ ලොවිනි ඇතැමෙක් පණිවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි සම්මාග් දාෂ්ටික වෙයි. හෙ මහණකුට වේවයි, බමුණකුට වේවයි, අන්ත-පාන වස්ත්‍ර යාන මාලා ගන්ධ විලෙපන ශය්‍යා- ආවසථ ප්‍රදීපෙය දෙන්නේ වෙයි. හෙ කාබුන් මරණින් මතු දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. හෙ එහි දෙවියන් සතු පස්කම් ගුණ ලබන්නේ වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, යම් හෙයකින් මේ ලොවිනි ඇතැමෙක් පණිවායෙන් වැළැක්කේ වේද ... සම්මාග් දාෂ්ටික වේද, එහෙයින් හෙ කාබුන් මරණින් මතු දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ. යම් හෙයකින් හේ මහණකුට වේවයි බමුණකුට වේවයි අන්ත පාන වස්ත්‍ර යාන මාලාගන්ධ විලෙපන ශය්‍යාවසථ ප්‍රදීපෙය දෙන්නේ වේද, එහෙයින් හේ එහි දෙවි-යනට හිමි පස්කම් ගුණ ලබන්නේ වෙයි. වැලිදු බ්‍රාහ්මණය දයක ද අනිෂ්ඨල වේ යයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ආශ්වයායි. පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, අද්දායයි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් යම් දුකයෙක්හි ලා දයක ද අනිෂ්ඨල වේ. දන්දීම නිසිමැයි ශ්‍රාද්ධ කිරීම නිසි මැයි.

බ්‍රාහ්මණය, තෙල කරුණ එසේ මැයි. බ්‍රාහ්මණය තෙල කරුණ එසේමැයි. බ්‍රාහ්මණය දයකයා ද අනිෂ්ඨල ම වෙයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි -පෙ- භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උච්ඡවකු කොට ධරන සේක්වා යි.

දෙවැනි ජාත්‍යසෞභාගික වර්ගයයි.

3. සාධුචගෙයා

10. 4. 3. 1

සාධු සුතනං.

සාධුඤ්ඤා වොභික්ඛවෙ දෙසිය්සාමී, අසාධුඤ්ඤා, තං සුඤ්ඤාථ, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිය්සාමී'ති. එවං භතෙහති ඛොතෙ භික්ඛු භගවතො පට්ටසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ අසාධු¹:

පාණාතිපාතො, අදින්නාදනං, කාමෙසු මිච්ඡාචාරො, මුසාවාදෙ, පිසුණාවාචා, ඵරුසාවාචා, සමථප්පලාපො, අභිජ්ඣා, ව්‍යාපාදෙ, මිච්ඡාදිසී. ඉදං වුචති භික්ඛවෙ අසාධු²

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ සාධු³:

පාණාතිපාතා වෙරමණී, අදින්නාදනා වෙරමණී, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණී, මුසාවාද වෙරමණී, පිසුණාය වාචාය වෙරමණී, ඵරුසාය වාචාය වෙරමණී, සමථප්පලාපා වෙරමණී, අනභිජ්ඣා, අව්‍යාපාදෙ, සමොදිසී.

ඉදං වුචති භික්ඛවෙ සාධුති.

10. 4. 3. 2

අරියධම්ම සුතනං.

අරියධම්මඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිය්සාමී, අනරියධම්මඤ්ඤා තං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ අනරියො ධම්මො:

පාණාතිපාතො මිච්ඡාදිසී. අයං වුචති භික්ඛවෙ අනරියො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අරියො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණී -පෙ- සමොදිසී.

අයං වුචති භික්ඛවෙ අරියො ධම්මොති.

1. අසාධු - සිමු.

2. අසාධු - සිමු.

3. සාධු - සිමු.

10. 4. 3. 1

සාධු සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සාධුකය හා අසාධුකය හා දෙයනා කරන්නෙමි. එ අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමි යි. වහන්ස, එසේ යයි එ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළසේක:

මහණෙනි, අසාධුකය කවර යන්:

ප්‍රාණසාතය, අදින්නාදනය, කාමයන්හි මිථ්‍යාවාරය, මුසාවාදය, පිගුනාවාවාය, පරුෂවාග්ගය, සම්ඵප්‍රලාපය, අභිධ්‍යාය, ව්‍යාපාදය, මිථ්‍යා-දෘෂ්ටියයි. මහණෙනි, මේ අසාධුයයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සාධුකය කවර යන්:

පණ්ඩායෙන් වීරමණය, දයිනාදනින් වීරමණය, කාමයන්හි මිථ්‍යාවාරයෙන් වීරමණය, මුසවායෙන් වීරමණය, පිසුනුබසින් වීරමණය, පරොස් බසින් වීරමණය, සම්ඵප්‍රලාපයෙන් වීරමණය, අනභිධ්‍යාය, අව්‍යාපාදය, සමාග්දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ සාධුකයයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 2

අරියධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආයඤ්ඤාය ද අනායඤ්ඤාය ද දෙසන්නෙමි. එ අසව ...

මහණෙනි, අනායඤ්ඤා කවරේය යන්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ අනායඤ්ඤායයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආයඤ්ඤා කවරේය යන්:

ප්‍රාණසාතයෙන් වීරමණය ... සමාග්දෘෂ්ටියයි.

මහණෙනි, මේ ආයඤ්ඤායයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 3

කුසල සුතනං

කුසලඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අකුසලඤ්ච. තං සුඤ්ඤං -පෙ-
කතමඤ්ච භික්ඛවෙ අකුසලං:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිධි. ඉදං චුචති භික්ඛවෙ අකුසලං.
කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කුසලං:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමොදිධි.
ඉදං චුචති භික්ඛවෙ කුසලන්ති.

10. 4. 3. 4

අත්ථ සුතනං

අත්ථඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අනත්ථඤ්ච. තං සුඤ්ඤං -පෙ-
කතමො ච භික්ඛවෙ අනත්ථො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිධි. අයං චුචති භික්ඛවෙ අනත්ථො.
කතමො ච භික්ඛවෙ අත්ථො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමොදිධි.
අයං චුචති භික්ඛවෙ අත්ථො ති.

10. 4. 3. 5

ධම්ම සුතනං

ධම්මඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිසාමී, අධම්මඤ්ච. තං සුඤ්ඤං -පෙ-
කතමො ච භික්ඛවෙ අධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිධි. අයං චුචති භික්ඛවෙ අධම්මො.
කතමො ච භික්ඛවෙ ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමොදිධි.
අයං චුචති භික්ඛවෙ ධම්මොති.

10. 4. 3. 3

කුසල සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට කුසල් ද අකුසල් ද දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, අකුසල කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ අකුසලයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කුසල කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය ... සමායක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ කුසලයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 4

අර්ථ සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට අර්ථ හා අනර්ථ හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, අනර්ථ කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි මේ අනර්ථයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අර්ථ කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් විරමණය ... සමායක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි මේ අර්ථයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 5

ධර්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ධර්ම හා අධර්ම හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, අධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ අධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය ... සමායක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි මේ ධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 6 සාසවධමම සුතතං

සාසවඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමී, අනාසවඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤාපට්ඨං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ සාසවො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිඤ්ජාදිධි. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ සාසවො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අනාසවො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණී -පෙ- සමාදිධි.

අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ අනාසවො ධම්මොති.

10. 4. 3. 7 සාවජ්ජ සුතතං

සාවජ්ජඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමී, අනවජ්ජඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤාපට්ඨං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ සාවජ්ජො ධම්මො:

පාණාතිපාතො-මිඤ්ජාදිධි. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ සාවජ්ජො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අනවජ්ජො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණී -පෙ- සමාදිධි.

අයං චූළච්ඡි අනවජ්ජො ධම්මො ති.

10. 4. 3. 8 තපනීය සුතතං

තපනීයඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසාමී, අතපනීයං ච. තං සුඤ්ඤාපට්ඨං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ තපනීයො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිඤ්ජාදිධි. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ තපනීයො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අතපනීයො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණී -පෙ- සමාදිධි.

අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ අතපනීයො ධම්මො ති.

10. 4. 3. 6

සාසවධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, සාසුවධම් හා අනාසුවධම් හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, සාසුවධම් කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ සාසුවධම්යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අනාසුවධම් කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය ... සමයක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ අනාසුවධම් යි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 7

සාවද්‍ය සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සාවද්‍යධම් හා අනවද්‍යධම් හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, සාවද්‍යධම් කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ සාවද්‍යධම්යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අනවද්‍යධම් කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ... සමයක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ අනවද්‍යධම් යි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 8

තපනීය සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට තපනීය ධම් හා අතපනීයධම් හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, තපනීයධම් කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, අතපනීයධම් කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් වෙන්වීම ... සමයක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ අතපනීයධම් යි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 9

ආවයගාමී සුතනං

ආවයගාමීඤ්ඤ වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිස්සාමී, අපවයගාමීඤ්ඤ. තං සුඡාටං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ ආවයගාමී ධම්මො:

පාණාතිපාතො-මිච්ඡාදිට්ඨි අයං චූචති භික්ඛවෙ ආවයගාමී ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අපවයගාමී ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමොදිට්ඨි.

අයං චූචති භික්ඛවෙ අපවයගාමී ධම්මො ති.

10. 4. 3. 10

දුක්ඛුද්‍රය සුතනං

දුක්ඛුද්‍රය ඤ්ඤ වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිස්සාමී, සුබුද්‍රයඤ්ඤ. තං සුඡාටං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ දුක්ඛුද්‍රයො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි. අයං චූචති භික්ඛවෙ දුක්ඛුද්‍රයො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සුබුද්‍රයො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමොදිට්ඨි.

අයං චූචති භික්ඛවෙ සුබුද්‍රයො ධම්මො ති.

10. 4. 3. 11

දුක්ඛච්චාක සුතනං

දුක්ඛ ච්චාක ඤ්ඤ වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිස්සාමී, සුඛච්චාකඤ්ඤ. තං සුඡාටං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ දුක්ඛච්චාකො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි. අයං චූචති භික්ඛවෙ දුක්ඛ ච්චාකො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සුඛ ච්චාකො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමොදිට්ඨි.

අයං චූචති භික්ඛවෙ සුඛ ච්චාකො ධම්මො ති.

සාධුචගෙහා තත්ථයො.

10. 4. 3. 9

ආවයගාමී සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආවයගාමීඨමි හා අපවයගාමීඨමි හා දෙසමි. එ අසවු:

මහණෙනි, ආවයගාමීඨමි කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මිථ්‍යාදාෂ්ටි යි. මහණෙනි, මේ ආවයගාමීඨමි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අපවයගාමී ධමි කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ... සමාසක් දාෂ්ටි යි.

මහණෙනි මේ අපවයගාමීඨමි යි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 10

දුක්ඛුද්‍රය සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට දුක්ඛුද්‍රයධමි හා 'සුඛුද්‍රයධමි හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, දුක්ඛුද්‍රයධමි කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදාෂ්ටි යි. මහණෙනි, මේ දුක්ඛුද්‍රයධමි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සුඛුද්‍රයධමි කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ... සමාසක් දාෂ්ටි යි.

මහණෙනි, මේ සුඛුද්‍රයධමි යි කියනු ලැබේ.

10. 4. 3. 11

දුක්ඛවිපාක සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට දුක්ඛවිපාකධමි හා සුඛවිපාකධමි හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, දුක්ඛවිපාකධමි කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදාෂ්ටි යි. මහණෙනි, මේ දුක්ඛවිපාකධමි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සුඛවිපාකධමි කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ... සමාසක්දාෂ්ටි යි.

මහණෙනි, මේ සුඛවිපාකධමි යි කියනු ලැබේ.

තුන්වැනි සාධුවර්ගී යි.

4. අරියමගගවගෙහා

10. 4. 4. 1

අරියමගග සූතතං

අරියමගගඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිය්‍යාමි, අනරියමග්ගං ච. තං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ අනරියො මග්ගො:

පාණාතිපාතො-මිච්ඡාදිධි. අයං චූචති භික්ඛවෙ අනරියො මග්ගො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අරියො මග්ගො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි-සමුච්ඡිදිධි.

අයං චූචති භික්ඛවෙ අරියො මග්ගො ති.

10. 4. 4. 2

කණ්ණමගග සූතතං

කණ්ණමගගඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිය්‍යාමි, සුක්ක මගගඤ්ච. තං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ කණ්ණො මග්ගො:

පාණාතිපාතො-මිච්ඡාදිධි. අයං චූචති භික්ඛවෙ කණ්ණො මග්ගො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සුක්කො මග්ගො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමුච්ඡිදිධි.

අයං චූචති භික්ඛවෙ සුක්කො මග්ගො ති.

10. 4. 4. 3

සද්ධම්ම සූතතං

සද්ධම්මඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිය්‍යාමි, අසද්ධම්මඤ්ච. තං සුඤ්ඤාථ-පෙ-
කතමො ච භික්ඛවෙ අසද්ධම්මො:

පාණාතිපාතො-මිච්ඡාදිධි. අයං චූචති භික්ඛවෙ අසද්ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සද්ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි-සමුච්ඡිදිධි.

අයං චූචති භික්ඛවෙ සද්ධම්මො ති.

4. අරියමගග වර්ගය

10. 4. 4. 1

අරියමග්ග සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආයඨිමාගීය හා අනායඨිමාගීය හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, අනායඨිමාගීය කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිට්ඨා-දෘෂ්ටිසි. මහණෙනි, මේ අනායඨිමාගීයයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආයඨිමාගීය කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය ... සමායක් දෘෂ්ටිසි.

මහණෙනි, මේ ආයඨිමාගීයයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 2

කණ්ඨමග්ග සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට කෘෂ්ණමාගීය හා ශුක්ලමාගීය හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, කෘෂ්ණමාගීය කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිට්ඨා-දෘෂ්ටිසි. මහණෙනි මේ කෘෂ්ණමාගීයයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ශුක්ලමාගීය කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතයෙන් විරමණය ... සමායක් දෘෂ්ටිසි.

මහණෙනි, මේ ශුක්ලමාගීයයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 3

සද්ධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සද්ධම්මය හා අසද්ධම්මය හා දෙසමි. එ අසවු ...

මහණෙනි, අසද්ධම්මය කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මිට්ඨාදෘෂ්ටිසි. මහණෙනි, මේ අසද්ධම්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සද්ධම්මය කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ... සමායක් දෘෂ්ටිසි.

මහණෙනි, මේ සද්ධම්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 4

සපපුරිසධමම සුතතං

සපපුරිසධමමඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමී, අසපපුරිසධමමඤ්ච තං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ අසපපුරිසධමමො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි, අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ අසපපුරිසධමමො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සපපුරිසධමමො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි-පෙ- සමොදිට්ඨි,

අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ සපපුරිසධමමොති.

10. 4. 4. 5

උපපාදෙනබ්බධමම සුතතං

උපපාදෙනබ්බඤ්ච වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිස්සාමී, න උපපාදෙනබ්බඤ්ච තං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ න උපපාදෙනබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි, අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ න උපපාදෙනබ්බො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ උපපාදෙනබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි-පෙ- සමොදිට්ඨි,

අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ උපපාදෙනබ්බො ධම්මො :

10. 4. 4. 6

ආසෙවිතබ්බධමම සුතතං

ආසෙවිතබ්බඤ්ච බො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිස්සාමී, නාසෙවිතබ්බඤ්ච, තං සුඤ්ඤාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ නාසෙවිතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි, අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ නාසෙවිතබ්බො ධම්මො

කතමො ච භික්ඛවෙ ආසෙවිතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණි -පෙ- සමොදිට්ඨි.

අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ ආසෙවිතබ්බො ධම්මොති.

10. 4. 4

සත්පුරුෂධර්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සත්පුරුෂධර්ම හා අසත්පුරුෂධර්ම හා දෙසමී, එ අසවු...

මහණෙනි, අසත්පුරුෂධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂ ධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂධර්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම... සමයක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂ ධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 5

උත්පාදයිතධර්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට උත්පාදයිතධර්ම හා අනුත්පාදයිතධර්ම හා දෙසමී, එ අසවු...

මහණෙනි, අනුත්පාදයිතධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි, මහණෙනි, මේ අනුත්පාදයිතධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, උත්පාදයිතධර්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම... සමයක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ උත්පාදයිතධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 6

ආයෙවිතධර්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට ආයෙවිතධර්ම හා අනායෙවිතධර්ම හා දෙසමී. එ අසවු...

මහණෙනි, අනායෙවිතධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය ... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ අනායෙවිතධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආයෙවිතධර්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම... සමයක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ ආයෙවිතධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 7

භාවේතබ්බධමම

භාවේතබ්බඤ්ඤා චෝ භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිය්සාමී, නභාවේතබ්බං ච
තං සුඡාඨං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ න භාවේතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිථ්‍යාදිට්ඨි, අයං චූචති භික්ඛවෙ නභාවේ-
තබ්බො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ භාවේතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණී -පෙ- සමොදිට්ඨි.

අයං චූචති භික්ඛවෙ භාවේතබ්බො ධම්මොති.

10. 4. 4. 8

බහුලීකාතබ්බධමම

බහුලීකාතබ්බඤ්ඤා චෝ භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිය්සාමී, නබහුලී-
කාතබ්බඤ්ඤා, තං සුඡාඨං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ න බහුලීකාතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිථ්‍යාදිට්ඨි, අයං චූචති භික්ඛවෙ න බහුලී-
කාතබ්බො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ බහුලීකාතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණී -සමොදිට්ඨි.

අයං චූචති භික්ඛවෙ බහුලීකාතබ්බො ධම්මොති.

10. 4. 4. 9

අනුසාරිතබ්බධමම

අනුසාරිතබ්බඤ්ඤා චෝ භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිය්සාමී, නානුසාරිතබ්බඤ්ඤා
තං සුඡාඨං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ නානුසාරිතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිථ්‍යාදිට්ඨි, අයං චූචති භික්ඛවෙ නානුසාරි-
තබ්බො ධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අනුසාරිතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතා වෙරමණී -පෙ- සමොදිට්ඨි.

අයං චූචති භික්ඛවෙ අනුසාරිතබ්බො ධම්මොති.

10. 4. 4. 7

භාවේතබ්බධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට භාවයිතව්‍ය ධර්ම හා නභාවයිතව්‍ය ධර්ම හා දෙසමි. ඒ අසවු...

මහණෙනි, න භාවයිතව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ නභාවයිතව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, භාවයිතව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම...සමයක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ භාවයිතව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 8

බහුලිකාතබ්බධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට බහුලි කර්තව්‍ය ධර්ම හා නබහුලිකර්තව්‍ය ධර්ම හා දෙසමි. ඒ අසවු...

මහණෙනි, න බහුලිකර්තව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය...මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ න බහුලිකර්තව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, බහුලිකර්තව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම ... සමයක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ බහුලිකර්තව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 9

අනුස්මරිතබ්බධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට අනුස්මරිතව්‍ය ධර්ම හා නානුස්මරිතව්‍ය ධර්ම හා දෙසමි. ඒ අසවු...

මහණෙනි, නානුස්මරිතව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මිථ්‍යාදෘෂ්ටියි. මහණෙනි, මේ නානුස්මරිතව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අනුස්මරිතව්‍ය ධර්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම... සමයක් දෘෂ්ටියි.

මහණෙනි, මේ අනුස්මරිතව්‍ය ධර්මයි කියනු ලැබේ.

10. 4. 4. 10

සච්ඡිකාතබ්බධම්ම සූතනං.

සච්ඡිකාතබ්බඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිසසාමී, න සච්ඡිකාතබ්බඤ්ඤා
තං සුඤ්ඤං -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ න සච්ඡිකාතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතො -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි. අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ න සච්ඡිකා-
තබ්බො ධම්මො,

කතමො ච භික්ඛවෙ සච්ඡිකාතබ්බො ධම්මො:

පාණාතිපාතා චෙරමණි -පෙ- සමමා දිට්ඨි.

අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ සච්ඡිකාතබ්බො ධම්මොති.

අරියමග්ග චග්ගො චතුස්ථා.

10. 4. 4. 10

සවිජ්ඣාතබ්බධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සාක්ෂාත්කර්මය ධර්ම හා න සාක්ෂාත්කර්මය ධර්මය හා දෙසමී. එ අසවු...

මහණෙනි, න සාක්ෂාත්කර්මය ධර්ම කවරේය යත්:

ප්‍රාණසාතය... මිට්ඨාදාෂ්ටිසි. මහණෙනි, මේ න සාක්ෂාත්කර්මය ධර්ම සි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සාක්ෂාත්කර්මය ධර්ම කවරේය යත්:

පණ්ඩායෙන් දුරුවීම... සමාස් දාෂ්ටිසි.

මහණෙනි, මේ සාක්ෂාත්කර්මය ධර්ම සි කියනු ලැබේ.

සිවුචෑනි අරියමගගවථි සි.

5. අපරපුගල වගෙයා

10. 4. 5. 1- 12

සෙවිතබ්බාදි දවාදස සුත්තානි

දසහි භික්ඛාව ධර්මෙහි සමන්තාගතො පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො,
කතමෙහි දසහි:

පාණතිපාති හොති, අදින්නාදයි හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරි හොති,
මුසාවාදි හොති, පිසුනවාචො¹ හොති, ඵරුසවාචො හොති සච්ඡෙදාපි
හොති, අභිජ්ඣාලු හොති, ව්‍යාපනඤ්චිකො හොති, මිච්ඡදිට්ඨිකො හොති.
ඉමෙහි ධො භික්ඛාව දසහි ධර්මෙහි සමන්තාගතො පුග්ගලො න
සෙවිතබ්බො,

දසහි භික්ඛාව ධර්මෙහි සමන්තාගතො පුග්ගලො සෙවිතබ්බො.
කතමෙහි දසහි:

පාණතිපාතා පටිච්චරතො හොති, අදින්නාදනා පටිච්චරතො හොති,
කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතො හොති, මුසාවාද පටිච්චරතො හොති,
පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතො හොති,
සච්ඡෙදාපා පටිච්චරතො හොති, අනභිජ්ඣාලු හොති, අව්‍යාපනඤ්චිකො
හොති, සමමා දිට්ඨිකො හොති, ඉමෙහි ධො භික්ඛාව දසහි ධර්මෙහි
සමන්තාගතො පුග්ගලො සෙවිතබ්බොති.

2. දසහි භික්ඛාව ධර්මෙහි සමන්තාගතො පුග්ගලො න හජිතබ්බො
-පෙ- හජිතබ්බොති.

3. න පඨිරුපාසිතබ්බො -පෙ- පඨිරුපාසිතබ්බොති,
4. න පුජ්ජො හොති -පෙ- පුජ්ජො හොතිති,
5. න පාසංසො හොති -පෙ- පාසංසො හොතිති,
6. අගාරවො හොති -පෙ- සගාරවො හොතිති,
7. අප්පතිකො හොති -පෙ- සප්පතිකො² හොතිති,
8. නාරාධකො හොති -පෙ- ආරාධකො හොතිති,
9. න විසුජ්ඣති -පෙ- විසුජ්ඣතිති.
10. මානං නාභිභොති -පෙ- මානං අනභිභොතිති.
11. පඤ්ඤාය න වධිති -පෙ- පඤ්ඤාය වධිතිති.

1. පිසුනාවාචො - මජ්ඣං.

2. අපපතිකොහොති -පෙ- සපපතිකො, පිඤ්ඤා.

5. අපරපුගල වර්ගය

10. 4. 5. 1. 12

සෙවිතබ්බාදි ද්වාදශ සූත්‍රයෝ

1. මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගලයා නො සෙවිය යුත්තේය. කවර දසයෙකින් යත්:

පණිවා කරුණුයේ වෙයි, නුදුන් දැ ගන්නා සුළුයේ වෙයි, කාමයන්හි මිස හසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා කියන සුළුයේ වෙයි. පිසුනු බස් ඇතියේ වෙයි. පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි. සම්ඵප්පලාප ඇතියේ වෙයි, අභිධ්‍යාදු වෙයි, ව්‍යාපාදයට වන් සිතැතියේ වෙයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගලයා නො සෙවිය යුත්තේය.

මහණෙනි, දස කරුණකින් සමන්වාගත පුද්ගල සෙවිය යුත්තේය, කවර දසයෙකින් යත්:

පණිවායෙන් වැළැකියේ වෙයි, අධිනාදනින් වැළැකියේ වෙයි. කාමයන්හි මිසහසරින් වැළැකියේ වෙයි. මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. පිසුනුබසින් වැළැකියේ වෙයි. පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි. සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. අනභිධ්‍යාදු වෙයි, ව්‍යාපාදයට නො වන් සිතැත්තේ වෙයි. සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල සෙවිය යුත්තේය යි.

2. මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගල නො බිජිය යුත්තේය ... බිජිය යුත්තේ ය යි.

3. පර්වුපාසනා නොකට යුත්තේය -පෙ- පර්වුපාසනා කටයුත්තේය යි.
4. පූජ්‍ය නො වේ -පෙ- පූජ්‍ය වේ යයි.
5. ප්‍රශංසාර්ථ නො වේ -පෙ- ප්‍රශංසාභ වේ යයි.
6. ගෞරව නැතියේ වෙයි -පෙ- ගෞරව සහිත වේ යයි.
7. ප්‍රතිශ්‍රය නැතියේ වෙයි -පෙ- ප්‍රතිශ්‍රය සහිත වේ යයි.
8. ආරාධක නො වේ -පෙ- ආරාධක වේ යයි.
9. විශුද්ධ නො වේ -පෙ- විශුද්ධ වේ යයි.
10. මාන්‍ය නො මධනේය -පෙ- මාන්‍ය මධනේ සයි.
11. ප්‍රඥයෙන් නො වධනේය -පෙ- ප්‍රඥයෙන් වැඩෙන්නේ ය.

12. බහුං අපුඤ්ඤං පසවති -පෙ- බහුං පුඤ්ඤං පසවති, කතමෙහි දසති:

පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති, අදින්නාදනා පටිච්චරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතො හොති, මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, සමඵප්පලාපා පටිච්චරතො හොති, අනභිජ්ඣාලු හොති, අව්‍යාපනාවිනේනා හොති, සමොද්ධිකො හොති,

ඉමෙහි ඛො හික්ඛෙව දසති ධම්මෙහි සමනනාගතො පුග්ගලො බහුං පුඤ්ඤං පසවතිති.

පුග්ගලවග්ගො පඤ්චමො.

චතුසො පණ්ණාසකො.

12. බොහෝ අපුණ්‍යය රැස් කෙරෙයි ... බොහෝ පින් රැස්කෙරෙයි.
කවර දසකරුණික යන්:

පණ්ඩායෙන් වැළැකියේ වෙයි, අයිතාද්විත් වැළැකියේ වෙයි,
කාමයන්හි මිසභසරින් වැළැකියේ වෙයි, මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි,
පිසුනු බසින් වැළැකියේ වෙයි, පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි,
සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි, අභිධ්‍යා බහුල කොට නැතියේ වෙයි,
ව්‍යාපාදයට වත් සිත් නැතියේ වෙයි. සම්දිට්ඨ ඇතියේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ දස කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල බොහෝ පින් රැස්
කරන්නේය යි.

පස්වැනි පුද්ගල වර්ගය යි.

සතරවන පණ්ණාසකය යි.

පණණාසාතිරෙක සූතතාති

1. කර්ජකායවගෙගා

10. 5. 1. 1

පට්මනිරය සූතතං

[සාවකී]

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛන්තො ඵවං නිරයෙ. කතමෙහි දසහි:

1. ඉධ භික්ඛවෙ ඵතවෙවා පාණාතිපාතී හොති පුද්දෙ ලොභිතපාණි හතපහතෙ නිව්චෙඛා අදයාපනෙතො සබ්බපාණහුතෙසු.

2. අදින්නාදුඤ්ඤි හොති. යං තං පරස්ස පරචිතභූපකරණං නාමගතං වා අරක්ඛගතං වා, තං අදින්නං ථෙය්‍යසංඛාතං ආදනා හොති.

3. කාමෙසු මිච්ඡාවාරිහොති. යා තා මාතුරකඛිතා පිතුරකඛිතා මාතෘ-පිතුරකඛිතා භාතුරකඛිතා භගිනිරකඛිතා ඤාතිරකඛිතා ගොහාරකඛිතා ධම්මරකඛිතා සසායමිකා සපරිදණ්ඩා අනත්තමයො මාලා ගුලපරිකඛිතාපි, තථා රූපාසු වාරිකං ආපජ්ජතා හොති.

4. මුසාවාදී හොති සභාගතො¹ වා පරිසගතො වා ඤාති මජ්ඣගතො වා සුගමජ්ඣගතො වා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනිතො සක්ඛිපුට්ඨො 'ඵහමො පුරිස, යං ජානාහි, තං වදෙහි'ති. සො අජානං වා ආහ 'ජානාමි'ති. ජානං වා ආහ 'න ජානාමි'ති අපස්සං වා ආහ, 'පසසාමි'ති පස්සං වා ආහ, න පසසාමි'ති. ඉති ඡක්ඛන්තො වා පරහන්තො වා ආමිස-කිඤ්චිකන්තො වා සමපජානමුසා භාසිතා හොති.

5. පිසුනාවාවො හොති, ඉතො සුඤ්ඤා අමුත්ත අක්ඛාතා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤා ඉමෙසං අක්ඛාතා අමුසං හෙදය. ඉති සමග්ගානං වා හෙතො, භික්ඛානං වා අනුපදනා, වග්ගාරාමො වග්ගරතො වග්ගනාදි වග්ගකරණං වාචං භාසිතා හොති

6. ඵරුසාවාවො හොති, යා සා වාවා අණ්ඩකා කක්කසා පරකටුකා පරාභිසජ්ජති කොධසාමනතා අසමාධිසංවත්තනිකා තථාරූපිං වාවං භාසිතා හොති.

1. සභාගතො වා හොති පරිසගතො වා - මජ්ඣං,

1. කර්ෂකය වර්ගය

10. 5. 1. 1

පයමනිරය සූත්‍රය

[සැවැත්]

මහණෙනි, දස කරුණකින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තැබූයේ යම් සේ නම් එසේ තිරයෙහි නික්මින්න වෙයි. කවර දස කරුණකින් යත්:

1. මහණෙනි, මේ ලොවහි ඇතැමෙක් රුදුරු කම් ඇතියේ ලෙහෙ වැඩුණු අත් ඇතියේ නැසුම් වොලොගැණුම්හි බටුයේ සච්ඡාණභූතගණයා කෙරෙහි දයාවට නො පතුයේ ප්‍රාණසාතී වෙයි.

2. නුදුන්දෑ ගන්නා සුදු වෙයි. ග්‍රාමගත වේවයි අරණ්‍යගත වේවයි මෙරමාගේ යම් ඒ පරවිනොපකරණයෙක් වේ නම් සොය සබ්බාත වූ එ නුදුන් දෑ ගන්නේ වෙයි.

3. කාමයෙහි මිසභසර ඇත්තේ වෙයි. මාතාරක්ෂිතාය, පිතාරක්ෂිතාය, මාතාපිතාරක්ෂිතාය, භ්‍රාතාරක්ෂිතාය, භගිනිරක්ෂිතාය, ඥාතීරක්ෂිතාය, ගොත්‍රරක්ෂිතාය, ධර්මරක්ෂිතාය, සසාමිකාය, සප්පදණ්ඩාය යටත් පිරිසෙයින් මල්ගුලායෙන් පරික්ෂින්න වූවා දැයි යම් ඒ මාගම්හු වෙන් නම් එබන්දන් කෙරෙහි හැසිරෙන බවට පැමිණියේ වෙයි.

4. සභාගත වේවයි පථිද්ගත වේවයි, ඥාතිමධ්‍යගත වේවයි, සුගමධ්‍යගත වේවයි, රාජකුලමධ්‍යගත වේවයි ඉදිරියට කැඳවන ලද්දේ “එම්බා පුරුෂය, එව යමක් දනිති නම් එකියව”යි, සාක්ෂ්‍ය පුළුවියනා ලද්දේ මුසාවාදී වෙයි. හේ නො දන්නේ හෝ “දන්මි”යි කියයි. දන්නේ හෝ “නො දන්මි”යි කියයි. නො දන්නේ හෝ “දක්මි”යි කියයි, දන්නේ හෝ “නො දක්මි”යි කියයි, මෙසේ තමා හෙතු කොට වේවයි මෙරමා හෙතු කොට වේවයි කිසියම් ආමිසයක් හෙතුකොට වේවයි, දූත දූත මුසවා බණන්නේ වෙයි.

5. පිසුනුබස් ඇතියේ වෙයි. මොවුන්ගේ හෙදයට මේ තැනින් අසා කියන්නේ වෙයි. එහි හෝ අසා ඔවුන්ගේ හෙදයට මොවුනට කියන්නේ ය. මෙසේ සමගයන් හෝ බිඳින සුදු වූයේ හින්තයනට හෝ අනුබල දෙන්නේ වරියෙහි රැඳියේ වර්තන වූයේ වරියෙහි සතුටු වන්නේ වර්තන වදන් කියන්නේ වෙයි.

6. පරොස්බස් ඇතියේ වෙයි. නො සබැඳි කැකුළු මෙරමා කටුක පරාගටනා ක්‍රොධය වටා ඇති සමාධියට අහිත යම් ඒ තෙසුලක් වේ නම් එබඳු තෙසුල් කියන්නේ වෙයි.

7. සමථපලාපි හොති අකාලවාදී අභූතවාදී අනාත්වාදී අධිමතවාදී අවිනයවාදී අතිධානවතීං වාවං භාසිතා හොති අකාලෙන අනපදෙසං අපරිසත්තවතීං අනත්සංභිතං.

8. අභිජ්ඣාලු හොති යං තං පරස්ස පරචිත්තුපකරණං, තං අභිජ්ඣිතා හොති, 'අහොවන¹ යං පරස්ස තං මම අසසා'ති.

9. බ්‍යාපනනවිනේනා හොති පද්ධත්තසංකප්පො, 'ඉමෙ සත්තා භස්සෙතතු වා බජ්ඣතතු වා උච්ඡිජ්ජතතු වා විනාසසතතු වා මා වා අහෙසුන්ති'.

10. මිථ්‍යාදිඤ්ඤා හොති විපරිතදස්සනො, 'නස්සී දින්නං, නස්සී ඤිට්ඨං, නස්සී හුතං, නස්සී සුකට දුක්ඛවාතං කම්මානං ඵලං විපාකො, නස්සී අයං ලොකො, නස්සී පරො ලොකො, නස්සී මාතා, නස්සී පිතා. නස්සී සත්තා ඔපපාතිකා, නස්සී ලොකෙ සමණ චූභමණා සම්මඤ්ඤා සම්මාපටිපන්නා යෙ ඉමස්ථි ලොකං පරස්ථි ලොකං සයං අභිස්සෙ, සච්ඡිකස්සා පච්චෙදෙත්ති'ති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛින්නො ඵලං නිරයෙ.

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛින්නො ඵලං සග්ගෙ. කතමෙහි දසහි:

1. ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චො පාණාතිපාතං පභාය පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති, හිහිතදණ්ණො හිහිතසංඝො, ලජ්ජී දයාපන්නො සබ්බපාණ-භූතහිතානුකම්පී විහරති.

2. අදින්නාදුතං පභාය අදින්නාදුතා පටිච්චරතො හොති, යං තං පරස්ස පරචිත්තුපකරණං ගාමගතං වා අරස්සෙගතං වා, න තං අදින්නං ථෙය්‍ය-සඤ්ඤානං ආදුතා හොති.

3. කාමෙසු මිථ්‍යාවාරං පභාය කාමෙසු මිථ්‍යාවාරා පටිච්චරතො හොති. යා තා මාතුරකම්මා, පිතුරකම්මා, මාතා පිතුරකම්මා, භාතු රකම්මා, භගි-හිරකම්මා ඤාතිරකම්මා, ගොතතරකම්මා, ධම්මරකම්මා, සසාමිකා සපරිදණ්ණා අනනමසො මාලාගුල පරික්ඛින්නා පි, තථාරූපාසු න වාරික්කං ආපජජිතා හොති.

1. වතායං - ඩිට්ඨි,

7. අකාලවාදී ව අභූතවාදී ව අනාත්වාදී ව අධර්මවාදී ව අචිත්තවාදී ව සම්ඵලපා කියන සුදු වෙයි. සිත්තිලා නො දැරිය යුතු නො කල්හි කරුණු රහිත පරිච්ඡේද රහිත අනාත්වාදී ඇසුරු කළ බස් කියන්නේ වෙයි.

8. අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇත්තේ වෙයි, මෙරමාගේ යම් ඒ පරච්ඡේදා-පකරණයක් වේ නම්, “අහෝ, එ කැතින් යමක් මෙරමාගේ වේ නම් එ මට වේව’යි. එය ගිජුසිකින් පතනේ වෙයි,

9. පුදුෂ්ටමන: සක්කල්ප ඇතියේ “මෙ සත්ත්‍ව නැසෙත් වායි හෝ බැඳෙත්වයි හෝ මුලුසුන් වෙත්වයි හෝ වැනැසෙත්වයි හෝ නහමක් වෙත්වයි හෝ” ව්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ වෙයි.

10. දුන්ද්‍රයෙහි පල නැත, යාගයෙහි පල නැත, භෝමයෙහි පල නැත, සුකෘත දුෂ්කෘත කල්මයන්ගේ එල විපාක නැත, මෙලෝ නැත, පරලෝ නැත, මවක් නැත, පියෙක් නැත, ඖපපාදක සත්ත්වයෝ නැත, ලොවහි යහමගට ගිය මනා පිළිවෙත් සපන් යමෙක් තුමු මෙලෝ හා පරලෝ හා තුමු විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට සකසා දනිත් නම් එ බඳු මහණබමුණෝ නැත.

මහණෙනි, මෙ දසකරුණින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා තැබුයේ යම් සේ නම් එසේ නිරාහි නික්ෂිප්ත වෙයි.

මහණෙනි, දසකරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම් සේ නම් එසේ ස්වර්ගයෙහි නික්ෂිප්ත වෙයි. කවර දසසකිත යත්:

1. මහණෙනි, මෙ ලොවහි ප්‍රාණසාතය දුරු කොට බහා තැබූ දඩු ඇතියේ බහා තැබූ අවි ඇතියේ ලජ්ජා ඇතියේ දයාපත් වූයේ ප්‍රාණසාත-යෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සථිප්‍රාණභූතගණයා කෙරෙහි භිතානුකම්පිව වෙසෙයි.

2. අධිනාදන් හැර පියා අධිනාදනින් වැළැක්කේ වෙයි. ග්‍රාමගත වෙයි අරණ්‍යගත වෙයි මෙරමාගේ විකේතපකරණයක් වේ නම් යෝග්‍ය සභිකයා ඒ නුදුන් දැ ගන්නේ වෙයි.

3. කාමමිථ්‍යාවාරය හැර පියා කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මාතෘරක්ෂිතය, පිතෘරක්ෂිතය, චාතෘපිතෘ රක්ෂිතය, භ්‍රාතෘරක්ෂිතය, හගිනිරක්ෂිතය, ඥාතිරක්ෂිතය, ගෞත්‍රරක්ෂිතය, ධර්මරක්ෂිතය, සසාමිකය, සපරිදණ්ඩය, යටත් උරියෙයින් මල්ගුලායෙන් පරික්ෂිප්ත වූ දැයි යම් ඒ මාගමිහු වෙත් නම් එ බන්දන් කෙරෙහි නො හැසිරෙන බවට පැමිණෙන්නේ වෙයි.

4. මුසාවාදං පභාය මුසාවාද පටිවිරතො හොති. සභාගතො වා පරිස-
ගතො වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣගතො වා රාජතුල මජ්ඣගතො වා
අභිනිතො සක්ඛිපුට්ඨො, “එහමෙහා පුරිස, යං ජනාහි, තං වදෙහි”ති.
යො අජානං වා ආහ: ‘න ජානාමි’ති. ජානං වා ආහ, ‘ජානාමි’ති,
අපසං වා ආහ ‘න පසංමි’ති, පසං වා ආහ, ‘පසංමි’ති ඉති අත්තහෙතු
වා පරහෙතු වා ආමිසකිඤ්ඤිකහෙතු වා න සමපජාන මුසා භාසිතා හොති.

5. පිසුනං වාචං පභාය පිසුනාය වාචාය පටිවිරතො හොති. න
ඉතො පුජා අමුත්ත අක්ඛාතා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්ත වා පුජා ඉමෙසං
අක්ඛාතා අමුසං හෙදය, ඉති භින්නානං වා සක්ඛාතා සභින්නානං වා
අනුසද්ධා සමගාරාමො සමගාරතො සමගා නනදී සමගාකරණං වාචං
භාසිතා හොති.

6. ඵරුසං වාචං පභාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති. යා නා
වාචා නෙලා කණ්ණිකා සුඛං පෙමණියා හදයඛතො පොරි බහුජන කතා
බහුජන මනාපා තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති.

7. සමඵසලාපං පභාය සමඵසලාපා පටිවිරතො හොති. කාලවාදී
භූතවාදී අක්ඛවාදී ධර්මවාදී විනයවාදී නිධානවතිං වාචං භාසිතා
හොති, කාලෙන සාපදෙසං පරියනවතිං අක්ඛසංභිතං.

8. අනභිජ්ඣාලු හොති, යං තං පරසං පරචිත්තපකරණං, තං
අනභිජ්ඣිතා හොති, “අනෙහා වත යං පරසං තං මම අසාමි”ති.

9. අබ්‍යාපනනවිතො හොති අසද්ධධර්මසංඛාරො, ‘ඉමෙ සත්තා
අවෙරා හොනතු අබ්‍යාපජා අනිසා සුඛි අත්තානං පරිහරන්තු”ති.

4. මුසාවාදය හැරපියා මුසවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සභාගත වෙවයි, පඤ්ඤාගත වෙවයි, ඥානිමයාගත වෙවයි, පුගලමයාගත වෙවයි, රාජකුලමයාගත වෙවයි, කැඳවනු ලද්දේ 'එම්බා පුරුෂය, එව යමක් දැනිනි නම් එ කියව'යි සාක්ෂ්‍ය ප්‍රච්ඡේදනා ලද්දේ වෙයි. හේ නො දන්නේ හෝ 'නොදන්නේ'යි කියයි. දන්නේ හෝ 'දන්නේ'යි කියයි, නො දන්නේ හෝ 'නො දන්නේ'යි කියයි. දන්නේ හෝ 'දන්නේ'යි කියයි. මෙසේ තමා හෙතු කොට හෝ මෙරමා හෙතු කොට හෝ කිසි ආමිෂයක් හෙතු කොට හෝ දැන දැන මුසවා නො කියන්නේ වෙයි.

5. පිසුනුබස් හැරපියා පිසුනු බසින් වැළැක්කේ වෙයි. මෙයින් අසා මොවුන්ගේ හෙදය සඳහා එහි නො කියන්නේය, එ තන්හි හෝ අසා මොවුන්ගේ හෙදය සඳහා මොවුන්ට නො කියන්නේය. මෙසේ බිඳුනවුන් හෝ සංකෘත කරණයේ සමගයන්ට හෝ අනුබල දෙනුයේ සමගියෙහි ඇලුමැකියේ සමගයන් කෙරෙහි රැඳියේ සමග වුවත් දක තුස්තේ සමග කරන බස් කියන්නේ වෙයි.

6. පරොස්බස් හැරපියා පරොස් බසින් වැළැක්කේ වෙයි, යම් ඒ බසෙක් නිදේස් වේ ද, කනට සුව එළවා ද, ප්‍රේම දැනවා ද හැඳියබහම වේ ද ගුණෙන් පිරිපුන් වේ ද, බොහෝ දෙනාට කාන්ත වේ ද, බොහෝ දෙනාට මනාවඩා ද එ බඳු බස් කියන්නේ වෙයි.

7. සම්ඵප්පලාප හැරපියා සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කාල වාදී ව භූතවාදී ව අභිවාදී ව ධර්මවාදී ව ඒනයවාදී ව ලෙහි රඳවා ගතයුතු බස් කල්හි සකරුණු කොට පයථිත්තවත් කොට සහිත කොට කියන්නේ වෙයි.

8. අභිධ්‍යා බහුල කොට නැත්තේ වෙයි. මෙරමාගේ යම් ඒ පරවිනිසාපකරණයෙක් වේ නම්, එය "අහෝ, යමක් මෙරමාගේ වේ නම්, එය මට වේව'යි ගිජු සිතීන් නො පවත්නේ වෙයි.

9. "මෙ සත්ත්වයෝ වෛර නැත්තෑහු ව්‍යාපාද නැත්තෑහු දුක් නැත්තෑහු සැප ආත්තෑහු ආත්මපරිහරණ කෙරෙත්වා" අප්‍රදුෂ්ට මනසාධකය ඇතිදේ ව්‍යාපාදයට නො පත් සිත් ඇත්තේ වෙයි.

10. සමමා දිට්ඨිකො හොති අවිපරිතදසසනො, ‘නස්සී දිනතං, නස්සී ධිට්ඨං, නස්සී භුතං, නස්සී සුකට දුක්ඛවානං කම්මානං ඵලං විපාකො, නස්සී අයං ලොකො, නස්සී පරො ලොකො, නස්සී මානා, නස්සී පිනා, අස්සී සත්තා ඔපපාතිකා, නස්සී ලොකෙ සමණධ්වාහමණා සමලෙඤ්ඤා, සමමා පටිපන්නා, යො ඉමඤ්ඤි ලොකං පරඤ්ඤි ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙනති’ති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛන්තො ඵලං සංගෙහති.

10. 5. 1. 2

දුතියනිරය සුත්තං.

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛන්තො ඵලං නිරයෙ. කතමෙහි දසහි:

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාති හොති උදෙසු ලොහිතපාණි, හතපහතෙ නිව්ට්ඨො අදයාපනෙනා සබ්බපාණභූතෙසු. අදිනනාදුඨි හොති -පෙ- කාමෙසු මිත්ථාචාරි හොති -පෙ- මුසාවාදී හොති -පෙ- පිසුනාවාචො හොති -පෙ- ඵරුසා වාචො හොති -පෙ- සලඵසප්පලාපි හොති -පෙ- අභිජ්ඣාලු හොති -පෙ- ව්‍යාපන්නවින්නො හොති -පෙ- මිත්ථාදිට්ඨිකො හොති විපරිතදසසනො, “නස්සී දිනතං, නස්සී ධිට්ඨං, නස්සී භුතං, නස්සී සුකටදුක්ඛවානං කම්මානං ඵලං විපාකො, නස්සී අයං ලොකො, නස්සී පරො ලොකො, නස්සී මානා, නස්සී පිනා, නස්සී සත්තා ඔපපාතිකා, නස්සී ලොකෙ සමණධ්වාහමණා සමලෙඤ්ඤා සමමා පටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ඤි ලොකං පරඤ්ඤි ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙනති’ති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛන්තො ඵලං නිරයෙති.

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛන්තො ඵලං සංගෙහ: කතමෙහි දසහි:

10. ‘දුන් දෑ පල ඇත, යාගයෙහි පල ඇත, හෝමයෙහි පල ඇත, සුකෘතදුෂ්කෘතයන්ගේ එල විපාක ඇත. මෙ ලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, මවු ඇත, පියා ඇත, ඖපපාදකසත්ත්වයෝ ඇත, ලොවිහි සමයග්ගතව සමයන්ත්‍රිපත්තියට පත්ව යමෙක් මෙලෝ හා පරලෝ හා තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දෑන පසක් කොට දන්තානු නම් එබඳු මහණ බමුණෝ ඇතැ’යි අවිපරිතදර්ශන ඇති සමයග් දෘෂ්ටික වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණෙන් සමන්වාගත වූයේ (හිසින්) ගෙනා දයක් යම්සේ බහා තැබුයේ වේ නම් එසේ ස්වර්ගයෙහි නික්මින්න වෙයි.

10. 5. 1. 2

දුතියනිරය සූත්‍රය

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්ද බහාතැබුයේ යම්සේ වේ නම් එසේ නිරයෙහි නික්මින්න වෙයි. කවර දසයෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙලොවිහි ඇතැමෙක් රුදුරු කම් ඇතියේ ලෙහෙයින් වැකුණු අත් ඇතියේ නැසුම් වොලො ගැනුමිහි බටුයේ හැම සතුන් කෙරෙහි දයාවට නො පැමිණියේ ප්‍රාණඝාතී වෙයි. නුදුන්දෑ ගන්නා සුඵ වෙයි. කාමයන්හි මිසභසර ඇතියේ වෙයි මුසවා කියන්නේ වෙයි පිසුනුබස් ඇතියේ වෙයි පරොස්බස් ඇතියේ වෙයි සම්ඵප්පලාප ඇතියේ වෙයි අභිධ්‍යා බහුල කොටැතියේ වෙයි ව්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ වෙයි “දුන් දෑ පල නැත, යාගයෙහි පල නැත, හෝමයෙහි පල නැත, සුකෘතදුෂ්කෘතයෙහි එල විපාක නැත, මෙලෝ නැත, පරලෝ නැත, මවු නැත, පියා නැත, ඖපපාදක සත්ත්වයෝ නැත, ලොකයෙහි යමෙක් තුමු ම මෙලෝ හා පරලෝ හා විශිෂ්ට ඥානයෙන් දෑන පසක්කොට ප්‍රකට කොට දනින් නම් එ බඳු මහණ බමුණෝ නැතැ’යි විපරිතදර්ශන ඇති මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්දක් බහා තැබුයේ යම්සේ නම් එසේ නිරයෙහි නික්මින්න වෙයි.

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්දක් බහා තැබුයේ යම්සේ වේ නම් එසේ ස්වර්ගයෙහි නික්මින්න වෙයි. කවර දසයෙකින් යත්:

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චරතො
හොති නිහිත දණ්ණොතිහිත සංඝො ලපජ්ඣොපනෙතො සබ්බපාණ භූත භික්ඛානු-
කම්භි වාරති. අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිච්චරතො හොති -පෙ-
කාමෙසු මිච්ඡාචාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතො හොති -පෙ-
මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිච්චරතො -පෙ- පිසුනං වාවං පහාය පිසුනා
වාචා පටිච්චරතො හොති-පෙ-ඵරුසං වාවං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතො
හොති -පෙ- සමථසලාපං පහාය සමථසලාපා පටිච්චරතො හොති -පෙ-
අනභිජ්ඣාලු හොති -පෙ- අබ්බාපනනට්ඨෙතො හොති -පෙ- සම්මා දිට්ඨිකො
හොති අවිපරිතදසුනො: ‘අසී දින්නං, අසී ශිට්ඨං, අසී භූතං, අසී
සුකට දුක්ඛංතං කම්මානං ඵලං විපාකො, අසී අයං ලොකො, අසී
පරො ලොකො, අසී මාතා, අසී පිතා, අසී සත්තා ඔපපාතිකා, අසී
ලොකෙ සමණධ්වාහමණා සම්මෙග්ගතා සම්මා පටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච
ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙහති ති.

ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං
නික්ඛින්නො ඵලං සංගෙහති.

10. 5. 1. 3

මාතුගාම සුත්තං

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො යථාහතං
නික්ඛින්නො ඵලං නිරුයො. කතමෙහි දසහි:

පාණාතිපාතී හොති අදින්නාදුසී හොති, මසු මිච්ඡාචාරී හොති,
මුසාවාදී හොති, පිසුනා වාචො හොති, ඵරුස වාචො හොති,
සමථසලාපී හොති, අභිජ්ඣාලු හොති, ව්‍යාපනන ට්ඨෙතො හොති,
මිච්ඡා දිට්ඨිකො හොති.

ඉමෙහි ධොභික්ඛවෙ දසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො
යථාහතං ඤ්ඤානික්ඛින්නො ඵලං නිරුයො.

මහණෙනි, මෙ ලොවිහි ඇතැණේක් බහා තැබූ දඩු ඇතියේ බහා තැබූ අවි ඇතියේ ලජ්ජා ඇතියේ ප්‍රාණසාතය හැරපියා ප්‍රාණසාතයෙන් වැළැකියේ වෙයි. දයාවට පැමිණියේ සවුසතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇතියේ වාසය කරයි. අයිනාදත් හැර පියා අයිනාදනින් වැළැකියේ වෙයි ... කාමයන්හි මිසභසර හැරපියා කාමයන්හි මිසභසරින් වැළැකියේ වෙයි. ... මුසවා හැරපියා මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි ... පිසුනු බස් හැර පියා පිසුනු බසින් වැළැකියේ වෙයි ... පරොස් බස් හැර පියා පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි ... සම්ඵප්පලාපය හැරපියා සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි ... අභිධ්‍යා බහුල කොටැතියේ නො වෙයි ... ව්‍යාපාදයට නො පත් සිතැතියේ වෙයි ... “දුන්දුයෙහි පල ඇත, යාගයෙහි පල ඇත, හෝමයෙහි පල ඇත, සුකෘත දුෂ්කෘතයන්ගේ ඵල විපාක ඇත, මෙලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, මවු ඇත, පියා ඇත, ඖපපාදක සත්ත්වයෝ ඇත, යමෙක් තුමු මෙලෝ හා පරලෝ හා විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑන පසක් කොට මොනොවට දක්නාහු නම්, ඒ බදු සමාග්ගත සමාක්ප්‍රතිපත්ත මහණ බමුණෝ ඇතැ”යි අවිපරිත දර්ශන ඇතියේ සමාග් දෘෂ්ටික වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද දෑක් බහා තැබූයේ යම් සේ නම් එසේ ස්වර්ගයෙහි නික්මින්න වෙයි.

10. 5. 1. 3

මාතුගාම සූත්‍රය

මහණෙනි, දසකරුණෙකින් සමන්වාගත මාගම් ගෙන එන ලද දෑක් බහා තැබූයේ යම් සේ වේ නම් එසේ නිරයෙහි නික්මින්න වෙයි. කවර දසයෙකින යත්:

ප්‍රාණසාතී වෙයි, නුදුන් දෑ ගන්නේ වෙයි, කාමයන්හි මිසභසර ඇතියේ වෙයි, මුසවා කියන්නේ වෙයි, පිසුනු බස් ඇතියේ වෙයි, පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි, සම්ඵප්පලාප ඇතියේ වෙයි, අභිධ්‍යා බහුලකොට ඇත්තේ වෙයි, ව්‍යාපාදයට වන් සිතැත්තේ වෙයි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත මාගම් ගෙන එන ලද දෑක් බහා තැබූයේ යම් සේ නම්, එසේ නිරයෙහි නික්මින්න වෙයි.

දසති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො යථාහතං නික්ඛින්නො එවං සග්ගෙහි. කතමෙහි දසති:

පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, අදින්නාදනා පටිවිරතො හොති, කාමෙස්ස මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති, මුසාවාද පටිවිරතො හොති, පිසුනාය වාචාය පටිවිරතො හොති, ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති, සමථප්පලාපා පටිවිරතො හොති, අනභිජ්ඣාලා හොති, අබ්‍යාපන්න-විත්තො හොති, සමමාදිට්ඨිකො හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො යථා හතං නික්ඛින්නො එවං සග්ගෙහි.

10. 5. 1. 4

උපාසිකා සුත්තං

දසති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතා උපාසිකා යථාහතං නික්ඛින්නා එවං නිරයෙ. කතමෙහි දසති:

පාණාතිපාතීති හොති, අදින්නාදයිති හොති, කාමෙස්ස මිච්ඡාචාරිණි හොති, මුසාවාදිති හොති, පිසුනාවාචා හොති, ඵරුසාවාචා හොති, සමථප්පලාපිති හොති, අභිජ්ඣාලාති හොති, බ්‍යාපන්න විත්තා හොති, මිච්ඡාදිට්ඨිකා හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතා උපාසිකා යථාහතං නික්ඛින්නා එවං නිරයෙ.

දසති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතා උපාසිකා යථාහතං නික්ඛින්නා එවං සග්ගෙහි. කතමෙහි දසති:

පාණාතිපාතා පටිවිරතා හොති -පෙ- සමමාදිට්ඨිකා හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතා උපාසිකා යථාහතං නික්ඛින්නා එවං සග්ගෙහි.

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත මාගම ගෙන එන ලද දෑයක් බහා තැබුයේ යම්සේ නම්, එසේ ස්වරූපයෙහි නික්මින්න වෙයි. කවර දසයෙකින් යත්:

පණ්ඩායෙන් වැළැකියේ වෙයි. අධිනාදනින් වැළැකියේ වෙයි. කාමයෙහි මිසභසරින් වැළැකියේ වෙයි. මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. පිසුනු බසින් වැළැකියේ වෙයි. පරොස්බසින් වැළැකියේ වෙයි. සම්ප්‍රලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. අභිධ්‍යා බහුල කොට නැතියේ වෙයි. ව්‍යාපාදයට පත් සිත් නැතියේ වෙයි. සමාග් දෘෂ්ටික වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත මාගම ගෙන එන ලද දෑයක් බහා තැබුයේ යම්සේ නම්, එසේ ස්වරූපයෙහි නික්මින්න වෙයි.

10. 5. 1. 4

උපායකා සූත්‍රය

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත උච්චි ගෙන එන ලද දෑයක් බහා තැබුයේ යම් සේ නම් එසේ තිරයෙහි නික්මින්න වෙයි. කවර දසයෙකින් යත්:

පණ්ඩා කරන්නී වෙයි. නුදුන් දෑ ගන්නී වෙයි. කාමයන්හි මිසභසර ඇත්තී වෙයි. මුසවා කියන්නී වෙයි. පිසුනු බස් ඇත්තී වෙයි. පරොස් බස් ඇත්තී වෙයි. සම්ප්‍රලාප ඇත්තී වෙයි. අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇත්තී වෙයි, ව්‍යාපාදයට අවන් සිත් ඇත්තී වෙයි. මිසදිටු ඇත්තී වෙයි. මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත උච්චි ගෙන එන ලද දෑයක් බහා තැබුයේ යම්සේ ද, එසේ තිරයෙහි නික්මින්න වෙයි.

මහණෙනි, දසකරුණෙකින් සමන්වාගත උච්චි ගෙන එන ලද දෑයක් බහා තැබුයේ යම්සේ වේ ද එසේ ස්වරූපයෙහි නික්මින්න වෙයි. කවර දසයෙකින් යත්:

පණ්ඩායෙන් වැළැකියා වෙයි ... සම්දිටු ඇත්තී වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත උච්චි ගෙන එන ලද දෑයක් බහාතැබුයේ යම්සේ වේද, එසේ ස්වරූපයෙහි නික්මින්න වේ යයි.

10. 5. 1. 5

විසාරද සුතතං

දසති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතා උපාසිකා අවිසාරද අගාරං අරඤ්චසති. කතමෙහි දසති:

පාණාතිපාතිනී හොති, අදින්නාදුසිති හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරිනී හොති, මුසාවාදිනී හොති, පිසුනාවාචා හොති, ඵරුසවාචා හොති, සමථප්පලාපිනී හොති, අභිජ්ඣාලුනී හොති, බ්‍යාපනනවිතතා හොති, මිච්ඡාදිට්ඨිකා හොති.

ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතා උපාසිකා අවිසාරද අගාරං අරඤ්චසති.

දසති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතා උපාසිකා විසාරද අගාරං අරඤ්චසති. කතමෙහි දසති:

පාණාතිපාතා පටිච්චරතා හොති, අදින්නාදුතා පටිච්චරතා හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතා හොති, මුසාවාද පටිච්චරතා හොති, පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතා හොති, ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතා හොති, සමථප්පලාපා පටිච්චරතා හොති, අනභිජ්ඣාලුනී හොති, අබ්‍යාපනන-විතතා හොති, සම්මාදිට්ඨිකා හොති.

ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ දසති ධම්මෙහි සමන්තාගතා උපාසිකා විසාරද අගාරං අරඤ්චසති.

10. 5. 1. 6

සංසප්පතිය පරියාය සුතතං

සංසප්පතියපරියායං වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි තං සුඤ්ඤාථ, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිස්සාමිති. ඒවා භනන්ති ධො තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ටස්සොස්ස භගවා එතදවොච:

කතමො ච සො භික්ඛවෙ සංසප්පතියපරියායො ධම්මපරියායො:

කම්මෙස්සකා භික්ඛවෙ සත්තා කම්මද්‍යාද කම්මයොති කම්මබන්ධු කම්මපටිසරණා, යං කම්මං කරොනති කල්‍යාණං වා පාපකං වා ඛසාද්‍යාද භවන්ති.

10. 5. 1. 5

විසාරද සූත්‍රය

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත අවිශාරද උපාසිකා තොමෝ ගිහිගෙයි වසයි. කවර දසයෙකින් යත්:

පණිවා කරන්නී වෙයි. නුදුන් දෑ ගන්නී වෙයි. කාමයන්හි මිසභසර ඇත්තී වෙයි. මුසවා කියන්නී වෙයි, පිසුනුබස් ඇත්තී වෙයි, පරොස්බස් ඇත්තී වෙයි. සම්ඵප්පලාප ඇත්තී වෙයි. අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇත්තී වෙයි. ව්‍යාපාදයට අවන් සිතැත්තී වෙයි. මිසදිටු ඇත්තී වෙයි. මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් සමන්වාගත උපාසිකා තොමෝ අවිශාරද වූවා ගිහිගෙයි වසයි.

මහණෙනි, දසකරුණෙකින් සමන්වාගත විශාරද උපාසිකා තොමෝ ගිහිගෙයි වසයි. කවර දසයෙකින් යත්:

පණිවායෙන් වැළකියා වෙයි, අධිනාදනින් වැළකියා වෙයි. කාමයන්හි මිස භසරින් වැළකියා වෙයි. මුසවායෙන් වැළකියා වෙයි. පිසුනුබසින් වැළකියා වෙයි. පරොස් බසින් වැළකියා වෙයි. සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළකියා වෙයි. අභිධ්‍යා බහුල කොට නැත්තී වෙයි. ව්‍යාපාදයට පත් සිත් නැත්තී වෙයි. සමාග්දෘෂ්ටි ඇත්තී වෙයි.

මහණෙනි, මෙ දස කරුණින් යුත් උපාසිකා තොමෝ විශාරද වූවා ගිහිගෙයි වසයි.

10. 5. 1. 6

සංසප්පතිය පරියාය සූත්‍රය

මහණෙනි, තොපට සංසප්පතිය පරියාය දෙසන්නෙමි. එ අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු. කියන්නෙමි යි. එසේය, වහන්සැයි එ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

මහණෙනි, සංසප්පතිය පරියාය නම් වූ එ ධර්මපරියාය කවරේය යත්:

මහණෙනි, සත්හු කම්ය දයාදාය කොට ඇත්තාහු කම්ය කරුණ කොට ඇත්තාහු කම්ය බන්ධු කොට ඇත්තාහු කම්ය පිළිසරණ කොට ඇත්තාහු කම්යධ්‍යායහ. කලණ වෙවයි ලවු. වෙවයි යම් ම කම්යක් කෙරෙත් නම් එයට දයාද වෙත්.

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකවෙවා පාණාතිපාති හොති උදෙදු ලොභිතපාණි
හත්ථහතෙ නිව්ටෙධා අදයාපනො සබ්බපාණභූතෙසු, සො සංසප්පති
කායෙන, සංසප්පති වාචය, සංසප්පති මනසා, තස්ස ජිමහං කායකමං
හොති, ජිමහං වචිකමං, ජිමහං මනොකමං, ජිමහා ගති, ජිමුහුපපතති.
ජිමහගතිකස්ස ඛො පනාහං භික්ඛවෙ ජිමුහුපපතතිකස්ස ද්වින්නං ගතිනං
අඤ්ඤාතරං ගතිං වදමි, යෙ වා ඵකත්තදුක්ඛා නිරයා, යා වා සංසප්ප-
ජාතිකා තිරවජානගොති.

කතමා ව සා භික්ඛවෙ සංසප්පජාතිකා තිරවජානගොති: අභි
විච්ඡිකා, සතපදී, නකුලා, බිළාරා, මුසිකා, උලුකා, යෙ වා පනඤ්ඤා පි
කෙවි තිරවජාන ගොතිකා සත්තා මනුසෙස දිස්වා සංසප්පතති. ඉති
ඛො භික්ඛවෙ භූතා භූතස්ස උපපතති හොති, යං කරොති, තෙන උප-
පජ්ජති, උපපන්නමෙතං ඵසසා ඵුසතති. ඵචංපහං භික්ඛවෙ ‘කමම-
දයාදු සත්තා ති වදමි.

ඉධ පන භික්ඛවෙ ඵකවෙවා අදින්නාදුඨි හොති -පෙ- කාමෙසු
මිච්ඡාවාරි හොති -පෙ- මුසාවාදි හොති -පෙ- පිසුනවාචො හොති
-පෙ- ඵරුසවාචො හොති -පෙ- සමථසලාපි හොති -පෙ- අභිජ්ඣාලු
හොති -පෙ- බ්බාපනනවින්නො හොති -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති
විපරිතදස්සනො:

“නාථී දින්නං -පෙ- නාථී ලොකෙ සමණත්ථාහමණා සමමග්ගතා
සමමාපවිපන්නා, යෙ ඉමඤ්ඤ ලොකං පරඤ්ඤ ලොකං සයං අභිඤ්ඤා-
සච්ඡිකත්වා පචෙදෙතභි”ති. සො සංසප්පති කායෙන, සංසප්පති
වාචය, සංසප්පති මනසා, තස්ස ජිමහං කායකමං හොති, ජිමහං වචි-
කමං, ජිමහං මනොකමං, ජිමහා ගති, ජිමුහුපපතති.

ජිමහගතිකස්ස ඛො පනාහං භික්ඛවෙ ජිමුහුපපතතිකස්ස ද්වින්නං
ගතිනං අඤ්ඤාතරං ගතිං වදමි, යෙ වා ඵකත්තදුක්ඛා නිරයා, යා වා
සංසප්පජාතිකා තිරවජානගොති.

මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් රුදුරුකම් ඇතියේ ලෙහෙවැකි අත් ඇතියේ නැසුමිහි හා වොලො ගැණුමි හි බටුයේ සවිප්‍රාණභූත ගණයා කෙරෙහි දයාරහිත වූයේ ප්‍රාණසාතී වෙයි. හෙ කයින් සංසථිණ (කම්) කෙරෙයි, වචනයෙන් සංසථිණ කෙරෙයි. මනසින් සංසථිණ කෙරෙයි, ඔහුගේ චක්‍රකාය කම්ය වෙයි, චක්‍රවාකකම්ය වෙයි, චක්‍ර මනා: කම්ය වෙයි, චක්‍රගති වෙයි, චක්‍ර උපපත්ති වෙයි, මහණෙනි, මම චක්‍රගති ඇති චක්‍ර උපපත්ති ඇතියහුට යම් බදු එකැනින් දුක් ඇති තිරයෝ වෙත් නම් යම් බදු සංසථිණ සාමාන්‍ය ඇති තිරිසන් යොන්හු වෙත් නම් එ දෙගතියෙන් එක්තරා ගතියක් කියමි.

මහණෙනි, සංසථිණසාමාන්‍ය ඇති ඒ තිරශ්චීනයොනිය කවර: සථියහ වාශ්විකා යහ, ගතපදිහුය; නතුල යහ, විධාල යහ, මුෂිකා යහ, උලුකය හයි. යම් බදු කිසියම් තිරශ්චීන යොනියෙහි උපන් සත්ත්වකෙනෙක් මිනිසුන් දැක හැකිලෙන් නම් ඔහු හෝ යි. මහණෙනි, මෙසේම විද්‍යාමාන කම්යෙන් සත්ත්වයාගේ උපපත්තිය වෙයි, යමක් කෙරේ නම් එයින් උපදන්ය. උපන් ඔහු විපාක සපඨියෝ පහසින්, මහණෙනි, මෙසේ ද මම සත්ත්වයෝ කම් දයාදය හ යි කියමි.

මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් නුදුන් ද ගන්නා සුලු වෙයි... කාමයන්හි මිසභසර ඇතිවෙයි... මුසවා බණන සුලු වෙයි... පිසුනු බස් ඇතියේ වෙයි... පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි... සම්ඵප්‍රලාප කියන සුලු වෙයි... අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇතියේ වෙයි... ව්‍යාපාදයට වන් සිතැතියේ වෙ... විපරිතදූෂිත ඇති මිථ්‍යා දෘෂ්ටික වෙයි:

“දුන් දැහි එල නැත... ලොවහි සමාක්ගත සමාක්ප්‍රතිපත්ත වූ යම් කෙනෙක් මෙ ලොව හා පරලොව හා තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට ප්‍රකර්ෂයෙන් දන්නාහු නම් එබදු මහණ බටුණෝ නැතැ”යි. හෙ කයින් කම් කෙරෙයි වචනයෙන් කම් කෙරෙයි. මනසින් කම් කෙරෙයි. ඔහුගේ කායකම් චක්‍ර වෙයි, වාකකම් චක්‍ර වෙයි, මනා: කම් චක්‍ර වෙයි, චක්‍රගති වෙයි, චක්‍ර උපපත්ති වෙයි.

මහණෙනි, චක්‍රගති ඇතියහුට චක්‍ර උපපත්ති ඇතිය හුට මම යම් බදු වූ හෝ එකැනියෙන් දුක් ඇති තිරයෝ වෙත් නම් යම් බදු වූ හෝ හැකිලෙන සැහැවි ඇති තිරිසන් යොන් වේ නම් එ බදු දෙගතියෙන් එක්තරා ගතියක් කියමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමා ච සා භික්ඛවෙ සං සප්පජාතිකා තිරවජාන යෙති: අභී, විච්ඡිකා, සත්තපදී, නකුලා, බිළාරා මුසිකා උලුකා, යෙ වා පනඤ්ඤ පි කෙවි තිරවජානයොතිකා සත්තා මනුසො දිස්වා සංසප්පජාති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ භූතා භූතස්ස උපපජති හොති. යං කරොති, තෙන උපපජ්ජති, උපපන්නමෙන. එස්සා චුස්සති, එවං පහං භික්ඛවෙ 'කම්ම දයාද සත්තාති වදම්.

කම්මස්සකා භික්ඛවෙ සත්තා කම්මදයාද කම්මයොති කම්ම ඛෙක්ඛු කම්ම පටිසරණා, යං කම්මං කරොන්ති කල්යාණං වා පාපකං වා තස්ස දයාද භවන්ති.

ඉධ භික්ඛවෙ එකවේවා පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති නිභිත දණ්ඩා නිභිතසන්ධො ලප්ඵී දයාපනෙනා සබ්බපාණභූත භිතානුකම්පී විහරති. සො න සංසප්පති කායෙන, න සංසප්පති වාචාය න සංසප්පති මනසා. තස්ස උජුං කාය කම්මං හොති, උජුං වච්ඡකම්මං, උජුං මනො කම්මං, උජු ගති, උජුපපජති. උජුගතිකස්ස ඛො පනාහං භික්ඛවේ උජුපපජතිකස්ස දවින්නං ගතීනං අඤ්ඤතරං ගතීං වදම්, යෙ වා එකත්ත සුඛා සභ්වා, යාති වා පන තාති උච්චාකුලාති ඛත්තිය මහාසාළ කුලාති වා බ්‍රාහ්මණමහාසාළකුලාති වා ගහපති මහාසාළකුලාති වා අභිසාති මහඞ්ඩනාති මහාභොගාති පහුතජාතරුපරජනාති පහුත විතකුපකරණාති පහුතධනධඤ්ඤති.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ භූතා භූතස්ස උපපජති හොති යං කරොති, තෙන උපපජ්ජති, උපපන්නමෙන. එස්සා චුස්සති. එවං පහං භික්ඛවෙ කම්මදයාද සත්තාති වදම්.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකවේවා අදින්නාදනං පහාය අදින්නාදනා පටි-
ච්චරතො හොති -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාවාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාවාරා
පටිච්චරතො හොති -පෙ-මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිච්චරතො හොති -පෙ-
පිසුනං වාචං පහාය පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතො හොති -පෙ- ඵරුසං
වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතො හොති -පෙ- සම්ඵසලාපං
පහාය සම්ඵසලාපා පටිච්චරතො හොති -පෙ- අනභිජ්ඣාලු හොති -පෙ-
අඛ්‍යාපනන වීක්ඛො හොති -පෙ- සම්මාදිව්ඪිකො හොති අවිපටිත
දස්සනො:

මහණෙනි, ඒ හැකිලෙන සැහැවි ඇති තිරිසන් යොන් කවර: සප්තය නුහුණු පත්වෘය නකුල්ය බළල්ය මීය මහවුහුණුයි, යම් බදු වූ හෝ අත්කිසි තිරිසන් යොන් ඇති සත්ත්වකෙනෙක් මිනිසුන් දක හැකිලෙන් නම් ඔහු යි. මහණෙනි, මෙසේ (සංචාරයෙන්) විදාර්මාන කම්යෙන් සත්ත්වයාගේ උපත වෙයි, යමක් කෙරේ නම් එයින් උපදන්තය. උපත් තෙල පුභුලා විපාකස්පඨයෝ පහසින්. මහණෙනි, මෙසේ ද මම සත්ත්ව කම්දයාදය යි කියමි.

මහණෙනි, සත්වයෝ කම් දයාදා කොට ඇති කම්යොති කොට ඇති කම්බණ්ඩු කොට ඇති කම් පිළිසරණ කොට ඇති කම්සංක වෙති. කලණ වෙවයි ලමු වෙවයි යම් කම්යක් කෙරෙත් නම් එයට දයාද වෙත්.

මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් පණ්ඩා හැරපියා බහා තැබූ දඩු ඇතියේ බහා තැබූ සැත් ඇතියේ පණ්ඩායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. පවට ලජ්ජා ඇතියේ දයාවට පැමිණියේ සච්ඡාණගුනයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇතියේ වෙසෙයි. හෙ කසින් සංසථිණ නො කෙරෙයි, වචනයෙන් සංසථිණ නො කෙරෙයි. මනසින් සංසථිණ නො කෙරෙයි. ඔහුගේ කාය කම්ය සෘජු වෙයි, වාක් කම් සෘජු වෙයි, මනා කම් සෘජු වෙයි, සෘජුගති වෙයි, සෘජු උපපත්ති වෙයි. මහණෙනි, සෘජුගති ඇතියහුට සෘජු උපපත්ති ඇතියහුට මම යම් ඒ ඒකාන්තසුඛ ස්වර්ගයෝ හෝ වෙන් නම් යම් බදු වූ හෝ ක්ෂත්‍රිය මහා සාරකුල වෙන්වයි බ්‍රාහ්මණ මහාසාර කුල වෙන්වයි ගෘහපති මහාසාර කුල වෙන්වයි ආඨ්‍ය වූ මහත් ධන ඇති මහා භෞග ඇති බොහෝ රන් රිදී ඇති බොහෝ විනෝපකරණ ඇති බොහෝ ධන ධාන්‍ය ඇති උසස් කුල වෙන් නම් එ බදු දෙගතියෙන් එක්තරා ගතියක් කියමි.

මහණෙනි, මෙසේ විදාර්මාන කම්යෙන් සත්ත්වයාගේ උපපත්තිය වෙයි. යම් කම්යක් කෙරේ නම් එයින් උපදන්තය. උපත් තෙල පුභුල්ලු විපාකස්පඨයෝ පහසින්. මහණෙනි, මෙසේ ද මම සත්ත්වයෝ කම්දයාදය යි කියමි.

මහණෙනි, මෙලොවහි ඇතැමෙක් අධිනාදන් හැරපියා අධිනාදනින් වැළැක්කේ වෙයි... කාමයන්හි මිසභසර හැරපියා කාමයන්හි මිසභසරින් වැළැක්කේ වෙයි... මුසවා හැරපියා මුසවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි... පිසුනු බස් හැරපියා පිසුනු බසින් වැළැක්කේ වෙයි... පරොස්බස් හැරපියා පරොස් බසින් වැළැක්කේ වෙයි... සම්ඵලාප හැරපියා සම්ඵලාපයෙන් වැළැක්කේ වෙයි .. අනභිධ්‍යාදු වෙයි... ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ වෙයි... අවිපරිතද්ධින ඇති සමාක්දෘෂ්ටික වෙයි:

අත් දිනනා, අත් සිටිය, අත් හුනා, අත් සුකටදුක්කවානා, කම්මානා, එලං විපාකො, අත් අයං ලොකො, අත්, පරො ලොකො, අත් මානා, අත් පිනා, අත් සත්තා ඔපපාතිකා, අත් ලොකෙ සමණ බ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගනා සම්මාපට්ඨනනා, යෙ ඉමඤ්ඤ ලොකං පරඤ්ඤ ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා පට්ටදෙනති ති. සො න සංසප්පති කායෙන, න සංසප්පති වාචය, න සංසප්පති මනසා, තස්ස උජුං කාය කම්මං හොති, උජුං වචිකම්මං, උජුං මනො කම්මං, උජුගති, උජුපපතති.

උජුගතිකස්ස ඛො පනාහං භික්ඛවෙ උජුපපතතිකස්ස දවින්නං ගතීනං අඤ්ඤතරං ගතිං වදමි. යෙ වා එකන්තසුඛා සග්ගා, යාති වා පන තාති උච්චාකුලාති ඛක්ඛියමහාසාළ කුලාති වා, බ්‍රාහ්මණ මහාසාළකුලාති වා, ගහපති මහාසාළ කුලාති වා, අධිඤ්ඤා මහභික්ඛාති මහා භොගාති පහුන-ජාතරුපරජතාති පහුනචිතතූපකරණාති, පහුනධනධඤ්ඤාති, ඉති ඛො භික්ඛවෙ භුතා භුතස්ස උපපතති, හොති යං කරොති, තෙන උපපජ්ජති උපපන්නමෙන. එස්සා චුසන්ති. එවංපහං භික්ඛවෙ කම්මදයාද සත්තාති වදමි.

කම්මස්සකා භික්ඛවෙ සත්තා කම්මදයාද කම්මයොති කම්මබන්ධු කම්මපට්ඨරණා යං කම්මං කරොන්ති කල්‍යාණං වා පාපකං වා තස්ස දයාද භවන්ති.

අයං ඛො සො භික්ඛවෙ සංසප්පතියපරියායො ධම්ම පරියායොති.

10. 5. 1. 7

පට්ඨමසංකෙට්ඨකතික සුත්තං

නාහං භික්ඛවෙ සංකෙට්ඨකතිකානං කම්මානං කතානං උපචිතානං අප්පට්ඨංචිදිකා ව්‍යාන්තීභාවං වදමි. තඤ්ඤ ඛො දිට්ඨි වා ධම්මෙ උපපජ්ජ¹ වා අපරෙ වා පරියායෙ. න තෙ වාහං භික්ඛවෙ සංකෙට්ඨක-තිකානං කම්මානං කතානං උපචිතානං අප්පට්ඨංචිදිකා දුක්ඛස්සත්ත කිරියං වදමි.

1. උපපජ්ජ: වා-සි. මු.-ම ජ ස.

“දුන් දෑයෙහි එල ඇත, යාගයෙහි එල ඇත, හෝමයෙහි එල ඇත, සුකාත දුෂ්කාත කම්යන්ගේ එල විපාක ඇත, මෙ ලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, ඖපපාදුක සත්ත්වයෝ ඇත. යම් කෙනෙක් මෙලෝ හා පරලෝ හා තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන පසක් කොට දැනින් නම් එ බඳු සමායක්ගත සමායක්ප්‍රතිපත්ත මහණ බමුණෝ ඇතැ”යි. හෙ කයින් නො හැකිලෙයි, වචනයෙන් නො හැකිලෙයි. මනසින් නො හැකිලෙයි, ඔහට සාප්පකාය කම් වෙයි, සාප්පවාකකම් වෙයි, සාප්ප මනා කම් වෙයි, සාප්පගති වෙයි, සාප්ප උපපතති වෙයි.

මහණෙනි, මම සාප්පගති ඇතියහුට සාප්ප උපපතති ඇතියහුට යම් බඳු එකාන්ත සුඛ ස්වර්ගයෝ හෝ වෙන් නම් යම් බඳු ක්ෂත්‍රිය මහාසාරකුල වෙන්වයි, බ්‍රාහ්මණ මහාසාරකුල වෙන්වයි, ගෘහපති මහාසාරකුල වෙන්වයි, ආර්යා වූ මහත් ධන ඇති, මහාභාග ඇති, බොහෝ රන් රිදී ඇති බොහෝ විතොපකරණ ඇති බොහෝ ධනධාන්‍යා ඇති උසස් කුලයෝ හෝ වෙන් නම් එ බඳු දෙගතියෙන් එක්තරා ගතියක් කියමි. මහණෙනි, විද්‍යාමාන කම්යෙන් සත්ත්වගේ උපත වෙයි. යමක් කෙරේ නම් එයින් උපදන්ය. උපන් තෙල පුහුලා විපාකස්පඨියෝ පහසින්. මහණෙනි, මෙසේ ද මම සත්ත්වයෝ කම්දයාදහයි කියමි.

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ කම් දයාද කොට ඇති කම්යොති කොට ඇති කම්බන්ධු කොට ඇති කම් ප්‍රතිශරණ කොට ඇති කම්ස්වක වෙන්. කලණ වෙවයි ලමු වෙවයි යම් කම්යක් කෙරෙත් නම් එයට දයාද වෙන්, මහණෙනි, මෙ සංසප්පනිය පයඛාය නම් වූ ධර්ම පයඛාය වෙයි යි.

10. 5. 1. 7

පයම සඤ්චෙතනික සූත්‍රය

මහණෙනි, මම දැන දැන කළ වැඩු කම්යන්ගේ විපාක නො විද වගතාන්ත භාවයක් නොකියමි. හෙ ද වනාහි දිට්ඨියෙහි ම හෝ උපපදායෙහි හෝ අපරපරියායෙහි හෝ වෙයි. මහණෙනි, මම දැන දැන කළ වැඩු කම්යන්ගේ විපාක නො විද දුඃඛයාගේ කෙළවර කිරීමක් නො කියමි මැයි.

තත්‍ර භික්ඛවෙ තිව්ධා කායකමන්තසන්‍යොසබ්‍යාපනති අකුසල සංඝේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති. චතුර්ඛධා වච්ඡකමන්තසන්‍යොසබ්‍යාපනති අකුසලසංඝේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති. තිව්ධා මනො කමන්තසන්‍යොසබ්‍යාපනති අකුසල සංඝේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛ විපාකා හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ තිව්ධා කායකමන්තසන්‍යොසබ්‍යාපනති අකුසල සංඝේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති:

1. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා පාණාතිපාති හොති ලුඤ්ඤා ලොභිතපාණි හතපහතෙ හිව්ටෙධා අදයාපනෙනා සබ්බපාණභූතෙසු.

2. අදින්නාද්ධි හොති. යං තං පරස්ස පරචිතතුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා අදින්නං ථෙය්‍ය සබ්බාතං ආදනා හොති.

3. කාමෙසු මිච්ඡාවාරි හොති, යා තා මාතුරකම්මා -පෙ- අත්තමයො මාලාගුලපරිකම්මනා පි, තථාරූපාසු වාරිත්තං ආපජ්ජනා හොති.

එවං බො භික්ඛවෙ තිව්ධා කාය කමන්තසන්‍යොසබ්‍යාපනති අකුසල සංඝේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ චතුර්ඛධා වච්ඡ කමන්තසන්‍යොසබ්‍යාපනති අකුසල සංඝේතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛ විපාකා හොති.

4. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා මුසාවාදී හොති, සභාගතො වා¹ පරිසගතො වා¹ ඤාතිමර්කගතො වා පුගමර්කගතො වා රාජකුල මර්කගතො වා අභි- නිතො සකම් පුටෙධා, “එහමො පුරිස යං ජානාසි තං වදෙහි”ති. යො අජානං වා ආහ ‘ජානාමි’ ති. ජානං වා ආහ ‘න ජානාමි’ ති. අපස්සං වා ආහ, ‘පස්සාමි’ති, පස්සං වා ආහ, ‘න පස්සාමි’ති. ඉති අත්තහෙතු වා පරහෙතු වා ආමිස කිංඤ්චිකකහෙතු වා සමපජාන මුසාභාසිතා හොති.

1. සභගතො වා පරිසගතො වා - මජ්ඣං.

මහණෙනි, එහි අකුශලසංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛවිපාක ඇති කායකම් සංඛ්‍යාත සාධකය විපත් ත්‍රිවිධ වේ. අකුශලසංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛවිපාක ඇති වාක්‍යකම් සංඛ්‍යාත සාධකය විපත් චතුර්විධ වෙයි. අකුශලසංකේතනා ඇති දුඃඛ විපාක ඇති දුක් උපදවන නො: කම් සංඛ්‍යාත සාධකය විපත් ත්‍රිවිධ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් අකුශලසංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛවිපාක ඇති කාය කම් සංඛ්‍යාත සාධකය විපත් ත්‍රිවිධ වේ යත්:

1. මහණෙනි, මේ ලොවහි ඇතැමෙක් රුදුරු කම් ඇත්තේ ලෙහෙ වැනි අත් ඇත්තේ නැසුම්- වොලො ගැණුමිහි බවුයේ සච්ඡාණි භූතයන් කෙරෙහි දයාරහිත වූයේ ප්‍රාණසාති වෙයි.

2. නුදුන් දෑ ගන්නා සුදු වෙයි, ග්‍රාමගත වේවයි අරණ්‍යාගත වේවයි මෙරමාගේ යම් ඒ පරවිනෝපකරණයෙක් වේ නම් සොය සංඛ්‍යාතය ඒ නුදුන් දෑ ගන්නේ වෙයි.

3. කාමයන්හි මිසභසර ඇතිගේ වෙයි, මාතාරක්ෂිතාය... යටත් පිරිසෙයින් මල්ගුලායෙනුදු පරික්ෂිප්ත වූ, යම් ඒ මාගමිහු වෙත් නම් එබඳු මාගමුන් කෙරෙහි හැසිරීමට පැමිණියේ වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ අකුශලසංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුක් විපාක ඇති කායකම් සංඛ්‍යාත සාධකය විපත් ත්‍රිවිධ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් අකුසල සංකේතනා ඇති දුක් උපදවන දුක් විපාක ඇති වාක්‍යකම් සංඛ්‍යාත සාධකය විපත් චතුර්විධ වේ යත්:

4. මහණෙනි, මේ ලොවහි ඇතැමෙක් මුසවා කියන්නේ වෙයි: සභාවට ගියේ වේවයි පිරිසකට ගියේ වේවයි නැයන් මැදට ගියේ වේවයි ගණමැදට ගියේ වේවයි රාජකුල මධ්‍යයට ගියේ වේවයි ඉදිරියට කැදවන ලද්දේ එම්බා පුරුෂය, එව, යමක් දන්හි නම එ කියවයි සාක්ෂි පුළුවස්නා ලද්දේ හෙ නො දන්නේ හෝ දන්මිසි කියයි. දන්නේ හෝ නො දන්මි සි කියයි. නො දක්නේ හෝ දක්මිසි කියයි. දක්නේ හෝ නො දක්මිසි කියයි. මෙසේ නමා හෙතුකොට වේවයි, මෙරමා හෙතුකොට වේවයි කිසි ආමිසයක් හෙතුකොට වේවයි දැන දැන මුසවා කියන්නේ වෙයි.

5. පිළුනවාටො හොති. ඉතො සුඤා අමුත්ත අකාමා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්ත වා සුඤා ඉමෙසං අකාමා අමුසං හෙදය. ඉති සමග්ගානං වා හෙතො, භික්ඛානං වා අනුප්පද්ධා වග්ගාරාමො වග්ගරතො වග්ගනාදි වග්ගකරණං වාවං භාසිතා හොති.

6. ඵරුසවාටො හොති, යා සා වාවා අකාමා කකකසා පරකවුක්ඛා පරාභිසජ්ජති කොධසාමනසා අසමාධිසංවත්තනිකා, තථාරූපිං වාවං භාසිතා හොති.

7. සමථසලාපි හොති, අකාලවාදි අභූතවාදි අනත්වාදි අධම්මවාදි අවිනයවාදි අතිධානවතිං වාවං භාසිතා හොති අකාලෙන අනපදෙසං අපරිසන්නවතිං අනත්සංභිතං.

ඵචං බො භික්ඛවෙ චතුර්ඛිධා වච්ඡිකමන්ත සංඥාසංඛාරාපතති අකුසල සංඥාතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති.

කපංකු භික්ඛවෙ තිව්ධාමනො කමමන්ත සංඥා සංඛාරාපතති අකුසල සංඥාතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති.

8. ඉධ භික්ඛවෙ ඵකංචො අභිජ්ඣාදු හොති, යං තං පරස්ස පරචිත්තප්ප කරණං තං අභිජ්ඣිතා හොති: අහො වත යං¹ පරස්ස තං මමසා'ති.

9. ව්‍යාපනනවිතො හොති පද්ධම්මනසංකප්පො 'ඉමෙ සත්තා හඤ්ඤානතු වා ඛජ්ඣානතු වා උච්ඡිජ්ජනතු වා විනස්සනතු වා මා වා අහෙසුනති.

10. මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති විපරිතදස්සනො, 'නස්සිදින්නං නස්සිදිට්ඨං, නස්සි චුතං, නස්සි සුකට්ඨකකවානං කමොනං ඵලං විපාකො, නස්සි අයං ලොකො, නස්සි පරො ලොකො; නස්සි මාතා, නස්සි පිතා, නස්සි සත්තා ඔපපාතිකා, නස්සි ලොකෙ සමණධ්‍රාහමණා සමමග්ගතා සමමා-පටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡි-කත්වා පට්ඨෙතෙති.

ඵචං බො භික්ඛවෙ තිව්ධා මනො කමමන්ත සංඥාසංඛාරාපතති අකුසල සංඥාතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛවිපාකා හොති.

5. පිපුණුබස් ඇතියේ වෙයි: මෙතැනින් අසා මොවුන්ගේ හෙදය පිණිස එතැන කියන්නේ වෙයි, එතැනින් හෝ අසා ඔවුන්ගේ හෙදය පිණිස මොවුන්ට කියන්නේ වෙයි. මෙසේ සමගවුන් හෝ බිඳුවන්නේ භික්ෂුයනට හෝ අනුබල දෙන්නේ වරියෙහි සිත් ඇලවුයේ වරියෙහි රැදුනේ වරියෙන් තුටුවන්නේ වරිකරනබස් කියන්නේ වෙයි.

6. පරොස්බස් ඇත්තේ වෙයි. හටගත් අණ්ඩක (නියායාස හෝ පිළිල) ඇති කර්කශ වූ පරාහට කටුක වූ පරා ලග්න කරන කොටසට සමීප වූ සමාධිය පිණිස නො පවත්නා වූ යම් වචනයක් වේ ද එබඳු වචන කියන්නේ වෙයි.

7. අකාලවාදී අභූතවාදී අනාථවාදී අධම්මවාදී අවිනයවාදී සම්ඵප්පලාප බණන්නේ වෙයි. නො කල්හි කරුණු රහිතව පයානිත්ත විරහිත අනාථ සංහිත සිත්හි ලා දරනට නො නිසි බස් බණන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ අකුසලසංඝෝචනනා ඇති දුක් උපදවන දු:බවිපාක ඇති වාකකම්මසංඛ්‍යාත සාධදෙෂවිපත් වතුර්විධ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ අකුසලසංඝෝචනනා ඇති දුක් උපදවන දු:බවිපාක ඇති මනාකම්මසංඛ්‍යාත සාධදෙෂවිපත් ත්‍රිවිධ වේය යත්:

8. මහණෙනි, මේ ලොවහි ඇතැමෙක් අභිධ්‍යා බහුල වෙයි. පරා අයත් යම් වස්තුවකරණ ඇද්ද එය තමන් නතු කොට ගැන්මට සිතන්නේ වෙයි. “පරාසතු යම් දෑයෙක් ඇද්ද එය මා සතු වන්නේ නම් මැනැවැ”යි.

9. ව්‍යාපාදයට පත් සිතැත්තේ වෙයි. ප්‍රදුෂ්‍යමන:සංකල්ප ඇත්තේ වෙයි: “මේ සත්හු නැසෙන්නාහු හෝ වෙත්වා! බැඳෙන්නාහු හෝ වෙත්වා! සිඳෙන්නාහු හෝ වෙත්වා! නැසෙන්නාහු හෝ වෙත්වා! නොහොත් නොවෙත්වා හෝ”යි.

10. මීසදිට්‍රගත්තේ විපරිතදර්ශන ඇතියේ වෙයි. “දනවිපාක නැත, මඛලදන නැත, හෝම නැත, සුක්කාදුෂ්කාතකම්මයන්ගේ ඵලයෙක් විපාකයෙක් නැත, මෙලෝ නැත, පරලෝ නැත, මවු නැත, පියා නැත ඔපපාතිකසත්ත්වයෝ නැත, යම් කෙනෙක් මෙලෝ හා පරලෝ හා තමන් විසින් වෙසෙසින් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද එබඳු සමයග්ගත සමයක්ප්‍රතිපත්ත මහණ බමුණු කෙනෙක් ලෙවහි නැති.

මහණෙනි, මෙසේ අකුසලසංඝෝචනනා ඇති දුක් උපදවන දු:බවිපාක ඇති මනාකම්මසංඛ්‍යාත සාධදෙෂවිපත් ත්‍රිවිධ වෙයි.

තිවිධ කායකමන්තසඤ්ඤාසංඛ්‍යාපත්ති අකුසල සංඝේතනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ, සත්තා කායසංඝෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං භිරයං උපපජ්ජන්ති.

චතුබ්බිධවච්ඡිකමන්තසඤ්ඤාසංඛ්‍යාපත්ති අකුසල සංඝේතනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ, සත්තා කායසංඝෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං භිරයං උපපජ්ජන්ති.

තිවිධමනෝ කමන්තසඤ්ඤාසංඛ්‍යාපත්ති අකුසල සංඝේතනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ, සත්තා කායසංඝෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං භිරයං උපපජ්ජන්ති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අපරිණිකො මණි උඬං බින්නො යෙන යෙනෙව පතිට්ඨාති, සුප්පතිට්ඨිතායෙව පතිට්ඨාති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තිවිධ කායකමන්තසඤ්ඤාසංඛ්‍යාපත්ති අකුසල සංඝේතනිකා හෙතු වා සත්තා කායසංඝෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං භිරයං උපපජ්ජන්ති. චතුබ්බිධ වච්ඡිකමන්තසඤ්ඤාසංඛ්‍යාපත්ති අකුසල සංඝේතනිකා හෙතු වා සත්තා කායසංඝෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං භිරයං උපපජ්ජන්ති. තිවිධ මනෝ කමන්තසඤ්ඤාසංඛ්‍යාපත්ති අකුසල සංඝේතනිකා හෙතු වා සත්තා කායසංඝෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං භිරයං උපපජ්ජන්ති.

නාහං භික්ඛවෙ සංඝේතනිකානං කමොනං කතානං උපවිතානං අප්පට්ඨංචිදිත්වා ව්‍යානතිභාවං වද්මි. තඤ්ච ඛො දිට්ඨං ව ධම්මෙ උපපජ්ජේ වා අපරෙ වා පරියායෙ.

න ඤාතො භික්ඛවෙ සංඝේතනිකානං කමොනං කතානං උපවිතානං අප්පට්ඨංචිදිත්වා දුක්ඛස්සන්තකිරියං වද්මි.

තත්‍ර භික්ඛවෙ තිවිධා කායකමන්තසමපත්ති කුසල සංඝේතනිකා සුචුද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති, චතුබ්බිධා වච්ඡිකමන්තසමපත්ති කුසල සංඝේතනිකා සුචුද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති, තිවිධා මනෝකමන්තසමපත්ති කුසල සංඝේතනිකා සුචුද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති.

මහණෙනි, ත්‍රිවිධකාය කර්ම ස්වදෙශ විපත් සංඛ්‍යාත අකුසල සංඝෙඛනනා හේතුවෙන් හෝ සත්හු කාබුන් මරණින් මතු දුර්ගති විනිපාත නිරය සංඛ්‍යාත අපායෙහි උපදිති.

මහණෙනි, චතුර්විධවාක්කර්ම ස්වදෙශ විපත් සංඛ්‍යාත අකුසල සංඝෙඛනනා හේතුවෙන් හෝ සත්හු කාබුන් මරණින් මතු දුර්ගති විනිපාත නිරය සංඛ්‍යාත අපායෙහි උපදිති.

මහණෙනි, ත්‍රිවිධමනාකර්ම ස්වදෙශ විපත් සංඛ්‍යාත අකුසල සංඝෙඛනනා හේතුවෙන් හෝ සත්හු කාබුන් මරණින් මතු දුර්ගති විනිපාත නිරය සංඛ්‍යාත අපායෙහි උපදිති.

මහණෙනි, යම් සේ සිවුරැස් පසැටක් උඩලූයේ යම් යම් අතකින් පිහිටා ද සුප්‍රතිවක්ෂිතව ම පිහිට යි. මහණෙනි, එ පරිදි ම ත්‍රිවිධකාය කර්ම ස්වදෙශ විපත් සංඛ්‍යාත අකුසල සංඝෙඛනනා හේතුවෙන් හෝ සත්හු කාබුන් මරණින් මතු දුර්ගති විනිපාත නිරය සංඛ්‍යාත අපායෙහි උපදිති. චතුර්විධවාක්කර්ම ස්වදෙශ විපත් සංඛ්‍යාත අකුසල සංඝෙඛනනා හේතුවෙන් හෝ සත්හු කාබුන් මරණින් මතු දුර්ගති විනිපාත නිරය සංඛ්‍යාත අපායෙහි උපදිති. ත්‍රිවිධ මනාකර්ම ස්වදෙශ විපත් සංඛ්‍යාත අකුසල සංඝෙඛනනා හේතුවෙන් හෝ සත්හු කාබුන් මරණින් මතු දුර්ගති විනිපාත නිරය සංඛ්‍යාත අපායෙහි උපදිති.

මහණෙනි, මම දූත දූත කළ, රැස් කළ කර්මයන්ගේ නොවිඳ විග්‍රහාත්‍යභාවයෙන් නො කියමි. හෙ ද වනාහි දිට්‍රදුමීයෙහි හෝ වෙයි, දෙවන අත් බැව් හි හෝ වෙයි, අපර භවයක හෝ වේ.

මහණෙනි, මම දූත දූත කළ, රැස් කළ කර්මයන්ගේ නොවිඳ දුක් කෙළවර කිසිමක් නො කියමි.

මහණෙනි, එහි ලා කුසල සංඝෙඛනනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති කායකර්ම සමපත් ත්‍රිවිධ වෙයි, කුසල සංඝෙඛනනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති වාක්කර්ම සමපත් චතුර්විධ වෙයි, කුසල සංඝෙඛනනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති මනාකර්ම සමපත් ත්‍රිවිධ වේ.

කථංඤා භික්ඛවෙ තිව්ධා කායකමනන සමපතති කුසලසංඤ්ඤානිකා සුමුද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති.

1. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති නිහිතදණ්ඩා නිහිතසංඥා ලස් දයාපනෙනා සංඛපාණගුත භිතානුකම්පි විහරති.

2. අදින්නාදනං පහාය අදින්නාදනා පටිවිරතො හොති: යං තං පරස්ස පරවිතතුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා න තං අදින්නං ථෙය්‍ය සංඛාතං ආදනා හොති.

3. කාමෙසුමිච්ඡාවාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිවිරතො හොති. යා තා මාතුරකම්මා -පෙ- අත්තමසො මාලාගුල පරිකම්මනාපි තථාරූපාසු න වාරික්ඛං ආපජජිතා හොති.

එවං ඛො භික්ඛවෙ තිව්ධා කායකමනන සමපතති කුසලසංඤ්ඤානිකා සුමුද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ චතුර්ධා වචිකමනන සමපතති කුසලසංඤ්ඤානිකා සුමුද්‍රයා සුඛ විපාකා හොති:

4. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො හොති, සභාගතො වා පරිසගතො වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා සුගමජ්ඣගතොවා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනිතො සක්ඛිපුට්ඨො 'එහලෙහා පුරිස යං ජානාමි, තං වදෙමි'ති. යො අජානං වා ආහ: 'න ජානාමි'ති. ජානං වා ආහ: 'ජානාමි'ති. අපසං වා ආහ: 'න පසංගාමි'ති. පසං වා ආහ: 'පසංගාමි'ති. ඉති අත්තහෙතු වා පරහෙතු වා ආදිසකිඤ්චිකඛහෙතු වා න සමපජාන මුසා භාසිතා හොති.

5. පිසුතං වාචං පහාය පිසුතාය වාචාය පටිවිරතො හොති. න ඉතො සුඤ්ඤා අමුත්‍ර අකංඛාතා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්‍ර වා සුඤ්ඤා න ඉමෙසං අකංඛාතා අමුසං හෙදය. ඉති භිතභාතං වා සුඤ්ඤාතා සහිතාතං වා අනුසද්දතා, සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගනනදී සමග්ගකරණං වාචං භාසිතා හොති.

මහණෙනි, කුසල සංකෘතනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධකාය කර්ම සම්පත් කෙරෙහි වේය යත්:

1. මහණෙනි, මෙලොවහි ඇතැමෙක් පණ්ඩායෙන් දුරුව පණ්ඩායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. බහාතැබූ දඩු ඇත්තේ බහාතැබූ අවි ඇත්තේ උජා ඇත්තේ දයාපන්න වූයේ සච්ඡාණ්ඩ්‍යයන් කෙරෙහි භිතානුකම්භි ව වෙසෙයි.

2. අධිනාදන් හැර අධිනාදනින් වැළැක්කේ වෙයි: ග්‍රාමගතවෙවයි අරණ්‍යගත වෙවයි පරා අයත් යම් පරවස්තුපකාරණයක් වේ නම් සොය සංඛ්‍යාන නො දුන් ඵය නො ගන්නේ වෙයි.

3. කාමයන්හි මිස හසර හැර කාම මිථ්‍යාවාරයෙන් වැළැක්කේ වෙයි: මාතුරකම්මාය ... යටත් පිරිසෙයින් මාලා ගුණ පරික්ෂිප්තව හෝ කිසිවකු අයත්කර ගත් යම් ඒ ස්ත්‍රීහු වෙන් නම් එබදු ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි මිඤ්ඤාචාරයට නො යන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ කුසල සංකෘතනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධකායකම් සම්පත් වෙයි.

මහණෙනි, කුසල සංකෘතනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති චතුර්විධ වාක්කර්ම සම්පත් කිසේය යත්:

4. මහණෙනි, මෙලොවහි ඇතැමෙක් මුසවා හැර මුසාවාදයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සභාවටගියේ වෙවයි, පිරිසට ගියේ වෙවයි, ඥාති-මධ්‍යයට ගියේ වෙවයි, සමුහමධ්‍යයට ගියේ වෙවයි, රාජකුලමධ්‍යයට ගියේ වෙවයි, හමුවට කැඳවන ලද්දේ “එම්බා පුරුෂය, මෙහි එව්, යමක් දනිති නම් එ කියට” යි සාක්ෂ්‍ය පූජවුස්නා ලද හේ නො දත් දය හෝ නො දන්මි යි කියායි, දත් දය හෝ දන්මි යි කියායි, නො දුටු දය හෝ නො දක්මි යි කියායි දුටු දය හෝ දක්මි යි කියා යි. මෙසේ තමා හෙතු කොට ගෙන වෙවයි, පරා හෙතු කොට ගෙන වෙවයි කිසි ආචීයයක් හේතු කොට ගෙන වෙවයි දැන දැන මුසවා නො බණන්නේ වෙයි.

5. පිසුනු බස් හැර පිසුනු බසින් වැළැක්කේ වෙයි, මෙ තැනින් අසා මොවුන්ගේ හෙදය පිණිස එතැන නො කියන්නේ වෙයි. එතන්හි අසා ඔවුන්ගේ හෙදය පිණිස මොවුනට නො කියන්නේ වෙයි. මෙසේ අසමග්‍රයන් සමග කරන්නේ සමග්‍රයන්හට අනුබල දෙන්නේ සමග්‍රාරාම වූයේ සමග්‍රන වූයේ සමග්‍රනඤ්ඤි වූයේ සමග්‍රකරණි බස් බණන්නේ වෙයි.

6. ඵරුසං වාවං පහාය ඵරුසාය වාවාය පටිවිරතො හොති, යා සා වාවා නොළා කණ්ණිසුධා පෙමනියා හදයඛනවා පොරි බහුජනකනනා බහුජනමනාපා, තථාරූපං වාවං භාසිතා හොති.

7. සමමය්‍යලාපං පහාය සමමය්‍යලාපා පටිවිරතො හොති, කාලවාදී භූතවාදී අත්වාදී ධම්මවාදී විනයවාදී ගිධානවති. වාවං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවති. අත්සංහිතං. ඵලං ඛො භික්ඛවෙ චතුක්ඛිධා වචිකමන්තසමපනති කුසලසංකෘතනිකා සුබ්‍රුද්‍යා සුඛ විපාකා හොති.

කථංකො භික්ඛවෙ තිව්ධා මනොකමන්තසමපනති කුසල සංකෘතනිකා සුබ්‍රුද්‍යා සුඛවිපාකා හොති:

8. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අනභිජ්ඣාසු හොති. යං තං පරස්ස පර- විතතුපකරණං තං අනභිජ්ඣිතා හොති, 'අහො චත යං පරස්ස තං මමස්සා'ති.

9. අව්‍යාපනනවිතෙතා හොති අපප්පඤ්චනසඛකපෙසා 'ඉමෙ සත්තා අවෙරා අබ්‍යාපරක්ඛා අනිසා සුඛි අත්තානං පරිහරන්තුති.

10. සමොදිට්ඨිකො හොති අවිපරිතදස්සනො, 'අත්ථි දිනතං, අත්ථි ධිට්ඨං, -පෙ- යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරංකො ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උචෙදෙන්ති'ති.

ඵලං ඛො භික්ඛවෙ තිව්ධා මනොකමන්තසමපනති කුසල සංකෘතනිකා සුබ්‍රුද්‍යා සුඛවිපාකා හොති.

තිව්ධිකායකමන්තසමපනති කුසලසංකෘතනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. චතුක්ඛිධා වචිකමන්තසමපනති කුසලසංකෘතනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. තිව්ධි මනො කමන්ත සමපනති කුසලසංකෘතනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

පරොස් බස් හැර පරුෂ වචනයෙන් වැළැක්කේ වෙයි: නිදෙස් වූ කණ්ඩුබඩු ප්‍රෙමණිය වූ හෘදයඛණ්ඩ වූ බහුජන කාන්ත වූ බහුජනමනාප වූ යම් බසෙක් වෙ නම් උබ්බු බස් බණන්තේ වෙයි.

නිසරු (ප්‍රලාප) බස් හැරපියා නිසරු බසින් වැළැක්කේ වෙයි: කල් බලා කියනුයේ සැබැවක් ම කියනුයේ වැඩ දයක තෙපුල් කියනුයේ ධර්මවාදී වූයේ චිත්තවාදී වූයේ සුදුසු කල කරුණු සහිත වූ පිරිසිඳීම ඇති වැඩ සහිත වූ ලෙහි තැබිය යුතු වූ තෙපුලක් ම කියන්නේ වෙයි. මහණෙනි, කුසලසංකෘතනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති චතුර්විධවාක්කාර්මසම්පත් මෙසේ වෙයි.

මහණෙනි, කුසල සංකෘතනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ මනා: කර්මසම්පත් කියෙය යන්:

මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැමෙක් අභිධ්‍යා බහුල නො වෙයි: පරා අයත් යම් වස්තුවකරණ ඇද්ද එය තමන් නතු කොට ගැන්ම නො සිතන්නේ වෙයි: “පරාසතු යම් දූශෙක් ඇද්ද එය මා සතු වන්නේ නම් මැනවැ”යි.

ව්‍යාපාදයට පත් සිත් නැත්තේ වෙයි, පුද්ගාමනාසඛකල්ප නැත්තේ වෙයි: “මෙ සත්ත්‍ව වෛර නැත්තාහු ව්‍යාපාද රහිත වූවාහු උවදුරු රහිත වූවාහු සුව ඇත්තාහු ආත්ම පරිහරණා කෙරෙත්ව”යි.

සමාග් දෘෂ්ටික වූයේ විපරිත දර්ශන නැත්තේ වෙයි: “දුත විපාක ඇත, මඛල දුත ඇත...මෙලො පරලෝ තුමුම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දුත සාක්ෂාත් කොට පවසත් නම් එබඳු මහණ බවුණු කෙනෙක් ලෙව්හි ඇතැ”යි.

මහණෙනි, කුසල සංකෘතනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ මනා: කර්මසම්පත් මෙසේ වෙයි.

මහණෙනි, ත්‍රිවිධ කායකර්ම සංඛ්‍යාත කුසලසංකෘතනා හෙතෙයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්වර්ග ලෝකයෙහි උපදිති. මහණෙනි, චතුර්විධ වාක්කාර්මසංඛ්‍යාත කුසලසංකෘතනා හෙතෙයෙන් හෝ සත්ත්‍ව කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්වර්ග ලෝකයෙහි උපදිති. මහණෙනි, ත්‍රිවිධ මනා: කර්ම සම්පත් සංඛ්‍යාත කුසල සංකෘතනා හෙතෙවෙන් හෝ සත්ත්‍ව කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්වර්ග ලෝකයෙහි උපදිත්.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අපණ්ණකො මණි උද්ධං ඛිංකො යෙන
 යෙනෙව පතිට්ඨාති සුප්පතිට්ඨිතං යෙව පතිට්ඨාති. එවමෙව බො
 භික්ඛවෙ තිව්ධි කායකමන්තසමපත්ති කුසලසංකෘතනිකා හෙතු වා
 සත්තා කායසා හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

චතුර්ඛිධි වච්ඡකමන්ත සමපත්ති කුසලසංකෘතනිකා හෙතු වා
 සත්තා කායසා හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

තිව්ධි මනොකමන්තසමපත්ති කුසලසංකෘතනිකා හෙතු වා සත්තා
 කායසා හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

නාහං භික්ඛවෙ සංකෘතනිකානං කම්මානං කතානං උපචිතානං
 ව්‍යනතිභාවං වදාමි. තඤ්ඤ ඛො දිට්ඨෙව වා ධම්මෙ උපපජ්ජෙ වා අපරෙ වා
 පරියායෙ. න තෙව්වාහං භික්ඛවෙ සංකෘතනිකානං කම්මානං කතානං
 උපචිතානං අප්පට්ඨංචිදිත්වා දුක්ඛස්ස අත්තකිරියං වදාමි.

10. 5. 1. 8

දුකිය සංකෘතනිකා සූතතං

නාහං භික්ඛවෙ සංකෘතනිකානං කම්මානං කතානං උපචිතානං
 අප්පට්ඨංචිදිත්වා ව්‍යනතිභාවං වදාමි. තඤ්ඤ ඛො දිට්ඨෙව වා ධම්මෙ උපපජ්ජෙ
 වා අපරෙ වා පරියායෙ. න තෙව්වාහං භික්ඛවෙ සංකෘතනිකානං කම්මානං
 කතානං උපචිතානං අප්පට්ඨංචිදිත්වා දුක්ඛස්සත්තකිරියං වදාමි.

තත්‍ර භික්ඛවෙ තිව්ධි කායකමන්තසංකෘතනිකා අකුසලසංකෘත
 නිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛචිපාකා හොති. චතුර්ඛිධි වාචාකමන්තසංකෘතනිකා-
 පත්ති අකුසලසංකෘතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛචිපාකා හොති. තිව්ධි
 මනොකමන්තසංකෘතනිකා අකුසලසංකෘතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛ
 චිපාකා හොති.

කථංඤ භික්ඛවෙ තිව්ධි කායකමන්තසංකෘතනිකා අකුසල-
 සංකෘතනිකා දුක්ඛද්‍රයා දුක්ඛචිපාකා හොති -පෙ- එවං බො භික්ඛවෙ
 තිව්ධි කායකමන්තසංකෘතනිකා අකුසලසංකෘතනිකා දුක්ඛද්‍රයා
 දුක්ඛ චිපාකා හොති.

මහණෙනි, යම් සේ සිවුරැස් පසැටක් උඩ ලූයේ යම් යම් අතකින් පිහිටා ද සුප්‍රතිෂ්ඨිත ව ම පිහිටයි. මහණෙනි, එ පරිදි ම ත්‍රිවිධකායකර්ම සම්පත් සංඛ්‍යාත කුශල සංඝෝනනා හෙතෙසෙන් හෝ සත්හු කාබුන් මරණින් මතු සංඛි ලොක සංඛ්‍යාත සුගතියෙහි උපදිත්.

චතුර්විධ වාකකර්මසම්පත් කුසලසංඝෝනනා හෙතෙවෙන් හෝ සත්හු කාබුන් මරණින් මතු සංඛිලොක සංඛ්‍යාත සුගතියෙහි උපදිත්.

ත්‍රිවිධ මනාකර්මසම්පත් සංඛ්‍යාත කුසලසංඝෝනනා හෙතෙසෙන් හෝ සත්හු කාබුන් මරණින් මතු සංඛිලොක සංඛ්‍යාත සුගතියෙහි උපදිත්.

මහණෙනි, මම දෑන දෑන කළ රැස්කළ කර්මයන්ගේ නො වීද විගතානතභාවයෙන් නො කියමි. හෙ ද මේ අත් බැවිහි හෝ වෙයි, දෙවෙනි අත් බැවිහි හෝ වෙයි, අපරජන්මයෙහි හෝ වෙයි. මහණෙනි, මම දෑන දෑන කළ රැස්කළ කර්මයන්ගේ විපාක නො වීද දුක් කෙළවර කිරීමක් නො කියමි යි.

10. 5. 1. 8

දුතිය සඤ්චෙතනික සූත්‍රය

මහණෙනි, මෙ කරන ලද රැස් කරන ලද සංඝෝනනික කර්මයන්ගේ විපාක නො වීද විගතානත භාවයක් නො කියමි. හෙ ද වනාහි ඉහාත්මයෙහි ම හෝ අනතුරු ආත්මභාවයෙහි හෝ අපරජන්මයෙහි හෝ වේ. මහණෙනි, මම කරන ලද රැස් කරන ලද සංඝෝනනික කර්මයන්ගේ විපාක නො වීද දුක් කෙළවර කිරීමක් නො ම කියමි.

මහණෙනි, එහිලා අකුසලසංඝෝනනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති කායකර්ම සංඛ්‍යාත සංඛ්‍යෙ විපත් ත්‍රිවිධ වෙයි. අකුසල සංඝෝනනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති වාකකර්ම සංඛ්‍යාත සංඛ්‍යෙ විපත් චතුර්විධ වෙයි. අකුසලසංඝෝනනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති මනාකර්ම සංඛ්‍යාත සංඛ්‍යෙ විපත් ත්‍රිවිධ වේ.

මහණෙනි, අකුසලසංඝෝනනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ කායකර්ම සංඛ්‍යාත සංඛ්‍යෙ විපත් කිසේය යත්.....මහණෙනි, අකුසලසංඝෝනනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ කාය කර්ම සංඛ්‍යාත සංඛ්‍යෙ විපත් මෙසේ වෙයි.

කථංඝ්ඤා භික්ඛවෙ චතුර්ඛිධා වච්ඡානුකූලසංකප්පාදානි අකුසලසංකේතනිකා සුක්ඛද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති -පෙ- එවං ඛො භික්ඛවෙ චතුර්ඛිධා වච්ඡානුකූලසංකප්පාදානි අකුසලසංකේතනිකා සුක්ඛද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති.

කථංඝ්ඤා භික්ඛවෙ තිව්ඛා මනෝකමමනසංකප්පාදානි අකුසලසංකේතනිකා සුක්ඛද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති -පෙ- එවං ඛො භික්ඛවෙ තිව්ඛා මනෝකමමනසංකප්පාදානි අකුසලසංකේතනිකා සුක්ඛද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති.

තිව්ඛා කායකමමනසංකප්පාදානි අකුසලසංකේතනිකාහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායසං හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. චතුර්ඛිධවච්ඡානුකූලසංකප්පාදානි අකුසලසංකේතනිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායසං හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති.

නාහං භික්ඛවෙ සංකේතනිකානං කමොනං කතානං උපවිතානං අප්පට්ඨං විදිත්වා බ්‍යන්තිහාසං වදාමි. තඤ්ඤා ඛො දිට්ඨො වා ධම්මෙ උපපජ්ජෙ වා අපරෙ වා පරියායෙ. න තෙවොහං භික්ඛවෙ සංකේතනිකානං කමොනං කතානං උපවිතානං අප්පට්ඨං විදිත්වා දුක්ඛසංහතාකිරියං වදාමි.

තත්‍ර භික්ඛවෙ තිව්ඛා කායකමමනසංකප්පාදානි අකුසලසංකේතනිකා සුක්ඛද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති. චතුර්ඛිධා වච්ඡානුකූලසංකප්පාදානි අකුසලසංකේතනිකා සුක්ඛද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති. තිව්ඛා මනෝකමමනසංකප්පාදානි අකුසලසංකේතනිකා සුක්ඛද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති.

කථංඝ්ඤා භික්ඛවෙ තිව්ඛා කායකමමනසංකප්පාදානි අකුසලසංකේතනිකා සුක්ඛද්‍රයා සුඛවිපාකා -පෙ- එවං ඛො භික්ඛවෙ තිව්ඛා කායකමමනසංකප්පාදානි අකුසලසංකේතනිකා සුක්ඛද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති.

කථංඝ්ඤා භික්ඛවෙ චතුර්ඛිධා වච්ඡානුකූලසංකප්පාදානි අකුසලසංකේතනිකා සුක්ඛද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති -පෙ- එවං ඛො භික්ඛවෙ චතුර්ඛිධා වච්ඡානුකූලසංකප්පාදානි අකුසලසංකේතනිකා සුක්ඛද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති.

මහණෙනි, අකුසල සංඝේෂිතනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති චතුර්විධ වාක්කර්ම සංඛ්‍යාත ස්වදේශ විපත් කියෙය් යත්:... මහණෙනි, අකුසල සංඝේෂිතනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති චතුර්විධ වාක්කර්ම සංඛ්‍යාත ස්වදේශ විපත් මෙසේ වෙයි.

මහණෙනි, අකුසල සංඝේෂිතනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ මනා කර්ම සංඛ්‍යාත ස්වදේශ විපත් කියෙය් යත්:... මහණෙනි, අකුසල සංඝේෂිතනා ඇති දුක් උපදවන දුඃඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ මනා කර්ම සංඛ්‍යාත ස්වදේශ විපත් මෙසේ වෙයි.

මහණෙනි, ත්‍රිවිධ කායකර්ම ස්වදේශ විපත් සංඛ්‍යාත අකුසල සංඝේෂිතනා හේතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු අපාය, දුර්ගති විනිපාත සංඛ්‍යාත නිරයෙහි උපදනාහ. චතුර්විධ වාක්කර්ම... මහණෙනි, ත්‍රිවිධ මනා කර්ම ස්වදේශ විපත් සංඛ්‍යාත අකුසල සංඝේෂිතනා හේතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු අපාය දුර්ගති විනිපාත සංඛ්‍යාත නිරයෙහි උපදනාහ.

මහණෙනි, කරුණු ලද රැස් කරන ලද සංඝේෂිතනික කර්මයන්ගේ විපාක නොවීද විගතාන්ත භාවයක් මම නොකියමි. හෙ ද වනාහි ඉහත්මයෙහි හෝ අනතුරු අත් බැවිහි හෝ අපර ජන්මයෙහි හෝ වෙයි. මහණෙනි, මම කරුණු ලද රැස් කරන ලද සංඝේෂිතනික කර්මයන් නොවීද දුක් කෙළවර කිරීමක් නොම කියමි.

මහණෙනි, එහි ලා කුසල සංඝේෂිතනා ඇති සුව ඵලවන සුඛ විපාක ඇති කාය කර්ම සංඛ්‍යාත සම්පත් ත්‍රිවිධ වෙයි. කුසල සංඝේෂිතනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති වාක්කර්ම සංඛ්‍යාත සම්පත් චතුර්විධ වෙයි. කුසල සංඝේෂිතනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති මනා කර්ම සංඛ්‍යාත සම්පත් ත්‍රිවිධ වෙයි.

මහණෙනි, කුසල සඤ්චෙනනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධකාය කර්ම සංඛ්‍යාත සම්පත් කියෙය් යත්... මහණෙනි, කුසල සඤ්චෙනනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති ත්‍රිවිධකායකර්ම සංඛ්‍යාත සම්පත් මෙසේ වෙයි.

මහණෙනි, කුසල සඤ්චෙනනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති චතුර්විධ වාක්කර්ම සංඛ්‍යාත සම්පත් කියෙය් වෙය් යත්... මහණෙනි, කුසල සඤ්චෙනනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති චතුර්විධ වාක්කර්ම සංඛ්‍යාත සම්පත් මෙසේ වෙයි.

කථකු භික්ඛවෙ තිව්ධා මනොකමමනසමපනති කුසලසතෙකු-
බො සුචුද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති -පෙ- ඒවා බො භික්ඛවෙ තිව්ධා
මනොකමමනසමපනති කුසලසකුණන්තිකා සුචුද්‍රයා සුඛවිපාකා හොති.

තිව්ධකාය කමමනසමපනති කුසලසකුණන්තිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ
සත්තා කායසංහෙද පරමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.
චතුබ්බේධවීකමනන -පෙ- තිව්ධමනොකමමනසමපනති කුසලසකුණ-
න්තිකා හෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායසං හෙද පරමරණා සුගතිං
සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. -පෙ-

10. 5. 1. 9

කර්මකාය සුත්තං

නූභං භික්ඛවෙ සකුණන්තිකානං කමමානං කතානං උපවිතානං
අප්පට්ඨංවිදිත්වා¹ ව්‍යානතිභාවං වදුමි. තකුණ බො දිට්ඨො වා ධම්මෙ
උපපජ්ජ² වා අපරෙ වා පරියායෙ. න කෙවලාහං භික්ඛවෙ සකුණන්ති
කානං කමමානං කතානං උපවිතානං අප්පට්ඨංවිදිත්වා දුක්ඛසසන-
කිරියං වදුමි.

ස බො යො භික්ඛවෙ අරියසාවකො එවං විගතාභිරේකා විගත-
වා)පාදෙ අසමමුලොකා සමපජානො පතිස්සනො මෙත්තාසහගතෙන
චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති. තථා දුක්ඛං -පෙ- තථා තතියං -පෙ-
තථා චතුස්සං³ ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බතන්තාය⁴ සබ්බා-
වතනං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන
අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේන ඵරිත්වා විහරති.

යො එවං පජානාති: “පුබ්බෙ බො මෙ ඉදං විතනං පරිතනං අහොසි
අභාවිතං. එතරහි පන මෙ ඉදං විතනං අප්පමාණං සුභාවිතං. යං බො පන
කිඤ්චි පමාණකතං කමමං, න තං තත්ත්වසිසංති. න තං තත්ත්වතිට්ඨති”ති

තං කී. මකුඤ්ච භික්ඛවෙ දහරතග්ගෙ ඒව යො අයං⁵ කුරුමො
මෙත්තං වෙතො විමුක්තිං භාවෙය්‍ය, අපි නු බො පාපකමමං කරෙය්‍යාති?
නො හෙතං හතෙන.

1. අප්පට්ඨංවිදිත්වා - මජ්ඣ.
2. උපපජ්ජ. වා-සිඞ්. මජ්ඣ.
3. තථා චතුස්සං - මජ්ඣ.

4. සබ්බතන්තාය - සි.මු.
5. වෙ අයං - සාය.

මහණෙනි, කුසල සඤ්චෙනනා ඇති සුව උපදවන සුඛ විපාක ඇති ත්‍රිවිධ මනාකර්ම සංඛ්‍යාත සමූපත් කියේ වේය යත්... මහණෙනි, කුසල සඤ්චෙනනා ඇති සුව උපදවන සුඛවිපාක ඇති ත්‍රිවිධ මනාකර්ම සංඛ්‍යාත සමූපත් මෙසේ වෙයි.

මහණෙනි, ත්‍රිවිධකාය කර්ම සංඛ්‍යාත කුසල සඤ්චෙනනා හෙතුවෙන් හෝ සත්හු කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්වර්ග ලෝකයෙහි උපදිත්. චතුර්විධ වාක්කර්ම... ත්‍රිවිධ මනාකර්ම සමූපත් සංඛ්‍යාත කුසල සඤ්චෙනනා හෙතුවෙන් හෝ සත්හු කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්වර්ග ලෝකයෙහි උපදනාහ...

10. 5. 1. 9

කරජකාය සූත්‍රය

මහණෙනි, මම දූන දූන කළ, රැස් කළ කම්යන්ගේ නො විඳි විගතාන්තභාවයක් නො කියමි. හෙ ද වනාහි ඉහාත්මයෙහි හෝ වෙයි. දෙවන ජන්මයෙහි හෝ වෙයි. ජන්මාන්තරයෙහි හෝ වෙයි. මහණෙනි, මම දූන දූන කළ, රැස් කළ කර්මයන්ගේ විපාක නො විඳි දුක කෙළවර කිරීමක් නොම කියමි.

මහණෙනි, ඒ මේ අරිසවු මෙසේ පහ වූ අභිධ්‍යා ඇතියේ පහ වූ ව්‍යාපාද ඇතියේ අසම්මුඛ වූයේ සමාසක් ප්‍රඥ ඇතියේ එළඹ සිටි සිහි ඇතියේ මත්සහග්‍රිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙයි. දෙවන දිග ද එසේ ය. තෙවන දිග ද එසේ ය. සිවුවන දිග ද එසේ ය. මෙසේ උඩ යට සරස හැමතන්හි සථාත්මභාවයෙන් හැමතාක් ලොව විපුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අවෙර අව්‍යාපාද මත්සහග්‍රිය සිතින් පතුරුවා වෙසෙයි.

හෙ මෙසේ දනියි: “පෙර වනාහි මාගේ මේ සිත අභාවිත වූයේ පරික්ක විය දන් වනාහි මාගේ මේ සිත සුභාවිත වූයේ අප්‍රමාණ වෙයි. යම් කිසි ප්‍රමාණ කාත කර්මයක් වේ නම් ඒ එහි අවශිෂ්ට නො වෙයි. ඒ එහි නො සිටුනේ” යි.

මහණෙනි, ඒ කුමැයි හඬිවූ ද? ළඳරු කල් පටන් ඉදින් ඒ මේ කුමර මෙමුත්‍රික විමුක්තිය වඩනේ නම් පව් කමක් නම් කෙරේ ද යි. වහන්ස, තෙල නො වේ මැයි.

අකරොන්නං ඛො පන පාපකමං අපි නු ඛො දුක්ඛං ඵ්ථසෙය්‍යාති?

නො හෙනං භතෙන. අකරොන්නං හි භතෙන පාපකමං කුතො දුක්ඛං ඵ්ථසිස්සති ති.

භාවෙනධ්වා ඛො පනායං හික්ඛවෙ මෙත්තාවෙත්තොවිමුත්ති ඉත්ථි යා වා හික්ඛවෙ පුරිසෙන වා. ඉත්ථි යා වා හික්ඛවෙ පුරිසස්ස වා නායං කායො ආදය ගමනීයො. විත්තනනරො හික්ඛවෙ මට්ඨො. සො එවං පජානාති: “යං ඛො මෙ ¹ඉධ කිඤ්චි පුබ්බෙ ඉථිනා කරජකායෙන පාපකමං කතං, සබ්බං තං ඉධ වෙදනීයං, න තං අනුගං භවිස්සති” ති.

එවං භාවිතා ඛො හික්ඛවෙ මෙත්තාවෙත්තොවිමුත්ති අනාගාමීතාය සංචිත්තති, ඉධ පඤ්ඤාය හික්ඛුන්තා උත්තරිං විමුත්තිං අපාරිච්ඡිකුතො.

කරුණාසහගතෙන චෙතසා -පෙ- මුද්දිතා සහගතෙන චෙතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිඤා විහරති. තථා දුතියං - තථා- තතියං - තථාවතුක්ථං - ඉති උද්ධමධො තිරිසං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවනතං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ග- තෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේජන ඵරිඤා විහරති.

සො එවං පජානාති, “පුබ්බෙ ඛො මෙ ඉදං විත්තං අප්පමාණං පරිත්තං අහොසි අභාවිතං, එතරහි පන මෙ ඉදං විත්තං සුභාවිතං. යං ඛො පන මෙ කිඤ්චි පමාණකතං කමමං, න තං තත්ත්වයිස්සති, න තං තත්ත්වනිඤ්ඤිති” ති.

තං කිං මඤ්ඤාප්ථ හික්ඛවෙ දහරතග්ගෙ වෙ සො අයං කුමාරො උපෙක්ඛං වෙත්තො විමුත්තිං භාවෙය්‍ය, අපි නු ඛො පාපකමං කරෙය්‍යාති?

නො හෙනං භතෙන.

අකරොන්නං ඛො පන පාපකමං අපි නු ඛො දුක්ඛං ඵ්ථසෙය්‍යාති?

නො හෙනං භතෙන.

අකරොන්නං හි භතෙන පාපකමං කුතො දුක්ඛං ඵ්ථසිස්සති ති.

දුක පාපකර්ම නො කරන්නහු පහස්නේ දෑ යි.

වහන්ස, තෙල නො වේ මැයි. වහන්ස, දුක පව නො කරන්නහු කෙසේ නම් පහස්නේ ද?

මහණෙනි, ස්ත්‍රියක විසින් වේවයි පුරුෂයකු විසින්. වේවයි මේ මෙත්‍රිවික්කවිමුක්තිය වැඩිය යුතු මැයි. ස්ත්‍රියගේ වේවයි, පුරුෂයාගේ වේවයි මේ කර්ෂකායය පරලෝ ගෙන යා හැකි නො වේ මැයි. මහණෙනි, මේ මිනිස් තෙම වික්කක්ෂණාන්තරයක් ඇත්තෙකි. හේ මෙසේ දනී: “මෙ ලොවහි ම විසින් පෙර මෙ කර්ෂකයින් යම් කිසි පවකමක් කරන ලද නම් එහැම මෙ ලොවහි ම වින්ද යුතු වෙයි. (උපපදා වෙදනිය විසින්) එය අනුව යන්නක් නො වන්නේ ය” යි.

මහණෙනි, මෙසේ වඩනා ලද මෙත්‍රි වික්කවිමුක්තිය මතුයෙහි අර්හත්ත විමුක්තිය නො පිළි විද්‍යා ප්‍රඥ ඇති මහණහට මෙලොවහිදී ම අනාගාමී බව පිණිස වැටෙයි.

කරුණා සහගිය සිතින්... මුදිතා සහගිය සිතින්... උපෙක්ෂා සහගත සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙයි. දෙවන දිග ද එසේ ය- තෙවන දිග ද එසේ ය- සිවුවන දිග ද එසේ ය- මෙසේ උඩ යට සරස හැමතන්හි සඵාත්මනාවයෙන් හැම තාක් ලොව විපුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අවෙර ව්‍යාපාද රහිත උපෙක්ෂා සහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙයි.

හෙ මෙසේ දනී: “පෙර වනාහි මාගේ මේ සිත අභාවිත වූයේ පරික්ක විය. දැන් වනාහි මාගේ මේ සිත සුභාවිත වූයේ අප්‍රමාණ වෙයි, ම විසින් යම් ම කර්මයක් ප්‍රමාණ කරන ලද ද ඒ කර්මය මෙහි අවශිෂ්ට නො වෙයි. එ එහි නො සිටුනේ ය” යි.

මහණෙනි, එ කුමැයි හඬවූ ද? ළඳරු කල් පටන් ඉදින් ඒ මේ කුමර උපෙක්ෂා වික්ක විමුක්තිය වඩනේ නම් පවකම් කරන්නේ දෑ යි.

වහන්ස, තෙල නො වේ ම ය. දුක පවකම් නො කරන්නහු පහස්නේ දෑ යි.

වහන්ස, තෙල නො වේ මැයි.

වහන්ස, දුක පාපකර්ම නො කරන්නහු කිසේ නම් පහස්නේ දෑ යි.

භාවෙනබ්බා බො පනායං භික්ඛවෙ උපෙක්ඛා වෙතො වීම්බනි ඉක්ඛියා වා පුරිසෙන වා, ඉක්ඛියා වා භික්ඛවෙ පුරිසස්ස වා නායං කායො ආදය ගමනියො, විත්තන්තරො අයං භික්ඛවෙ මථෙවා, යො එවං පජානාති: “යං බො මෙ ඉධ කිංඤ්චි පුබ්බෙ ඉමීනා කරජකායෙන පාපකමං කතං, යබ්බං තං ඉධ වෙදනියං, න තං අනුගං භවිස්සති ති, එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ උපෙක්ඛා වෙතොවීම්බනි අනාගාමිතාය සංවත්ත ති, ඉධ පඤ්ඤස්ස භික්ඛුතො උත්තරිං විම්බනිං අපච්චිජ්ඣන්තො ති

10. 5. 1. 10

අධම්මචරියා සුත්තං

අප්ඵ බො අඤ්ඤාතරො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසංඛම්, උපසංඛම්ඤ්ඤා භගවතා සද්ධිං සමමාදි, සමමාදනියං කපං සාරාණියං¹ විනිසාරෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසීතො බො යො බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතදවොච:

කො භු බො භො ගොතම හෙනු, කො පච්චයො, යෙනමිධෙකවෙච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජනති ති?

අධම්මචරියා විසම්චරියා හෙනු බො බ්‍රාහ්මණ එවමිධෙකවෙච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජනති ති.

කො පන භො ගොතම හෙනු, කො පච්චයො, යෙනමිධෙකවෙච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජනති ති?

ධම්මචරියා සම්චරියා හෙනු බො බ්‍රාහ්මණ එවමිධෙකවෙච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජනති ති.

1. සාරාණියං, - මජ්ඣ.

මහණෙනි, ස්ත්‍රියක විසින් වේවයි, පුරුෂයකු විසින් වේවයි මේ උපෙක්ෂාවෙනො විමුක්තිය වැඩිය යුතුය. මහණෙනි, ස්ත්‍රියගේ හෝ පුරුෂයාගේ හෝ මේ කය පරලොව ගෙන යා හැකි නොවේ. මහණෙනි, මේ මිනිස් තෙම විතත ක්ෂණාන්තරයක් ඇත්තෙකි. හෙ මෙසේ දනී: “ම විසින් මෙ ලොවහි පෙර මෙ කරජකයින් යම් පව්කමක් කරණ ලද නම් එ හැම මෙලොව වින්ද යුතු වෙයි. එය අනුගතයෙන් නො වන්නේ ය”යි මහණෙනි, මෙසේ වඩනා ලද උපෙක්ෂාවිතත විමුක්තිය මතුයෙහි අර්හත්ව විතතවිමුක්තිය නො පිළි විදුනා ප්‍රාඥතික්ෂුණ්‍රගේ මෙලොවහිදී අනගමී බව පිණිස වැටේ යි.

10. 5. 1. 10

අධම්මවරියා සූත්‍රය

එ සඳ එක්තරා බ්‍රාහ්මණයෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹිණි. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමඟ සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිති කටයුතු කළාට කොට නිමවා එකත් පසෙක හිත. එකත් පසෙක හුන් එ බ්‍රාහ්මණ තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් හෙයකින් මෙ ලොවහි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු අපාය සංඛ්‍යාත දුගීති සංඛ්‍යාත විනිපාත නම් වූ නිරයෙහි උපදනාහු නම් එ හෙතු කවර? එ ප්‍රත්‍යය කවර? යි.

බ්‍රාහ්මණය, අධම්මවරියා සංඛ්‍යාත විෂමවරියාව හෙතු කොට ගෙන මෙසේ මෙලොව හි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු අපාය සංඛ්‍යාත, දුගීති සංඛ්‍යාත, විනිපාත නම් වූ නිරයෙහි උපදනා හු ය යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් හෙයකින් මෙ ලොවහි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ ස්වර් ලොකයෙහි උපදනාහු නම්, ඒ හෙතු කවර? එ ප්‍රත්‍යය කවර? යි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙ ලොවහි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් මෙසේ ධම්මවරියා සංඛ්‍යාත සමවයරියාව හෙතු කොට ගෙන කාබුන් මරණින් පසු සුගති නම් ස්වර් ලොකයෙහි උපදනාහු යි.

න බො අහං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සංඛිකේතන භාසිතස්ස විජාරෙන අක්ඛං ආජානාමී. සාධු මෙ භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු යථාහං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සංඛිකේතන භාසිතස්ස විජාරෙන අක්ඛං ආජානෙය්‍යානති.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ, සුණාහි, සාධුකං මනසි කරොහි භාසිස්සාමීති.

එවං හොති බො සො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චසෙය්‍යසි. භගවා එතද්වොච:

තිව්ඨා¹ බො බ්‍රාහ්මණ, කායෙන අධම්මචරියා විසමචරියා හොති. චතුර්ඛිධා² වාචාය අධම්මචරියා විසමචරියා හොති. තිව්ඨා මනසා අධම්මචරියා විසමචරියා හොති.

කථංඤා බ්‍රාහ්මණ, තිව්ඨා¹ කායෙන අධම්මචරියා විසමචරියා හොති:
-පෙ- එවං බො³ බ්‍රාහ්මණ, තිව්ඨා කායෙන අධම්මචරියා විසමචරියා හොති.

කථංඤා බ්‍රාහ්මණ චතුර්ඛිධා² වාචාය අධම්මචරියා විසමචරියා හොති:
-පෙ- එවං බො³ බ්‍රාහ්මණ, චතුර්ඛිධා වාචාය අධම්මචරියා විසමචරියා හොති.

කථංඤා බ්‍රාහ්මණ තිව්ඨා¹ මනසා අධම්මචරියා විසමචරියා හොති:
-පෙ- එවං බො³ බ්‍රාහ්මණ, තිව්ඨා මනසා අධම්මචරියා විසමචරියා හොති.

එවං අධම්මචරියා විසමචරියා හෙතු බො බ්‍රාහ්මණ, එවමිධෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජනති.

තිව්ඨා¹ බො බ්‍රාහ්මණ, කායෙන ධම්මචරියා සමචරියා හොති. චතුර්ඛිධා² වාචාය ධම්මචරියා සමචරියා හොති. තිව්ඨා මනසා ධම්මචරියා සමචරියා හොති.

1. තිව්ඨා. සිග්‍ර.

2. චතුර්ඛිධා. සිග්‍ර.

3. එවං බ්‍රාහ්මණ, මජ්ඣ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසූ මේ භාෂිත-
යාගේ අර්ථය මම විස්තර විසින් නොදනිමි මැයි. භවත් ගෞතමයන්
වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසන ලද මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය යම්
පරිද්දෙකින් මම විස්තර විසින් දැන ගනිමි නම්, භවත් ගෞතමයන්
වහන්සේ මට එපරිද්දෙන් ධර්මය දෙසන සේක් නම් මැනැවි.

බ්‍රාහ්මණය, එසේ නම්, අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව,
කියන්නෙමි යි.

පින්වතුන් වහන්ස, එසේ යයි බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
පිළිවදන් ඇස්වී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළ සේක.

බ්‍රාහ්මණය, කායආරයෙන් ත්‍රිවිධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යා-
යෙක් වෙයි. වාග්ආරයෙන් චතුර්විධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යා-
යෙක් වෙයි. මනෝආරයෙන් ත්‍රිවිධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂම-
වය්‍යායෙක් වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, කායආරයෙන් ත්‍රිවිධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යාව
කෙසේ වේය යත්: -පෙ- බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ කායආරයෙන් ත්‍රිවිධ
අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යාව වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, වාග්ආරයෙන් චතුර්විධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂම-
වය්‍යාව කෙසේ වේය යත්: -පෙ- බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි වාග්ආර-
යෙන් චතුර්විධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යාව වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මනෝආරයෙන් ත්‍රිවිධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත
විෂමවය්‍යාව කෙසේ වේය යත්: -පෙ- බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි
මනෝආරයෙන් ත්‍රිවිධ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යාව වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ අධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත විෂමවය්‍යාව හෙතු කොට
මෙලොවහි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු අපාය
නම් වූ දුගති නම් වූ විනිසාන නම් වූ තිරයෙහි උපදනා හ.

බ්‍රාහ්මණය, කායආරයෙන් ත්‍රිවිධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යා-
යෙක් වෙයි. වාක්ආරයෙන් චතුර්විධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යා-
යෙක් වෙයි. මනෝආරයෙන් ත්‍රිවිධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යායෙක්
වෙයි.

කථංකථා චාහමණ, නිවිධා කායෙන ධම්මවරියා සමවරියා හොති:
-පෙ- එවං ඛො චාහමණ, නිවිධා කායෙන ධම්මවරියා සමවරියා හොති.

කථංකථා චාහමණ චතුබ්බිධා වාචාය ධම්මවරියා සමවරියා
හොති: -පෙ- එවං ඛො චාහමණ, චතුබ්බිධා වාචාය ධම්මවරියා සම-
වරියා හොති.

කථංකථා චාහමණ නිවිධා මනසා ධම්මවරියා සමවරියා හොති: -පෙ-
එවං ඛො චාහමණ, නිවිධා මනසා ධම්මවරියා සමවරියා හොති.

එවං ධම්මවරියා සමවරියා හෙතු ඛො චාහමණ එවමිධෙකචෙව
සකතා කායසංග්ගා පරමෙරණා සුගතිං සංගං ලොකං උපපජ්ජන්ති ති.

අභිකක්කනං හො ගොතමි -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු
අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ඩුපෙනං සරණං ගතන්ති.

කර්මකායවග්ගො පඨමො.

බ්‍රාහ්මණය, කායඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යාව කෙසේ වේය යත්: ... බ්‍රාහ්මණය, කායඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යාව වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, වාග්ඥාරයෙන් චතුර්විධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යාව කෙසේ වේය යත්: ... බ්‍රාහ්මණය, වාග්ඥාරයෙන් චතුර්විධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යාව මෙසේ වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මනෝඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යාව කෙසේ වේය යත්: ... බ්‍රාහ්මණය, මනෝඥාරයෙන් ත්‍රිවිධ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යාව මෙසේ වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ ධර්මවය්‍යා සංඛ්‍යාත සමවය්‍යාව හෙතු කොට ගෙන මෙසේ මෙ ලොවහි ඇතැම් සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්වර්ග ලොකයෙහි උපදනාහ සි.

පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්තය ... භවින් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවිහිමියෙන් තෙරුවන් සරණ ගිය උවසුවකු කොට දරණසේක්වා සි.

ප්‍රථම කරජකාය වර්ගය සි.

10. සාමකඤ්චගෙගා

10. 5. 2. 1

පඨම සුත්තං

දසභි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛින්නො එවං නිරයෙ. කතමෙහි දසභි:

පාණාතිපාති හොති, අදින්නාදුඨි හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති, මුසාවාදි හොති, පිසුණාවාවො හොති, ඵරුසාවාවො හොති, සමඵසලාපී හොති, අභිජ්ඣාලු හොති, ව්‍යාපනනවිකේතා හොති. මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛින්නො එවං නිරයෙ.

දසභි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථා හතං නික්ඛින්නො එවං සංගෙහ කතමෙහි දසභි:

පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති. අදින්නාදුතා පටිච්චරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතො හොති, මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, සමඵසලාපා පටිච්චරතො හොති. අනභිජ්ඣාලු හොති, අඛ්‍යාපනනවිකේතා හොති, සමාදිට්ඨිකො හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ දසභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛින්නො එවං සංගෙහති.

10. 5. 2. 2

දුතිය සුත්තං

විසතියා භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛින්නො එවං නිරයෙ. කතමෙහි විසතියා:

අත්තනා ව පාණාතිපාති හොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව අදින්නාදුඨි හොති, පරඤ්ච අදින්නාදුතෙ සමාදපෙති.

10. සාමකැරැව්වර්ගය

10. 5. 2. 1

පළමුවැනි සූත්‍රය

මහණෙනි, දස ධර්මයෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ ද එසේ තිරයෙහි වෙයි. කවර දසයෙකින් යත්:

පණ්ඩා කරනුයේ වෙයි. නුදුන්දු ගන්නා සුලුයේ වෙයි. කාමයන්හි මිස හසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා බණන සුලුයේ වෙයි. පිසුනු බස් ඇතියේ වෙයි. පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි. සම්ඵප්පලාප ඇතියේ වෙයි. අභිධ්‍යාලු වෙයි. ව්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ වෙයි. මිසදිටු ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දස ධර්මයෙන් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ වේ නම් එසේ තිරයෙහි වෙයි.

මහණෙනි, දස ධර්මයෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ වේ නම්, එසේ ස්වර්ගයෙහි වෙයි. කවර දසයෙකින් යත්:

පණ්ඩායෙන් වැළැකියේ වෙයි. අධිනාදනින් වැළැකියේ වෙයි. කාමයන්හි මිසහසරින් වැළැකියේ වෙයි. මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. පිසුනු බසින් වැළැකියේ වෙයි. පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි. සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. අනභිධ්‍යාලු වෙයි. අබ්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ වෙයි. සම්දිටු ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දස ධර්මයෙන් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ වේ නම් එසේ ස්වර්ගයෙහි වෙයි.

10. 5. 2. 2

දෙවැනි සූත්‍රය

මහණෙනි, විසි කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ වේ නම්, එසේ තිරයෙහි වෙයි. කවර විස්සෙකින් යත්:

තෙමේ ද ප්‍රාණසාති වෙයි මෙරමා ද ප්‍රාණසාතයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද නුදුන්දු ගන්නා සුලුයේ වෙයි. මෙරමා ද අධිනාදනින් සමාදන් කරවයි.

අත්තනා ව කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති, පරඤ්ඤා කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව මුසාවාදී හොති, පරඤ්ඤා මුසාවාදෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව පිසුනවාචො හොති, පරඤ්ඤා පිසුනාය වාචාය සමාදපෙති. අත්තනා ව ඵරුසාවාචො හොති, පරඤ්ඤා ඵරුසාය වාචාය සමාදපෙති. අත්තනා ව සමඵසලාපී හොති, පරඤ්ඤා සමඵසලාපෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව අභිජ්ඣාලා හොති, පරඤ්ඤා අභිජ්ඣාය සමාදපෙති. අත්තනා ව ව්‍යාපනචිත්තො හොති, පරඤ්ඤා ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ඤා මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ වීසතිසා ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං තික්ඛිත්තො ඵවං නිරයෙ.

වීසතිසා භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං තික්ඛිත්තො ඵවං සග්ගෙ, කතමෙහි වීසතිසා,

අත්තනා ව පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ඤා පාණාතිපාතා වෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ව අදින්නාදනා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ඤා අදින්නාදනා වෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ව කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ඤා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ව මුසාවාද පටිවිරතො හොති, පරඤ්ඤා මුසාවාද වෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ව පිසුනාය වාචාය පටිවිරතො හොති, පරඤ්ඤා පිසුනාය වාචාය වෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ව ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති, පරඤ්ඤා ඵරුසාය වාචාය වෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ව සමඵසලාපා පටිවිරතො හොති පරඤ්ඤා සමඵසලාපා වෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ව අනභිජ්ඣාලා හොති, පරඤ්ඤා අනභිජ්ඣාය සමාදපෙති. අත්තනා ව අබ්‍යාපනචිත්තො හොති, පරඤ්ඤා අබ්‍යාපාදෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව සමමාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ඤා සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ වීසතිසා ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං තික්ඛිත්තො ඵවං සග්ගෙති.

තෙමේ ද කාමයන්හි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද කාම-
යන්හි මිස භසරයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද මුසවා ඇතියේ වෙයි.
මෙරමා ද මුසවායෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පිසුනු බස් ඇතියේ
වෙයි. මෙරමා ද පිසුනු බස්හි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පරොස් බස්
ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද පරොස් බස්හි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද
සම්ඵප්පලාප ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද සම්ඵප්පලාපයෙහි සමාදන් කරවයි.
තෙමේ ද අභිධ්‍යානු වෙයි. මෙරමා ද අභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි.
තෙමේ ද ව්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ වෙයි. මෙරමා ද ව්‍යාපාදයෙහි
සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද මිථ්‍යා දෘෂ්ටික වෙයි. මෙරමා ද මිථ්‍යාදෘෂ්ටි-
යෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ වීසි කරුණින් සමන්වාගත
වූයේ ගෙන එන ලද්දක් බහා තැබුයේ යම් සේ නම්, එසේ කිරීමෙහි
වෙයි.

මහණෙනි, වීසි කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්දක්
බහා තැබුයේ යම් සේ වේ නම්, එසේ ස්වර්තයෙහි වෙයි. කවර
විස්සෙකින යත්:

තෙමේ ද පණ්ඩිතයෙක් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද පණ්ඩිතයෙක්
වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද අධිනාදනින් වැළැකියේ වෙයි.
මෙරමා ද අධිනාදනින් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද කාම-
යන්හි මිසභසරින් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද කාමයන්හි මිස භසරින්
වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි.
මෙරමා ද මුසවායෙන් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පිසුනු
බසින් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද පිසුනු බසින් වැළැකීමෙහි සමාදන්
කරවයි. තෙමේ ද පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද පරොස්
බසින් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද සම්ඵප්පලාපයෙන්
වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැකීමෙහි සමාදන්
කරවයි. තෙමේ ද අනභිධ්‍යානු වෙයි. මෙරමා ද අනභිධ්‍යායෙහි සමාදන්
කරවයි. තෙමේ ද අව්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ වෙයි. මෙරමා ද අව්‍යා-
පාදයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද සම්‍යක්දෘෂ්ටික වෙයි. මෙරමා ද
සම්‍යක්දෘෂ්ටියෙහි සමාදන් කරවයි.

මහණෙනි, මේ වීසි කරුණින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්දක්
බහා තැබුයේ යම් සේ නම් එසේ ස්වර්තයෙහි වෙයි.

10. 5. 2. 3

තනිය පුතක.

තිංසාය භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛින්නො එවං නිරයෙ. කතමෙහි තිංසාය:

අත්තනා ව පාණාතිපාති හොති, පරඤ්ඤා පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති, පාණාතිපාතෙ ව සමනුකේශො හොති. අත්තනා ව අදින්නාදායී හොති, පරඤ්ඤා අදින්නාදායෙ සමාදපෙති, අදින්නාදායෙ ව සමනුකේශො හොති. අත්තනා ව කාමෙසු මිච්ඡාවාරී හොති, පරඤ්ඤා කාමෙසු මිච්ඡාවාරෙ සමාදපෙති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරෙ ව සමනුකේශො හොති. අත්තනා ව මුසාවාදී හොති, පරඤ්ඤා මුසාවාදෙ සමාදපෙති, මුසාවාදෙ ව සමනුකේශො හොති. අත්තනා ව පිසුනවාටො හොති පරඤ්ඤා පිසුනාය වාචාය සමාදපෙති. පිසුනාය වාචාය ව සමනුකේශො හොති, අත්තනා ව ඵරුසවාටො හොති, පරඤ්ඤා ඵරුසාය වාචාය සමාදපෙති, ඵරුසාය වාචාය ව සමනුකේශො හොති, අත්තනා ව සමඵසලාපී හොති, පරඤ්ඤා සමඵසලාපෙ සමාදපෙති, සමඵසලාපෙ ව සමනුකේශො හොති. අත්තනා ව අභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ඤා අභිජ්ඣාය සමාදපෙති, අභිජ්ඣාය ව සමනුකේශො හොති. අත්තනා ව ව්‍යාපනන වීක්කො හොති, පරඤ්ඤා ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති, ව්‍යාපාදෙ ව සමනුකේශො හොති. අත්තනා ව මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ඤා මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති, මිච්ඡාදිට්ඨියා ව සමනුකේශො හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තිංසාය ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛින්නො එවං නිරයෙති.

තිංසාය භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛින්නො එවං සංගො. කතමෙහි තිංසාය:

අත්තනා ව පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා පාණාතිපාතා චෙරමණියා සමාදපෙති. පාණාතිපාතා චෙරමණියා ව සමනුකේශො හොති. අත්තනා ව අදින්නාදායා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා අදින්නාදායා චෙරමණියා සමාදපෙති, අදින්නාදායා චෙරමණියා ව සමනුකේශො හොති. අත්තනා ව කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිච්චරතො හොති. පරඤ්ඤා කාමෙසු මිච්ඡාවාරා චෙරමණියා සමාදපෙති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා චෙරමණියා ව සමනුකේශො හොති.

10. 5. 2. 3

තූන්වැනි සූත්‍රය

මහණෙනි, තිස් කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙන එන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ නම් එසේ නිරයෙහි වෙයි: කවර තිස්සෙකින් යත්:

තෙමේ ද ප්‍රාණසාතී වෙයි. මෙරමා ද ප්‍රාණසාතයෙහි සමාදන් කරවයි. ප්‍රාණසාතයෙහි සමසිතැතියේ වෙයි. තෙමේ ද අදින්නාදයි වෙයි. මෙරමා ද අයිතාදන්හි සමාදන් කරවයි. අයිතාදන්හි සම සිතැතියේ ද වෙයි. තෙමේ ද කාමයන්හි මිථ්‍යාවාරී වෙයි. මෙරමා ද කාමයන්හි මිස හසරෙහි සමාදන් කරවයි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙහි සමසිතැතියේ වෙයි. තෙමේ ද මුසවා කියන සුදු වෙයි. මෙරමා ද මුසවායෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවායෙහි සම සිතැතියේ ද වෙයි. තෙමේ පිසුනු බසැතියේ ද වෙයි. මෙරමා ද පිසුනුයෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුනු බස්හි සමනුඥ වෙයි. තෙමේ පරොස් බසැතියේ ද වෙයි. මෙරමා ද පරොස්බස්හි සමාදන් කරවයි. පරොස් බස්හි තෙමේ සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ සම්ඵප්පලාප කියනුයේ ද වෙයි. මෙරමා ද සම්ඵප්පලාපයෙහි සමාදන් කරවයි. සම්ඵප්පලාපයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ අභිධ්‍යාද වෙයි. මෙරමා ද අභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. අභිධ්‍යායෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ව්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ ද වෙයි. මෙරමා ද ව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. ව්‍යාපාදයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටික ද වෙයි. මෙරමා ද මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙහි සමාදන් කරවයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. මහණෙනි, මේ තිස් දහමින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් පරිදි වේ නම්, එසේ නිරයෙහි වෙයි.

මහණෙනි, තිස් කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් පරිදි වේ නම් එපරිදි ස්වර්ගයෙහි වෙයි. කවර තිස් කරුණෙකින් යත්:

තෙමේ ද ප්‍රාණසාතයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද ප්‍රාණසාතයෙන් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. ප්‍රාණසාත විරතියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ අයිතාදන්හි වැළැකියේ ද වෙයි. මෙරමා ද අයිතාදන්හි වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. අයිතාදන්හි වැළැකීමෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. කාමමිථ්‍යාවාර විරතියෙහි සමනුඥ ද වෙයි.

අත්තනා ව මුසාවාද පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච මුසාවාද වෙරමණියා සමාදපෙති, මුසාවාද වෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව පිසුනාය වාචාය පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච පිසුනාය වාචාය වෙරමණියා සමාදපෙති, පිසුනාය වාචාය වෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච ඵරුසාය වාචාය වෙරමණියා සමාදපෙති, ඵරුසාය වාචාය වෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව සමඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති. පරඤ්ච සමඵප්පලාපා වෙරමණියා සමාදපෙති. සමඵප්පලාපා වෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව අනභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ච අනභිජ්ඣාය සමාදපෙති, අනභිජ්ඣාය ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව අඛ්‍යාපනන විතො හොති, පරඤ්ච අඛ්‍යාපාදෙ සමාදපෙති, අඛ්‍යාපාදෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. අත්තනා ව සමමාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති, සමමාදිට්ඨියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තිංසාය ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං නික්ඛන්තො ඵවං සංගෙහි.

10. 5. 2. 4

වතුක්ඛ සුත්තං

වත්තාරිසාය භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාහතං නික්ඛන්තො ඵවං නිරයෙ. කතමෙහි වත්තාරිසාය:

අත්තනා ව පාණාතිපාති හොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති. පාණාතිපාතෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, පාණාතිපාතස්ස ව වණණං භාසති. අත්තනා ව අදින්නාදයි හොති, පරඤ්ච අදින්නාදනෙ සමාදපෙති, අදින්නාදනෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, අදින්නාදනස්ස ව වණණං භාසති. අත්තනා ව කාමෙසු මිච්ඡාවාරි හොති. පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාවාරෙ සමාදපෙති. කාමෙසු මිච්ඡාවාරෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරස්ස ව වණණං භාසති.

අත්තනා ව මුසාවාදී හොති, පරඤ්ච මුසාවාදෙ සමාදපෙති, මුසාවාදෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. මුසාවාදස්ස ව වණණං භාසති. අත්තනා ව පිසුන වාචො හොති, පරඤ්ච පිසුනාය වාචාය සමාදපෙති, පිසුනාය වාචාය සමනුකෙඤ්ඤා හොති, පිසුනාය ව වාචාය වණණං භාසති.

තෙමේ ද මුසවායෙන් වැළකියේ වෙයි. මෙරමා ද මාෂාවාද වීරතියෙහි සමාදන් කරවයි. මාෂාවාද වීරතියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද පිසුනු බසින් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද පිසුනු බසින් වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුනු වචන වීරතියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද පරුෂ වචනයෙන් වැළකියේ වෙයි. මෙරමා ද පරුෂවචනවීරතියෙහි සමාදන් කරවයි. පරුෂ වචන වීරතියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද සම්ඵප්පලාපවීරතියෙහි සමාදන් කරවයි. සම්ඵප්පලාපවීරතියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද අනභිධ්‍යාලු වෙයි. මෙරමා ද අනභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. අනභිධ්‍යායෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද අව්‍යාපන්නචිත්ත වෙයි. මෙරමා ද අව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. අව්‍යාපාදයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. මෙරමා ද සම්‍යග්දෘෂ්ටියෙහි සමාදන් කරවයි. සම්‍යග්දෘෂ්ටියෙහි සමනුඥ ද වෙයි. මහණෙනි, මේ තිස් කරුණින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබුයේ යම් සේ ද එ පරිදි සවිභිසෙහි වෙයි.

10. 5. 2. 4

සතරවැනි සූත්‍රය

මහණෙනි, ධම් සතළිසෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබුයේ යම් සේ නම් එසේ තීරයෙහි වෙයි. කවර සතළිසෙකින යත්:

තෙමේ ද ප්‍රාණසානී වෙයි. මෙරමා ද ප්‍රාණසානයෙහි සමාදන් කරවයි. ප්‍රාණසානයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. ප්‍රාණසානයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද අධිනාදන් ගන්තාසුලු වෙයි. මෙරමා ද අධිනාදන්හි සමාදන් කරවයි. අධිනාදන්හි සමනුඥ ද වෙයි. අධිනාදන්හි ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද කාමමිථ්‍යාවාරී වෙයි. මෙරමා ද කාමමිථ්‍යා-වාරයෙහි සමාදන් කරවයි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. කාමමිථ්‍යාවාරයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි.

තෙමේ ද මුසවා කියනසුලු වෙයි. මෙරමා ද මුසවායෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවායෙහි සමනුඥ ද වෙයි. මුසවාහි ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද පිසුනුබසැතිසේ වෙයි, මෙරමා ද පිසුනුබසහි සමාදන් කරවයි. පිසුනුබසහි සමනුඥ ද වෙයි. පිසුනුබසහුගේ ගුණ ද බෙණෙයි.

අත්තනා ව ඵරුසවාටො හොති, පරඤ්ඤා ඵරුසාය වාචාය සමාදපෙති, ඵරුසාය වාචාය ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. ඵරුසාය ව වාචාය ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව සමච්ඡප්පලාපි හොති, පරඤ්ඤා සමච්ඡප්පලාපෙ සමාදපෙති, සමච්ඡප්පලාපෙ ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, සමච්ඡප්පලාපස්ස ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව අභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ඤා අභිජ්ඣාය සමාදපෙති, අභිජ්ඣාය ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, අභිජ්ඣාය ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව ව්‍යාපනනවිනේනා හොති, පරඤ්ඤා ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති, ව්‍යාපාදෙ සමනුකෙඤ්ඤා හොති, ව්‍යාපාදස්ස ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ඤා මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති. මිච්ඡාදිට්ඨියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, මිච්ඡාදිට්ඨියා ව ඡණ්ණං භාසති. ඉමෙහි ඛොභික්ඛාදව චත්තාරිසාය ධමමෙහි සමනනාගතො යථාභංගං භික්ඛිනේනා එවං නිරුපය.

චත්තාරිසාය භික්ඛාවෙ ධමමෙහි සමනනාගතො යථාභංගං භික්ඛිනේනා එවං සභ්‍රෙ, කතමෙහි චත්තාරිසාය:

අත්තනා ව පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා පාණාතිපාතා චෙරමණියා සමාදපෙති, පාණාතිපාතා චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, පාණාතිපාතා චෙරමණියා ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව අදින්නාදනා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා අදින්නාදනා චෙරමණියා සමාදපෙති, අදින්නාදනා චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, අදින්නාදනා චෙරමණියා ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව කාමෙස්ස මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා කාමෙස්ස මිච්ඡාචාරා චෙරමණියා සමාදපෙති. කාමෙස්ස මිච්ඡාචාරා චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. කාමෙස්ස මිච්ඡාචාරා චෙරමණියා ව ඡණ්ණං භාසති.

අත්තනා ව මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා මුසාවාද චෙරමණියා සමාදපෙති, මුසාවාද චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, මුසාවාදචෙරමණියා ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා පිසුනාය වාචාය චෙරමණියා සමාදපෙති, පිසුනාය වාචාය චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති, පිසුනාය වාචාය චෙරමණියා ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා ඵරුසාය වාචාය චෙරමණියා සමාදපෙති, ඵරුසාය වාචාය චෙරමණියා ව සමනුකෙඤ්ඤා හොති. ඵරුසාය වාචාය චෙරමණියා ව ඡණ්ණං භාසති.

තෙමේ ද පරොස්ඛස් ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද පරොස්ඛස්හි සමාදන් කරවයි, පරොස්ඛස්හි සමනුඥ ද වෙයි. පරොස්ඛස්හු ගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද සම්ඵප්පලාප ඇතියේ වෙයි, මෙරමා ද සම්ඵප්පලාපයෙහි සමාදන් කරවයි, සම්ඵප්පලාපයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. සම්ඵප්පලාපයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද අභිධ්‍යාන වෙයි, මෙරමා ද අභිධ්‍යානෙහි සමාදන් කරවයි. අභිධ්‍යානෙහි සමනුඥ ද වෙයි. අභිධ්‍යාන ගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද ව්‍යාපකතච්ඡන්ධ වෙයි. මෙරමා ද ව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි, ව්‍යාපාදයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. ව්‍යාපාදයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. මෙරමා ද මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙහි සමාදන් කරවයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙහි සමනුඥ ද වෙයි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිහුගේ ගුණ ද බෙණෙයි. මහණෙනි, මෙ සතළිය් කරුණින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ නම්, එසේ හිරයෙහි වෙයි.

මහණෙනි, සතළිය් කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ ගෙනෙන ලද්දක් බහා තැබූයේ යම් සේ වේ නම් එසේ ස්වරූපයෙහි වෙයි. කවර සතළියෙකින් යත්;

තෙමේ ද ප්‍රාණසාතයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද ප්‍රාණසාතවිරමණයෙහි සමාදන් කරවයි. ප්‍රාණසාතවිරමණයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. ප්‍රාණසාතවිරමණයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද අසිතාදානීන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද අසිතාදානීන් විරමණයෙහි සමාදන් කරවයි, අසිතාදාන විරමණයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. තෙමේ ද කාමමිත්‍යාවාරයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද කාමමිත්‍යාවාර විරමණයෙහි සමාදන් කරවයි. කාමමිත්‍යාවාරවිරමණයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. කාමමිත්‍යාවාර විරමණයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි.

තෙමේ ද මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද මුසවායෙන් විරමණයෙහි සමාදන් කරවයි, මුසවායවිරමණයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. මුසවායවිරමණයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද පිසුනු බසින් වැළැකියේ වෙයි, මෙරමා ද පිසුනු බසින් වැළැකී මෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුනු බසින් විරමණයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. පිසුනු බසින් විරමණයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද පරුෂච්චනයෙන් වැළැකියේ වෙයි, මෙරමා ද පරොස්ඛස්හි වැළැකීමෙහි සමාදන් කරවයි. පරුෂච්චනවිරමණයෙහි සමනුඥ ද වෙයි. පරුෂච්චනවිරතීහුගේ ගුණ ද බෙණෙයි.

අත්තනා ව සමපප්පලාපා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා සමපප්පලාපා වෙරමණියා සමාදපෙති. සමපප්පලාපා වෙරමණියා ව සමනුකෂෙඤා හොති. සමපප්පලාපා ව වෙරමණියා ව ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව අනභිජ්ඣාදා හොති, පරඤ්ඤා අනභිජ්ඣාය සමාදපෙති. අනභිජ්ඣාය ව සමනුකෂෙඤා හොති, අනභිජ්ඣාය ව ච ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව අව්‍යාපනනවිතො හොති, පරඤ්ඤා අව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති, අව්‍යාපාදෙ ව සමනුකෂෙඤා හොති, අව්‍යාපාදසා ව ච ඡණ්ණං භාසති. අත්තනා ව සමමාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ඤා සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති, සමමාදිට්ඨියා ව සමනුකෂෙඤා හොති, සමමාදිට්ඨියා ව ච ඡණ්ණං භාසති, ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරිසාය ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛින්නො එවං සංගොති.

10. 5. 2. 5

පඤ්චමාදි සුත්තානි

දසති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඛං උපහතං අත්තානං පරිහරති -පෙ- අක්කතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති -පෙ-

10. 5. 2. 6

විසතියා භික්ඛවෙ -පෙ-

10. 5. 2. 7

කිංසාය භික්ඛවෙ -පෙ-

10. 5. 2. 8

චත්තාරිසාය භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඛං උපහතං අත්තානං පරිහරති -පෙ- අක්කතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති.

තෙමේ ද සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැකියේ වෙයි. මෙරමා ද සම්ඵප්පලාප විරමණයෙහි සමාදන් කරවයි. සම්ඵප්පලාපවිරමණයෙහි සමනුඤ්ඤ ද වෙයි. සම්ඵප්පලාපවිරමණයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද අනභිධ්‍යා ද වෙයි, මෙරමා ද අනභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. අනභිධ්‍යායෙහි සමනුඤ්ඤ ද වෙයි. අනභිධ්‍යාවගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද අව්‍යාපන්න චිත්ත වෙයි, මෙරමා ද, අව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි, අව්‍යාපාදයෙහි සමනුඤ්ඤ ද වෙයි. අව්‍යාපාදයාගේ ගුණ ද බෙණෙයි. තෙමේ ද සමයග්දාෂ්ටික වෙයි. මෙරමා ද සමයග්දාෂ්ටියෙහි සමාදන් කරවයි. සමයග්දාෂ්ටියෙහි සමනුඤ්ඤ ද වෙයි. සමයග්දාෂ්ටියගේ ගුණ ද බෙණෙයි. මහණෙනි, මෙ සතළිස් කරුණින් සමන්වාගත වූයේ භෙතෙන ලද්ද බහා තැබුයේ යම් සේ ද එසේ ස්වරූපයෙහි වෙයි.

10. 5. 2. 5

පඤ්චමාදි සූත්‍රය

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ සාරාලී ගුණ ඇති නටගුණ ඇති ආත්ම පරිහරණය කරයි. ... ගුණ විසින් සාරා නොදැමූ නොනට ගුණ ඇති ආත්ම පරිහරණය කරයි. ...

10. 5. 2. 6

මහණෙනි, විසි කරුණෙකින් ...

10. 5. 2. 7

මහණෙනි, තිස් කරුණෙකින් ...

10. 5. 2. 8

මහණෙනි, සතළිස් කරුණෙකින් සමන්වාගත වූයේ සාරාලී ගුණ ඇති නටගුණ ඇති ආත්ම පරිහරණය කරයි. ... නොදැමුණු ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්ම පරිහරණය කරයි.

10. 5. 2. 9

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉධෙකවෙවා කායසං හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. -පෙ- ඉධෙකවෙවා කායසං හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

10. 5. 2. 10

විසතිසා භික්ඛවෙ -පෙ-

10. 5. 2. 11

තිංසාය භික්ඛවෙ -පෙ-

10. 5. 2. 12

චක්ඛාරිසාය භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉධෙකවෙවා කායසං හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති - පෙ - ඉධෙකවෙවා කායසං හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

10. 5. 2. 13

දසහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඛාලො වෙදිතබ්බො -පෙ- පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො -පෙ-

10. 5. 2. 14

විසතිසා භික්ඛවෙ -පෙ-

10. 5. 2. 15

තිංසාය භික්ඛවෙ -පෙ-

10. 5. 2. 16

චක්ඛාරිසාය භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඛාලො වෙදිතබ්බො -පෙ- පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො. -පෙ- ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ චක්ඛාරිසාය ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බොති.

සාමඤ්ඤ වග්ගො දුතියො.

10. 5. 2. 9

මහණෙනි, මෙලොවහි දස කරුණෙකින් සමන්වාගත වූ ඇතැමෙක් කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුර්ගතී නම් වූ විනිසාන නම් වූ නිරයට පැමිණේ. ... මෙලොවහි ඇතැමෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුගතී නම් වූ සාධාරණයට එළඹෙයි.

10. 5. 2. 10

මහණෙනි, විසි කරුණෙකින් ...

10. 5. 2. 11

මහණෙනි, තිස් කරුණෙකින් ...

10. 5. 2. 12

මහණෙනි, මෙලොවහි සතළිස් කරුණෙකින් සමන්වාගත වූ ඇතැමෙක් කාබුන් මරණින් මතු අපාය සංඛ්‍යාත, දුර්ගතී සංඛ්‍යාත, විනිසාන සංඛ්‍යාත නිරයට පැමිණේ. ... මෙලොවහි ඇතැමෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුගතී සංඛ්‍යාත සාධාරණයට පැමිණේ.

10. 5. 2. 13

මහණෙනි, දස කරුණෙකින් සමන්වාගත බාල තෙමෙ දත යුත්තේය: ... පණ්ඩිත තෙම දතයුත්තේ ...

10. 5. 2. 14

මහණෙනි, විසිකරුණෙකින් ...

10. 5. 2. 15

මහණෙනි, තිස් කරුණෙකින් ...

10. 5. 2. 16

මහණෙනි, සතළිස් කරුණෙකින් සමන්වාගත වූ බාලතෙමෙ දත යුත්තේය -පෙ- පණ්ඩිත තෙම දත යුත්තේය. මහණෙනි, මෙ සතළිස් කරුණෙන් සමන්වාගත වූ පණ්ඩිත දතයුත්තේ ය යි.

දෙවැනි සාමඤ්ඤ වර්ග යි.

රාගාදිපෙය්‍යාලං

10. 5. 3. 1

රාගස්‍ය භික්‍ෂුවෙ අභිඤ්ඤාය දසධම්මා භාවෙනධ්‍යා. කතමෙ දස: අසුභසංඝාදා මරණසංඝාදා ආහාරෙ පටිකතුලසංඝාදා සංඛලොකෙ අනභිරතසංඝාදා අනිච්චසංඝාදා අනිච්චෙ දුක්ඛසංඝාදා දුක්ඛෙ අනත්ත සංඝාදා පහානසංඝාදා වීරාගසංඝාදා නිරොධසංඝාදා, රාගස්‍ය භික්‍ෂුවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ දසධම්මා භාවෙනධ්‍යා.

10. 5. 3. 2

රාගස්‍ය භික්‍ෂුවෙ අභිඤ්ඤාය දසධම්මා භාවෙනධ්‍යා: කතමෙ දස: අනිච්චසංඝාදා අනත්තසංඝාදා ආහාරෙ පටිකතුලසංඝාදා සංඛලොකෙ අනභිරතසංඝාදා අධිෂ්ඨකසංඝාදා පුළුවකසංඝාදා¹ විනිලකසංඝාදා විපුබ්බක සංඝාදා විච්ඡිද්ධකසංඝාදා උද්ධුමානකසංඝාදා. රාගස්‍ය භික්‍ෂුවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ දසධම්මා භාවෙනධ්‍යාති.

10. 5. 3. 3

රාගස්‍ය භික්‍ෂුවෙ අභිඤ්ඤාය දසධම්මා භාවෙනධ්‍යා. කතමෙ දස: සමුදාදිට්ඨි සමුදාසංඛතපෙසා සමුදාවාචා සමුදාකමමනො සමුදාආජීවො සමුදාවායාමො සමුදාසති සමුදාසමාධි සමුදාඤ්ඤා සමුදාවිලුහති. රාගස්‍ය භික්‍ෂුවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ දසධම්මා භාවෙනධ්‍යාති.

10. 5. 3. 4 - 6

රාගස්‍ය භික්‍ෂුවෙ පරිඤ්ඤාය - පෙ -

10. 5. 3. 7 - 9

රාගස්‍ය භික්‍ෂුවෙ පරික්ඛයාය - පෙ -

10. 5. 3. 10 - 12

රාගස්‍ය භික්‍ෂුවෙ පහානාය - පෙ -

1. පුළුවකසංඝාදා - මජ්ඣං.

රාගාදිපෙය්‍යාලය

10. 5. 3. 1

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ච පිණිස දසදහම් කෙනෙක් වැඩිය යුතුවහ. කවර දස කෙනෙක යත්: අසුභසඤ්ඤා ය, මරණසඤ්ඤා ය, ආහාරයෙහි පටික්කුලසඤ්ඤා ය, සර්වලොකයෙහි අනභිරත සඤ්ඤා ය, අනිච්ච සඤ්ඤා ය, අනිච්ච දුක්ඛ සඤ්ඤා ය, දුක්ඛඅනත්තසඤ්ඤා ය, පහාන සඤ්ඤා ය, විරාගසඤ්ඤා ය, නිරොධසඤ්ඤා යි. මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ච පිණිස මෙ දස දහම්හු වැඩිය යුතුවහ.

10. 5. 3. 2

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ච පිණිස, දශධම් කෙනෙක් වැඩිය යුතුවහ, කවර දශ කෙනෙක යත්: අනිච්චසඤ්ඤා ය, අනත්තසඤ්ඤා ය, ආහාර පටික්කුලසඤ්ඤා ය, සබ්බලොකෙ අනභිරත සංඤ්ඤා ය, අවිධික සඤ්ඤා ය පුලවක සඤ්ඤා ය, විනිලකසඤ්ඤා ය, විපුබ්බකසඤ්ඤා ය විච්ඡේදකසඤ්ඤා ය උද්ධුමානකසඤ්ඤා යි, මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ච සඳහා මෙ දස දහම්හු වැඩිය යුතුවහ යි.

10. 5. 3. 3

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ච සඳහා දශධම් කෙනෙක් වැඩිය යුතුවහ, කවර දශ කෙනෙක යත්: සමොදිට්ඨි ය, සමොසංඛ්‍යාප්ප ය, සමොවාචා ය, සමොකම්මන ය, සමොආජීවි ය, සමොවායාම ය, සමො සන්ධි ය, සමොසමාධි ය, සමොක්කාණ ය, සමොවිමුත්ති යි, මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤ්ච සඳහා මෙ දස දහම්හු වැඩිය යුතුවහ යි.

10. 5. 3. 4 - 6

මහණෙනි, රාගයාගේ පරිඤ්ච පිණිස, ...

10. 5. 3. 7 - 9

මහණෙනි, රාගයාගේ පරික්ෂය ය පිණිස ...

10. 5. 3. 10 - 12

මහණෙනි, රාගයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස ...

10. 5. 3. 13 – 15

රාගසා හිසබවේ බයාය -පෙ-

10. 5. 3. 16 – 18

රාගසා හිසබවේ වයාය -පෙ-

10. 5. 3. 19 – 21

රාගසා හිසබවේ වීරාගාය -පෙ-

10. 5. 3. 22 – 24

රාගසා හිසබවේ නිරොධාය -පෙ-

උපසමාය -පෙ- *

10. 5. 3. 25 – 27

රාගසා හිසබවේ වාගාය -පෙ-

10. 5. 3. 28 – 30

රාගසා හිසබවේ පටිභිසාගාය -පෙ- ඉමෙ දසධර්මා භාවෙනබ්බාති.

10. 5. 3. 31 – 60

දෙසසා හිසබවේ -පෙ-

10. 5. 3. 90

මොහසා හිසබවේ -පෙ-

10. 5. 3. 120

කොධසා හිසබවේ -පෙ-

10. 5. 3. 150

උපනාහසා හිසබවේ -පෙ-

10. 5. 3. 180

මකසා හිසබවේ -පෙ-

* 'උපසමායා'නි පදය දකුණිපාසාදිසු රාගපෙය්‍යාලෙ අදිසසමානසාං අවිශාන පතිතනති මඤ්ඤ.

10. 5. 3. 7

මහණෙනි, රාගයාගේ ක්ෂය පිණිස ...

10. 5. 3. 8

මහණෙනි, රාගයාගේ ව්‍යය පිණිස ...

10. 5. 3. 9

මහණෙනි, රාගයාගේ විරාගය පිණිස ...

10. 5. 3. 10

මහණෙනි, රාගයාගේ නිරෝධය පිණිස ...

10. 5. 3. 12

මහණෙනි, රාගයාගේ ත්‍යාගය පිණිස ...

10. 5. 3. 13

මහණෙනි, රාගයාගේ ප්‍රතිනිසර්ජනය පිණිස මෙ දස දහමිහු වැඩිය
සුත්තාහ සි.

10. 5. 3. 14

මහණෙනි, දෛවයාගේ ...

10. 5. 3. 15

මහණෙනි, මොහයාගේ ...

10. 5. 3. 16

මහණෙනි, ක්‍රොධයාගේ ...

10. 5. 3. 17

මහණෙනි, උපතාහයාගේ ...

10. 5. 3. 18

මහණෙනි, මක්ඛයාගේ ...

10. 5. 3. 210

පලාසසා හිකබවේ -පෙ-

10. 5. 3. 240

ඉසසාය හිකබවේ -පෙ-

10. 5. 3. 270

මඩුරියසා හිකබවේ -පෙ-

10. 5. 3. 300

මායාය හිකබවේ -පෙ-

10. 5. 3. 330

සායේයාසසා හිකබවේ -පෙ-

10. 5. 3. 360

ඵමහසා හිකබවේ -පෙ-

10. 5. 3. 390

සාරමහසා හිකබවේ -පෙ-

10. 5. 3. 420

මානසා හිකබවේ -පෙ-

10. 5. 3. 450

අතිමානසා හිකබවේ -පෙ-

10. 5. 3. 480

මදසා හිකබවේ -පෙ-

10. 5. 3. 510

පමාදසා හිකබවේ අභිකුසාය -පෙ- පරිකුසාය -පෙ- පරිකුසාය -පෙ-
පභානාය -පෙ- ඛයාය -පෙ- වයාය -පෙ- විරාගාය -පෙ- නිරොධාය
-පෙ- උපසමාය -පෙ- වාගාය -පෙ- පටිනිසංගායාය ඉමෙ දසධර්මො
භාවෙකබ්බාති.

රාගාදිපෙය්‍යාලං නිවසීතං.

දසකනිපාතො නිවසීතො.

10. 5. 3. 19

මහනෙති, පලාසයාගේ ...

10. 5. 3. 20

මහනෙති, ඊෂ්ඨාවගේ ...

10. 5. 3. 21

මහනෙති, මාත්සයඨියාගේ ...

10. 5. 3. 22

මහනෙති, මායාවගේ ...

10. 5. 3. 23

මහනෙති, සාධේයායාගේ ...

10. 5. 3. 24

මහනෙති, උමභයාගේ ...

10. 5. 3. 25

මහනෙති, සාරමභයාගේ ...

10. 5. 3. 26

මහනෙති, මානායාගේ ...

10. 5. 3. 27

මහනෙති, අතිමානායාගේ ...

10. 5. 3. 28

මහනෙති, මදයාගේ ...

10. 5. 3. 29

මහනෙති, ප්‍රමාදයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස ... පරිඤ්ඤා පිණිස ...
පරික්ෂා පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්ෂය පිණිස... ව්‍යාය පිණිස ...
විරාගය පිණිස... නිරෝධය පිණිස ... ත්‍යාගය පිණිස ... ප්‍රතිනිසංචය
පිණිස ... දස දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ යි.

රාගාදිපෙය්‍යාලය නිමි.

දසක නිපාතය නිමියේ ය.

එකාදසකො නිපාතො

නමො තසස හගවතො අරහතො සමමා සමබුද්ධසස

1. නිසසයවගෙගා

11. 1. 1.

කිමකිය සුතතං.

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා සාවකියං විහරති ජෙනවනෙ අනාර්පිණධිකසස ආරාමෙ.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ ඤාන හගවා තෙත්ථපසඤ්චි. උපසඤ්චිකා හගවතං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනෙතා ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවතං එතදවොච:

කිමකියානි භනෙත කුසලානි සීලානි කිමානිසංසානිති. අවිසුචිසාරකානි ඛො ආනන්ද කුසලානි සීලානි අවිසුචිසාරානිසංසානිති.

අවිසුචිසාරො පන භනෙත කිමකියො කිමානිසංසොති? අවිසුචිසාරො ඛො ආනන්ද පාමොජ්ජෙ¹ පාමොජ්ජානිසංසො.

පාමොජ්ජං¹ පන භනෙත කිමකියං කිමානිසංසනති: පාමොජ්ජං ඛො ආනන්ද පීතකං පීතානිසංසං.

පීති පන භනෙත කිමකියා කිමානිසංසානි. පීති ඛො ආනන්ද පසසඤ්චිකා පසසඤ්චානිසංසා.

පසසඤ්චි පන භනෙත කිමකියා කිමානිසංසානි? පසසඤ්චි ඛො ආනන්ද සුඛකා සුඛානිසංසා.

සුඛං පන භනෙත කිමකියං කිමානිසංසනති? සුඛං ඛො ආනන්ද සමාධිකං සමාධානිසංසං.

1. පාමුජ්ජකො පාමුජ්ජානිසංසො-සී.මු

එකාදග නිපාතය

ඒ භාග්‍යවත් අර්හත් සමාස් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා

1. නිසංසයවගීය

11. 1. 1

කිමත්ථිය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලදි: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬු මහඬුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීයහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්හි හුන්හ. එකත්පස්හි හුන් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළහ:

වහන්ස, කුශලභිලයෝ කවරක් අතී කොට කවරක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, කුශලභිලයෝ අවිප්‍රතිසාරය අතී කොට අවිප්‍රතිසාරය අනුසස් කොට ඇති.

වහන්ස, අවිප්‍රතිසාරය කුමක් අතී කොට : කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, අවිප්‍රතිසාරය ප්‍රමොදය අතී කොට ප්‍රමොදය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, ප්‍රමොදය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, ප්‍රමොදය ප්‍රීතිය අතී කොට ප්‍රීතිය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, ප්‍රීතිය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, ප්‍රීතිය ප්‍රග්‍රහිමිය අතී කොට ප්‍රග්‍රහිමිය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, ප්‍රග්‍රහිමිය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත්දැයි? ආනන්දයෙනි, ප්‍රග්‍රහිමිය සුඛය අතී කොට සුඛය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, සුඛය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, සුඛය සමාධිය අතී කොට සමාධිය අනුසස් කොට ඇත.

සමාධි පන හතෙක කිමයෝ කිමානිසංයොති? සමාධි ඛො ආනතු යථාභූතඤ්ඤාදසනාදා යථාභූතඤ්ඤාදසනානිසංයො.

යථාභූතඤ්ඤාදසනං පන හතෙක කිමයීයං කිමානිසංයනති? යථාභූතඤ්ඤාදසනං ඛො ආනතු භිබ්බිතුනතං නිබ්බිද්ධිසංයං.

තිබ්බිද පන හතෙක කිමයෝ කිමානිසංයොති? තිබ්බිද ඛො ආනතු විරාගයා විරාගානිසංයා.

විරාගො පන හතෙක කිමයෝ කිමානිසංයොති? විරාගො ඛො ආනතු විමුත්තිඤ්ඤාදසනාදා විමුත්තිඤ්ඤාදසනානිසංයොති.

ඉති ඛො ආනතු කුසලානි සීලානි අවිප්පට්ඨාරයානි, අවිප්පට්ඨාරානිසංයානි. අවිප්පට්ඨාරො පාමොජ්ජතො පාමොජ්ජානිසංයො. පාමොජ්ජං පිතතං පිතානිසංයං. පිති පසාදායා පසාදානිසංයා. පසාදායී සුඛතො සුඛානිසංයා. සුඛං සමාධතං සමාධානිසංයං. සමාධි යථාභූතඤ්ඤාදසනාදා යථාභූතඤ්ඤාදසනානිසංයො. යථාභූතඤ්ඤාදසනානිබ්බිතුනතං නිබ්බිද්ධිසංයං, නිබ්බිද විරාගයා විරාගානිසංයා, විරාගො විමුත්තිඤ්ඤාදසනාදා විමුත්තිඤ්ඤාදසනානිසංයො. ඉති ඛො ආනතු කුසලානි සීලානි අනුපුර්වෙන අග්ගාය පරෙතීති.

11. 1. 2.

න වෙනනාකරණිය සුත්තං.

සීලවතො භික්ඛවෙ, සීලසම්පන්නස්ස න වෙනනාය කරණියං. 'අවිප්පට්ඨාරො මෙ උප්පජ්ජතු'ති. ධම්මො ඛො එසා භික්ඛවෙ යං සීලවතො සීලසම්පන්නස්ස අවිප්පට්ඨාරො උප්පජ්ජති.

අවිප්පට්ඨාරියස්¹ භික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණියං. 'පාමොජ්ජං මෙ උප්පජ්ජතු'ති. ධම්මො එසා භික්ඛවෙ යං අවිප්පට්ඨාරියස්¹ පාමොජ්ජං උප්පජ්ජති.

1. අවිප්පට්ඨාරසං-මජ්ඣ.

වහන්ස, සමාධිය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, සමාධිය යථාභූතඥානදර්ශනය අතී කොට යථාභූතඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, යථාභූතඥානදර්ශනය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, යථාභූතඥානදර්ශනය නිවේදය අතී කොට නිවේදය අනුසස් කොට ඇත.

වහන්ස, නිවේදය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, නිවේදය විරාගය අතී කොට විරාගය අනුසස් කොට ඇතැයි.

වහන්ස, විරාගය කුමක් අතී කොට කුමක් අනුසස් කොට ඇත් දැයි? ආනන්දයෙනි, විරාගය විමුක්තිඥානදර්ශනය අතී කොට විමුක්තිඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇතැයි.

ආනන්දයෙනි, මෙසේ කුශලශීලයෝ අවිප්‍රතිසාරය අතී කොට අවිප්‍රතිසාරය අනුසස් කොට ඇත. අවිප්‍රතිසාරය ප්‍රමොදය අතී කොට ප්‍රමොදය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රමොදය ප්‍රීතිය අතී කොට, ප්‍රීතිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රීතිය ප්‍රග්‍රහිධිය අතී කොට ප්‍රග්‍රහිධිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රග්‍රහිධිය සුඛය අතී කොට සුඛය අනුසස් කොට ඇත. සුඛය සමාධිය අතී කොට සමාධිය අනුසස් කොට ඇත. සමාධිය යථාභූතඥානදර්ශනය අතී කොට යථාභූතඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. යථාභූතඥානදර්ශනය නිවේදය අතී කොට නිවේදය අනුසස් කොට ඇත. නිවේදය විරාගය අතී කොට විරාගය අනුසස් කොට ඇත. විරාගය විමුක්තිඥානදර්ශනය අතී කොට විමුක්තිඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. ආනන්දයෙනි, මෙසේ කුශලශීලයෝ අනුක්‍රමයෙන් අර්හත්ත්වය සඳහා පිරිනැමෙති යි.

11. 1. 2

න වෙතනය කරණිය සූත්‍රය

මහණෙනි, සිල්සපත් සිල්වත්භට 'මට අවිප්‍රතිසාරය උපදිවා'යි වෙතනයෙන් කතීවායෙක් නැත. මහණෙනි, සිල්සපත් සිල්වත්භට අවිප්‍රතිසාරය උපදන්තිය යන, තෙල ධර්මතා හෙයිනි.

මහණෙනි, අවිප්‍රතිසාරය ඇතියනුට 'මට ප්‍රමොදය උපදිවා'යි වෙතනයෙන් කතීවායෙක් නැත. මහණෙනි, අවිප්‍රතිසාරය ඇතියනුට ප්‍රමොදය උපදන්තිය යන තෙල ධර්මතා හෙයිනි.

පමුදිතස්ස භික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණීයං. පිති මෙ උපපජ්ඣ'ති
ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං පමුදිතස්ස පිති උපපජ්ඣති.

පිතමනස්ස භික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණීයං 'කායො මෙ පසසමෙතති.
ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ පිතමනස්ස කායො පසසමෙති.

පසසද්ධිකායස්ස භික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණීයං 'සුඛං වෙදියාමී'ති.
ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං පසසද්ධිකායස්ස සුඛං උපපජ්ඣති.

සුඛිනො භික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණීයං 'විතතං මෙ සමාධියතු'ති.
ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං සුඛිනො විතතං සමාධියති.

සමාහිතස්ස භික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණීයං 'යථාභූතං¹ පජානාමී,
පසාමී'ති. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං සමාහිතො යථාභූතං පජානාති
පසාති¹.

යථාභූතං භික්ඛවෙ ජානතො පසසතො න වෙනනාය කරණීයං
'නිබ්බිඤ්ඤාමී'ති. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං යථාභූතං ජානං පසසං
නිබ්බිඤ්ඤාති.

නිබ්බින්නස්ස² භික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණීයං 'විරජ්ජාමී'ති ධම්මතා
එසා භික්ඛවෙ යං නිබ්බින්නො³ විරජ්ජති.

විරතස්ස භික්ඛවෙ න වෙනනාය කරණීයං 'විමුත්තිඤ්ඤාදසුනං
සඤ්ඤකරොමී'ති. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යං විරතො විමුත්තිඤ්ඤාදසුනං
සඤ්ඤකරොති.

ඉති ධො භික්ඛවෙ විරාගො විමුත්තිඤ්ඤාදසුනංකො විමුත්තිඤ්ඤා-
දසුනානිසංසො. නිබ්බිද විරාගකො විරාගානිසංසා. යථාභූතඤ්ඤාදසුනං
නිබ්බිදකං නිබ්බිදානිසංසං. සමාධි යථාභූතඤ්ඤාදසුනංකො යථාභූතඤ්ඤා-
දසුනානිසංසො. සුඛං සමාධිකං සමාධානිසංසං. පසසද්ධි සුඛකො
සුඛානිසංසා. පිති පසසද්ධිකා පසසද්ධානිසංසා.

1. පානාමී. පානාති-මජ්ඣ.

2. නිබ්බිඤ්ඤාස-සිමු

3. නිබ්බිද-සිමු

මහණෙනි, ප්‍රමුදිතයාහට 'මට ප්‍රීතිය උපදිවා'යි වෙනනායෙන් කතීව්‍යයෙක් නැත. මහණෙනි, ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය උපදිය යන තෙල ධර්මතා හෙයිනි.

මහණෙනි, ප්‍රිතමනස් ඇත්තාහට 'මාගේ නාමකාය සන්භිද්දවා'යි වෙනනායෙන් කටයුතු නැති. මහණෙනි, ප්‍රිතමනස්කයාගේ කය සන්භිද්දන්නේ ය යන තෙල ධර්මතා හෙයිනි.

මහණෙනි, සන්භුන් කය ඇතියහට 'සුඛවේදනා විදිනෙමිව'යි වෙනනායෙන් කරණි නැත. මහණෙනි, සන්භුන් කය ඇතියහට සුඛය උපදනේ ය යන තෙල ධර්මතා හෙයිනි.

මහණෙනි, සුඛ ඇතියහට 'මාගේ සිත සමාහිත වේවා'යි වෙනනායෙන් කරණි නැති. මහණෙනි, සුඛ ඇතියහුගේ සිත සමාහිත වේ ය යන තෙල ධර්මතායෙක.

මහණෙනි, සමාධිගත සිත් ඇත්තාහට 'යථාභූත ව දන්මි දක්මි'යි වෙනනායෙන් කරණි නැති. මහණෙනි, සමාධිගත සිතැතියේ යථාභූත ව දන්නේ දක්නේ ය යන තෙල ධර්මතායෙක.

මහණෙනි, යථාභූත ව දන්නා දක්නාහට 'සසරට කලකිරෙමි'යි වෙනනායෙන් කරණි නැති. මහණෙනි, යථාභූත ව දන්නේ දක්නේ සසර කලකිරෙයි යන, තෙල ධර්මතායෙක.

මහණෙනි, නිවේදයට පැමිණියහට 'විරාගයට පැමිණෙමි'යි වෙනනායෙන් කරණි නැති. මහණෙනි, නිර්විභිත වූයේ නො ඇලේ යන තෙල ධර්මතායෙකි.

මහණෙනි, විරක්තයාහට 'විමුක්තිඥානදර්ශනය පසක් කෙරෙමි'යි වෙනනායෙන් කරණි නැති. මහණෙනි, විරක්ත වූයේ විමුක්තිඥානදර්ශනය පසක් කෙරේ යන, තෙල ධර්මතායෙකි.

මහණෙනි, මෙසේ විරාගය විමුක්තිඥානදර්ශනය අතී කොට ඇත. විමුක්තිඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. නිවේදය විරාගය අතී කොට විරාගය අනුසස් කොට ඇත. යථාභූතඥානදර්ශනය නිවේදය අතී කොට නිවේදය අනුසස් කොට ඇත. සමාධිය යථාභූතඥානදර්ශනය අතී කොට යථාභූතඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත. සුඛය සමාධිය අතී කොට සමාධිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රග්‍රහිතිය සුඛය අතී කොට ප්‍රග්‍රහිතිය අනුසස් කොට ඇත. ප්‍රීතිය ප්‍රග්‍රහිතිය අතී කොට ප්‍රග්‍රහිතිය අනුසස් කොට ඇත.

පාමොජ්ජං පිතතං පිතානිසංසං. අවිප්පට්ඨාරො පාමොජ්ජො පාමොජ්ජානිසංසො. කුසලාති සීලාති අවිප්පට්ඨාරස්වාති අවිප්පට්ඨාරානිසංසාති.

ඉති බො භික්ඛවෙ ධම්මා ච ධම්මෙ¹ අභිසංඤ්ඤාති. ධම්මා ච ධම්මෙ පරිපූරෙත්ති අපාරා පාරධ්මමනායාති.²

11. 1. 3

පඨම උපනිස සුතකං

දුස්සීලස්ස භික්ඛවෙ සීලවිපක්කස්ස හතුපනියො හොති අවිප්පට්ඨාරො, අවිප්පට්ඨාරෙ අසති අවිප්පට්ඨාරවිපක්කස්ස හතුපනියං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජ අසති පාමොජ්ජවිපක්කස්ස හතුපනියා හොති පිති. පිතියා අසති පිතිවිපක්කස්ස හතුපනියා හොති පස්සඳ්ඛි. පස්සඳ්ඛියා අසති පස්සඳ්ඛිවිපක්කස්ස හතුපනියං හොති සුඛං. සුඛෙ අසති සුඛවිපක්කස්ස හතුපනියො හොති යමමාසමාධි. යමමාසමාධිමහි අසති යමමාසමාධිවිපක්කස්ස හතුපනියං හොති යථාභූතඤ්ඤාදස්සනං. යථාභූතඤ්ඤාදස්සනෙ අසති යථාභූතඤ්ඤාදස්සනවිපක්කස්ස හතුපනියා හොති නිබ්බිද. නිබ්බිදය අසති නිබ්බිදවිපක්කස්ස හතුපනියො හොති විරාගො. විරාගෙ අසති විරාගවිපක්කස්ස හතුපනියං හොති විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ රුකෙකා සාධාපලාසවිපකො නස්ස පපටිකාපි න පාරිපූරි.³ ගච්ඡති. තථොපි -පෙ- ඵෙගුපි -පෙ- සාරොපි න පාරිපූරි. ගච්ඡති.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ දුස්සීලස්ස සීලවිපක්කස්ස හතුපනියො හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරෙ අසති අවිප්පට්ඨාරවිපක්කස්ස හතුපනියං හොති පාමොජ්ජං. -පෙ- හතුපනියං හොති විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනං.

1. ධම්මා ධම්මෙ-මජ්ඣං.

2. අපාරාපරංගමනායති-සිච්චු

3. පරිපූරි-මජ්ඣං.

ප්‍රමොදය ප්‍රීතිය අත් කොට ප්‍රීතිය අනුසස් කොට ඇත. අවිප්‍රතිසාරය ප්‍රමොදය අත් කොට ප්‍රමොදය අනුසස් කොට ඇත. කුශලශීලයෝ අවිප්‍රතිසාරය අත් කොට අවිප්‍රතිසාරය අනුසස් කොට ඇත.

මහණෙනි, මෙසේ ධර්මයෝ ම ධර්මයන් පවත්වන්නාහ. ධර්මයෝ ම මෙ භ්‍රෙහුමක වර්තනිරයෙන් නිව්‍යාණ සංඛ්‍යාත පාරිමනිරයට යනු සඳහා ධර්මයන් ම පුරන්නාහයි.

11. 1. 3

පශ්චිම උපනිස සූත්‍රය

මහණෙනි, විපත්තිල් ඇති දුෂිල්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය නට උපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම නට අවිප්‍රතිසාර ඇත්තහුගේ ප්‍රමොදය නට කරුණු ඇතියේ වෙයි. ප්‍රමොදය නැතිවත් ම නට ප්‍රමොද ඇතියහුගේ ප්‍රීති තොමෝ නට උපනිඃශ්‍රය ඇත්ති වෙයි. ප්‍රීතිය නැතිවත් ම විපත් ප්‍රීතිඇතියහුගේ ප්‍රශ්නයි තොමෝ නට උපනිඃශ්‍රය ඇත්ති වෙයි. ප්‍රශ්නයි නැතිවත් ම විපත් ප්‍රශ්නයි ඇතියහුගේ සුඛය නටමුල් වෙයි. සුඛ නැතිවත් ම සුඛවිපක්‍ෂායාගේ සමාක්සමාධිය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. සමාක්සමාධිය නැතිවත් ම සමාක්සමාධිවිපක්‍ෂායාගේ යථාභූතඥානදර්ශනය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය නැතිවත් ම විපත් යථාභූතඥානදර්ශනය ඇතියහුගේ නිවේදය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. නිවේදය නැතිවත් ම විපත් නිවේද ඇත්තහුගේ විරාගය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. විරාගය නැතිවත් ම විපත් විරාග ඇතියහුගේ විමුක්තිඥානදර්ශනය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිද්දෙකින් විපත් අතුපත් ඇති වෘක්ෂයෙක් වේ නම් එ රුක්හුගේ පතුරුදු පරිපූර්ණභාවයට නො යෙයි. සිව්දු ... බොරුදු ... හර දු පරිපූර්ණභාවයට නො යෙයි.

මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම විපත්තිල් ඇති දුෂිල්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය නට උපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම විපත් අවිප්‍රතිසාර ඇතියහුගේ ප්‍රමොදය නට උපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. -පෙ- විමුක්තිඥානදර්ශනය නට උපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි.

සීලවිනො භික්ඛවෙ සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරෙ සති අවිප්පට්ඨාරසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජෙ සති පාමොජ්ජසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති චිති. චිතියා සති චිතිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පසාදධි. පසාදධියා සති පසාදධිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති සුඛං. සුඛෙ සති සුඛසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති සම්මාසමාධි. සම්මාසමාධිමහි සති සම්මාසමාධිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනං. යථාභුතඤ්ඤාදස්සනෙ සති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති නිබ්බිද. නිබ්බිදය සති නිබ්බිදසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති විරාගො. විරාගෙ සති විරාගසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ රුකෙඛා සාධාපලාසසම්පන්නො තස්ස පපට්ඨාපි පරිපූර්ථං ගව්ඡති, තවොපි -පෙ- ඵෙගගුපි -පෙ- සාරොපි පාටිපූර්ථං ගව්ඡති. එවලෙව ඛො භික්ඛවෙ සීලවිනො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති අවිප්පට්ඨාරො, අවිප්පට්ඨාරෙ සති අවිප්පට්ඨාරසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පාමොජ්ජං -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනන්ති.

11. 1. 4

දුතිය උපනිස සුත්තං.

තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛු ආමනෙසයි 'ආවුසො භික්ඛවො'ති. 'ආවුසො'ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පවච්ඡෙසාසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

දුස්සීලස්ස ආවුසො සීලවිපන්නස්ස හතුපනිසො හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරෙ අසති අවිප්පට්ඨාරවිපන්නස්ස හතුපනිසං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජෙ අසති පාමොජ්ජවිපන්නස්ස හතුපනිසා හොති චිති. චිතියා අසති චිතිවිපන්නස්ස හතුපනිසා හොති පසාදධි. පසාදධියා අසති පසාදධිවිපන්නස්ස හතුපනිසං හොති සුඛං. සුඛෙ අසති සුඛවිපන්නස්ස හතුපනිසො හොති සම්මාසමාධි. සම්මාසමාධිමහි අසති සම්මෙ සම ධිවිපන්නස්ස හතුපනිසං හොති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනං. යථාභුතඤ්ඤාදස්සනෙ අසති යථාභුතඤ්ඤාදස්සනවිපන්නස්ස හතුපනිසා හොති නිබ්බිද. නිබ්බිදය අසති නිබ්බිදවිපන්නස්ස හතුපනිසා හොති විරාගො. විරාගෙ අසති විරාගවිපන්නස්ස හතුපනිසං හොති විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනං.

මහණෙනි, සිල්සපත් සිල්වත්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසම්පන්නයාගේ ප්‍රමොදය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. ප්‍රමොදය ඇතිවත් ම ප්‍රමොදසම්පන්නයාගේ ප්‍රීතිය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. ප්‍රීතිය ඇතිවත් ම ප්‍රීතිසම්පන්නයාගේ ප්‍රග්‍රහිධිය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. ප්‍රග්‍රහිධිය ඇතිවත් ම සුඛය උපනිඃශ්‍රය සම්පන්න වෙයි. සුඛය ඇතිවත් ම සුඛසම්පන්නයාගේ සම්‍යක්සමාධිය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. සම්‍යක්සමාධිය ඇතිවත් ම සමාන්තරාධි, සම්පන්නයාගේ යථාභූතඥානදර්ශනය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. යථාභූත-ඥානදර්ශනය ඇතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශනසම්පන්නයාගේ නිවේදය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. නිවේදය ඇතිවත් ම නිවේදසම්පන්නයාගේ විරාගය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. විරාගය ඇතිවත් ම විරාගසම්පන්නයාගේ විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, යම් සෙයෙකින් අනුපත් සපත් වෘක්ෂයෙක් වේ නම්, එ රුක්හුගේ පතුරුදු පිරිපුන්බවට යෙයි. සිව්දු... බොරුදු ... හරදු පිරිපුන්බවට යෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම සිල්සපත් සිල්වත්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසම්පන්න-යාගේ ප්‍රමොදය ... විමුක්ති ඥානදර්ශනය උපනිඃශ්‍රයසම්පන්න වෙයි.

11. 1. 4

දුතිය උපනිස සූත්‍රය

එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ “අචැත්ති මහණෙනි”යි හික්ෂුන් ඇමතුන. “අචැත්ති”යි එ මහණහු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල වදළහ.

අචැත්ති, සිල්විපත් දුසිල්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය නට උපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම නට අවිප්‍රතිසාරය ඇතියුගේ ප්‍රමොදය නට උපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. ප්‍රමොදය නැතිවත් ම ප්‍රමොදවිපන්නයාගේ ප්‍රීතිය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රීතිය නැතිවත් ම ප්‍රීතිවිපන්නයාගේ ප්‍රග්‍රහිධිය නට උපනිඃශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. ප්‍රග්‍රහිධිය නැතිවත් ම ප්‍රග්‍රහිධි-විපන්නයාගේ සුඛය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. සුඛ නැතිවත් ම සුඛවිපන්නයාගේ සම්‍යක්සමාධිය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. සම්‍යක්-සමාධිය නැතිවත් ම සම්‍යක්සමාධිවිපන්නයාගේ යථාභූතඥානදර්ශනය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය නැතිවත් ම යථාභූතඥාන-දර්ශනවිපන්නයාගේ නිවේදය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. නිර්වේදය නැතිවත් ම නිර්වේදවිපන්නයාගේ විරාගය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි. විරාගය නැතිවත් ම විරාගවිපන්නයාගේ විමුක්තිඥානදර්ශනය නට උපනිඃශ්‍රය ඇති වෙයි.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙක්කා සාබ්‍යප්‍රාසවිපනෙනා, තස්ස පපටිකාපි න පාරිසුරිං ගව්‍යති, තවොපි -පෙ- ඵෙගගුපි -පෙ- සාරොපි න පාරිසුරිං ගව්‍යති. එවමෙව ඛො ආවුසො දුස්සීලස්ස සීලවිපනනස්ස හතුපනිසො හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරෙ අසති අවිප්පට්ඨාරවිපනනස්ස හතුපනිසං හොති පාමොජ්ජං -පෙ- විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනං.

සීලවතො ආවුසො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරෙ සති අවිප්පට්ඨාරසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජෙ සති පාමොජ්ජසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පිති. පිතියා සති පිතිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පසංඤ්ඤා, පසංඤ්ඤා සති පසංඤ්ඤාසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති සුඛං. සුඛෙ සති සුඛසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති සම්මාසමාධි. සම්මාසමාධිමිති සති සම්මාසමාධිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති යථාභුතඤ්ඤාණදස්සනං. යථාභුතඤ්ඤාණදස්සනෙ සති යථාභුතඤ්ඤාණදස්සනසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති නිබ්බිද, නිබ්බිදස්ස සති නිබ්බිදසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති විරාගො. විරාගෙ සති විරාගසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙක්කා සාබ්‍යප්‍රාසසම්පන්නො තස්ස පපටිකාපි පාරිසුරිං ගව්‍යති. තවොපි -පෙ- ඵෙගගුපි -පෙ- සාරොපි පාරිසුරිං ගව්‍යති එවමෙව ඛො ආවුසො සීලවතො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති අවිප්පට්ඨාරො, අවිප්පට්ඨාරෙ සති අවිප්පට්ඨාරසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති පාමොජ්ජං -පෙ- විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනන්ති.

11. 1. 5

තතිය උපනිසසුත්තං.

තත්‍ර ඛො ආයස්මා ආනන්දො භික්ඛු ආමනෙකස්මි -පෙ- දුස්සීලස්ස ආවුසො සීලවිපනනස්ස හතුපනිසො හොති අවිප්පට්ඨාරො. අවිප්පට්ඨාරෙ අසති අවිප්පට්ඨාරවිපනනස්ස හතුපනිසං හොති පාමොජ්ජං. පාමොජ්ජෙ අසති පාමොජ්ජවිපනනස්ස හතුපනිසං හොති පිති. පිතියා අසති පිතිවිපනනස්ස හතුපනිසං හොති පසංඤ්ඤා, පසංඤ්ඤා අසති පසංඤ්ඤා-විපනනස්ස හතුපනිසං හොති සුඛං. සුඛෙ අසති සුඛවිපනනස්ස හතුපනිසං හොති සම්මාසමාධි. සම්මාසමාධිමිති අසති සම්මාසමාධිවිපනනස්ස හතුපනිසං හොති යථාභුතඤ්ඤාණදස්සනං. යථාභුතඤ්ඤාණදස්සනෙ අසති යථාභුතඤ්ඤාණදස්සනවිපනනස්ස හතුපනිසං හොති නිබ්බිද, නිබ්බිදස්ස අසති නිබ්බිදවිපනනස්ස හතුපනිසො හොති විරාගො. විරාගෙ අසති විරාග-විපනනස්ස හතුපනිසං හොති විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනං.

ඇවැත්නි, යම් පරිද්දෙකින් අතු-පත් විපත් රුකෙක් වේ නම් එහි පතුරුදු පිරිපුන්බවට නො යෙයි. සිව්දු ... බොරුදු ... හරදු පිරිපුන්බවට නො යෙයි. ඇවැත්නි, එ පරිදි ම සිල්විපත් දුසිල්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය නට උපනිශ්‍රය ඇතිවෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරවිපන්නයාගේ ප්‍රමොදය නට උපනිශ්‍රය ඇති වෙයි -පෙ- විමුක්තිඥානදර්ශනය නට උපනිශ්‍රය ඇති වෙයි.

ඇවැත්නි, සිල්සපත් සිල්වත්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය උපනිශ්‍රයසමපන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපන්නයාගේ ප්‍රමොදය උපනිශ්‍රයසමපන්න වෙයි. ප්‍රමොදය ඇතිවත් ම ප්‍රමොදසමපන්නයාගේ ප්‍රීතිය උපනිශ්‍රයසමපන්න වෙයි. ප්‍රීතිය ඇතිවත් ම ප්‍රීතිසමපන්නයාගේ ප්‍රග්‍රබ්ධිය උපනිශ්‍රයසමපන්න වෙයි. ප්‍රග්‍රබ්ධිය ඇතිවත් ම ප්‍රග්‍රබ්ධියමපන්නයාගේ සුඛය උපනිශ්‍රයසමපන්න වෙයි. සුඛ ඇතිවත් ම සුඛසමපන්නයාගේ සමාසක්සමාධිය උපනිශ්‍රය සමපන්න වෙයි. සමාසක්සමාධිය ඇතිවත් ම සමාසක්සමාධියමපන්නයාගේ යථාභූතඥානදර්ශනය උපනිශ්‍රය සමපන්න වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය ඇතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශන-සමපන්නයාගේ නිර්වේදය උපනිශ්‍රයසමපන්න වෙයි. නිර්වේදය ඇතිවත් ම නිර්වේදසමපන්නයාගේ විරාගය උපනිශ්‍රයසමපන්න වෙයි. විරාගය ඇතිවත් ම විරාගසමපන්නයාගේ විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනිශ්‍රයසමපන්න වෙයි.

ඇවැත්නි, යම්සේ අතු - පත් සපත් රුකෙක් වේ නම් එහි පතුරුදු පිරිපුන්බවට යෙයි. සිව්දු ... බොරුදු... හරදු පිරිපුන් බවට යෙයි. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම සිල්සපත් සිල්වත්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය උපනිශ්‍රයසමපන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසමපන්නයාගේ ප්‍රමොදය උපනිශ්‍රයසමපන්න වෙයි ... විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනිශ්‍රයසමපන්න වෙයි.

11. 1. 5

තනිය උපනිසා සූත්‍රය

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ හික්ෂුන් ඇමතුහ... ඇවැත්නි, සිල්විපත් දුසිල්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය නට උපනිශ්‍රය ඇති වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරවිපන්නයාගේ ප්‍රමොදය නට උපනිශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රමොදය නැතිවත් ම ප්‍රමොදවිපන්නයාගේ ප්‍රීතිය නට උපනිශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රීතිය නැතිවත් ම ප්‍රීතිවිපන්නයාගේ ප්‍රග්‍රබ්ධිය නට උපනිශ්‍රය ඇති වෙයි. ප්‍රග්‍රබ්ධිය නැතිවත් ම ප්‍රග්‍රබ්ධිවිපන්නයාගේ සුඛය නට උපනිශ්‍රය ඇති වෙයි. සුඛය නැතිවත් ම සුඛවිපන්නයාගේ සමාසක්සමාධිය නට උපනිශ්‍රය ඇති වෙයි. සමාසක්සමාධිය නැතිවත් ම සමාසක්සමාධිවිපන්නයාගේ යථාභූත-ඥානදර්ශනය නට උපනිශ්‍රය ඇති වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය නැතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශනවිපන්නයාගේ නිර්වේදය නට උපනිශ්‍රය ඇති වෙයි. නිර්වේදය නැතිවත් ම නිර්වේදවිපන්නයාගේ විරාගය නට උපනිශ්‍රය ඇතියේ වෙයි. විරාගය නැතිවත් ම විරාගවිපන්නයාගේ විමුක්තිඥානදර්ශනය නට උපනිශ්‍රය ඇතියේ වෙයි.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙඛා සාබාපලාසවිපනෙනා තස්ස පපටිකාපි න පාරිසුරිං ගවුන්ති. තවොපි -පෙ- ඵෙගගුපි -පෙ- සාරොපි න පාරිසුරිං ගවුන්ති ඵවමෙව ඛො ආවුසො දුස්සීලස්ස සීලවිපනනස්ස හතුපනිසො හොති අවිප්පටිසාරො. අවිප්පටිසාරෙ අසති අවිප්පටිසාරවිපනනස්ස හතුපනිසා හොති පාමොජුං -පෙ- විමුත්තික්කණ්දස්සනං.

සීලවතො ආවුසො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති අවිප්පටිසාරො. අවිප්පටිසාරෙ සති අවිප්පටිසාරසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති පාමොජුං. පාමොජුස්ස සති පාමොජුසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පීති. පීතියා සති පීතිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති පස්සදධි. පස්සදධියා සති පස්සදධිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති සුඛං. සුඛෙ සති සුඛසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති සම්මාසමාධි. සම්මාසමාධිං සති සම්මාසමාධිසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති යථාභුතක්කණ්දස්සනං. යථාභුතක්කණ්දස්සනෙ සති යථාභුතක්කණ්දස්සනසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති නිබ්බිද. නිබ්බිදා සති නිබ්බිදසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති විරාගො. විරාගෙ සති විරාගසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති විමුත්තික්කණ්දස්සනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො රුකෙඛා සාබාපලාසසම්පන්නො. තස්ස පපටිකාපි පාරිසුරිං ගවුන්ති. තවොපි -පෙ- ඵෙගගුපි -පෙ- සාරොපි පාරිසුරිං ගවුන්ති. ඵවමෙව ඛො ආවුසො සීලවතො සීලසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නො හොති අවිප්පටිසාරො. අවිප්පටිසාරෙ සති අවිප්පටිසාරසම්පන්නස්ස උපනිසසම්පන්නං හොති පාමොජුං -පෙ- විමුත්තික්කණ්දස්සනන්ති.

11. 1. 6

වායසන සුත්තං

යො යො භික්ඛවෙ භික්ඛු අකෙකාසකපරිභාසකො¹ අරියුපවාදී² සමුභවාරිතං අට්ඨානමෙතං අනවකාසො යං යො එකාදසනං වායනානං අක්කන්තරං වායනං න නිගවෙජ්ජා. කතමෙසං එකාදසනං:

1. අකෙකාසකො පරිභාසකො-මජ්ඣං.

2. අරියුපවාද-මජ්ඣං.

ඇවැත්නි, යම්පරිදි අතුපත් වීපත් රුකෙක් වේ නම් එහි පතුරුදු පිරිපුන් බවට නො යෙයි. සිව්දු... බොරුදු...හරුදු පිරිපුන් බවට නො යෙයි. ඇවැත්නි, එපරිදි ම සිල්වීපත් දුසිල්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය නට උපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය නැතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරවිපන්නයාගේ ප්‍රමොදය නට උපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි ... විමුක්තිඥානදර්ශනය නට උපනි:ශ්‍රය ඇති වෙයි.

ඇවැත්නි, සිල්සපත් සිල්වත්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසම්පන්නයාගේ ප්‍රමොදය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. ප්‍රමොදය ඇතිවත් ම ප්‍රමොදසම්පන්නයාගේ ප්‍රීතිය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. ප්‍රීතිය ඇතිවත් ම ප්‍රීතියම්පන්නයාගේ ප්‍රශ්‍රබ්ධිය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. ප්‍රශ්‍රබ්ධිය ඇතිවත් ම ප්‍රශ්‍රබ්ධියම්පන්නයාගේ සුඛය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. සුඛය ඇතිවත් ම සුඛසම්පන්නයාගේ සමාක්සමාධිය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. සමාක්සමාධිය ඇතිවත් ම සමාක්සමාධියම්පන්නයාගේ යථාභූතඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. යථාභූතඥානදර්ශනය ඇතිවත් ම යථාභූතඥානදර්ශනසම්පන්නයාගේ නිර්වේදය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. නිර්වේදය ඇතිවත් ම නිර්වේදසම්පන්නයාගේ වීරාගය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. වීරාගය ඇතිවත් ම වීරාගසම්පන්නයාගේ විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි.

ඇවැත්නි, යම්පේ අතුපත් සපත් රුකෙක් වේ නම් එහි පතුරුදු පිරිපුන් බවට යෙයි. ඇවැත්නි, එසෙයින් ම සිල්සපත් සිල්වත්හුගේ අවිප්‍රතිසාරය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි. අවිප්‍රතිසාරය ඇතිවත් ම අවිප්‍රතිසාරසම්පන්නයාගේ ප්‍රමොදය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි ... විමුක්තිඥානදර්ශනය උපනි:ශ්‍රයසම්පන්න වෙයි.

11. 1. 6

ව්‍යසන සූත්‍රය

මහණෙනි, යම් මහණෙක් සබ්බසංකප්පාදි ආත්මානුමාන පරිභව කරනුයේ ආයතියනට උපවාද බණනසුලු වේද, හේ යම් හෙයෙකින් ඵකොළොස් ව්‍යසනයන්ගෙන් එක්තරා ව්‍යසනයකට නො යන්නේ ය යන යමක් වේ නම් තෙල කරුණ අසථාන වෙයි. අනවකාශ වෙයි. කවර ඵකොළොස් කරුණින යත්:

අනධිගතං නාධිගව්‍යති, අධිගතා¹ පරිභායති, සඤ්ඤාසං න වොදයති, සඤ්ඤාසං වා අධිමානිකො හොති. අනභිරතො වා බ්‍රහ්මවරියං වරති, අඤ්ඤතරං වා සඤ්ඤාසං ආපනතිං ආපජ්ජති. සිංහං වා පච්චිකාය භිතායාවතති, ගාලං වා රොගානඛං ඵ්‍යසති, උමාදං වා පාපුණාති වික්කකෙඛපං, සමමුද්දො කාලං කරොති, කායසං හෙදං පරමරණං අපායං දුග්ගතිං චිනිපාතං ගිරයං උපපජ්ජති.

යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අකෙකාසකපරිභාසකො අරියුපවාදී සමුභවාරිතං, අධ්‍යානලෙතං අනවකාසො යං සො ඉමෙසං එකාදසනං වාසනානං අඤ්ඤතරං වාසනං න නිගවෙජ්ජයාති.

11. 1. 7

පඨම සඤ්ඤා සුතතං

අපං බො ආයසමා ආනන්දො යෙන භගවා තෙනුපසඛස්මි. උපසඛස්මිත්වා භවෙත්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීදෙත්වා බො ආයසමා ආනන්දො භගවත්තං එකදවොව;

සියා නු බො භතෙන භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ඨානො යථා නෙව පඨවියං පඨවියඤ්ඤා අස්ස, න ආපසමිං ආපොසඤ්ඤා අස්ස, න තෙජසමිං තෙජොසඤ්ඤා අස්ස, න වායසමිං වායොසඤ්ඤා අස්ස, න ආකාශානඤ්ඤායතනෙ ආකාශානඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න තෙවසඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න තෙවසඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස.

න ඉධිලොකෙ ඉධිලොකසඤ්ඤා අස්ස, න පරිලොකෙ පරිලොකසඤ්ඤා අස්ස. යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පන්නං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤා අස්ස, සඤ්ඤා ච පන අස්සාති.

1. අධිගතා-සිමු

* සිංහල පොතේ නැති කොටසක් මේ සූත්‍රයෙහි මුල එයි.

අනාගත අධිගතයෙන් නොලබන්නේ ය. විශේෂය පිරිහෙන්නේ ය. ඔහුගේ ශික්ෂාත්‍රය සංඛ්‍යාත ශාසනාධිපතිය ව්‍යවදනයට නොයෙයි. සංඛ්‍යාතයෙහි හෝ අධිමාන ඇතියේ වෙයි. නොඇලුණේ හෝ බලසර හැසිරෙයි. එක්තරා සක්ලිපි ඇවතකට හෝ අවදන්තේ ය, ශික්ෂා හෝ ප්‍රත්‍යාඛ්‍යාතය කොට භීතභාවයට වැටෙයි. දැඩි රොගාබාධයක් හෝ පහස්තේ ය. විභ්‍රාන්තය සංඛ්‍යාත උත්මාදයට හෝ පැමිණෙයි නට සිහි ඇතියේ කල්පය කෙරෙයි. කාලින් මරණින් මතු අපාය දුර්ග්ග විනිසාත සංඛ්‍යාත නිරයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, යම් මහණෙක් සමුම්පරුනට ආත්‍රොශ පරිභව කරනුයේ ආයෝග්‍යවද බණනසුලු වේ නම් හේ මේ එකොළොස් ව්‍යසනයන්ගෙන් එක්තරා ව්‍යසනයකට නොපැමිණෙන්නේ ය යන තෙල කරුණ අස්ථාන වෙයි. අනවකාශ වේ.

11. 1. 7

පටිපාටිකරු සූත්‍රය

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ:

වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් පෘථිවි (කෘත්ස්න) යෙහි පෘථිවිසංඥා ඇති නොවන්නේ නම්, ආපොකසිණයෙහි අප්පංඥා ඇති නොවන්නේ නම්, තෙජස්සි තෙජසංඥා ඇති නොවන්නේ නම්, වායුයෙහි වායු සංඥා ඇති නොවන්නේ නම් ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාශානඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නොවේ නම් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නොවේ නම් ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නොවේ නම් තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නොවේ නම් ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඥා ඇති නොවේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඥා ඇති නොවේ නම්, යම් මේ ප්‍රාථ්‍ය වූ පයෝග්‍ය කළා වූ සිහින් අනුච්චරණය කරන ලද දිට්ඨ සංඛ්‍යාත රූපායතනයක් හෝ ශ්‍රැතසංඛ්‍යාත ශබ්දයතනයක් හෝ මුත්‍රසංඛ්‍යාත ගන්ධ රස ස්ප්‍රෂ්ටව්‍ය ආයතනයක් හෝ සුඛ-දුඛාදි ධර්මාරමණයෙක් හෝ වේ නම් එහිදු සංඥා ඇති නොවේ නම් සංඥා ඇතියේත් වේ නම් භික්ෂුහට එබඳු සංඥා ප්‍රතිලාභයෙක් වේ දැයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සියා ආනතු භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ඨානො, යථා තෙව පඨවියං පඨවියඤ්ඤි අසස, න ආපඝ්ථිං ආපොසඤ්ඤි අසස, න තෙජස්ථිං තෙජොසඤ්ඤි අසස, න වායස්ථිං වායොසඤ්ඤි අසස, න ආකාසානඤ්ඤායතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න ඉධිලොකෙ ඉධිලොකසඤ්ඤි අසස, න පරිලොකෙ පරිලොකසඤ්ඤි අසස, යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤි අසස, සඤ්ඤි ච පන අසසාති.

යථාකථං පන භගෙන සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ඨානො, යථා තෙව පඨවියං පඨවියඤ්ඤි අසස, න ආපඝ්ථිං ආපොසඤ්ඤි අසස, න තෙජස්ථිං තෙජොසඤ්ඤි අසස, න වායස්ථිං වායොසඤ්ඤි අසස, න ආකාසානඤ්ඤායතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න ඉධිලොකෙ ඉධිලොකසඤ්ඤි අසස, න පරිලොකෙ පරිලොකසඤ්ඤි අසස, යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤි අසස, සඤ්ඤි ච පන අසසාති.

ඉධානතු භික්ඛු ඵලං සඤ්ඤි හොති: “ඵතං සත්තං ඵතං පණිතං යදිදං සබ්බසංඛාරසමුප්පා සබ්බපටිපට්ඨිත්ථග්ගො තණ්හසංවයො විරාගො නිරෝධො නිබ්බාන”නති. ඵලං ඛො ආනතු සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ඨානො, යථා තෙව පඨවියං පඨවියඤ්ඤි අසස, න ආපඝ්ථිං ආපොසඤ්ඤි අසස, න තෙජස්ථිං තෙජොසඤ්ඤි අසස, න වායස්ථිං වායොසඤ්ඤි අසස, න ආකාසානඤ්ඤායතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤි අසස, න ඉධිලොකෙ ඉධිලොකසඤ්ඤි අසස, න පරිලොකෙ පරිලොකසඤ්ඤි අසස, යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤි අසස, සඤ්ඤි ච පන අසසාති.

ආනන්දයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පෘථිවියෙහි පෘථිවියංඥා ඇති නො වේ නම්, ආපයෙහි අප්පංඥා ඇති නො වේ නම්, තෙජස්සි තෙජස්සංඥා ඇති නො වේ නම්, වායුවෙහි වායුසංඥා ඇති නො වේ නම්, ආකාශානුකූලායතනයෙහි ආකාශානුකූලායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, විඤ්ඤාණකූලායතනයෙහි විඤ්ඤාණකූලායතනසංඥා ඇති නො වේ නම් ආකිංඤ්ඤායතනයෙහි ආකිංඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, නෙවසංකප්පානාසංකප්පායතනයෙහි නෙවසංකප්පානාසංකප්පායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඥා ඇති නො වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඥා ඇති නො වේ නම්, යම් මේ සිතින් ප්‍රාප්ත වූ පයෙඝිමිත වූ සිතින් අනුච්චරිතය කරන ලද දිට්ඨසංඛ්‍යාත රූපායතනයක් හෝ ශ්‍රුතසංඛ්‍යාත ශබ්දායතනයක් හෝ මුත්‍රසංඛ්‍යාත ගතං - රස - ස්ප්‍ර්ෂ්ටව්‍යආයතනයක් හෝ සුඛ-දුඛාදි ධර්මායතනයක් හෝ වේ නම්, එහිදු සංඥා ඇති නො වේ ද, සංඥා ඇතියේත් වේ ද, එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් මහණහට වන්නේ ය.

වහන්ස, යම් පරිදි පෘථිවියෙහි පෘථිවියංඥා නැති වේ නම්, අප්පි අප්පංඥා නැති වේ නම්, තෙජස්සි තෙජස්සංඥා නැති වේ නම් වායුවෙහි වායුසංඥා නැති වේ නම්, ආකාශානුකූලායතනයෙහි ආකාශානුකූලායතනසංඥා නැති වේ නම්, විඤ්ඤාණකූලායතනයෙහි විඤ්ඤාණකූලායතනසංඥා නැති වේ නම්, ආකිංඤ්ඤායතනයෙහි ආකිංඤ්ඤායතනසංඥා නැති වේ නම්, නෙවසංකප්පානාසංකප්පායතනයෙහි නෙවසංකප්පානාසංකප්පායතනසංඥා නොමැති වේ නම් ඉධිලොකයෙහි ඉධිලොකසංඥා නැති වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොක සංඥා නැති වේ නම්, යම්බඳු මේ සිතින් ප්‍රාප්ත පයෙඝිමිත අනුච්චරිත, දිට්ඨ සූත්‍ර මුත්‍ර විඤ්ඤාතයකුත් වේ නම් එහිදු සංඥා ඇති නො වේ නම් සංඥා ඇතියේත් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් කෙසේ වන්නේ දැයි.

ආනන්දයෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ “යම්බඳු සර්වසංස්කාරසමථයෙක් සර්වොපධිප්‍රතිති සංඛිතයෙක් නාමිකාත්මයෙක් විරාගයෙක් භිරොධයෙක් භිරව්‍යාපයෙක් වේ නම් තෙල ගාන්ත ය, තෙල ප්‍රණිතය”යි යන මෙබඳු සංඥා ඇතියේ වෙයි. ආනන්දයෙනි, මෙසේ යම් පරිදි පෘථිවියෙහි පෘථිවියංඥා නැති වේ නම් අප්පි අප්පංඥා නැති වේ නම් තෙජස්සි තෙජස්සංඥා නැති වේ නම් වායුවෙහි වායුසංඥා නැති වේ නම් ආකාශානුකූලායතනයෙහි ආකාශානුකූලායතනසංඥා නැති වේ නම්, විඤ්ඤාණකූලායතනයෙහි විඤ්ඤාණකූලායතනසංඥා නැති වේ නම් ආකිංඤ්ඤායතනයෙහි ආකිංඤ්ඤායතනසංඥා නැති වේ නම් නෙවසංකප්පානාසංකප්පායතනයෙහි නෙවසංකප්පානාසංකප්පායතනසංඥා නැති වේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඥා නැති වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඥා නැති වේ නම්, ප්‍රාප්ත වූ ද පයෙඝිමිත වූ ද සිතින් අනුච්චරිත වූ ද යම් දිට්ඨ, සූත්‍ර, මුත්‍ර, විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඥා නැත්තේ නම්, එහෙත් සංඥා ඇතියේත් වේ නම්, භික්ෂුහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වෙයි.

අථ ඛො ආයසො ආනන්දෙ භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතො අනුමොදිතො උට්ඨායාසනා භගවතං අභිවාදෙතො පදකම්මං කතා යෙනායසො සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්තො ආයසො සාරිපුත්තො සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං චිතියාරොකො උකමන්තං නිසීදි. උකමන්තං නිසීනො ඛො ආයසො ආනන්දෙ ආයසොතං සාරිපුත්තං එතදවොච:

සියා නු ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධි-පටිලාභො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අසං -පෙ- යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුවචරිතං මනසා, තත්ත්වං න සඤ්ඤි අසං, සඤ්ඤි ච පන අසංසාති.

සියා ආවුසො ආනන්ද භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපටිලාභො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අසං -පෙ- යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුවචරිතං මනසා, තත්ත්වං න සඤ්ඤි අසං, සඤ්ඤි ච පන අසංසාති.

යථාකථං පනාවුසො සාරිපුත්ත සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධි-පටිලාභො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අසං -පෙ- යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුවචරිතං මනසා, තත්ත්වං න සඤ්ඤි අසං, සඤ්ඤි ච පන අසංසාති.

ඉධාවුසො ආනන්ද, භික්ඛු එවංසඤ්ඤි හොති: ‘එතං සත්තං එතං පණිතං යදිදං සබ්බසංඛාරසමුපො සබ්බපටිපට්ඨිසංගො තණ්හාසංගො විරාගො නිරෝධො නිබ්බානං’න්ති, එවං ඛො ආවුසො ආනන්ද, සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපටිලාභො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤි අසං -පෙ- යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුවචරිතං මනසා, තත්ත්වං න සඤ්ඤි අසං, සඤ්ඤි ච පන අසංසාති.

අවජරියං ආවුසො, අබ්භතං ආවුසො, යනු හි නාම සන්ති ච සාවකස්ස ච අත්තො අත්තො ඛාණ්ණෙන ඛාණ්ණං සංසංදිස්සති සමෙස්සති න විග්ගහිස්සති, යදිදං අග්ගපදස්මිං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙන අනුමෝදන් ව හුනස්නෙන් නැඟී භාග්‍යවතුන් සකසා වැද පැදකුණු කොට ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් කරා ගියහ. ගොස් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් භා. සතුටුවූහ. සමුදායයට නිසි සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට තෙල කීහ:

ඇවැත්නි, ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි පාරිවියෙහි පාරිවිසංඤා නොමැති වේ නම් -පෙ- යම් බඳු ප්‍රාප්ත වූ ද පයෙඝිමිත වූ ද සිතින් අනුවිච්චිත වූ ද දිට්ඨ, සුත, මුත, විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා නැති වේ නම්, එතෙකුදු වත් සංඤා ඇතියේත් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වේ දැයි?

ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් පරිදි පාරිවියෙහි පාරිවිසංඤා නොමැති වේ නම් ... ප්‍රාප්ත වූ ද පයෙඝිමිත වූ ද සිතින් අනුවිච්චිත වූ ද යම් දිට්ඨ, සුත, මුත, විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා නැති වේ නම්, එහෙත් සංඤා ඇතියේත් වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිඵලයෙක් වේ යයි.

ඇවැත්නි, ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි පාරිවියෙහි පාරිවිසංඤා නැති වේ නම් ... ප්‍රාප්ත වූ ද පයෙඝිමිත වූ ද මනසින් අනුවිච්චිත වූ ද යම් දිට්ඨ, සුත මුත, විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම් එහිදු සංඤා නැති වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් කෙසේ නම් වේ දැයි.

ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ “යම් මේ සච්ඡංස්කාර ශමථයෙක් සමොපධිප්‍රතිනිසඞ්ගයෙක් තෘෂ්ණාක්ෂයයෙක් විරාගයෙක් නිරෝධයෙක් නිව්ඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, තෙල ශාන්තය තෙල ප්‍රණීත ය”යි යන මෙබඳු සංඤා ඇතියේ වෙයි. ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, මහණහට යම් පරිදි පාරිවියෙහි පාරිවිසංඤා නොමැති වේ නම්... ප්‍රාප්ත වූ ද, පයෙඝිමිත වූ ද මනසින් අනුවිච්චිත වූ ද යම් දිට්ඨ, සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා නැතියේ වේ නම්, එතෙකුදු වත් සංඤා ඇතියේත් වේ නම් එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වේ යයි.

ඇවැත්නි, යම් කරුණෙක්හි ලා ශාසනාන් වහන්සේගේ ද ශ්‍රාවකයාගේ ද අග්‍රපදයෙහි ලා අකීය හා අකීය ද බ්‍යඤ්ඤාතය හා ව්‍යඤ්ඤාතය ද සැසැදේ නම්, සමාන වේ නම්, නො වැරදේ නම්, තෙල ආශ්වාසී යි. ඇවැත්නි, තෙල අද්භූත යි.

ඉදනාහං ආවුසො හගවන්තං උපසඬකිත්තො එතඬෙසං අපුච්ඡං.
හගවාපි මෙ එතෙහෙව පදෙහි එතෙහි බ්‍යඤ්ජනෙහි එතඬෙසං ව්‍යාකාසි,
සෙය්‍යථාපි ආයස්මා සාරිපුතෙනා. අවජරියං ආවුසො, අබ්‍යුතං ආවුසො,
යත්‍ර හි නාම සත්ථු ව සාවකස්‍ය ව අකේන අකො බ්‍යඤ්ජනෙන
බ්‍යඤ්ජනං සංසංදිසසති, සමෙසසති, න විග්ගහිසසති, යදිදං අග්ගපදස්මිනති.

11. 1. 8

මනසිකාර සුතකං

අප්ථො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුප්පඬකම්. උපසඬක-
මිත්තො හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනෙත්වා
ථො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදථොව:

සියා නු ථො භතෙන භික්ඛුතො තථාරූපො සමාධිපට්ඨාභො, යථා
න වක්ඛුං මනසි කරෙය්‍ය, න රූපං මනසි කරෙය්‍ය, න සෝතං මනසි
කරෙය්‍ය, න සඤ්ඤා මනසි කරෙය්‍ය, න ඝාතං මනසි කරෙය්‍ය, න ගඤ්ඤා
මනසි කරෙය්‍ය, න ජීව්හං මනසි කරෙය්‍ය, න කායං මනසි කරෙය්‍ය, න
ථොඨස්ථං මනසි කරෙය්‍ය, න පඨවිං මනසි කරෙය්‍ය න, ආපං මනසි
කරෙය්‍ය, න තෙජං මනසි කරෙය්‍ය, න වායං මනසි කරෙය්‍ය, න අකාසා-
නඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න විඤ්ඤානඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය,
න ආකිඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං
මනසි කරෙය්‍ය, න ඉධ ලොකං මනසි කරෙය්‍ය, න පරලොකං මනසි
කරෙය්‍ය, යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං
මනසා, තමි න මනසි කරෙය්‍ය, මනසි ව පන කරෙය්‍යාති.

ඇවැත්නි ශාරීපුත්‍රයෙනි, මම මෙ දෑත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ තෙල අක්ඛය පිළිවිසියෙමි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද තෙල පදයෙන් තෙල ව්‍යාඤ්ඤායෙන් තෙල අක්ඛය ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රයන් (විසඳු) පරිද්දෙන් විසඳු සේක. ඇවැත්නි යම් කරුණෙක් ශාස්තෘන් වහන්සේගේ හා ශ්‍රාවකයාගේ හා අක්ඛයෙන් අක්ඛයත් ව්‍යාඤ්ඤායෙන් ව්‍යාඤ්ඤායත් අග්‍රපද සංඛ්‍යාත නිව්ඤ්ඤායෙනි උා සැසැදේ නම් සමාන වේ නම් නොවැරදේ නම්, ඇවැත්නි, තෙල ආශ්වයාමි යි. ඇවැත්නි, අද්භූත යි.

11. 1. 8

මනසිකාර සූත්‍රය

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනඤ්ඤා තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත් පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනඤ්ඤා තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් චක්ඛුස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, රූපය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ශ්‍රෝතය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ගන්ධය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ස්ප්‍ර්ශය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ගන්ධය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ජිහ්වාච මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, රස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, කය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ස්ප්‍ර්ෂ්ටව්‍යය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පෘථිවිය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආපය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, තේජස් මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, වායු මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආකාශානන්දායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, විශුක්ඛානන්දායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආකිංකරානන්දායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, නෙවසංඝාතාසංඝාතායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ඉහලොකය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පරලොකය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, යම්බඳු මේ ප්‍රාප්ත වූ පර්යේෂිත වූ සිකිත් අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ, සුත මුත, විශුක්ඛතයක් ඇත් නම්, එ ද මෙනෙහි නො කෙරේ නම් මෙනෙහි කරනෙක් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයක් වන්නේ ද යි. ?

සියා ආනතු, භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ට්ඨානො, යථා න චක්ඛුං මනසි කරෙය්‍ය, න රූපං මනසි කරෙය්‍ය, න සොතං මනසි කරෙය්‍ය, න සද්දං මනසි කරෙය්‍ය, න සානං මනසි කරෙය්‍ය, න ගන්ධං මනසි කරෙය්‍ය, න ජීව්‍හං මනසි කරෙය්‍ය, න රසං මනසි කරෙය්‍ය, න කායං මනසි කරෙය්‍ය, න ඵොට්ඨබ්බං මනසි කරෙය්‍ය, න පඨවීං මනසි කරෙය්‍ය, න ආපං මනසි කරෙය්‍ය, න තෙජං මනසි කරෙය්‍ය, න වායං මනසි කරෙය්‍ය, න ආකාසානඤ්චායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න විඤ්ඤාණඤ්චායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න ආකිඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න ඉධිලොකං මනසි කරෙය්‍ය, න පරලොකං මනසි කරෙය්‍ය, යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමපි න මනසි කරෙය්‍ය, මනසි ච පන කරෙය්‍යාති.

යථා කථං පන භනෙත සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ට්ඨානො, යථා න චක්ඛුං මනසි කරෙය්‍ය -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා තමපි න මනසි කරෙය්‍ය, මනසි ච පන කරෙය්‍යාති.

ඉධානතු භික්ඛු ඵං මනසි කරොති: ‘ඵතං සත්තං ඵතං පණිතං යදිදං සබ්බසංඛාරසමුපො සබ්බපට්ඨිපට්ඨිසංගො තණ්හකකයො විරාගො භිරොධො නිබ්බාන’නති. ඵං බො ආනතු, සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ට්ඨානො යථා න චක්ඛුං මනසි කරෙය්‍ය, න රූපං මනසි කරෙය්‍ය, න සොතං මනසි කරෙය්‍ය, න සද්දං මනසි කරෙය්‍ය, න සානං මනසි කරෙය්‍ය, න ගන්ධං මනසි කරෙය්‍ය, න ජීව්‍හං මනසි කරෙය්‍ය, න රසං මනසි කරෙය්‍ය, න කායං මනසි කරෙය්‍ය, න ඵොට්ඨබ්බං මනසි කරෙය්‍ය, න පඨවීං මනසි කරෙය්‍ය, න ආපං මනසි කරෙය්‍ය, න තෙජං මනසි කරෙය්‍ය, න වායං මනසි කරෙය්‍ය, න ආකාසානඤ්චායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න විඤ්ඤාණඤ්චායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න ආකිඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං මනසි කරෙය්‍ය, න ඉධිලොකං මනසි කරෙය්‍ය, න පරලොකං මනසි කරෙය්‍ය, න පරලොකං මනසි කරෙය්‍ය, යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමපි න මනසි කරෙය්‍ය, මනසි ච පන කරෙය්‍යා ති.

ආනතුයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් චක්ෂුස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, රූපය මෙනෙහි නො කෙරේ නම් ශ්‍රෝතස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ශබ්දය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ස්පර්ශය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ගන්ධය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ජිහ්වා මෙනෙහි නො කෙරේ නම් රසය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, කායය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පෘථුවිය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආපය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, තෙජස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, වායුව මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආකාශානුක්‍රියායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, විඤ්ඤාණක්‍රියායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආකිංකිඤ්ඤායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ඉහ ලොකය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පරලොකය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, යම්බඳු ප්‍රාජ්න වූ පර්යේෂිත වූ මනසින් අනුච්චරිත වූ මේ දිට්ඨ, සුත, මුත, විඤ්ඤානයෙකුත් ඇත්නම් එ ද මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, මෙනෙහි කරනුයේ ද වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වේ යයි.

වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් චක්ෂුස මෙනෙහි නො කෙරේ නම් යම් බඳු ප්‍රාජ්න, පර්යේෂිත මනසින් අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ, සුත, මුත, විඤ්ඤානයෙක් වේ නම් එ ද මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, මෙනෙහි කරනුයේත් වේ නම්, කෙසේ නම් මහණහට එබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වේ දැයි ?

ආනතුයෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ මෙසේ මෙනෙහි කරන්නේ ය: “යම් බඳු මේ සඵසංස්කාරයන්ගේ ශමථයෙක් සඵොපධිත්තේ ප්‍රතිනි: සඵයෙක්, තෘෂ්ණාක්ෂයයෙක්, විරාගයෙක්, නිරෝධයෙක් නිව්ඤ්ඤායෙක් වේ නම්, තෙල ශාන්ත ය, තෙල ප්‍රණීත ය” (කියා) යි. ආනතුයෙනි, මෙසේ වනාහි යම් පරිද්දෙකින් චක්ෂුස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, රූපය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ශ්‍රෝතස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ශබ්දය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ස්පර්ශය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ගන්ධය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ජිහ්වා මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, රසය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, කායය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පෘථිවිය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආපය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, තෙජස මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, වායුව මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආකාශානුක්‍රියායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, විඤ්ඤාණක්‍රියායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ආකිංකිඤ්ඤායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, ඉහ ලොකය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, පරලොකය මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, යම් බඳු ප්‍රාජ්න පර්යේෂිත, මනසින් අනුච්චරිත වූ මේ දිට්ඨ, සුත, මුත, විඤ්ඤානයෙක් ද වේ නම් එය ද මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, මෙනෙහි කරනුයේ ද වේ නම්, භික්ෂුහට එබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වේ යයි,

සන්ධි සූත්‍රය

එකං සමයං භගවා නාදිකෙ විහරති ගිඤ්ඤකාවසරෙ අප බො ආයස්මා සන්ධො¹ යෙන භගවා තෙනුපසංඛිතා. උපසංකම්ඤා භගවන්තං අභිථාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං බො ආයස්මන්තං සන්ධං භගවා එතදවොච:

ආජාතීයජ්ඣාසිතං සන්ධකාය², මා ඛල්ලඛ්‍යජ්ඣාසිතං. කප්ඤ්ඤ ඛල්ලඛ්‍යජ්ඣාසිතං හොති:

අස්සඛල්ලඛ්‍යො හි සන්ධ දෙණියා³ ඛද්ධො ‘යවසං යවසන්ති’ කායති, නං කිස්ස හෙතු: න හි සන්ධ අස්සඛල්ලඛ්‍යස්ස දෙණියා, ඛද්ධස්ස එවං හොති, කිං නු බො මං අජ්ජ අස්සදලසාරථි කාරණං කාරෙස්සති? කිමස්සාහං පතිකරොමි’ති? සො දෙණියා ඛද්ධො ‘යවසං යවසන්ති, කායති.

එවමෙව බො සන්ධ ඉධෙකවෙවා පූරිසඛල්ලඛ්‍යො අරඤ්ඤගතොපි රුක්ඛමූලගතොපි සුඤ්ඤාගාරගතොපි කාමරාගපරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති කාමරාගපරෙතෙන. උප්පන්නස්ස ච කාමරාගස්ස නිස්සරණං යථාභූතං නප්පජානාති. සො කාමරාගං යෙව අත්තරං කරිත්වා කායති පජ්ඣායති නිජ්ඣායති, අපජ්ඣායති. ව්‍යාපාදපරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති- ථීනම්භපරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති- උඛ්චාදකුක්කුචපරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති- විචිකිල්වාපරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති විචිකිල්වා පරෙතෙන. උප්පන්නාය ච විචිකිල්වාය නිස්සරණං යථාභූතං නප්පජානාති. සො විචිකිල්වං යෙව අත්තරං කරිත්වා කායති පජ්ඣායති නිජ්ඣායති අපජ්ඣායති. සො පඨවිමිති නිස්සාය කායති ආපමිති නිස්සාය කායති, තෙජමිති නිස්සාය කායති, වායමිති නිස්සාය කායති, ආකාශානඤ්ඤායතනමිති නිස්සාය කායති, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනමිති නිස්සාය කායති, ආකිඤ්ඤායතනමිති නිස්සාය කායති, නෙවසඤ්ඤානායඤ්ඤායතනමිති නිස්සාය කායති, ඉධ ලොකමිති නිස්සාය පරලොකමිති නිස්සාය කායති, යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමිති නිස්සාය කායති. එවං බො සන්ධ පූරිසඛල්ලඛ්‍යජ්ඣාසිතං හොති.

1. සද්ධො - මජ්ඣ.
2. කායප - සිමු.
3. ඛද්ධො - සායා,

11. 1. 9 සන්ධ සූත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාදික නගර සමීපයෙහි වූ ගීඤ්ඤාවස්ථයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් සඤ්ඤා තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීයහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පසෙක හුනහ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් සඤ්ඤා තෙරුන්හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළ සේක:

සඤ්ඤානි, ආජානෙයධ්‍යායිතය සිත්ව, අස්ගුණිකයාගේ ධ්‍යායිතය නහමක් සිත්ව, සඤ්ඤානි, අස්ගුණිකයාගේ ධ්‍යායිතය කියෙයිත් වේ ය යත්:

සඤ්ඤානි, සන්ධාභාර බහන දෙණ සමීපයෙහි බඳනා ලද අස්ගුණිකයා වනාහි ‘යවස, යවස’යි සිතනේ ය. එ කවර හෙයින් යත්: සඤ්ඤානි, යවස බහන දෙණ හමුයෙහි බැඳුණු අස්ගුණිකයාට මෙබඳු සිතෙක් නො වෙයි: ‘අස්දම්සැරි අද මා ලවා කිනම් කරුණක් කරවන්නේ ද? මම අද ඔහට කුමක් පෙරළා කරනෙම් දැ’යි (කියායි). හේ දෙණ වෙත බැඳුණේ ‘යවස, යවස’යි සිතනේ ය,

සඤ්ඤානි, එ පරිද්දෙන් ම මෙ සස්තෙහි ඇතැම් පුරුෂගුණිකයෙක් වලට ගියේ වේවයි, රුක්වුලට ගියේ වේවයි, ගුණ්‍යාගාරයට ගියේ වේවයි, කාමරාගයෙන් ගන්නා ලද කම්රාඅනුගිය සිතින් වාසය කරයි. උපන්නා වූ ද කාමරාගයාගේ නිසරණය ඇතිසැටියෙන් නො දන්නේ ය හේ කාමරාගය අභ්‍යන්තරයෙහි කොට ධ්‍යාන කෙරෙයි. ප්‍රධාන කෙරෙයි නිබඳ කොට ධ්‍යාන කෙරෙයි, බැස ගෙන සිතයි, ව්‍යාපාදයෙන් ගත් සිතින් වාසය කරයි — සත්‍යානුමුඛයෙන් ගත් සිතින් වාසය කරයි — ඔඥානානුමුඛයෙන් ගත් සිතින් වාසය කරයි — විචිකිත්සායෙන් ගත් විචිකිත්සායෙන් මැඩුණු සිතින් වාසය කරයි. උපන්නා වූ ද විචිකිත්සා හුගේ නිසරණය ඇතිසැටියෙන් නො දන්නේ ය, හේ විචිකිත්සාව ම අභ්‍යන්තරයෙහි කොට (ලා) සිතන්නේ ය, නානාප්‍රකාරයෙන් සිතන්නේ ය, නිබඳකොට සිතන්නේ ය, බැස සිතන්නේ ය, හේ පාරිචිකාත්ස්න-ධ්‍යානය ද නිසා ධ්‍යාන කරන්නේ ය — අප්කාත්ස්න-ධ්‍යානය ද නිසා සිතන්නේ ය — තෙජස්කාත්ස්න-ධ්‍යානය ද නිසා සිතන්නේ ය. වායුකාත්ස්න-ධ්‍යානය ද නිසා සිතන්නේ ය — ආකාස-තඤ්ඤායතන-ධ්‍යානය ද සිතන්නේ ය — විඤ්ඤා-තඤ්ඤායතන-ධ්‍යානය ද නිසා සිතන්නේ ය — ආකිඤ්ඤායතන-ධ්‍යානය ද නිසා සිතන්නේ ය — නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ද නිසා ලොකය ද නිසා සිතන්නේ ය, පරලොකය ද නිසා සිතන්නේ ය. යම් බඳු සිතන්නේ ය ඉහප්‍රාප්ත, පයෙඝිමිත මනසින් අනුච්චරිත මේ දිට්ඨි, සුත, මුත, විඤ්ඤානයෙක් වේ නම්, එය ද නිසා සිතන්නේ ය. සඤ්ඤානි, මෙයෙකින් පුරුෂ බලධ්‍යායිතය වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කථකුච සන්ධි ආජානියජ්ඣායිතං හොති: හද්‍රො හි සන්ධි අසසාජානියො දෙණියා බද්ධො න යවසං යවසන්ති ක්‍රියායති. තං කිසස හෙතු: හද්‍රස්ස හි සන්ධි අසසාජානියස්ස දෙණියා බද්ධස්ස එවං හොති: කිං නු බො මං අජජ අසුදම්මසාරථී කාරණං කාරෙස්සති? කිමස්සාහං පතිකරොමී' ති? සො දෙණියා බද්ධො න යවසං යවසන්ති ක්‍රියායති. හද්‍රො හි සන්ධි අසසාජානියො යථා ඉණං යථා බඳුං¹ යථා ජානිං යථා කලිං, එවං පත්තාදස්ස අජෙකාහරණං සමනුපස්සති.

එවමෙව බො සන්ධි හද්‍රො පුරිසාජානියො අරඤ්ඤගතොපි රුක්ඛමුලගතොපි සුඤ්ඤාගාරගතොපි න කාමරාගපරිපුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති න කාමරාගපරෙතෙන, උප්පන්නස්ස ච කාමරාගස්ස නිසුරණං යථාභූතං පජානාති.

න ව්‍යාපාදපරිපුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති -පෙ- න ථිතමිඳුපරිපුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති -පෙ- න උඳධවචකුකකුචවපරිපුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති -පෙ- න විචිකිච්ඡාපරිපුට්ඨිතෙන වෙනසා විහරති න විචිකිච්ඡාපරෙතෙන, උප්පන්නාය ච විචිකිච්ඡාය නිසුරණං යථාභූතං පජානාති. සො නෙව පඨවිං නිසසාය ක්‍රියායති, න ආපං නිසසාය ක්‍රියායති, න තෙජං නිසසාය ක්‍රියායති න වායං නිසසාය ක්‍රියායති, න ආකාසානඤ්ඤායතනං නිසසාය ක්‍රියායති, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං නිසසාය ක්‍රියායති, න ආකිඤ්ඤායතනං නිසසාය ක්‍රියායති, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං නිසසාය ක්‍රියායති, න ඉධ ලොකං නිසසාය ක්‍රියායති, න පරලොකං නිසසාය ක්‍රියායති. යමිදං දිවං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුවච්චිතං මනසා. තමිතිසසාය න ක්‍රියායති, ක්‍රියායති ච පන එවං ක්‍රියායිකුච පන සන්ධි හද්‍රං පුරිසාජානියං සඉඤ්ඤ දෙවා සමුභමකා සපජාපතිකා ආරකාව නමස්සන්ති:

න මො තෙ පුරිසාජඤ්ඤා - න මො තෙ පුරිපුත්තම
යස්ස තෙ නාභිජානාම - යමිති නිසසාය ක්‍රියායසී ති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා සජෙධා හගවත්තං එතදවොච:

1. බඳුං - මෙසං.

සංකයෙනි, හද වූ ආජානෙයධ්‍යායිතය කෙසේ වේ ය යත්: සංකයෙනි, අභ්‍යාජානෙයයා සන්ත්වාහාර බහන දෙණ සම්පයෙහි බඳනාලද්දේ 'යවස, යවසැ'යි නො සිතන්නේ ය. එ කවර හෙයින් යත්: සංකයෙනි, දෙණ සම්පයෙහි බඳනා ලද හද වූ ආශ්වාජානෙයයාට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: අද මා ලවා අස්දම්සැරි කුමක් කරවන්නේ ද? ඔහට මම් අද කුමක් පෙරළා කරනෙමි ද?''යි (කියායි), හේ දෙණ හමුයෙහි බඳනා ලද්දේ 'යවස, යවසැ'යි නො සිතන්නේ ය. සංකයෙනි, හද වූ අශ්වාජානෙයයා වනාහි ප්‍රතොදයාගේ අධ්‍යවහරණ සංකියාන පතනය සාණ සදාග කොට බන්ධන සදාග කොට හානි සදාග කොට මහාපරාධ සදාග කොට මෙසේ මොනවට දක්නේ ය.

සංකයෙනි, එ පරිද්දෙන් ම හද වූ පුරුෂාජානෙයයා වලට ගියේ වෙච්චි රුක්මුලට ගියේ වෙච්චි ශුන්‍යාගාරයට ගියේ වෙච්චි කාමරාග-යෙන් ගත් කාමරාගයෙන් මඩනා ලද සිතින් වාසය නො කරයි. උපන්නා වූ ද කාමරාගයාගේ නිසරණය ඇතිසැටියෙන් දන්නේ ය. ව්‍යාපාදයෙන් මඩනා ලද, සිතින් වාසය නො කෙරෙයි — සත්‍යානම්ඳියෙන් මඩනා ලද සිතින් වාසය නො කෙරෙයි — ඕදාක්‍යකොකාත්‍යයෙන් මඩනා ලද සිතින් වාසය නො කෙරෙයි — විචිකිත්සායෙන් මඩනා ලද විචිකිත්සායෙන් යටකළ සිතින් වාසය නො කරයි උපන්නා වූ ද විචිකිත්සාවගේ නිසරණය තතු සේ දන්නේ ය. හේ පාච්චිය නිසා නො ම ධ්‍යාන කෙරෙයි, ආපය නිසා නොම ධ්‍යාන කෙරෙයි. තේජස් නිසා නොම ධ්‍යාන කෙරෙයි, වායු නිසා නොම ධ්‍යාන කෙරෙයි, ආකාශානඤ්ඤායතනය නිසා නො ම ධ්‍යාන කෙරෙයි, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය නිසා නො ම ධ්‍යාන කෙරෙයි, ආකිඤ්ඤායතනය නිසා නො ම ධ්‍යාන කෙරෙයි. නොවසඤ්ඤා-නාසඤ්ඤායතනය නිසා නොම ධ්‍යාන කෙරෙයි, ඉහලොකය නිසා නොම ධ්‍යාන කෙරෙයි, පරලොකය නිසා නො ම ධ්‍යාන කෙරෙයි. යම් ප්‍රාප්ත පර්යේෂිත මනසින් අනුවචරිත වූ දිට්ඨසුත්‍ර මුත් විඤ්ඤානයෙක් වේ නම් එ ද නිසා නො ම ධ්‍යාන කෙරෙයි. එතෙකුදුත් ධ්‍යාන කෙරෙයි. සංකයෙනි, හද වූ පුරුෂාජානෙයයා ඉන්ද්‍රියා සහිත බ්‍රහ්මයා සහිත ප්‍රජාපති සහිත දෙවියෝ දුරදී ම නමදනාහ:

“යම් ම අරමුණක් නිසා ධ්‍යානය කරනු නම් තොපගේ එ අරමුණ නො දනුමෝ නම්, පුරුෂාජානෙයයෙනි. තොපට නමස්කාර වේවා, පුරුෂොක්‍යමයෙනි තොපට නමස්කාර වේවා”යි.

මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් සංකි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළහ.

කථං කුමාසී පන හතෙත හද්‍රො¹ පුරිසාඡානියො කුමායති, සො නෙව පඨවිං නිසසාය කුමායති, න ආපං හිසසාය කුමායති, න වායං නිසසාය කුමායති, න ආකාසානඤ්චායතනං නිසසාය කුමායති න විඤ්ඤාණඤ්චායතනං නිසසාය කුමායති. න ආකිඤ්ඤායතනං නිසසාය කුමායති, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං නිසසාය කුමායති න ඉධිලොකං නිසසාය කුමායති, න පරලොකං නිසසාය කුමායති. යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමි නිසසාය කුමායති, න කුමායති² පන කථං කුමාසීඤ්ච පන හතෙත හද්‍රො පුරිසාඡානියං සඉන්ද්‍ර දෙව සමුභමකා සපඡාපතිකා ආරකාව නමස්සන්ති?

නමො තෙ පුරිසාඡඤ්ඤ - නමො තෙ පුරිසුත්තම
යස්ස තෙ නාභිඡානාම - යමි නිසසාය කුමායසීති.

ඉධ සඤ්ඤා හද්‍රො පුරිසාඡානියස්ස පඨවියා¹ පඨවිසඤ්ඤා විභූතා හොති, අපඤ්ඤා ආපොසඤ්ඤා විභූතා හොති, තෙජඤ්ඤා තොජොසඤ්ඤා විභූතා හොති වයසඤ්ඤා වායොසඤ්ඤා විභූතා හොති ආකාසානඤ්චායතනොආකාසානඤ්චායතනසඤ්ඤා විභූතා හොති විඤ්ඤාණඤ්චායතනසඤ්ඤා විභූතා හොති, ආකිඤ්ඤායතනො ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤා විභූතා හොති, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤා විභූතා හොති, ඉධ ලොකෙ ඉධිලොකසඤ්ඤා විභූතා හොති, පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤා විභූතා හොති. යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා තත්‍රාපි සඤ්ඤා විභූතා හොති උචං කුමාසී මො සඤ්ඤා හද්‍රො පුරිසාඡානියො නෙව පඨවි නිසසාය කුමායති, න ආපං, නිසසාය කුමායති, න තෙජං නිසසාය කුමායති න වායං නිසසාය කුමායති න ආකාසානඤ්චායතනං නිසසාය කුමායති. න විඤ්ඤාණඤ්චායතනං නිසසාය කුමායති, න ආකිඤ්ඤායතනං නිසසාය කුමායති, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං නිසසාය කුමායති, න ඉධිලොකං නිසසාය කුමායති, න පරලොකං නිසසාය කුමායති, යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමි නිසසාය න කුමායති, කුමායති ච පන උචං කුමාසීඤ්ච පන සඤ්ඤා හද්‍රො පුරිසාඡානියං සඉන්ද්‍ර දෙව සමුභමකා සපඡාපතිකා ආරකාව නමස්සන්ති:

නමො තෙ පුරිසාඡඤ්ඤ - නමො තෙ පුරිසුත්තම
යස්ස තෙ නාභිඡානාම - යමි නිසසාය කුමායසීති.

1. පඨවියං - මඡ්ඤ.

වහන්ස, ධ්‍යාන කරන සුදු හද වූ ඒ පුරුෂාඡාතෙයයා පෘථිවිකාන්තය නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම් ආපය නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම් තෙජස් නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම්, වායු නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම් ආකාශානුභවය නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම්, විශ්කාණුභවය නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම්, ආකිංකුභවය නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම්, නෙවසංඝාතාසංඝාතය නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම්, ඉහලොකය නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම්, පරලොකය නිසා ධ්‍යාන නොකරන්නේ නම්. යම් ප්‍රාජ්න වූ පර්යේෂිත වූ මනසින් අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත, මුත, විශ්කාණයක් වේ නම් එද නිසා ධ්‍යාන නොකෙරේ නම් වැලි ධ්‍යාන කරන්නේත් වේ නම්, කෙසේ නම් ධ්‍යාන කරන්නේ ද, වහන්ස, කෙසේ ධ්‍යාන කරන සුදු පුරුෂාඡාතෙයයා ඉන්ද්‍රියා සහිත බ්‍රහ්මයා සහිත ප්‍රජාපති සහිත දෙවියෝ දුරදී ම නමස්කාර කරන්නාහු ද?

‘යම් ම අරමුණක් නිසා ධ්‍යාන කරන්නාහු නම්, තොපගේ අරමුණ නොදනුවෝ නම්, පුරුෂාඡාතෙයයෙනි, තොපට නමස්කාර වේවා, පුරුෂාඡාතමය, තොපට නමස්කාර වේවා’යි.

සක්කියෙනි, මෙ සස්තෙනි හද වූ පුරුෂාඡාතෙයයාට ප්‍රෘථිවිකාන්තයෙනි (වතුෂ්ක, පඤ්ඤක) පෘථිවිධ්‍යානසංඥා ප්‍රකට වෙයි. ආපයෙනි ආපසංඥා ප්‍රකට වෙයි. තෙජස්නි තෙජස්සංඥා ප්‍රකට වෙයි. වායුයෙනි වායුසංඥා ප්‍රකට වෙයි. ආකාශානුභවයෙනි ආකාශානුභවයෙනි සංඥා ප්‍රකට වෙයි. විශ්කාණුභවයෙනි විශ්කාණුභවයෙනි සංඥා ප්‍රකට වෙයි. ආකිංකුභවයෙනි ආකිංකුභවයෙනි සංඥා ප්‍රකට වෙයි. නෙවසංඝාතාසංඝාතයෙනි නෙවසංඝාතාසංඝාතයෙනි සංඥා ප්‍රකට වෙයි. ඉහලොකයෙනි ඉහලොකසංඥා ප්‍රකට වෙයි, පරලොකයෙනි පරලොක සංඥා ප්‍රකට වෙයි. යම් මේ ප්‍රාජ්න පර්යේෂිත මනසින් අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විශ්කාණයක් වේ නම් එහි ද සංඥා ප්‍රකට වෙයි. සක්කියෙනි, මෙසේ සිත්ත සුදු හද වූ පුරුෂාඡාතෙය කෙම පෘථිවිය නිසා ම ධ්‍යාන නොකරන්නේය, ආපය නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය. තෙජස් නිසා නොම කරන්නේය. වායු නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය, ආකාශානුභවය නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය, විශ්කාණුභවය නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය, ආකිංකුභවය නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය, නෙවසංඝාතාසංඝාතය නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය, ඉහලොකය නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය, පරලොකය නිසා නොම ධ්‍යාන කරන්නේය. යම් මේ ප්‍රාජ්න පර්යේෂිත මනසින් අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විශ්කාණයක් වේ නම් එද නිසා ධ්‍යාන කරන්නේය. ධ්‍යාන නොකරනුයේ ද වේ. සක්කියෙනි මෙසේ ධ්‍යාන කරන සුදු හද වූ පුරුෂාඡාතෙයයා ඉන්ද්‍රියා සහිත බ්‍රහ්මයා සහිත, ප්‍රතිපති සහිත දෙවියෝ දුරදී ම

‘‘යම් අරමුණක් නිසා ධ්‍යාන කරනෙහි නම් තොපගේ ඒ ධ්‍යානාරමමණය නොදන්නෝ නම්, පුරුෂාඡාතෙයයෙනි, එ තොපට නමස්කාර වේවා, පුරුෂාඡාතමය, එ තොපට නමස්කාර වේවා’යි. නමස්කාර කරන්නාහ.

11. 1. 10

මොරනිවාප සූතකං

එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති මොරනිවාපෙ පරිබ්බාජකාරාමෙ.
තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙහි භික්ඛුවාති. හදනෙති තෙ භික්ඛු
භගවතො පට්ටසෙසාසු*. භගවා එතදවොච:

තිහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අවචන්නනිවෙසා හොති
අවචන්නයොගකෙබ්බි අවචන්නමුහමචාරි අවචන්නපරියොසානො සෙවෙසා
දෙවමනුසානං. කතමෙහි තිහි: අසෙබෙන සිලකකුඤ්ඤාන අසෙබෙන
සමාධිකකුඤ්ඤාන අසෙබෙන පඤ්ඤාකකුඤ්ඤාන. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තිහි
ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අවචන්නනිවෙසා හොති අවචන්නයොගකෙබ්බි
අවචන්නමුහමචාරි අවචන්නපරියොසානො සෙවෙසා දෙවමනුසානං.

අපරෙහිපි භික්ඛවෙ තිහි ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අවචන්න-
නිවෙසා හොති අවචන්නයොගකෙබ්බි අවචන්නමුහමචාරි අවචන්නපරියො
සානො සෙවෙසා දෙවමනුසානං. කතමෙහි තිහි: ඉඤ්ජාපිභාරියෙන,
ආදෙසනාපාටිභාරියෙන අනුසාසනිපාටිභාරියෙන. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ
තිහි ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අවචන්නනිවෙසා හොති අවචන්න
යොගකෙබ්බි අවචන්නමුහමචාරි අවචන්නපරියොසානො සෙවෙසා
දෙවමනුසානං.

අපරෙහිපි භික්ඛවෙ තිහි ධම්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අවචන්නනිවෙසා
හොති අවචන්නයොගකෙබ්බි අවචන්නමුහමචාරි අවචන්නපරියොසානො
සෙවෙසා දෙවමනුසානං. කතමෙහි තිහි: සමාදිට්ඨියා, සමාසංග්ගෙන,
සමා විමුක්තියා ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තිහි ධම්මෙහි සමනනාගතො
භික්ඛු අවචන්නනිවෙසා හොති, අවචන්නයොගකෙබ්බි, අවචන්නමුහමචාරි
අවචන්නපරියොසානො සෙවෙසා දෙවමනුසානං.

2. අනුස්ථාන වර්ගය

11. 1. 10

මොරනිවාස සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි වූ මොර නිවාස නම් වූ පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'යි හික්මුණු ඇමතු සේක. 'වහන්සැ'යි එ හික්මුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදාළසේක:

මහණෙනි, කරුණු තුනෙකින් සමන්විත මහණ අනිත්‍යාන්ත (ක්ෂයව්‍යාස භික්ෂාන) අන්තවත් නිෂ්ටා (නිව්‍රාණ) ඇතිසේ අත්‍යන්ත යොග ක්ෂේම ඇතිසේ අත්‍යන්තයෙන් බ්‍රහ්මචාරී වූයේ අත්‍යන්තපයථිවසාන ඇතිසේ දෙව් මිනිස්නට ශ්‍රේෂ්ඨ වූයේ වෙයි. කවර තුනෙකින් යත්: අශ්‍රේණිකයෙකු, අශ්‍රේණික සමාධි ස්තරයෙකු, අශ්‍රේණික ප්‍රඥාසන්ධියෙකුයි. මහණෙනි, මේ තුන් කරුණෙන් සමන්විත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ටා වූයේ අත්‍යන්ත යොගක්ෂේම ඇතිසේ අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරී වූයේ අත්‍යන්තපයථිවසාන ඇතිසේ දෙව් මිනිස්නට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

මහණෙනි, අනෙකුදු තුන් කරුණෙකින් සමන්විත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ටා ඇතිසේ අත්‍යන්තයොගක්ෂේම ඇතිසේ අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරී වූයේ අත්‍යන්තපයථිවසාන ඇතිසේ දෙව් මිනිස්නට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. කවර තුනෙකින් යත්: සාද්ධිප්‍රාතිභායථිවසාන, ආදේශනා ප්‍රාතිභායථිවසාන, අනුශාසනී ප්‍රාතිභායථිවසානයි. මහණෙනි, මේ තුන් කරුණෙන් සමන්විත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ටා ඇතිසේ අත්‍යන්ත යොග ක්ෂේම ඇතිසේ අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරී වූයේ අත්‍යන්ත පයථිවසාන ඇතිසේ දෙව් මිනිස්නට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

මහණෙනි, අනෙකුදු තුන් කරුණෙකින් සමන්විත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ටා ඇතිසේ අත්‍යන්තයොගක්ෂේම ඇතිසේ අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරී වූයේ අත්‍යන්තපයථිවසාන ඇතිසේ දෙව් මිනිස්නට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. කවර තුනෙකින් යත්: සමාග්දෘෂ්ටියෙන, සමාග්ඥානෙන, සමාග්විමුක්තියෙනයි. මහණෙනි, මේ කරුණු තුනින් සමන්විත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ටා ඇතිසේ අත්‍යන්තයොගක්ෂේම ඇතිසේ අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරී වූයේ අත්‍යන්ත පයථිවසාන ඇතිසේ දෙව් මිනිස්නට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

දව්හි හික්කවෙ ධරෙමහි සමනනාගතො හික්කු අවචනනනිට්ඨො හොති අවචනකයොගකෙබ්බි අවචනනබ්බමචාරී අවචනනපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුසානං. කතමෙහි දව්හි; විජ්ජාය ච වරණෙන ච. ඉමෙහි බො හික්කවෙ ධරෙමහි සමනනාගතො හික්කු අවචනනනිට්ඨො හොති අවචනන-යොගකෙබ්බි අවචනනබ්බමචාරී අවචනනපරියොසානො සෙට්ඨො දෙව-මනුසානං.

බ්‍රහ්මන පෙසා හික්කවෙ සනංකුමාරෙන ගාථා භාසිතා:

බතති යො සෙට්ඨො ජනෙනස්මි - යෙ ගොතනපටිසාරිනො
විජ්ජාවරණසම්පන්නො - සො සෙට්ඨො දෙවමානුසෙති.

සා බො පනෙසා හික්කවෙ බ්‍රහ්මනා සනංකුමාරෙන ගාථා සුභිතා,
නො දුක්ඛිතා සුභාසිතා නො දුඛ්භාසිතා, අත්ථසංභිතා නො අනත්ථසංභිතා
අනුමතා මයා. අහමි හික්කවෙ එවං වදාමි.

බතති යො සෙට්ඨො ජනෙනස්මි - යෙ ගොතනපටිසාරිනො
විජ්ජාවරණසම්පන්නො - සො සෙට්ඨො දෙවමානුසෙති.

නිසසයවගෙහ පඨමො.

තත්‍රද්දන්තං:

කිමඤ්ඤා වෙතනා තයො - උපතිසා ව්‍යසනෙන ච
දෙව සඤ්ඤා මනසිකාරො සන්ධො මොරනිවාපකන්ඤ්ඤා.

මහණෙනි, කරුණු දෙකෙකින් සමන්වාගත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨා ඇතියේ අත්‍යන්ත යොගක්ෂේම ඇතියේ අත්‍යන්තබ්‍රහ්මචාරී වූයේ අත්‍යන්ත පයථවසාන ඇතියේ දෙව් මිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. කවර දෙකෙකින් යත්: විද්‍යායෙන, වරණයෙනැයි. මහණෙනි, මෙ දෙකරුණෙන් සමන්වාගත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨා ඇතියේ අත්‍යන්තයොගක්ෂේම ඇතියේ අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරී වූයේ අත්‍යන්තපයථවසාන ඇතියේ දෙව්මිනිස්තට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

මහණෙනි, සනංකුමාර බ්‍රහ්ම විසිනුදු තෙල ගාථා භාෂිත වෙයි:

“යමෙක් තුමු ගොත්‍රප්‍රතිසාරී වෙත් නම්, එ මහාජනයා අතුරෙහි ක්ෂත්‍රිය තෙමේ ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. විද්‍යායෙන් හා වරණධර්මයෙන් සම්පන්න ඒ ක්ෂිණාස්‍රව බුදුහු දෙව් මිනිසුන් අතුරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ වෙත්” යි.

මහණෙනි, සනංකුමාර බ්‍රහ්මයා විසින් තෙල ගාථා තොමෝ දුර්ගීත නොව සුගීත වෙයි. දුර්භාෂිත නොව සුභාෂිත ය. අනර්ථ සංහිත නොව අර්ථ සංහිත ය, මා විසින් අනුමත ද වෙයි. මහණෙනි, මම දු මෙයේ කියමි:

යම් කෙනෙක් ගොත්‍රප්‍රතිසාරී වෙත් නම්, එ බදු ජනයා අතුරෙහි ක්ෂත්‍රිය තෙමේ ශ්‍රේෂ්ඨ ය, විද්‍යායෙන් හා වරණ ධර්මයෙන් සම්පන්න එ ක්ෂිණාස්‍රව මුනිහු දෙව්මිසුන් අතුරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ වෙත්” යි.

ප්‍රථම නිසසය වරිය යි.

එහි උද්දනය:

කිමකිය, වෙනතා යන සූත්‍ර දෙක ය උපනිසා සූත්‍ර තුනෙක, බ්‍යාසන සූත්‍ර ය, සඤ්ඤා සූත්‍ර දෙක ය, මනසිකාර සූත්‍ර ය, සකි සූත්‍ර ය, මොරනිවාප සූත්‍ර ය ද යි දසයෙකි.

2. අනුසාරිවග්ගො

11. 2. 1

මහානාම සූතකං.

එකං සමයං භගවා සකෙකසු වීහරති කපිලවත්ථසීං නිග්‍රොධාරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සමඛුලා භික්ඛු භගවතො වීවරකමං කරොන්ති, 'නිට්ඨිතවීවරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පකකමීසසති'ති. අසොසාසි ඛො මහානාමො සකෙකා සමඛුලා කිර භික්ඛු භගවතො වීවරකමං කරොන්ති 'නිට්ඨිතවීවරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පකකමීසසති'ති. අප ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා තෙනුපසංකමී. උපසංකමීඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො ඛො මහානාමො සකෙකා භගවන්තං එතදවොච:

සුතං මෙ තං භනෙත 'සමඛුලා කිර භික්ඛු භගවතො වීවරකමං කරොන්ති නිට්ඨිතවීවරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පකකමීසසති'ති. තෙසං නො භනෙත නානාවිහාරෙහි වීහරතං කෙනසස විහාරෙන විහාතඛන්ති?

සාධු සාධු මහානාම, එතං ඛො මහානාම තුම්හාකං පතිරූපං ඤාපුත්තානං යං තුම්හෙ තථාගතං උපසංකමීඤ්ඤා දුලභියාප්, 'තෙසං නො භනෙත නානා විහාරෙහි වීහරතං කෙනසස විහාරෙන විහාතඛන්ති'න්ති.

සද්දො ඛො මහානාම ආරාධකො හොති නො අසාද්දො, ආරඤ්චරියො ආරාධකො හොති, නො ඤාසීතො; උපට්ඨිතසති ආරාධකො හොති, නො මුට්ඨසසති; සමාහිතො ආරාධකො හොති, නො අසමාහිතො පඤ්ඤවා ආරාධකො හොති නො දුප්පඤ්ඤා. ඉමෙසු ඛො ඤං මහානාම පඤ්ඤාසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය ඡධම්මෙ උත්තරිං භාවෙය්‍යාසි.

ඉධ ඤං මහානාම තථාගතං අනුසාරෙය්‍යාසි, 'ඉතිපි සො භගවා අරන්තං සමාසමබ්බද්ධො විජ්ජාවරණසමපන්නො සුගතො ලොකවීදු අනුක්තරො පුරිසදත්තසාර්ථි සඤ්ඤා දෙවමනුසානං බුද්ධො භගවා'ති.

11. 2. 1

මහානාම සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යජනපදයෙහි කපිලවස්තු සමීපයෙහි වූ නිග්‍රොධාරාමයේ වසන සේක. එකල්හි බොහෝ වහන්දෑ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමග්ගි කළ සිවුරු ඇතියේක් තෙමස් ඇවෑමෙන් වාරිකාවට වඩනාහ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරුකම් කරන්නාහ. මහානාම ශාක්‍ය තෙමේ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමග්ගි කළ සිවුරු ඇතියේක් තෙමස් ඇවෑමෙන් වාරිකාවට බැහැර වඩනාහ”යි බොහෝ වහන්දෑ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරුකම් කරන්නාහයි ඇසුයේ ය. ඉක්බිති මහානාම ශාක්‍යතෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීයේ ය. එළඹිභාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව ග්‍රන් මහානාම ශාක්‍ය තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ කීය:

වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමග්ගි කළ සිවුරු ඇතියේක් තෙමස් ඇවෑමෙන් වාරිකාවට බැහැර වඩනාහ”යි බොහෝ වහන්දෑ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරුකම් කරන්නාහයි තෙල පුවන මා විසින් අසන ලදි, වහන්ස, නානා විහරණයෙන් වසන එ අප විසින් කවර විහරණයෙකින් විසිය යුතු වේ දැ යි.

මහානාමයෙනි, මැනැව්, මැනැව් යම් හෙයකින් තෙපි තථාගතයන් කරා එළඹ ‘වහන්ස, නානා විහරණයෙන් වසන අප විසින් කවර නම් විහරණයෙකින් විසිය යුතු වේදැ’යි ප්‍රච්චින්නවූ නම්, මහානාමයෙනි, තෙල කරුණ කුලපුත් වන තොපට නිසි වේ මැ ය.

මහානාමයෙනි, සැදහැනියේ ම ආරාධක වෙයි, සැදහැ නැතියේ නො වෙයි, ආරඬිටියා වූයේ ම ආරාධක වෙයි, කුසිතයා නො වේ. එළඹ සිටි සිහි ඇතියේ ම ආරාධක වෙයි, නට සිහි ඇතියේ නො වේ. (උපවාරාර්ථය විසින්) එකඟ සිත් ඇතියේ ම ආරාධක වෙයි, අසමාහිතයා නො වේ. (විදර්ශනා මාර්ග ප්‍රඥායෙන්) පැහැනියේ ම ආරාධක වෙයි, දුෂ්ප්‍රාඥ නො වේ. මහානාමයෙනි, තෝ මෙ පඤ්චධර්මයන්හි පිහිටා මතුයෙහි ඡඩ් ධර්ම කෙනෙකුන් උඩන්නෙහි.

මහානාමයෙනි, තෝ මෙ විසාහි ‘මෙ කරුණින්ද’ ඒ භගවත්හු අර්හත්හ, සම්‍යක්සම්බුද්ධයහ, විද්‍යාවරණසමන්තයහ, සුගතයහ, ලොකවිද්හ, අනුත්තරපුරුෂදම්‍යසාරථීය. දෙවිමිනිස්නට ශාස්තෘවහ, බුද්ධහ, භගවත්හ’යි තථාගතයන් (ගුණ විසින්) සිහිකරන්නෙහි.

යඝ්ථි මහානාම සමයෙ අරියසාවකො තථාගතං අනුස්සරති නෙවස්ස තඝ්ථි සමයෙ රාගපරිසුට්ඨිතං චිත්තං හොති, න දෙසපරිසුට්ඨිතං චිත්තං හොති, න මොහපරිසුට්ඨිතං චිත්තං හොති. උජුගතමෙවස්ස තඝ්ථි සමයෙ චිත්තං හොති. තථාතතං ආරඛ්‍ය උජුගතවිනේ‍යා ඛො පන මහානාම අරියසාවකෝ ලහති අසුවෙදං ලහති ධම්මවෙදං, ලහති ධම්මපසංහිතං පාමොජ්ජං පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතමනස්ස කායො පසංඝාති, පසංඝාකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිනො චිත්තං සමාධියති. අයං චූළචති මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය සමප්පනේ‍යා විහරති, සඛ්‍යාපජ්ඣාය පජාය අඛ්‍යාපජේ‍යා විහරති, ධම්මසොතසමාපනේ‍යා බුද්ධානුස්සතිං භාවෙති.

පුනචපරං තං මහානාම ධම්මං අනුස්සරෙය්‍යාසී, ‘සවාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො ඵ්ඨිපඝ්ඨිකො ඔපනයිකො පච්චක්ඛං වෙදිතඛෙඛා විඤ්ඤාභී’ති යඝ්ථි මහානාම සමයෙ අරියසාවකො ධම්මං අනුස්සරති, නෙවස්ස තඝ්ථි සමයෙ රාගපරිසුට්ඨිතං චිත්තං හොති, න දෙසපරිසුට්ඨිතං චිත්තං හොති, න මොහපරිසුට්ඨිතං චිත්තං හොති, උජුගතමෙවස්ස තඝ්ථි සමයෙ චිත්තං හොති ධම්මං ආරඛ්‍ය, උජුගතවිනේ‍යා ඛො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අසුවෙදං, ලහති ධම්මවෙදං ලහති ධම්මපසංහිතං පාමොජ්ජං, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතමනස්ස කායො පසංඝාති, පසංඝාකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිනො චිත්තං සමාධියති, අයං චූළචති මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය සමප්පනේ‍යා විහරති, සඛ්‍යාපජ්ඣාය පජාය අඛ්‍යාපජේ‍යා විහරති, ධම්මසොතසමාපනේ‍යා ධම්මානුස්සතිං භාවෙති.

පුනචපරං තං මහානාම සඛ්‍යං අනුස්සරෙය්‍යාසී, ‘සුපට්ඨපනේ‍යා භගවතො සාවකසඬේ‍යා, උජුපට්ඨපනේ‍යා භගවතො සාවකසඬේ‍යා, ඤ්ඤපට්ඨපනේ‍යා භගවතො සාවකසඬේ‍යා, සාමීවිපට්ඨපනේ‍යා භගවතො සාවකසඬේ‍යා යදිදං චක්ඛාරි පුරිසස්සුගාති අට්ඨපුරිසස්සුගාලා. එස භගවතො සාවකසඬේ‍යා ආහුනෙය්‍යා පාහුණේ‍යො දක්ඛිණේ‍යො අඤ්ඤිකරණීයො අනුභරං පුඤ්ඤකේ‍යා ලොකස්සා’ති.

මහානාමයෙනි, යම් කලෙක අරිසවු තථාගතයන් සිහි කෙරේද, එ සමයෙහි ඔහුට රාගයෙන් මධිනා ලද සිත් නො වෙයි. දොෂයෙන් මධිනා ලද සිත් නො වෙයි. මොහයෙන් මධිනා ලද සිත් නො වෙයි. එ සමයෙහි ඔහුගේ සිත තථාගතයන් ඇඳබ සාප්පුගත ම වෙයි. මහානාමයෙනි, සාප්පු ව ගිය සිත් ඇති අරිසවු අර්ථකථා නිශ්ශ්‍රිත ප්‍රීති ප්‍රමොදය ලබයි (පෙළඳම් නිසා උපදනා) ධම් වෙදය ලබයි. ධර්මාපනිශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබයි. ප්‍රමුද්ධා- යාහට ප්‍රීතිය උපදී. පිනාගිය සිතැත්තහුගේ නාමකාය හා කරජකායය සංචිදෙයි. සත්ත්‍රත් කය ඇතිගේ කායික චෛතසික සුවය වීදී. සුව ඇතිය හුගේ සිත එකඟ වෙයි, මහානාමයෙනි, මේ අරිසවු (රාගදොෂ මොහ- යෙන්) විෂමගත සත්ත්වයන් අතුරෙහි ව්‍යුපගමයට පැමිණියේ වාසය කෙරේ යි ද දුක් සහිත සත්ත්වයන් අතුරෙහි නිදුක් ව වාසය කෙරේ යි ද විදර්ශනා සංකෘත ධම් ප්‍රොතසට පැමිණියේ බුද්ධානුස්මතිය වඩනේ යි ද කියනු ලැබේ.

තවද, මහානාමයෙනි, තෙපි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් (සපයභාජ- නික නව ලොකොත්තරා ධම්ම සංඛ්‍යාතය, සාන්ද්‍රාණ්ඩිකය, අකාලිකය, එභිපසංකය, ඔපපතියකය, විඤ්ඤාත් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලාදනසුත්තේය” යි ධම්ම සිහි කරවු, මහානාමයෙනි, යම් කලෙක අරිසවු ධම්ම සිහි කෙරේ ද, එ සමයෙහි ඔහුට රාගයෙන් මධිනා ලද සිත් නො වෙයි, දොෂයෙන් මධිනා ලද සිත් නො වෙයි, මොහයෙන් මධිනා ලද සිත් නො වෙයි, එ සමයෙහි ඔහුගේ සිත ධම්ම ඇඳබැඳුණා ගියේ ම වෙයි, මහානාමයෙනි, සාප්පු ව ගිය සිතැති අරිසවු අර්ථවෙදය ලබයි, ධම්මවෙද ලබයි, ධර්මාපනිශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබයි, ප්‍රමුද්ධායාහට ප්‍රීතිය උපදයි, ප්‍රීති දුක්ඛ සිත් ඇතියහුගේ (ද්විවිධ) කය සන්චිදෙයි. සත්ත්‍රත් කය ඇතිගේ සුව විදුනේය. සුව ඇතියහුගේ සිත එකඟ වෙයි. මහානාමයෙනි, මේ අරිසවු විෂමගත ප්‍රජාකෘත සත්ත්වයන් අතුරෙහි ව්‍යුපගමයට පැමිණියේ වාසය කෙරේ යයි ද දුක් සහිත සත්ත්වයන් අතුරෙහි නිදුක් ව වාසය කෙරේ යයි ද ධම්ම ප්‍රොතසට පැමිණියේ බුද්ධානුස්මතිය වඩනේ යයි ද කියනු ලැබේ.

තවද මහානාමයෙනි, තෙපි භාග්‍යවත්තූගේ (අණ්ඩායම් පුද්ගලසංකෘත) ශ්‍රාවක සංඝය තෙම සුප්‍රතිපන්නය, භාග්‍යවත්තූගේ ශ්‍රාවකසංඝය තෙම සාප්පු ප්‍රතිපන්නය, භාග්‍යවත්තූගේ ශ්‍රාවකසංඝය තෙම න්‍යාය ප්‍රතිපන්නය, භාග්‍යවත්තූගේ ශ්‍රාවකසංඝය තෙම සාමීවිප්‍රතිපන්නය, යම්බඳු සතර පුරුෂයුග කෙනෙක්. අණ්ඩපුරුෂපුද්ගල කෙනෙක් වෙත් නම් භාග්‍ය- වත්තූගේ තෙල ශ්‍රාවකසංඝයා ආහුනාර්ථ වෙයි, ප්‍රාසුණාර්ථ වෙයි, දක්ෂිණාර්ථ වෙයි, දඤ්ඤාලිකාර්ථ වෙයි, ලොකයාහට අනුත්තර පුණ්‍යක්ෂේත්‍ර වේ” යයි සංඝයා සිහි කරවු.

යත්. මහානාම සමයෙ අරියසාවකො සඬ්ඝං අනුසාරති, නෙවස්ස තස්මිං සමයෙ රාගපරිශුද්ධිනං චිත්තං හොති, න දෙස-පෙ- න මොහපරි-
ශුද්ධිනං චිත්තං හොති. උජුගතමෙවස්ස තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති සඬ්ඝං ආරඬ්ඛ. උජුගතචිත්තො ඛො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අඤ්චෙදං,
ලහති ධම්මෙවෙදං, ලහති ධම්මපසංහිතං පාමොජ්ජං, පමුදිතස්ස පිති ජායති;
පිතමනස්ස කායො පසංමභිති, පසංඛාකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිනො චිත්තං
සමාධියති. අයං චූචති මහානාම අරියසාවකො විසම-
ගතාය පජාය සමපාතො විහරති සබ්බාපජ්ඣාය පජාය අබ්බාපජ්ඣො
විහරති. ධම්මසොතසමාපතො සඬ්ඝානුසෑතිං භාවෙති.

පුනවපරං තිං මහානාම අත්තො සීලාති අනුසාරෙය්‍යාසී අබණ්ඩාති
අභිජ්ඣති අසබ්ලාති අකමොසාති භුජ්ජාති විඤ්ඤාසකාති අපරාමඬ්ඛාති
සමාධිසංවත්තනිකාති. යත්. මහානාම සමයෙ අරියසාවකො සීලං
අනුසාරති, නෙවස්ස තස්මිං සමයෙ රාගපරිශුද්ධිනං චිත්තං හොති, න
දෙස පරිශුද්ධිනං චිත්තං හොති, න මොහපරිශුද්ධිනං චිත්තං හොති.
උජුගතමෙවස්ස තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති සීලං ආරඬ්ඛ. උජුගතචිත්තො
ඛො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අඤ්චෙදං ලහති ධම්මෙවෙදං,
ලහති ධම්මපසංහිතං පාමොජ්ජං, පමුදිතස්ස පිති ජායති,
පිතමනස්ස කායො පසංමභිති, පසංඛාකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිනො
චිත්තං සමාධියති. අයං චූචති මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය
පජාය සමපාතො විහරති, සබ්බාපජ්ඣාය පජාය අබ්බාපජ්ඣො විහරති,
ධම්මසොතසමාපතො සීලානුසෑතිං භාවෙති.

පුනවපරං තිං මහානාම අත්තො වාගං අනුසාරෙය්‍යාසී, 'ලාභා
වත මෙ, සුලඤ්ඤං වත මෙ, යොහං මච්ඡරමලපරිශුද්ධිතාය පජාය
විගතමලමච්ඡරෙන චේතසා අගාරං අර්ඤ්ඤාචසාමි මුක්තවාගො පයතපාණි
චොස්සග්ගරතො යාටයොගො දුතසංවිහාරතො'ති.

මහානාමයෙනි, යම් කලෙක්හි අරියවු සංඝසංඝයා සිහි කෙරේ නම්, ඔහුට එකල්හි රාගයෙන් මධිනාලද සිත් නො වෙයි. දොෂයෙන් මධිනාලද සිත් නො වෙයි. මොහයෙන් මධිනාලද නො වෙයි. එසමයෙහි ඔහුගේ සිත සංඝසංඝයා ඇරැබූ සෘජු ව ගියේ ම වෙයි. මහානාමයෙනි, සෘජු ව ගිය සිතැති අරියවු අභිවේද ලබයි, ධර්මවේද ලබයි, ධර්මාපනි:ශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබයි, ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය උපදී ප්‍රීත සිතැත්තහුගේ කය සන්තිදෙයි. සන්තුන් කය ඇතිගේ සුව විඳුනේ ය. සුව ඇතියහුගේ සිත සමාධිගත වෙයි. මහානාමයෙනි, මේ ආයාසිශ්‍රාවක විෂමගත ප්‍රජායෙහි සමප්‍රාප්ත වූයේ වාසය කෙරේ යයි ද දුක් සහිත ප්‍රජායෙහි නිදුක් ව වාසය කෙරේ යයි ද ධර්මසූත්‍රයට පැමිණියේ සංකානුසංඝාතිය වඩනේ යයි ද කියනු ලැබේ.

තවද මහානාමයෙනි, තෙපි නො කඩ වූ සිකපද ඇති , (මැද නො බුන් සිකපද ඇති හෙයින් නොසිදුරු ඇති, (අනුපිළිවෙළින් නො බුන් සිකපද ඇති හෙයින්) අගබල වූ (තන්හි තන්හි බුන් සිකපද නැති හෙයින්) අකල්මාෂ වූ (කෘෂණාදසවායෙන් මුදන හෙයින්) භූමියා වූ (බුද්ධාදි) විභයන් විසින් පසස්නාලද (ආරණ්‍යාදාෂට්ඨි, ආදියෙන්) අපරාමාෂ්ට වූ සමාධිය පිණිස පවත්නා තමාගේ සිල් සිහි කරව. මහානාමයෙනි, යම් කලෙක්හි අරියවු සිල් සිහි කෙරේ ද, එකල්හි ඔහුට රාගයෙන් මධිනාලද සිත් නො වේ, දොෂයෙන් මධිනාලද සිත් නො වේ, මොහයෙන් මධිනාලද සිත් නො වේ. එසමයෙහි ඔහුගේ සිත ශීලය ඇරැබ සෘජු ව ගියේ ම වෙයි. මහානාමයෙනි, සෘජු ව ගිය සිතැති අරියවු තෙම අභිවේදය ලබයි. ධර්මවේදය ලබයි, ධර්මාපනි:ශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබයි. ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය උපදී, ප්‍රීතියෙන් යුත් සිතැත්තහුගේ කය සන්තිදෙයි, සන්තුන් කය ඇතිගේ සුව විඳුනේ ය, සුව ඇතියහුගේ සිත එකඟ වෙයි. මහානාමයෙනි, මේ අරියවු විෂමගත ප්‍රජායෙහි සමප්‍රාප්ත වූයේ වාසය කරනේ යයි ද දුක් සහිත ප්‍රජායෙහි නිදුක් වූයේ වාසය කරනේ යයි ද ධර්මසූත්‍රයට පැමිණියේ ශීලානුසංඝාතිය වඩනේ යයි ද කියනු ලැබේ.

තවද මහානාමයෙනි, තෙපි “මම මසුරු මලින් මධිනාලද ප්‍රජායෙහි විගතමලමාත්සයාසී ඇති සිතින් මුක්තත්‍යාග ඇතියෙමි දෙවු අත් ඇතියෙමි දීමෙහි ඇලුණෙමි යාවතාවට නිසියෙමි දනසංචිභාගයෙහි ඇලුණෙමි වෙමි ද (එය) එකැතින් මට ලාභයෙකි. එකැතින් මට මනා-ලාභයෙකි” යි. තමාගේ ත්‍යාගය සිහි කරව.

යසම්. මහානාම සමයෙ අරියසාවකො වාගං අනුසාරති. නෙවසා
තස්මිං සමයෙ රාගපරිශුද්ධිතං විතං හොති, න දෙස පරිශුද්ධිතං විතං
හොති, න මොහපරිශුද්ධිතං විතං හොති, උජුගතමෙවසා තස්මිං සමයෙ
විතං හොති වාගං ආරබ්භ. උජුගතවිතො ඛො පන මහානාම අරිය
සාවකො ලභිති අඤ්චෙදං, ලභති ධම්මචෙදං, ලභති ධම්මපසංහිතං
පාමොජ්ජං. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතමනස්ස කායො පසාමෙහිති.
පසාදාකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිතො විතං සමාධියති. අයං චුට්ඨිති
මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය සමප්පන්නො විහරති,
සබ්බාපජ්ඣාය පජාය අබ්බාපජේඛා විහරති, ධම්මසොතසමාපන්නො
වාගානුසාරී හාවෙති.

දුතවපරං ත්වං මහානාම දෙවතා අනුසාරෙය්‍යාසී, 'සතති දෙවා
වාතුලභාරාජිකා, සතති දෙවා තාවතිංසා, සතති දෙවා යාමා, සතති
දෙවා තුසිතා සතති දෙවා නිම්මාණරතිනො, සතති දෙවා පරනිමේත-
වසවන්තිනො, සතති දෙවා බ්‍රහ්මකායිකා, සතති දෙවා තතුත්තරිං යථා
රූපාය සද්ධාය සමනනාගතා තා දෙවතා ඉතො චූතා තඤ්ඤ උපපන්නා,
මයහමි තථාරූපා සද්ධා සංවිජජති. යථාරූපෙන සිලෙන සමනනාගතා
දෙවතා ඉතො චූතා තඤ්ඤ උපපන්නා, මයහමි තථාරූපං සිලං
සංවිජජති. යථාරූපෙන සුතෙන සමනනාගතා තා දෙවතා ඉතො චූතා
තඤ්ඤ උපපන්නා, මයහමි තථාරූපං සුතං සංවිජජති. යථාරූපෙන
වාගෙන සමනනාගතා, තා දෙවතා ඉතො චූතා තඤ්ඤ උපපන්නා,
මයහමි තථාරූපො වාගො සංවිජජති. යථාරූපාය පඤ්ඤාය සමනනාගතා
තා දෙවතා ඉතො චූතා තඤ්ඤ උපපන්නා, මයහමි තථාරූපා පඤ්ඤා
සංවිජජති'ති.

යසම්. මහානාම සමයෙ අරියසාවකො අත්තනො ව තාසඤ්ඤ
දෙවතානං සද්ධාඤ්ඤ සිලඤ්ඤ සුතඤ්ඤ වාගඤ්ඤ පඤ්ඤඤ අනුසාරති,
නෙවසා තස්මිං සමයෙ රාගපරිශුද්ධිතං විතං හොති, න දෙසපරිශුද්ධිතං
විතං හොති, න මොහපරිශුද්ධිතං විතං හොති, උජුගතමෙවසා තස්මිං
සමයෙ විතං හොති දෙවතා ආරබ්භ. උජුගතවිතො ඛො පන මහානාම
අරියසාවකො ලභති අඤ්චෙදං, ලභති ධම්මචෙදං, ලභති ධම්මපසංහිතං
පාමොජ්ජං. පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතමනස්ස කායො පසාමෙහිති.
පසාදාකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිතො විතං සමාධියති. අයං චුට්ඨිති
මහානාම අරියසාවකො විසමගතාය පජාය සමප්පන්නො විහරති,
සබ්බාපජ්ඣාය පජාය අබ්බාපජේඛා විහරති, ධම්මසොතසමාපන්නො
දෙවතානුසාරී හාවෙති'ති.

මහානාමයෙනි, යම් කලෙක්හි අරිසවු ත්‍යාගය සිහි කෙරේ ද, එසමයෙහි ඔහුට රාගයෙන් මැඩුණු සිත් නො වේ. දෝෂයෙන් මැඩුණු සිත් නො වේ. මොහයෙන් මැඩුණු සිත් නො වේ. එසමයෙහි ඔහුගේ සිත ත්‍යාගය ඇරඹ සාප්පුගත වෙයි. මහානාමයෙනි, සාප්පුගත සිත් ඇති අරිසවු තෙම අක්ඛේදය ලබන්නේ ය. ධර්මවේදය ලබන්නේ ය. ධර්මාපනි-
නිශ්චිත ප්‍රමොදය ලබන්නේ ය. ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය උපදන්නේ ය, ප්‍රීතියෙන් යුත් සිතැත්තනුගේ කය සන්තිදෙයි, සන්ත්‍රත් කය ඇතිවේ සුව විදුන්නේ යැ. සුව ඇතියනුගේ සිත එකඟ වෙයි. මහානාමයෙනි, මේ අරිසවු විෂමගත ප්‍රජායෙහි සමප්‍රාප්ත වූයේ වාස කෙරේ යයි ද දුක් සහිත ප්‍රජායෙහි නිදුක් ව වාස කෙරේ යයි ද ධර්මප්‍රෝතසට පැමිණියේ ත්‍යාගානුසාරික වඩනේ යයි ද කියනු ලැබේ.

තවද මහානාමයෙනි, තෙපි “වාතුම්භාරාපික දෙවියෝ ඇත තාවති-ස දෙවියෝ ඇත, යාමදෙවියෝ ඇත. නිම්භාරති දෙවියෝ ඇත, පරනිර්මිත-වශවර්ති දෙවියෝ ඇත, බ්‍රහ්මකායික දෙවියෝ ඇත, ඉන් මතුයෙහිද දෙවියෝ ඇත. යම්බදු ශ්‍රද්ධායෙකින් සමන්වාගත එ දෙවතාවෝ මෙයින් ව්‍යුත් ව එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබදු ශ්‍රද්ධායෙක් විද්‍යමාන ය. යම්බදු ශීලයෙකින් සමන්වාගත එ දෙවතාවෝ මින් ව්‍යුත් වූවාහු එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබදු සිල් විද්‍යමාන ය. යම්බදු ශ්‍රැතයෙකින් සමන්වාගත ඒ දෙවතාවෝ මෙයින් ව්‍යුත් ව එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබදු ශ්‍රැතයෙක් විද්‍යමාන ය. යම්බදු ත්‍යාගයෙකින් සමන්වාගත ඒ දෙවතාවෝ මෙයින් ව්‍යුත් වූවාහු එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබදු ත්‍යාගයෙක් විද්‍යමාන ය. යම්බදු ප්‍රඥයෙකින් සමන්වාගත ඒ දෙවතාවෝ මෙයින් ව්‍යුත් වූවාහු එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබදු ප්‍රඥයෙක් විද්‍යමාන ය”යි දෙවතාවන් අනුස්මරණය කරන්නාව යි.

මහානාමයෙනි, යම් කලෙක අරිසවු තමන්ගේ ඒ දෙවතාවන්ගේ ද ශ්‍රද්ධා හා ශීල හා ශ්‍රැත හා ත්‍යාග හා ප්‍රඥ හා සිහි කෙරේ නම් එකල්හි ඔහුට රාගයෙන් මැඩුණු සිත් නො මැ වේ. දෝෂයෙන් මැඩුණු සිත් නො මැ වේ. මොහයෙන් මැඩුණු සිත් නො මැ වේ. එ සමයෙහි ඔහුගේ සිත දෙවියන් ඇරඹ සාප්පුගත ම වෙයි. මහානාමයෙනි, සාප්පු සිත් ඇති අරිසවු අක්ඛේදය ලබන්නේ ය. ධර්මවේදය ලබන්නේ ය. ධර්මාපනි-
නිශ්චිත ප්‍රමොදය ලබන්නේ ය. ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතමත්ස් ඇතියනුගේ කය සන්තිදෙයි. සන්ත්‍රත් කය ඇතිවේ සුව විදුන්නේ ය. සුව ඇතියනුගේ සිත සමාධිගත වෙයි. මහානාමයෙනි, මේ අරිසවු විෂමගත ප්‍රජායෙහි සමප්‍රාප්ත ව වෙසේ යයි ද දුක් සහිත ප්‍රජායෙහි නිදුක් ව වෙසේ යයි ද ධර්මප්‍රෝතසට පැමිණියේ දෙවතානුසාරික වඩනේ යයි ද කියනු ලැබේ යි.

11. 2. 2

දුතිය මහානාම සූතතං

එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථුසථිං නිග්‍රොධාරාමෙ,
තෙන ඛො පන සමයෙන මහානාමො සකෙකා ගිලානා වුට්ඨිතො
භොති අවිරවුට්ඨිතො ගෙලඤ්ඤ. තෙන ඛො පන සමයෙන සඬහුලා
භික්ඛු භගවතො විවරකලං කරොන්ති 'නිට්ඨිතවිවරො භගවා
තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පක්කම්ඝන්ති'ති.

අසොසි ඛො මහානාමො සකෙකා 'සඬහුලා කීර භික්ඛු භගවතො
විවරකලං කරොන්ති, නිට්ඨිතවිවරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං
පක්කම්ඝන්ති'ති. අප් ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා තෙනුප-
සඬාමි. උපසඬාමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං භිසිදි. එකමන්තං
නිසින්නො ඛො මහානාමො සකෙකා භගවන්තං එතදවොච:

සුතං මෙනං භනෙත, 'සඬහුලා කීර භික්ඛු භගවතො විවරකලං
කරොන්ති 'නිට්ඨිතවිවරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පක්කම්ඝන්ති'ති.
තෙසං නො භනෙත නානාවිහාරෙහි විහරතං කෙනසස විහාරෙන
විහාතඬ්ඬන්ති?

සාධු සාධු මහානාම, එතං ඛො මහානාම තුම්භාකං පතිරූපං කුල-
පුත්තානං යං තුමෙත තථාගතං උපසඬාමිත්වා පුට්ඨෙය්‍යාථ, 'තෙසං
නො භනෙත නානාවිහාරෙහි විහරතං කෙනසස විහාරෙන විහාතඬ්ඬ'න්ති.

සදො ඛො මහානාම ආරාධකො භොති නො අසසදො,
ආරඬ්ඨිවිරියො ආරාධකො භොති නො කුසිතො, උපට්ඨිතසති ආරාධකො
භොති නො වුට්ඨසන්ති. සමාහිතො ආරාධකො භොති නො අසමාහිතො,
පඤ්ඤවා ආරාධකො භොති නො දුපපඤ්ඤ. ඉමෙසු ඛො ඤං මහානාම
පඤ්ඤාසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය ජ ධම්මෙ උත්තරිං භාවෙය්‍යාසි.

11. 2. 2

දුතිය මහානාම සූත්‍රය

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය ජනයාගේ කපිලවස්තුසථිපයෙහි වූ න්‍යග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මහානාම ශාක්‍ය තෙම ගිලන් බැවින් නැඟියේ ගිලන් බැවින් නැගී නොබෝකල් ඇතියේ වෙයි. එකල්හි බොහෝ වහන්දෑ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමහම් කළ සිවුරු ඇති සේක් තෙමස ඇවෑමෙන් වාරිකාවට පිටත්වන්නාහ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරුකම කරන්නාහ.

මහානාම සැහැරජ “බොහෝ වහන්දෑ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමහම් කළ සිවුරු ඇතියේක් තෙමස ඇවෑමෙන් වාරිකාවට වඩනාහ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට විවරකම් කරන්නාහ”යි ඇසී ය. ඉක්බිති මහානාම සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් සකසා වැඳ එකත්පස් ව හින. එකත්පස් ව හුන් මහානාම සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

වහන්ස, “බොහෝ වහන්දෑ ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමහම් කළ සිවුරු ඇති සේක් තෙමස ඇවෑමෙන් වාරිකාවට වඩනාහ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරුකම කරන”යි යන තෙල කරුණ ම විසින් අසන ලද, වහන්ස, නානාවිධ විභාරයෙන් වාසය කරන එ අප විසින් කිනම් විභාරයෙකින් වාසය කටයුතු වේ දැයි?

මහානාමයෙනි, මැනැව්, මැනැව්, මහානාමයෙනි, යම් හෙයෙකින් තෙපි තපාගතයන් කරා එළඹ “වහන්ස, නානාවිභාරයෙන් වාසය කරන අප විසින් කිනම් විභාරයෙකින් වාසය කටයුතු දැ”යි යන තෙල කරුණ කුලපුත්‍ර වූ තොපට හිසිමැ යි.

මහානාමයෙනි, සැදහැනියේ ආරාධක වෙයි, සැදහැනැතියේ ආරාධක නො වෙයි. රුකුළුවැර ඇතියේ ආරාධක වෙයි, කුසින නො වෙයි, එළඹ සිටි සිහි ඇතියේ ආරාධක වෙයි. සිහි ඇතියේ නො වෙයි. එකහසිකැනියේ ආරාධක වෙයි, අසමාහිතයා නො වෙයි. ප්‍රඥ ඇතියේ ආරාධක වෙයි, දුෂ්ප්‍රාඥ වූයේ නො වෙයි. මහානාමයෙනි, තෙපි මේ පඤ්ඤාධර්මයෙහි පිහිටා මතුයෙහි සඳහවුන් වඩව.

ඉධ කං මහානාම තථාගතං අනුසාරෙය්‍යාසි 'ඉතිපි සො හගවා -පෙ- බුද්ධො හගවා'ති. යස්මිං සමයෙ මහානාම අරියසාවකො තථාගතං අනුසාරති, නෙවසිස්ස තස්මිං සමයෙ රාගපරිවුට්ඨිතං චිත්තං හොති, න දෙසපරිවුට්ඨිතං චිත්තං හොති, න මොහපරිවුට්ඨිතං චිත්තං හොති. උජුගත-මෙවසිස්ස තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති තථාගතං ආරබ්භ. උජුගතචිත්තො ඛො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අඤ්චෙදං, ලහති ධම්මෙවෙදං ලහති ධම්මපසංභිතං පාමොජ්ජං. පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතමනස්ස කායො පසංඝෙති, පසංඝකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිතො චිත්තං සමාධියති. ඉමං ඛො කං මහානාම බුද්ධානුසාරිං ගව්‍යන්තොපි භාවෙය්‍යාසි, ධීතොපි භාවෙය්‍යාසි, නිසිත්තොපි භාවෙය්‍යාසි, සයානොපි භාවෙය්‍යාසි, කල්ල නාං අදිට්ඨහන්තොපි භාවෙය්‍යාසි, පුත්තසම්බධසයනං අජ්ඣාවසන්තොපි භාවෙය්‍යාසි.

පුතච්ඡරං කං මහානාම ධම්මං අනුසාරෙය්‍යාසි -පෙ- සබ්බං අනු-සාරෙය්‍යාසි -පෙ- අත්තනො සීලානි අනුසාරෙය්‍යාසි. -පෙ- අත්තනො වාගං අනුසාරෙය්‍යාසි -පෙ- දෙවතා අනුසාරෙය්‍යාසි සන්ති'' දෙවා වාතුමමහාරාජිකා -පෙ- සන්ති දෙවා තතුන්ති.

යථාරූපාය සඤ්ඤාය සමන්තාගතා නා දෙවතා ඉතො චූතා තස් උපපන්නා මයහමිති තථාරූපා සඤ්ඤා සංවිජ්ජති. යථාරූපෙන සීලෙන -පෙ- සුත්තෙන -පෙ- වාගෙන -පෙ- පඤ්ඤාය සමන්තාගතා නා දෙවතා ඉතො චූතා තස් උපපන්නා, මයහමිති තථාරූපා පඤ්ඤා සංවිජ්ජති.

යස්මිං මහානාම සමයෙ අරියසාවකො අත්තනො ව නාසඤ්ඤා දෙවතා-නං සඤ්ඤා සීලඤ්ඤා සුතඤ්ඤා වාගඤ්ඤා පඤ්ඤා අනුසාරති, නෙවසිස්ස තස්මිං සමයෙ රාගපරිවුට්ඨිතං චිත්තං හොති, න දෙසපරිවුට්ඨිතං චිත්තං හොති, න මොහපරිවුට්ඨිතං චිත්තං හොති, උජුගතමෙවසිස්ස තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති දෙවතා ආරබ්භ. උජුගතචිත්තො ඛො පන මහානාම අරියසාවකො ලහති අඤ්චෙදං, ලහති ධම්මෙවෙදං, ලහති ධම්මපසංභිතං පාමොජ්ජං. පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතමනස්ස කායො පසංඝෙති, පසංඝකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිතො චිත්තං සමාධියති, ඉමං ඛො කං මහානාම දෙවතානුසාරිං ගව්‍යන්තොපි භාවෙය්‍යාසි, ධීතොපි භාවෙය්‍යාසි, නිසිත්තොපි භාවෙය්‍යාසි, සයානොපි භාවෙය්‍යාසි, කල්ල නාං අදිට්ඨහ-න්තොපි භාවෙය්‍යාසි, පුත්තසම්බධසයනං අජ්ඣාවසන්තොපි භාවෙය්‍යාසි.

මහානාමයෙනි, මෙ වීජයෙහි ලා තෙපි “මෙ කරුණෙනුදු එ හගවත්හු බුද්ධියහ; භාගාවත්හ”යි තපාගතයන් (ගුණ වීසින්) සිහි කරව. මහානාමයෙනි, යම් සමයෙකහි ආයඝ්‍රාවක තපාගතයන් සිහි කෙරේ නම් එ සමයෙහි ඔහුට රාගපර්යයුජිත චිත්තය නො වෙයි, දෝෂපර්යයුජිත චිත්තය නො වෙයි. මොහපර්යයුජිත චිත්තය නො වෙයි. එ සමයෙහි ඔහුගේ සිත තපාගතයන් ඇරඹ සෘජුගත ම වෙයි. මහානාමයෙනි, සෘජුගතචිත්ත ඇති ආයඝ්‍රාවක අඤ්චේදය ලබන්නේ ය. ධම්මේදය ලබන්නේ ය, ධර්මාපති:ශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබන්නේ ය. ප්‍රමුදිතයාට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රිතමනස්කයා ගේ නාමකය සන්තිරෙයි. සන්තූන් කය ඇතිරේ සුව විඳිනේ ය. සුව ඇතියහුගේ සිත එකඟ වෙයි. මහානාමයෙනි, තෙපි මේ බුද්ධානුසාරීය ම යනුයේත් වඩව, සිටියේත් වඩව, හුන්නේත් වඩව, හෝතේත් වඩව, කමත්හි සිටිනුයේත් වඩව, පුත්‍රසංඛාධශයනයෙහි වසනුයේත් වඩව.

තවද මහානාමයෙනි, තෙපි ධම්ය සිහිකරව ... සබ්බසා සිහිකරව ... තමන් සිල් සිහිකරව ... තමන්ගේ ත්‍යාග සිහිකරව... “වාතුරමහාරාජික දෙවියෝ ඇත ... ඉන් මතුයෙහි දෙවියෝ ඇතැ”යි... දෙවතාවන් සිහි කරව.

එ දෙවියෝ යම්බඳු ශ්‍රද්ධායෙකින් සමන්වාගත වූවාහු මෙයින් ව්‍යුත ව එහි උපන්තාහු නම් මට ද එබඳු ශ්‍රද්ධා ඇත. යම් බඳු ශීලයෙකින්...ශ්‍රැත-යෙකින්...ත්‍යාගයෙකින්... ප්‍රඥයෙකින් එ දෙවියෝ සමන්වාගත වූවාහු මෙයින් ව්‍යුත ව එහි උපන්තාහු නම් මට ද එබඳු ප්‍රඥා ඇතැයි.

මහානාමයෙනි, යම් කලෙකහි ආයඝ්‍රාවක තෙම තමන්ගේ ද එ දෙවියන්ගේ ද ශ්‍රද්ධා හා ශීල හා ශ්‍රැත හා ත්‍යාග හා ප්‍රඥා හා සිහි කෙරේ ද, එසමයෙහි ඔහුට රාගපර්යයුජිත චිත්තය නො වෙයි, දෝෂපර්යයුජිත චිත්තය නො වෙයි. මොහපර්යයුජිත චිත්තය නො වෙයි. එසමයෙහි ඔහුගේ සිත දෙවතාවන් ඇරඹ සෘජුගත ම වෙයි. මහානාමයෙනි, සෘජුගත චිත්ත ඇති ආයඝ්‍රාවක අඤ්චේදය ලබන්නේ ය. ධම්මේදය ලබන්නේ ය. ධර්මාපති:ශ්‍රිත ප්‍රමොදය ලබන්නේ ය. ප්‍රමුදිතයාට ප්‍රීතිය උපදනේ ය. ප්‍රිතමනස්කයාගේ නාමකය සන්තිරෙයි, සන්තූන්කය ඇතිරේ සුව විඳිනේ ය. සුව ඇතියහුගේ සිත එකඟ වෙයි. මහානාමයෙනි, තෙපි මේ දෙවතානුසාරීය යනුයේත් වඩව, සිටියේත් වඩව, හුන්නේත් වඩව, හෝතේත් වඩව, කම්මානසෙහි යෙදෙනුයේත් වඩව, පුත්‍රසංඛා-ධශයනයෙහි වසනුයේත් වඩවයි.

11. 2. 3

නාදිය සුතතං.

එකං සමයං භගවා සකෙකපු වීහරති කපිලවත්ථස්මිං නිග්‍රොධාරාමෙ තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා සාවතීයං වසාචාසං උපගතතුකාමො හොති. අසොසාසි ඛො නාදියො සකෙකා “භගවා කිර සාවතීයං වසාචාසං උපගතතුකාමො”ති. අථ ඛො නාදියස්ස සකකස්ස එතදහොසි: යනානුනාහංසි සාවතීයං වසාචාසං උපගච්ඡයාං, තත් කම්මෙන-කෙඤ්ච අධිට්ඨාසි සාමී, භගවත්තඤ්ච ලභාමී කාලෙන කාලං දස්සනායාති.

අථ ඛො භගවා සාවතීයං වසාචාසං උපගඤ්ථී. නාදියොපි ඛො සකෙකා සාවතීයං වසාචාසං උපගඤ්ථී. තත් කම්මෙනකෙඤ්ච අධිට්ඨාසි. භගවත්තඤ්ච ලභී කාලෙන කාලං දස්සනාය.

තෙන ඛො පන සමයෙන සඬෙහුලා භික්ඛු භගවතො වීවරකම්මං කරොන්ති “නිඤ්ඤිතවීවරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පකකම්සසති”ති. අසොසාසි ඛො නාදියො සකෙකා “සඬෙහුලා කිර භික්ඛු භගවතො වීවරකම්මං කරොන්ති නිඤ්ඤිතවීවරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පකකම්සසති”ති. අථ ඛො නාදියො සකෙකා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමී. උපසඤ්ඤාමීතො භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීදන්තො ඛො නාදියො සකෙකා භගවතං එතදවොච: සුතං මෙන භතෙන ‘සඬෙහුලා කිර භික්ඛු භගවතො වීවරකම්මං කරොන්ති නිඤ්ඤිතවීවරො භගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පකකම්සසති’ති. තෙසං නො භතෙන නානාවිහාරෙහි වීහරතං කෙනස්ස විහාරෙන විහාතඛංන්ති?.

සාධු සාධු නාදිය, එතං ඛො නාදිය තුම්භාදිසානං¹ පතිරුපං කුලපුත්තානං යං තුම්භ නථාගතං උපසඤ්ඤාමීතො පුච්ඡයාංථ ‘තෙසං නො භතෙන නානාවිහාරෙහි වීහරතං කෙනස්ස විහාරෙන විහාතඛං’න්ති.

1. තුම්භාකං-සිමු.

11. 2. 3

නන්දිය සුත්‍රය

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යජනපදයෙහි කපිලවස්තු සමීපයෙහි තිග්‍රොධාරාමයෙහි වසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්හි වර්ෂාවාසයට එළඹෙනු කැමැතියේක් වෙති. නන්දිය ශාක්‍යයා “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වූ කලි සැවැත්හි වර්ෂාවාසයට එළඹෙනු කැමති සේක්”යි ඇසුයේ ම ය. ඉක්බිති නන්දිය ශාක්‍යනට තෙල අදහස විය: “මම ද සැවැත්හි වර්ෂාවාසයට එළඹෙමි නම් එහි කම්මානකයෙහි යෙදෙමි නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද කලින් කල දක්නට ලබන්නෙමි නම් ඉතා මැනවැ”යි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්හි වර්ෂාවාසයට එළඹී සේක. නන්දිය ශාක්‍ය ද සැවැත්හි වර්ෂාවාසයට එළඹීයේ ය. එහි කම්මාන ද ඇදහී ය. කලින් කල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක්මට ද ලද්දේ ය.

එසමයෙහි බොහෝ වහන්දෑ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමග්ගි කළ සිවුරු ඇති සේක් තෙමස් ඇවෑමෙන් වාරිකාවට නික්ම යන්නාහ”යි භාග්‍යවතුන් උදෙසා සිවුරුකම් කෙරෙත්. නන්දිය ශාක්‍ය “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙමස් ඇවෑමෙන් වාරිකාවට නික්ම යන්නාහ”යි බොහෝ වහන්දෑ භාග්‍යවතුන් උදෙසා සිවුරුකම් කරත්හයි ඇසුයේ ම ය. එකල්හි නන්දිය ශාක්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීයේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හීන. එකත්පස් ව හුන් නන්දිය ශාක්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළේ ය: වහන්ස, බොහෝ හික්ෂුහු “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමග්ගි කළ සිවුරු ඇති සේක්, තෙමස් ඇවෑමෙන් වාරිකාවට නික්මෙන්නාහ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උදෙසා සිවුරුකම් කෙරෙහි යන තෙල කරුණ ම විසින් අසන ලද්දි. වහන්ස, නානාවිහාරයෙන් වසන අප විසින් කිනම් විහාරයෙකින් විසිය යුතුද යි?

නන්දියෙහි, මැනවැ, මැනවැ, නන්දියෙහි, තෙහි තපාගනයන් කරා එළඹ යමි හෙයෙකින් “වහන්ස, නානාවිහාරයෙන් වසන අප විසින් කිනම් විහාරයෙකින් වාස කටයුතු දැයි පුළුවණු. තෙල කරුණ කුලපුත්‍ර වූ තොපට අනුරූප මැ යි.

සදොධො බො නන්දිය ආරාධකො හොති නො අසාදොධො සීලවා ආරාධකො හොති නො දුසසීලො. ආරද්ධවීරියො ආරාධකො හොති නො කුසීනො, උපට්ඨිතසති ආරාධකො හොති නො ඉවට්ඨසති. සමාහිතො ආරාධකො හොති නො අසමාහිතො, පඤ්ඤවා ආරාධකො හොති නො දුසපඤ්ඤා. ඉමෙසු බො තෙ නන්දිය ඡසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය පඤ්ඤා ධම්මෙසු අර්ඤ්ඤාං සති උපට්ඨාපෙනබ්බා.

ඉධ කං නන්දිය තථාගතං අනුසාරෙය්‍යාසී: “ඉතිපි යො භගවා අරහං සමාසම්මුදො විජ්ජාවරණසම්පනෙනා සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදුමසාරථී සඤ්ඤා දෙවමනුසානං බුද්ධා භගවා”ති. ඉති බො තෙ නන්දිය තථාගතං ආරඤ්ඤා අර්ඤ්ඤාං සති උපට්ඨාපෙනබ්බා.

පුනවපරං කං නන්දිය ධම්මං අනුසාරෙය්‍යාසී, ‘සාධකානො භගවතා ධම්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො උභිපසිසිකො ඔපනයිකො පට්ටනං වෙදිතංබො විඤ්ඤාති ති. ඉති බො තෙ නන්දිය ධම්මං ආරඤ්ඤා අර්ඤ්ඤාං සති උපට්ඨාපෙනබ්බා.

පුනව පරං කං නන්දිය කල්‍යාණමිත්තෙ අනුසාරෙය්‍යාසී, ‘ලොභා ච ත මෙ සුලභං ච ත මෙ, යසස මෙ කල්‍යාණමිත්තා අනුකම්පකා අත්තමා ඔවාදකා අනුසාසකා”ති. ඉති බො තෙ නන්දිය කල්‍යාණමිත්තෙ ආරඤ්ඤා අර්ඤ්ඤාං සති උපට්ඨාපෙනබ්බා.

පුනවපරං කං නන්දිය අත්තනො වාගං අනුසාරෙය්‍යාසී, ‘ලොභා ච ත මෙ, සුලභං ච ත මෙ යොගං මච්ඡෙරමලපට්ඨිතාය පජාය විගතමල-මච්ඡෙරෙන චෙනසා අගාරං අර්ඤ්ඤාමිසාමී මුක්තවාගො පයධපාණි වොසාගාරතො යාවයොගො දනසංවිහාරතො”ති. ඉති බො තෙ නන්දිය වාගං ආරඤ්ඤා අර්ඤ්ඤාං සති උපට්ඨාපෙනබ්බා.

පුනව පරං කං නන්දිය දෙවතා අනුසාරෙය්‍යාසී ‘යා දෙවතා අතික්කමෙව කබලිඤ්ඤාභාරභක්ඛානං¹ දෙවතාං සභවන්තං අඤ්ඤාතරං මනොමයං කායං උපපන්නා, තා කරණීයං අත්තනො න සම්මුපසානති, කතස්ස වා පතිවයං.’

1. කබලිඤ්ඤාභාරභක්ඛානං--සීඉ. ස්‍යා PTS

නාමයෙනි, ශ්‍රද්ධා ඇතියේ ම ආරාධක වෙයි. ශ්‍රද්ධානැතිකේ නො වෙයි. සිල්වත් වූයේ ආරාධක වෙයි. දුෂ්ල වූයේ නො වෙයි. පාරබ්බවියා ඇතියේ ම ආරාධක වෙයි. කුසිත වූයේ නො වෙයි. එළඹ සිටි සිහි ඇතියේ ම ආරාධක වෙයි. නව සිහි ඇතිවූයේ නො වෙයි. සමාහිත වූයේ ම ආරාධක වෙයි. අසමාහිත වූයේ නොවෙයි. ප්‍රඥා ඇතියේ ම ආරාධක වෙයි. දුෂ්ප්‍රඥා වූයේ නො වෙයි. නන්දියෙනි, මේ සදහම් හි පිහිටා පඤ්චමයන්හි තා විසින් ආධ්‍යාත්මික වශයෙන් සමානිය එළවියයුතු වෙයි.

නන්දියෙනි, මේ විසාහි ලා තෙපි “මෙ කරුණෙනුදු ඒ හඟවත්හු අර්හත්හ, සමාක්සම්බුද්ධ ස, විද්‍යාවරණසමන්තය හ, ලොකවිද්හ, අනුකර පුරුෂදම්‍යසාරථී හ, දෙවිමිනිස්නට ශාසනා හ, බුද්ධ ස, හඟවත් හ, යි තපාගතයන් සිහි කරව, නන්දියෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් තපාගතයන් ඇරඹ අධ්‍යාත්මයෙහි සමානි එළවිය යුතු.

තවද නන්දියෙනි, තෙපි “හඟවත්හු විසින් ධර්ම සාධාරණය, සාද්‍යාඡටිකය, අකාලිකය, එහිපසසිකය, උපතයනාර්හය, විඥයන් විසින් තමන් තමන් සිත්හි ලා දතයුතුය” යි ධර්ම සිහි කරව. නන්දියෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් දහම් ඇරඹ අධ්‍යාත්මයෙහි සිහි එළවිය යුතු.

තවද නන්දියෙනි, තෙපි “යම් බද්ධ මාගේ කල්‍යාණ මිත්‍රයෝ අනුකම්පා ඇතිය හ, අනීකාමය හ, ඔවා දෙන්නා හ, අනුසස්නා හ, එකැතියෙන් මට එ ලාභය. එකැතියෙන් මනා ලැබීමෙකි” යි කල්‍යාණ මිත්‍රයන් සිහි කරව, නන්දියෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් කල්‍යාණ මිත්‍රයන් ඇරඹ අධ්‍යාත්මයෙහි සිහි එළවිය යුතු.

තවද නාමයෙනි, තෙපි “යම් බද්ධ මට මාත්ස්‍යයීඛලයෙන් පර්යයුජිත ප්‍රජායෙහි විගතමලමාත්ස්‍යයීයෙන් යුත් සිතින් මිදු ත්‍යාග ඇතියෙම් දෙනුවට දෙව් අත් ඇතියෙම් හැරමමෙහි ඇලුනෙම් යදනට නිසි වූයෙම් ද්‍යාංචිභාගයෙහි ඇලුණෙම් ගිහිගෙයි වෙසෙම් නම් එකැතියෙන් මට ලාභය, එකැතියෙන් සුලබ්ධිය” යි තමන් ගේ ත්‍යාග සිහි කරව. නාමයෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් ත්‍යාගය ඇරඹ අධ්‍යාත්මයෙහි සිහි එළවිය යුතු.

තවද නාමයෙනි, තෙපි යම් ඒ දෙවතා කෙනෙක් කබලිචක්‍යාරාහාර-හක්ෂක දෙවියන් ගේ සහවාසය ඉක්ම අන්‍යතර මනෝලය කයකට එළඹියාහු නම් ඔවුහු තමන් කරණි නො ම දක්නා හ. කාතයාගේ හෝ නැවත කිරීමක් නො දක්නාහයි දෙවතාවන් සිහි කරව.

සෙය්‍යරාපි නන්දිය භික්ඛු අසමයවිමුක්තො කරණියං අත්තනො න සමනුපසස්සති, කතස්ස වා පතිවියං, එවමෙව ඛො නන්දිය යා තා දෙවතා අතික්කමෙව කබලිඛ්ඤාරාභාරභස්සානං දෙව්‍යානං සභව්‍යං අත්තනං මනොමයං කායං උපපන්නා, තා කරණියං අත්තනො න සමනුපසස්සති කතස්ස වා පතිවියං. ඉති ඛො තෙ නන්දිය දෙවතා ආරභ්‍යා අරභිත්තං සති උපට්ඨාපෙනඛ්ඤා. ඉමෙහි ඛො නන්දිය එකාදසහි ධම්මෙහි සමනනාගතො අරියසාවකො පඡහතෙව පාපකෙ අකුසලෙධම්මෙ, න උපාදියති.

සෙය්‍යරාපි නන්දිය කුමෙහා නික්කුජ්ජා¹ වමතෙව උදකං, නො වත්තං පච්ඡා වමති. සෙය්‍යරා වා² පත නන්දිය සුඛෙඛ්ඤා නිශ්ඤයෙ අසතිමුක්කො³ ධම්මං යෙව ගවස්සති, නො දඬුං පච්චුට්ඨන්ති.

එව මෙව ඛො නන්දිය ඉමෙහි එකාදසහි ධම්මෙහි සමනනාගතො අරියසාවකො පඡහතෙව පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ, න උපාදියති.

11. 2. 4

සුභුති සුත්තං

අථ ඛො ආයස්මා සුභුති සද්ධෙත භික්ඛුනා සද්ධං යෙන භගවා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්ඤා භගවත්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදි එකමන්තං නිසීනෙතා ඛො ආයස්මන්තං සුභුතිං භගවා එතදවොච:

කොනාමො අයං⁴ සුභුති භික්ඛුති?

“සද්ධො නාමායං භතෙන භික්ඛු සද්ධස්ස² උපාසකස්ස පුත්තො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො”ති.

කච්චි පනායං සුභුති සද්ධො භික්ඛු සද්ධස්ස³ උපාසකස්ස පුත්තො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො සන්දියස්සති සද්ධාපදනෙසුති?

1. නික්කුජ්ජා - මජ්ඣං,
2. සෙය්‍යරාපි වා - මජ්ඣං.
3. අසතිමුක්කො - සීමු.
4. කො නාමායං - මජ්ඣං, කො නාමො අයං - සීමු.
කො නාම අයං - ස්‍යා.
5. සුදත්තස්ස - මජ්ඣං.

නානිකියෙති, යම් පරිදි අසමයවිමුක්ත (=බිණාසව) මහණෙක් තමන් කරුණි වෙවයි කෘතයාගේ නැවත කිරීමක් වෙවයි නො දක්නේ ද නානිකියෙති, එපරිද්දෙන් ම යම් ඒ දෙවතා කෙනෙක් කබලිච්ඡාරාහාර-භක්ෂක දෙවියන්ගේ සහවාසය ඉක්ම පියා අන්‍යාකරමනොමයකායකට එළඹියාහු නම් එ දෙවතාවෝ තමන් කරුණි හෝ කෘතයාගේ නැවත කිරීමක් හෝ නො දක්නා හ. නානිකියෙති, මෙසේ ම තොප විසින් දෙවතාවන් ඇඳබ අධ්‍යාත්මයෙහි සිහි එළැවිය යුතු. නානිකියෙති, මේ එකොළොස් දහමින් සමන්වාගත අරිසවු ලමු අකුසල් දහම් හරණේ ම ය. උපාදන විසින් නො ගන්නේ ම ය.

නානිකියෙති, යම් පරිද්දෙකින් යටිකුරු කළ සටයෙක් දිය වමාරන්නේ ම වේ ද වමාළ දිය පෙරළා නොවමාරන්නේ වේ ද නානිකියෙති, යම් සේ වනාහි වියළි තණ ලැහැබිහි ඇවිලගත් ගිනි දවමින් ම යේ ද දවු දැ පෙරළා නො දවන්නේ වේ ද

නානිකියෙති, එපරිද්දෙන් ම මේ එකොළොස් දහමින් සමන්වාගත අරිසවු ලමු අකුසල් දහම් හරන්නේ ම ය. උපාදන විසින් නො ගන්නේ ම ය යි.

11. 2. 4

සුභුති සූත්‍රය

එකල්හි ආයුෂ්මත් සුභුති තෙරණුවෝ සඬු නම් භික්ෂුහු සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹිය හ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත් පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් සුභුති තෙරණු වනට භගවත්හු තෙල වදළහ.

සුභුතියෙති, මේ මහණ කිනමැ යි?

වහන්ස, සඬු (=අනේපිඬු) නම් උචසුහුගේ පුත් මෙනෙම සඬු නම් වූයේ සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් ගික්ම අනගායඨී සඬ්ඛ්‍යාත පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි.

සුභුතියෙති, කිමෙක, සඬු උචසුහුගේ පුත් සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම අනගායඨී සඬ්ඛ්‍යාත පැවිද්දට පැමිණියේ සඬු මහණ ශ්‍රද්ධාපදනායන් හි ලා පැණේ දැ යි?

එතස්ස භගවා කාලො, එතස්ස සුගත කාලො, යං භගවා සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනානි භාජෙය්‍යා. ඉදනාහං ජාතිස්සාමි යදි වායං භික්ඛු සඤ්ඤානි සඤ්ඤාපදනෙසු යදි වා නො'ති.

තෙන හි සුභුති සුඤ්ඤානි, සාධුකං මනසිකරොහි භාසිස්සාමිති.

එවං භතෙන කි ඛො ආයස්මා සුභුති භගවතො පව්වස්සෙයි. භගවා එතදවොච:

1. ඉධ සුභුති, භික්ඛු සීලවා හොති, පාතිලොකඛ සංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අනුමතෙතසු වජ්ජෙසු භයදස්සාවි සමාදය සිසඛති සිසඛාපදෙසු. යමි සුභුති භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදය සිසඛති සිසඛාපදෙසු, ඉදමි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

2. පුනවපරං සුභුති, භික්ඛු බහුසුතො හොති සුතධරො සුතසන්නිවයො. යෙ තෙ ධම්මො ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣිකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාත්ථා සබ්බාසුත්තා කෙවලපටිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤා ඉහෙවරියං අභිවදන්ති, තථා රූපාස්ස ධම්මො බහුසුතො හොන්ති ධනා, වට්ඨා පටිච්ඡා, මනසානුපෙක්ඛනා, දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඤ්ඤා. යමි සුභුති භික්ඛු -පෙ- බහුසුතො හොති -පෙ- දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඤ්ඤා, ඉදමි සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

3. පුනවපරං සුභුති, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති කල්‍යාණ සභායො කල්‍යාණ සම්පවබ්බො. යමි සුභුති භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො හොති කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවබ්බො, ඉදමි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

4. පුනවපරං සුභුති, භික්ඛු සුවචො හොති සොචචස්ස කරණෙහි ධම්මෙහි සමනනාගතො, ඛම්මො පදක්ඛණ්ණොහි අනුසාසනිං, යමි සුභුති භික්ඛු සුවචො හොති සොචචස්සකරණෙහි ධම්මෙහි සමනනාගතො ඛම්මො පදක්ඛණ්ණොහි අනුසාසනිං. ඉදමි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල සඳහා මේ කළි. සුගතයන් වහන්ස, යම් හෙයකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැදහැතියනු ගේ ශ්‍රද්ධාපදනයන් වදරණ සේක් නම් තෙල සඳහා මේ කළි. දැන් මම මේ මහණ ශ්‍රද්ධාපදනයන් හි ලා ඉදින් පැණේ ද හෝ නොපැනේ ද හෝ යි දැනගන්නෙමි යි.

සුභුතියෙනි, එසේ නම් අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු. කියමි යි.

වහන්ස, එසේය යි ආයුෂ්මත් සුභුති තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස් වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක.

1. සුභුතියෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. පාමොක් සංවර සිලින් ස වර වූයේ ආචාරගොවර සම්පන්නව වෙසෙයි. අණුමාත්‍ර වරදෙහිදු බිය දක්නා සුලු වූයේ සිකපදයන්හි සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි. සුභුතියෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සිල්වත් වේ ද, සමාදන්ව ගෙන සිකපදයන් හි හික්මේ ද සුභුතියෙනි, සැදහැත්තනු ගේ මේ ද ශ්‍රද්ධාපදනය වෙයි.

2. සුභුතියෙනි, තවද මහණ ශ්‍රැතධර වූයේ රැස්කොට ගත් ශ්‍රැත ඇතියේ බහුශ්‍රැත වෙයි. යම් ඒ ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පශ්චිමසාන කල්‍යාණ සාථී සවාසඤ්ඤා ධර්ම කෙනෙක් කෙටිල පරිපුණ් පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මචරියා පටිසන් නම් එබඳු දහම්හු ඔහු විසින් බෙහෙවින් අසන ලද්දහු දරණ ලද්දහු වෙත්. වචනයෙන් පරිචිත වෙත්, මනසින් අනුප්‍රේක්ෂිත වෙත්, ප්‍රඥයෙන් සුප්‍රතිවිඳි වෙත්, සුභුතියෙනි, යම් හෙයකින් මහණ බහුශ්‍රැත වේ නම්... ප්‍රඥයෙන් සුප්‍රතිවිඳි වෙත් නම් මේ ද ශ්‍රද්ධායාගේ ශ්‍රද්ධාපදනා වෙයි.

3. තවද සුභුතියෙනි, මහණ කලණ මිතුරන් ඇතියේ කලණ යහළුවන් ඇතියේ, කලණ මිතුරන් කෙරෙහි නැඹුරුවූයේ වෙයි, සුභුතියෙනි, යම් හෙයකින් මහණ කලණ මිතුරන් ඇතියේ කලණ යහළුවන් ඇතියේ කලණ මිතුරන් කෙරෙහි නැඹුරුවූයේ වේ ද සුභුතියෙනි, මෙද ශ්‍රද්ධායාගේ ශ්‍රද්ධාපදනය වෙයි.

4. තවද සුභුතියෙනි, මහණ සුවච්ඡාදය ඇති කරන ධර්මයෙන් සමනවාගතවූයේ ක්ෂමා ඇතියේ අනුශාසනය ප්‍රදක්ෂිණායෙන් ගන්නා සුලු සුවච්ඡා වෙයි. සුභුතියෙනි, යම් හෙයකින් මහණ සුවච්ඡා භාවය කරන ධර්මයන්ගෙන් සමන්වාගතවූයේ ක්ෂමා ඇතියේ අනුශාසනය ප්‍රදක්ෂිණායෙන් ගන්නා සුලු සුවච්ඡායෙක් වේ නම්, සුභුතියෙනි, මේ ද ශ්‍රද්ධායාගේ ශ්‍රද්ධාපදනා වෙයි.

5. පුනවපරං සුහුති, භික්ඛු යාති තාති සමුභවාරිතං උච්චාවචාති, කිංකරණියාති තස් දකෙඛා හොති අනලසො තත්‍රූපායාය වීම්සාය සමනනාගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං. යමි සුහුති භික්ඛු යාති තාති සමුභවාරිතං උච්චාවචාති කිංකරණියාති, තස්දකෙඛා හොති අනලසො තත්‍රූපායාය සමනනාගතො අලංකාතුං අලංසංවිධාතුං. ඉදමි සුහුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

6. පුනවපරං සුහුති, භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්දහාරො අභිධම්මෙ අභිචිතයෙ උළාරපාමොජ්ජා. යමි සුහුති භික්ඛු ධම්මකාමො හොති පියසමුද්දහාරො අභිධම්මෙ අභිචිතයෙ උළාරපාමොජ්ජා. ඉදමි සුහුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

7. පුනව පරං සුහුති භික්ඛු ආරඤ්චිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහාණාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළහපරක්කමො අතික්ඛින්නධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. යමි සුහුති භික්ඛු ආරඤ්චිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහාණාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළහපරක්කමො අතික්ඛින්නධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. ඉදමි සුහුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

8. පුනව පරං සුහුති භික්ඛු චතුත්තං ඤානානං ආභිවෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛ විහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිල්ලාභී අකසිරලාභී යමි සුහුති භික්ඛු චතුත්තං ඤානානං ආභිවෙතසිකානං දිට්ඨධම්ම සුඛ විහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිල්ලාභී අකසිරලාභී. ඉදමි සුහුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

9. පුනව පරං සුහුති, භික්ඛු අනෙකවිහිතං පුබ්බෙ නිවාසං අනුසරති. සෙය්‍යාථීදං: එකමි ජාතිං දෙමි ජාතියො තියෙය්‍යාපි ජාතියො චතසෙය්‍යාපි ජාතියො පඤ්ච පි ජාතියො දසපි ජාතියො විෂමි ජාතියො තිංසමි ජාතියො චත්තාරිංසමි ජාතියො පඤ්ඤාසමි ජාතියො ජාතිසතමි ජාති සහසෑමි ජාති සතසහසෑමි අනෙකෙපි සංවට්ඨකපෙස අනෙකෙ පි විවට්ඨකපෙස අනෙකෙපි සංවට්ඨවිවට්ඨකපෙස අමුත්‍රාසිං

5. තවද සුභුතියෙනි, මහණ සමුම්සරුන්ගේ යම් බඳු කුඳු මහත් කිඬකතීව්‍යයෝ වෙත් නම්, එහි දක්ෂ වූයේ අනලස් වූයේ තත්‍රොපාය මීමාසායෙන් සමන්වාගත වූයේ කිරීමට නිසිවෙයි, සංවිධානයට නිසි වෙයි. සුභුතියෙනි, යම් භෙයකින් මහණ සමුම්සරුන්ගේ යම් බඳු කුඳු මහත් කිඬකතීව්‍යයෝ වෙත් නම්, එහි දක්ෂ වූයේ අනලස් වූයේ තත්‍රොපායයෙන් සමනාගතවූයේ කිරීමට නිසි වේ නම්, සංවිධානයට නිසි වේ නම්, සුභුතියෙනි, මෙ ද ශ්‍රාභියාගේ ශ්‍රද්ධාපදනය වෙයි.

6. තවද සුභුතියෙනි, මහණ තෙටළා දහම් කැමැතියේ ප්‍රිය සමුද්‍යහාර ඇතියේ අභිධම්මයෙහි ද අභිවිතයෙහි ද උදර ප්‍රාමොද්‍යය ඇතියේ වෙයි. සුභුතියෙනි, යම් භෙයකින් මහණ ධම්කාම ඇතියේ ප්‍රියසමුද්‍යහාර ඇතියේ අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි උදර ප්‍රාමොද්‍යය ඇතියේ වේ නම්, සුභුතියෙනි, මෙ ද ශ්‍රාභියාගේ ශ්‍රද්ධාපදන වෙයි.

7. තවද සුභුතියෙනි, මහණ අකුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය සදහා කුශල ධර්මයන්ගේ උපසම්පත්තිය සදහා රුකුළු වැර ඇතියේ ස්වාම ඇතියේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුශල ධර්මයන් කෙරෙහි බහා නොතැබූ වියඹ් ධුර ඇතියේ වාස කෙරේ. සුභුතියෙනි, යම් භෙයෙකින් මහණ අකුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය සදහා කුශල ධර්මයන්ගේ උපසම්පත්තිය සදහා රුකුළු වැර ඇතියේ ස්වාම ඇතියේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුශල ධර්මයන් කෙරෙහි බහා නො තැබූ වියඹ් ධුර ඇතියේ වේ නම්, සුභුතියෙනි, මෙ ද ශ්‍රාභියාගේ ශ්‍රද්ධාපදනය වෙයි.

8. තවද සුභුතියෙනි, මහණ අධිවික්කයෙහි උපත් ඉහාත්මයෙහි සුබවිහාර වූ සතර ධ්‍යානයන් කැමති පරිදි ලබන සුදුසුයේ, නිදුකින් ලබන සුදුසුයේ විපුල යේ ලබන සුදුසුයේ වෙයි. සුභුතියෙනි, යම් කරුණෙකින් මහණ අධිවික්කයෙහි උපදනා ඉහාත්මයෙහි සුබවිහරණ වූ සතර ධ්‍යානයන් කැමති පරිදි ලබන සුදුසුයේ නිදුකින් ලබන සුදුසුයේ විපුල යේ ලබන සුදුසුයේ වේ නම්, සුභුතියෙනි, මෙ ද ශ්‍රාභියාගේ ශ්‍රද්ධාපදනය වේ.

9. තවද සුභුතියෙනි, මහණ අනෙකවිධ පුළුච්ඡි නිවාසය සිහි කෙරෙයි. එනම්: එක් දෑසක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුණක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පසක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිස්සක් ද ජාති සතළියක් ද ජාති පණසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති සහස්‍රයක් ද ජාති ශතසහස්‍රයක් ද නොයෙක් නස්තා කල්පයන් ද නොයෙක් වැඩෙනා කල්පයන් ද නොයෙක් සංවතී විවතී කල්පයන් ද 'අසෝතන්හි මෙබඳු නමැතියෙමි.

එවංනාමො එවංගොතොනො එවංවණොනො එවමාහාරො එවංසුඛ
දුක්ඛ පටිසංවෙදී එවමායු පරියනො, සො තතො වුතො අමුත්ත උදපාදි,
තත්තාපාසිං. එවංනාමො එවං ගොතොනො එවංවණොනො එවමාහාරො එවං
සුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියනො සො තතො වුතො ඉධුප-
පනෙතාති. ඉති සාකාරං ස උද්දෙසං අනෙක විහිතං පුබ්බෙ නිවාසං
අනුසාරති. යමි සුභුති භික්ඛු අනෙක විහිතං පුබ්බෙ නිවාසං අනුසාරති,
සෙය්‍යාදි. එකමි ජාතිං දෙව පි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං ස උද්දෙසං
අනෙක විහිතං පුබ්බෙ නිවාසං අනුසාරති. ඉදමි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤා-
පදනං හොති.

10. පුන ව පරං සුභුති, භික්ඛු දිබ්බෙන වක්ඛනා විසුද්ධෙන අතිකකතන-
මානුසකෙන සකෙත පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීතො පණිතෙ
සුවණොනො දුබ්බණොනො සුගතෙ දුගතෙ, යථාකම්මපථෙ සකෙත පජානාති,
“ඉමෙ වත භොතොනො සත්තා කාය දුචරිතෙන සමනනාගතා වචී දුචරිතෙන
සමනනාගතා මනො දුචරිතෙන සමනනාගතා අරියානං උපවාදකා
මිච්ඡාදික්ඛිකා මිච්ඡාදික්ඛිකමසමාදනා තෙ කායසස භෙද පරමරණා
අපායං දුගතිං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොතොනො
සත්තා කායසුචරිතෙන සමනනාගතා වචී සුචරිතෙන සමනනාගතා මනො
සුචරිතෙන සමනනාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමොදිඤ්ඤා සමොදිඤ්ඤි
කමමසමාදනා, තෙ කායසසභෙද පරමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං
උපපන්නා”ති. ඉති දිබ්බෙන වක්ඛනා විසුද්ධෙන අතිකකතනමානුසකෙන
සකෙත පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ. භීතො පණිතෙ සුවණොනො
දුබ්බණොනො සුගතෙ දුගතෙ යථා කම්මපථෙ සකෙත පජානාති. යමි
සුභුති, භික්ඛු දිබ්බෙන වක්ඛනා විසුද්ධෙන -පෙ- යථා කම්මපථෙ සකෙත
පජානාති. ඉදමි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති.

11. පුන ව පරං සුභුති, භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්ති.
පඤ්ඤා විමුත්තිං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඛා උපසම්පජ්ජ
විහරති. යමි සුභුති, භික්ඛු ආසවානං ඛයා -පෙ- සච්ඡිකඛා උපසම්පජ්ජ
විහරති. ඉදමි සුභුති සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනං හොති ති.

මෙබඳු ගොත් ඇතියෙමි, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙමි, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි, මෙබඳු සුව දුක් විඳුනෙමි, මෙබඳු ආයුෂ කෙළවර කොට ඇතියෙමි වීම්. ඒ මම එයින් ව්‍යුත වූයෙමි අසෝ තන්හි උපන්මි. එහිදු මෙබඳු නැමැතියෙමි, මෙබඳු ගොත් ඇතියෙමි, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි, මෙබඳු සුව දුක් විඳියෙමි, මෙබඳු ආයුෂ කෙළවර කොට ඇතියෙමි වීම්. ඒ මම එයින් ව්‍යුත වූ යෙමි මෙහි උපන්මි.” මෙසේ ආකාර සහිත උදෙසා සහිත අනෙකවිධ පුච්චිතිවාසය සිහි කරයි. සුභතියෙනි, යම් කරුණෙකින් මහණ අනෙකවිධ පුච්චිතිවාසය සිහි කෙරේ ද එනම් - එක් ජාතියක් ද - ජාති දෙකක් ද - පෙ - මෙසේ ආකාර සහිත, උදෙසා සහිත අනෙකවිධ පුච්චිතිවාසය සිහි කරයි ද, සුභතියෙනි, මෙ ද ශ්‍රාද්ධයාගේ ශ්‍රද්ධාපදනය වේ.

10. තවද සුභතියෙනි, මහණ විශුද්ධ වූ මිනිසැය ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුතවන උපපද්‍යාමාන, හීන, ප්‍රණීන, සුවර්ණ දුර්වර්ණ සත්ත්වයන් දක්නේය. කම් වූ පරිදි මියා යන සත්ත්වයන් දැක්නේය; මෙ හවත් සත්ත්වයෝ එ කැතින් කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු වාග්දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු, මනෝ දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ආයුෂයනට උපවාද කරන්තාහු මිට්ඨාදාෂ්ටි ඇත්තාහු මිට්ඨාදාෂ්ටිකම් සමාදන් කොට ගන්තාහු වෙති. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුර්ගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ තිරයට පැමිණියාහු වෙති. මෙ පින්වත් සත්ත්වයෝ කායසුචරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු වාක් සුචරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු මනස්-සුචරිතයෙන් සමන්වාගත වූවාහු ආයුෂයනට උපවාද නො කරන්තාහු සම්දිටු ඇත්තාහු සම්දිටු කම් සමාදන් කොට ඇත්තාහු වෙති, ඔහු කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සුභී ලොකයට පැමිණියාහුය”යි. මෙසේ විශුද්ධ වූ මිනිසැය ඉක්ම පවත්නා වූ දිවැසින් ව්‍යුතවන උපදනා හීන ප්‍රණීන, සුවර්ණ දුර්වර්ණ සුගත දුගත සත්ත්වයන් දක්නේය, යථාකමෝපග සත්ත්වයන් දක්නේය. සුභතියෙනි, මහණ යම් කරුණෙකින් විශුද්ධ වූ - පෙ - දිවැසින් යථා කමෝපග සත්ත්වයන් දක්නේ නම්, සුභතියෙනි, මෙ ද ශ්‍රාද්ධයාගේ ශ්‍රද්ධාපදනය වේ.

11. තවද සුභතියෙනි, මහණ ආසුටියන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනාසුට වෙනොවිමුක්තිය ප්‍රඥා විමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තමා විසින් මැ විසිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කරයි. සුභතියෙනි, යම් කරුණෙකින් මහණ ආසුටියන්ගේ ක්ෂයයෙන් - පෙ - සාක්ෂාත් කොට පැමිණ වාස කෙරේ නම්, සුභතියෙනි, මෙ ද ශ්‍රාද්ධයාගේ ශ්‍රද්ධාපදනය වෙයි.

එවං වුනෙන ආයසමා සුභුති භගවතං එතදවොච: යානිමානි භනෙන භගවතා සඤ්ඤා සඤ්ඤාපදනානි භාසිතානි සංවිජ්ජන්ති තානි ඉමස්ස භික්ඛුනො, අයඤ්ඤා භික්ඛු එතෙසු සන්දිස්සති. අයං භනෙන භික්ඛු සීලවා හොති පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසමපනෙනා අණුමනෙනසු වජේජසු භයදස්සාවී සමාදය සික්කති සික්කාපදෙසු.

අයං භනෙන භික්ඛු බහුසුතො හොති සුතධරො සුතසන්නිවයො. යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣෙක කල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාත්ථා සබ්බාසුඤ්ඤා කෙවල පරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාස්ස ධම්මා බහුසුතා හොන්ති ධතා වචසා පරිවිතා මනසානු-පෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිතා.

අයං භනෙන භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණ-සමපවචෙතො.

අයං භනෙන භික්ඛු සුවචො හොති, සොච්චස්සකරණෙහි ධම්මෙහි සමනතාගතො බමො පදක්ඛිණංගොහි අනුසායති.

අයං භනෙන භික්ඛු යානි තානි සමුභවොරිතං උච්චාවචානි කිං කරණියානි, තත්ථ දනෙක්ඛා හොති අනලසො තත්ථාරූපායාය වීමංසාය සමනතා-ගතො අලං කාතුං, අලං සංවිධාතුං.

අයං භනෙන භික්ඛු ධම්මකාමො හොති, පියසමුද්භාරො අභිධම්මෙ අභිවිතයෙ උළාරපාමොජ්ජා.

අයං භනෙන භික්ඛු ආරඤ්චරියො විහරති ථාමවා දලහපරක්කමො අනික්ඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු.

අයං භනෙන භික්ඛු චතුත්තං කුසානං ආභිචේතසික්කානං දිට්ඨධම්ම-සුබවිහාරානං නිකාමලාහි හොති අකිච්ඡලාහි අකසිරලාහි.

අයං භනෙන භික්ඛු අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති සෙය්‍යාපීදං. එකමුඛි ජාතිං දෙවපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති.

මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් සුභුති තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළහ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශ්‍රද්ධා ඇති පුද්ගලයාගේ යම් මේ ශ්‍රද්ධාපදන කෙනෙක් වදරන ලද්දු නම්, ඔහු මෙ මහණහට විද්‍යාමාන වෙත්, මෙ මහණ ද ඔවුනතර පැනේ. වහන්ස, මෙ මහණ සිල්වත් වෙයි, ප්‍රාතිමොක්ෂසංවරයෙන් සංවාත ව වෙසේ, ආචාර ගොවර සම්පන්න වූයේ අණුමාත්‍ර වද්‍යයෙහිදු භය විසින් දක්නා සුලුයේ සිකපෙදෙහි සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි.

වහන්ස, මෙ මහණ ශ්‍රැතධර වූයේ රැස්කොටගත් ශ්‍රැත ඇතියේ බහුශ්‍රැත වෙයි. යම් ඒ ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පයථිවසාන කල්‍යාණ සාථි සවාඤ්ඤාන ධර්මයෝ කෙවලපරිපූර්ණ පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මවිශ්‍යාස ප්‍රකට කොට තිසත් නම් එ බදු ධර්මයෝ ඔහු විසින් අසන ලද්දහු ධරන ලද්දහු වචනයෙන් පරිචිත වූවාහු සිතීන් අනුප්‍රේක්ෂිත වූවාහු ප්‍රඥාවෙන් මොනොවට පිළිවිදියාහු වෙත්.

වහන්ස, මෙ මහණ කලණ මිතුරන් ඇතියේ කලණ යහළුවන් ඇතියේ කලණයන් කෙරෙහි නැඹුරු වීම් ඇතියේ වෙයි.

වහන්ස, මෙ මහණ සුවච්ඡාදය කරන ධර්මයන්ගෙන් සමන්වාගත වූයේ ක්ෂමා ඇතියේ අනුශාසනාව ප්‍රදක්ෂිණායෙන් ගන්නාසුලුයේ සුවච වෙයි.

වහන්ස, මෙ මහණ සමුම්සරුන්ගේ යම් ඒ කුදු මහත් කිං කරණියයෝ වෙත් නම් එහි දක්ෂ වූයේ අනලස් වූයේ තත්ත්වපායමිමාංසායෙන් සමන්වාගත වූයේ කරනුවට නිසි වෙයි, සංවිධානයට නිසි වෙයි.

වහන්ස, මෙ මහණ ප්‍රියසමුද්‍යහාර ඇතියේ අභිධර්මයෙහි අභිචිතයෙහි මහත් ප්‍රමොද ඇතියේ ධර්මකාම වෙයි.

වහන්ස, මෙ මහණ දළ වැර ඇතියේ ස්ථාම ඇතියේ දළ පැරකුම් ඇතියේ කුලභිධර්මයන්හි නො බැහු වීඝ්නවූර ඇතියේ වාස කරයි.

වහන්ස, මෙ මහණ අධිචිත්තයෙහි උපද්‍රව දිට්‍ර දූමියෙහි සුඛවිහරණ වූ සතරධ්‍යානයන් කැමැති සේ ලබනුයේ නිදුකින් ලබනුයේ විපුල කොට ලබනුයේ වෙයි.

වහන්ස, මෙ මහණ අනෙකවිධ පුච්චිවාසය සිහිකෙරෙයි, එ නම්: එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු -පෙ- මෙසේ ආකාර සහිතව උදෙසා සහිතව අනෙකවිධ පුච්චිවාසය සිහි කෙරෙයි.

අයං භතෙන භික්ඛු දිබ්බත වක්ඛුතා වීජුදොන අතික්කන්තමානුසංකෙන-පෙ- යථා කමමුපගෙ සතෙන පජානාති.

අයං භතෙන භික්ඛු ආසවානං බයා -පෙ-සච්ඡිකකවා උපසම්පජ්ජ විහරති.

යාතිමානි භතෙන භගවතා සඤ්ඤා ස්ඤාපදනානි භාසිතානි සංවිජ්ජන්ති, තානී ඉමස්ස භික්ඛුතො. අයං භික්ඛු එතෙසු සඤ්ඤාති ති.

සාධු සාධු සුභුති, තෙන භික්ඛු සුභුති ඉමිතා සදොන භික්ඛුතා ඤාදිං විහරෙය්‍යාසි. යද ව භික්ඛු ආකමෙය්‍යාසි තථාගතං දස්සනාය ඉමිතා ව සදොන භික්ඛුතා සදා උපසම්පජ්ජෙය්‍යාසි තථාගතං දස්සනායා ති.

11. 2. 5

මෙතතානිසංස සුතකං

මෙතතාය භික්ඛුවෙ වෙතොවිමුත්තියා ආසෙවිතාය භාවිතාය බහුලිකතාය යාතිකතාය වත්තකතාය අනුට්ඨිතාය පරිචිතාය සුසමාරඤාය-එකාදසානිසංසා පාටිකඛ්ඛා. කතමෙ එකාදස:

සුඛං සුපති, සුඛං පටිබුජ්ඣති, න පාපකං සුපිනං පසස්සති. මනුස්සානං පියො හොති, අමනුස්සානං පියො හොති, දෙවතා රක්ඛන්ති, නාසං අභි වා වීසං වා සසං වා කමති, තුවංච චිත්තං සමාධියති, මුඛවංශො ඛිප්පසිද්ධති, අසමමුලෙහා කාලං කරොති, උත්තරිං අප්පට්ඨිකිනෙතො බ්‍රහ්මලොකුපගො හොති.

මෙතතාය භික්ඛුවෙ වෙතොවිමුත්තියා ආසෙවිතාය භාවිතාය බහුලිකතාය යාතිකතාය වත්තකතාය අනුට්ඨිතාය පරිචිතාය සුසමාරඤාය ඉමෙ එකාදසානිසංසා පාටිකඛ්ඛාති.

වහන්ස, මෙ මහණ මිනිසා ඉක්ම පවත්නා විසුද්ධ වූ දිවැසින්... කම් වූ පරිදි යන සත්ත්වයන් දන්නේය.

වහන්ස, මෙ මහණ ආසුචක්ෂය යෙන්... පසක් කොට එයට පැමිණ වාස කරයි.

වහන්ස, සැදුහැකිය හුගේ යම් ඒ ශ්‍රද්ධාපදන කෙනෙක් භාගාවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දහු නම් ඔහු මෙ මහණ හට විද්‍යාමාන වෙත්. මෙ මහණ ද ඔවුන් තුළ පැනේ යි.

සුභුතියෙනි, මැනව, මැනවැ, සුභුතියෙනි, එ කරුණෙන් නෙපි මෙ සද්ධම්මික්ෂුහු සමග වාස කරව. සුභුතියෙනි, යම් කලෙක තෙපි තථාගතයන් දර්ශනය කරනු කැමැත්තහු නම් තථාගතයන් දක්නා පිණිස මේ සද්ධම්මික්ෂුහු සමග ම එළඹෙවයි.

11. 2. 5

මෙත්තානිසංස සූත්‍රය

මහණෙනි, ආසෙච්ඡ වූ භාවිත වූ බහුලිකෘත වූ යානිකෘත වූ වක්කුකෘත වූ අනුභූත වූ පරිච්ඡ වූ සුසමාරබ්බ වූ චෛත්‍රී වික්ඛම්බිකානි පිළිබඳ එකොළොස් අනුසස් කෙනෙක් කැමැති විය යුතුවහ: කවර එකොළොස් දෙනෙක යත්:

සුවසේ හෝනේ ය. සුවසේ පුබුදුනේ ය. ලාමක සාප්ප නො දක්නේ ය. මිනිස්නට ප්‍රිය වන්නේ ය. නො මිනිස්නට ප්‍රිය වන්නේ ය. දෙවියෝ රක්නා හ. ගිනි වේවයි විෂ වේවයි ගසනු වේවයි ඔහට නො වදනේ ය. වහා සිත සමාධියට යෙයි. මුඛපැහැ වෙසෙසින් පහදනේ ය. නො මුළු සිහි ඇතියේ කලුරිය කරනේ ය. මතුයෙහි මග පල නො පිළිවිදුනේ බබලෝ යනුයේ වෙයි.

මහණෙනි, ආසෙච්ඡ වූ භාවිත වූ බහුලිකෘත වූ යානිකෘත වූ වක්කුකෘත වූ අනුභූත වූ පරිච්ඡ වූ සුසමාරබ්බ වූ චෛත්‍රී වික්ඛම්බිකානිහුගේ මේ එකොළොස් අනුසස් කැමැති විය යුත්තාහු යි.

11. 2. 6

අට්ඨකතාගර සුතතං

එකං සමයං ආයඝමා ආනන්දෙ වෙසාලියං විහරති බෙලුව ගාමකෙ. තෙන බො පන සමයෙන දසමො ගහපති අට්ඨකතාගරො පාටලීපුත්තං අනුප්පන්නො හොති කෙනවි දෙව කරණියෙන. අථ බො දසමො ගහපති අට්ඨකතාගරො යෙන කුකකුටාරාමො යෙන අක්කකුරො භික්ඛු තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිත්වා තං භික්ඛුං එතදවොච: කහං නු බො හතෙන ආයඝමා ආනන්දෙ එතරහි විහරති? දසසනකාමා හි මයං හතෙන ආයඝමනං ආනන්දනි. එසො ගහපති ආයඝමා ආනන්දෙ වෙසාලියං විහරති බෙලුවගාමකෙ ති.

අථ බො දසමො ගහපති අට්ඨකතාගරො පාටලීපුත්තෙ තං කරණියං තීරෙත්වා යෙන වෙසාලි බෙලුවගාමකො යෙනායඝමා ආනන්දෙ තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිත්වා ආයඝමනං ආනන්දං අභිවාදෙත්වා එකමනං කිසිදි, එකමනං කිසිතෙනා බො දසමො ගහපති අට්ඨකතාගරො ආයඝමනං ආනන්දං එතදවොච:

“අත්ථි නු බො හතෙන ආනන්ද තෙන හගවතා ජානතා පසානා අරහතා සමමාසමුද්දෙන් එකධම්මො සම්මද්දකාමො යත් භික්ඛුනො අප්පමන්නස්ස ආකාපිනො පභිත්තස්ස විහරතො අවිමුක්තං වා වික්තං විමුච්චති. අපරිකම්මො වා ආසවා පරිකම්මං ගව්ඡන්ති, අනනුප්පන්නං වා අනුත්තරං යොගසෙකමං අනුපාපුණාති” ති.

අත්ථි බො ගහපති තෙන හගවතා ජානතා පසානා අරහතා සමමාසමුද්දෙන් එකධම්මො සම්මද්දකාමො යත් භික්ඛුනො අප්පමන්නස්ස ආකාපිනො පභිත්තස්ස විහරතො අවිමුක්තං වා වික්තං විමුච්චති. අපරිකම්මො වා ආසවා පරිකම්මං ගව්ඡන්ති, අනනුප්පන්නං වා අනුත්තරං යොගසෙකමං අනුපාපුණාති ති.

අට්ඨකතාගර සූත්‍රය

එක්සමයෙක්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ විසාලා නුවර බෙලුව ගමහි වාස කරත්. එකල්හි අට්ඨකතාගර වැසි දසම ගැහැව් කිසියම් කරණි හෙතෙසෙන් පාටලීපුත්‍රයට අනුප්‍රාප්ත වෙයි. ඉක්බිති අට්ඨකතාගර වැසි දසම ගැහැව් කුක්කුචාරාමයෙහි අන්‍යාතර මහණකු කරා එළඹියේ ය. එළඹ එ මහණහට තෙල සැලකළේය: වහන්ස, මේ කල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ කොහි වාස කෙරෙත් ද, වහන්ස, අපි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් දක්නා කැමැතියම්හ”යි. ගැහැවියෙනි, තෙල ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ වෙසාලියෙහි බෙලුව ගමහි වාස කෙරෙති යි.

ඉක්බිති අට්ඨකතාගර වැසි දසම ගැහැව් පාටලී පුත්‍රයෙහි එ කරණි නිමවා වෙසාලියෙහි බෙලුව ගමහි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් කරා එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් සකසා වැද එකත් පසෙක හිත. එකත්පස්ව හුන් අට්ඨකතාගර වැසි දසම ගහපති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට තෙල කීය:

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, ආසයානුසය දන්තා ඥෙය ධර්මය දක්නා අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් ධර්මයෙක්හි අප්‍රමාණ වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති ප්‍රතිතාත්ම ව වාසය කරන භික්ෂුහුගේ අවිමුක්ත වූ හෝ විනයය මිදේ නම් අපරික්ෂිණ වූ හෝ ආසුචයෝ පරික්ෂිණයට යෙන් නම් නො පැමිණියා වූ හෝ අනුක්‍රාම-යොගක්ෂෙමයට පැමිණේ නම් මොනොවට ප්‍රකාශ කරන ලද එ බඳු එක් ධර්මයක් ඇත්තේ දැයි?

ගැහැවියෙනි, යම් ධර්මයෙක්හි අප්‍රමාණ වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවාණය කෙරෙහි මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන භික්ෂුහුගේ අවිමුක්ත වූ හෝ විනයය මිදේ නම් පරික්ෂිණ නො වූ ආසුචයෝ හෝ පරික්ෂයට යෙන් නම් නො පැමිණියා වූ හෝ අනුක්‍රාමයොගක්ෂෙමයට පිළිවෙළින් පැමිණේ නම් ආසයානුසය දන්තා ඥෙයධර්මය දක්නා අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට දෙසන ලද එ බඳු එක ධර්මයක් ඇත් මැයි.

කතමො ව පන හතො ආනඤ්ඤා තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමාසමුද්ධෙත ඵකධමො සමදෙක්ඛාතො යත් භික්ඛුනො අපමනස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො අවිමුක්ඛො වා වික්ඛො මුච්චති අපරික්ඛිණො වා ආසවා පරික්ඛයං ගව්ඡන්ති, අනනුප්පන්නො වා අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති ති.

ඉධ ගහපති භික්ඛු විච්චෙව ඛාමෙහි විච්චෙ අකුසලෙහි ධමමෙහි සවිතක්ඛං සච්චාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉති පටිසංචිකති: “ඉදමපි ඛො පඨමං ඤානං අභිසංඛිතං අභිසංඝෙතමිති, යං ඛො පන කිඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඝෙතමිති තදනිච්චං නිරොධධම්මෙන්ති පජානාති. සො තත්ථ ධීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො වෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති, තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනඤ්ඤා පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති. තත්ථ පරිනිබ්බායී අනාවතතිධමො තස්මා ලොකා.

අයමපි ඛො ගහපති තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමාසමුද්ධෙත ඵකධමො සමදෙක්ඛාතො යත් භික්ඛුනො අපමනස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො අවිමුක්ඛො වා වික්ඛො විමුච්චති, අපරික්ඛිණො වා ආසවා පරික්ඛයං ගව්ඡන්ති, අනනුප්පන්නො වා අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

පුනවපරං ගහපති භික්ඛු විතක්ඛවිචාරානං වූපසමා අරඤ්ඤා සම්පසාදනං වෙනසො එකොදිභාවං අවිතක්ඛං අච්චාරං සමාධිජං පිති සුඛං දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති-පෙ-තතියං ඤානං-පෙ- චතුස්සං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉති පටිසංචිකති: ඉදමපි ඛො චතුස්සං ඤානං අභිසංඛිතං අභිසංඝෙතමිති, යං ඛො පන කිඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඝෙතමිති, තදනිච්චං නිරොධධම්මෙන්ති පජානාති. සො තත්ථ ධීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො වෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති, තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනඤ්ඤා පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බායී අනාවතතිධමො තස්මා ලොකා.

අයමපි ඛො ගහපති තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමාසමුද්ධෙත ඵකධමො සමදෙක්ඛාතො යත් භික්ඛුනො අපමනස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො අවිමුක්ඛො වා වික්ඛො විමුච්චති, අපරික්ඛිණො වා ආසවා පරික්ඛයං ගව්ඡන්ති, අනනුප්පන්නො වා අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, යම් ධර්මයෙකිනි අප්‍රමාණ වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවන් කෙරෙහි මෙහෙයු සිත් ඇතිව වාස කරන භික්ෂුහුගේ නො මිදුනා වූ හෝ සිත මිදේ නම් අපරික්ෂිණ වූ හෝ ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙන් නම් අනනුප්‍රාප්ත අනුක්‍රමයාගක්ෂෙමයට හෝ පැමිණේ නම් දන්තා වූ දක්තා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට දෙසන ලද ඒ එක ම ධර්මය කවරේ දැයි.

ගෑහැවිය, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුශල ධර්මයන්ගෙන් වෙන්ව ම සවිතර්ක වූ සවිචාර වූ විවෙකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාස කරයි. හේ මෙසේ නුවණින් සිතයි, මේ ප්‍රථමධ්‍යානය ද උපදවන ලද්දේ කල්පිත වේ. යම් කිසිවක් උපදවන ලද නම් කල්පිත නම් එය අනිත්‍යය නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇතියේ යයි දන්නේ ය. හේ ඒ ශමථ විද්ධිනා ධර්මයෙහි පිහිටියේ ආසුවයන්ගේ ක්ෂයට පැමිණෙයි ඉදින් ආසුවක්ෂයට නො පැමිණේ නම් එම (ශමථ විද්ධිනා) ධර්මාගයෙන් එම ධර්මනදියෙන් පඤ්චිධමරමභාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් ඔපපාතික වූයේ එහි පිරිනිවෙන සුලුයේ එලොවින් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇතියේ වෙයි.

ගෑහැවියෙනි, යම් ධර්මයෙකිනි අප්‍රමාණ වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන භික්ෂුහුගේ නො මිදුණු හෝ සිත මිදේ නම් අපරික්ෂිණ වූ හෝ ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙන් නම් අනනුප්‍රාප්ත වූ හෝ අනුක්‍රමයාගක්ෂෙමයට පැමිණේ නම් එබඳු මේ එක ම ධර්මය ද දන්තා වූ දක්තා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට දෙසන ලද්දේය.

ගෑහැවියෙනි, තවද මහණ විතර්ක විචාරයන්ගේ ව්‍යුපශමයෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි සම්ප්‍රසාදනය ඇති වික්‍රියාගේ එකඟ බව ඇති අවිතර්ක අවිචාර වූ සමාධියෙන් උපන්-ප්‍රීතිසුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාස කරයි... තෘතීයධ්‍යානයට... චතුර්ත්වධ්‍යානයට පැමිණ වාස කරයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකන්නේය. මේ චතුර්ත්වධ්‍යානය ද අභිසංස්කෘතය. අභිසංඝෙවනයිතය. යම්කිසිවක් අභිසංස්කෘත නම් අභිසංඝෙවනයිත නම් එය අනිත්‍යය, නිරොධසවභාව ඇතිය යි දන්නේ ය. හේ ඒ සමථවිද්ධිනා ධර්මයෙහි සිටියේ ආසුවක්ෂයට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුවක්ෂයට නො පැමිණියේ නම් එම ධර්මාගයෙන් එම ධර්මනදියෙන් පඤ්චිධමරමභාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් ඔපපාතික වූයේ එහි පිරිනිවනසුලු වූයේ එලොවින් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇතියේ වෙයි.

ගෑහැවියෙනි, යම් ධර්මයෙකිනි අප්‍රමාණ ව ආනාපි ව ප්‍රතිතාත්ම ව වාස කරන භික්ෂුහුගේ නො මිදුණු සිත හෝ මිදේ නම් අපරික්ෂිණ වූ ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙන් නම් අනනුප්‍රාප්ත වූ හෝ අනුක්‍රමයාගක්ෂෙමයට පැමිණේ නම් දන්තා වූ දක්තා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ එකම ධර්මය ද මොනොවට දෙසන ලදී.

පුතවපරං ගහපති භික්ඛු මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිඤා විහරති - තථා දුතියං - තථා තතියං - තථා චතුත්ථං - ඉති උඨමධො කිරියං සබ්බධි සබ්බත්තත්තාය සබ්බාවත්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපරේකින ඵරිඤා විහරති. සො ඉති පටිසංඝීකකිති: “අයමපි බො මෙත්තා වෙතො විමුත්ති අභිසංඛිතා අභිසංඝෙවනයිතා. යං බො පන කිංඤ්ඤි අභිසංඛිතං අභිසංඝෙවනයිතං, තදනිවචං තිරොධධම්මෙනී” පජානාති. සො තත්ථ ධීතො ආසවානං බයං පාපුණාති, නො වෙ ආසවානං බයං පාපුණාති, තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනඤ්ඤා පඤ්ඤානං ඕරම්භාගියානං සංඤ්ඤාප්පනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බායී අනාවත්ති-ධම්මො තස්මා ලොකා.

අයමපි බො ගහපති තෙන භගවතා ජානතා පසාදතා අරහතා සම්මාසම්මුද්ධෙන එකධම්මො සම්මදක්ඛානො යත් භික්ඛුනො අප්පමත්තස්ස ආත්‍යාපිනො පභිතත්තස්ස විහරතො අවිමුක්තං වා විත්තං විමුච්චති. අපරික්ඛිණො වා ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනන්තප්පනං වා අනුත්තරං යොගකෙකම්මං අනුපාපුණාති.

පුතවපරං ගහපති භික්ඛු කරුණාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- මුදිතා සහගතෙන වෙනසා -පෙ-උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිඤා විහරති. තථා දුතියං - තථා තතියං - තථා චතුත්ථං, ඉති උඨමධො කිරියං සබ්බධි සබ්බත්තත්තාය සබ්බාවත්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපරේකින ඵරිඤා විහරති. සො ඉති පටිසංඝීකකිති: අයමපි බො උපෙක්ඛා වෙතො-විමුත්ති අභිසංඛිතා අභිසංඝෙවනයිතා. යං බො පන කිංඤ්ඤි අභිසංඛිතං අභිසංඝෙවනයිතං තදනිවචං නිරොධධම්මෙනී පජානාති. සො තත්ථ ධීතො ආසවානං බයං පාපුණාති. නො වෙ ආසවානං බයං පාපුණාති. තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනඤ්ඤා පඤ්ඤානං ඕරම්භාගියානං සංඤ්ඤාප්පනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බායී අනාවත්තිධම්මො තස්මා ලොකා.

අයමපි බො ගහපති තෙන භගවතා ජානතා පසාදතා අරහතා සම්මාසම්මුද්ධෙන එකධම්මො සම්මදක්ඛානො යත් භික්ඛුනො අප්පමත්තස්ස ආත්‍යාපිනො පභිතත්තස්ස විහරතො අවිමුක්තං වා විත්තං විමුච්චති. අපරික්ඛිණො වා ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති අනන්තප්පනං වා අනුත්තරං යොගකෙකම්මං අනුපාපුණාති.

ගෑහැවියෙනි, තවද මහණ මෙන්සහගිය සිකිත් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙයි. එසේ ම දෙවන - එසේ ම තෙවන - එසේ ම සතරවන - මෙසේ උඩ යට සරස හැමතන්හි සඵාත්මතාවෙන් හැම ලොව විපුල වූ මහත්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ ව්‍යාබාධ රහිත වූ මෙන්සහගිය සිකිත් පතුරුවා වෙසෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකයි මේ මෙතො වෙතොවිමුක්තිය ද අභිසංඛත වෙයි. අභිසංඝෙතයින වෙයි. යම් කිසිවක් අභිසංඛත අභිසංඝෙතයින නම් එය අනිත්‍යය නිරොධධම් යයි. දන්නේ ය. හේ එහි සිටියේ ආසුචක්ෂයට පැමිණේ. ඉදින් ආසුචක්ෂයට නො පැමිණේ නම් එම ධර්මාගයෙන් එම ධර්මනැදියෙන් පඤ්චිධ ඔරමහාගිය සංයොජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් ඔපපාතික වූයේ එහි පිරිනිවෙන සුදු වූයේ එලොචින් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇතියේ වෙයි.

ගෑහැවියෙනි, යම් ධර්මයෙක්හි අප්‍රමාණ ව ආකාපි ව ප්‍රතිතාත්ම ව වාස කරන භික්ෂුහුගේ නොමිදුණු සිත හෝ මිදේ නම් අපරික්ෂිණ වූ හෝ ආසුචයෝ පරික්ෂයට යෙන් නම් අනනුප්‍රාප්ත වූ හෝ අනුතර යොගක්ෂෙමයට පැමිණේ නම් දන්තා වූ දක්තා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ එක ධර්මය ද මොනොවට දෙසන ලදි.

තවද ගෑහැවියෙනි, මහණ කුළුණු සහගිය සිකිත් ... මුදිතා සහගිය සිකිත්... උපෙක්ෂා සහගිය සිකිත් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙයි. එසේ දෙවන - එසේ තෙවන - එසේ සිවුවන - මෙසේ උඩ යට සරස හැම තන්හි සඵාත්මතාවයෙන් හැම ලොව විපුල වූ මහත්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ ව්‍යාබාධ රහිත උපෙක්ෂා සහගිය සිකිත් පතුරුවා වෙසෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සිතයි: මේ උපෙක්ෂාවිතවිමුක්තිය ද අභිසංඛත ය අභිසංඝෙතයින ය. යම් කිසිවක් වනාහි අභිසංඛත අභිසංඝෙතයින නම් එ අනිත්‍ය වෙයි නිරොධ ධර්ම වෙයි දන්නේ ය. හේ එහි සිටියේ ආසුචක්ෂයට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුචක්ෂයට නො පැමිණේ නම්, එම ධර්මාගයෙන් එම ධර්මනැදියෙන් පඤ්චිධ ඔරමහාගිය සංයොජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් ඔපපාතික වූයේ එහි පිරිනිවෙන සුදු වූයේ එ ලොචින් පෙරළා නො එන සුදු වූයේ වෙයි.

ගෑහැවියෙනි, යම් ධර්මයෙක්හි අප්‍රමාණ ව ආකාපි ව ප්‍රතිතාත්ම ව වාස කරන භික්ෂුහුගේ අවිමුක්ත වූ හෝ විතතය මිදේ නම්, අපරික්ෂිණ වූ හෝ ආසුචයෝ පරික්ෂයට යෙන් නම් අනනුප්‍රාප්ත වූ හෝ අනුතර යොගක්ෂෙමයට පැමිණේ නම්, දන්තා වූ දක්තා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ එක ධර්මය ද මොනොවට දෙසන ලද්දේය.

පුනව්‍යපරං ගහපති භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසසඤ්ඤානං අත්ථබ්බමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉති පටි සඤ්චිකඛිති: අයමපි ඛො ආකාසානඤ්ඤායතනසමාපතති අභිසංඛිතා අභිසංඤ්චනයිතං. යං ඛො පන කිඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනයිතං තද- නිච්චං නිරොධධම්මෙනා පජානාති. සො තත්ථ ධීතො ආසවානං බයං පාපුණාති. නො චෙ ආසවානං බයං පාපුණාති, තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනඤ්ඤා පඤ්චනං ඔරම්භාගියානං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා.

අයමපි ඛො ගහපති තෙන භගවතා ජානතා පසාදා අරහතා සම්මා සම්මුද්ධාන එකධම්මො සම්මදක්ඛානො යත්ථ භික්ඛුනො අප්පකතස්ස ආතාපිනො පභිත්තස්ස විහරතො අවිමුක්තං වා වික්තං විමුච්චති, අපරික්ඛිණං වා ආසවා පරික්ඛයං ගම්ඡන්ති, අනනුප්පන්නං වා අනුත්තරං යොගකෙඛම් අනුපාපුණාති.

පුනව්‍යපරං ගහපති භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති-පෙ-සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම නත්ථි කිඤ්චිති ආකිඤ්චිඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉති පටිසඤ්චිකඛිති: අයමපි ඛො ආකිඤ්චිඤ්ඤායතනසමාපතති අභිසංඛිතා අභිසංඤ්චනයිතං. යං ඛො පන කිඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනයිතං තදනිච්චං නිරොධ ධම්මෙනා පජානාති. සො තත්ථ ධීතො ආසවානං බයං පාපුණාති, නො චෙ ආසවානං බයං පාපුණාති, තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනඤ්ඤා පඤ්චනං ඔරම්භාගියානං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවත්ථිධම්මො තස්මා ලොකා.

අයමපි ඛො ගහපති තෙන භගවතා ජානතා පසාදා අරහතා සම්මාසම්මුද්ධාන එකධම්මො සම්මදක්ඛානො තත්ථ භික්ඛුනො අප්පකතස්ස ආතාපිනො පභිත්තස්ස විහරතො අවිමුක්තං වා වික්තං විමුච්චති, අපරික්ඛිණං වා ආසවා පරික්ඛයං ගම්ඡන්ති අනනුප්පන්නං වා අනුත්තරං යොගකෙඛම් අනුපාපුණාති.

තවද ගැහැවියෙහි, මහණ සභ්ප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවන්ගේ සමතික්‍රමණයෙන් ප්‍රතිසසංඥාවන්ගේ අසාංගමයෙන් නානාත්වසංඥාවන්ගේ අමනසිකාරයෙන් ‘ආකාශය අනන්තය’යි ආකාශානඤ්ඤායතනයට එළඹ වාස කරයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකයි: “මේ ආකාශානඤ්ඤායතනසමාපත්තිය ද අභිසංස්කෘත ය, අභිසංඤ්චිත ය, යම් කිසිවක් අභිසංඤ්චිත වේ නම්, අභිසංඤ්චිත වේ නම්, එ අනිත්‍ය ය, නිරොධ ධර්මය’යි දන්නේ ය. හේ එහි සිටියේ ආසුච්ඡයන්ගේ ක්ෂයට පැමිණේ. ඉදින් ආසුච්ඡයට නො පැමිණේ නම් එම ධර්මාගයෙන් එම ධර්මානුකූලයෙන් පඤ්චිධ ඔරමනාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් ඔපපාදක වූයේ එහි පිරිනිවේනසුලුයේ එලොවින් පෙරළා නො එන සුලුයේ වෙයි.

ගැහැවියෙහි, යම් ධර්මයෙකිහි අප්‍රමත ව ආනාපී ව ප්‍රතිතාත්ම ව වාසය කරන මහණහුගේ අවිමුක්ත හෝ සිත මිදේ නම්, අපරික්ෂිණ ආසුච්ඡයෝ හෝ පරික්ෂයට යෙන් නම්, අනනුප්‍රාප්ත වූ හෝ අනුකරයොගක්ෂෙමයට පැමිණේ නම් ආයයානුසය දන්නා සකලඥයමණ්ඩලය දක්නා අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ එ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙ එක ධර්මය ද මොනොවට දෙසන ලදී.

තවද ගැහැවියෙහි, මහණ සභ්ප්‍රකාරයෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනය සමතික්‍රම කොට ‘විඤානය අනන්තය’යි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට එළඹ වාසය කරයි සභ්ප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය සමතික්‍රම කොට ‘කිසිදු නැතැ’යි ආකිඤ්ඤායතනයට එළඹ වෙසෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකන්නේ ය: “මේ ආකිඤ්ඤායතන සමාපත්තිය ද අභිසංඤ්චිත ය, අභිසංඤ්චිත ය, යම් කිසිවක් අභිසංඤ්චිත ද අභිසංඤ්චිත ය, එ අනිත්‍ය ය නිරොධ ධර්මය’යි දන්නේ ය. හේ එහි සිටියේ ආසුච්ඡයට පැමිණේ. ඉදින් ආසුච්ඡයට නො පැමිණේ නම් එම ධර්මාගයෙන් එම ධර්මානුකූලයෙන් පඤ්චිධ ඔරමනාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් ඔපපාදක වූයේ එහි පිරිනිවේන සුලුයේ එ ලොවින් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇතියේ වෙයි.

ගැහැවියෙහි, යම් තැනෙක අප්‍රමත ආනාපී, ප්‍රතිතාත්ම ව වසන භික්ෂුහුගේ අවිමුක්ත හෝ විතය මිදේ නම්, අපරික්ෂිණ හෝ ආසුච්ඡයෝ පරික්ෂයට යෙන් නම්, අනනුප්‍රාප්ත හෝ අනුකරයොගක්ෂෙමයට පැමිණේ නම් දන්නා, දක්නා, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙ එක ධර්මය ද මොනොවට දෙසන ලදී.

එවං චුතෙන දසමො ගහපති අට්ඨකතාගරො ආයසමනං ආනන්දං එතදවොච; සෙය්‍යථාපි හතෙන ආනන්ද පුරිසො එකං නිධිමුඛං ගවෙසන්නා සකිදෙව එකාදස නිධිමුඛානි අධිගවෙජ්‍යා. එවමෙව බො අහං හතෙන එකං අමතඤ්ඤාං ගවෙසන්නා සකිදෙව එකාදසනං¹ අමතඤ්ඤාරානං අලුථං සවණාය. සෙය්‍යථාපි හතෙන පුරිසස්ස අගාරං එකාදසඤ්ඤාං, යො තස්මිං අගාරෙ ආදිත්තෙ එකමෙකෙනපි ඤාතොරෙන සකකුණෙය්‍ය අත්තානං සොඤ්ඤිං කාතුං.

එවමෙව බො අහං හතෙන ඉමෙසං එකාදසනං අමතඤ්ඤාරානං එකමෙකෙනපි අමතඤ්ඤාතොරෙන සකකුණිස්සාමි අත්තානං සොඤ්ඤිං කාතුං. ඉමෙ හි නාම හතෙන අඤ්ඤාතිස්සා ආචරියස්ස ආචරියධනං පරියෙසිස්සන්ති. කිං පනාහං ආයසමනො ආනන්දස්ස පුජං න කරිස්සාමිති.

අථ බො දසමො ගහපති අට්ඨකතාගරො වෙසාලිකඤ්ඤා පාටලි පුත්තකඤ්ඤා භික්ඛුසඬ්ඤා සන්තිපාතෙත්වා පණ්ණෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සහස්ථා සත්තපෙට්ඨි සම්පවාරෙසි. එකමෙකඤ්ඤා භික්ඛුං පච්චික දුස්සයුගෙන අවජාදෙසි ආයසමනඤ්ඤා ආනන්දං තිථිවරෙන. ආයසමනො ච ආනන්දස්ස පඤ්චසතං විහාරං කාරාපෙසිති.

11. 2. 7

ගොපාලක සුත්තං

එකාදසහි භික්ඛවෙ අබ්බෙහි සමනනාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං ඵාතිකතතුං.² කතමෙහි එකාදසහි. ඉධ භික්ඛවෙ ගොපාලකො න රූපඤ්ඤා භොති, න ලක්ඛණකුසලො භොති, න ආසාථිකං සාටෙතා³ භොති, න වණං පටිච්ඡාදෙතා භොති, න ධූමං කත්තා භොති. න තිස්සං ජානාති, න පිතං ජානාති, න වීරීං ජානාති, න ගොවරකුසලො භොති, අනවසෙසදෙහි ච භොති. යෙ තෙ උසහා ගොපිතරො ගොපරිනායකා තෙ න අතිරෙක පුජාය පුජෙත්වා භොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ එකාදසහි අබ්බෙහි සමනනාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං, ඵාතිකතතුං.²

1. එකාදස අමතඤ්ඤාරානි — මජ්ඣං.

3. සාරෙථා. —මජ්ඣං.

2. ඵාතිකතතුං, මජ්ඣං. ඵාතිකතතුං සත්ථා. P.T.S.

මෙසේ වදාළ කල්හි අට්ඨක නගර වාසී දසම ගෘහපති තෙම ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට තෙල කරුණ කීය: වහන්ස, ආනන්දයෙනි, යම් පරිදි එක් ම නිධිමුඛයක් සොයන පුරුෂයෙක් එක්වර ම එකොළොස් නිධිමුඛයන් ලබන්නේ ද, වහන්ස, එපරිදි ම මම එක් ම අමානඥාරයක් සොයනෙමි එක්වර ම එකොළොස් අමානඥාර කෙනකුත් සෙවුනට ලදිමි. වහන්ස, යම් පරිදි පුරුෂයකුහට එකොළොස් දෙරවු ඇති ගෘහයෙක් වේ නම්, හේ එ ගින්නෙන් ඇවිළූ ගත් එ ගෙහි එක් එක් දෙරකිනුදු තමහට සවිස්තිය කරනට හැකිවන්නේ ද,

වහන්ස, එ පරිද්දෙන් ම මම මේ එකොළොස් අමානඥාරයන් අතුරෙන් එක් එක් අමානඥාරයෙකිනුදු තමාහට සවිස්තිය කරනට හැකි වන්නෙමි. වහන්ස, මේ අත්තොටුවෝ ඇදුරුහට ආවායඨිධනය සොයා දෙන්නාහ. මම ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්හට කවර හෙයින් පූජා නො කරන්නෙමි දැයි.

ඉක්බිති අට්ඨක නගර වාසී දසම ගෘහපති තෙම විසල් පුර වැසි වූ ද පාටලීපුත්‍ර නිවාසී වූ ද භික්ෂු සඛ්ඛයා රැස් කරවා සියතින් ප්‍රණීතධායයෙන් හා භොජ්‍යයෙන් සන්තප්ත කෙළේ ය, සම්පවාරණය කෙළේ ය. එක් එක් මහණහට ප්‍රත්‍යෙක වස්ත්‍ර යුග්මයක් දින. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් තුන් සිවුරෙන් පිදී ය. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් සඳහා පන්සියක් අගනා විහාර ද කරවී ය යි.

11. 2. 7

ගොපාලක සූත්‍රය

මහණෙනි, එකොළොස් කරුණෙකින් සමන්වාගත ගොපලු තෙම ගොමණඛලය පරිහරණය කරනු පිණිස වඩනු පිණිස අභවා වෙයි. කවර එකොළොසෙකින් යත්: මහණෙනි, මේ ලොවහි ගොපලු කෙම (ගණන් විසින් හෝ පැහැ විසින්) රූපද නො වෙයි, ලක්ෂණ කුශල නො වේ. මැසි බිජු (ඉහඳ) ඉවත් නො කෙරෙයි. වණ පිළිසන් නොකරන්නේ වෙයි. (ගොවුදය වටා) ධූම නො කරනුයේ වෙයි. (සම හෝ විෂම) තීර්ථය නො දන්නේය, පැන්පිවහු නො දන්නේය, මං නො දන්නේය, (පසඤාභික වාර සත්‍යාභික වාර වශයෙන්) ගොවර කුසල නො වේ. නිරවශෙෂ කොට දෝනා සුලුයේ ද වෙයි, ගොපිතා ගොපරිනෙතා වූ යම් ඒ වෘෂභයෝ වෙත් නම් උන් අතිරෙක පූජායෙන් නො පුදනේ වෙයි. මහණෙනි, මේ එකොළොස් කරුණෙන් සමන්වාගත ගොපලු තෙම ගොමණඛල පරිහරණයට හෝ වඩන්නට නො කිසි වෙයි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එකාදසභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අභබ්බො ඉමසභි ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුල්භිං වෙසුලං ආපජ්ඣතුං. කතමෙහි එකාදසභි:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤා හොති. න ලක්ඛණකුසලො හොති, න ආසාධිකං සාධෙතා¹ හොති, න චණං පටිච්ඡාදෙතා හොති, න ධූමං කතතා හොති, න තිඤ්ඤං ජානාති, න පිතං ජානාති, න ගොවර කුසලො හොති. අනවසෙසදෙහි ව හොති. යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජිතා සංඝපිතරො සංඝපරිනායකා තෙ න අතිරේක-පුජාය පුජෙතා හොති.

1. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යං කිඤ්ඤි රූපං සබ්බං තං රූපං වන්තාරි මහාභුතාති වතුන්තඤ්ඤා මහාභුතානං උපාදය රූපනි යථාභුතං නප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤා හොති.

2. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ලක්ඛණකුසලො හොති; ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු, කම්ම ලක්ඛණො බාලො, කම්මලක්ඛණො පණ්ඩිතො^{*}ති යථාභුතං නප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ලක්ඛණකුසලොහොති.

3. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආසාධිකං සාධෙතා හොති; ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමවිතකකං අධිවාසෙති නප්පජහති න විනොදෙති න බ්‍යභ්ඤ්ඤා රොති න අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං බ්‍යාපාදවිතකකං අධිවාසෙති නප්පජහති න විනොදෙති න බ්‍යභ්ඤ්ඤා රොති න අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං විහිංසාවිතකකං අධිවාසෙති නප්පජහති න විනොදෙති න බ්‍යභ්ඤ්ඤා රොති, නු අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අධිවාසෙති නප්පජහති න විනොදෙති බ්‍යභ්ඤ්ඤා රොති න අනභාවං ගමෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආසාධිකං සාධෙතා හොති.

1. සාරෙතා - ම ඡ සං.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම එකොළොස් කරුණෙකින් සමන්වාගත මහණ මෙ ධර්ම චිත්තයෙහි වෘද්ධියට, විරුද්ධියට වෛපූර්‍යයට පැමිණීමට අහව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොස්කින යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ (මහාභූතරූප, උපාදයරූප විසින්) රූපඥ නො වෙයි. (බාලලක්ෂණ පණ්ඩිත ලක්ෂණ විසින්) ලක්ෂණ කුශල නොවෙයි. (කාමචිත්තර්කාදී) මක්ෂිකාණ්ඩ නො හරදනේ වෙයි. (ඉන්ද්‍රිය සංවර සංක්‍රියාත) ඉණ ප්‍රතිව්‍යාදන නො කරනුයේ වෙයි. (ධර්මදෙශනා සංක්‍රියාත) ධූම නො කරන්නේ වෙයි. (බහුශ්‍රැත සංවර සංක්‍රියාත) තීර්ථ නො දන්නේ වෙයි, (ධර්මාපසංහිත ප්‍රමොද සංක්‍රියාත) පීතය නො දන්නේය. (අරිඤ්චිමග නැමැති) විරිය නො දන්නේය. (සතිපට්ඨාන සංක්‍රියාත) ගොවර කුශල නො වේ. (ප්‍රතිග්‍රහණයෙහි මාත්‍රඥතා සංක්‍රියාත) මාත්‍ර නොදන්නා හෙයින් අනවසෙස දෙහි ද වෙයි. චිරරාත්‍රඥ චිරප්‍රමුඡිත, සංක්‍රියාත, සංක්‍රියාතවිනිශ්චය වූ යම් ඒ සංවර භික්ෂුහු වෙත් නම් ඔවුන් අතිරෙක පූජායෙන් නො පුදනුයේ වෙයි.

1. මහණෙනි, මහණ කෙසේ රූපඥ නො වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ යම්කිසි රූප වේ නම් එහැම රූප සතරමහා භූතය, සතරමහා භූතයන්ගේ උපාදය රූපයයි යථාභූතය නො දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ රූපඥ නො වේ.

2. මහණෙනි, මහණ කෙසේ ලක්ෂණයන්හි කුසල නො වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ “බාල තෙමේ කම් ලක්ෂණ කොට ඇත්තේය, පණ්ඩිත තෙමේ කම්ලක්ෂණ කොට ඇත්තේය”යි යථාභූතය නො දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ලක්ෂණ කුශල නො වේ.

3. මහණෙනි, කෙසේ මහණ (කාමචිත්තර්ක සංක්‍රියාත) මක්ෂිකාණ්ඩය පහ නො කරන්නේ වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ උපන් කාමචිත්තර්ක ඉවසනේය. දුරු නො කරන්නේය. පහ නො කරන්නේය. විගතාන්ත නො කරන්නේය. අභාවයට නො යවන්නේය. උපන් ව්‍යාපාද චිත්තර්කය ඉවසනේය. දුරු නො කරන්නේය, පහ නො කරන්නේය, විගතාන්ත නො කරන්නේය, අභාවයට නො යවන්නේය, උපන් විහිසා චිත්තර්කය ඉවසනේය, දුරු නො කරන්නේය, පහ නො කරන්නේය, විගතාන්ත නො කරන්නේය, අභාවයට නො යවන්නේය, උපනුපන් ලමු අකුසල් දහම් ඉවසනේය, දුරු නො කරන්නේය, පහ නො කරන්නේය විගතාන්ත නො කරන්නේය අභාවයට නො යවන්නේය මහණෙනි, මෙසේ මහණ මක්ෂිකාණ්ඩය පහ නො කරන්නේ වේ.

4. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න වණං පටිවජාදෙතා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා නිමිත්තග්ගාභී හොති අනුබ්‍යාඤ්ඤානග්ගාභී, 'යත්වාධිකරණමෙතං¹ චක්ඛුන්‍ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනොස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය න පටිපජ්ජති, න රක්ඛති චක්ඛුන්‍ද්‍රියං, චක්ඛුන්‍ද්‍රියෙ න සංවරං ආපජ්ජති.² යොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සානෙන ගඤ්ඤං සාධිඤ්ඤා -පෙ- ජීව්‍හාය රසං සාධිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං චුඤ්ඤා -පෙ- මනසාධමමං විඤ්ඤාය නිමිත්තග්ගාභී හොති අනුබ්‍යාඤ්ඤානග්ගාභී. යත්වාධිකරණමෙතං මනින්‍ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලාධම්මා අනොස්සවෙය්‍යං තස්ස සංවරාය න පටිපජ්ජති, න රක්ඛති, මනින්‍ද්‍රියං මනින්‍ද්‍රියෙ සංවරං නාපජ්ජති. එවං භික්ඛවෙ භික්ඛු න වණං පටිවජාදෙතා හොති.

5. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ධුමං කතතා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු න යථාසුතං යථාපරියත්තං ධම්මං වික්ඛාරෙන පරෙසං දෙසෙතා හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ධුමං කතතා හොති.

6. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න තිස්සං ජානාති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු බහුසුත්තා ආගතාගමා ධම්මධරා විනයධරා මාතිකාධරා, තෙ කාලෙත කාලං උපසංකම්ඤ්වා න පරිපුරුන්ති, න පරිපඤ්ඤාති, 'ඉදං භතෙන කථං, ඉමස්ස කො අත්‍යෝගී? තස්ස තෙ ආයඤ්ඤානො අවිචිට්ඨෙඤ්ඤා ච විචරන්ති, අනුක්ඛානීකතඤ්ඤා න උත්තානීකරොග්ගා. අනෙකච්චිතෙසු ච කඛබාධානියෙසු ධම්මෙසු කඛබං න පටිවිනොදෙත්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න තිස්සං ජානාති.

7. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න පිතං ජානාති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු නවාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ දෙසියමානෙ න ලහති අත්ථවෙදං, න ලහති ධම්මවෙදං, න ලහති ධම්මප්‍රසංගිතං පාමුජ්ජං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න පිතං ජානාති.

8. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න චිට්ඨං ජානාති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං යථාභූතං නාපජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න චිට්ඨං ජානාති.

1. යත්වාධිකරණමෙතං-සිමු

2. චක්ඛුන්‍ද්‍රියෙ සංවරං නාපජ්ජති-මජ්ඣං.

4. මහණෙනි, කෙසේ මහණ ඉණය නො පිළියන් කරනුයේ වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ ඇසින් රු දෑක නිමිති ගන්නා සුදුසු අනුවාඤ්ඤා ගන්නා සුදුසු වෙයි. යම් හෙයකින් වක්ඝුරිඤ්ඤා අසංවාත කොට වාස කරන තෙල පුහුල් කරා අභිධ්‍යා දොම්නසා සංඛ්‍යාත ලමු අකුසල් දහම්හු ලුහුබදනාහු නම් ඔහුගේ සංවරය පිණිස නො පිළිපදනේය, වක්ඝුරිඤ්ඤා නො රක්තේ ය. වක්ඝුරිඤ්ඤායෙහි සංවරයට නො පැමිණේ. ශ්‍රෝත්‍රයෙන් ශබ්ද අසා... ස්‍රාණයෙන් ගඳ අසා... ජිහ්වායෙන් රස විඳ... කයින් ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යය පැහැස... මනසින් ධර්මරමණය දැන නිමිති ගන්නා සුදුසු අනුවාඤ්ඤා ගන්නා සුදුසු වෙයි. යම් හෙයකින් මනිඤ්ඤා අසංවාත කොට වාස කරන තෙල පුහුල් කරා අභිධ්‍යා-දොම්නසා සංඛ්‍යාත ලමු අකුසල් දහම්හු ලුහුබදනාහු නම් එ සංවරය පිණිස නො පිළිපදනේ ය, මනිඤ්ඤා නො රක්තේ ය, මනිඤ්ඤායෙහි සංවරයට නො පැමිණේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ඉණ ප්‍රතිපාදන නො කරන්නේ වේ.

5. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ (ධර්මදෙශනා සංඛ්‍යාත) ධූම නො කරන්නේ වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ ඇසු පරිදි පිරිවැහු පරිදි ධර්මය විතර විසින් පරහට නො දෙසනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ධූම නො කරනුයේ වෙයි.

6. මහණෙනි, කෙසේ මහණ (බහුශ්‍රැත සංඛ්‍යාත) තීර්ථය නො දන්තේ වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ ආගතාගම ඇති ධර්මධර විනයධර මාතිකාධර යම් ඒ තෙර මහණහු වෙත් ද ඔවුන් කරා කලින් කල එළඹ පරිපාව්‍යා නො කෙරෙයි. පරිප්‍රශ්න නො කෙරෙයි: “වහන්ස, මේ කෙසේ ද මේ භාෂිතයාගේ අර්ථ කවරේ ද”යි, ඔහට ඒ ආයුෂ්මත්හු අවිවාත අර්ථය ද විවාත නො කෙරෙත්. අප්‍රකට අර්ථය ද ප්‍රකට නො කෙරෙත්, අනෙකවිධ සැක කටයුතු දහම් විසාහි සැක දුරු නො කෙරෙත් මහණෙනි, මෙසේ මහණ තීර්ථ නො දන්තේය.

7. මහණෙනි, කෙසේ මහණ පිතය නො දන්තේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ තථාගත ප්‍රවිදිත ධර්ම විනය දෙසනු ලබන් ම අර්ථවේද නො ලබනේ ය. ධර්මවේද නො ලබනේ ය. ධර්මාපසංහිත ප්‍රමොදය නො ලබනේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පිතය නො දන්තේය.

8. මහණෙනි, කෙසේ නම්, මහණ වීරිය නො දන්තේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ අරිඅට්ඨිමග යථාභූත කොට නො දන්තේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වීරිය නො දන්තේය.

9. කථංඤ්ඤා භික්ඛාවෙ භික්ඛු න ගොවරකුසලො හොති; ඉධ භික්ඛාවෙ භික්ඛු වක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ යථාභූතං නප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛාවෙ භික්ඛු න ගොවරකුසලො හොති.

10. කථංඤ්ඤා භික්ඛාවෙ භික්ඛු අනවසෙසදෙහී හොති; ඉධ භික්ඛාවෙ භික්ඛු සද්ධා ගහපතිකා අභිභවත්ථං පවාරෙන්නී වීචරපිණ්ඩපාතසෙනාසනා-ගිලානපච්චයගෙසජ්ජපරික්ඛාරෙන. තත්ථ භික්ඛු මහං න ජානාති පටිගහනාය, එවං ඛො භික්ඛාවෙ භික්ඛු අනවසෙසදෙහී හොති.

11. කථංඤ්ඤා භික්ඛාවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා වීරපබ්බජිතා සංඝ පිතරො සංඝපරිනායකා, තෙ න අතිරෙක පුජාය පුජෙතා හොති. ඉධ භික්ඛාවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා වීරපබ්බජිතා සංඝපිතරො සංඝපරිනායකා, තෙසු න මෙඝ්ඤං කායකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙච රහො ව න මෙඝ්ඤං වච්චකම්මං - න මෙඝ්ඤං මනොකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙච රහො ව. එවං ඛො භික්ඛාවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා වීරපබ්බජිතා සංඝපිතරො සංඝපරිනායකා, තෙ න අතිරෙක පුජාය පුජෙතා හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛාවෙ එකාදසහි ධර්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු අභබ්බො ඉමස්මිං ධර්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙසුලුං ආපජජිතුං.

එකාදසහි භික්ඛාවෙ අබ්බෙහි සමනනාගතො ගොපාලකො භබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං, එනිකත්තුං, කතමෙහි එකාදසහි: ඉධ භික්ඛාවෙ ගොපාලකො රුපඤ්ඤා හොති. ලක්ඛණකුසලො හොති, ආසාදිකං සාවෙනා හොති, වණං පටිවජාදෙනා හොති, ධූමං කන්තා හොති, තිස්සං ජානාති, පිතං ජානාති, වීජීං ජානාති, ගොවරකුසලො හොති, සාවසෙසදෙහී හොති, යෙ තෙ උසහා ගොපිතරො ගොපරිනායකා, තෙ අතිරෙක පුජාය පුජෙතා හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛාවෙ එකාදසහි අබ්බෙහි සමනනාගතො ගොපාලකො භබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං, එනිකත්තුං.

එවමෙව ඛො භික්ඛාවෙ එකාදසහි ධර්මෙහි සමනනාගතො භික්ඛු භබ්බො ඉමස්මිං ධර්ම විනයෙ වුද්ධිං විරුළුහිං වෙසුලුං ආපජජිතුං කතමෙහි එකාදසහි:

9. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ගොවර කුශල නො වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ සිවුසිවටත් යථාභූත කොට නො දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ගොවර කුශල නො වේ.

10. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අනවශෙස දෙහි වේය යත්: මහණෙනි, සැදහැනි ගිහියෝ මෙ සස්තෙනි මහණහු ඉදිරියට එළවා විවර පිණිඛපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෞෂ්‍ය පරිෂ්කාරයෙන් පවරත්. මහණෙනි, එහිලා මහණ පිළිගැනුමට මාත්‍ර නො දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අනවශෙස දෙහි වෙයි.

11. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ යම් ඒ විරරාත්‍රඥ විරප්‍රවුපිත සංඝපිතා වූ සංඝපරිනායක වූ සංචාරි භික්ෂූහු වෙත් නම් ඔවුන් අතිරෙකපුජායෙන් නො පුදනේ වේය යත් මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ යම් ඒ විරරාත්‍රඥ විරප්‍රවුපිත සංඝපිතා වූ සංඝපරිනායක වූ සංචාරි භික්ෂූහු වෙත් නම් ඔවුන් කෙරෙහි මෛත්‍රීකායකමීය හමුයෙහි හා නො හමුයෙහින් නො එළවනේ ය. මෛත්‍රීවාක්‍ෂමීය නො ම එළවනේ ය ... මෛත්‍රීමත:කමීය හමුයෙහි හා නො හමුයෙහි නො එළවනේ ය. මහණෙනි, මෙසේ වනාහී මහණ යම් ඒ විරරාත්‍රඥ විරප්‍රවුපිත සංඝපිතා වූ සංඝපරිනායක වූ සංචාරි භික්ෂූහු වෙත් නම් ඔවුන් අතිරෙක පුජායෙන් නො පුදන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මේ එකොළොස් කරුණින් සමන්වාගත මහණ මෙ ධර්මිනියෙහි වෘද්ධියට විරුද්ධියට විපුලතියට පැමිණෙන්නට අභව්‍ය වේ.

මහණෙනි, එකොළොස් කරුණෙකින් සමන්වාගත ගොපලු ගොමණ්ඩල පරිහරණයට හා වඩනට භව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොස්කීන යත්: මහණෙනි, මෙලොවහි ගොපලු රූපඥ වෙයි. ලක්ෂණ කුශල වෙයි. මක්ෂිකාණ්ඩ දුරු කරනුයේ වෙයි. වණ පිළියන් කරනුයේ වෙයි. දුම් කරනුයේ වෙයි. පිනය දන්නේය. විටිය දන්නේය. ගොවරකුශල වෙයි. සාවශෙෂදෙහි වෙයි. ගොපිතා වූ ගොපරිනෙතා වූ යම් ඒ වෘෂභයෝ වෙත් නම් උන් අතිරෙකපුජායෙන් පුදනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ එකොළොස් කරුණින් සමන්වාගත ගොපලු ගොමණ්ඩල පරිහරණයට හා වර්ධනයට භව්‍ය වෙයි.

මහණෙනි, එ පරිදි ම එකොළොස් කරුණින් සමන්වාගත මහණ මෙ ධර්මිනියෙහි වෘද්ධියට විරුද්ධියට විපුලභාවයට පැමිණීමට භව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොස් කරුණිනුයත්:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති ලක්ඛණ කුසලො හොති, ආසාටිකං සාටෙතා හොති, චණං පටිච්ඡාදෙනා හොති, ධූමං කන්තා හොති, තිත්ථං ජානාති, පීතං ජානාති, ගොවරකුසලො හොති, සාවසෙසදෙහී හොති, යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රක්තඤ්ඤා විරපබ්බජිතා සංඝපිතරො සංඝපටිනායකා, තෙ අතිරෙකපුජාය පූජෙතා හොති.

1. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යං කිඤ්චි රූපං සබ්බං තං රූපං චන්තාරි මහාභූතානි, චතුත්තඤ්ඤා මහාභූතානං උපාදය රූපඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති.

2. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ලක්ඛණ කුසලො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු 'කම්මලක්ඛණො ඛාලො, කම්මලක්ඛණො පණ්ඩිතො'ති යථාභූතං පජානාති, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ලක්ඛණකුසලො හොති.

3. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසාටිකං සාටෙතා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමචිතකකං නාධිවාසෙති පජ්භති විනොදෙති බ්‍යානති කරොති, අනභාවං ගමෙති, උප්පන්නං ව්‍යාපාද විතකකං -පෙ- උප්පන්නං විහිංසා විතකකං -පෙ- උප්පන්නප්පන්නෙ පාපකො අකුසලෙ ධම්මෙ නාධිවාසෙති පජ්භති විනොදෙති බ්‍යානතිකරොති අනභාවං ගමෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසාටිකං සාටෙතා හොති.

4. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු චණං පටිච්ඡාදෙනා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තභාවාහි හොති, නානුබ්‍යඤ්ඤානාහි යත්වාධිකරණමෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසං චූතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අභාවස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. යොතෙන සඤ්ඤා සුත්වා -පෙ- සානෙන ගතං සාධිත්වා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිත්වා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤානං නිමිත්තභාවාහි හොති, නානුබ්‍යඤ්ඤානාහි යත්වාධිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසං චූතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අභාවස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු චණං පටිච්ඡාදෙනා හොති.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ රූපඥ වෙයි, ලක්ෂණ කුශල වෙයි, මක්ෂිකාණ්ඩ දුරලනුයේ වෙයි, චූෂප්‍රතිව්‍යාදනය කරනුයේ වෙයි, දුම කරනුයේ වෙයි, තිත්තීය දන්තේය, පිතය දන්තේය, ගොවරකුශල වෙයි, සාවශෙෂදෙහි වෙයි, විරරාත්‍රඥ - විරප්‍රච්ඡිත-සංකපිතා - සංකපරිනායක යම් ඒ සාවිර භික්ෂුහු වෙත් නම් ඔවුන් අතිරෙක පුජායෙන් පුදන්නේ වෙයි.

1. මහණෙනි, කෙසේ මහණ රූපඥ වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ යමකිසි රූප වේ නම් එ හැම රූප සතරමහාභූතය, සතරමහාභූතයන්ගේ උපාදය රූපය යි යථාභූතව දන්තේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ රූපඥ වෙයි.

2. මහණෙනි, කෙසේ මහණ ලක්ෂණකුශල වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ “බාලයා කම්මලක්ෂණ කොට ඇත්තේ ය, පණ්ඩිතයා කම්මලක්ෂණ කොට ඇත්තේ ය” යි යථාභූතය දනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ලක්ෂණ කුශල වෙයි.

3. මහණෙනි, කෙසේ මහණ මක්ෂිකාණ්ඩ දුරලනුයේ වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ උපන් කාමචිත්තර්කය නො ඉවසයි. පහකෙරෙයි, දුරලයි, විගතාන්ත කරයි, අභාවයට යවයි. උපන් ව්‍යාපාදචිත්තර්කය ... උපන් විභිංසාචිත්තර්කය ... උපනුපන් ලමු අකුසල් දහම් නො ඉවසයි, හැරලයි, පහ කෙරෙයි, විගතාන්ත කරයි, අභාවයට යවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ මක්ෂිකාණ්ඩ දුරලන්නේ වෙයි.

4. මහණෙනි, කෙසේ මහණ වණ පිළිසන් කරන්නේ වේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ ඇසින් රූපයක් දැක නිමිති නොගන්නා සුදුසු අනුවාසන නො ගන්නා සුදුසු වෙයි. යමක් හෙතුකොට ගෙන වක්ෂුරිඤ්ඤය අසංවාත කොට වාසය කරන තෙල පුභුල් කරා අභිධ්‍යාදොමිනස්ස සංඛ්‍යාත ලාමක අකුශලධර්මයෝ ලුහුබඳනාහු නම් එ අවුරනු සඳහා පිළිපදන්නේය. වක්ෂුරිඤ්ඤය රක්තේය. වක්ෂුරින්ද්‍රියෙහි සංවරයට පැමිණේ, ශ්‍රෝතයෙන් ගබ්ද අසා ... ස්‍රාණයෙන් ගත අසා ... ජිහ්වායෙන් රස විඳ ... කයින් ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යය පැහැස ... මනසින් ධර්මාලංචනය දැන තිමිති නොගන්නා සුදුසු වෙයි, යමක් හෙතුකොට ගෙන මහින්ද්‍රියය අසංවාත කොට වාසය කරන තෙල පුභුල් කරා අවිද්‍යා දොමිනස්ස සංඛ්‍යාත ලාමක අකුශලධර්මයෝ ලුහුබඳනාහු නම් එ අවුරනු සඳහා පිළිපදන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වණ පිළිසන් කරනුයේ වෙයි.

5. කථංකථා භික්ඛවෙ භික්ඛු ධූමං කතො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යථා සුතං යථාපරියතං ධම්මං විජාරෙන පරෙසං දෙශෙතා හොති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධූමං කතො හොති.

6. කථංකථා භික්ඛවෙ භික්ඛු තිස්සං ජානාති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු බ්‍රහ්මස්තා ආගතාගමා ධම්මධරා විනයධරා මානිකාධරා, තෙ කාලෙන කාලං උපසංකම්භා පරිපුල්ඡති, පරිපඤ්ඤති, ‘ඉදං භතො කථං ඉමස්ස කො අපො’ති, තස්ස තෙ ආයස්සතො අවිච්චකෙඤ්ච විචරන්තී, අනුත්තරානිකතංකථා උත්තරානි කරොන්ති, අනෙකවිභික්ඛෙසු ච කඛායානියෙසු ධම්මෙසු කඛං පටිවිනොදෙන්ති, එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු තිස්සං ජානාති.

7. කථංකථා භික්ඛවෙ භික්ඛු පීතං ජානාති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු තථාගතස්සවේදිනෙ ධම්ම විනයෙ දෙසියමානෙ ලහති අත්ථවේදං ලහති ධම්මවේදං, ලහති ධම්මපසංහිතං පාමොජ්ජං. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු පීතං ජානාති.

8. කථංකථා භික්ඛවෙ භික්ඛු වීරීං ජානාති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨබ්බිකං මඤ්ඤං යථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු වීරීං ජානාති.

9. කථංකථා භික්ඛවෙ භික්ඛු ගොවරකුසලො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ යථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ගොවරකුසලො හොති.

10. කථංකථා භික්ඛවෙ භික්ඛු සාවසෙසද්දෙහී හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ඤා ගහපතිකා අභිච්ඡං පචාරෙන්තී විචර පිණ්ඩපාත සෙනාසන ගිලානසාවරිය හෙසජ්ජ පරික්ඛාරෙන. තත්‍ර භික්ඛු මඤ්ඤං ජානාති පටිඤ්ඤානාය. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු සාවසෙසද්දෙහී හොති.

11. කථංකථා භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා විර-
ප්‍රබ්බජිතා සංඝපිතරො සංඝපරිනායකා තෙ අතිරෙකපුජාය පූජෙතා හොති,

5. මහණෙනි, කෙසේ මහණ ධූම කරන්නේ වේය යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ ඇසු පරිදි පිරිවැහු පරිදි ධර්මය විහාර විසින් පරහට දෙයන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ධූම කරන්නේ වෙයි.

6. මහණෙනි, කෙසේ මහණ තීර්ථ දන්නේද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ ආගතාගම ඇති ධර්මධර විනයධර මාතෘකාධර යම් ඒ බහුශ්‍රැත භික්ෂුහු වෙත්ද, ඔවුන් කරා එළඹ කලින් කල පරිපාච්ඡා කරයි. පරිප්‍රශ්න කරයි, 'වහන්ස, මෙ කෙසේද? මෙ භාෂිතයාගේ අර්ථ කවරේද?' යි. ඒ ආයුෂ්මත්හු ඔහට අවිවාක වූ අර්ථය විවාක කරත්, අප්‍රකටාර්ථය ප්‍රකඳ කරත්. නානාවිධ සැකකටයුතු ධර්මයන් කෙරෙහි සැක දුරලත්. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තීර්ථය දන්නේය.

7. මහණෙනි, කෙසේ මහණ පිතය දන්නේය යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ තථාගතප්‍රවිදිත ධර්මවිනය දෙසන ලබන කල්හි අර්ථ-වෙදය ලබන්නේය, ධර්මවෙදය ලබන්නේය, ධර්මොපනිශ්චිත ප්‍රමොදය ලබන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පිතය දන්නේය.

8. මහණෙනි, කෙසේ මහණ වීරිය දන්නේය යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ අරිඅට්ඨමග යථාභූත කොට දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වීරිය දන්නේය.

9. මහණෙනි, කෙසේ මහණ ගොවරකුශල වේය යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ සිවු සිව්වන් යථාභූත කොට දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ගොවරකුශල වෙයි.

10. මහණෙනි, කෙසේ මහණ, සාවසෙසදෙහි වේය යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණහු සැදහැනි ගෙහෙවියෝ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පය බෙහෙත් පිරිකරින් එළවා පවරත්. එහිලා මහණ පිළිගැනීමට මාත්‍ර දන්නේය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සාවසෙසදෙහි වෙයි.

11. මහණෙනි, කෙසේ මහණ චිරරාත්‍රඤ චිරප්‍රපුජිත සඤ්ඤා සඤ්ඤා-පරිනායක යම් ඒ තෙරමහණහු වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරෙක පුජායෙන් පුදන්නේය යත්:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤ විරපබ්බජිතා සංඝපිතරො සංඝපරිනායකා තෙසු මෙත්තං කායකම්මං පච්චුප්පට්ඨාපෙති ආචී වෙව රහො ව මෙත්තං වචිකම්මං. -පෙ- මෙත්තං මනොකම්මං පච්චු ප්පට්ඨාපෙති ආචී වෙව රහො ව. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤ විරපබ්බජිතා සංඝපිතරො සංඝපරිනායකා තෙ අතිරෙක පුජාය පුජෙතා හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ එකාදසහි ධර්මෙහි සමනතාගතො භික්ඛු හබ්බො ඉමඤ්ඤ ධර්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙසුලුං ආපජජිතුන්ති.

11. 2. 8

පඨම සමාධි සූතතං.

[සාවකී]

අථ බො සම්මහුලා භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසංකම්මස්ස උපසංඝමිත්තා හගවන්තං අභිධාදෙතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා බො තෙ භික්ඛු හගවන්තං එතදවොචු:

සීයා නු බො හත්තෙ භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ඨාගො යථා නෙව පඨවියං පට්ඨිසඤ්ඤී අස්ස, න ආපස්මී ආපොසඤ්ඤී අස්ස, න තෙජස්මී තෙජොසඤ්ඤී අස්ස, න වායස්මී වායොසඤ්ඤී අස්ස, න ආකාශානඤ්ඤායතනෙ ආකාශානඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අස්ස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අස්ස, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අස්ස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අස්ස, න ඉධ ලොකෙ ඉධලොක සඤ්ඤී අස්ස, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤී අස්ස, යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වාපි න සඤ්ඤී අස්ස, සඤ්ඤී ව පන අස්සාති?

සීයා භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ඨාගො යථා නෙව පඨවියං පට්ඨිසඤ්ඤී අස්ස -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වාපි න සඤ්ඤී අස්ස, සඤ්ඤී ව පන අස්සාති.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ විරරාත්‍රඥ වූ විරප්‍රවෘත්ත වූ සංකපිතා වූ සංකපරිනායක වූ යම් ඒ සංවීර භික්ෂුහු වෙත් නම් ඔවුන් කෙරෙහි මෛත්‍රීකායකම්ය හමුයෙහි ද නොහමුයෙහි ද එළවයි. මෛත්‍රීවාක්කම් ... මෛත්‍රීමනාකම් හමුයෙහි ද නො හමුයෙහි ද එළවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ විරරාත්‍රඥ විරප්‍රවෘත්ත සංකපිතා සංකපරිනායක යම් ඒ සංවීර භික්ෂුහු වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරෙකපුරායෙන් පුදන්තේ වෙයි.

මහණෙනි, මෙ එකොළොස් කරුණින් සමන්වාගත මහණ මෙ ධර්මිනායෙහි වෘද්ධියට, විරුසියට විපුලභාවයට පැමිණෙන්නට භව්‍ය වෙයි.

11. 2. 8

පට්ඨ සමාධි සූත්‍රය

එකල්හි බොහෝ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් එ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළහ;

වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් පාටිච්ඡයෙහි පාටිච්ඡංඥා ඇති නො වේ නම් අප්භි අප්ඝංඥා ඇති නොවේ නම්, තෙජස්සි තෙජස්ඝංඥා ඇති නො වේ නම්, වායුයෙහි වායුඝංඥා ඇති නොවේ නම්, ආකාසානඤ්චායතනයෙහි ආකාසානඤ්චායතනසංඥා ඇති නොවේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්චායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්චායතනසංඥා ඇති නොවේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නො වේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඥා ඇති නොවේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඥා ඇති නොවේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඥා ඇති නොවේ නම්, යම් මේ ප්‍රාජ්න වූ පයෙඝිමිත වූ මනසින් අනුවච්චිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤානයෙක් ඇත්ද, එහිදු සංඥා ඇති නො වේ නම්, සංඥා ඇතියේත් වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ දැයි?

මහණෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පාටිච්ඡයෙහි පාටිච්ඡංඥා ඇති නොවේ නම් .. යම් මේ ප්‍රාජ්න පයෙඝිමිත මනසින් අනුවච්චිත දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤානයෙක් ඇත් ද එහිදු සංඥා නැතියේ වේ නම්, සංඥා ඇතියේත් වේ නම් මහණහට එ බඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේය යි.

යථා කථං පන හතෙක සියා හික්ඛුතො තථා රූපො සමාධිපට්ඨානො
 යථා නෙව පඨවියං පඨවියඤ්ඤී අසං -පෙ- යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං
 විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා තත්ත්වාපි න සඤ්ඤී අසං,
 සඤ්ඤී ච පන අසංඝාති?

ඉධ හික්ඛවෙ හික්ඛු ඵලං සඤ්ඤී හොති: “ඵතං සතතං ඵතං පඨිතං
 යදිදං සබ්බසංඛාර සමථො සබ්බපට්ඨපට්ඨිත්ථසංගො තණ්හකකියො විරාගො
 නිරෝධො නිබ්බානන්තී”. ඵලං ඛො හික්ඛවෙ සියා හික්ඛුතො තථා රූපො
 සමාධිපට්ඨානො යථා නෙව පඨවියං පඨවියඤ්ඤී අසං න ආපසම්.
 ආපොසඤ්ඤී අසං, න තෙජසම්. තෙජො සඤ්ඤී අසං, න වායසම්.
 වායොසඤ්ඤී අසං, න ආකාශානඤ්ඤායතනෙ ආකාශානඤ්ඤායතන
 සඤ්ඤී අසං, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසං, න
 ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසං, න නෙවසඤ්ඤානා
 සඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසං, න ඉධලොකෙ
 ඉධලොකසඤ්ඤී අසං, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤී අසං, යමිදං
 දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වාපි
 න සඤ්ඤී අසං, සඤ්ඤී ච පන අසංඝාති.

11. 2. 9

දුතිය සමාධි-සුතතං.

[සාවස්ථී]

තත්‍ර ඛො භගවා හික්ඛු ආමනෙහි හික්ඛවොති. හදනෙති තෙ හික්ඛු
 භගවතො පව්වසෙසාසු. භගවා එතදවොච:

සියා නු ඛො හික්ඛවෙ හික්ඛුතො තථා රූපො සමාධිපට්ඨානො යථා
 නෙව පඨවියං පඨවියඤ්ඤී අසං, න ආපසම්. ආපොසඤ්ඤී අසං, න
 තෙජසම්. තෙජොසඤ්ඤී අසං, න වායසම්. වායොසඤ්ඤී අසං, න ආකාශා
 නඤ්ඤායතනෙ ආකාශානඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසං, න විඤ්ඤාණඤ්ඤා-
 යතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසං, න ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසං, න
 නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අසං, න
 ඉධලොකෙ ඉධලොකසඤ්ඤී අසං, න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤී අසං, යමිදං
 දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වාපි
 න සඤ්ඤී අසං, සඤ්ඤී ච පන අසංඝාති?

වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤා නොමැති වේ නම් ... යම් මේ ප්‍රාප්ත, පයෙඝිමිත, සිතීන් අනුච්චරිත දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් ඇත් ද, එහිදු සංඤා නැතියේ වේ නම්, සංඤා ඇතියේත් වේ නම් මහණහට කෙසේ නම් එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ දැයි?

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනහි මහණ මෙබඳු සංඤා ඇතියේ වෙයි; ‘‘යම්බඳු මේ සර්වසංස්කාරයන්ගේ ශමථයෙක්, සර්වොපධීන්ගේ ප්‍රතිනිෂේධයෙක් තෘෂණාක්ෂයයෙක් විරාගයෙක් නිරෝධයෙක් නිර්වාණයෙක් වේ නම්, තෙල ශාන්ත ය, තෙල ප්‍රණීත ය’’ යි. මහණෙනි, මෙයේ යම්පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤා නැතියේ වේ නම්, අප්භි අප්සංඤා නැතියේ වේ නම්, තෙජස්සි තෙජස්සංඤා නැතියේ වේ නම්, වායුයෙහි වායුසංඤා නැතියේ වේ නම්, ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාශානඤ්ඤායතනසංඤා නැතියේ වේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඤා නැතියේ වේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඤා නැතියේ වේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඤා නැතියේ වේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඤා නැතියේ වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඤා නැතියේ වේ නම්, යම් මේ ප්‍රාප්ත, පයෙඝිමිත, සිතීන් අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාත-යෙක් ද ඇත් නම් එහිදු සංඤා නැතියේ වේ නම්, සංඤා ඇතියේත් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ යයි.

11. 2. 9

දුතිය සමාධි සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’ යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ‘වහන්සැ’ යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළුසේක;

මහණෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤා නැතියේ වේ නම්, අප්භි අප්සංඤා නැතියේ වේ නම්, තෙජස්සි තෙජස්සංඤා නැතියේ වේ නම්, ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාශානඤ්ඤායතනසංඤා නැතියේ වේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඤා නැතියේ වේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඤා නැතියේ වේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඤා නැතියේ වේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඤා නැතියේ වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඤා නැතියේ වේ නම්, යම් මේ ප්‍රාප්ත, පයෙඝිමිත, මනසින් අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් ඇත් නම් එහිදු සංඤා නැතියේ වේ නම් සංඤා ඇතියේත් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ දැයි?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 18 හි ඇතුළත් කර ඇත.

හගවමමුලකා නො හනෙන ධම්මා, හගවනෙතනනිකා, හගවමපටි-
සරණා, සාධු වන හනෙන හගවනකඤ්ඤව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස
අපො හගවතො සුඛා භික්ඛු ධාරෙස්සනතිති.

තෙන භි භික්ඛවෙ පුණාථ සාධුකං මනසි කරොථ භාසිස්සාමිති.
එවහෙතෙති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පවටස්සොසුං හගවා එතදවොච:

සියා භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ඨාහො, යථා නෙව
පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අස්ස, -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පඤ්ඤා
පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වාපි න සඤ්ඤී අස්ස සඤ්ඤී ච පන
අස්සාති.

යථා කථං පන හනෙන සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ඨාහො,
යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අස්ස -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං
විඤ්ඤානං පඤ්ඤා පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වාපි න සඤ්ඤී අස්ස
සඤ්ඤී ච පන අස්සාති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං සඤ්ඤී හොති: “එතං සත්තං එතං පණිතං
යදිදං සබ්බසබ්බාරසමථො සබ්බපට්ඨිපට්ඨිනිස්සග්ගො තණ්හසබ්බො විරාගො
නිරොධො නිබ්බානානති”. එවං ඛො භික්ඛවෙ සියා භික්ඛුනො තථාරූපො
සමාධිපට්ඨාහො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අස්ස -පෙ- යමපිදං
දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පඤ්ඤා පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වාපි
න සඤ්ඤී අස්ස, සඤ්ඤී ච පන අස්සාති.

11. 2. 10

තතිය සමාධි සුතං

[සාවකී]

අථ ඛො සම්මහුලා භික්ඛු යෙනායඤ්ඤා සාරිපුතො තෙනුපසංඛතමිංසු,
උපසංඛතමිත්වා ආයඤ්ඤා සාරිපුතෙන සද්ධිං සමමොදිංසු, සමමොදනියං
කථං සාරාණියං විතියාරෙඤ්ඤා එකමනං නිසීදිංසු, එකමනං නිසින්නා
ඛො තෙ භික්ඛු ආයඤ්ඤා සාරිපුතං එතදවොචුං.

වහන්ස, අපගේ ධර්මයෝ හඟවද්මුලකයහ, හඟවද්නෙතෘකයහ, හඟවන්ප්‍රතිසරණයහ. වහන්ස, තෙල භාෂිතයාගේ අතීය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටහේ නම්, එකාත්තයෙන් මැනූ මය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි අසා භික්ෂුහු ධරන්නාහයි.

මහණෙනි, එකරුණින් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමිසි. ‘වහන්ස, එසේය’යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

මහණෙනි, යම්පරිද්දෙකින් පෘථිවියෙහි පෘථිවිසංඥා නොමැතියේ වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත, පයෙඝිෂිත, අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඥා නැතියේ වේ නම්, සංඥා ඇතියේ ද වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේය.

වහන්ස, යම්පරිද්දෙකින් පෘථිවියෙහි පෘථිවිසංඥා නොමැතියේ වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත, පයෙඝිෂිත, අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඥා නැතියේ වේ නම් සංඥා ඇතියේ ද වේ නම් කෙසේ නම් මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වේ දැයි?

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ මෙබඳු සංඥා ඇතියේ වෙයි. “යම්බඳු මේ සර්වසංස්කාරයන්ගේ ශම්පයෙක්, සර්වොපධිත්තේ ප්‍රතිත්තිසම්පයෙක් තෘෂ්ණාක්ෂයෙක් විරාගයෙක් නිරොධයෙක් නිර්වාණයෙක් වේ නම්, තෙල ශාන්තය, තෙල ප්‍රණීතය”යි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි යම් පරිද්දෙකින් පෘථිවියෙහි පෘථිවිසංඥා නැතියේ වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත, පයෙඝිෂිත, අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඥා නැතියේත් සංඥා ඇතියේත් වේ නම්, එබඳු සමාධි-ප්‍රතිලාභයෙක් භික්ෂුහට වන්නේ යයි.

11. 2. 10

තතිය සමාධි සූත්‍රය

එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවන් කරා එළඹීයහ, එළඹ ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර තෙරුන් හා සමග සතුටුවූහ. සමමොදනයට ගිසි සිහිකටයුතු කපාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් එ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවන්ට තෙල කීහ:

සියානු බො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්-
ලාහො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අස්ස -පෙ- යමිදං දිට්ඨං සුතං
මුතං විඤ්ඤානං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා තත්‍රාපි න සඤ්ඤී
අස්ස, සඤ්ඤී ච පන අස්සාති?

සියා ආවුසො භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ලාහො යථා නෙව
පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අස්ස -පෙ- යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පත්තං
පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤී අස්ස, සඤ්ඤී ච පන
අස්සාති.

යථා කථමපන ආවුසො සාරිපුත්ත සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධි-
පට්ලාහො, යථානෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අස්ස -පෙ- යමිදං දිට්ඨං සුතං
මුතං විඤ්ඤානං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න සඤ්ඤී
අස්ස, සඤ්ඤී ච පන අස්සාති?

ඉධාවුසො භික්ඛු එවං සඤ්ඤී හොති: “එතං සත්තං එතං පණිතං යදිදං
සබ්බසම්බාරසමපො සබ්බපට්ඨපට්ඨිසංගො තණ්හකම්මො විරාගො
නිරෝධො නිබ්බානානති. එවං බො ආවුසො සියා භික්ඛුනො තථාරූපො
සමාධිපට්ලාහො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අස්ස -පෙ- යමිදං දිට්ඨං
සුතං මුතං විඤ්ඤානං පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්‍රාපි න
සඤ්ඤී අස්ස, සඤ්ඤී ච පන අස්සාති.

11. 2. 11

චතුස් සමාධි සුතතං

[සාවස්ථි]

තත්‍ර බො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛු ආමනෙකසි -පෙ-

සියානු බො ආවුසො භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපට්ලාහො යථා
නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤී අස්ස, න ආපස්මිං ආපොසඤ්ඤී අස්ස, න තෙජස්මිං
තෙජොසඤ්ඤී අස්ස, න වායස්මිං වායොසඤ්ඤී අස්ස න ආකාසානඤ්ඤා-
යතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අස්ස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ
විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අස්ස, න ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤා-
යතනසඤ්ඤී අස්ස, න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානා-
සඤ්ඤායතනසඤ්ඤී අස්ස, න ඉධ ලොකෙ ඉධලොකසඤ්ඤී අස්ස, න
පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤී අස්ස, යමිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං
පත්තං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා තත්‍රාපි න සඤ්ඤී අස්ස, සඤ්ඤී ච පන
අස්සාති.”

ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤා නැතියේ වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත පයෙඝ්ඝිත අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා නැතියේත් සංඤ ඇතියේත් වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ දැයි?

ඇවැත්නි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤා නැති වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත පයෙඝ්ඝිත අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම් එහිදු සංඤා නැතියේත් සංඤා ඇතියේත් වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ යයි.

ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පඨවියෙහි පාරිච්ඡංඤා නැති වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත පයෙඝ්ඝිත අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා ඇතියේත් සංඤා නැතියේත් වේ නම්, මහණ එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් කෙසේ වන්නේ දැයි?

ඇවැත්නි, මෙසස්තෙහි මහණ මෙබඳු සංඤ ඇතියේ වෙයි. යම්බඳු මේ සච්ඡංස්කාරයන්ගේ ශමථයෙක් සථොපධිත්තේ ප්‍රතිනිසථියෙක් තෘෂ්ණාක්ෂයෙක් විරාගයෙක් නිරෝධයෙක් නිවාණයෙක් වේ නම් තෙල ශාන්තය, තෙල ප්‍රණීතය'යි. ඇවැත්නි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤ ඇතියේ නොවේ නම් ... යම් මේ මනසින් ප්‍රාප්ත වූ පයෙඝ්ඝිත වූ අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම් එහිදු සංඤ ඇතියේ නොවේ නම්, සංඤ ඇතියේත් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වේ යයි.

11. 2. 11

චතුස්සමාධි සූත්‍රය

[සැවැත්]

එකල්හි ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ මහණුන් ඇමතුහ. ...

ඇවැත්නි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤ ඇතියේ නොවේ නම්; අප්ථි අප්ථංඤ ඇති නොවේ නම්, තෙජස්සි තෙජස්සංඤ ඇති නොවේ නම්, වායුයෙහි වායුසංඤ ඇති නොවේ නම්, ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාශානඤ්ඤායතනසංඤ ඇති නොවේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතන සංඤ ඇති නොවේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතනසංඤ ඇති නොවේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඤ ඇති නොවේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඤ ඇති නොවේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඤ ඇති නොවේ නම්, යම්බඳු මේ 'මනසින් ප්‍රාප්ත වූ පයෙඝ්ඝිත වූ අනුච්චරිත වූ දිට්ඨ සුත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම් එහිදු සංඤ නැතියේත් සංඤ ඇතියේත් වේ නම්, මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ දැයි?

දුරතොපි ඛො මය. ආවුසො ආගච්ඡයාම ආයඤ්ඤා සාරිපුත්තස්ස සන්තීකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්මඤ්ඤාතුං. සාධු වතායඤ්ඤාං යෙව සාරි-
පුත්තං පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අත්මො. ආයඤ්ඤා සාරිපුත්තස්ස සුඛා
භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති.

තෙනභාවුසො සුභාථ සාධුකං මනසිකරොථ භාසිසාමීති. ඒවමා-
වුඡසාති ඛො තෙ භික්ඛු ආයඤ්ඤා සාරිපුත්තස්ස පට්ටසෙසාසුං. ආයඤ්ඤා
සාරිපුත්තො එතදවොච:

සියා ආවුසො භික්ඛුනො තථාරුපො සමාධිපට්ටලාභො යථා නෙව
පඨවියං පඨවිසඤ්ඤා අස්ස, -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං විඤ්ඤාතං පතනං
පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වාපි න සඤ්ඤා අස්ස, සඤ්ඤා ච පන
අස්සාති.

යථා කථමපනාවුසො සාරිපුත්ත සියා භික්ඛුනො තථාරුපො සමාධි-
පට්ටලාභො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤා අස්ස -පෙ- යමපිදං දිට්ඨං සුතං
මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වාපි න සඤ්ඤා
අස්ස, සඤ්ඤා ච පන අස්සාති?

ඉධාවුසො භික්ඛු එවං සඤ්ඤා හොති: එතං සන්තං, එතං පණිතං යදිදං
සබ්බසංඛාරසමුප්පාදං සබ්බපට්ඨපට්ඨිසංගො තණ්හකඛයො වීරාගො
නිරෝධො නිබ්බානන්ති. ඒවමෙව ඛො ආවුසො සියා භික්ඛුනො තථාරුපො
සමාධිපට්ටලාභො යථා නෙව පඨවියං පඨවිසඤ්ඤා අස්ස න ආපසම්මි.
ආපොසඤ්ඤා අස්ස, න තෙජසම්මි තෙජොසඤ්ඤා අස්ස න වායසම්මි වායො-
සඤ්ඤා අස්ස, න ආකාසානඤ්ඤායතනෙ ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤා
අස්ස, න විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනෙ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස න
ආකිඤ්ඤායතනෙ ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස න නෙවසඤ්ඤා-
නාසඤ්ඤායතනෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤා අස්ස, න ඉධලොකෙ
ඉධලොකසඤ්ඤා අස්ස න පරලොකෙ පරලොකසඤ්ඤා අස්ස, යමපිදං දිට්ඨං
සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතනං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තත්ත්වාපි න
සඤ්ඤා අස්ස, සඤ්ඤා ච පන අස්සාති.

අනුස්සතිවගෙහා දුතියො.

තත්ත්වාදානං:

දෙව මහානාමා ච නන්දියෙත සුභුතිනා ච මෙත්තා,
දසමා දෙව ව ගොපාලො වත්තාරො ච සමාධිනාති.

ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, අපි ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරුන් හමුයෙහි තෙල භාෂිතයාගේ අත්තිය දැන ගැනුම සඳහා දුර සිට එමු. තෙල භාෂිතයාගේ අත්තිය ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍රයනට ම වැටහේ නම් මැනූ මය. ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍රයන්ගේ භාෂිතය අසා භික්ෂුහු ධරන්තාහයි.

ඇවැත්නි, එ කරුණින් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමැයි. ඇවැත්නි, එසේ යයි එ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍රයනට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ තෙල කරුණ වදළහ.

ඇවැත්නි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤා නොමැති වේ නම්, ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත පයෙඝිෂිත අනුවච්චිත වූ දිට්ඨ සූත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම් එහිදු සංඤා නැතියේ වේ නම් සංඤා ඇතියේත් වේ නම් මහණහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේයයි.

ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤා නොමැති වේ නම් ... යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත පයෙඝිෂිත අනුවච්චිත වූ දිට්ඨ සූත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම්, එහිදු සංඤා නැතියේ වේ නම්, සංඤා ඇතියේත් වේ නම් මහණහට කෙසේ නම් එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ දැයි?

ඇවැත්නි, මෙ සස්තෙහි මහණ මෙබඳු සංඤා ඇතියේ වෙයි. යම්බඳු මේ සච්ඡංසකාරයන්ගේ ශමථයෙක්, සමොපධිත්තයේ ප්‍රතිතිස්සරියෙක් තෘෂ්ණාක්ෂයෙක් විරාගයෙක් නිරෝධයෙක් නිව්ඤ්ඤායෙක් වේ නම්, තෙල ශාන්තය, තෙල ප්‍රණීතයයි. ඇවැත්නි, යම් පරිද්දෙකින් පාරිච්ඡයෙහි පාරිච්ඡංඤා නොමැතියේ වේ නම්, අප්ථි අප්ථංඤා ඇති නො වේ නම්, තෙජස්සි තෙජස් සංඤා නොමැති වේ නම්, වායුයෙහි වායුසංඤා නොමැති වේ නම්, ආකාශානඤ්ඤායතනයෙහි ආකාශානඤ්ඤායතනසංඤා නොමැති වේ නම්, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතන සංඤා නොමැති වේ නම්, ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ආකිඤ්ඤායතන සංඤා නොමැති වේ නම්, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසංඤා නොමැති වේ නම්, ඉහලොකයෙහි ඉහලොකසංඤා නොමැතියේ වේ නම්, පරලොකයෙහි පරලොකසංඤා නොමැති වේ නම්, යම්බඳු මේ මනසින් ප්‍රාප්ත පයෙඝිෂිත අනුවච්චිත වූ දිට්ඨ සූත මුත විඤ්ඤාතයෙක් වේ නම් එහිදු සංඤා නොමැතියේ වේ නම්, සංඤා ඇතියේත් වේ නම්, මහණහට මෙසේ එබඳු සමාධි ප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ යයි.

අනුස්සති වර්ගය දෙවැනි යි.

එහි උද්දනය:

මහානාම සූත්‍ර දෙකය, නන්දිය සූත්‍රය, සුභුති, සූත්‍රය, මෙත්තානිසංස සූත්‍රය, දසමග්ගපති සූත්‍රය, ගෝපාල සූත්‍ර දෙකය, සමාධි සූත්‍ර සතර දැයි එකොළොසෙකි.

3. සාමසුද්ද වගෙහි

11. 3. 1-8

අනිවච්ඡානුපසංසනා සුත්තං

එකාදසති භික්ඛවෙ අබ්බෙහි සමන්තාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං එතිකතතුං, කතමෙහි එකාදසති: ඉධ භික්ඛවෙ ගොපාලකො න රූපඤ්ඤ හොති, න ලක්ඛණ කුසලො හොති න ආසාපිකං සාදෙතා හොති, න වණං පටිවජාදෙනා හොති, න ධූමං කත්තා හොති න තිස්සං ජානාති, න පිතං ජානාති න වීරීං ජානාති, න ගොවරකුසලො හොති, අනවසෙසදෙහී ව හොති, යෙ තෙ උසහා ගොපිතරො ගොපරිනායකා තෙ න අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති, ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසති අබ්බෙහි සමන්තාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං එතිකතතුං.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එකාදසති ධර්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අභබ්බො චක්ඛුස්මිං අනිවච්ඡානුපසංසි විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො චක්ඛුස්මිං දුක්ඛානුපසංසි විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො චක්ඛුස්මිං අනත්තානුපසංසි විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො චක්ඛුස්මිං ඛයානුපසංසි විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො චක්ඛුස්මිං වයානුපසංසි විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො චක්ඛුස්මිං විරාගානුපසංසි විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො චක්ඛුස්මිං නිරොධානුපසංසි විහරිතුං -පෙ- අභබ්බො චක්ඛුස්මිං පච්චිසංග්ගානුපසංසි විහරිතුං -පෙ-

11. 3. 9 - 48

සොකස්මිං -පෙ- සාණස්මිං -පෙ- පීටකාය -පෙ- කායස්මිං -පෙ- මනස්මිං -පෙ-

11. 3. 49 - 96

රූපෙසු -පෙ- සද්දෙසු -පෙ- ගණ්ඨෙසු -පෙ- ඵොඛ්ඨබ්බෙසු -පෙ- ධම්මෙසු -පෙ-

3. සාමකැඳ වර්ගය

11. 3. 1 - 8

අනිවාර්‍යානුපයසනාදි සූත්‍රයෝ

මහණෙනි, එකොළොස් කරුණකින් සමන්වාගත ගොපල ගොමණඛලය පරිහරණය කරන්නට හෝ වඩන්නට අභව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොසෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙලොවහි ගොපලු තෙම රූපඤ නො වෙයි. ලක්ෂණ කුශල නො වේ, මක්ෂිකාණ්ඩ නො හරනේ වෙයි. ඉණප්‍රතිව්‍යාදන නො කරන්නේ වෙයි. ධූම නො කරන්නේ වෙයි. තීරිය නො දන්නේය. පිනය නො දන්නේය. වීරිය නො දන්නේය. ගොවර කුශල නොවන්නේය. අනවශෙෂදෙහි ද වෙයි. ගොපිතා වූ ගොපරිනායක වූ යම් ඒ වාෂ්පයෝ වෙත් නම් උන් අතිරෙක පූජායෙන් නො පුදනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ එකොළොස් කරුණින් සමන්වාගත ගොපාල තෙම ගොමණඛල පරිහරණයට හෝ වර්ධනයට අභව්‍ය වෙයි.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම එකොළොස් කරුණකින් සමන්වාගත මහණ වක්ෂුස්භි අතිත්‍යානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි ... වක්ෂුස්භි දූඛානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි ... වක්ෂුස්භි අනාත්මානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි, -පෙ- වක්ෂුස්භි ක්ෂයානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි ... වක්ෂුස්භි ව්‍යයානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි ... වක්ෂුස්භි විරාගානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි ... වක්ෂුස්භි නිරොධානු දර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි... වක්ෂුස්භි ප්‍රතිතිස්සඛානුදර්ශීව වාසය කරන්නට අභව්‍ය වෙයි....

11. 3. 9 - 48

සූතස්භි ... සුරාණයෙහි ... ජිහ්වායෙහි ... කායයෙහි ... මනස්භි ...

11. 3. 49 - 96

රූපයන්හි... ගබ්ඳයන්හි... ගන්ධයන්හි... ස්ප්‍රභව්‍යයන්හි... ධර්මයන්හි

11. 3. 97-144

වක්‍රවිකෘතීන් -පෙ- සොත්තිකෘතීන් -පෙ- සාත්තිකෘතීන් -පෙ-
 ජීවහාතිකෘතීන් -පෙ- කායවිකෘතීන් -පෙ- මනෝවිකෘතීන් -පෙ-

11. 3. 145-192

වක්‍රසම්ප්‍රේෂණ -පෙ- සොත්තිසම්ප්‍රේෂණ -පෙ- සාත්තිසම්ප්‍රේෂණ -පෙ-
 ජීවහාසම්ප්‍රේෂණ -පෙ- කායසම්ප්‍රේෂණ -පෙ- මනෝසම්ප්‍රේෂණ -පෙ-

11. 3. 193-240

වක්‍රසම්ප්‍රේෂණ වේදනාය -පෙ- සොත්තිසම්ප්‍රේෂණ වේදනාය -පෙ-
 සාත්තිසම්ප්‍රේෂණ වේදනාය -පෙ- ජීවහාසම්ප්‍රේෂණ වේදනාය -පෙ-
 කායසම්ප්‍රේෂණ වේදනාය -පෙ- මනෝසම්ප්‍රේෂණ වේදනාය -පෙ-

11. 3. 241-288

රූපසංකෘතීන් -පෙ- සංකෘතීන් -පෙ- ගතිසංකෘතීන් -පෙ-
 රසසංකෘතීන් -පෙ- ඵොට්ඨබ්බසංකෘතීන් -පෙ- ධම්මසංකෘතීන් -පෙ-

11. 3. 289-336

රූපසංකෘතීන් -පෙ- සංකෘතීන් -පෙ- ගතිසංකෘතීන් -පෙ-
 රසසංකෘතීන් -පෙ- ඵොට්ඨබ්බසංකෘතීන් -පෙ- ධම්මසංකෘතීන් -පෙ-

11. 3. 337-384

රූපනිකාය -පෙ- සංකෘතීන් -පෙ- ගතිනිකාය -පෙ-
 රසනිකාය -පෙ- ඵොට්ඨබ්බනිකාය -පෙ- ධම්මනිකාය -පෙ-

11. 3. 385-432

රූපවිකෘතීන් -පෙ- සංකෘතීන් -පෙ- ගතිවිකෘතීන් -පෙ-
 රසවිකෘතීන් -පෙ- ඵොට්ඨබ්බවිකෘතීන් -පෙ- ධම්මවිකෘතීන් -පෙ-

11. 3. 97-144

චක්ෂුර්විඥානයෙහි ... ස්මෘතවිඥානයෙහි ... ස්වාණවිඥානයෙහි
 ජිව්හාවිඥානයෙහි ... කායවිඥානයෙහි ... මනෝවිඥානයෙහි ...

11. 3. 145-192

චක්ෂුස්සංස්පඨියෙහි ... ශ්‍රෝතසංස්පඨියෙහි ... ස්වාණසංස්පඨියෙහි
 ... ජිහ්වාසංස්පඨියෙහි ... කායසංස්පඨියෙහි ... මනස්සංස්පඨියෙහි

11. 3. 193-240

චක්ෂුස් සංස්පඨියෙන් උපන් වෙදනායෙහි ... ශ්‍රෝතසංස්පඨියෙන්
 උපන් වෙදනායෙහි ... ස්වාණසංස්පඨියෙන් උපන් වෙදනායෙහි ...
 ජිහ්වාසංස්පඨියෙන් උපන් වෙදනායෙහි ... කාය සංස්පඨියෙන් උපන්
 වෙදනායෙහි ... මනස් සංස්පඨියෙන් උපන් වෙදනායෙහි ...

11. 3. 241-288

රූපසඤ්ඤායෙහි...ශබ්ද සඤ්ඤායෙහි...ගන්ධ සඤ්ඤායෙහි...රස සඤ්ඤායෙහි...
 ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍යසඤ්ඤායෙහි ... ධර්මසඤ්ඤායෙහි ...

11. 3. 289-336

රූපසඤ්ඤාවේතනායෙහි...ශබ්දසඤ්ඤාවේතනායෙහි... ගන්ධසඤ්ඤාවේතනා...
 යෙහි ... රසසඤ්ඤාවේතනායෙහි ... ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍ය සඤ්ඤාවේතනායෙහි ...
 ධර්මසඤ්ඤාවේතනායෙහි ...

11. 3. 337-384

රූපතෘෂ්ණායෙහි ... ශබ්දතෘෂ්ණායෙහි ... ගන්ධතෘෂ්ණායෙහි ...
 රසතෘෂ්ණායෙහි ... ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍යතෘෂ්ණායෙහි ... ධර්මතෘෂ්ණායෙහි ...

11. 3. 385-432

රූපචිතර්කයෙහි...ශබ්දචිතර්කයෙහි...ගන්ධචිතර්කයෙහි...රසචිතර්ක-
 යෙහි ... ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍යචිතර්කයෙහි ... ධර්මචිතර්කයෙහි ...

11. 3. 433-480

රූපවිචාර -පෙ- සඳුවිචාර -පෙ- ගන්ධවිචාර -පෙ- රසවිචාර
-පෙ- ඵොය්කවිචාර -පෙ- ධර්මවිචාර -පෙ- අනිව්‍යානුප්‍යයී
විහරිතුං -පෙ- දුක්ඛානුප්‍යයී විහරිතුං -පෙ- අනත්තානුප්‍යයී විහරිතුං -පෙ-
ඛයානුප්‍යයී විහරිතුං -පෙ- වයානුප්‍යයී විහරිතුං -පෙ- වීරාගානුප්‍යයී
විහරිතුං -පෙ- නිරොධානුප්‍යයී විහරිතුං -පෙ- පටිනිසංයානුප්‍යයී
විහරිතුනති.

11. 3. 481-960

එකාදසහි භික්ඛවෙ අබ්බෙහි සමන්තාගතො ගොපාලකො හබ්බො
ගොගණං පරිහරිතුං, එතිකතතුං. කතමෙහි එකාදසහි: ඉධ භික්ඛවෙ
ගොපාලකො රූපඤ්ඤා හොති -පෙ-

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි ධර්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු
හබ්බො වක්ඛුස්සී අනිව්‍යානුප්‍යයී විහරිතුං -පෙ- පටිනිසංයානුප්‍යයී
විහරිතුනති.

සාමඤ්ඤවග්ගො තතිසො.

11. 3. 433-480

රූපවිචාරයෙහි...ශබ්දවිචාරයෙහි...ගන්ධවිචාරයෙහි...රසවිචාරයෙහි...
 ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යවිචාරයෙහි ... ධර්මවිචාරයෙහි ... අනිත්‍යානුදර්ශීව වාසය
 කරනට ... දුෂ්ඨානුදර්ශීව වාසය කරනට ... අනාත්මානුදර්ශීව වාසය
 කරනට ... ක්ෂයානුදර්ශීව වාසය කරනට... ව්‍යයානුදර්ශීව වාසය කරනට
 ... විරාගානුදර්ශීව වාසය කරනට... නිරෝධානුදර්ශීව වාසය කරනට
 ... ප්‍රතිනිෂඨානුදර්ශීව වාසය කරනට අභව්‍ය වෙයි.

11. 3. 481-960

මහණෙනි එකොළොස් කරුණකින් සමන්විත ගෞපාල තෙම
 ගෞමන්ධිල පරිහරණයට වර්ධනයට භව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොසෙ-
 කින යත්: මහණෙනි, මේ ලොවහි ගෞපාලක තෙම රූපභ්‍ය වෙයි ...

මහණෙනි, එපරිද්දෙන්ම එකොළොස් කරුණකින් සමන්විත
 මහණ වක්ඡුස්හි අනිත්‍යානුදර්ශීව වාසය කරන්නට භව්‍ය වෙයි ...
 ප්‍රතිනිෂඨානුදර්ශීව වාසය කරනට භව්‍ය වෙයි.

සාමඤ්ඤ වර්ග තුන්වැනි යි.

රාගාදිපෙය්‍යාලො

11. 4. 1

රාගස්‍ය භික්‍ෂුවෙ අභිඤ්ඤාය එකාදසධම්මා භාවෙනබ්බා. කතමෙ එකාදස: පඨමං ක්‍යානං, දුතියං ක්‍යානං, තතියං ක්‍යානං චතුස්‍යං ක්‍යානං, මෙඝ්‍යාවෙනොවිමුත්ති, කරුණාවෙනොවිමුත්ති, මුදිතාවෙනොවිමුත්ති උපෙක්‍ෂාවෙනොවිමුත්ති, ආකාසානඤ්චායතනං, විඤ්ඤාණඤ්චායතනං, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං, රාගස්‍ය භික්‍ෂුවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ එකාදසධම්මා භාවෙනබ්බාති.

11. 4. 2-10

රාගස්‍ය භික්‍ෂුවෙ පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්‍ෂායාය -පෙ- පභානාය -පෙ- ඛයාය, -පෙ- වයාය, -පෙ- විරාගාය, -පෙ- නිරොධාය -පෙ- වාගාය -පෙ- පටිත්තිස්‍යඤ්ඤාය ඉමෙ එකාදසධම්මා භාවෙනබ්බාති.

11. 4. 11-170

දෙසස්‍ය -පෙ- මොහස්‍ය -පෙ- කොධස්‍ය -පෙ- උපනාහස්‍ය -පෙ- මක්‍ෂස්‍ය -පෙ- පලායස්‍ය -පෙ- ඉස්‍යාය -පෙ- මච්ඡරියස්‍ය -පෙ- මායාය -පෙ- සාංගේය්‍යාස්‍ය -පෙ- ඵමහස්‍ය -පෙ- සාරම්භස්‍ය -පෙ- මානස්‍ය -පෙ- අත්තිමානස්‍ය -පෙ- මිදස්‍ය -පෙ- පමාදස්‍ය අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්‍ෂායාය -පෙ- පභානානාය. -පෙ- ඛයාය -පෙ- වයාය -පෙ- විරාගාය -පෙ- නිරොධාය -පෙ- වාගාය -පෙ- පටිත්තිස්‍යඤ්ඤාය ඉමෙ එකාදසධම්මා භාවෙනබ්බාති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්‍ෂු භගවතො භාසිතං අභිනාදුහති.

රාගාදිපෙය්‍යාලො නිට්ඨිතො.

නව සුත්තසහස්‍යාති භීයො පඤ්චසතාති ව,
සත්තපඤ්ඤාසසුත්තාති¹ අභිගුණ්ණරසමායුතාති.

එකාදසකතිපාතො නිට්ඨිතො.

අධ්‍යුත්තරනිකායො සමනෙතො.

1. සත්තපඤ්ඤාසසුත්තානං - මජ්ඣං.

රාගාදිපෙය්‍යාලය

11. 4. 1

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤානය පිණිස එකොළොස් දහම් කෙනෙක් වැඩිය යුත්තාහ. කවර එකොළොස්කෙනෙක යත්: ප්‍රථමධ්‍යානය, ද්විතීය ධ්‍යානය, තෘතීය ධ්‍යානය, චතුර්ථ ධ්‍යානය, මෙන්තාවෙතොවිමුත්තිය, කරුණාවෙතොවිමුත්තිය, මුදිතාවෙතොවිමුත්තිය, උපෙක්ඛාවෙතොවිමුත්තිය, ආකාශානඤ්චායතනය, විඤ්ඤාණඤ්චායතනය, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය යි. මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඤානය පිණිස මේ එකොළොස් ධර්මයෝ වැඩිය යුත්තාහ යි.

11. 4. 2-10

මහණෙනි, රාගයාගේ පරිඤානය පිණිස ... පරික්ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... නිරෝධය පිණිස ... ත්‍යාගය පිණිස ... ප්‍රතිනිසච්ඡය පිණිස මේ එකොළොස් දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ යි.

11. 4. 10-170

ද්වේෂයාගේ ... මොහයාගේ ... ක්‍රොධයාගේ ... උපනාහයාගේ මක්ඛයාගේ ... පළාසයාගේ ... ඊෂ්ඨාහුගේ ... මාත්ස්‍යඝ්‍රීයාගේ...මායාවගේ ... ශාඛ්‍යයාගේ ... ස්තම්භයාගේ ... සාරම්භයාගේ ... මානසාගේ ... අතිමානසාගේ ... මදයාගේ ... ප්‍රමාදයාගේ අභිඤානය පිණිස ... පරිඤානය පිණිස ... පරික්ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... විරාගය පිණිස ... ත්‍යාග පිණිස ... ප්‍රතිනිසච්ඡය පිණිස ... මේ එකොළොස් දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළුසේක. සතුටුසිත් ඇති ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ යි.

රාගාදිපෙය්‍යාලය නිමි.

සූත්‍ර නවදහසක් ද නැවත පන්සියක් ද සත්පනස් සූත්‍ර කෙනෙක් ද අභිගුත්තරාගමයෙහි සම්මානිත යි.

අභිගුත්තරනිකාය සමාප්ත යි.

අඩගුනතර - දසක එකාදසක නිපාතෙහු

ගාථාදිපාදනුකකමණිකා

අත්සස පතනි. හදයසස සතනි. ...	...	86
අපසකා තෙ මනුසෙසසු ...	...	422, 424, 462
අපමනො අයං කලි ...	...	308, 312
අසෙබෙන ව සිලෙන ...	...	32
කණ්ණං ධම්මං විප්පහාය ...	...	422, 424, 462, 464
කාමව්‍යඤ්ඤා ව ව්‍යාපාදො ...	...	32
බතති යො සෙට්ඨා ජනෙන සමි. ...	...	616
තත්‍රාභිරතිමිවෙජ්‍යා ...	...	422, 424, 462, 464
ධනෙන ධර්මඤ්ඤා ව යොධි වඩ්ඪති ...	...	246
නමො තෙ පුරිසාර්ඤ්ඤා ...	...	610, 612
පුරිසසස හි ජාතසස ...	...	306, 310
යෙ ව බො සමච්ඡිකාමනෙ ...	...	422, 424, 462, 464
යෙසං සමෙකාධි අබ්බානං ...	...	422, 424, 462, 464
යො කිද්දියං පසංසති ...	...	306, 310
යො සුගතෙසු මනං පදෙසයෙ ...	...	308, 312
සද්ධාය සිලෙන ව යොධි වඩ්ඪති ...	...	246
ස වෙ පඤ්ඤාසමපනො ...	...	25

සඤ්ඤානාමානුකූලමණිකා

අ	ක
අවිරවනී 42	කට්ඨක 240
අජින 416	කට්ඨසංඛය 240
අට්ට 310	කපිලවස්ත්‍ර 148,618,626,630
අට්ඨකනාගර 646	කමමාසාදලම 56
අනාට්ඨික 2, 83, 116, 160,	කලඤ්ඤා 294
230, 232, 236, 246, 316,	කලඤ්ඤානිවාස 288
326, 332, 584	කාලී 86
අපරගොයාන 106	කාසිකොසල 106
අබ්බ 310	කුකුඨාරාම 644
අබ්බුද 310	කුමුද 310
අසංඛලික 298, 608	කුරරසර 86
අවනතී 86	කුරු 56
අහභ 310	කුසිනාරා 142
	කොකනද 350
ආ	කොකාලික 304
ආනන්ද 2,14,16,134,136,	කොසල 220,310
194,246,250,268,350,408,	
584,594,598,604,646	
ආභසාර 108	ඝ
	ගග්ගරා 268, 340
ඉ	ගඛයා 42
ඉසිදන්ත 246,256	ගිඤ්ඤාකාවසථ 608
	ගිරිමානන්ද 194
උ	ගොතම 90,334,340,346,
උක්කරකුරු 106	416,424,454,492,558
උක්කිය 346	ගොසිඛකසාල 240
උපවාලා 240	
උපාලි 124,216,128,130,138,362	ච
උපලක 310	චම්පා 268, 340
ක	චාතුලභාරාජික 106
කකකට 240	චාලා 240
කප්ඛලා 100	චුන්ද 480
කට 240	චෙතී 78,280

සංස්කෘත මාතෘකා කළමනාකරණය

ජ		ආ	
ජලවෘත්ති	106	බලිගරණ ව්‍යාපෘති	142
ජාත්‍යන්තර සංසාදන	424, 454, 490	බාහුත	268
ජනවත්ත	2,88,116,160,166, 194,230,232,236,246,316, 332,584	බෙදුම්පත	646
ක		ම	
කපොදුරාම	350	මගධ	218
කාවචිංස	106	මහාකව්‍යාන	86, 466
කුද්	306	මහාකසප	288
කුසින	106	මහාචූඤ්ඤා	78, 280
		මහානාම	618, 626
		මහාමොක්ෂාලයාන	276, 304
		මහාලි	154
දසමග්ගපති	646	මහාවන	154, 240
		මහී	42
		මිගසාලා	246
ධොවන	388	මොරනිවාස	614
න		ය	
නාදිය	630	යමුනා	42
නළකපාන	220, 226	යාම	106
නාදික	608		
නාලකගාම	218		
නිග්‍රොධාරාම	618, 626, 630		
නිමොක්ෂරති	106		
නිරබ්බද	310	රාජගහ	288, 350, 614
ප		ල	
පද්ම	308	ලිච්චි	240
පරනිමිතවසවතනි	106		
පලාසවන	220, 226		
පසෙනදිකොසල	106, 116		
පාටලිපුත්ත	646	වජ්‍යසාමාගික	340
පාචා	480	වෙළුම්පත	644
පුණ්ඩරික	310	වෙළුම්පත	288
පුබ්බවිදෙහ	106	වෙසාලි	154, 240, 646

සංස්කෘත මාතෘකා

ස	ස	ස	ස
සකක	618, 626, 630	සාමන්තකානි	218
සකාරව	460,420	සාරිපුතන	16,168,184,218,220
සද්ධ	634		226,304,592,670,672
සනඞ්කුමාර	616	සාවතී	2,80,116,160,166,230,232
සනඞ්	608		236,246,316,332,584,630
සරභු	42	සිනෙරු	106
සහජානි	78, 280	සුභුති	634
සහමපති	308	සොග ජයක	310

විසෙසපදනුකකමණිකා

අ		අ	
අකිඤ්චනො	462, 464	අතිරාකතඡක්කානො	286
අකුසලෙසු ධම්මෙසු	98	අනුච්ඡාදනසො	126
අගගිපට්ඨාරකා	480	අනුසාසනී පාටිභාරියන	614
අගගිප්පකෙකා	634	අනුසාරිතධෙකා ධම්මො	512
අඛණ්ණං	170, 186	අනෙකධාතු නානාධාතු	64, 70
අවචනනනිට්ඨො	614	අනොකං	462, 464
අට්ඨකිනිකො මග්ගො	102	අනොත්තපං	264
අඛඨ්ථාදං	80	අත්තරාපට්ඨිකාසී	216
අණ්ඩකා	520	අත්තරාවොසානගමනං	280
අත්තුකකංසකපරවමහකා	266	අත්තලිකඛවරා	108
අත්ථවෙදං	622, 658	අත්තවා ලොකො	58, 336, 338, 352
අත්ථසපතනී	86	අපචයගාමී	506
අධම්මකං වාදං	416	අපණ්ණකං	152
අධම්මචරියා	156, 558	අපණ්ණකො මාණි	544, 550
අධම්මො	402, 406	අපරිභාන ධම්මො	184
අධිකරණං	126	අපරෙ වා පරියායෙ	532
අධිකරණ හිරොධ		අපාරාපාරං	6
ගාමිණී පටිපදං	126	අප්පට්ඨංසෙන	142
අධිකරණිකො	294	අප්පට්ඨානී	168, 176, 178, 186
අධිපඤ්ඤා ධම්ම		අප්පමාදෙ	40
විපසන්තාය	176, 178	අප්පඤ්ඤානො	270
අධිමානිකො	290, 304	අභිඡක්කාලු	176
අධිවුත්තිපදනී	68	අභිධම්මො	46, 52, 162, 638
අනගාරියං	634	අභිභායනනානී	108
අනභිඡක්කාලු	176, 186	අභිවිතයෙ	42, 46, 52, 162, 638
අනභිත්තසඤ්ඤා	200	අභිසංඛිතං	646
අනායං	276, 282, 290	අභිසංඤ්ඤාසංකීර්ණං	646
අනාවසෙසදෙහී	656	අභිසංලොචිකා	120
අනාගාමීනා	194	අමතආරානං	654
අනාථො	48	අමතොගධා	190, 192
අනාවනිධම්මො	648	අමකා	248, 256
අනිවචසඤ්ඤා	192	අමක පඤ්ඤා	248, 256
අනිවචානුපසී	676, 680	අයොනිසො-	
		මනසිකාරං	204, 258, 262

විසෙසපද්‍යාකකමණිකා

අ		ආ	
අරියධමෙලා	500	ආසාතපටිච්ඡායා	266
අරියමග්ගං	508	අසාතවජ්ඣනී	266
අරියසාවකො	620, 634	ආවයගාමී	444, 506
අරියසීලො	118	ආචාරගොවරසමථනෙතා	160
අරියං වමනං	394	ආජීවසංචරො	158
අරියුපවාදී	302	ආදනපටි-	
අරියො ඤායො	330	භික්‍ෂුග්ගෙ	422, 424, 462, 464
අරියො මග්ගො	506	ආදසෙ	174
අරුපසඤ්ඤා	108	ආදිත්තවෙලො	168
අවදඤ්ඤානං	260, 262	ආදීනවො	146, 148
අවිප්පට්ඨාරො	2, 6, 8, 10	ආදෙසනාපාටිභාරියෙන	614
අවෙච්චපසන්නා	216	අධානගාභී	266
අසඤ්ඤාපටිච්ඡාධි	216	ආනාපානසත්ති	200
අසනාසමථජඤ්ඤං	204	ආයතනෙසු	96
අසනතුට්ඨා	270	ආරඳා විරියො	28
අසඳු මමසවණං	204	ආරාධනා	380
අසඳුමෙලා	508	ආලොප සහභාකර	368
අසප්පරිසසංසෙවො	204	ආවේණික කමොනි	130, 132
අසමය විමුත්තො	634	ආවේණික-	
අසමථජඤ්ඤං	258	පාතිමොක්ඛං	130, 132, 134, 136
අසසංගො ලොකො	334	ආසහං යානං	62
අසංභීරො	126	ආසාටිකං සාටෙතා	656, 676
අසාරඳාකායො	168	ආහාරරක්ඛිතීකා	100
අසෙබ්බා ධම්මො	400	ආහාරෙසු	94
අසෙබ්බො	398, 490	ආභුතෙයොතා	356
අසුබලධන	298, 608		
අසුඤ්ඤා	204, 258		
අසුඤ්ඤා	222, 270		
අහිරිකං	264		
		ඉ	
		ඉච්ඡා	242
		ඉද්ධච්ඡා අච්ඡා	204
		ඉඤ්ඤාපාටිභාරියෙන	614
		ඉඤ්චිධං	358
		ඉධලොකසඤ්ඤා	14, 18
		ඉන්ද්‍රිය සංවරො	206
		ඉරිණං	276, 282, 290
ආ			
ආකාසානඤ්ඤායතනං	280, 286, 374		
ආකාසානඤ්ඤායතන			
සඤ්ඤා	14, 16		
ආගිලායනී	220		

විසෙසපදනුකකමණිකා

උ		ක	
උච්ඡින්නාමුලො	60	කකකයා	520
උදකොරොහකා	480	කණටක-	242
උදපනෙත	174, 176	කණ්ඩාමගො	446, 508
උදයාඤ්ඤාමිනියා	28, 48, 54, 164	කණ්ඩා. ධර්ම.	422, 424, 462
උදෙසො	92, 100	කප්පි	280, 286
උද්ධවටකුකකුට්ඨ.	56	කප්පට්ඨිය.	134
උද්ධ-පොතඤ්ඤානිට්ඨගාමී	216	කමණ්ඩුලුකා	480
උද්ධමාගියානි	558	කමමයාකා	530
උපට්ඨානසාලා	160, 230, 232	කමමාරාමො	294
උපසුපාදනා	200	කයවිකකයා	368
උපසම්පාදෙනධං	126	කලායමිතථියො	306
උපහට්ඨපරිනිධායී	216	කලිනා	306
උපාදනකකිකෙසු	96	කලායාණධර්මතාය	116
උපාරමකවිහර.	258	කලායාණමිතො	44, 50
උපාසිකා	530, 532	කසිණසමාපත්ති	86
උපොසථ.	148	කසිණායනනානි	108
උඛ්ඛානිකා	126		
උභතොභාගවිමඤ්ඤා	110	කා	
උභතොභාගවිමුක්තො	42	කාමගොභී	316
උපොයාධිකාය	116	කාමචිතකක.	198
උපෙසාලභී	168, 186	කාමෙයනා	58
		කායසකඛී	42
ඵ		කායෙන පහාතධෙධා	72
ඵකඛීථී	216	කාලානුසාරික.	42
ඵකාරකකා	54, 56	කි	
ඹ		කිඛිස.	134
ඹකාසාධිගමො	534		
ඹකප්ප.	222	කු	
ඹරමකාගියානි	554	කුඛ්ඛරාජානො	42
ඹරවිතා	264	කුණාදියො	206
ඹරිම. තීර.	420, 422 460, 462	කුමලගොසෙට්ඨා	210, 258, 264
ඹසධිතාරකා	112	කුසලසීලො	118

විසෙසපදනුකකමණිකා

කු		ජ	
කුසලානිසීලානි	2	ජන්දමුලකා	192
කුසලෙසු කමෙපපේසු	104		
කුසිතො	270	ජ	
කුසුඛතා	206	ජබ්ගමානං පාණානං	40
කුටාගාරසාලා	240	ජිමං	534
කුටෙය්‍යානි	298	ජිමෙය්‍යානි	298
කෙ		කඩ	
කෙවලි	30	කඩාන විමොකක සමාධි--	
		සමාපතනීනං	64
කො			
කොලං කොලො	216	කො	
කොයානකිබ්ජං	382	කොණවාද	78
බි		ය	
බිඬ්ඛා	364	යනසො	62
බිලජානෙ	34		
බි		ත	
බිණාසවා 76, 422, 424, 462, 464		තණ්හකයො	198
		තස්සපරිනිබ්බාසී	646
ග		තථාගතබ්ලානි	62, 70
ගලගලායනෙත	206	තපනීයො ධම්මො	504
ගාමධම්මො	40	තං ජිවං	346, 352
ගොත්‍රභූ	42	තාරකරුපානි	42
ගොපනසීයො	40	තාලාවණ්ණකතො	60
		තිකිලිජකා	392
ච		තිණ්ණවිටිකිලෙජා	186
චක්ඛුභූතො	468	තිණ්ණිනො	264
චතසොසා පටිපද	112	තිරප්පාන කථං	230
චතසොසා සඤ්ඤා	112	තිණ්ණ දුට්ඨවර්තනි	204
චතුරාපසොසනො	54, 56	තුවටං	644
චත්තාරො සතිපට්ඨානා	206		
චෙතොබිලා	34		
චෙතොවිමුත්ති 22, 26, 30, 68--		ද	
72, 122, 250, 360, 556		දස අරියවාසා	54, 60
චෙතොවිචරණසප්පයා	120	දස කථා	120
චොදකෙන	142, 144	දස කථා චත්ථි	232

විශේෂපදනුකූලමණිකා

ද		ධ	
දස කසිණායකනානි	84	ධමොනුසාරී	42
දස කුසලකම්මපථා	488	ධම්මි කථා	226
දස ධම්මා (භාවෙනධ්මා)	578	ධම්මො	402, 406
දස ධම්මා (සාරාණියා)	160	ධංඪි	264
දස ධම්මා (සරීරධ්මා)	158	ධුමං කඤ්ඤා	656, 662
දස නාථකරණ ධම්මා	44, 54		
දස පාසංසානි	232	න	
දස සංඤ්ඤා	188, 190, 194	නඤ්ඤා දිනනං	484, 522
දහරතගෙන	554	නාථකරණං	48
දළුදුපං	350	නානාධම්මිකකතං	64, 70
දිට්ඨං	604	නාමෙ ව රූපෙ ව	92
දිට්ඨිගතා	356	නිගණ්ඨා	266
දිට්ඨිපනෙතා	42	නිජ්ජරවජ්ඣ	386
දිට්ඨිසම්මානනා	216	නිට්ඨිකවිචරො	618, 626
දිට්ඨිව ධම්මෙ	194	නිඤ්ඤානියා	396
දුක්ඛද්වයො	444, 506, 542	නිධානවනිං වාචං	368, 486
දුක්ඛවො	270	නිධිමුඛානි	654
දුර්භිමං	362	නිකේතනා	468
දුස්සිලො	270	නිපට්ඨාකාරං	116
දෙවචසකං	260, 262	නිබ්බානං	198
		නිබ්බද්ධවිජාගො	4, 8
ධ		නිසාමනජාතිකො	293
ධනවාදං	80	නිසසංයො	128
ධම්මකථිකො	20, 24	නිසසාරණියාසු ධාතුසු	102
ධම්ම චරියා	156, 558	නෙවධිකො	264
ධම්මනන්දියා	648	නෙළා	368, 488
ධම්මනිසන්ධියා	296		
ධම්මධරා	30	ප	
ධම්ම විනයො 30, 256, 270, 282-		පගබ්බො	264
288, 294, 656, 660		පච්චිකො	306
ධම්මවෙදං	622, 658	පච්චික චූඤ්ඤා	42
ධම්මසොකො	256, 624	පච්චාරොගණි	424, 428, 430,-
ධම්මසාමි	468		460
ධම්මානුධම්ම පටිපත්ති	228	පඤ්ච නිවරණං	204, 372
		පඤ්ච භයානි	328

විසෙසපදනුකකමණිකා

ප	
පඤ්ඤාසතං විහාරං	654
පඤ්ඤාවිමුක්තො	42
පඤ්ඤාවිමුක්තිං	22, 26; 30, 68, 72
	120, 250, 360
පටිසංකාරකො	298
පටිසංලාභන	230, 298
පට්ඨවිසඤ්ඤී	666, 668, 672
පණ්ඩිතො	576
පතිසලලිතො	340
පදකම්මණගාමී	44, 50, 162, 642
පනු ඡායාපට්ඨකසට්ඨො	54, 56
පපටිකා	10, 590, 592, 594, 590
පබ්බජ්ජාපටිවිතං	194
පමිණනති	250
පරවිනාපරියාය-	
කුසලො	168, 172, 176
පරමත්ථ විසුද්ධිං	114
පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදං	114
පරලොකසඤ්ඤී	14
පරවිතතුපකරණං	520
පරාභිසජ්ජති	520
පරිබ්බාජක	88, 190, 332, 342-
	346, 350, 416
පරිභාන ධම්මො	184, 282
පරෙති	250
පසංදානාය සංඛාරො	58
පසංඥී	4

පා	
පාතිමොක්ඛ	44, 124, 126, 160
පාතිමොක්ඛධම්පනා	124
පාපමිත්තං	260, 262, 270
පාපිකා ඉට්ඨා	76
පාපිවෙජා	270

ප	
පාපිවෙජා පුරිසපුග්ගලො	222
පාමොජ්ජං	2, 6, 8, 10
පාරගාමීනො	462, 464
පාරිමං තීරං	420, 422, 460, 462

පි	
පියසමුද්දාරො	638
පියසානරූපං	86

පි	
පිතිහසකා	108

පු	
පුත්තසමාධිසයනං	628
පුත්ථ පට්ටෙක සච්චානං	58
පුත්ථසමිණ චූළමණානං	58
පුප්ඵගකා	42
පුබ්බාපයමානො	350
පුබ්බනිවාසං	24, 120
පුරිසබ්බුද්ධො	608
පුරිසාභානියො	610

පු	
පුගලජංඛගතො	484

පෙ	
පෙසලා	306

පො	
පොරි	276, 548

බ	
බලාති	314
බහුසුතො	356
බලමකනියො	306

විශේෂපදනුකතමණිකා

බ		ය	
බුද්ධානුසස්ති	620	යථාකමමුපගෙ	66, 122
බෙලුව සලාටුමනනියො	306	යථාභූතඤ්ඤාදසසනං	4, 8, 586-590, 592, 594, 596
බොජ්ඣංගා	102, 378	යොගකෙකමං	134, 136, 646
බ්‍රහ්මවකකං	62	යොනියො මනසිකාරො	208
බ්‍රහ්මවරියෙන	36		
බ්‍රහ්මවරියෙසනා	58		
බ්‍රහ්මවාරි	246		
භ		ර	
භගවමමුලකා	190, 670	රූපසඤ්ඤී	108
භණ්ඩනජානා	160		
භවතණ්ඩා	210		
භවසංඛාරො	158		
භවෙසනා	58		
භාවනාවාද	78		
භාවෙනබෙධා ධම්මො	448		
භෙදනා	482		
ම		උ	
මච්ඡාධෙය්‍යං	422, 462, 464	උසංඛණ් කුසලො	656, 662
මග්ගාමග්ගඤ්ඤාදසසනං	86	උබාජීවි.	340
මනොභාවනීය	100, 332	උලාකධම්ම	98
මනොමයං	108	උලාහිතව්‍යුත්තං	42
මහාවරියෙන	356		
මාතුනාමො	528		
මාතුරකඛිනා	486		
මාලාගුලපරිකඛිත්තා	520		
මිච්ඡාදිට්ඨිකො	270		
මුඛසන්ති	160		
මුඛසංසති	270		
මූලගණ්ඩා	42		
මෙඤ්ඤාවෙතොවිමුත්ති	556, 644		
	682		
මෙතතුපහාරං	116		
මොසධම්මො	150		
		ච	
		චංඤාකං	364
		චරුද්ධි	244
		චචකට්ඨං	314
		චස්සිකං	42
		චා	
		චාචාය පහාතඛා ධම්මො	74
		චි	
		චිකඤ්ඤි	280, 286
		චිග්ගචිතමිදෙධා	226
		චිචිතිචජා	56, 260, 262
		චිජජා	386
		චිජජාචිමුත්ති	206
		චිඤ්ඤාදසසිතිසු	96
		චිතයධරො	24
		චිතිබද්ධා	34
		චිපරාමොස	368
		චිපිනං	276, 282, 290

විසෙසපදනුකකම නිකා

වි	ස
විසපකතා	230
විමරියාදිකතෙන	268
විමුතති කෘණදසනං	4, 6, 8, 10- 12, 586
විවාදමූලානි	140
විවාද	138
විරාධනා	380
විරෙවනං	392
විවිධා ආබාධා	196
විසගිලිතො	306
විසම චරියා	156
විසෙසගාමී	248, 252
විසෙසාය	250
විහිංසාවිතකකං	198
වෙ	
වෙදනාසු	94
වෙය්‍යා කරණං	92, 100
වො	
වොදනං	64
ව්‍ය	
ව්‍යසනං	596
ව්‍යාපාදවිතකකං	198
ස	
සකදගාමී	246
සකකායදිට්ඨි	262
සඤ්ජිතරො	664
සඤ්ජෙද්‍ය	130, 134
සඤ්ජාමගගි	132
සඤ්ජානං	62
සඤ්ජාපරියාය කුසලො	168, 170- 172, 174, 186
සඤ්ජිකාතබ්බො ධම්මො	514
සංඝභිතතිකානං	538, 544
සඤ්ඤී	14
සතාරකෙකන	56
සතිනෙපකෙකන	46, 164
සතිපට්ඨානා	102, 314
සතිසම්පජ්ඣඤ්ඤං	206
සත්තසබ්බකුපරමො	216
සත්තබොජ්ඣබ්බො	206
සත්තසඤ්ඤා	94
සත්තවාසා	98, 104
සද්ධා	222
සද්ධිංනුසාරී	42
සද්ධිංවිමුතො	42
සද්ධො	22, 28
සද්ධො පුරිසපුග්ගලො	224
සප්පමණො	326
සප්පුරිස ධම්මො	510
සප්පුරිස සංසෙවො	208
සබ්බකුසාමිතිං පටිපදං	70
සබ්බසංඝාරසමථො	198, 606, 670
සබ්බසාමුකකං පිකං	348
සබ්බෙ සත්තා ආභරට්ඨිතිකා	92
සබ්බභවාරී	46, 298, 356, 416
සමචරියා	156
සමණසාමඤ්ඤා	378
සමවයසට්ඨාසනා	54, 56
සමාධි	4, 6, 8
සමාපත්තිකුසලො	276, 278
සමපනාසිලා	236
සමෙබ්බධි	462, 464
සමෙබ්බධි අබ්බෙසු	422, 424
සමොඤ්ඤං	380, 430, 432, 438
සමොවිමුතති	380, 430, 432, 438

විසයසපද්‍රැක්ක මණිකා

ස		සි	
සස ඩකාර පරිනිබ්බාසී	216	සීලසබ්බෙකුන්ත	30, 368
සසසුතො ලොකො	346, 352	සීලබ්බත පරාමාසං	258, 262
සහසුදා ලොකො	106	සීහනාදං	62
සංදෙසබ්බාපනති	542	සීහසෙය්‍යං	226
සංයොජනානි	30		
සංවිට්ඨමානෙ	103	සු	
සංසප්පනියපරියායො	532	සුක්කං ධම්මං	422
		සුබ්බුද්ධා	506, 544
සා		සුගතචිත්තයා	434, 436
සායේය්‍යානි	298	සුඤ්ඤාගාරා	236
සාධු	500	සුතධරො	44
සාපදෙසං	546	සුත්තසො	126
සාමග්ගියා	160, 162, 164	සුභව්වාසිනො	108
සාමඤ්ඤය	296		
සාමණෙරො උපට්ඨා-		සෙ	
පෙනබ්බො	130	සෙනාසනානි	118
සාමසික්කං චිත්තනිං	248, 250	සෙවාලමාලකා	480
සාරගකා	42		
සාරද්ධි	244	සො	
සාරද්ධිකායො	168	සොනාපනතියඛ්‍යානි	326
සාරාණිය ධම්ම	160		
සාවිජ්ජා ධම්මො	504	හ	
සාසවො ධම්මො	442, 504	හතුපනිසො	560, 590, 594
		හදයස්ස සන්තීං	86
සි		හානගාමී	252
සික්කාපදං	124	හිරි	222

හැවත මුද්‍රණය -- සම්බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ඉන්ට් මාලා

1	පාරාජිකා පාලි	
2	(i) පාචිත්තිය පාලි	
	(ii) පාචිත්තිය පාලි	
3	මහාවග්ග පාලි	I
4	මහාවග්ග පාලි	II
5	(i) චුල්ලවග්ග පාලි	I
	(ii) චුල්ලවග්ග පාලි	II
6	(i) පරිවාර පාලි	I
	(ii) පරිවාර පාලි	II
7	දීඝනිකාය 1	
8	දීඝනිකාය 2	
9	දීඝනිකාය 3	
10	මජ්ඣිම නිකාය	I
11	මජ්ඣිම නිකාය	II
12	මජ්ඣිම නිකාය	III
13	සංයුක්ත නිකාය	I
14	සංයුක්ත නිකාය	II
15	සංයුක්ත නිකාය	III
16	සංයුක්ත නිකාය	IV
17	(i) සංයුක්ත නිකාය	V
	(ii) සංයුක්ත නිකාය	V
18	අංගුත්තර නිකාය	I
19	අංගුත්තර නිකාය	II
20	අංගුත්තර නිකාය	III
21	අංගුත්තර නිකාය	IV
22	අංගුත්තර නිකාය	V
23	අංගුත්තර නිකාය	VI
24	චුද්දක නිකාය	I